

ธรรมะ เพื่อประชาชน

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (ทองพูนอัมมชโย)

ฉบับสารธรรม ๒

ธรรมะ เพื่อประชาชน

พระธรรมเทศนา พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่ออัมมชโย)

ฉบับสารธรรม ๒

จัดทำเนื่องในวาระครบรอบ ๖๐ ปี

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่ออัมมชโย)

วันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗

วัดพระธรรมกาย

มูลนิธิธรรมกาย
DHAMMAKAYA FOUNDATION

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ค ำ น ำ

ย้อนประวัติศาสตร์ไปเมื่อ ๒,๕๐๐ กว่าปีก่อน พระบรม-
โพธิสัตว์ผู้เป็นมหาบุรุษ ทรงถืออุบัติขึ้นบนโลก พระองค์ตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ เพื่อยังมวลมนุษยชาติและสรรพสัตว์
ทั้งหลาย ให้หลุดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏไปสู่เอกนัตบรมสุข
ในอายตนิพพาน

ตลอดระยะเวลา ๔๕ พรรษา ของการเผยแผ่พระธรรม
อันประเสริฐ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปิดเผยความจริงแท้
ของชีวิต ให้มนุษย์และเทวดาได้ประจักษ์ ทรงเผยความลึกลับของ
กฎแห่งกรรม อันเป็นกฎสากลของโลกที่มีผลบังคับต่อเหล่า
สรรพสัตว์ในภพสาม และทรงชี้ทางรอดจากอบาย เพื่อให้สรรพชีวิต
ได้ดำเนินไปสู่หนทางสวรรค์และนิพพาน แม้กาลเวลาจะล่วงเลย
มาจวบจนปัจจุบันนี้ พระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ก็ไม่ได้
สูญหายไปไหน ยังคงถูกเก็บบันทึกไว้อย่างดีในพระไตรปิฎก

พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิได้เห็นคุณค่าอันสูงยิ่งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้นำธรรมศาสตร์ที่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มาชี้แจงแสดงธรรมให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและการนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยได้แสดงพระธรรมเทศนาผ่านรายการ **“ธรรมะเพื่อประชาชน”** ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุทั่วประเทศ รวมทั้งมีการถ่ายทอดผ่านดาวเทียม และอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกเป็นประจำทุกวัน

ความรู้ธรรมะที่พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธินำมาถ่ายทอดแก่ชาวโลก ทำให้ผู้ฟังทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี เป็นความรู้ที่แฝงคติ มีสาระประโยชน์ มีความลุ่มลึกไปตามลำดับ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ อันจะเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาจิตใจและเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เพราะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้องตามหลักวิชาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บรรดาศิษยานุศิษย์ล้วนซาบซึ้งในธรรมอันประเสริฐของพระพุทธองค์ ที่ได้ฟังผ่านรายการดังกล่าว จึงได้พร้อมใจกันกราบขออนุญาตพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ เพื่อ

รวบรวมสาระในพระธรรมเทศนาและจัดพิมพ์ขึ้นเป็นหนังสือ
ธรรมะ เพื่อเป็นธรรมทานแก่ผู้มีบุญทั้งหลาย ในวาระมหามงคล
๖๐ ปี พระราชภาวนาวิสุทธิ ซึ่งมีทั้งหมด ๑๘ เล่มๆ ละ ๖๐ เรื่อง
รวมทั้งหมด ๑,๐๘๐ เรื่อง

หนังสือธรรมะชุดนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อ
บรรพชิตและคฤหัสถ์ ในภาวะที่โลกกำลังขาดแคลนธรรมะของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าและต้องการยอดกัลยาณมิตรผู้เป็นแสงสว่าง
แก่โลก การศึกษาธรรมะในหนังสือชุดนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี
เพื่อจุดประกายให้เกิดการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก และธรรมะ
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไป

คณะผู้จัดทำและเหล่าศิษยานุศิษย์ทุกคน ขอกราบ
ขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ ที่ได้เมตตา
อนุญาตให้นำออกพิมพ์เผยแพร่ เพื่อเป็นธรรมทาน ในวาระอัน
เป็นมหาอุดมมงคลนี้

คณะผู้จัดทำ

ศิษยานุศิษย์พระราชภาวนาวิสุทธิ

๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗

สารบัญ

คำนำ	๓
๑. มหาสมบัติจักรพรรดิ (๑)	๑๑
๒. มหาสมบัติจักรพรรดิ (๒)	๒๑
๓. อัยยาศัยของมนุษย์ (๑)	๒๙
๔. อัยยาศัยของมนุษย์ (๒)	๓๙
๕. มนุษย์ในอุตตรกุรุทวีป	๔๗
๖. ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)	๕๗
๗. ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)	๖๕
๘. ตำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์	๗๕
๙. พระธรรมทูตหลังพุทธกาล	๘๓
๑๐. ชมราวาสธรรม	๙๓
๑๑. สามัคคีธรรม	๑๐๑
๑๒. ทำให้ถูกหน้าที่	๑๑๑
๑๓. คุณธรรมของนักปกครอง	๑๑๙
๑๔. ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์	๑๒๙

๑๕. ภัทรกัป

๑๓๙

๑๖. คนเช่นอสูร คนเช่นเทวดา

๑๔๙

๑๗. ตอแห่งวิญญะ

๑๕๗

๑๘. ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๖๗

๑๙. อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๗๕

๒๐. ศรัทธาพาพันทุกข์

๑๘๕

๒๑. วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๙๓

๒๒. วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๑

๒๓. วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๑

๒๔. วิธีทำบุญให้ถูกหลักวิชา

๒๒๑

๒๕. วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๒๙

๒๖. วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๓๙

๒๗. วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๔๗

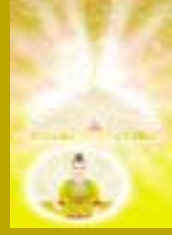
๒๘. วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๕๗

๒๙. นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๖๕

๓๐. อาจินณกรรม	๒๗๕
๓๑. มหาสุบินของพระพุทธเจ้า	๒๘๕
๓๒. พุทธพยากรณ์ (๑)	๒๙๓
๓๓. พุทธพยากรณ์ (๒)	๓๐๓
๓๔. คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)	๓๑๑
๓๕. คิดผิดคิดใหม่ได้ (๒)	๓๒๑
๓๖. คิดผิดคิดใหม่ได้ (๓)	๓๒๙
๓๗. คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)	๓๓๙
๓๘. กำเนิดสุริยคราส	๓๔๙
๓๙. กำเนิดอบายภูมิ	๓๕๗
๔๐. ความสุขของพระโสดาบัน	๓๖๗
๔๑. มหาพรหม - มหาบุรุษ	๓๗๕
๔๒. ภพสาม คู่ใหญ่ของสรรพสัตว์	๓๘๕
๔๓. สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย	๓๙๓
๔๔. สังเกตคนดีที่ความประพฤติ	๔๐๓

๔๕. ศึกซิงภพ	๔๑๓
๔๖. มหารถเทพบุตร	๔๒๑
๔๗. อเนกวรรณเทพบุตร	๔๓๑
๔๘. จูฬรถเทพบุตร	๔๓๙
๔๙. กระแสแห่งกรรม (๑)	๔๔๙
๕๐. กระแสแห่งกรรม (๒)	๔๕๙
๕๑. วิธีเตรียมตัวตาย	๔๖๗
๕๒. เทพบุตรमार (๑)	๔๗๗
๕๓. เทพบุตรमार (๒)	๔๘๗
๕๔. เทพบุตรमार (๓)	๔๙๕
๕๕. เป็นเทพก็ต้องทำบุญ	๕๐๕
๕๖. วันพระของชาวสวรรค์	๕๑๓
๕๗. พระเจดีย์จุฬามณี	๕๒๑
๕๘. หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม	๕๒๙
๕๙. พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง	๕๓๙
๖๐. วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์	๕๔๗
ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)	๕๕๕
พจนานุกรม	๕๕๙
วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น	๕๗๓
รายนามเจ้าภาพ	๕๘๑

มหาสมบัติจักรพรรดิ
(๑)

ความเป็นพระราชาประเทศราช
ความเป็นใหญ่ สุขของพระเจ้าจักรพรรดิที่น่าปรารถนา
แม้ความเป็นราชาแห่งเทวดาในทิพยวิมาน
อิฐผลทั้งหมดนั้นอันเทวดาและมนุษย์
ย่อมได้ด้วยขุมทรัพย์คือบุญนี้

มหาสมมติจักรพรรดิ (๑)

๑๒

การเกิดและการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ทุกคน ล้วนเกี่ยวข้องกับบุญทั้งนั้น แต่น้อยคนนักที่เข้าใจเรื่องนี้ เพราะส่วนใหญ่ความรู้ความเห็นยังไม่สมบูรณ์ จึงปล่อยชีวิตให้ผ่านไปอย่างไร้ค่า สนุกสนานเพลิดเพลินกันไปวันๆ โดยไม่ได้สั่งสมบุญบารมีให้กับตัวเอง เช่นนี้เชื่อว่าเป็นผู้ประมาท ส่วนผู้รู้ที่ประกอบด้วยดวงปัญญาบริสุทธิ์ ทุกลมหายใจจะเป็นไปเพื่อการสร้างบารมีเพียงอย่างเดียว ใช้ชีวิตให้คุ้มค่าด้วยการฝึกฝนทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เป็นประจำสม่ำเสมอ การทำเช่นนี้ ถือว่าเป็นสุดยอดแห่งความไม่ประมาท เพราะเป็นการนำใจเข้าไปสู่แหล่งแห่งความบริสุทธิ์ภายใน ชีวิตของเราย่อมจะเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขและความสำเร็จอย่างแท้จริง

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นิธิกัณฐสูตร ความว่า

“ปเทสรชฺชํ อีสฺสรียํ จกฺกวตฺติสฺสํ ปิยํ

เทวเรชฺชมปิ ทิพฺเพสุ สพฺพเมเตน ลพฺภติ

ความเป็นพระราชาประเทศราช ความเป็นใหญ่สุขของพระเจ้าจักรพรรดิที่น่าปรารถนา แม้ความเป็นราชาแห่งเทวดาในทิพยวิมาน อิฐผลทั้งหมดนั้นอันเทวดาและมนุษย์ย่อมได้ด้วยขุมทรัพย์คือบุญนี้”

บุญเป็นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังความสุขและความสำเร็จทั้งหมด

มหาสมบัตินี้จักรพรรดิ (๑)

๑๓

เป็นเครื่องสนับสนุนให้เราเจริญรุ่งเรือง หากใครมีบุญมาก ความสุขความสำเร็จก็มีมาก เราเคยได้ยินอานุภาพแห่งบุญของพระเจ้าจักรพรรดิกันมาบ้างแล้ว พระองค์เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยมหาสมบัติ คือรัตนะ ๗ ประการ หลวงพ่อจะนำเรื่องราวอานุภาพแห่งบุญที่ก่อให้เกิดสมบัตินี้จักรพรรดิมาเล่าให้พวกเราได้ศึกษากัน เพื่อจะได้เกิดความเชื่อมั่นในอานุภาพแห่งบุญยิ่งขึ้นไป เราจะได้สร้างบารมีให้เต็มที่ และประพฤติปฏิบัติธรรมให้ยิ่งขึ้นไป

*ตั้งเรื่องของพระเจ้ามหาสุทิสสนะ ท่านเป็นพระเจ้าจักรพรรดิปกครองทวีปทั้งสี่ มีมหาราชธานีที่บังเกิดขึ้นด้วยอานุภาพแห่งบุญ ราชธานีนั้นชื่อว่า กุสาวดี ขอบเขตของพระนครทางด้านทิศตะวันออก และทางทิศตะวันตกยาวเท่าๆ กัน คือ ๑๒ โยชน์ ทางทิศเหนือ และทิศใต้กว้างด้านละ ๗ โยชน์ เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ทุกอย่างทั้งทรัพยากรธรรมชาติข้าวปลาอาหาร ผู้คนอาศัยกันเนืองแน่น เป็นราชธานีที่ไม่เคยว่างเว้นจากเสียง ๑๐ อย่าง คือ เสียงม้า เสียงช้าง เสียงรถ เสียงกลอง เสียงตะโพน เสียงพิณ เสียงขลุ่ยร้อง เสียงกังสดาล เสียง

---

*มก. เล่ม ๑๓ หน้า ๔๗๓

มหาสมบัติจักรพรรดิ (๑)

๑๔

ประโคนและเสียงของการเชื่อเชิญ เช่น เชิญให้มาตีหมึก ผู้คนในเมืองมีแต่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน พุดจาไฟระหุ ฟิง แล้วทำให้จิตใจปลอดโปร่งเบาสบาย ความสมบูรณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นนี้ ก็ด้วยอำนาจบุญของพระเจ้าจักรพรรดิ และของผู้คนในยุคสมัยนั้น ที่มีศีลมีธรรม คือ มีศีล ๕ เป็นปกติ

ราชธานีนี้ล้อมรอบด้วยกำแพง ๗ ชั้น แต่ละชั้นมีความวิจิตรพิสดารน่าอัศจรรย์ กำแพงทั้ง ๗ ชั้น ล้วนสร้างด้วยรัตนะหลากหลาย ดังนี้ กำแพงชั้นที่ ๑ สร้างด้วยทองคำ มีรัศมีสีเหลืองอร่ามสวยงาม ฉาบทาไปทั่วอาณาบริเวณ ผู้คนที่ได้พบเห็นต่างเกิดความปีติเบิกบานใจ กำแพงชั้นที่ถัดออกมาสร้างด้วยเงิน แสงเงินส่องประกายแวววับจับตาจับใจ รัศมีสีเงินเปล่งประกายออกมา แม้กระทั่งใบไม้ใบหญ้าก็พลอยเป็นสีเงินไปด้วย

ถัดจากกำแพงเงินเป็นกำแพงที่สร้างด้วยแก้วไพฑูรย์ มีรัศมีระยิบระยับจับตา ยิ่งความเบิกบานใจให้เกิดขึ้น กำแพงชั้นที่ ๔ เป็นกำแพงที่สร้างด้วยแก้วผลึกใสสว่างมาก เมื่อมหาชนแลดูกำแพงนี้แล้ว ใจจะเบิกบานเกลี้ยงจากบาปอกุศล เพราะความใสสว่างของกำแพง ซึ่งเมื่อเห็นแล้วยังใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ไปด้วย กำแพงชั้นที่ ๕ สร้างด้วยแก้วทับทิมมีสีแดง

มหาสมปัติจักรพรรดิ (๑)

๑๕

ระเรื่อเหมือนพระอาทิตย์ยามอัสดง ดูแล้วเพลินตาเพลินใจ ทำให้คลายจากความทุกข์โศก กำแพงชั้นที่ ๖ สร้างด้วยบุษราคัม มีสีเหลืองลออนวลตาเย็นใจ ใครได้เห็นแล้วใจจะสงบเยือกเย็น และกำแพงชั้นสุดท้าย คือชั้นที่ ๗ สร้างด้วยแก้วทุกอย่างมารวมกัน ผสมผสานกันได้อย่างวิจิตรพิสดารสวยงามมาก ใครได้เห็นต่างพากันทึ่ง ในอานุภาพแห่งบุญของพระเจ้าจักรพรรดิทีเดียว

มหานครของพระเจ้าจักรพรรดิ มีประตูทั้ง ๔ ทิศ ได้แก่ ประตูที่สร้างด้วยทองคำ ประตูเงิน ประตูแก้วไพฑูรย์ และประตูแก้วผลึก แต่ละประตูนี้ น่าอัศจรรย์มาก เพราะทุกประตูจะมีเสาระเนียด ๗ ต้น แต่ละต้นปกคลุมถึงประมาณ ๓ ชั่วโมงเหนือแผ่นดินขึ้นมาอีก ๑๒ ชั่วโมง เสาแต่ละต้นเป็นรัตนะ ๗ ชนิดเหมือนกำแพงที่ได้เล่าไว้ในตอนต้น มีความงดงามและอลังการมาก นอกจากนี้ยังมีดุริยางทียุทธ์ประจำพระนครอีก เมื่อปรารธนาเสียงดนตรี ดนตรีก็จะบรรเลงขึ้นมาทันที

ราชธานีจะถูกแวดล้อมด้วยต้นตาลที่เป็นรัตนะ ๗ แถวเหมือนกำแพง ๗ ชั้น แถวตาลทองคำ ลำต้นจะเป็นทองคำ ใบและผลเป็นเงิน แถวตาลเงิน ต้นเป็นเงิน แต่ใบกับผลเป็นทองคำ แถวตาลที่เป็นแก้วไพฑูรย์ ต้นเป็นแก้วไพฑูรย์ แต่ใบกับผลจะ

มหาสมบัตินี้จักรพรรดิ (๑)

๑๖

เป็นแก้วผลึก แฉวตาลแก้วผลึก ต้นเป็นแก้วผลึก ใบกับผลจะเป็นแก้วไพฑูรย์ แฉวตาลแก้วทับทิม ต้นเป็นแก้วทับทิม แต่ใบกับผลจะเป็นแก้วบุษราคัมที่เหลืองอร่าม และแฉวตาลที่เป็นแก้วบุษราคัม ต้นเป็นแก้วบุษราคัม ใบกับผลเป็นแก้วทับทิม สลับกันสวยงามมาก

ส่วนแฉวตาลแฉวสุดท้ายจะรวมรัตนะทุกอย่าง คือ ทั้งต้น ผล ใบ จะเป็นแก้วสลับกันทุกชนิด สวยงามมาก ดูรุ่งโรจน์ ตระการตาตระการใจ นี่เป็นมหาสมบัตินี้ส่วนหนึ่งเท่านั้น ยามที่ต้นตาลถูกลมพัดจะเกิดเสียงไพเราะ ชวนให้เคลิบเคลิ้มเหมือนดุริยางค์ทิพย์ แม้หมู่วิศวศที่โฉบบินกลางนภากาศก็ยังคงชะลอปีกหยุดฟัง มั่นนำอัศจรรย์ในอาณาภาพแห่งบุญว่า บุญนี้ทำให้ได้สมบัติอันน่าใคร่ เป็นบุญที่ทำให้เราสมบุญด้วยมหาสมบัตินี้ที่ไม่มีวันพร่อง

มหาสมบัตินี้ประจำตัวของพระเจ้าจักรพรรดิที่พวกเรา รู้จักกันดี คือ รัตนะ ๗ ประการ ในรัตนะ ๗ ประการนี้ เวลาที่จักรรัตนะจะบังเกิดขึ้น พระเจ้ามหาสุทิสสนะจอมราชาจะทำความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจในวันพระจันทร์เต็มดวง ซึ่งตรงกับวันอุโบสถขึ้น ๑๕ ค่ำ ด้วยการรักษาอุโบสถศีลอยู่บนปราสาทชั้นบน ระลึกนึกถึงมหาบุคคลที่พระองค์ได้บำเพ็ญมาด้วยความปิติในมหากุศล

มหาสมมติจักรพรรดิ (๑)

๑๓

ในขณะที่ตนเอง จักรรัตนะจะอุบัติขึ้นทางทิศปราจีน ลอยมาในอากาศ พร้อมกับเปล่งรัศมีเจิดจ้าสว่างไสวมาก เหล่าพสกนิกรที่ยืนมองอยู่บนพื้นแผ่นดิน ต่างเข้าใจผิดว่า “ทำไมหนอ ดวงจันทร์ในค่ำคืนนี้มีถึงสองดวง” ผู้รู้จริงจึงชี้แจงว่า “ที่ลอยอยู่นั้นเป็นมหาจักรรัตนะ ที่อุบัติขึ้นมาเพื่อพระเจ้า-จักรพรรดิเท่านั้น” เมื่อฟังดังนั้น ทุกคนพากันเปล่งเสียงอนุโมทนา สาธุการกันดังลั่น เมื่อจักรรัตนะลอยมาเวียนประทักษิณ รอบพระนคร ๗ รอบ แล้วประดิษฐานที่ซุ้มประตูด้านทิศอุดร

พระเจ้ามหาสุทิสสนะ รู้ว่าจักรแก้วบังเกิดขึ้นเฉพาะ พระองค์ ทรงเสด็จลุลจากที่ประทับนั่ง ทรงผ้าสไบเฉวียงบ่า เสด็จลงมาถึงที่จักรรัตนะประดิษฐาน ใช้พระหัตถ์ซ้ายจับ พระเต้าทอง พระหัตถ์ขวาประคองจักรแก้วขึ้น ทรงหลั่งน้ำจาก พระเต้าทองต้อนรับ แล้วใช้พระหัตถ์ขวาชูจักรขึ้นพร้อมกับ ตรัสว่า “จักรแก้วจงหมุนไปเถิด จักรแก้วจงพิชิตเถิด” จบ พระดำรัส จักรแก้วจะหมุนไปทางทิศตะวันออก พระเจ้ามหา-สุทิสสนะพร้อมทั้งจาดูรงคเสนาจะเหาะขึ้นสู่อากาศ ด้วย อานุกภาพแห่งจักรแก้ว ระยะเวลาที่อยู่บนอากาศก็ไม่สูงเกินไปหรือ ต่ำเกินไป จะสูงกว่ายอดไม้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น คือไม่ว่าใคร ยืนอยู่บนแผ่นดิน ก็สามารถแยกแยะได้ว่า ผู้นี้เป็นพระราช-ผู้นี้เป็นมหาอำมาตย์

มหาสมบัตินักการพระรติ (๑)

๑๘

ครั้นพระราชอาษาอร่อนลงตรงโหนด จักรแก้วก็จะอร่อนลงตามใจปรารภณา เมื่อรตรวจภาคพื้นเสร็จแล้ว จักรแก้วก็พาเหาะขึ้นไปอีก แล้วอร่อนลงทะเล น้ำทะเลก็จะแหวกเป็นช่อง ให้เห็นรัตนชาติต่างๆ ที่อยู่ใต้มหาสมุทร ซึ่งมีอยู่มากมาย ถ้าปรารภณาจะนำมาใช้ ขุนคลังแก้วก็จะนำมาให้ในทันที สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับพลกนิกรผู้มีบุญเหล่านั้นเป็นอย่างยิ่ง

จากนั้นจักรแก้วจะพาไปในทิศทั้งสี่ พระราชาที่อยู่ตามแคว้นต่างๆ จะยอมศิโรราบด้วยอาณุภาพแห่งจักรแก้ว จักรแก้วนี้จะมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า อรินทมะ ซึ่งแปลว่า ฝักข้าศึกนั่นเอง คือ ด้วยอาณุภาพแห่งจักรแก้วจะไม่มีข้าศึกใดสู้ได้ ต้องยอมแพ้อย่างเดียว พระเจ้ามหาสุทิสสนะก็จะเสด็จไปให้โอวาททุกแคว้นแคว้น โดยให้นโยบายของการปกครองประเทศว่า ให้ทุกคนดำรงอยู่ในศีล ๕ อย่าฆ่าสัตว์ อย่าลักทรัพย์ อย่าประพฤดิผิดในกาม อย่าพูดเท็จ และอย่าดื่มน้ำเมา อีกทั้งให้เจ้าเมืองนั้นๆ ปกครองแคว้นตามเดิม พระองค์จะตรัสเช่นนี้ไปทั่วทุกทวีปเมื่อเสด็จไปจนครบทวีปทั้งสี่ก็เสด็จกลับราชธานี

เราจะเห็นว่า อาณุภาพของมหาสมบัตินักการพระรติสามารถยังประโยชน์สุขให้เกิดขึ้นได้ สมบัตินี้ยังเกิดขึ้นด้วยอาณุภาพบุญของพระเจ้าจักรพระรติและมหาชน ความดีที่เรา

มหาสมมติจักรพรรดิ (๑)

๑๕

ท่ามาจะกลั่นเป็นบุญบารมี ทำให้เราได้สมมติจักรพรรดิ ไว้ใช้
สร้างบารมีอย่างไม่รู้หมดสิ้น เรื่องสมมติจักรพรรดินี้ ยังมีสาระ
ที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง ให้ติดตามศึกษากันในครั้งต่อไป ครั้งนี้
ขอให้ทุกคนตั้งใจสั่งสมบุญกันให้เต็มที่เถิด ลักวันหนึ่งสมมติ
จักรพรรดิจะเกิดขึ้นกับเราอย่างแน่นอน

๒

มหาสมบัติจักรพรรดิ

(๒)

สมบัติอันเป็นของมนุษย์

สมบัติอันเป็นทิพย์ที่น่ายินดีในเทวโลกและนิพพานสมบัติ

สมบัตินั้นทั้งปวง ย่อมได้ด้วยบุญนิธิ

มหาสมมติจักรพรรดิ (๒)

๒๒

ท่ามกลางกระแสกิเลสและอวิชชาที่ห่อหุ้ม เห็น จำ คิด
รู้ ของเหล่าสรรพสัตว์ ทำให้มวลมนุษย์ต้องตกอยู่ในห้วงแห่ง
ทะเลทุกข์ เหมือนหลงทางอยู่ในความมืดมิด การบังเกิดขึ้นของ
พระรัตนตรัย จึงเปรียบเสมือนดวงประทีปที่ส่องสว่างท่ามกลาง
ความมืด เพื่อขจัดความมืด คืออวิชชาให้หมดไป อย่างไรก็ตามการ
ที่เราจะเข้าถึงจุดแห่งความสว่างภายในได้นั้น ต้องหมั่น
ทำใจให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายภายในตัว
เมื่อนั้น แสงธรรมอันไม่มีประมาณ และธรรมรส อันเลิศจะ
พร่างพรูกันออกมา ชีวิตของเราก็จะสมปรารถนาใน ทุกสิ่งอย่าง
แน่นอน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นิกัณทสูตร ความว่า

“มานุสสิกา จ สมปตติ   เทวโลกะ จ ยา รติ
ยา จ นิพพานสมปตติ   สัพพমেเตน ลพฺภติ

สมบัติอันเป็นของมนุษย์ สมบัติอันเป็นทิพย์ที่น่ายินดี
ในเทวโลกและนิพพานสมบัติ สมบัตินั้นทั้งปวง ย่อมได้ด้วย
บุญนิธิ”

อานุภาพแห่งบุญเป็นอานุภาพที่ไม่มีประมาณ จะคอย
ประคับประคองเจ้าของบุญให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และ
สมบูรณ์พร้อมด้วยสมบัติทั้งหลาย มหาสมบัติจะบังเกิดขึ้น

มหาสมมติจักรพรรดิ (๒)

๒๓

เฉพาะผู้มีบุญเท่านั้น เป็นอสาธารณะไม่เกิดขึ้นกับคนทั่วไป เมื่อคราวที่แล้ว ได้นำเรื่องราวของมหาสมมติจักรพรรดิ มาเล่าให้พวกเราได้รับฟังกัน เป็นตำนานแห่งจักรวรรดิ ที่บังเกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งบุญของพระเจ้าจักรพรรดิ ครั้งนี้จะนำเรื่องรัตนะทั้ง ๗ ประการ มาเล่าให้ฟังต่อ

หลายๆ ท่านอาจสงสัยว่า สมมติจักรพรรดินี้เกิดขึ้นตอนไหน ตอนที่สมบัติจะเกิดขึ้นนั้น พระเจ้าจักรพรรดิทรงถวายมหาทานบารมี สมาทานอุโบสถศีล ประทับนั่งตามลำพังเพื่อระลึกนึกถึงบุญที่ได้สั่งสมมาดีแล้ว เมื่อถึงเวลารัตนะทั้ง ๗ ก็จะไปปรากฏขึ้นเอง หัตถ์รัตนะ คือ ช้างแก้ว ซึ่งอยู่ในป่าหิมพานต์ จะออกมาจากป่าหิมพานต์ ในหิมพานต์นี้ *มีช้าง ๑๐ ตระกูลอาศัยอยู่ ซึ่งมีตระกูลช้างกาฬาวกะ ช้างคังเคยยะ ช้างปณพระ ช้างตัมพะ ช้างปิงคละ ช้างคันธะ ช้างมังคละ ช้างเหมวตะ ช้างอุโบสถ และสุดท้ายคือ ตระกูลช้างฉัททันต์ ถ้าเป็นช้างธรรมดาทั่วไปที่เรารู้จักกัน ถูกจัดไว้ในตระกูลแรก คือ ตระกูลช้างกาฬาวกะ

กำลังของช้างแต่ละตระกูลไม่เท่ากัน กำลังของบุรุษที่แข็งแรงมากๆ ๑๐ คน เท่ากับกำลังของช้างกาฬาวกะ ๑ เชือก

---

*มก. เล่ม ๑๔ หน้า ๗๓

มหาสมมติจักรพรรดิ (๒)

๒๔

ข้างกาฬาวะ ๑๐ เชือก เท่ากับกำลังตระกูลข้างคังเคยยะ ๑ เชือก
ข้างคังเคยยะ ๑๐ เชือก เท่ากับตระกูลข้างปัทมธระ ๑ เชือก
และไล่เรื่อยขึ้นไปเช่นนี้ ๑๐ ต่อ ๑ จนกระทั่งถึงข้างตระกูล
เหมวตะ ๑๐ เชือก เท่ากับกำลังของข้างอุโบสถ ๑ เชือก ข้าง
ตระกูลอุโบสถ ๑๐ เชือก เท่ากับกำลังของข้างฉัททันต์ ๑ เชือก
ข้างแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิจะมาจากสองตระกูลหลังนี้ และ
ที่มีกำลังมากที่สุดคือตระกูลพญาข้างฉัททันต์ ทั้งสองตระกูลนี้
คือเผ่าของหัตถิรัตน์

*ข้างแก้วของพระเจ้ามหาสุทนต์สนจักรพรรดิมาจาก
ตระกูลอุโบสถ ตัวจะขาวปลอดสะอาดสะอาดอันเกลี้ยงเกลา
คชลักษณ์สมบูรณ์ทุกอย่าง คอและปากจะมีสีแดงเหมือนมณฑล
ของพระอาทิตย์ รูปร่างงามสมส่วน ผิวตึงไม่เหี่ยวยาน มีอวัยวะ
น้อยใหญ่สมบูรณ์ ดวงตาก็สดใสราวกับตาของเทพบุตร มีฤทธิ์
เหาะเหินเดินอากาศได้ พระเจ้ามหาสุทนต์สนะทอดพระเนตรเห็น
ข้างแล้ว ทรงพอพระทัยมาก ตรัสว่า ข้างเชือกนี้เป็นข้างที่มี
คชลักษณ์สมบูรณ์มาก ถ้าพึงฝึกหัดก็จะดี ทันทที่ที่พระองค์ตรัสจบ
ข้างนั้นก็จะเป็นไปตามที่พระราชารับสั่งทันที

เราจะเห็นว่า ผู้มีบุญพุดสิ่งใด สิ่งนั้นก็สำเร็จสม
ปรารถนาทันที เมื่อพระองค์จะทดสอบข้างแก้ว ตอนเช้าก็จะ

มหาสมมติจักรพรรดิ (๒)

๒๕

เสด็จขึ้นบนหลังเพื่อไปตรวจบ้านเมือง ไปทั่วมหาเมธนีดลจรด ฟากฝั่งมหาสมุทร แล้วเสด็จกลับมาที่กุสาวดีราชธานี มาทันเสวย พระกระยาหารเช้า นี่เป็นอานุภาพของช้างแก้ว

ต่อมา อัศจรรย์บังเกิดขึ้นอีก คือ ม้าแก้ว ม้าคู่บุญเป็น ม้าสินธพชื่อวลาหก รูปร่างองอาจสง่างาม ท่วงท่าก้าวย่างน่าดู น่าชื่นชม ที่ได้ชื่อว่า วลาหก เพราะมีลำตัวขาวปลอดเหมือน ก้อนเมฆ สะอาดสะอาด และที่น่าทึ่ง คือ ศิระของม้าสินธพ ตัวนี้จะมีสีดำ เท่าทั้ง ๔ ข้าง มีสีแดง มีร่างกายแข็งแรงมาก ขณะเหยียดอ่อนละมุนละไมเหาะเหินเดินอากาศได้เหมือนช้างแก้ว

เมื่อพระราชาทอดพระเนตรเห็น ทรงตรัสชื่นชมด้วยความพอพระทัย แล้วตรัสว่า ถ้าพึงฝึกหัดก็จะเป็นม้าที่ดี ทันทที่ที่ตรัสจบ ม้าแก้วตัวนั้นก็เหมือนที่ถูกฝึกดีแล้ว และเมื่อพระเจ้ามหาสุทนต์ต้องการพิสูจน์ม้าตัวนี้ ตอนเช้าพระองค์จะเสด็จขึ้นหลังม้า ออกจากเมืองไปตรวจราชการทั่วแผ่นดิน ทรงเสด็จออกขณะที่บิรवारเพ็งนำพระกระยาหารมาตั้งไว้ จากนั้นม้าแก้วก็จะพาไปทั่วทวีปทั้งสี่ แล้วสามารถกลับมาทันเสวยพระกระยาหารเช้า นี่คือฤทธิ์ของม้าแก้วอันเกิดจากอานุภาพแห่งบุญ เป็นสิ่งที่น่าทึ่งมาก

เมื่ออัศจรรย์บังเกิดขึ้นแล้ว มณีรัตนก็บังเกิดขึ้นอีก เป็นแก้วมณีที่มาจากวิปุลบรรพต งดงามราวกับเจียรไนมาเป็น

มหาสมบัติจักรพรรดิ (๒)

๒๖

อย่างดี มีรัศมีเปล่งสว่างออกจากข้าง มณีรัตนนี้จะมีความบริวารถึง ๘๔,๐๐๐ ดวง รัศมีแผ่ออกไปเสมือนกระบี่รัศมีของพระจันทร์ เมื่อแก้วมณีบังเกิดขึ้นแล้ว หากยกขึ้นบนอากาศประมาณ ๖๐ ศอก แสงสว่างของแก้วมณีจะแผ่ออกไปในรัศมี ๑ โยชน์โดยรอบ ทำให้พื้นที่บริเวณนั้นสว่างเหมือนเวลากลางวัน ชาวนาชาวไร่สามารถทำงานได้ นกกาก็ออกหากินเพราะเข้าใจว่าเป็นกลางวัน นี่คืออานุภาพแห่งมณีรัตน แก้วมณีนี้มีอานุภาพดึงดูดสมบัติทั้งหลายไว้ใช้สร้างบารมี ผู้คนไม่ต้องลำบากในการทำมาหากิน จะมีสมบัติสำหรับสร้างบารมีได้อย่างสะดวกสบาย

ครั้นมณีรัตนจะอุบัติขึ้น อิตถิรัตนาก็เกิดขึ้นตามมานางแก้วมาจากมัททราชตระกูล ซึ่งเป็นตระกูลที่มีบุญมาก หากในที่นั้นไม่มีนางแก้ว เทวดาก็จะนำมาจากอุตตรกฐทวีป นางแก้วนี้มีรูปร่างสวยงามน่าดู น่าชม ไม่สูง ไม่เตี้ย ไม่พอมเกิน ไม่อ้วนเกิน ไม่ดำ ไม่ขาว พอดีๆ ผิวพรรณเป็นแบบกึ่งทิพย์ คือละเอียดเกินกว่าผิวมนุษย์แต่ไม่ถึงกับทิพย์ สัมผัสทางกายของนางแก้วนุ่มนวลละมุนละไม เมื่ออากาศเย็น ผิวนางแก้วจะอุ่นเมื่ออากาศร้อนผิวจะเย็นสบาย กลิ่นจันทน์จะหอมพุ่งออกจากกายตลอดเวลา อาจารย์บริสุทธ์ไม่เคยแม้แต่จะมีความคิดนอกใจ และที่พิเศษยิ่งกว่านั้น คือ แสงสว่างจะออกจากกายประมาณ ๑๒ ศอก ทำให้อาณาบริเวณนั้นสว่างไสว ใครได้เห็นนางแก้ว

มหาสมมติจักรพรรดิ (๒)

๒๓

จะมองไม่รู้เมื่อ เกิดความอึดอ้อมใจทีเดียว

เมื่ออดีตรัตนะบังเกิดขึ้นแล้ว คหปติรัตนะก็บังเกิดขึ้นตามมา โดยปกติท่านผู้นี้เป็นคนที่มัทธพมาก แต่ด้วยอานุกาพบุญและการสงเคราะห์ของจักรแก้ว ทำให้คฤหบดีแก้วมีตาทิพย์สามารถมองเห็นมัทธพสมบัติต่างๆ ได้ในรัศมี ๑ โยชน์ เมื่อคฤหบดีแก้วพบว่า มีเหตุอัศจรรย์เกิดขึ้นกับตนจะตีกอดีใจรีบไปเข้าเฝ้าพระเจ้าจักรพรรดิ พร้อมกับปวารณารับใช้ทางด้านคลังสมบัติ เมื่อพระราชาจะทดสอบคฤหบดีแก้วขณะล่องเรือไปด้วยกันนั้น พระองค์จะตรัสว่า “คฤหบดี ท่านจงเอาสมบัติมาให้เราด้วยเถิด” คฤหบดีแก้วทูลตอบว่า “ถ้าเช่นนั้น ขอพระองค์ทรงเทียบเรือเข้าฝั่งเถิด” พระเจ้าจักรพรรดิก็จะบอกว่า “เราต้องการสมบัติตรงนี้แหละ”

คฤหบดีแก้วก็ใช้ตาทิพย์ตรวจ แล้วใช้มือช้อนลงไปใต้น้ำนำสมบัติที่เต็มไปด้วยเงินทองและรัตนะขึ้นมาถวายพระองค์ ทำให้จอมจักรพรรดิทรงปีติเบิกบาน พร้อมกับรับสั่งว่า พอแล้วพระองค์เพียงแค่อต้องการทดสอบเท่านั้นเอง นี่คือนานุกาพแห่งขุนคลังแก้วคู่บารมี

แก้วประการที่ ๗ คือ ปริณายกแก้ว หรือขุนพลแก้ว เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ มีปัญญา ขุนพลแก้วนี้จะมีบุญพิเศษสามารถรู้จิตของผู้อื่นได้ในรัศมี ๑๒ โยชน์ ทำให้รู้ว่าใครคิด

มหาสมบัตติจักรพรรดิ (๒)

๒๘

อย่างไรกับพระเจ้าจักรพรรดิ จะเป็นผู้ดูแลจัดพระราชกรณียกิจ ให้พระองค์ เช่น วันนี้จะเสด็จไปที่ไหนบ้าง จะดูแลรับผิดชอบในหน้าที่การงานทุกอย่าง ทำให้พระเจ้าจักรพรรดิปกครองราชธานี ด้วยความสงบร่มเย็น ไม่กังวลพระทุกข์เกี่ยวกับการปกครอง พลศนิกร ทำให้บ้านเมืองสงบสุขร่มเย็น เป็นแผ่นดินทอง แผ่นดินธรรมอย่างแท้จริง

นอกจากพระองค์จะสมบุรณ์ด้วยแก้ว ๗ ประการนี้แล้ว พระเจ้ามหาสุทนต์สนะยังทรงมีบุญพิเศษอีก ๔ ประการ คือ ทรงมีพระรูปร่างงาม น่าชม น่าเลื่อมใส มีผิวพรรณผ่องใสยิ่งกว่าใครๆ ทรงเป็นผู้มีพระชนมายุยืนนานกว่าคนทั่วไป ทรงเป็นผู้มีอาหารน้อย มีโรคน้อย นอกจากนี้ ทรงเป็นที่รัก ที่ชอบใจของทุกๆ คน ใครได้เห็นแล้วจะรู้สึกรักและเคารพ นี่คืออานุภาพ แห่งบุญของพระเจ้าจักรพรรดิ อานุภาพแห่งบุญนั้น เป็นทางมา แห่งมหาสมบัตติทั้งหลาย สมบัตติจักรพรรดิที่บังเกิดขึ้น ก็ด้วย อานุภาพแห่งกุศลกรรมที่ท่านได้ทำไว้ในอดีตทั้งสิ้น

ดังนั้น ความดีที่เราทำไปนั้นไม่ได้หายไปไหน จะเป็นดวงบุญที่สว่างไสวติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ บุญอันบริสุทธิ์ ที่กลางกายนี้ จะดึงดูดให้เราได้สมบัตติจักรพรรดิตกไม่พรวง เอาไว้ใช้สร้างบารมี อีกทั้งจะหนุนนำให้เราและสรรพสัตว์ไปสู่ ที่สุดแห่งธรรมได้ ขอให้หมั่นสั่งสมบุญให้มาก

อัฐยาศัยของมนุษย์
(๑)

บัณฑิตพึงทราบจริตทั้งหลาย
โดยอิริยาบถ โดยกิจ โดยการบริโภคน
โดยอาการ มีการดู เป็นต้น
และโดยความเป็นไปแห่งธรรมนั้นแล

อริยาคัยของมนุษย์ (๑)

๓๑

การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมหมู่ใหญ่ ต้องมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องเรียนรู้อุปนิสัยซึ่งกันและกัน จะได้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลนั้นๆ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทบกระทั่งกันเมื่อเข้าใจและให้อภัยกันและกันได้ง่าย ซึ่งการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขที่แท้จริงนั้น ต้องประกอบด้วยความเมตตาปรารถนาดีต่อกัน มีความจริงใจต่อกันด้วยใจที่ใสสะอาดบริสุทธิ์ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มมาจากพื้นฐานใจที่หยุดนิ่ง ดังนั้นการหยุดใจได้อย่างสมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับมวลมนุษยชาติทั้งหลาย เพราะสันติภาพของโลกจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีจุดเริ่มต้นมาจากสันติสุขภายในก่อน โดยเริ่มต้นที่ตัวของเราเป็นอันดับแรก

มีวาระพระบาลีที่กล่าวถึง การสังเกตจริตอริยาคัยของมนุษย์ทั้งหลายไว้ว่า

“อิริยาบถโต กิจจา โภชนา ทสฺสนาทีโต
ธมฺมปฺปวตฺติโต เจว จริยาโย วิภาวเย

บัณชิตพิงทราบจริตทั้งหลาย โดยอิริยาบถ โดยกิจ
โดยการบริโภค โดยอาการ มีการดู เป็นต้น และโดยความเป็นไปแห่งธรรมนั้นแล”

อภัยคำยของมนุษย์ (๑)

๓๒

การเรียนรู้จิตอภัยคำยของแต่ละบุคคล เป็นเรื่องทีละเอียดก่อน และถ้ารู้แล้วก็เป็นเหมือนนกยูงแจ ที่จะไขเข้าไปสู่จิตใจของเขา เพราะมนุษย์ทุกคนมีความคิด คำพูด และการกระทำที่แสดงออกมาจากส่วนลึกของจิตใจ แม้เราไม่มีญาณวิเศษ เราก็สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรม และอุปนิสัยที่แสดงออกมา หากเราลองสังเกต เราก็จะรู้อุปนิสัยของแต่ละบุคคลได้โดยไม่ยาก ตามปกติแล้ว เราสามารถแบ่งจิตอภัยคำยของมนุษย์ที่แตกต่างกันออกไปได้ถึง ๖ อย่าง คือ ราคจริต ศรัทธาจริต โทสจริต พุทธิจริต โมหจริต และวิตกจริต

ครั้งนี้จะได้นำเรื่องอุปนิสัยของคนมาให้พวกเราได้เรียนรู้ เพื่อจะได้ดูคนเป็น จะได้เลือกบริหารคนให้เหมาะสมกับงาน และเพื่อเป็นการประดับสติปัญญา ขณะเราไปทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตร ชี้แนะให้เขาเห็นคุณค่าของการปฏิบัติธรรม เราจะได้ทราบว่าควรจะปฏิบัติอย่างไรจึงจะเหมาะสม และทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ไม่บกพร่อง

คนที่มีพื้นฐานเป็นคนราคจริต มีข้อน่าสังเกต คือ มักจะมีอิริยาบถที่พอเหมาะพองาม ทำอะไรไม่เร็วเกินไป ไม่ช้าเกินไป กิริยาท่าทางจะนุ่มนวล เมื่อจะเดินก็เดินไปโดยปกติ ค่อยๆ วางเท้าลง ยกเท้าขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เวลาจะยืนหรือนั่งก็น่าดู

อภัยคำยของมนุษย์ (๑)

๓๓

น่าชม มีอาการละมุนละไม เวลานอนก็จะไม่ร้อน จะจัดแจงทุกอย่างให้เรียบร้อยก่อนเสมอ แล้วค่อยๆ นอน นอนอยู่ในอาการที่สงบเรียบร้อย เมื่อถูกปลุกให้ลุกขึ้น ก็จะไม่ลุกขึ้นโดยพลีผลาม ถ้าจะสังเกตที่การกระทำ ทำอะไรก็จะทำอย่างตั้งอกตั้งใจ ทำอย่างเรียบร้อย ถ้าจะสังเกตเรื่องอาหารการกิน ก็มักจะชอบใจอาหารที่มีรสไม่จัดจนเกินไป มีรสอร่อยกลมกล่อม เวลาจะทานก็จะทำคำข้าวให้พอเหมาะพอดี จะทานก็ไม่ร้อน แม้อาหารจะถูกใจก็ตาม

ถ้าสังเกตโดยทัศนะ คนที่มีราคะจริตไม่ว่าชายหรือหญิง เมื่อเห็นรูปสวยๆ มักจะชอบใจ ได้ฟังเสียงที่ไพเราะ ได้ดมกลิ่นหอมๆ ได้ลิ้มรสที่ถูกใจ ได้สัมผัสที่นุ่มนวล แม้จะเป็นเพียงเล็กน้อย ซึ่งดูเหมือนจะไม่สำคัญเท่าไร แต่เขากลับรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากเป็นพิเศษ จะเกิดความพอกพองใจมากกว่าคนปกติทั่วไป

หากสังเกตโดยความเป็นไปแห่งธรรมแล้ว ใจของเขาจะค่อนข้างหวั่นไหวง่าย ไม่หนักแน่นพอ และอาจมีความถือตัวอยู่บ้าง เนื่องจากเป็นคนทำอะไรก็จะทำได้ดีและประณีต บางครั้งอาจคุยมากไปหน่อย และต้องการให้ผู้อื่นมายกย่องชื่นชม ในคุณงามความดีที่ตนได้กระทำ โดยทั่วไปแล้วมักจะชอบคนหมู่มาก มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่ค่อยมีความสันโดษ จะมี

อรรถาจารย์ของมนุษย์ (๑)

๓๔

ความทะยานอยากอยู่เรื่อยๆ ไม่ค่อยพอใจในสิ่งที่ตนมีและเป็นคนที่
ไม่เด็ดขาด ค่อนข้างจะโลเล แต่ก็มีความคิดสร้างสรรค์
ชอบคิดประติประดอยสิ่งต่างๆ รวมไปถึงเครื่องประดับ เป็นคน
ที่พิถีพิถันในเรื่องความสวยงามเป็นพิเศษ ทั้งหมดที่กล่าวมานี้
เป็นพื้นฐานอุปนิสัยของคนที่มีราคะจริต ซึ่งเราก็สามารถจะ
สังเกตออก และเรียนรู้ได้โดยไม่ยาก เมื่อรู้แล้วก็สามารถให้
งานที่เหมาะสมกับอรรถาจารย์ของเขาได้

ส่วนจริตประการที่ ๒ คือ ศรัทธาจริต คนกลุ่มนี้จะมี
อุปนิสัยใจคอดีมาก มีพื้นที่ดีมาก จริตอรรถาจารย์ของคนที่มี
ศรัทธาจริตนั้น หากจะสังเกตโดยอิริยาบถ โดยการกระทำ โดยทัศนะ
หรืออาหารการกิน ก็จะคล้ายกับกลุ่มคนผู้มีราคะจริต แต่ความ
แตกต่างระหว่างราคะจริตและศรัทธาจริตนั้น จะมีความแตกต่าง
กันในด้านธรรมชาติในจิตใจ คือ ใจของผู้มีราคะจริต มักจะโน้มเอียง
ไปทางเบญจกามคุณ

แต่ผู้มีศรัทธาจริตใจจะฟ่องใสอุดมไปด้วยธรรมชาติเป็นปกติ
แสงสว่างแห่งธรรมจะเจิดจ้าอยู่ในใจอยู่เสมอ สมบูรณ์ไปด้วย
กุศลธรรม โดยพื้นใจมักจะเป็นคนที่ชอบเสียสละ ไม่ยึดมั่นถือ
มั่นในสิ่งภายนอก จะมีใจที่ปลอดกังวล ไม่ค่อยห่วงใยในสิ่งอะไร
ทั้งนั้น ชอบการให้ทานและให้ด้วยใจที่เบิกบานฟ่องใส จะเป็น
คนมีศรัทธาแรงกล้าปรารถนาที่จะได้พบเห็นพระอริยเจ้า และ

อรรถาธิบายของมนุษย์ (๑)

๓๕

ชอบฟังธรรมที่มีเนื้อหาสาระ ที่เป็นอรรถเป็นธรรม เวลาที่ทำความดี ก็จะมาไปด้วยความปีติปราโมทย์ใจ เมื่อมีโอกาสฟังธรรม หรือพบกับพระภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญ ก็จะแสดงอาการเลื่อมใส จะไม่มีนิสัยโอ้อวดแข่งกระด้าง ไม่พูดพล่อย เป็นคนไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ไม่มีมายา และมีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ชนิดอจลศรัทธาทีเดียว ใครจะมาชักชวนช่วยๆ ให้เลิกนับถือพระรัตนตรัยอย่างไรก็ไม่หวั่นไหว

แบบอย่างของผู้มีศรัทธาจริตในสมัยพุทธกาลนั้น ที่โดดเด่น และเป็นแบบอย่างให้กับนักสร้างบารมีในยุคหลังๆ คือ มหาอุบาสิกาวิสาขา ท่านเป็นยอดนักสร้างบารมีในยุคนั้น โดยอุปัชฌาย์กิริยามารยาทภายนอกก็ดูงดงาม น่าเลื่อมใส สมบูรณ์ด้วยอิตถิลักษณะ คือ เบญจกัลยาณี ความงามทั้ง ๕ ประการ ตั้งแต่รูปร่าง ผมงาม โครงสร้างงาม ผิวงาม และวัยงาม อิริยาบถภายนอกไม่ว่าจะเป็นการยืน เดิน นั่ง นอน ล้วนเป็นลักษณะที่งดงามสมกุลสตรี

*มีเหตุการณ์หนึ่ง ขณะที่มหาอุบาสิกาวิสาขาเดินอยู่ท่ามกลางสายฝน ด้วยอาการปกติไม่รีบร้อน แต่เหล่าบริวารต่างวิ่งชุลมุนเพื่อหาที่กำบังฝน พวกพราหมณ์ได้ถามนางว่า

---

*มก. เล่ม ๓๓ หน้า ๘๙

อรรถาถัยของมนุษย์ (๑)

๓๖

“ทำไมไม่รีบวิ่งหาที่หลบฝนเหมือนคนอื่น” ท่านบอกเหตุผลว่า “หากวิ่งแล้ว อาจเกิดความพลาดพลั้งหกล้มแขนขาหัก ผู้มีพระคุณคือคุณพ่อคุณแม่ก็จะเสียใจ” ท่านมีปฏิภาณในการตอบที่น่าฟัง

หากพูดถึงจิตใจที่ดงามแล้ว มหาอุบาลิกาวีสาขาเป็นผู้มีจิตใจดงามมาก มีศรัทธาที่มั่นคงไม่หวั่นไหว เป็นอจลศรัทธาหนักแน่นมั่นคงในพระรัตนตรัยมาก ท่านได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างมหาทานบารมีในพระพุทธศาสนา สร้างมหาวิหารบุพพาราม เพื่อเป็นที่พำนักของภิกษุสงฆ์ และทำนุบำรุงด้วยปัจจัย ๔ โดยไม่ให้ขาดตกบกพร่อง ในดวงใจของท่านเต็มเปี่ยมไปด้วยบุญกุศลและธรรมปิติ ใจก็น้อมไปในการสร้างบารมีอยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ที่รักการสร้างบารมีเหนือสิ่งอื่นใด แม้บางช่วงของชีวิตจะตกอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถสร้างบารมีได้สะดวก แต่ความคิดที่จะทำบุญกุศล ก็ไม่เคยหายไปจากใจเลย

ช่วงที่มหาอุบาลิกาวีสาขาแต่งงานใหม่ๆ ต้องย้ายไปอยู่ในตระกูลของพ่อสามี ซึ่งเป็นตระกูลมิจฉาทิฏฐิ และนางวิสาขาถูกห้ามการทำบุญในพระพุทธศาสนานั้น แต่เนื่องจากท่านเป็นผู้มีปัญญา จึงไม่ได้ตีโพยตีพายอะไร ยังคงทำหน้าที่ของตนเองไม่ให้ขาดตกบกพร่อง จนเป็นที่ยอมรับของทุกๆ คน มีเพียงพ่อสามีเท่านั้นที่ไม่ยอมรับ กระทั่งวันหนึ่ง ขณะที่พ่อสามีกำลัง

อภัยคำของมนุษย์ (๑)

๓๓

นั่งรับประทานอาหารอยู่ มีพระเดินบิณฑบาตผ่านมา นางวิสาขา เหลือบสายตาไปพบ ก็นิมนต์พระให้ไปโปรดบ้านข้างหน้า เพราะบ้านนี้เขาบริโภคน้ำของเก่า เมื่อพ่อสามีได้ยินดังนั้น ก็โกรธ เป็นพินเป็นไฟ แต่ความหมายของนางวิสาขาหมายถึง พ่อสามี ใ้บุญเก่าไม่ยอมสร้างบุญใหม่ จนเกิดเป็นเรื่องเป็นราวกันใหญ่โต ต้องอาศัยตุลาการสมัยนั้นตัดสิน แต่ในที่สุดพ่อสามีก็เป็นฝ่าย แพ้และอนุญาตให้มหาอุบาสิกาวิสาขา สร้างมหาทานบารมีได้ตามสะดวก ภายหลังพ่อสามีก็เกิดศรัทธาในพระรัตนตรัย กระทั่งได้บรรลุปะเป็นพระโสดาบันเช่นกัน

เราจะเห็นว่า แม้จะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เอื้ออำนวย ต่อการสร้างบารมี ผู้ที่ประกอบด้วยศรัทธาจริต ก็ยังคง ขวนขวายทุกอย่างเพื่อสร้างบุญบารมี แม้บางครั้งจะต้องอาศัย เวลานานพอสมควร กว่าจะทำให้ผู้ที่ไม่เข้าใจเห็นด้วย และแม้ จะต้องเจออุปสรรคมากมาย แต่นักสร้างบารมีผู้มากด้วย ศรัทธาก็ไม่หวั่นไหว ไม่คิดท้อถอย ยังคงมุ่งหน้าสร้างบารมีต่อไป เราทั้งหลายก็อย่าได้หวั่นไหว ให้ตั้งใจสร้างบารมีกันให้เต็มที่ ครั้งนี้ยังอธิบายเรื่องจริตอภัยคำของคนได้ไม่หมดทุกหัวข้อ ไว้ศึกษากันต่อในครั้งต่อไป

อัฐยา ศัย ข อง ม นุ ษ ย์

(๒)

บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้มักโกรธ มากไปด้วยความแค้นใจ
ถูกว่าแม้เล็กน้อยก็ขัดเคืองฉุนเฉียว กระพัดกระเพียดกระดัง
กระเดื่อง แสดงความโกรธความขัดเคือง และความไม่พอใจให้ปรากฏ
แต่เขาเป็นผู้ให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ผ้า ยวดยาน ระเบียบของหอม
เครื่องอุปโภค ที่นอน ที่อยู่อาศัย และประทีปโคมไฟ แก่สมณพราหมณ์
และไม่ใช่เป็นผู้มีจริยยาในลาภ สักการะ ความเคารพ ความนับถือ
การไหว้ และการบูชาของผู้อื่น ไม่ก็ดกกัน ไม่ตัดรอน ไม่ผูก
ความริษยา ถ้าบุคคลนั้น จุดิจากอัฐภาพนั้นไปสู่สัมปรายภพ
แล้วกลับมาเกิดอีก ย่อมเป็นผู้มีผิวพรรณทราม รูปร่างงาม แต่จะ
เป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมากและสูงศักดิ์

อรรถยาคัยของมนุษย์ (๒)

๔๐

การสร้างบารมี เป็นสิ่งที่นักสร้างบารมีทั้งหลายจะต้องบำเพ็ญกันทุกๆ วัน โดยไม่มีวันว่างเว้นเลย ตั้งแต่ทานบารมี ศีลบารมีเรื่อยไป จนกระทั่งถึงอุเบกขาบารมี เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มีโอกาสดีที่สุดในการสร้างบารมี อีกทั้งเรายังเป็นสัมมาทิฐิ เข้าใจเรื่องบาปบุญคุณโทษ จึงได้ให้ออกสแกตัวของเราเอง สร้างความดีอย่างไม่หยุดยั้ง การเกิดมาอย่างนี้ได้ชื่อว่าเกิดมาอย่างมีคุณค่า ได้สร้างบารมีซึ่งเป็นงานแท้จริง สิ่งที่เราควรจะทำควบคู่กันไปกับภารกิจประจำวันคือ หมั่นทำใจหยุดใจนิ่งไปพร้อมๆ กัน อย่าให้ขาดแม้แต่วันเดียว เพื่อเข้าถึงที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง คือ พระรัตนตรัยในตัว ซึ่งเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขในธรรม ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า รสแห่งธรรมชนะรสทั้งปวง

มีวาระภาชิตที่ปรากฏใน จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกาย ว่า

“บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นผู้มักโกรธ มากไปด้วยความแค้นใจ ถูกว่าแม้เล็กน้อยก็ขัดเคืองฉุนเฉียว กระทบกระเทียดกระดังงระเดื่อง แสดงความโกรธความขัดเคือง และความไม่พอใจให้ปรากฏ แต่เขาเป็นผู้ให้ทาน คือ ข้าว น้ำ ผ้า ยวดยาน ระเบียบของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่อยู่อาศัย และประทีปโคมไฟ แก่สมณพราหมณ์ และไม่เป็นผู้มีใจ

อัครยาจารย์ของมนุษย์ (๒)

๔๑

ริษยาในลาภ ลักการะ ความเคารพ ความนับถือ การไหว้ และการบูชาของผู้อื่น ไม่กีดกัน ไม่ตัดรอน ไม่ผูกความริษยา ถ้าบุคคลนั้น จุดิจากอัตภาพนั้นไปสู่สัมปรายภพ แล้วกลับมาเกิดอีก ย่อมเป็นผู้มีผิวพรรณทราม รูปร่างงาม แต่จะเป็นคนมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีโภคสมบัติมากและสูงศักดิ์

บุคคลบางคนในโลกนี้ เป็นคนมักโกรธ มากด้วยความขุ่นมัว ชัดเคืองใจ เมื่อถูกว่านิตหน้อยก็โกรธเคือง ผูกพยาบาท แสดงความโกรธฉุนเฉียว ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน เหมือนแผลง่าที่ถูกไม้ตำ ย่อมทำให้บาดเจ็บและเกิดเป็นแผลใหญ่ได้โดยง่าย คนที่มีอุปนิสัยโทสจริตนั้นก็มักจะเป็นอย่างนี้ จะมีความชัดเคืองใจอยู่เสมอๆ แม้เวลาทำบุญก็มีโทษะ ถึงทรัพย์สมบัติจะเกิดขึ้นมากมาย แต่ตัวเองกลับเป็นคนที่อาภัพรูปสมบัติ”

เมื่อครั้งที่แล้ว ได้นำเรื่องอุปนิสัยของคนมาแล้วให้ได้เรียนรู้กัน เพื่อจะได้ดูคนเป็น บริหารคนให้เหมาะสมกับงาน และเพื่อเป็นการประดับสติปัญญา ขณะเราไปทำหน้าที่ของกัลยาณมิตร ชี้แนะให้เขาเห็นคุณค่าของการสร้างบารมี เราจะได้ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ไม่บกพร่อง ได้เล่าไปแล้ว ๒ หัวข้อคือ รากจริต และศรัทธาจริต ครั้งนี้จะนำข้อที่เหลือมาแล้วให้ได้ศึกษากันต่อไป เมื่อเข้าใจแล้วจะได้รู้จักแยกแยะคนออก และ

อริยาบถของมนุษย์ (๒)

๔๒

อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จริตที่ ๓ คือ โทสจริต คนจริตนี้มีข้อสังเกตที่ง่ายมาก หากเราสังเกตทางอิริยาบถ คนโทสจริตจะเป็นคนที่มีอิริยาบถ ฉับไวไม่นุ่มนวล เวลาเดินก็ลงสั้นหนักๆ วางเท้ายกเท้าเร็ว มีอาการที่รีบร้อนเหมือนจะรีบไป การจัดข้าวของก็จะจัดแบบลวกๆ ไม่ประณีต ไม่คำนึงถึงความสวยงาม เอาแค่ว่าพอใช้ได้ เวลานอน ก็ล้มตัวลงนอนอย่างรวดเร็ว ถ้าถูกปลุกให้ลุกก็จะผลุนผลันรีบ ลุกขึ้น มีอาการเหมือนคนสะดุ้งตกใจ ถ้าไม่พอใจก็จะแสดง อาการเคร่งเครียด หน้าตาไม่รับแขก ใครมาซักถามอะไรใน ตอนนี้ต้องระวังให้ดี เพราะจะได้รับคำตอบด้วยน้ำเสียงที่ไม่รื่นหู เหมือนเอาก้านบัวหลวงแยงเข้าไปในหู หากสังเกตการกระทำ ก็จะพบว่า เวลาทำอะไรจะทำได้ด้วยความรีบร้อน แต่รวดเร็วทันใจ จะทำอะไรทำทางซึ่งซึ่งเอาจริงเอาจัง แต่บางครั้งก็สะเพร่าไม่ค่อย ละเอียดลออเท่าที่ควร

หากเราสังเกตการบริโภคขบฉัน คนที่มีโทสจริตมักจะ ชอบอาหารที่มีรสจัด เวลาบริโภคก็มักจะทำคำข้าวโตๆ รีบร้อน ในการรับประทาน หากสังเกตทางทัศนะ เวลาพบเห็นสิ่งที่ไม่ ถูกใจ ก็จะแสดงอาการขัดเคืองหงุดหงิดรำคาญ ถ้าหาก ไม่พอใจก็จะแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด ความแตกต่างที่เห็นได้ ชัดของคนโทสจริต คือ จะมีสภาวะอารมณ์ของจิตที่ประกอบไป

อัครยา ศักดิ์ของมนุษย์ (๒)

๔๓

ด้วยโทษค่อนข้างมาก มักจะโกรธง่ายและชอบผูกโกรธ บางครั้งถ้าควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ ก็จะเกิดการกระทบกระทั่งคนอื่นอย่างรุนแรง หรือกระทบกระทั่งเทียบเปรียบเปรยผู้อื่นให้เจ็บใจ บางทีก็ต้องจนขาดเหตุผล ไม่ค่อยจะยอมใคร ถ้าจะมอบหมายงานให้คนประเภทนี้ หากงานไหนเป็นงานใหญ่ที่ต้องใจเย็นๆ ต้องคิดให้รอบคอบก่อนมอบหมายงาน เพราะจะทำให้งานใหญ่เสียได้

คนที่มีอุปนิสัยโทสจริตนี้ นอกจากจะก่อให้เกิดผลกระทบต่องานใหญ่แล้ว สิ่งที่มีผลกระทบโดยตรงคือ ตัวเราเอง ผู้มีโทสจริต หากพลั้งเพลอไปก่อบาปอกุศลต่อผู้ที่มีคุณธรรมมากกว่าเราแล้ว ก็จะเป็นผลร้ายต่อตัวเราเอง *เหมือนนางปัญจปาปาผู้มีบาป ๕ ประการ เป็นหญิงขี้เหร่ มีอวัยวะทั้ง ๕ ประการ คือ มือ เท้า ปาก ตา และจมูกบิดเบี้ยวน่าเกลียด ที่เป็นเช่นนี้เพราะในอดีตชาติ พลัดปลั้งไปทำกิริยาที่ไม่สุภาพต่อผู้ทรงศีล เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าเสด็จบิณฑบาตดินเหนียวเพื่อจะใช้ฉาบทาทุกฐิเสนาสนะ บิณฑบาตผ่านมาหลายแห่งก็ยังไม่พบดินเหนียว จนกระทั่งผ่านบ้านหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งกำลังรวบรวมดินเหนียว เพื่อจะเอาไปใช้งานที่เรือนของตนอยู่พอดี

---

*มก. เล่ม ๖๒ หน้า ๕๘๘

อัธยาศัยของมนุษย์ (๒)

๔๔

เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าเห็นดังนั้น ท่านก็เดินเข้าไปหา พร้อมแสดงกิริยาขอบิณฑบาตดินเหนียว เนื่องจากอุปนิสัยดั้งเดิมของหญิงสาวคนนี้เป็นคนอารมณ์ร้อนมีโทสะมาก เมื่อเห็นพระเดินมา ก็รู้สึกไม่พอใจ แต่เมื่อถูกขอก็ขัดไม่ได้ จึงถวายน้ำไป แต่เวลาถวายน้ำแทนที่จะถวายให้ดี กลับเอาก้อนดินเหนียวทุ่มใส่ลงในบาตรของท่าน พร้อมแสดงกิริยาอาการหงุดหงิดฉุนเฉียว ทำตาค้อนท่าน ลมหายใจก็พืดฟาด แถมยังกระแทบเท้าต่อหน้าท่านด้วย

ด้วยกรรมที่ทำเช่นนี้ ทำให้นางเกิดเป็นหญิงผู้มีอาการอัปลักษณ์ ๕ ประการ ทั้งมือ เท้า ตา จมูก ปากบิดเบี้ยวหมดพวกหมู่ญาติจึงตั้งชื่อว่า ปัญจปาปา แต่ถึงกระนั้น ด้วยอาณิสงส์ที่ได้ถวายนดินเหนียว ทำให้นางเป็นผู้ที่มีผิวพรรณงาม มีสัมผัสที่พิเศษกว่าคนอื่น ใครก็ตามที่ได้จับต้องร่างกายของนางแล้ว จะหลงรักและติดอกติดใจในสัมผัสนั้น ทำยที่สุดด้วยความเป็นผู้มีผิวที่นุ่มนวล จึงได้เป็นมเหสีของพระราชาถึง ๒ เมืองด้วยกัน หากในวันนั้นนางได้ถวายนดินเหนียวด้วยความเคารพ ผลบุญจะทำให้นางสมบรูณ์ด้วยความงาม ๕ อย่าง แทนบาป ๕ อย่าง นี้ก็เป็นเพราะผลของความเป็นผู้มีโทสจริตนั่นเอง

ส่วนจริตที่ ๔ คือ พุทธิจริต คนที่มีจริตนี้มักจะชอบแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ชอบในเรื่องเหตุและผล จะมี

อรรถาจารย์ของมนุษย์ (๒)

๔๕

อุปนิสัยคล้ายๆ กับคนที่มีโทสจริต แต่ที่ไม่เหมือนกัน คือ ผู้มี
พุทธิจริตจะมีธรรมอันดีงามอยู่ในใจมากมายหลายประการ เช่น
โสวัสสตา คือ ความเป็นคนว่าง่ายสอนง่าย รับฟังความคิดเห็น
และคำแนะนำสั่งสอนที่มีประโยชน์ แม้ว่าผู้นั้นจะเป็นผู้ที่อ่อนกว่า
หรือไม่ใช่มารดาบิดาก็ตาม หากคำตักเตือนแนะนำนั้น ประกอบ
ด้วยเหตุผลและมีประโยชน์ ทั้งเป็นสิ่งที่ดีงาม ก็จะน้อมรับฟัง
ด้วยความเคารพ และยังมีกัลยาณมิตตตา คือ ความเป็นคน
มีปัญญาฉลาดเลือกคบแต่คนดี คบกับนักปราชญ์บัณฑิต
ไม่ปรารถนาจะคบกับคนพาล และยังมีโภชนมัตตัตถุญจตา คือ
รู้จักประมาณในการรับและการบริโภค ไม่มีความประมาทในธรรม
สมบูรณ์ด้วยสติสัมปชัญญะ เป็นคนไม่เกียจคร้าน หมั่นประกอบ
ความเพียร รักในการประพฤติปฏิบัติธรรม และเป็นผู้ใคร่ใน
การฟังธรรม

จริตที่ ๕ คือ โมหจริต คนมีโมหจริตจะเป็นคนที่มีความ
โลเล ขาดความมั่นใจในตัวเอง เวลาเดินก็มักจะเดินไปด้วย
อาการที่เปะปะ คล้ายคนไม่มีจุดหมาย ลักษณะอาการก็เหมือน
คนที่เดินขย่มตัว มักชอบเหม่อลอย ยามนอนก็ไม่เฝ้าดู วางไม้
วางมือไม่เรียบร้อย เมื่อถูกปลุกให้ลุกขึ้นก็จะฮึดอาดซึกซ้า
หากจะล้างغتโดยการกระทำแล้ว เวลาจะทำอะไรก็ไม่เรียบร้อย
เหมือนไม่เต็มใจทำ ไม่ค่อยเป็นตัวของตัวเอง ชอบเออออตาม

อริยาถัยของมนุษย์ (๒)

๔๖

คนอื่น ใครว่าดีก็ว่าดีตามเขาไป ใครว่าไม่ดีก็ว่าไม่ดีตามเขาไป
ในใจก็ค่อนข้างสับสน ชี้ระแวงสงสัย ตัดสินใจอะไรไม่ค่อยได้

จริตข้อสุดท้าย จริตที่ ๖ คือ วิตกจริต มีลักษณะเหมือนกับพวกโมหจริต จะแตกต่างกันก็คือ คนที่มีวิตกจริต จะกังวลไปทุกเรื่อง ชอบคิดเล็กคิดน้อยไม่รู้จบ คิดมากจนกระทั่งเบียดเบียนตัวเองให้เป็นทุกข์ ใครเป็นอย่างนี้ ให้รีบแก้ไขเสีย

โดยทั่วๆ ไปแล้วจริตของคนเรา มักจะมีหลายๆ อย่างรวมกันในคนๆ เดียว แต่จะมีลักษณะที่เด่นชัดออกมาพอให้เราสังเกตได้ เรื่องนี้ไม่เกินวิสัยที่เราจะทำความเข้าใจได้ แต่หลักใหญ่ที่สำคัญจริงๆ คือ เราต้องรู้จักจริตอริยาถัยของตัวเองให้ดี ถ้าเราไม่ฉลาดรอบรู้ในเรื่องจิตใจของผู้อื่น อย่างน้อยก็ควรฉลาดในเรื่องจิตใจของตนเอง เราจะได้รู้ทันกิเลส จะได้สำรวจระวัง แก้ไขตัวเองได้ทัน เพื่อให้ใจห่างจากบาปอกุศล แต่เราจะรู้จักตัวเองได้ดีที่สุด ก็ต่อเมื่อได้ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง จนกระทั่งพบกับตัวตนที่แท้จริงของเรา คือ พระธรรมกายในตัว เพราะฉะนั้นสิ่งที่น่าศึกษาที่สุดก็มีอยู่ในตัวของเราแล้ว ถ้าเรารู้ใจตัวเองได้ก็จะรู้ใจคนอื่นได้ ดังนั้นให้หมั่นทำใจให้หยุดนิ่ง ให้พบกับธรรมกายซึ่งเป็นตัวตนที่แท้จริงของเราให้ได้

มนุษย์ในอุตตรกुरुทวีป

มนุษย์ชาวชมพูทวีป ย่อมประเสริฐกว่ามนุษย์ชาว
อุตตรกुरुทวีปและทวยเทพชั้นดาวดึงส์ด้วยฐานะ ๓ อย่างคือ
เป็นผู้มีความองอาจกล้าหาญ เป็นผู้ที่มีสติ และเป็นผู้สามารถ
ประพฤติกิรรมจรรย์ได้บริสุทธ์ิในพระพุทธศาสนา

มูลนิธิในอุตตรกุรทวีป

๔๕

ปัจจุบันนี้ เราอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ยุคที่ข้อมูลข่าวสาร สามารถส่งถึงกันได้อย่างรวดเร็ว เมื่อทางซีกโลกหนึ่งมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น อีกซีกโลกหนึ่งก็จะสามารถรับรู้ข่าวสารได้ทันที ถ้าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่ดี กระแสแห่งความดีก็จะขยายไปทั่ว แต่ถ้ามีสิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้น ก็จะทำให้ผลกระทบกระเทือนไปทั่วโลกได้เช่นเดียวกัน ในทำนองเดียวกัน หากเราทำความดี แม้จะเป็นความดีเพียงเล็กน้อย เพียงกลุ่มเล็กๆ แต่ก็สามารถขยายผลดีไปทั่วโลกและจักรวาลได้ โดยเฉพาะความดี ที่เกิดจากการเจริญภาวนาฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์ หยุดหนึ่ง จะช่วยให้บรรยากาศของโลกเกิดความบริสุทธิ์ขึ้นได้ ทั้งโอกาสโลก ชั้นธโลก สัตวโลก สะอาดบริสุทธิ์หมด ดังนั้น การฝึกใจให้หยุดหนึ่ง จึงเป็นกรณียกย่องที่ทุกๆ คน ควรพร้อมใจกันลงมือปฏิบัติ เพื่อตัวของเราเอง เพื่อโลกของเราและจักรวาลของเราจะได้เกิดสันติสุขที่แท้จริง

*พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ลุณาสสูตร ว่า

“มนุษย์ชาวชมพูทวีป ย่อมประเสริฐกว่ามนุษย์ชาวอุตตรกุรทวีปและทวยเทพชั้นดาวดึงส์ด้วยฐานะ ๓ อย่างคือ

มนุษย์ในอุตตรกुरुทวีป

๕๐

**เป็นผู้มีความองอาจกล้าหาญ เป็นผู้มั่งคั่ง และเป็นผู้สามารถ
ประพฤติพรหมจรรย์ได้บริสุทธิ์ในพระพุทธศาสนา”**

ปัจจุบันนี้นักวิทยาศาสตร์และนักดาราศาสตร์ ต่างให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องโลกและจักรวาลไปต่างๆ นานา บ้างก็บอกว่า ยังมีสิ่งมีชีวิตอยู่ในดวงดาวที่ไกลโพ้นออกไป บ้างก็บอกว่า ไม่มีมนุษย์อาศัยอยู่ในโลกอื่น มีเฉพาะในโลกนี้เท่านั้น แต่ยังไม่สามารถพิสูจน์ได้ เพราะยังไม่เคยมีใครเห็น อย่างมากก็เพียงได้ยินข่าวว่า มีจานบินเข้ามาในวงโคจรของโลกบ้าง มีมนุษย์ต่างดาวหลงเข้ามาบ้าง จริงเท็จอย่างไรไม่มีใครทราบแน่ชัด แต่ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และยังคงต้องใช้เวลาศึกษากันอีกยาวนาน จึงจะพิสูจน์ได้

ในทางพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาไม่ได้ทรงปฏิเสธเรื่องมนุษย์ในโลกอื่น แต่ทรงเล่าถึงจักรวาลต่างๆ ซึ่งมีบันทึกไว้ในหนังสือพระไตรปิฎกหลายแห่ง เพราะพระพุทธองค์ทรงรู้แจ้งโลก ทรงค้นพบว่า นอกจากจักรวาลของเราแล้ว ยังมีจักรวาลอื่นอีกมากมายนับไม่ถ้วน มีเป็นแสนโกฏิจักรวาล อนันตจักรวาล พระพุทธองค์สามารถรู้เห็นได้หมด ด้วยสัมปทัญญุตญาณ ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสรู้ได้ควงไม้ครีมหาโพธิ์เมื่อสองพันกว่าปีก่อน นอกจากจะทรงเห็นมนุษย์ในโลกอื่น เช่น มนุษย์ในอุตตรกुरुทวีป ปุพพิเทหทวีป และอปรโคยานทวีปแล้ว

มนุษย์ในอุตตรกฐทวีป

๕๑

ยังเห็นหมู่สัตว์ที่ตกอยู่ในอบายภูมิ ในมหานรก หรือที่ไปเสวย
สุขในสุคติโลกสวรรค์ ทรงเห็นตลอดหมด ทั้งนิพพาน ภพสาม
โลกันต์ เป็นความรู้ความเห็นอันวิเศษ ที่ยิ่งกว่าตาของมนุษย์
ตาของชาวสวรรค์ พรหมหรืออรุปรหม เพราะเห็นด้วยตาของ
ธรรมกาย เป็นความจริงที่ทางวิทยาศาสตร์ยังตามไม่ทัน

พระองค์กล่าวไว้ว่า บางจักรวาลมีพระพุทธเจ้าเสด็จมา
อุปบัติเหมือนจักรวาลของเรานี้แหละ มีอัครสาวกเบื้องซ้าย
เบื้องขวา มีพุทธบริษัทผู้ประพฤติธรรมเช่นเดียวกับเรา ใน
จักรวาลของเราเรียกว่า มงคลจักรวาล ซึ่งจะมีพระพุทธเจ้า
ตรัสรู้ถึง ๕ พระองค์ เรียกว่า ภัทรกัป ตอนนี้ก็ ๔ พระองค์แล้ว
ยังเหลืออีกพระองค์หนึ่งซึ่งจะมาตรัสรู้ต่อไปในอนาคต

ในมงคลจักรวาลของเรา พระพุทธองค์กล่าวว่า เขาลิเนรุ
เป็นแกนกลางจักรวาล เป็นที่อยู่ของชาวสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
ตามไหล่เขาทั้ง ๔ ทิศ มีรัตนชาติละเอียดอย่าง แสงแห่งรัตนชาติ
ไหล่เขา ฉายส่องจับพื้นดิน มหาสมุทร ตลอดจนต้นไม้ใบหญ้า
ต่างมีสีลันที่แตกต่างกันออกไป ทางด้านทิศเหนือ ไหล่เขาเป็น
ทองคำ น้ำในมหาสมุทร ทองคำ ต้นไม้ใบไม้ในอุตตรกฐทวีปจึง
เป็นสีทอง ปุพพิเทททวีปซึ่งอยู่ทิศตะวันออก ตามไหล่เขาลิเนรุ
ในทิศนี้ เป็นเงินบริสุทธิ์ แสงที่ไปกระทบทวีปนี้จึงเป็นสีเงิน

มนุษย์ในอุตตรกฐทวีป

๕๒

ส่วนชมพูทวีปของเราอยู่ทางทิศใต้ ที่ซึ่งเขาจะเป็น
แก้วมรกต ทำให้โลกมนุษย์ได้รับแสงสะท้อนเป็นสีเขียวมรกต
ท้องฟ้า ทะเล ภูเขาต้นไม้ ก็จะถูกเหมือนเป็นสีเขียวมรกตไปหมด
อปรโคยานทวีปซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตก มีแก้วผลึกแวววาว
ระยิบระยับ สะท้อนจากไหล่เขา จึงทำให้ทั้งทวีปเป็นประดุก
แก้วผลึกใสบริสุทธิ์

ที่เราได้ยินได้ฟังกันบ่อยๆ คือ อุตตรกฐทวีป มนุษย์
ชาวอุตตรกฐทวีปมีความประเสริฐกว่าเทวดาชั้นดาวดึงส์ และ
มนุษย์ชาวชมพูทวีป อยู่ ๓ อย่าง คือ ตั้งแต่เกิดจะไม่มีทุกข์
เหมือนอย่างกับเรา ไม่มีกรรมตระหนี่หวงแหนทรัพย์ และมีอายุ
แน่นอน ไม่ตายก่อนกำหนด อย่างโลกของเราตายก่อนถึงเวลา
อันควรก็มี อายุขัยเกินกว่าร้อยปีก็มี ชาวสวรรค์ก็คล้ายๆ กัน
เทวดาบางท่านก็หมดบุญก่อน จึงต้องจุติลงมาเกิดใหม่

ชาวชมพูทวีปมีความประเสริฐกว่าชาวอุตตรกฐทวีป
และเทวดาชั้นดาวดึงส์ คือ จะเป็นผู้แก้แค้น ถ้าทำในสิ่งที่ดี
ก็สามารถทำตนให้หลุดพ้นจากทุกข์ ไปสู่ฝั่งอายตนิพพานได้
ชาวชมพูทวีปจะเป็นผู้มีสติ และสามารถที่จะประพฤติพรหมจรรย์
เพื่อบรรลุมรรคผลนิพพานได้ ฉะนั้นเราเกิดมาในโลกนี้ที่เรียกว่า
ชมพูทวีป ถือว่าเป็นผู้มีโชค ที่มาพบพระพุทธศาสนาและยังมี
โอกาสได้ฟังธรรมซึ่งพระพุทธเจ้าและพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย

มนุษย์ในอุตสาหกรรมวิป

๕๓

ท่านก็ถือปฏิบัติเฉพาะในชมพูทวีปเท่านั้น

การที่ชาวอุตสาหกรรมวิป ที่เขามีอายุแน่นอน เพราะทุกคนตั้งมั่นอยู่ในเบญจศีล บุญจึงส่งผลให้เขามีความเป็นอยู่ที่สะดวกสบาย จะมีต้นกล้าปลูกพืชค้อยบันดาลทุกสิ่งทีปรารถนา ทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ มีสระน้ำสวยงามที่เต็มไปด้วยดอกอุบล ดอกบัวหลวงนานาพันธุ์ ส่งกลิ่นหอมฟุ้ง มนุษย์ทุกคนในโลกนี้ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สุขภาพร่างกายไม่เสื่อมถอย ไม่ต้องลำบากในการประกอบอาชีพการงาน เพราะอยู่ด้วยอานุกาพย์บุญ ที่เื้ออำนวยการให้เกิดสมบัติต่างๆ ไม่มีอันตรายจากภัยพิบัติหรือจากสัตว์ร้ายต่างๆ มารบกวน

ดินอากาศฟ้าก็เป็นปกติสม่ำเสมอ ไม่ร้อนนัก ไม่หนาวนัก กำลังพอดีๆ อาหารคือข้าวสาสาก็เกิดขึ้นเอง ไม่ต้องหว่านไถ ครั้นถึงเวลาก็ออกรวงเอง มีกลิ่นหอม นำรับประทาน เวลาจะหุงก็เพียงเอาหม้อข้าวไปวางบนศิลาเพลิงที่มีชื่อว่า โชติปาสาณะ ข้าวก็สุกเองโดยอัตโนมัติ เวลารับประทานก็ไม่ต้องไปแสวงหากับข้าว เพราะมีรสปรุงได้ส่วนอยู่แล้ว คุณค่าอาหารก็ครบถ้วนบริบูรณ์ ดังนั้นจึงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บใดๆ มาเบียดเบียน

หญิงที่ตั้งครรภ์ก็ไม่ลำบาก หรือทุกข์ทรมานเหมือนโลกของเรา เมื่อครบกำหนดคลอด ทั้งแม่ทั้งลูกก็ไม่ลำบาก ทารก

มนุษย์ในอุตสาหกรรม

๕๕

ที่คลอตออกมาไม่มีสิ่งปฏิภูลแปดเปื้อน เมื่อมารดาคลอตแล้ว
ไม่ต้องเป็นห่วงเป็นกังวล จะไปไหนก็ได้ ทารกจะนอนนิ่งๆ ไม่
ร้องไห้แง นี่ก็แปลกน่าอัศจรรย์ ใครมาพบเห็นเข้า พอเอานิ้ว
ใส่ปากทารกก็จะมีน้ำนมไหลออกมาจากนิ้ว เลี้ยงง่ายเพียง ๓ วัน
ทารกก็ลุกขึ้นเดินได้แล้ว

เมื่อต้องการจะแต่งตัว ก็ไปนิกขอเอาที่ต้นกล้วยพฤษ
เครื่องประดับต่างๆ ที่ต้องการ ก็จะมีเกิดขึ้นมาเอง ห้อยแขวน
อยู่ตามลำต้น หรือกิ่งก้านใบของต้นไม้เป็นที่พอกพองใจทีเดียว
ไม่ต้องไปซื้อหาที่ไหน ผู้คนก็มีอัธยาศัยไมตรีที่ดีต่อกัน ไม่มีการ
ทะเลาะวิวาท บาดหมาง มีน้ำใจซึ่งกันและกัน ในห้วงหนอง
คลองบึง น้ำก็ใสสะอาดบริสุทธิ์มาก น้ำสะอาดปราศจากเปือกตม
ไม่ร้อนไม่เย็นจนเกินไป อาบได้ดื่มกินได้อย่างสบายกายสบายใจ
เวลาจะนอนพักผ่อน ถ้าเข้าไปใต้ต้นไม้ต้นใดต้นหนึ่ง ต้นไม้นั้น
ก็จะมีสิ่งของเครื่องใช้บังเกิดขึ้นให้เป็นพุก เป็นหมอน และผ้าห่ม
พร้อมให้หลับนอนได้ที่

เมื่อมีผู้ตายเสียชีวิต จะไม่มีใครร้องไห้คิดถึงกัน จะไม่มี
น้ำตาแห่งความพลัดพราก จะจากกันด้วยความปลื้มปีติใจเท่านั้น
เพราะเขารู้ว่าหมดอายุขัยแล้ว จะต้องไปเกิดในสุคติภูมิ ก็จะ
ช่วยกันเอาผ้าคลุมไว้ ซึ่งจะมียกยักษที่มีหน้าที่เก็บเอาซากศพ
ไปไว้ที่เกาะอื่น ในทวีปนี้จึงไม่มีป่าช้า และสถานที่สกปรกโลโครก

มนุษย์ในอุตสาหกรรมทวีป

๕๕

เมื่อสิ้นชีวิตลง จะพากันไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ทุกคน ไม่มี
แม้แต่คนเดียวที่ไปบังเกิดในอบายภูมิ เพราะอำนาจบุญที่ทุกคน
อยู่ในศีล ๕ มาโดยตลอด

ส่วนในทวีปอื่นๆ ก็มีความอุดมสมบูรณ์ดี เป็นอยู่คล้ายๆ
กัน มีความสะดวกสบายกว่าเราเยอะ จึงไม่ค่อยจะสร้างบารมี
ให้พ้นทุกข์เหมือนกับเรา เพราะเขาคิดว่าแค่นั้นก็มีความสุขแล้ว
นอกจากนี้ยังมีมนุษย์ในโลกอื่นอีกมากมาย ที่มีชีวิตเหมือนกับเรา
เพียงแต่อยู่ไกลกันเกินกว่าที่ยานพาหนะใดๆ หรือเครื่องมือ
สื่อสารในโลกจะไปถึงได้

วิธีการหนึ่งที่จะไปรู้ไปเห็นได้ คือ ต้องปฏิบัติให้เข้าถึง
ธรรมกาย ศึกษาวิชาธรรมกายกันได้แล้ว จึงจะสามารถ
ค้นคว้าเรื่องจักรวาลวิทยา และสามารถเข้าใจได้แจ่มแจ้ง
ในเรื่องที่พระบรมศาสดาทรงค้นพบแล้วว่า มีสรรพสัตว์ที่อาศัย
อยู่ในโลกอื่นอีกมากมายนับไม่ถ้วน เป็นอนันตจักรวาลทีเดียว
ดังนั้นอย่ามัวเสียเวลาดั่งสมมติฐานคาดคะเนเดาเอาตาม
หลักทฤษฎีต่างๆ อยู่เลย แต่ให้พิสูจน์โดยลงมือปฏิบัติให้เข้าถึง
ธรรมกายกันดีกว่า แล้วเราจะหายสงสัย ได้ทั้งความรู้แจ้ง
ความสุขและความบริสุทธิ์ มีที่พึ่งภายในกันทุกคน

อ อ ก แบบ บ ชี วิ ต
ด้ ว ย ต น เ อ ง (๑)

นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวว่า ทานและการบมีผลเสมอกัน
พวกวิรูปบุรุษแม้มีน้อย ย่อมชนะคนขลาดที่มีพรรคพวกมากได้
ถ้าบุคคลเชื่อกรรมและผลของกรรมอยู่ ย่อมให้สิ่งของแก่น้อยได้
เพราะฉะนั้นแล ทายกนั้นย่อมเป็นผู้มีความสุขในโลกหน้า

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๕๘

ความสุขที่เกิดจากการฝึกฝนอบรมใจ ให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง เป็นนิรามิสสุข สุขที่ไม่ต้องอิงวัตถุ เป็นสิ่งที่ชาวโลกต่างแสวงหากันมายาวนาน เพราะเป็นความสุขที่เสรี เป็นอิสระในตัวเอง แต่น้อยคนนักที่จะสมปรารถนา เพราะไม่รู้วิธีปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติไม่ถูกวิธีก็เข้าไม่ถึง เมื่อเข้าไม่ถึงก็แสวงหาความสุขจากสิ่งอื่นมาทดแทน ที่เรียกว่า สามีสุข เป็นความสุขที่ต้องอิงวัตถุภายนอก คือ เบญจกามคุณ เป็นความสุขที่ไม่เที่ยงแท้ ไม่เป็นอิสระในตัวเอง เป็นความสุขที่คับแคบ มีขอบเขตจำกัด เมื่อแสวงหาสิ่งนี้มาได้แล้วก็แสวงหาสิ่งอื่นๆ เรื่อยไปไม่รู้จักพอ ความพอดีและพอใจ จะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อใจหยุดเท่านั้น ใจหยุดนำมาซึ่งความสุขและความสำเร็จ หยุดเป็นตัวสำเร็จ หยุดเป็นทุกสิ่ง ที่เราต้องฝึกฝนทุกวัน เพื่อจะได้เข้าถึงความสุขที่เที่ยงแท้กันทุกคน

มีธรรมภาษิต ที่เทวดากล่าวต่อเบื้องพระพักตร์ของพระบรมศาสดาว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้นิรทุกข์ ทานยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ แม้ว่าของที่ให้จะมีอยู่น้อยก็ตาม ทานก็ยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ อนึ่ง ทานที่ให้ด้วยศรัทธาก็ยังประโยชน์ให้สำเร็จได้ นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวว่า ทานและการบมมีผลเสมอกัน พวกวิรบุรุษแม้มีน้อย ย่อมชนะคนขลาดที่มีพรรคพวกมากได้

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๕๕

ถ้าบุคคลเชื่อกรรมและผลของกรรมอยู่ ย่อมให้สิ่งของแม้ น้อยได้ เพราะฉะนั้นแล ทายกนั้นย่อมเป็นผู้มีความสุขใน โลกหน้า”

ทานที่ให้ไว้ดีแล้วด้วยจิตที่เลื่อมใสในท่านผู้มีความบริสุทธิ์ มีธรรมกาย เป็นทักษิณียบุคคล ย่อมทำความปรารถนาของ บุคคลนั้น ให้สำเร็จประโยชน์อย่างเป็นอัศจรรย์ ทานยังมีอานุภาพ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของบุคคลผู้ให้ทาน ให้พลิกผันชีวิตจาก มหาทุกข์ คือ บุคคลที่ยากจนที่สุดในโลก กลายมาเป็นมหาเศรษฐี ที่ร่ำรวยที่สุดในโลกได้ จากบุคคลที่อดอยากไม่มีอะไรจะกิน กลายมาเป็นมหาเศรษฐีผู้มีสมบัติเหลือกินเหลือใช้ ได้สมบัติ จักรพรรดิตกไม้พรวงศ์ก็ได้

การจะวัดว่าบุคคลใดให้มากให้น้อย มีศรัทธามากหรือน้อยกว่ากัน เขาไม่ได้วัดกันเพียงปริมาณของวัตถุที่บริจาค แต่วัดกันตรงที่บุคคลนั้นสามารถขจัดความตระหนี่ออกจากใจได้ มากน้อยเพียงใด ทานที่ให้ไปแล้วนั้น เป็นการให้ตามกำลังหรือ เต็มกำลัง ความตระหนี่ได้หลุดร่อนออกจากใจมากน้อยแค่ไหน ถ้าขจัดความตระหนี่ได้มาก กุศลกรรมก็ได้ชองมาก สามารถ ดึงดูดสมบัติอัศจรรย์ ทัณฑ์ใช้สร้างบารมีในชาตินี้กันเลยทีเดียว

มีตัวอย่างมากมายที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก ถึงผล

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๖๐

แห่งการให้ทานว่า สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้คนได้อย่างเป็น
อัศจรรย์ ทั้งในภพนี้และภพหน้า โดยเฉพาะพระบรมโพธิสัตว์
ท่านทรงประพาศิตนบนเส้นทางของการเป็นผู้ให้ ที่เราควร
ศึกษาและนำมาเป็นต้นแบบ เพราะไม่ว่าท่านจะเกิดเป็นพระราชา
มหากษัตริย์ เป็นเศรษฐีหรือเป็นคฤหบดี ท่านก็ให้ทานเสมอมา
ท่านถือคติว่า แม่น้ำทุกสายย่อมไม่เต็มกินน้ำของตัวเอง แต่กลับ
เป็นประโยชน์ใหญ่ต่อชาวโลก และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้ได้
อาบดื่มกิน ให้ความชุ่มฉ่ำแก่พื้นดิน ต้นไม้ที่มีผลดกย่อมไม่กิน
ผลของตนเอง แต่มีไว้เพื่อแจกจ่ายแก่สัตว์ทั้งปวงที่เข้ามาอาศัย
ร่วมเงา ทรัพย์สินที่ตัวท่านมีก็เช่นเดียวกัน นอกจากมีไว้ใช้หล่อเลี้ยง
ตนเองและครอบครัวแล้ว ส่วนหนึ่งท่านจะต้องสละออกไปเพื่อ
ให้เป็นประโยชน์ใหญ่แก่ชาวโลก ด้วยท่านปรารถนาให้โลกนี้
เกิดสันติสุขอันไพบูรณ์

แม้ในบางชาติ ท่านเกิดเป็นคนขัดสนทรัพย์ แต่ก็ไม่ใช่
ขัดสนน้ำใจ ยอมอดอาหารมีอนั้น เพื่อจะได้ให้ทานแก่เพื่อนาบุญ
ที่มายืนอยู่ตรงหน้า ท่านเป็นตัวอย่างนักรบในการรบกับความ
ตระหนี่ได้ดีที่สุด และได้ชัยชนะตลอดมา ท่านได้ย่ำยีความ
ตระหนี่ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทำให้ท่านได้สมบัติจักรพรรดิตักไม่พร่อง
ทานแม้เล็กน้อยที่ท่านได้ถวายด้วยจิตที่เลื่อมใส กลับมีอานุภาพ

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๖๑

พลิกผันชีวิตจากคนเข็ญใจ ที่มีบ้านพอได้หลับนอน กลายมาเป็นทิพยปราสาท ที่ใหญ่โตมโหฬารในภพชาติต่อไป และผลทานยังเกิดเป็นผังรวยถาวรข้ามชาติ ไม่ต้องเกิดมาเป็นคนยากจนเข็ญใจอีก

*สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ในกรุงสาวัตถี ทรงปรารภถึงพระนางมัลลิกาเทวี ที่ได้พลิกผันวิถีชีวิตจากลูกสาวชาวบ้านธรรมดา กลายมาเป็นอัครมเหสีของพระเจ้าปเสนทิโกศล เพราะพระนางได้ทำบุญอุกเนื้อนาบุญ จากนั้นพระพุทธองค์ทรงเล่าเรื่องในอดีตว่า พระพุทธองค์ก็เคยเกิดเป็นคนยากจนเช่นกัน แต่ได้พลิกผันชีวิตด้วยการทำบุญให้ทานนี้แหละ เรื่องมีอยู่ว่า

ในสมัยที่พระโภธิสัตว์เกิดเป็นคนยากจน เนื่องจากเกิดในชนชั้นล่าง จึงทำให้อดอยากลำบากมากในวัยเด็ก ครั้นเติบโตได้เข้าไปขอทำงานรับจ้างกับเศรษฐีคนหนึ่ง เพื่อให้ได้อาหารพอประทังชีวิตในแต่ละวัน

วันหนึ่ง มาณพผู้ขัดสนทรัพย์ได้รับเงินค่าจ้าง ก็นำไปซื้อขนมกุมมาสเพื่อเป็นอาหารเช้าของตน ขณะเดินถือขนมมาทานเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ๔ พระองค์ กำลังเสด็จบิณฑบาต

---

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๔๒๐

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๖๒

จึงคิดสอนตัวเองว่า พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านี้ เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศที่เราควรทำบุญกับท่าน เหตุที่เราต้องอดมือกินมื้ออึดคัดัดสนจนทรมานอยู่ในปัจจุบัน ก็เพราะความตระหนี่ไม่ยอมให้ทานในปางก่อน อย่างกระนั้นเลย ขณะนี้เนื้อนาบุญมาอยู่ตรงหน้าเราแล้ว ศรัทธาของเราก็มีอยู่ แม้ไทยธรรมคือขนมกุมมาส ๔ ก้อนนี้เล่า ก็มีพร้อมแล้ว เราควรรีบชิงช่วงถวายทานแด่ท่าน ก่อนจะถูกความตระหนี่ช่วงชิงให้พลาดโอกาสบุญไปอีก

เมื่อสอนตัวเองได้เช่นนี้แล้ว แม้จะต้องอดข้าวเข้าไปหนึ่งมื้อ แต่ท่านรู้สึกปีติใจ ที่ได้ทำบุญกับพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงเข้าไปนิมนต์พระปัจเจกพุทธเจ้าให้ประทับนั่ง พลากราบเรียนท่านว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์มีขนมกุมมาสในมือ ๔ ก้อน ข้าพระองค์ขอถวายขนมเหล่านี้แด่พระคุณเจ้าทั้งหลาย” จากนั้นท่านก็วางขนมกุมมาส ๔ ก้อน ลงในบาตรทั้ง ๔ ใบ หลังจากพระปัจเจกพุทธเจ้าฉันภัตตาหารแล้ว ท่านขอพรว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ด้วยผลแห่งการถวายขนมกุมมาสขึ้นชื่อว่าการเกิดเป็นลูกคนจน ขอจงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าเลย ขอให้การถวายทานครั้งนี้ จงเป็นปัจจัยแห่งการบรรลุพระสัมโพธิญาณด้วยเถิด”

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๖๓

พระปัจเจกพุทธเจ้าทรงทำอนุโมทนา อวยพรให้หนุ่มผู้ยากไร้ได้สมปรารถนา จากนั้นทรงเหาะไปสู่เจ็ดหมื่นเจ็ดพันหกพันหกพระโพธิสัตว์ประคองอัญชลี แล้วยึดเอาปิตีที่มีต่อพระปัจเจกพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ ครั้นละโลกไปแล้ว ท่านได้ถือกำเนิดในพระครรภ์ของพระอัครมเหสีแห่งพระเจ้าพาราณสี พระประยูรญาติได้ถวายพระนามว่า พรหมทัตกุมาร

พระกุมารทรงระลึกชาติได้ เหมือนเห็นเงาหน้าตนเอง ในกระจกใส พระองค์จึงเป็นผู้ไม่ประมาท เมื่อเจริญวัยทรงศึกษาศิลปวิทยาทุกอย่าง และได้พระธิดาของพระเจ้าโกศลเป็นอัครมเหสี ครั้นพระบิดาสวรรคต พระกุมารได้เสวยราชสมบัติครองราชย์ทั้งสองเมือง คือ เมืองพาราณสีและเมืองโกศล

ในวันฉัตรมงคล มหาชนต่างพากันตกแต่งบ้านเมืองให้เหมือนเทพนคร เมื่อพระราชเสด็จตรวจตราดูบ้านเมืองแล้ว ทรงเสด็จขึ้นพระราชบัลลังก์ ได้ทอดพระเนตรพลกนิกรที่พากันยืนเฝ้า ด้านหนึ่งเป็นอำมาตย์ อีกด้านหนึ่งเป็นคฤหบดี มีพราหมณ์คฤหบดีผู้มีสมบัติมากมายคอยห้อมล้อม อีกทั้งที่มีอภินิหารก็ถือเครื่องบรรณาการนาขนิด ส่วนอีกด้านหนึ่งเป็นคณะหญิงพื่อนรำจำนวน ๑๖,๐๐๐ นาง ปานประหนึ่งเทพอัปสร พระองค์ทรงรู้ซึ่งถึงความมหัศจรรย์แห่งบุญ ที่ตนได้ทำไว้ในชาติที่ผ่านมา

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๑)

๖๔

จากเรื่องนี้จะเห็นว่า พระโพธิสัตว์ทรงเป็นตัวอย่างในการออกแบบชีวิตของตนเองว่า จะให้ชีวิตในสังสารวัฏดำเนินไปในทิศทางใด อนาคตจะเป็นอย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับการกระทำในปัจจุบัน ในเมื่อเราเชื่อว่า ชีวิตหลังความตายไม่ได้สูญชาตินี้จึงถือเป็นโอกาสทอง ที่เราจะต้องออกแบบชีวิตของตน ให้เป็นชีวิตที่สูงส่งด้วยบุญบารมียิ่งขึ้นไป จะได้ช่วยทั้งตนเองและสรรพสัตว์ ให้รอดพ้นจากทุกข์ภัยในสังสารวัฏ เช่นเดียวกับพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายในกาลก่อน เรื่องของพระโพธิสัตว์ยังไม่จบเพียงเท่านี้ ครั้งต่อไป เราจะมาติดตามศึกษากันต่อ

อ อ ก แบบ บ ชี วิ ต
ด้ ว ย ต น เ อ ง (๒)

คู่ก่อนน้องนางผู้เจริญ ในท่ามกลางหญิงเหล่านี้ ไม่มีหญิงแม้แต่คนเดียวที่โดดเด่นเสมอเหมือนกับเธอ เธอสง่างามราวกับนางอัปสร ผู้งดงามท่ามกลางหมู่เทพนารี เป็นสตรีผู้มีความดีลักษณะ เธอทำบุญอะไรไว้ จึงได้สิริสมบัตินี้มาครอบครอง

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๖๓

การเดินทางไกลในวิถีสงสารของมนุษย์ และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพื่อมุ่งไปสู่ที่สุดแห่งธรรม ไม่ใช่ทำกันลำพังเพียงคนสองคน แต่จะต้องสร้างบารมีกันเป็นทีมใหญ่ ต้องประสานใจทุกดวงให้เป็นหนึ่งเดียวกัน และประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการทำงานเป็นทีมนั้น สมาชิกทุกคนในทีมจะต้องเป็นกัลยาณมิตรให้กับตนเองและเพื่อนร่วมทีมด้วย เพื่อช่วยกันประคับประคองไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง อีกทั้งต้องอาศัยกำลังใจที่เข้มแข็งมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว ต้องทุ่มเทสร้างบารมีชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน จึงจะไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัยและมีชัยชนะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังใจภายในที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง จนเข้าถึงพระรัตนตรัยภายในนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด

มีธรรมภาษิตที่เทวดากล่าวต่อเบื้องพระพักตร์ของพระบรมศาสดาว่า

“คนตระหนี่กลัวภัยไต่ย้อมให้ทานไม่ได้ ภัยนั้นนั้นแล ย่อมมีแก่คนตระหนี่ผู้ไม่ให้ทาน คนตระหนี่ย่อมกลัวความหิวและความกระหายใจ ความหิวและความกระหายนั้น ย่อมถูกต้องคนตระหนี่นั้น ผู้เป็นพาลทั้งในโลกนี้และในโลกหน้า เพราะฉะนั้น บุคคลควรกำจัดความตระหนี่อันเป็นสนิมในใจ

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๖๘

**แล้วให้ท่านเถิด เพราะบุญทั้งหลายย่อมเป็นที่พึ่งของ
สรรพสัตว์ในปรโลก”**

มนุษย์ทุกคนต่างบอกว่า รักตัวเองมากที่สุด สมดังที่
พระพุทธเจ้าตรัสว่า **นตฺถิ อตฺตสมฺมิ เปมฺมิ ความรักเสมอด้วยตน
ไม่มี** พุดง่าย ๆ ก็คือ รักตัวเองมากกว่าคนอื่นนั่นเอง ส่วนจะรัก
แบบไหน รักเพียงชาตินี้หรือรักข้ามชาติ ก็ต้องมาพิจารณาที่
การกระทำ หากรักตัวเองอย่างแท้จริง เขาจะกลัวความตระหนี่
เป็นชีวิตจิตใจ เพราะรู้ว่าความตระหนี่เป็นภัยในวัฏฏะ กลัวจะ
ลำบากยากจน ไม่อยากเป็นมหาทุคติข้ามชาติ จึงรีบขจัด
ความตระหนี่ ซึ่งเปรียบเสมือนสนิมในใจออกไปโดยเร็ว

คนมีบุญจะสอนตัวเองไม่ให้ตระหนี่ เพราะคนตระหนี่
ไปเทวโลกไม่ได้ จะไปได้ต้องข้ายความตระหนี่ให้หลุดจากใจก่อน
ด้วยการหมั่นทำบุญให้ท่านสม่าเสมอ ซึ่งแตกต่างจากผู้ไม่รู้
ที่กลัวอดอยากยากจนจึงไม่ให้ท่าน มีความตระหนี่อย่างเหนียว
แน่น เพราะเขาไม่รู้ว่า ความตระหนี่คือการทำร้ายตัวเอง ไม่ใช่
รักตัวเอง บัณฑิตกับคนพาลมองต่างมุม เข้าใจตรงกันข้าม
อย่างนี้แหละ ดังนั้นชีวิตในปรโลกของบัณฑิต จึงมีแต่สุคติ
โลกสวรรค์เป็นที่ไป

ตั้งเรื่องของพระโพธิสัตว์ ซึ่งสมัยหนึ่งเกิดเป็นคนยากจน

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๖๕

แต่หลังจากสลัดความตระหนี่ออกจากใจ ด้วยการถวาย
ขนมกุมมาสแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ครั้นละโลกก็ได้มาเกิดเป็น
พระเจ้าพรหมทัต ได้ครองราชย์ในกรุงพาราณสี ที่เป็นเช่นนี้
เพราะท่านรู้จักออกแบบชีวิตให้กับตนเอง ไม่ยอมจนอีกต่อไป
แต่การจะข้ามความจนไปได้ ก็ต้องกล้าเป็นผู้ให้ก่อน บุญจึงส่ง
ผลให้ท่านได้เป็นพระราชามีสมบัติมากมาย

*เรื่องของพระองค์ยังมีต่อ เมื่อได้เป็นพระราชาแล้ว
ทรงไม่ประมาท และด้วยความที่ระลึกชาติที่ผ่านมาได้ จึงทรง
แต่งเป็นเพลงไว้ขับร้อง เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจว่า “การปรนนิบัติ
พระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย มีผลหาน้อยไม่ เชิญดูผลของ
การถวายก้อนขนมกุมมาสที่แห้งและมีรสจืดชืดเถิด โปรดดู
ผลแห่งการถวายก้อนขนมกุมมาส ที่เป็นเหตุให้เรา มีช้าง โค
ม้า ทรัพย์ และข้าวเปลือกมากมาย และนางสนมนารีเหล่านี้
ที่เปรียบด้วยนางอัปสร เชิญดูผลของการถวายก้อนขนมกุมมาส
เถิด”

ตั้งแต่นั้นมา เหล่าหญิงพื่อนของพระโพธิสัตว์ และ
ชาวเมืองทั้งหลาย ต่างพากันร้องเพลงนี้ ซึ่งเป็นเพลงที่นิยม

---

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๔๒๐

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๓๐

กันมากที่สุด เพราะคิดว่า เป็นเพลงที่พระราชาทรงโปรดปราน ฝ่ายอัศวมเหสีของพระราชายากรู้ที่มาของเนื้อเพลง จึงทูลถามถึงแรงบันดาลใจในการเขียนเพลงบทนี้

พระราชาทรงเห็นว่า เป็นโอกาสดีที่จะให้มหาชนรับรู้ถึงอันติสงส์ของการให้ทาน จึงให้ตักลงปาวร้องไปทั่วเมืองว่า ให้มารับฟังแรงบันดาลใจในการแต่งเพลงบทนี้ ทรงให้สร้างรัตนบัลลังก์ที่พระลานหลวง พระเทวีทรงประดับประดาด้วยเครื่องประดับทุกอย่าง ทูลถามพระราชาเป็นครั้งที่สองว่า “ข้าแต่เสด็จพี่ ขอเสด็จพี่โปรดตรัสบอกเนื้อร้องของเพลงมงคล ที่เสด็จพี่ปลื้มพระทัยนี้ด้วยเถิด”

พระโพธิสัตว์ทรงไขปริศนาของเพลงมงคล ด้วยการเล่าเรื่องของพระองค์ในอดีตตั้งแต่ครั้งเป็นหนุ่มยากจน แล้วได้มาเกิดเป็นพระราชา ก็เพราะได้ถวายขนมกุมมาสแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๔ พระองค์ ด้วยอันติสงส์แห่งการสลัดความตระหนี่ในครั้งนั้น ทำให้พระองค์ได้เป็นเจ้าของสมบัติทั่วทั้งแผ่นดินเช่นนี้

พระเทวีทรงสดับแล้ว มีพระทัยเลื่อมใสยิ่งนัก เนื่องจากเป็นหญิงมีปัญญา จึงทูลว่า “ข้าแต่มหाराช หากพระองค์ทรงตระหนักถึงอันติสงส์ของการให้ทานเช่นนี้แล้วตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ขอพระองค์ทรงถวายทานแต่สมณพราหมณ์ผู้ทรงธรรมก่อน

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๓๑

แล้วจึงเสวยในภายหลัง ขอพระองค์อย่าทรงประมาท ทรงหมั่นล่อ คือพระธรรมเกิด ข้าแต่มหाराชผู้ทรงเป็นอธิบดี ในกุศลธรรม ขอพระองค์อย่าได้ทรงดำรงอยู่ในอธรรม โปรดรักษาทศพิธราชธรรมไว้เถิด”

ทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ ได้แก่ ทาน ศีล การบริจาค ความซื่อตรง ความอ่อนโยน ตบะคือความเพียร ความไม่โกรธ ความไม่เบียดเบียน ความอดทน และความไม่ประพฤติผิดพลาด พระโพธิสัตว์ทรงเห็นว่าเป็นข้อแนะนำที่ดี จึงตั้งใจจะประพฤติธรรมบำเพ็ญทศพิธราชธรรม นอกจากนี้ทรงตรวจสอบดูสิริลักษณะของพระเทวี พลังตรัสถามว่า “ดูก่อนน้องนางผู้เจริญ ในท่ามกลางหญิงเหล่านี้ ไม่มีหญิงแม้แต่คนเดียวที่โดดเด่นเสมอเหมือนกับเธอ เธอสง่างามราวกับนางอัปสร ผู้งดงามท่ามกลางหมู่เทพนารี เป็นสตรีผู้มีบุญลักษณะ เธอทำบุญอะไรไว้ จึงได้สิริสมบัตินี้มาครอบครอง”

เนื่องจากพระราชเทวีเป็นหญิงคู้บุญที่ระลึกชาติได้ เช่นเดียวกับพระราชชา พระนางจึงได้ทูลแล้วว่า ชาติที่แล้วได้เกิดเป็นหญิงรับใช้ของเศรษฐี เป็นผู้สำรวจมรดก เลี้ยงชีพโดยชอบธรรม มีศีล ไม่ทำบาปทั้งในที่ลับและเปิดเผย นางเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ากำลังเดินไปบิณฑบาตผ่านหน้าบ้าน ทั้งๆ ที่

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๓๒

ตัวเองหิวกระหายเพราะทำงานหนัก เพิ่งจะได้รับอาหารที่
เจ้านายแบ่งมาให้เพียงเล็กน้อย แต่เพราะมีจิตเลื่อมใสอยาก
ถวายทาน จึงตัดใจถวายอาหารส่วนนั้นแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า
เพราะผลแห่งกรรมนั้น จึงทำให้นางได้มาเป็นอัครมเหสี ผู้เลิศ
กว่าหญิงใดในผืนปฐพีนี้

ครั้นพระราชและพระมเหสี ตรัสเล่าบุพกรรมของตน
โดยพิสดาร ให้กับมหาชนได้รับฟังเช่นนั้นแล้ว ต่างมีจิตเป็น
กุศลเช่นเดียวกันว่า ต้องเอาบุญต่อบุญ เอาสมบัติต่อสมบัติ
จะได้ไม่ต้องไปเกิดเป็นคนยากจนเข็ญใจอีก ซึ่งจะเป็นเช่นนั้นได้
ก็ต้องเริ่มต้นด้วยการให้ทาน จากนั้นทั้งสองพระองค์มีจิตเป็น
สมานฉันท์ ทรงให้สร้างศาลา ๖ แห่ง คือ ที่ประตูเมืองทั้ง ๔ แห่ง
ที่ใจกลางเมือง ๑ แห่ง และที่ประตูพระราชวังอีก ๑ แห่ง ทรง
บริจาคทานจนตลอดชีวิต ทรงรักษาศีล เมื่อถึงวันพระก็ทรง
รักษาอุโบสถศีล ดำรงตนเป็นต้นบุญต้นแบบของมหาชน
ครั้นละโลกแล้วก็ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์

เราจะเห็นว่า ชีวิตของผู้ที่รักตัวเอง กลัวความลำบาก
ยากจนนั้น เขาจะไม่ยอมให้ความตระหนี่นั้นมีอิทธิพลเหนือจิตใจ
จะไม่หวงแหนเสียดายทรัพย์ของตน ยิ่งมีมากก็ยิ่งให้มาก
ให้แล้วก็อยากให้อีก และไม่เคยมัวหมองในการให้ทานเลย เหมือน

ออกแบบชีวิตด้วยตนเอง (๒)

๓๓

ทะเลไม่อ้อมด้วยน้ำ เพราะยิ่งให้ก็ยิ่งได้ หวงคือโล่ ให้คือเรียก
นี่คือคนที่รักตัวเองอย่างแท้จริง และได้ออกแบบชีวิตของตน
เป็นอย่างดี ทุกครั้งที่ทำบุญ ก็ทำด้วยจิตที่เลื่อมใสศรัทธาจริงๆ
เป็นการทำอย่างเต็มกำลัง ไม่ใช่ตามกำลัง ทำอย่างสุดหัวใจ
ไม่ใช่ทำด้วยความจำใจ ทำแล้วก็ต้องรู้จักอธิษฐานเป็นการ
ตั้งผังสำเร็จไว้ด้วย

เพราะฉะนั้น ถ้าเรารักตัวเอง ไม่ต้องรอให้ใครมาชักชวน
ให้ลงมือทำไปเลย เมื่อถึงคราวที่สมบัติใหญ่เกิดขึ้น ก็จะเป็น
สมบัติอัศจรรย์ที่ไม่เป็นสองรองใคร นี่เป็นการวางแผนผังชีวิต
การสร้างบารมี เพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ที่ควรตระหนักให้ดี
กันทุกคน

สำรวจจิตใจ
เพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้ยาก
ที่ละเอียดอ่อน มักตกไปในอารมณ์ที่น่าใคร่
เพราะว่าจิตที่คุ้มครองดีแล้ว นำสุขมาให้

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๓๖

เราได้เหน็ดเหนื่อยกันมาตลอดทั้งวัน จากการประกอบภารกิจหน้าที่การงาน การศึกษาเล่าเรียน หรือเรื่องอื่นๆ ที่เราได้ทำผ่านมาแล้ว ดังนั้นในช่วงเวลาต่อจากนี้ไป เราจะได้มีโอกาสแก่ตัวของเราเอง ในการแสวงหาสาระอันแท้จริงของชีวิต เพื่อเพิ่มเติมสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดให้กับชีวิตด้วยการปฏิบัติธรรม ชีวิตจะได้ประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรือง เมื่อใจอยู่ในกระแสธรรม เราย่อมมีความสุขสดชื่นเบิกบาน ใจที่เบิกบาน จะทำให้เราได้เข้าถึงธรรมอย่างง่ายดาย

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“สุทฺถุทฺถํ สุนิปุณฺณํ   ยตฺถ กามนิปาตินํ
จิตฺตํ รุกฺเขถ เมธาวิ   จิตฺตํ คฺคตฺตํ สุขาวทํ

ผู้มีปัญญา พึงรักษาจิตที่เห็นได้ยาก ที่ละเอียดอ่อน มักตกไปในอารมณ์ที่น่าใคร่ เพราะว่าจิตที่คุ้มครองดีแล้ว นำสุขมาให้”

ธรรมชาติดั้งเดิมของจิตนั้นประภัสสร คือ สะอาด บริสุทธิ์ผ่องใส มีความสว่างไสวอยู่ในตัว ปราศจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง แต่ว่าถูกอวิชชา คือ ความมืดเข้ามาทอหุ้ม จึงทำให้ใจนั้นขุ่นมัวไม่ผ่องใส และหวั่นไหวไปตามกระแสกิเลส หากเรา

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๓๓

ไม่สำรวมอินทรียคือตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ปล่อยให้หลงไหล
ไปในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ติดอยู่ในอารมณ์ที่เป็นเหยื่อล่อ
ของพญามาร เราก็จะเป็นเหมือนปลาที่ติดเบ็ดของนายพราน
ฉะนั้น

ถ้าหากเราสำรวมระวางอินทรียอยู่เสมอ ไม่เปลอสติ
ปล่อยใจในอิฏฐารมณ์และอนิฏฐารมณ์ต่างๆ ภายนอก หมั่นฝึกฝน
อบรมจิตใจให้หยุดนิ่งอยู่ภายใน ตั้งใจไว้ในต้นแหล่งแห่งความสุข
และความบริสุทธิ์ คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็น
ทางมาแห่งบุญกุศล เป็นต้นทางแห่งการบรรลุมรรคผลนิพพาน
เราจะเข้าถึงความสุขที่แท้จริงซึ่งอยู่ภายในตัวของเรา ตำแหน่ง
นี้เป็นจุดที่จะเชื่อมโยงใจเราไปสู่อายตณนิพพาน

ในอดีตมีพราหมณ์เข้าไปถามพระโมคคัลลานะว่า
“ทำไมภิกษุในพระพุทธศาสนาซึ่งมีผมดำสนิท ร่างกาย
แข็งแรง ไม่ถูกอาพาธรุมเร้า ถึงไม่ยินดีในการครองเรือน
ไม่ยินดีในการบริโภคมาม” พระเถระตอบว่า “เพราะภิกษุสาวก
ตั้งใจออกบวช เพื่อแสวงหาพระนิพพาน มีความสำรวมอินทรีย
สำรวมตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ท่านมีสมณสัญญา มีพระนิพพาน
เป็นอารมณ์ จึงไม่ยินดีในเบญจกามคุณเหล่านั้น” ดังนั้นความ
สำรวมอินทรีย จึงเป็นทางมาแห่งความบริสุทธิ์หลุดพ้นจาก
ทุกข์ทั้งปวง

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๓๘

*ดังเช่นในสมัยหนึ่ง พระจิตตคุตเถระท่านรักในการประพฤติปฏิบัติธรรมมาก ตั้งแต่ตัดสินใจออกบวชอุทิศตนให้กับพระพุทธศาสนา ท่านหมั่นสำรวมอินทรีย์ ชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ หลังจากบวชได้ไม่นาน ท่านได้ขอโอกาสพระอาจารย์ไปปลีกวิเวก เพื่อแสวงหาที่ปฏิบัติธรรมตามป่าตามเขา เพิ่มพูนความบริสุทธิ์ในสมณธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ท่านได้ไปอาศัยอยู่ในถ้ำกुरुณฑกะ ซึ่งเป็นถ้ำที่มีความใหญ่โตมโหฬาร สวยสดงดงามวิจิตรด้วยจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง ๗ พระองค์

แม้พระเถระจะอาศัยอยู่ในถ้ำนี้เป็นเวลานาน แต่เพราะท่านเป็นผู้มีความสำรวมอินทรีย์อย่างยิ่ง แม้แต่ผนังถ้ำ พระเถระก็ไม่เคยแหงนดูเลย และท่านไม่เคยคิดที่จะสนใจเรื่องนอกตัวเหล่านั้น ทำวันเวลาให้ผ่านไปด้วยการทำใจหยุดนิ่งมุ่งเข้าสู่ความบริสุทธิ์ภายใน ไม่ปล่อยจิตให้หลงไหลไปในสิ่งที่น่ารักรื่นไฉรม่าใคร่ น่าพอใจภายนอก ท่านได้ใช้เวลาอย่างมีประโยชน์และมีคุณค่า ด้วยการทำภาวนาฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งตลอดเวลา

กระทั่งวันหนึ่ง ภิกษุอาคันตุกะได้เดินทางมานมัสการ

---

*วิมุตติรัตนมาลี (พระพรหมโมลี)

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๓๕

และขอพักอาศัยอยู่กับท่าน เมื่อได้เห็นทัศนียภาพอันตระการตาของจิตรกรรมฝาผนังในถ้ำแห่งนั้น ทุกรูปต่างตะลึงในความสวยงาม ที่จิตรกรได้บรรจงแต่งแต้มลงไป ด้วยความศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ภาพที่เห็นเป็นประจักษ์ว่า พระบรมศาสดายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ ภิภษุทุกๆ รูป ได้เที่ยวเดินชมด้วยความปีติใจ เพราะไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน แล้วมาเล่าให้พระเถระฟังด้วยความชื่นชมยินดียิ่งนัก

พระเถระได้ฟังดังนั้น จึงบอกว่า “กระผมอยู่ที่นี้มาตั้ง ๖๐ พรรษา ไม่เคยรู้เลยว่า ที่นี่มีภาพมหาภิเนษกรมณ์ของพระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่ อาศัยพวกท่านทั้งหลายผู้มีนัยน์ตานั่นแหละ จึงทำให้ผมได้รู้ในวันนี้เอง” คำพูดของพระเถระได้สะกิดใจเหล่าภิกษุอาคันตุกะที่มาขอพักอาศัยว่า “พระเถระเป็นผู้มีความสำรวมอินทรีย์มาก ใจท่านมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวอยู่กับการปฏิบัติธรรม เพื่อความหลุดพ้นอย่างเดี๋ยวจริงๆ” ทำให้ภิกษุอาคันตุกะเกิดแรงบันดาลใจ ที่จะฝึกตัวเช่นท่านบ้าง

ความสำรวมอินทรีย์ของพระเถระนี้ แม้ต้นกาคะทิง ซึ่งเป็นต้นไม้แห่งการตรัสรู้ธรรม อยู่หน้าถ้ำที่ท่านอาศัยอยู่ พระเถระก็ยังไม่เคยแหงนดูต้นไม้ที่นั่นเลยรู้เพียงว่ามีอยู่เท่านั้นเอง ต่อเมื่อเกสรของต้นไม้ที่นั่น ร่วงหล่นลงมาบนพื้นดินตามฤดูกาล

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๘๐

ท่านจึงรู้ว่าเป็นไม้มีดอก กิตติศัพท์ความสำรวมอินทรีย์ของท่าน
ได้ฟังขจรขยายไปทั่วทุกสารทิศ

พระราชาได้ทรงสดับเรื่องราวของพระเถระ บังเกิดความ
เลื่อมใส จึงได้อาราธนาขิมนต์ให้ท่านมาฉันภัตตาหาร
ในพระราชวัง ขณะที่พระราชาและพระมเหสีตลอดจนเหล่า
อำมาตย์ราชบริพารมานมัสการ และถวายภัตตาหารด้วยมือ
ของตนเอง ท่านก็กล่าวเพียงว่า “สุขี โหตุ มหาราชชา ขอ
มหาบพิตรจงมีความสุขเถิด” ไม่ได้กล่าวคำอื่นใด เพราะท่าน
ไม่ได้คำนึงถึงว่า คนนั้นจะเป็นชายหรือหญิง นึกเพียงว่าเป็นคน
เพราะร่างกายนี้ประกอบไปด้วยธาตุ ๔ เท่านั้นเอง ยิ่งทำให้
พระราชาเพิ่มพูนความเลื่อมใสมากขึ้น ทรงถวายภัตตาหาร
เป็นเวลาต่อเนื่องกันถึง ๗ วัน

ในวันที่ ๘ หลังจากพระเถระได้โปรดพระราชาแล้ว ได้
เดินทางกลับถ้ำตามเดิม คิณนั่นเอง ขณะที่พระเถระกำลังเดิน
จงกรมทำความเพียรตามปกติ เทวดาที่สิงสถิตอยู่ที่ต้นกาคะทิง
เห็นพระเถระเดินจงกรมทำความเพียรไม่ลดละ เกิดจิตเลื่อมใส
อยากเอาบุญพิเศษกับท่าน จึงได้ทำแสงสว่างให้ปรากฏ ให้
พระเถระได้มองเห็นทางในขณะเดินจงกรม ท่านจะได้ไม่สะดุด
หกล้ม

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๘๑

พระเถระได้ตรึงระลึกถึงศีลอันบริสุทธิ์ของตนตั้งแต่
ออกบวช และความสำรวมอินทรีย์ที่มีมาตลอด เมื่อนึกแล้ว
ก็เกิดความปลื้มปิติในความบริสุทธิ์ของตน จิตใจของท่านชุ่มชื้น
เบิกบาน บริสุทธิ์ผ่องใสราวกับพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ เมื่อใจ
หยุดนิ่งถูกส่วน ท่านก็เข้าถึงดวงธรรม ดวงศีล สมาธิ ปัญญา
ไปตามลำดับ พระเถระเดินจงกรมไป แต่ใจนั้นยังหยุดนิ่งอยู่ใน
ธรรม ข้างนอกเคลื่อนไหว ข้างในหยุดนิ่งอยู่กลางดวงธรรม
ที่เข้าถึง สว่างไสวทีเดียว ท่านปล่อยใจให้หยุดในหยุดเรื่อยไป
ในที่สุดก็ได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ในขณะที่เดินจงกรม
นั่นเอง แม้แต่ภูเขาก็ก่เกิดเสียงสะเทือนเลื่อนลั่น ดังสนั่น
หวั่นไหวไปทั่ว ประดุจจะแสดงความยินดีปรีดา อนุโมทนา
สาธุการในการบรรลุธรรมของท่าน

เราจะเห็นว่า การสำรวมอินทรีย์มีผลดีต่อการทำใจ
หยุดนิ่งอย่างมาก หากเราหมั่นสำรวมอินทรีย์อยู่เสมอ ดูในสิ่ง
ที่ควรดู ฟังในสิ่งที่ควรฟัง รู้จักยับยั้งชั่งใจในรูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส ธรรมารมณ์ที่มากกระทบใจ เข้าใจในโลกธรรมที่เกิดขึ้น
ดังที่พระพุทธองค์ได้ตรัสสอนพระพาหิยะไว้ว่า “ดูก่อนพาหิยะ
เธอพึงศึกษาอย่างนี้ว่า เมื่อเธอเห็น จักเป็นลักแต่ว่าเห็น เมื่อฟัง
จักเป็นลักแต่ว่าฟัง เมื่อรู้ จักเป็นลักแต่ว่ารู้ เมื่อรู้แจ้ง จักเป็น
ลักแต่ว่ารู้แจ้ง เมื่อเธอศึกษาเช่นนี้ เธอย่อมไม่มีในโลกนี้

สำรวมจิตเพื่อชีวิตที่สมบูรณ์

๘๒

ย่อมไม่มีในโลกหน้า ย่อมไม่มีในระหว่างโลกทั้งสอง นี้แลเป็นที่สุดแห่งทุกข์”

บัณฑิตทั้งหลาย ได้แนะนำเรื่องการสำรวมอินทรีย์ไว้ว่า ผู้รักในการฝึกฝนอบรมจิต ไม่พึงเป็นผู้มีนัยน์ตาลอกแลก เหมือนลิงในป่า เหมือนเนื้อติดง หรือเหมือนเด็กอ่อนสะดุ้งกลัว ควรสำรวมอินทรีย์ คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อย่าให้ไหลไปตามอำนาจกิเลสที่หลอกล่อให้เราตกหลุมพราง

การสำรวมอินทรีย์ที่ดีที่สุด คือ การฝึกใจให้หยุดนิ่ง เพราะใจที่หยุดนิ่ง เป็นเกราะคุ้มกันกระแสกิเลส ที่ไหลเข้ามาสู่ใจของเรา หลวงปู่วัดปากน้ำท่านได้ให้ข้อเตือนใจเอาไว้ว่า “คนเราจะอยู่ให้เป็นสุขได้ทุกหนทุกแห่งนั้น ต้องทำตาของเราให้เหมือนตาไม้ไผ่ ทำใจให้หนักแน่นเหมือนแผ่นดิน ทำหูให้เหมือนหูกระทะ ทำตัวให้เหมือนผ้าขี้ริ้ว” คือลดตัวลงต่ำเพื่อยกใจของเราให้สูงขึ้น เพราะฉะนั้นแต่ละวันที่ผ่านไปควรรหาโอกาสฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำสม่ำเสมอ นำใจกลับเข้ามาหยุดไว้ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นหลุมหลบภัยที่ดีที่สุดที่จะทำให้เราหลุดพ้นจากการเป็นบ่าวเป็นทาสของพญามาร ได้เข้าถึงพระธรรมกาย ซึ่งเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกอย่างแท้จริง ของพวกเราทุกๆ คน

๑

พระธรรมทูต
หลังพุทธกาล

ในโลกนี้ไม่มีใครทำให้ใจของเราหวนไหวครั่นคร้ามได้
ไม่มีผู้ใดทำให้เราหวาดกลัว ดูก่อนพญานาค แม้หากพญานาค
จะยกแผ่นดินใหญ่ พร้อมทั้งมหาสมุทรและภูเขาหินเข้าใส่เรา
เราก็ไม่สะอึกกลัว

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๘๕

การสร้างบารมีเป็นทีมใหญ่ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรมนั้น จำเป็นต้องอาศัยกำลังบุญบารมีที่พิเศษ ต้องมีบุญใหญ่และทำพร้อมกันไปเป็นทีม ไม่มีใครน้อยหน้า ไม่มีใครล้าหน้า แต่เราจะสร้างบารมีกันไปพร้อมหน้า สวมหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ มุ่งอุทิศตนให้กับงานพระพุทธานุศาสน์ ทำหน้าที่ของยอดนักสร้างบารมีอย่างเต็มที่ เพื่อขยายพระทัยแห่งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปสู่ดวงใจของมวลมนุษยชาติ การฝึกฝนอบรมตนให้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน และเป็นต้นแบบต้นบุญให้กับชาวโลก เป็นสิ่งสำคัญของการดำรงตนเป็นผู้นำแห่งสันติภาพ โดยเฉพาะการฝึกฝนใจให้ใสบริสุทธิ์หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะ เป็นสัญลักษณ์ว่าสันติสุขที่แท้จริงจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ในสมัยแรกๆ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงส่งเหล่าพระอริยสาวกไปเผยแผ่ธรรมะตามสถานที่ต่างๆ ท่านได้ตรัสกับภิกษุทั้งหลายว่า

“จรถ ภิกษุเว จาริกิ พุชชนหิตาย

พุชชนสุขาย โลกานุกมฺพาย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอทั้งหลายจงเที่ยวจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่ชนมากมาย เพื่อความสุขแก่มหาชน

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๘๖

และเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกทั้งหลายเถิด”

ในสมัยหลังพุทธปรินิพพานประมาณ ๓๐๐ ปี หลังจากได้ทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้ว *พระโมคคัลลีสิบบุตรตีสถระมองเห็นการณ์ไกลว่า การจะให้พระพุทธศาสนาแผ่ขยายไปทั่วโลกได้ต้องมีพระธรรมทูตไปทำหน้าที่เผยแผ่ธรรมะทั้งภายในและต่างประเทศ พระพุทธศาสนาจึงจะเจริญรุ่งเรืองสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งให้กับชาวโลกตลอดกาล พระเถระได้ปรึกษากับพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งเป็นองค์เอกอัครศาสนูปถัมภกให้กับพระพุทธศาสนา และรับอาสาสมัครพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญาที่มีความสามารถในการเทศน์สอน ให้ออกไปเป็นทหารกล้าแห่งกองทัพธรรม นำธรรมะไปสู่ใจของชาวโลก

สมัยนั้น ได้แบ่งพระธรรมทูตออกเป็น ๙ สาย พระมัทสนติกเถระไปแคว้นกัสมีระ พระมหาเทวเถระไปมหิสกมณฑล พระรักขิตเถระไปวนวาสีชนบท พระโยนกธัมมรักขิตเถระไปอปรันตกชนบท พระมหาธัมมรักขิตเถระไปมหาวิญญูชนบท พระมหารักขิตเถระไปแคว้นโยนก พระมัชฌิมเถระไปหิมวันตประเทศ พระโสณกเถระและพระอุตตรเถระไปดินแดนสุวรรณภูมิ

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๘๓

คณะสุดท้าย คือ คณะของท่านมหินทเถระเดินทางไปเกาะลังกา

พระมหาเถระทั้งหมดได้พาหมู่คณะออกเดินทางไกล เพื่อไปทำหน้าที่ของยอดกัลยาณมิตรในต่างแดน แต่ละรูปต่างพบปัญหา และอุปสรรคที่แตกต่างกันไป เมื่อปัญหาเกิดขึ้น ท่านได้ร่วมกันแก้ไข เช่น ประสบการณ์ของพระมัชฌันติกเถระ ที่เดินทางไปประกาศศาสนาที่แคว้นกัลมิมะ ในสมัยที่ฤดูข้าวกล้าออกรวง ขณะที่ชาวนา กำลังจะเก็บเกี่ยวข้าว ได้มีพญานาคราช ชื่อ อารวาท บันดาลฝนลูกเห็บให้ตกลงมา ทำให้ข้าวกล้าเสียหาย ชาวบ้านต่างเดือดร้อนไปตามๆ กัน

พระมัชฌันติกเถระเหาะขึ้นไปลงที่สระอารวาทในป่าหิมพานต์ เติ่นจงกรมอยู่เหนือสระน้ำ ทำให้พญานาคโมโหมาก ได้เนรมิตรูปที่น่าสะพรึงกลัว บันดาลให้เกิดพายุใหญ่พัดโหมกระหน่ำไปทั่วอาณาบริเวณ ต้นไม้รอบๆ บริเวณนั้นหักโค่นลงมา เกิดฟ้าแลบฟ้าร้อง สายฟ้าอสุนีบาตพาดลงใส่พระเถระ แต่ท่านก็ไม่เป็นอะไร พวกลูกนาคที่มีฤทธิ์ต่างพากันบังหวนควันเข้าใส่ แต่พระเถระได้เข้าเตโชกลีณ บังหวนควันโต้ตอบ พญานาคสู้ฤทธิ์ของพระเถระไม่ได้ ในที่สุดก็พ่ายแพ้ต่อท่าน

พระเถระสามารถเอาชนะพวกนาคได้ทั้งหมด ด้วยกำลังฤทธิ์ของท่านเอง ท่านกล่าวชมเชยพญานาคว่า “ในโลกนี้

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๘๘

ไม่มีใครมาทำให้ใจของเราหวั่นไหวครั้งคร้ำมได้ ไม่มีผู้ใดทำให้เราหวาดกลัว ดูก่อนพญานาค แม้หากท่านจะยกแผ่นดินใหญ่พร้อมทั้งมหาสมุทรและภูเขาหินเข้าใส่เรา เราก็มั่นคงตั้งอยู่แล้ว” พญานาครู้สึกคับแค้นใจมากที่ไม่สามารถทำอันตรายได้ จากนั้นพระเถระได้ทรมานพญานาคราช อีกทั้งแนะนำนาคบริวารทั้ง ๘๔,๐๐๐ ให้ยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง และให้ตั้งใจสมาทานศีล ๕ อีกด้วย

พวักยักร์ คนธรรพ์ กุมภภัณฑ์ ที่อยู่ป่าหิมพานต์ ได้ฟังธรรมิกถาของพระเถระแล้ว ได้บรรลุธรรมมาภิสมัยกันนับไม่ถ้วน ทำให้ป่าหิมพานต์สว่างไสวไปด้วยแสงธรรม ส่วนมหาชนเห็นว่าพระเถระเป็นผู้มีอานุภาพมากกว่าพญานาค จึงยึดพระเถระเป็นที่พึ่ง แต่ท่านบอกให้ยึดพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง แล้วสอนสาธุชนให้รู้จักพระรัตนตรัยภายใน สอนให้ได้เข้าถึงธรรมกายกันมากมาย ในสมัยนั้นมีผู้ออกบวชตามท่านมากเป็นจำนวนเรือนแสนทีเดียว

พระเถระแต่ละรูปที่ถูกส่งไป ต่างตั้งใจเผยแผ่ธรรมะแนะนำสัตว์โลก ให้รู้จักรสแห่งพระธรรมกันสุดความสามารถ ในสมัยก่อน บางคนยังไม่รู้จักพระเลยก็มี ไม่รู้จักพระพุทธรูปเหมือนในปัจจุบันนี้ พระภิกษุสามเณรไปที่ไหน ชาวโลกส่วนใหญ่ที่ได้รับการศึกษามาดี เพียงแค่เห็นพระห่มผ้าเหลือง

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๘๕

แม้อยู่ในต่างประเทศ ก็รู้ว่านี่เป็นพระภิกษุ แต่ในสมัยก่อนโน้น บางแห่งเขาไม่รู้จักพระกัน การจะมาแนะนำให้เขาหันมาสนใจ ในพระพุทธศาสนา หรือลดละเลิกทิวาฏฐิเก่าๆ แล้วมาประพฤติ ปฏิบัติธรรมตามเรา เป็นเรื่องยากมาก เหมือนพระโสณกเถระ กับพระอุตตรเถระ ที่ท่านเดินทางมาแถบสุวรรณภูมิ ซึ่งท่านผู้รู้ บางกลุ่มเข้าใจกันว่า น่าจะเป็นเมืองไทยของเรานี้แหละ

สมัยแรกๆ ที่ท่านเดินทางมาสุวรรณภูมิ แถบบริเวณนี้มี นางรากษสหรือที่เรียกว่าผีเสื้อน้ำ ขึ้นมาจากมหาสมุทรเพื่อจับ พวกเด็กทารกที่เกิดในราชตระกูล เอาไปเคี้ยวกินเป็นอาหาร อยู่เป็นประจำ ชาวบ้านชาวเมืองต่างพากันเดือดร้อน เพราะไม่สามารถป้องกันภัยที่เกิดขึ้นได้ ในวันที่พระเถระเดินทางมาถึง พวกมนุษย์ต่างต้อนรับท่าน ด้วยการถืออาวุธครบมือ เพื่อล้อม จับท่าน เพราะคิดว่า ท่านเป็นสหายของผีเสื้อน้ำปลอมตัวมา ดูเถอะ ในสมัยนั้นบางกลุ่มยังไม่รู้จักพระเลย จึงต้อนรับท่าน ด้วยการจะจับไปฆ่าทิ้ง ดีว่าท่านมีฤทธิ์จึงเหาะขึ้นไปในอากาศ ไม่ยอมให้มนุษย์จับท่านได้

พระเถระบอกให้ชาวบ้านรู้ว่า ตัวท่านนี้เป็นสมณะ งดเว้น จากการทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป เว้นจากการถือเอาสิ่งของ ที่เจ้าของไม่ได้ให้ เว้นจากความประพฤติผิดในกาม ไม่พูดโกหก

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๕๐

มดเท็จ ไม่ดื่มน้ำเมา เป็นผู้ฉันทนเดียว มีศีล ออกบวชประพฤติ
พรหมจรรย์ จากนั้นท่านได้สอบถามถึงต้นสายปลายเหตุ
ที่ชาวบ้านคิดจะฆ่าท่าน

ขณะนั่นเอง ผีเสื้อน้ำพร้อมด้วยบริวารมากมาย ขึ้นมา
จากมหาสมุทรเพื่อจับเต็กกินเป็นอาหาร เมื่อมนุษย์เห็นเข้า
ต่างพากันหวาดกลัว ร้องสุดเสียงด้วยความตกใจ พระเถระ
เนรมิตกายเป็นผีเสื้อน้ำที่ใหญ่โตกว่า มีบริวารมากกว่า สกัดกินไว้
แล้วแสรังทำเป็นไโล่ล่าให้ฝายตรงข้ามตกใจ ทำให้พวกผีเสื้อน้ำรีบ
วิ่งหนีกลับลงสู่มหาสมุทรตามเดิม ตั้งแต่นั้นมาผีเสื้อน้ำก็ไม่มาอีก
ชาวบ้านจึงได้เลิกหวาดกลัวผีเสื้อน้ำ แล้วยึดพระเถระเป็นที่พึ่ง
พระเถระได้แสดงธรรมให้ชาวสุวรรณภูมิฟัง อีกทั้งยังประดิษฐาน
พระพุทธรูปศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันมาจนกระทั่งถึงพวกเรา

เราจะเห็นว่า กว่พระพุทธรูปศาสนาจะเผยแผ่ข้ามน้ำ
ข้ามทะเลจากประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นสถานที่อุบัติขึ้นของ
พระพุทธรูปแล้วแผ่ขยายมาถึงประเทศไทยของเรานั้น ไม่ใช่
เรื่องง่ายเลย ต้องพบเจออุปสรรคมากมาย โดยเฉพาะยุคสมัยนี้
พระพุทธรูปศาสนาในประเทศไทยกำลังเจริญรุ่งเรือง และเป็นป็น
ของนานาชาติประเทศ หลวงพ่อตั้งใจว่า จะให้เป็นยุคที่พุทธรูปศาสนา
วิชาธรรมกายแผ่ขยายไปทั่วโลก ซึ่งถ้าหากพวกเราทุกคน

พระธรรมทูตแห่งประเทศไทย

๕๑

ตั้งใจจริง หมั่นฝึกฝนอบรมตนเอง ให้ถึงพร้อมทั้งวิชาความรู้
ทางโลกและวิชาทางธรรม แล้วทำหน้าที่ผู้นำบุญยอด
กัลยาณมิตรกันให้เต็มที่ คำสอนอันบริสุทธิ์ของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า จะแผ่ขยายไปทั่วโลกได้อย่างแน่นอน

อันที่จริงพวกเราทุกคน พร้อมทั้งจะทำหน้าที่อันสูงส่งนี้
อยู่แล้ว เพราะสิ่งนี้เป็นความดี และเป็นสิ่งที่น่าทำทนาย ถ้า
มนุษย์ทุกคนได้เข้าถึงธรรมกาย มีธรรมะเป็นอารมณ์ มีศีลมีธรรม
จะไม่มีใครเบียดเบียนกัน เพราะคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็น
ไปเพื่อสันติสุขภายใน เพื่อสันติภาพของโลกอย่างแท้จริง สิ่งที่เรา
ต้องเร่งรีบทำให้เร็วที่สุด คือฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึง
ความสุขภายใน เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ เมื่อเราเข้าถึงแล้ว
ใจของเราจะเบ่งบานขยายออกไป จนกระทั่งอยากแบ่งปัน
ความสุขนี้ให้กับเพื่อนร่วมโลก เมื่อเราหยุดนิ่งไปถึงจุดนั้น
การทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรของเรา ก็จะสมบูรณ์
ให้นึกเสมอว่า ชาวโลกอีกมากมายกำลังรอคอยแสงสว่าง
จากเราอยู่ ดังนั้นขอให้ตั้งใจฝึกฝนตนให้ดี หมั่นฝึกใจให้
หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกายให้ได้ทุกๆ คน

ม ร า ว า ส ั ธ ร ร ม

บุคคลใดผู้อยู่ครองเรือนประกอบด้วยศรัทธา
มีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรมะ ชาติ จากะ
บุคคลนั้นแล ตะโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก

ธรรมวาทะสมาคม

๕๔

ใจเป็นศูนย์รวมของความรู้สึกนึกคิดทั้งหมด เป็นบ่อเกิดแห่งคำพูดและการกระทำทุกอย่าง ปกติใจของคนเรานั้นเป็นประภัสสร คือ เลื่อมพรายใสบริสุทธิ์ แต่เมื่อมีกิเลสเข้ามาบดบังใจดวงนี้จึงเศร้าหมองไม่ผ่องใส เปรียบเสมือนน้ำที่มีปกติใสสะอาด แต่ขุ่นมัวไปเพราะมีสิ่งที่ไม่สะอาดเจือปนอยู่ ถ้าอยากให้น้ำนั้นกลับใสดังเดิม ต้องขจัดสิ่งที่ไม่สะอาดนั้นให้หมดไปใจของเราก็เช่นเดียวกัน ถ้าอยากให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ ต้องขจัดกิเลสที่ปนเป็นอยู่ให้หมดไป วิธีการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นทางลัดที่สุดที่จะทำให้เกิดความรู้สึกกาย วาจาและใจ ให้เราหลุดพ้นจากอาสวกิเลสไปสู่ที่สุดแห่งธรรม

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อารวกลสูตร ความว่า

“ยสเสเต จตุโร ธมฺมา   สทฺธสฺส มรเมสิโน
สจฺจํ ธมฺโม ธิติ จาโค   ส เว เปจฺจ น โสจติ

บุคคลใดผู้อยู่ครองเรือนประกอบด้วยศรัทธา มีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรมะ ธิติ จาคะ บุคคลนั้นแลละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก”

การอยู่ครองเรือนมีภารกิจที่ต้องทำมาก ชีวิตครอบครัวจะต้องรับผิดชอบหลายสิ่งหลายอย่าง การที่จะประพฤติพรหมจรรย์ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ เหมือนสังข์ที่ขัดดีแล้วนั้น

ธรรมวาสนกรรม

๕๕

ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ง่าย จำเป็นจะต้องรู้จักวิธีการอยู่ครองเรือนให้สมบูรณ์แบบ ให้ชีวิตดำเนินไปพร้อมกับการสร้างบารมี งานบุญไม่ให้ขาด งานบ้านไม่ให้เสีย ทำหน้าที่ทั้งสองอย่างนี้ให้สมบูรณ์ ถ้าทำไม่พอดี ชีวิตครอบครัวจะระหองระแหง การสร้างบารมีก็จะทำได้ไม่เต็มที่ จะเกิดความไม่เข้าใจกัน เกิดการกระทบกระทั่งกัน และปัญหาอื่นๆ ก็จะมาอีกมากมาย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ให้หลักในการดำเนินชีวิตสำหรับผู้ครองเรือนไว้ ซึ่งสิ่งสำคัญอันดับแรก คือ ต้องศึกษาเล่าเรียนในศาสตร์ต่างๆ ให้เกิดเป็นความรู้ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ จะได้เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาทรัพย์ เมื่อได้ทรัพย์มาแล้วก็ให้รู้จักเก็บรักษาไว้ไม่ฟุ่มเฟือย ให้อยู่ใกล้คนดี ที่เป็นบัณฑิตเป็นกัลยาณมิตร หาทรัพย์มาได้ก็ให้ใช้ทรัพย์ให้เป็น รู้จักใช้จ่ายแต่พอดี และนำทรัพย์นั้นมาสร้างบุญบารมี

ส่วนใหญ่ชีวิตของการครองเรือน จะมากไปด้วยปัญหาต่างๆ นานา เมื่อหาเลี้ยงครอบครัวได้แล้ว ยังต้องแสวงหาชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเองและวงศ์ตระกูล การจะได้มาซึ่งสิ่งเหล่านี้ จำเป็นจะต้องมีคุณธรรม เบื้องต้นต้องรู้จักเป็นผู้ให้ก่อน เมื่อเราให้ เราจะได้รับค่ายกของสรรเสริญ เกียรติยศชื่อเสียง ก็จะมาหาเอง

ธรรมะนิเวศน์

๕๖

*เรื่องเหล่านี้เคยมียักษ์ได้ทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่จุดประสงค์ของยักษ์นั้น ถ้ามองเพื่อจะลองภูมิพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะปัญหานี้ตอบยาก ไม่มีผู้ใดตอบได้ถูกต้อง สมบูรณ์ เนื่องจากยักษ์ได้ฟังมาจากบิดามารดาของตน ซึ่งฟังมาจากพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วนำมาเล่าต่อ ภายหลังจำได้แค่ปัญหา ส่วนคำตอบได้หลงลืมไป จึงเขียนปัญหาลงบนแผ่นทองเก็บไว้ เพื่อคอยถามผู้มีฤทธิ์ที่เหาะเข้ามาในเขตของตน หากตอบไม่ได้ ยักษ์จะทำร้ายแล้วเหวี่ยงท่านเหล่านั้นลงทะเล เพื่อเป็นอาหารของสัตว์ในทะเลต่อไป

พระผู้มีพระภาคเจ้าสามารถตอบคำถามของยักษ์ได้หมดทุกข้อ ยักษ์ได้ถามปัญหาข้อแรกว่า “อะไรเป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันประเสริฐ” พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ศรัทธาเป็นทรัพย์เครื่องปลื้มใจอันประเสริฐที่สุดของบุรุษในโลกนี้” ยักษ์ถามปัญหาที่ ๒ ว่า “อะไรที่บุคคลประพฤติดีแล้ว นำความสุขมาให้” พระพุทธองค์ตอบว่า “ธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้ว ย่อมนำความสุขมาให้” ยักษ์ทูลถามต่อไปว่า “อะไรเป็นรสยังประโยชน์ให้สำเร็จกว่ารสทั้งหลาย” ทรงตอบว่า

พระราชสาส์นธรรม

๕๓

“สัจจะเป็นรสยังประโยชน์ให้สำเร็จกว่ารสทั้งหลาย นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวชีวิตของบุคคลผู้เป็นอยู่ด้วยปัญญาว่า ประเสริฐที่สุด” ยักษ์ได้ฟังคำตอบ ที่ไม่เคยมีใครตอบได้ชัดเจนเช่นนี้มาก่อน ก็เกิดมหาปีติ ได้ถามปัญหาต่อไปอีกว่า “บุคคลจะข้ามโอชะได้อย่างไร บุคคลจะข้ามห้วงอรรณพได้อย่างไร” ทรงตอบว่า “บุคคลยอมข้ามโอชะได้ด้วยศรัทธา ย่อมข้ามอรรณพคือห้วงน้ำแห่งสังสารวัฏได้ด้วยความไม่ประมาท” ยักษ์ถามต่อไปว่า “แล้วทำอย่างไรจึงจะพ้นจากทุกข์ไปได้” ทรงตอบว่า “บุคคลจะล่วงทุกข์ได้ด้วยความเพียร และจะเป็นผู้บริสุทธิ์ได้ด้วยปัญญา” ยักษ์ได้ถามปัญหาต่อว่า “บุคคลยอมได้ปัญญาอย่างไร” ทรงตอบว่า “บุคคลเชื่อธรรมของพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลายที่เป็นไปเพื่อบรรลुพระนิพพาน เป็นผู้ไม่ประมาท มีปัญญาใคร่ครวญพิจารณาอยู่เสมอ ตั้งใจฟังด้วยความเคารพอย่างดี ย่อมได้ปัญญา ใครก็ตามเมื่อไม่ประมาทในการฟังแล้ว และขณะฟังก็ไตร่ตรองพิจารณา ทั้งฟังด้วยความเคารพ ย่อมจะได้ปัญญาอย่างแน่นอน”

ยักษ์ถามว่า “บุคคลยอมมหาทรัพย์ได้อย่างไร” ทรงตอบว่า “บุคคลผู้มีฐานะกระทำสมควร มีความหมั่นยอมมหาทรัพย์ได้” หมายถึงว่า เราต้องมีความรับผิดชอบต่อการทำงานที่กำลังทำอยู่ ต้องทำงานนั้นให้สำเร็จ และต้องทำให้เหมาะสมด้วย ต้องขยัน

ชมราวาสธรรม

๕๘

ทำไมหยุดยั้ง ไม่ใช่ว่าเสร็จงานเดียวแล้วเลิกเลย ไม่ยอมทำ
อย่างอื่นอีก

ยักษ์ได้ถามปัญหาต่อไปว่า “บุคคลยอมได้ชื่อเสียง
อย่างไร” ทรงตอบว่า “บุคคลยอมได้ชื่อเสียงด้วยสัจจะ เพราะ
เมื่อเรามีความสัจจริงแล้ว ทั้งจริงต่อหน้าที่การงาน จริงต่อ
คำพูดของตน จริงต่อบุคคลอื่น และต่อธรรมะแล้ว ย่อมเป็นที่
สรรเสริญของมหาชน”

ยักษ์ถามอีกว่า “บุคคลยอมผูกมิตรทั้งหลายไว้ได้อย่างไร”
ทรงแก้ว่า “ผู้ให้ยอมผูกมิตรไว้ได้” หมายถึง มนุษย์ทุกคนในโลกนี้
ล้วนปรารถนาที่จะเป็นที่รักของคนรอบข้าง เป็นที่ยอมรับนับถือ
ของทุกๆ คน และปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญ
มากกว่าเสียงนินทาว่าร้าย พระพุทธองค์ได้สอนวิธีที่จะทำตนให้
เป็นที่รักของผู้อื่น แล้วผู้นั้นจะเป็นมิตรที่ดีของเราว่า จะต้อง
รู้จักการให้ เพราะทุกชีวิตดำรงอยู่ได้ด้วยกาารให้ หากมนุษย์
ทุกคนในโลกรู้จักให้ทาน เสียสละแบ่งปัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน
ไม่พยายามทปองร้ายกัน โลกนี้เกิดความสงบสุขอย่างแน่นอน

นอกจากการให้แล้ว ประการที่สอง ต้องรู้จักพูดจา
ปราศรัย หัดพูดจาให้ไพเราะนุ่มนวลน่าฟังที่เรียกว่า ปิยวาจา คือ
คำพูดที่พูดแล้วเป็นที่รัก ฟังแล้วเกิดกำลังใจ ที่จะส่งเสริม

ธรรมสมาคม

๕๕

สนับสนุนให้ทุกคนอยากทำความดีต่างๆ ขึ้นไป ไม่พูดจาต่อเสียด
ก่อให้เกิดความแตกแยก พูดแต่คำที่ทำให้เกิดความสามัคคี
เปรียบเสมือนน้ำทิพย์ชโลมใจ ประสานใจทุกๆ ดวงให้เป็น
หนึ่งเดียว เหมือนน้ำฝนประสานดินเหนียวที่แตกกระแหง ให้เป็น
ผืนแผ่นดินเดียวกัน

คุณธรรมประการที่สาม คือ อุตถจริยา ต้องรู้จักทำตัว
ให้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น ให้มีน้ำใจประดุจพระโพธิสัตว์
ที่ช่วยเหลือเพื่อนร่วมโลกให้พ้นจากทุกข์ หากรู้ว่าผู้ใดกำลัง
ประสบปัญหา แม้เขาไม่ขอความช่วยเหลือ ก็ให้มีมหากรุณา
อาสาเข้าไปช่วย นี่เป็นสิ่งที่แสดงถึงจิตใจที่ดีงาม เป็นจิตใจของ
นักสร้างบารมี ผู้รักในการฝึกฝนอบรมตนเอง ซึ่งนอกจาก
ทำตนให้บริสุทธิ์แล้ว ยังปรารถนาให้โลกบริสุทธิ์ด้วย

ส่วนประการสุดท้าย คือ สมานัตตตา ต้องรู้จักวางตัว
เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าจะเข้าไปสู่สมาคมไหน ก็ให้รักษา
ภาวะปกติที่ดีของตนไว้ รักษาใจให้บริสุทธิ์ เป็นกลางๆ ไม่
หวั่นไหวไปตามกระแส ปรับตัวให้เข้าได้กับทุกๆ คน ควบคุม
ตนเองด้วยสติและปัญญา แล้วเราจะเป็นที่รักที่พอใจของทุกคน

ยักษ์ได้ถามปัญหาข้อสุดท้ายว่า “บุคคลละจากโลกนี้ไป
สู่โลกอื่นแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศกอย่างไร” ทรงตอบว่า “ผู้ใดมี

ธรรมะนิเวศน์

๑๐๐

ศรัทธาอยู่ครองเรือน มีธรรม ๔ ประการนี้ คือ สัจจะ ธรรมะ ธิติ จากะ ผู้นั้นละจากโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไม่เศร้าโศก” คือเมื่อทำครบ ทั้ง ๔ ประการแล้ว ย่อมจะมีความสุขในการอยู่ครองเรือนนั่นเอง เมื่อพระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงตอบคำถามได้อย่างแจ่มแจ้งแล้ว ยักษ์ก็ชื่นชมยินดี มีใจเลื่อมใสในพระพุทธรองค์เป็นอย่างยิ่ง

เราจะเห็นว่า สิ่งต่างๆ จะดีขึ้นหรือไม่ขึ้นนั้น ขอให้เริ่มต้น มองที่ตัวเราก่อน แล้วค่อยๆ มองไปยังบุคคลรอบข้าง ตลอดจนถึงสิ่งแวดล้อมที่ไกลตัวออกไป ถ้าเราคิด พุด ทำ แต่สิ่งที่ดี กระแสแห่งความดีจะแผ่ขยายออกไป บรรยากาศที่ดี จะเกิดขึ้นกับคนรอบข้าง กับครอบครัว กับบ้านเมือง แผ่ขยาย ไปทั่วประเทศและทั่วโลก ไม่นานทุกสิ่งจะมีการเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้น ถ้าในชีวิตประจำวันเราทำงานไปด้วย ทำสิ่งที่ดีงาม สร้างบุญสร้างบารมีไปด้วย ปัญหาที่มีอยู่ก็แก้ไขกันไป โดยคิดว่า นี่ไม่ใช่อุปสรรค แต่เป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของชีวิต การทำงานที่เราจะต้องเจอ ก่อนที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จ ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ขอให้ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา เมื่อใจสงบจะพบ ทางออก ขอให้เราหมั่นฝึกใจให้สงบให้หยุดนิ่งกันทุกๆ คน

ส ำ ม ั ค คี ธ ร ร ม

ความพร้อมเพรียงของหมู่ ให้เกิดสุข การสนับสนุน
ผู้พร้อมเพรียงกัน เป็นเหตุแห่งความสุข บุคคลผู้ยินดีในความ
พร้อมเพรียง ตั้งมั่นอยู่ในธรรม ย่อมไม่เสื่อมจากธรรม
อันเกษมจากโยคะ นรชนผู้สมานหมู่คณะ ให้พร้อมเพรียงกันแล้ว
ย่อมบันเทิงในสุคติสวรรค์ตลอดกาล

สมาธิธรรม

๑๐๓

สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข มนุษยชาติต่างปรารถนาอยากให้โลกมีสันติสุข มีการเรียกร้องหาสันติภาพกันทั่วโลก แต่จะมีสักกี่คนที่รู้ว่า สันติภาพภายนอกต้องเริ่มมาจากสันติสุขภายใน และสันติสุขภายในต้องเริ่มจากการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เว้นจากการปฏิบัติธรรมแล้ว ไม่มีวิธีอื่นใดที่จะทำให้เราได้พบกับสันติสุขที่แท้จริง หากทุกๆ คนในโลกตั้งใจปฏิบัติธรรม ให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน เมื่อนั้นจะซาบซึ้งว่า พระธรรมกาย เป็นแหล่งกำเนิดของความสุขที่แท้จริง แล้วคนทั้งโลกจะหันมาแสวงหาสันติภาพอย่างถูกต้อง ด้วยการฝึกใจให้หยุดนิ่งพร้อมๆ กัน เมื่อถึงเวลานั้น สิ่งที่เป็นความปรารถนาพร้อมกัน คือ สันติภาพโลก จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน วินัยปิฎก จุลลวรรค ความว่า

“สุขา สงฺขสฺส สามคฺติ	สมคฺคานญฺจนุคฺคโ
สมคฺครโต ฌมฺมฏฺโฏ	โยคกฺเขมา น ธฺสติ
สงฺฆํ สมคฺคํ กตฺวาน	กปฺปํ สคฺคมฺหิ โมทติ

ความพร้อมเพรียงของหมู่ ให้เกิดสุข การสนับสนุนผู้พร้อมเพรียงกัน เป็นเหตุแห่งความสุข บุคคลผู้ยินดีในความพร้อมเพรียง ตั้งมั่นอยู่ในธรรม ย่อมไม่เสื่อมจากธรรม

สมาคมศิษย์ธรรม

๑๐๔

**อันเกษมจากโยคะ นรชนผู้สমানหมู่คณะ ให้พร้อมเพรียง
กันแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์ตลอดกัป”**

ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นคุณธรรมที่สำคัญในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะใหญ่อย่างมีความสุข เป็นปรากฏการณ์สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้สังคมประเทศชาติมีความมั่นคงและปลอดภัย ไม่ถูกข้าศึกรุกราน หรือถูกแทรกแซงให้บ้านเมืองระส่ำระสาย ความสามัคคีเป็นยิ่งกว่าป้อมปราการของบ้านเมือง ที่สูงตระหง่านเสียดฟ้า เพราะเป็นประดุกป้อมปราการ หรือกำแพงเมืองที่มีชีวิตจิตใจ ที่ทุกคนต่างมีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเสียสละรักษาประเทศชาติ แม้ข้าศึกจะมีพลังอำนาจ มีความสามารถมากมายเพียงไร แต่ก็ไม่สามารถทำลายกำแพงแห่งความสามัคคีของหมู่คณะไปได้ ความสามัคคีของหมู่คณะจึงนำสุขมาให้ นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลาย จึงยินดีในสามัคคีธรรม และสนับสนุนให้หมู่คณะรู้จักสัจธรรม หากขาดความสามัคคี นั้นเปรียบเสมือนกลางร้ายว่า ความเสื่อมสลายกำลังจะเกิดขึ้นในไม่ช้า

ดังเช่นในสมัยพุทธกาล มีแคว้นหนึ่งชื่อแคว้นวัชชี เป็นประเทศเล็กๆ ที่ปกครองตนเอง ไม่ยอมเป็นเมืองขึ้นของใคร ประชาชนชาวเมืองอยู่เย็นเป็นสุข แม้แคว้นวัชชีเป็นแคว้นเล็กๆ

สามัคคีธรรม

๑๐๕

แต่ว่าแข็งแรงแรงมาก เหมือนกลุ่มต้นไม้กลุ่มเดียวกลางท้องนา
ที่ไม่กลัวต่อพายุฝน แว่นแคว้นหรือเมืองใหญ่ๆ เห็นความอุดม
สมบูรณ์ของแคว้นวัชชี ต่างอยากมายึดเป็นเมืองขึ้น แต่ก็โดน
ตีพ่ายย่อยยับกลับไปทุกครั้ง

*ครั้งนั้น พระเจ้าอชาตศัตรูราชาแห่งแคว้นมคธ มี
พระประสงค์จะยกทัพไปตีเมืองวัชชี แต่ได้ยนิกิตติศัพท์ว่า
ไม่ใช่เมืองที่ใครๆ จะสามารถยึดเป็นเมืองขึ้นได้ง่ายๆ การทำ
สงครามต้องรู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งจึงจะชนะร้อยครั้ง พระราชา
จึงมีรับสั่งให้วัสสการพราหมณ์ ในฐานะที่เป็นอำมาตย์ที่ปรึกษา
ไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วทูลบอกถึงความประสงค์
ที่จะยกทัพไปยึดแคว้นวัชชีว่า จะยึดเมืองนี้ได้อย่างไร

วัสสการพราหมณ์มหาอำมาตย์รับคำสั่งแล้ว รีบไปเข้า
เฝ้าพระพุทธองค์ ธรรมดาวิสัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่
ตรัสถ้อยคำที่นำมาซึ่งความแตกร้าง แต่ครั้งนั้นจะไม่ตรัสสิ่งใดก็
ไม่สมควร จึงรับสั่งถามพระอานนท์ ซึ่งยืนถวายงานพัดอยู่ใกล้ๆ
ว่า “อานนท์ เธอได้ยนิบ่างใหม่มา ชาววัชชีนั้นหมั่นประชุมกัน
เนื่องนิตย์” เมื่อพระอานนท์กราบทูลยนิยันพระดำรัสนั้น

---

*มก. เล่ม ๑๓ หน้า ๒๓๓

สามัคคีธรรม

๑๐๖

พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “เมื่อใดที่ชาววัชชีหมั่นประชุมกัน เมื่อ
นั้นพึงหวังความเจริญได้อย่างแน่นอน”

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งถามพระอานนท์ต่อว่า “อานนท์
เธอได้ยินข่าวหรือไม่ว่า เมื่อชาววัชชีจะประชุมกันก็พร้อม
เพรียงกันประชุม เมื่อเลิกก็พร้อมเพรียงกันเลิก และสมัค
รสมาสามัคคีพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำ” พระอานนท์ทูลว่า
“เป็นอย่างนั้นพระเจ้าข้า” “อานนท์เอ๋ย เมื่อชาววัชชีพร้อมเพรียง
กันประชุม เมื่อเลิกก็พร้อมเพรียงกันเลิก และพร้อมเพรียงกัน
ทำกิจที่ควรทำ พึงหวังความเจริญได้ ไม่มีความเสื่อมแน่นอน”

พระพุทธองค์ทรงรับสั่งต่อไปว่า “ชาววัชชีจักไม่บัญญัติ
สิ่งที่ยังไม่บัญญัติ ไม่เพิกถอนสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว จักประพฤติ
มันอยู่ในธรรมของชาววัชชีที่ได้ประพฤติปฏิบัติกันมาเป็นเวลา
ยาวนาน เมื่อนั้น ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้อย่างแน่นอน
และตราบใดชาววัชชียังสักการะ เคารพนับถือบูชาผู้ใหญ่ซึ่งมี
คุณธรรม และให้ความสำคัญกับถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่า
เป็นคำที่ควรเชื่อฟัง ควรปฏิบัติตามด้วยความเคารพ เมื่อนั้น
ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่มีความเสื่อมเลย

ดูก่อนอานนท์ ถ้าชาววัชชีไม่ข่มเหงรังแกหญิงในตระกูล
ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่มีความเสื่อมเลย”

สามัคคีธรรม

๑๐๓

นี่เป็นอีกข้อหนึ่งที่เป็นการให้เกียรติสตรี ไม่ไปล่วงเกินสิทธิส่วนบุคคลของใคร พระพุทธองค์ตรัสต่อไปว่า “อานนท์ トラบใดที่ชาววัชชียังสักการะ เคารพนับถือบูชาเจดีย์สถานทั้งภายในและภายนอก ไม่ลบล้างประเพณีที่ดิงาม ซึ่งเคยปฏิบัติต่อเจดีย์สถานเหล่านั้นั้น トラบนั้นชาววัชชีก็จะมีแต่ความเจริญรุ่งเรือง”

นี่เห็นไหมว่า ชาววัชชีมีความเคารพต่อสิ่งที่เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ไม่ดูถูกดูหมิ่นประเพณีที่ดิงาม ที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมา และข้อสุดท้ายเป็นสิ่งที่สำคัญคือ “トラบใดที่ชาววัชชียังถวายเป็นการอารักขา คุ้มครองป้องกัน พระอรหันต์ และพระสงฆ์สาวกทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยหวังว่าพระอรหันต์และผู้ทรงศีลเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่แคว้นก็ขอให้มาที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข ถ้าชาววัชชียังทำเช่นนี้อยู่ พึงหวังความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย”

การดูแลคุ้มครองผู้ทรงศีล เป็นการคุ้มครองเนืองนาบุญ ให้ผู้มีบุญได้มีโอกาสทำบุญ ถือเป็นบุญลาภใหญ่หลวงของชาวเมืองที่จะได้บุญใหญ่ อานิสงส์ของบุญนี้จะช่วยคุ้มครองถึงประเทศชาติ แต่ถ้าทำตรงกันข้าม ย่อมเกิดผลตรงกันข้ามเช่นกัน บ้านเมืองจะวุ่นวาย ให้จดจำกันให้ดี

หลังจากนั้น พระพุทธองค์ทรงสรุปอภิธานิยธรรม

สามัคคีธรรม

๑๐๘

ทั้งเจ็ดประการว่า ถ้าชาววัชชีหรือใครก็ตามปฏิบัติตนตามหลักธรรมนี้ จะไม่มีความเสื่อมแน่นอน วัสสการพราหมณ์ได้ฟังดังนั้น จึงกราบทูลเสริมว่า “อย่าว่าแต่ทำทั้งเจ็ดข้อเลย เพียงข้อใดข้อหนึ่ง ก็ทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุขแล้ว พระเจ้าข้า”

ขณะเดียวกันนั่นเอง วัสสการพราหมณ์ถูกคิดวิธีที่จะเอาชนะชาววัชชีได้ คือจะต้องให้ชาววัชชีแตกความสามัคคีกันให้ได้ จึงไปทูลปรึกษางานกับพระเจ้าอชาตศัตรู และเริ่มดำเนินตามแผนทันที พระเจ้าอชาตศัตรูทรงรับสั่งให้โยตี วัสสการพราหมณ์ แล้วเนรเทศออกจากแคว้นมคธ พราหมณ์จึงทำที่เดินทางระหกระเหินไปขอพึ่งเจ้าวัชชี และเนื่องจากพราหมณ์เป็นผู้มีปัญญามาก ทำให้เจ้าวัชชีรับไว้ใช้งาน

ในช่วงแรกๆ ท่านตั้งใจสนองงานอย่างดี จนเป็นที่ไว้วางใจของเจ้าวัชชี เมื่อได้รับความไว้วางใจแล้ว จึงเริ่มแผนยุแหย่เจ้าวัชชี สร้างความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน จากที่เคยปฏิบัติหัวข้อมธรรมทั้งเจ็ดประการ ก็ย่อหย่อนลงทุกวันๆ จากชาววัชชีที่สามัคคีกัน ก็ทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำ ที่เคยเข้มแข็งก็อ่อนแอลง เมื่อภายในแตกร้าง ภายนอกก็เปราะบาง พราหมณ์จึงส่งข่าวไปถึงพระเจ้าอชาตศัตรู ให้ยกทัพมาได้แล้ว กองทัพของแคว้นมคธจึงยกทัพมาตีแคว้นวัชชี และสามารถ

สามัคคีธรรม

๑๐๖

ยึดครองเมืองวัชชีได้อย่างง่ายดาย

เพราะฉะนั้น การแตกความสามัคคี จึงเป็นสัญญาณของความหายนะ การทะเลาะวิวาทกันเป็นปากทางแห่งความเสื่อม บัณฑิตจึงสนับสนุนความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะ ความสามัคคีค้ำจุนประเทศชาติและโลกนี้ที่เดียว ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ถ้าประเทศใดไม่เห็นความสำคัญของอธิปไตย ความวัฒนาถาวรของประเทศชาติก็อยู่ได้ไม่นาน

ดังนั้น ถ้าเราปรารถนาความเจริญในชีวิต ขอให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักอปริหานิยธรรม ถ้าทุกๆ คนในโลกเริ่มหันหน้ามาพูดคุยกันด้วยน้ำใสใจจริง มีสามัญสำนึกของความเป็นเจ้าของโลกใบนี้ แล้วแสวงจุดร่วมสมานจุดต่าง มีใจเป็นหนึ่งเดียวกัน มีสามัคคีธรรม เมื่อนั้น ความใฝ่ฝันร่วมกันของทุกคนที่จะเห็นโลกมีสันติสุขอย่างแท้จริง จะสำเร็จสมปรารถนาอย่างง่ายดาย เป็นความเจริญถ้วนหน้าทั้งทางวัตถุและจิตใจที่ไปพร้อมๆ กัน ไม่ขัดแย้งกัน ให้ทุกๆ ท่านสามัคคีปรองดองประสานใจกันให้เป็นหนึ่ง ปฏิบัติธรรมกันให้ได้ทุกๆ วัน จะได้ช่วยกันทำโลกนี้ให้เป็นโลกแก้ว โลกในอุดมคติของมวลมนุษยชาติ ที่ทุกคนมีธรรมะเป็นอาภรณ์กันทุกคน

๑๒

ทำใ้ถูกหน้าที

คนพาลทั้งหลายผู้ไม่ถูกผูกมัด
กล่าวขึ้นในทีใด ย่อมถูกผูกมัดในที่นั้น
ส่วนบัณฑิต แม้ถูกผูกมัดแล้ว
กล่าวขึ้นในทีใด ก็หลุดพ้นได้ในที่นั้น

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๒

ความบริสุทธิ์เป็นสิ่งที่มีมนุษย์ต่างมุ่งแสวงหา เป้าหมายของการเกิดมาของสรรพสัตว์ทั้งหลาย คือ เกิดมาเพื่อสร้างบารมี เพื่อทำความบริสุทธิ์ให้เข้าสู่ภาวะความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ การศึกษาวิชาในทางพระพุทธศาสนา นั้น จึงเป็นเรื่องของการพัฒนาชีวิตให้มีความสุข และให้บริสุทธิ์จนหมดกิเลสไปสู่อายตตนิพพาน เป็นสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ใดก็ตาม ควรเปิดใจกว้าง เข้ามาศึกษาหาความรู้นี้ โดยวางความเชื่อดั้งเดิมไว้ชั่วคราว แล้วพิสูจน์ให้รู้เห็นด้วยตนเองเช่นนี้ จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและชาวโลกด้วย

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน พันธนโมกขชาดก ความว่า

**“อพทฐา ตตถ พชฌนติ ยตถ พาลา ปภาสเร
พทฐาปี ตตถ มุจจนติ ยตถ ธีรา ปภาสเร**

คนพาลทั้งหลายผู้ไม่ถูกผูกมัด กล่าวขึ้นในที่ใด ย่อมถูกผูกมัดในที่นั้น ส่วนบัณฑิต แม้ถูกผูกมัดแล้ว กล่าวขึ้นในที่ใด ก็หลุดพ้นได้ในที่นั้น”

บัณฑิตผู้มีปัญญา เมื่อถึงคราวคับขันย่อมสามารถเอาตัวรอดได้ เมื่อถูกผูกมัด ก็จะมีถ้อยคำที่คมคาย มีปฏิภาณไหวพริบสามารถหลุดพ้นจากสถานการณ์นั้นได้ เหตุที่บัณฑิตมีความ

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๓

เฉลียวฉลาดเช่นนี้ เพราะว่ามีใจผ่องใสเป็นปกติ ใจที่ใสสว่าง เป็นบ่อเกิดแห่งปัญญาอันบริสุทธิ์ ที่จะหลุดพ้นจากปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง แรกเริ่มเดิมทีจิตมนุษย์เป็นจิตที่บริสุทธิ์ผ่องใส แต่ถูกกิเลสหุ้มเคลือบ เอิบอาบ ซึมซาบ ปนเป็น จึงทำให้ความบริสุทธิ์ค่อยๆ ลดลงไป ความไม่บริสุทธิ์กลับมีเพิ่มมากขึ้น

ตราบใดที่เรายังไม่รู้หนทางแห่งความบริสุทธิ์ และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงความบริสุทธิ์ จิตดวงนี้จะเสื่อมประสิทธิภาพ ทำให้ความคิด คำพูด และการกระทำผิดเพี้ยนไปจากเดิม เกิดพลังไหลไปทำบาปอกุศลโดยรู้ไม่เท่าทันกิเลส กรรมชั่วที่ทำลงไปนั้น ย่อมส่งผลให้ได้รับความทุกข์ทรมาน เป็นวิบากกรรมที่กลับมาสนองตนเอง จนกว่าจะดำเนินตามเส้นทางที่ถูกต้องตั้งงาม บาปกรรมจึงทุเลาเบาบางลงได้

*ดังเช่นเรื่องในอดีต มีปุโรหิตของพระเจ้าพรหมทัต ที่อยู่ในกรุงพาราณสี เป็นคนตาเหลือก มีเขี้ยวงอกยาว นางพราหมณ์ผู้เป็นภรรยาของปุโรหิต เป็นชู้กับพราหมณ์อีกคนหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับเขา เมื่อปุโรหิตรู้จักห้ามปรามภรรยา แต่ไม่อาจห้ามปรามได้ จึงคิดหาอุบายฆ่าชายชู้นี้ โดยไปเข้าเฝ้า

---

*มก. เล่ม ๖๐ หน้า ๓๐๐

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๔

พระราชกรณียกิจให้เรือประตุมือทางด้านทิศใต้ แล้วทำประตุมือใหม่ด้วยไม้ที่เป็นมงคล พระราชาก็ทรงอนุญาต เมื่อทำประตุมือใหม่แล้วจึงกราบทูล พระราชว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นสมมติเทพ พรุ่งนี้เป็นวันมงคลฤกษ์ ต้องทำพิธีกรรมยกพระทวารไม้ให้ล่วงฤกษ์นี้ไปได้ จำเป็นต้องฆ่าพราหมณ์ผู้บริสุทธ์ ที่มีนัยน์ตาเหลืองมีเขี้ยวอกเอาเนื้อและเลือดของเขามาทำพิธีกรรมแล้วใส่อ่างฝังลงไปใต้พระทวาร เมื่อทำเช่นนี้ ความสุขสวัสดิ์ก็จะบังเกิดมีแก่พระองค์และชาวพระนคร พระเจ้าข้า”

พระราชาทรงเชื่อตามที่ปุโรหิตกราบทูล และทรงอนุญาตตามนั้น ปุโรหิตดีใจมาก ที่อุบายชั่วร้ายของตนกำลังจะสำเร็จ จึงรีบกลับไปบ้าน แต่ด้วยความที่รักษาความลับไว้ไม่ได้ จึงเปลือปากบอกภรรยาว่า “ตั้งแต่นี้ไป เจ้าจะเซยชมกับใครเล่า เพราะพรุ่งนี้ชายชู้ของเจ้าจะถูกทำพิธีกรรมแล้ว” ภรรยาเสียวว่า “เขาไม่มีความผิด จะฆ่าเขาได้อย่างไร” ปุโรหิตบอกว่า “พระราชารับสั่งให้ทำพิธีกรรมต่อพราหมณ์ที่มีตาเหลืองและมีเขี้ยวอก ชู้ของเจ้ามีตาเหลืองและมีเขี้ยวอกไม่ใช่หรือ”

ภรรยาฟังดังนั้นจึงรีบส่งข่าวไปให้ชายชู้รู้ตัว ชาวนีได้กระจ่ายไปทั่วเมือง พวกพราหมณ์ทุกคนที่มีเขี้ยวและตาเหลืองรีบพากันหลบหนีออกจากเมืองในคืนนั้นหมด ปุโรหิตไม่รู้ว่า

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๕

คนอื่นหนีไปหมดแล้ว จึงเข้าไปกราบทูลพระราชาแต่เข้าประตู เพื่อให้พระราชาส่งพวกอำมาตย์ไปจับพราหมณ์ที่มีลักษณะดังกล่าว พวกอำมาตย์ไปหาแล้ว ก็กลับมากาบทูลว่า “ทั่วทั้งเมืองไม่มีพราหมณ์ลักษณะตามที่ต้องการ มีแต่ท่านปุโรหิตเท่านั้น คนอื่นๆ ไม่มีลักษณะเช่นนี้เลย” พระราชาจึงรับสั่งว่า “เราไม่อาจฆ่าปุโรหิตได้” พวกอำมาตย์จึงกราบทูลว่า “ข้าแต่องค์ผู้สมมติเทพ เพราะท่านปุโรหิตเป็นคนกำหนดฤกษ์ยาม ถ้าไม่ทำในวันนี้ อัปมงคลอาจเกิดขึ้นแก่พระองค์ได้ หากบ้านเมืองไม่มีประตุ ข้าศึกก็จะได้ออกาสมาโจมตี ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องฆ่าปุโรหิตนี้”

ในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอุปัชฌาย์ปุโรหิตชื่อตักการิยะ ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของปุโรหิต พระโพธิสัตว์จึงไปที่ประตูเมืองพร้อมด้วยราชบุรุษ สั่งให้ชุดหลุมในที่ที่ตั้งพระทวาร และให้ชิงม่านล้อมรอบอย่าง ตัวท่านได้เข้าไปอยู่ในม่านกับปุโรหิต ปุโรหิตมองดูหลุมแล้วได้แต่ทอดถอนใจ เพราะรู้ว่าความตายใกล้เข้ามาแล้ว จึงรำพึงว่า “เราเป็นผู้ยึดเหี้ยมความฉิบหายให้ผู้อื่น แต่ผลสุดท้ายกลับตกมาสู่เราเอง” พระโพธิสัตว์ฟังดังนั้น จึงบอกว่า เรื่องนี้ไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้น แม้ในอดีตก็เคยเกิดมาแล้ว จากนั้นท่านได้เล่าเรื่องในอดีตว่า

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๖

มีหญิงงามเมืองคนหนึ่งชื่อ กาลี น้องชายชื่อ ตุนทิละ ทุกๆ วัน นางกาลิจะหาเงินได้วันละ ๑,๐๐๐ กษาปณ์ ส่วนน้องชายเป็นคนชอบเล่นการพนัน ดื่มน้ำเมา เที่ยวผู้หญิง ไม่ว่าพี่สาวให้ทรัพย์เท่าไร เขาก็เอาไปใช้จนหมด ถึงนางจะห้ามปรามอย่างไรก็ไม่ฟัง วันหนึ่ง น้องชายแพ้พนันจนหมดตัว ต้องจำนำผ้านุ่ง แล้วเอาเสื้อลำแพนมานุ่งแทน นางโกรธมากจึงสั่งพวกสาวใช้ว่า เมื่อตุนทิละมาถึงให้ช่วยกันขับไล่เขาออกจากบ้านทันที

วันนั้น ลูกชายเศรษฐีคนหนึ่ง กำลังจะนำทรัพย์มาให้ นางกาลิ ๑,๐๐๐ กษาปณ์ ผ่านมาพบนายตุนทิละเข้า หลังจาก รู้เรื่องราวทั้งหมดแล้ว ก็รีบปากว่าจะช่วยขอร้องพี่สาวให้ แต่เมื่อไปขอร้องนางกาลิแล้ว กลับได้รับคำปฏิเสธเพราะ ต้องการตัดนิสัยน้องชาย

ในสมัยนั้น มีธรรมเนียมอยู่ว่า เงิน ๑,๐๐๐ กษาปณ์ ที่หญิงงามเมืองได้นั้น ครึ่งหนึ่งเป็นของนาง ส่วนอีกครึ่งหนึ่งเป็นค่าของหอม ดอกไม้ อุปกรณ์สำหรับต้อนรับ และเป็นค่าเสื้อผ้าให้แขกใช้ผลัดเปลี่ยนขณะอยู่ในเรือนของนาง ลูกชายเศรษฐีอยากช่วยตุนทิละจึงนุ่งผ้าผืนนั้น แล้วเอาผ้าของตนเองให้ตุนทิละ

เมื่อตุนทิละได้นุ่งผ้าใหม่แล้ว ก็รู้สึกทะนงตนขึ้นมาอีก

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๓

ครั้งกลับเข้าบ้านจึงส่งเสียงตวาดคุกคามคนในบ้าน เมื่อ นางกาลิรู้อีกเรื่องก็ไม่พอใจลูกชายเศรษฐี ได้สั่งสาวใช้ว่า ต่อไป เวลาลูกเศรษฐีจะกลับไป ให้ช่วยกันแย่งผ้าแล้วเก็บเอาไว้ ลูกเศรษฐีจะได้ช่วยน้องชายของนางไม่ได้ เมื่อลูกชายเศรษฐี มาอีก แล้วจะกลับบ้านในเวลารุ่งเช้า พวกสาวใช้ก็กรูกันเข้าไป รุมถอดเสื้อผ้าของลูกเศรษฐี ทำให้เขาอับอาย ต้องเปลือยกาย เดินกลับบ้าน เขารำพึงรำพันกับตนเองว่า เราไปยุ่งเรื่องของคนอื่นแท้ๆ จึงต้องมาเป็นเสียเอง

เมื่อเล่าจบพระโพธิสัตว์สรุปว่า “เรื่องนี้ก็ทำนองเดียวกับเรื่องของอาจารย์นั่นแหละ ท่านอาจารย์มีหน้าที่สนองเบื้อง ยุคลบาท ปกครองบ้านเมืองให้มีสันติธรรม กลับใช้ตำแหน่งมา ทำผิดหน้าที่ เอาตำแหน่งไปเบียดเบียนผู้อื่น ทำให้ทุกขนั้น กลับมาถึงตนเอง” แล้วจึงปลอบใจว่า “ท่านอาจารย์อย่ากลัวเลย รีบหนีไปเถอะ ปลอมตัวอย่าให้ใครรู้” จากนั้นพระโพธิสัตว์ได้ไป เอาแพะตาย มาทำพิธีกรรมแทน ทำให้อาจารย์รอดชีวิตไปได้

เราจะเห็นว่าการทำผิดหน้าที่ทำในสิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่ของตัวเอง ย่อมต้องเดือดร้อนเช่นนี้ คำว่า“หน้าที่”นั้น ในความหมาย ที่เข้าใจง่ายๆ หมายถึงสิ่งที่ตนรับผิดชอบ ที่ต้องทำด้วยความ สุขุมรอบคอบ มีความคิด คำพูด และการกระทำอยู่บน

ทำให้ถูกหน้าที่

๑๑๘

พื้นฐานของความถูกต้องดีงาม มนุษย์และเทวดาก็ดิ้นรนไม่ได้
ซึ่งหน้าที่หลักของมวลมนุษยชาติที่แท้จริง คือการสั่งสมบุญ
บารมี

ดังนั้น ให้หมั่นสั่งสมบุญบารมีกันให้มากๆ ทำเช่นนี้
จึงจะทำถูกหน้าที่ เพราะเราเกิดมาเพื่อสั่งสมบุญบารมีไปสู่
อายุตถนิพพาน ไม่ว่าจะบุญเล็กบุญน้อยก็อย่ามองข้าม
ให้มีส่วนร่วมในบุญทั้งหมด โดยเฉพาะเรื่องการปฏิบัติธรรม
ทำใจหยุดใจนิ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำ เมื่อเราทำแล้วจะทำให้
สมปรารถนาในชีวิต พวกเราต่างมีร่างกาย มีจิตใจ และยังมี
คนคอยแนะนำวิธีการที่ถูกต้อง ที่จะทำให้เราบรรลุเป้าหมาย
ขอให้หมั่นปฏิบัติธรรม และช่วยกันสถาปนากัลยาณมิตร
รวมผู้มีบุญมาประชุมพร้อมกันเพื่อมานั่งสมาธิ ศึกษาวิชาใน
ทางพระพุทธศาสนา ทำความบริสุทธิ์ให้เกิดขึ้นกับตน สั่งสม
ประเทศชาติ และทั่วโลก ชีวิตของเราจะได้มีความสุขทั้งใน
โลกนี้และโลกหน้า ให้ช่วยกันทำหน้าที่นี้กันต่อไป ทำให้สมบูรณ์
ยิ่งขึ้นไป สันติสุขที่แท้จริงจะได้บังเกิดขึ้นในโลก

๑๑

คุณธรรม
ของนักปกครอง

พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดไม่ถูกอคติครอบงำ ย่อม
แนะนำผู้อื่นที่ควรแนะนำและไม่ควรแนะนำได้ พระเจ้าแผ่นดิน
พระองค์นั้น ชื่อว่าไม่เพาผู้อื่นและพระองค์เอง

พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดในโลกนี้ ทรงลงอาชญา
สมควรแก่โทษ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น อันคุณงามความดี
คุ้มครองแล้ว ย่อมไม่เสื่อมจากสิริ

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๑

การศึกษาวิชาความรู้ในทางธรรม เป็นกรณียกิจที่ควรทำควบคู่ไปกับการศึกษาในทางโลก เพราะคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นความรู้อันบริสุทธิ์ที่เกิดจากใจหยุดนิ่ง ไม่ใช่เกิดจากการนึกคิดค้นเดา แล้วนำมาสั่งสอน แต่เป็นความรู้ที่เกิดจากการรู้แจ้งเห็นจริง ด้วยปัญญาบริสุทธิ์ เป็นสิ่งที่ควรศึกษา เพราะยิ่งศึกษาก็ยิ่งแตกฉาน ยิ่งรู้ก็ยิ่งอยากทำตนให้บริสุทธิ์ จะได้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ อย่างไรก็ดี การศึกษาธรรมะจะให้ซาบซึ้ง และเห็นถูกต้องร่องรอย ตรงไปตามความเป็นจริง ต้องอาศัยใจที่หยุดนิ่งเป็นสมาธิ เมื่อมีสมาธิก็เกิดปัญญา จะทำให้ได้ทั้งความรู้ ความสุข และความบริสุทธิ์ไปพร้อมๆ กัน

มีวาระพระบาลีใน สุตมั่งคณาตถก ความว่า

“พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใด ไม่ถูกอคติครอบงำ ย่อมแนะนำผู้อื่นที่ควรแนะนำและไม่ควรแนะนำได้ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น ชื่อว่าไม่เภาผู้อื่นและพระองค์เอง พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดในโลกนี้ ทรงลงอาชญาสมควรแก่โทษ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น อันคุณงามความดีคุ้มครองแล้ว ย่อมไม่เสื่อมจากสิริ”

การจะพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ผู้นำ

คณธรรมของนักปกครอง

๑๒๒

ต้องรู้จักนำธรรมะไปประยุกต์ใช้ควบคู่กับการบริหารประเทศชาติ ถ้าหากผู้ นำเป็นผู้มีสติปัญญา มีความสามารถและมีธรรมะ อยู่ในใจ มุ่งบำบัตทุกขบารุงสุข โดยเห็นแก่ประโยชน์สุขส่วน รวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีความตั้งใจดีที่จะทำงานเพื่อ ส่วนรวม มีใจประกอบด้วยมหารูณาเช่นพระบรมโพธิสัตว์ ไม่มี ความลำเอียงเข้ามาบดบังดวงปัญญา ย่อมสามารถที่ จะนำประเทศชาติให้ก้าวไปสู่ความศิวิไลซ์ และเป็นปิ่นของ นานาอารยประเทศได้

คำว่า “อคติ” เราได้ยินได้ฟังกันมาบ่อย ในทางพระพุทธ- ศาสนากล่าวถึงอคติความลำเอียง ๔ ประการ คือ ฉันทาคติ ความลำเอียงเพราะความพึงพอใจ โทสาคติ ลำเอียงเพราะ ความโกรธ โมหาคติ ลำเอียงเพราะความหลง และภยากติ ลำเอียงเพราะความกลัว ซึ่งความลำเอียงเป็นทางมาแห่ง ความหวาดระแวงและแตกแยก เมื่อไม่มีความยุติธรรม ลังคม ย่อมจะไม่สงบสุข

บางคนอาจลำเอียงเพราะความรักใคร่ชอบพอกัน ทำให้ ไปเข้าข้างอีกฝ่ายหนึ่ง ที่เรียกว่าเลือกที่รักฝักที่ชัง โดยไม่ คำนึงถึงเหตุผล เอาความถูกใจมากกว่าความถูกต้อง เมื่อ หลักระกันความเที่ยงตรงของชีวิตเอนเอียงแล้ว ก็เหมือน ตราชั่งที่เสียดุล ทำให้ขาดความยุติธรรม ความเหลื่อมล้ำก็จะ

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๓

บังเกิดขึ้น ความรู้รักสามัคคีก็ลดลง

ถ้าหากมีความลำเอียงเพราะความโกรธ ความหลงหรือความกลัวซึ่งเนื่องมาจากทำถูกต้องแต่ไม่ถูกใจ หรือเป็นเพราะความเกรงกลัวอำนาจของผู้ที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ก็ทำให้ไม่กล้าตัดสินใจ ระบบต่างๆ ก็จะรวน ยิ่งถ้าหากอคติเกิดขึ้นกับผู้ที่มีอำนาจ มียศ มีตำแหน่งสูงมากเพียงไร ผลกระทบที่จะมีต่อส่วนรวม ผู้ใต้บังคับบัญชา และคนรอบข้าง รวมไปถึงประเทศชาติบ้านเมือง และคนทั้งโลกก็มีมากขึ้นเพียงนั้น

เพราะฉะนั้น การเป็นผู้ไม่มีความลำเอียง ไม่ประพฤติล่วงอคติทั้งสิ้น จึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งสำหรับนักปกครอง เพราะสามารถนำพาประเทศชาติ ก้าวไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “ผู้ใดไม่ประพฤติล่วงธรรม เพราะความรัก ความชัง ความหลง และความกลัว ยศของผู้นั้นย่อมบริบูรณ์ดุจพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ ฉะนั้น”

*ดังเช่นในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชย์อยู่ในเมืองพาราณสี สมัยนั้นพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ได้ออกจากเงื้อมภูเขานันทมุลกะ จาริกไปยังเมืองพาราณสี อาศัยอยู่

---

*มก. เล่ม ๕๙ หน้า ๔๙๘

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๔

ในพระราชอุทยาน วันรุ่งขึ้นท่านเข้าไปบิณฑบาตในเมือง พระราชาทอดพระเนตรเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าแล้ว ทรงเลื่อมใส จึงนิมนต์ให้ท่านขึ้นไปฉันภัตตาหารบนปราสาท ครั้นเห็นกิริยามารยาทอันงดงาม และทรงสดับอนุโมทนากถา ก็ยิ่งทรงเลื่อมใสมากขึ้น จึงอาราธนาให้ท่านพักอยู่ในพระราชอุทยานต่อไป

พระปัจเจกพุทธเจ้าพักในพระราชอุทยาน บำเพ็ญภาวนา และเป็นเนื่อนาบุญให้กับพระราชาและเหล่าข้าราชการ โดยมีคนเฝ้าสวนชื่อ สุมังคละ เป็นผู้คอยอุปัฏฐาก ด้วยความเคารพ นอบน้อมเสมอมา

วันหนึ่ง พระปัจเจกพุทธเจ้าเรียกนายสุมังคละมาบอกว่า จะไปโปรดผู้มีบุญที่อื่นสัก ๒-๓ วัน แล้วจะกลับมา หลังจาก พระปัจเจกพุทธเจ้าพักอยู่ที่บ้านของผู้มีบุญนั้น ๒-๓ วัน ก็กลับสู่พระราชอุทยาน แล้วนั่งสมาธิอยู่บนแผ่นดินใต้พุ่มไม้ ในเวลา พระอาทิตย์อัสดงแล้ว

นายสุมังคละไม่รู้ว่าพระปัจเจกพุทธเจ้ากลับมาแล้ว บังเอิญว่าวันนั้น เขาต้องการฆ่าเนื้อที่พระราชาไม่ทรงห้ามในพระราชอุทยาน เพื่อมาทำเป็นอาหารเลี้ยงแขก เขาจึงถือธนู สอดสายสายตาหาเนื้อ เมื่อมองเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า เขาเข้าใจผิดว่าเป็นเนื้อใหญ่ จึงยิงลูกศรไปทันที เมื่อพระปัจเจก-

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๕

พุทธเจ้าถูกยิงด้วยศร ท่านยังคงสงบนิ่งเฉยด้วยความอดทน กระทั่งบาดแผลกำเริบ ท่านจึงปรินิพพานที่ตรงนั้น

ครั้นนายสุมังคละรู้ว่า ตนเองได้ทำความผิดใหญ่หลวง ด้วยความกลัวพระอาชญา จึงรีบพาลูกเมียหลบหนีออกจากเมือง ทันใดนั้นเอง เทวดาได้บันดาลให้เกิดโกลาหลทั่วทั้งเมือง และประกาศให้รู้ว่า บัดนี้พระปัจเจกพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระราชาพร้อมทั้งบริวาร ก็รีบเสด็จไปหาพระปัจเจกพุทธเจ้าทันที ทรงบูชาพระสรีระพระปัจเจกพุทธเจ้าตลอด ๗ วัน แล้วทรงให้ถวายพระเพลิงด้วยสักการะใหญ่ พร้อมก่อพระสถูปเจดีย์บรรจุพระธาตุเพื่อไว้สักการบูชา

ล่วงไป ๑ ปี นายสุมังคละอยากรู้ว่า พระราชาทรงหายกิริวหรือยัง จึงแอบไปหาอำมาตย์คนสนิทท่านหนึ่ง แล้วให้อำมาตย์ไปกล่าวพรรณนาคุณของนายสุมังคละถวายพระราชา พระราชาทำเป็นไม่ได้ยิน อำมาตย์เห็นดังนั้น จึงกลับมาบอกนายสุมังคละว่า พระราชายังทรงไม่พอพระทัย เมื่อรู้เช่นนั้น นายสุมังคละก็หลบออกจากเมืองไป ล่วงไปปีที่สอง เขาย้อนกลับมาอีก พระราชาทรงนิ่งเฉยเช่นเดิม

ครั้นเวลาผ่านไป ๓ ปี นายสุมังคละได้พาลูกเมียกลับเข้ามาในเมือง อำมาตย์รู้ว่า พระราชามีพระทัยอ่อนโยนลงแล้ว

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๖

จึงพาไปเข้าเฝ้าพระราชบิดา พระราชบิดาทรงปฏิบัติสนทนากับอย่างดีว่า “สุ่มังคละ เหตุไรท่านจึงประหารพระปัจเจกพุทธเจ้าผู้เป็นบุญเขตของเรา” นายสุ่มังคละกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ ข้าพระองค์มิได้มีเจตนาจะประหารพระปัจเจกพุทธเจ้า ข้าพระองค์ทั้งเคารพและบูชาท่าน แต่เพราะเข้าใจผิด คิดว่าเป็นเนื้อจึงได้ยิงไป”

พระราชบิดาตรัสว่า “ถ้าเช่นนั้น ท่านอย่ากลัวเราอีกต่อไปเลย” แล้วทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้เฝ้าพระราชอุทยานตามเดิม ในวันนั้น อำมาตย์ท่านหนึ่งซึ่งอยู่ในเหตุการณ์นั้นได้ทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้สมมติเทพ ทำไมพระองค์สดับคุณของนายสุ่มังคละถึง ๒ ครั้ง ก็ยังทรงนิ่งเฉย เหตุใดครั้งนี้ พระองค์จึงทรงอนุเคราะห์นายสุ่มังคละ” พระราชบิดาตรัสว่า “ธรรมดาพระราชบิดากำลังพิโรธ ทำอะไรลงไปด้วยความผลุนผลันยอมไม่สมควร ฉะนั้นครั้งก่อนๆ เราจึงนิ่งเสีย ครั้งที่สามเรารู้ว่าใจของเราสงบแล้ว ความโกรธได้ลดลง จึงให้เรียกเขาเข้ามา”

จากนั้น พระองค์แสดงราชวัตรให้ฟังว่า “เมื่อผู้เป็นพระเจ้าแผ่นดินรู้ว่า ตนกำลังกริ้วก็ไม่พึงลงอาญาอันไม่สมควร เมื่อใดรู้ว่าจิตของตนสงบแล้ว จึงใคร่ตรวจความผิดที่ผู้อื่นทำไว้ พิจารณาให้เห็นแจ่มแจ้งด้วยปัญญาว่า ส่วนนี้เป็นประโยชน์นี้เป็นโทษ เมื่อนั้น จึงปรับโทษตามสมควร บุคคลใดไม่ถูกอคติ

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๓

ครอบงำ ย่อมแนะนำผู้อื่นที่ควรแนะนำและไม่ควรแนะนำได้ บุคคลนั้นย่อมชื่อว่าไม่แพ้ผู้อื่นและตนเอง พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใดในโลกนี้ ทรงลงอาชญาสมควรแก่โทษ พระเจ้าแผ่นดินพระองค์นั้น มีคุณงามความดีคุ้มครองแล้ว ย่อมไม่เสื่อมจากสิริ

พระราชาเหล่าใดถูกอคติครอบงำ ไม่ทรงพิจารณาให้รอบคอบก่อน ทรงลงอาชญาโดยผลุนผลัน พระราชาเหล่านั้นย่อมประกอบไปด้วยโทษ น่าตึเตียน เมื่อละจากโลกนี้ไปแล้ว ย่อมไปสู่ทุกติ พระราชาเหล่าใดทรงยินดีแล้วในทศพิธราชธรรม อันพระอริยเจ้าประกาศไว้ พระราชาเหล่านั้นเป็นผู้ประเสริฐด้วยกาย วาจา และใจ ทรงดำรงมั่นอยู่แล้วในขันติ โสรัจจะ และสมาธิ ย่อมถึงสุคติ”

เมื่อพระเจ้าพรหมทัตตรัสแสดงธรรมของพระราชาด้วยคาถา ๖ คาถาเช่นนี้แล้ว มหาชนทั้งหมดต่างพากันชื่นชม โสมนัสยินดี กล่าวสรรเสริญคุณของพระราชา เพราะพระองค์มีศีลและอาจารย์ ทรงเป็นใหญ่โดยธรรมอย่างแท้จริง ทรงเปี่ยมด้วยคุณธรรมของผู้นำที่ฉลาดในการปกครอง เมื่อทรงครองราชย์โดยตั้งมั่นอยู่ในทศพิธราชธรรมเช่นนี้ ไพร่ฟ้าประชาชนต่างอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีความเดือดเนื้อร้อนใจ เหมือนมหาเมฆและสายฝนที่เย็นฉ่ำ ที่ตกลงมายังแผ่นดินให้ชุ่มชื้น ฉะนั้น

คุณธรรมของนักปกครอง

๑๒๘

จากเรื่องนี้จะเห็นว่า ถ้าได้ผู้ปกครองที่ดีมีคุณธรรม
ชีวิตชาวประชาย่อมมีแต่ความสงบสุขร่มเย็น เหมือนได้อยู่
ใต้ร่มไม้ใหญ่ที่มีเงาบังแดดเย็นสบาย ผู้นำที่ดีเป็นสัญญาณแห่ง
ความเจริญรุ่งเรืองของแผ่นดิน ใครก็ตาม เมื่อได้ยินกิตติศัพท์
อันดีงาม ย่อมจะสรรเสริญและเคารพนับถือ เพราะคุณธรรม
เป็นเหมือนเกราะแก้วป้องกันภัยทั้งปวง เพราะฉะนั้นการเลือก
ผู้นำที่ดีนั้น มีผลต่อประโยชน์สุขส่วนรวมมาก เราต้องพิจารณา
เลือกกันให้ดี โดยเลือกคนดีมีคุณธรรมเข้ามาบริหารประเทศ
เราจะได้ไม่ผิดหวังกันทุกคน

๑๔

ทำ ความ ดี

คือ หน้า ที่ หลั ก ของ มนุ ษ ย์

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย ในกาลใดแล ภิกษุละกายทุจริต
เจริณกายสุจริต ละวจีทุจริต เจริญวจีสุจริต ละมโนทุจริต
เจริณมโนสุจริต ละมิจฉาทิฏฐิ เจริญสัมมาทิฏฐิได้แล้ว ในกาลนั้น
เธอย่อมไม่กลัวต่อความตาย อันจะมีในภายหน้า

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๑

สรรพสัตว์และสรรพสิ่ง ล้วนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไป ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของ ต่างตกอยู่ในสภาพนี้ทั้งนั้น คือ มีความไม่เที่ยงแปรปรวนอยู่ตลอดเวลาเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมทุกอนุนิยามที่มนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วก็ต้องตาย แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นเลิศกว่าใครในภพสาม พระพุทธองค์ยังต้องทอดทิ้งพระวรกายไว้ในโลก แล้วดับขันธปรินิพพานไป ดังนั้นเราต้องหมั่นนึกถึงความตายเสมอ จะได้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต และเร่งชวนชวายเป็นสร้างคุณดีในทุกรูปแบบ สิ่งใดที่ไม่เป็นสาระจะได้ปลดปล่อยวาง ให้จิตใจหลุดพ้นจากความยึดมั่นถือมั่นในคน สัตว์ สิ่งของที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และเป็นอนัตตา มุ่งแสวงหาสิ่งที่เป็นนิจจัง เป็นสุขัง เป็นอัตตา คือ พระรัตนตรัยภายในตัวของเรานั้นเอง ให้พิจารณาปล่อยวางอย่างหนึ่ง เพื่อมุ่งเข้าหาอีกอย่างหนึ่ง ที่เป็นสาระแก่นสารที่แท้จริงของชีวิต

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อัปมาทสูตร ความว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงละกายทุจริต จงเจริญกายสุจริต และอย่าประมาทในการละกายทุจริต และการเจริญกายสุจริตนั้น จงละวจีทุจริต จงเจริญวจีสุจริต และอย่าประมาทในการละวจีทุจริต และการเจริญวจีสุจริตนั้น

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๒

จงละมโนทุจริต จงเจริญมโนสุจริต และอย่าประมาทในการ
ละมโนทุจริต และการเจริญมโนสุจิตนั้น จงละมิจฉาภิภูฏฐิ
จงเจริญสัมมาภิภูฏฐิ และอย่าประมาทในการละมิจฉาภิภูฏฐิ
และการเจริญสัมมาภิภูฏฐินั้น ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในกาลใดแล
ภิกษุละกายทุจริต เจริญกายสุจริต ละวจีทุจริต เจริญวจีสุจริต
ละมโนทุจริต เจริญมโนสุจริต ละมิจฉาภิภูฏฐิ เจริญสัมมา-
ภิภูฏฐิได้แล้ว ในกาลนั้น เธอย่อมไม่กลัวต่อความตาย อันจะ
มีในภายหน้า”

พระพุทธองค์ทรงสอนพวกเราให้เป็นผู้ไม่ประมาท
ในการทำความดีด้วยกาย วาจา และใจ ให้ใช้เวลาที่เหลืออยู่
ในโลกนี้ทำความดี ทำความบริสุทธิ์กายวาจาใจให้เต็มที่ เพราะ
วันเวลาที่ผ่านไป เราไม่สามารถจะเรียกกลับคืนมาได้ เหมือน
ดั่งสายน้ำที่ไหลผ่านไปแล้วไม่อาจหวนกลับมา ชีวิตเราอย่างก้าว
ไปพร้อมกับกาลเวลาที่ล่วงไป บุคคลผู้ไม่ประมาท ผู้เต็มเปี่ยม
ด้วยความดี คำพูด และการกระทำที่สุจริต มีชีวิตที่สมบูรณ์
ก้าวไปพร้อมกับการทำความดีควบคู่กันไปด้วย จะเป็นผู้ที่มีชีวิต
เต็มเปี่ยมสมบูรณ์ทั้งทางโลก และทางธรรม เพราะการ
ทำความดีเป็นภารกิจหน้าที่สำคัญที่สุดของการเกิดมาเป็นมนุษย์
ส่วนคนที่มักอ้างว่า ต้องทำภารกิจมากมายจนไม่มีเวลาทำความ
ดี แต่กลับใช้เวลาหมดไปกับสิ่งที่ไม่เป็นสาระ มัวเมาใช้อำนาจ

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๓

หน้าที่ ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องดีงาม ทำให้เสียโอกาสในการสร้างความดี ดังเรื่องของธัญชาณีพราหมณ์

*ในสมัยพุทธกาล พระสารีบุตรได้แนะนำสั่งสอนให้ธัญชาณีพราหมณ์ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท คือให้ขวนขวายในการสร้างบุญกุศล ประพฤติปฏิบัติธรรมควบคู่ไปกับการประกอบสัมมาอาชีวะ ภายหลังพระสารีบุตรรู้ว่าพราหมณ์ได้ละเลยในการประพฤติปฏิบัติธรรม โดยมีข้อแม้ข้ออ้างต่างๆ นานา ยิ่งไปกว่านั้นเขายังแสวงหาทรัพย์ ด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ในทางที่ผิด เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น คอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง เช่น พระเจ้าแผ่นดินให้เก็บภาษีจากราษฎรตามความเหมาะสม ไม่ให้ประชาชนเดือดร้อน แต่เขากลับเก็บภาษีมากเกินไป โดยอ้างว่าเป็นคำสั่งของพระเจ้าแผ่นดิน

พระสารีบุตรเห็นว่า พราหมณ์กำลังดำเนินชีวิตผิดพลาด ประพฤติทุจริต ท่านจึงรีบเดินทางไปโปรด หลังจากทักทายปราศรัยกันพอสมควรแล้ว พระสารีบุตรปรารภนาจะตักเตือนพราหมณ์ให้กลับมาทำความดี และประกอบอาชีพในหน้าที่ด้วยความสุจริต จึงถามพราหมณ์ว่า “พราหมณ์ ท่านยังเป็นผู้ไม่ประมาทอยู่หรือ”

---

*มก. เล่ม ๒๑ หน้า ๓๔๔

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๔

แทนที่พราหมณ์จะสำนึกรู้สึกตัว กลับตอบแก้ตัวไปว่า “พระคุณเจ้าผู้เจริญ ข้าพเจ้าจะประพฤติธรรม เป็นผู้ไม่ประมาท อยู่ได้อย่างไร ในเมื่อข้าพเจ้ามีภาระต้องเลี้ยงดูบิดามารดา ดูแลบุตรภรรยา และข้าทาสบริวารมากมาย นอกจากนี้ ยังต้องทำกิจธุระกับมิตรสหาย ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการ อีกทั้งต้องคอยบวงสรวงดวงวิญญาณของบรรพบุรุษและเทวดาทั้งหลาย แม้ร่างกายของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าก็ต้องคอยเอาใจใส่ไม่ให้เจ็บป่วยไข้ แต่ก็ห้ามไม่ได้ บางครั้งข้าพเจ้าต้องได้รับทุกขอย่างหนัก เมื่อมีภารกิจหนักเช่นนี้ ข้าพเจ้าจะเอาเวลาที่ไหนมาทำความดี”

พระสารีบุตรได้ฟังข้ออ้างของพราหมณ์ จึงถามว่า “คนที่ทำความชั่ว เมื่อตายไป เขาย่อมถูกยมบาลเอาตัวไปลงโทษในนรก หากเขาจะขอร้องว่า อย่าลงโทษข้าพเจ้าเลย ที่ข้าพเจ้าละทิ้งความดี มากระทำความชั่วนี้ เพราะต้องเลี้ยงดูบิดามารดา ต้องรับภาระต่างๆ มากมาย เขาจะเอาเหตุผลนี้มาอ้างเพื่อผ่อนผันโทษได้ไหม”

คำถามของพระสารีบุตร ทำให้พราหมณ์ต้องสนใจตอบว่า “ไม่ได้เลยพระคุณเจ้า แม้ผู้นั้นจะคร่ำครวญอ้างเหตุผลอย่างไร ยมบาลจะต้องลงโทษเขาจนได้” พระสารีบุตรถามต่อไปว่า “ถ้าหากบิดามารดาช่วยขอร้องยมบาลเองว่า อย่าลงโทษลูกชาย

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๕

ของข้าพเจ้าเลย ที่ลูกของข้าพเจ้าไม่มีเวลาทำความดี และพลาดไปทำความชั่ว เพราะต้องเลี้ยงดูข้าพเจ้า และต้องรับภาระหน้าที่ต่างๆ มากมาย บิดามารดาของผู้นั้นจะอ้างกับยมบาลเช่นนี้ได้หรือไม่”

พราหมณ์ตอบว่า “ไม่ได้เลยพระเจ้าคุณเจ้า แม้บิดามารดาของผู้นั้นจะคร่ำครวญอย่างไร ยมบาลก็ต้องลงโทษเขาตามหน้าที่” จากนั้นท่านก็ถามถึงเหตุในการอ้างเพื่อทำความชั่ว เพราะบุตรภรรยา และพวกพ้องบริวารว่า จะเอามาอ้างกับยมบาลได้ไหม คำถามนั้นทำให้ธัญชานิพราหมณ์สำนึกได้ว่าการที่ตนยกเหตุผลต่างๆ มาเป็นข้ออ้าง แล้วละทิ้งการทำ ความดีนั้น เป็นการดำเนินชีวิตที่ผิดทาง ถือเป็นความประมาทอย่างยิ่ง

เมื่อพระสารีบุตรถามต่อไปอีกว่า “พราหมณ์ ระหว่างคนที่ทำความชั่วเพื่อครอบครอง กับคนที่ทำความดีเพื่อครอบครอง ใครจะดีกว่ากัน” พราหมณ์ก็ตอบว่า “คนที่ทำความดีย่อมดีกว่าแน่นอน” เมื่อเห็นว่าพราหมณ์มีความเข้าใจถูกต้องแล้ว พระเถระจึงสอนว่า “พราหมณ์ ท่านมีหน้าที่การงานที่ดี สามารถเอาหน้าที่นั้นใช้สร้างความดีได้ เช่น สนองคุณประเทศชาติ ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน นับเป็นทางมาแห่งบุญกุศล และยังสามรถเลี้ยงดูบิดามารดา ข้าทาสบริวารได้โดยไม่ต้องทุจริต

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๖

นอกจากนี้กิจการทั้งหลายที่เข้าไป ถ้าหากยืนอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงามแล้ว ย่อมจะได้รับความเจริญรุ่งเรือง และประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน”

ธัญชานิพราหมณ์ตรงตามก็เกิดความปีติ มีกำลังใจที่จะประพฤติธรรม สร้างความดีไปพร้อมกับภารกิจหน้าที่ที่ตนต้องทำ ประกอบสัมมาอาชีพโดยไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ต่อมาพราหมณ์เกิดป่วยหนัก ได้รับทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยไข้ จึงส่งคนไปนิมนต์พระสารีบุตร ให้มาโปรดก่อนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

ครั้นพระเถระมาถึงบ้าน และได้ไต่ถามอาการป่วยไข้แล้ว เพื่อที่จะแสดงคตินิमित และความพอใจของพราหมณ์เกี่ยวกับภพภูมิที่จะไป ท่านได้ถามเปรียบเทียบไล่ลำดับ ตั้งแต่แรกกับกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน ไส้เรื่อยไปจนถึงสวรรค์ชั้นต่างๆ ตลอดจนถึงพรหมโลกว่า อย่างไรจะดีกว่ากัน พราหมณ์ฟังแล้วก็บอกว่า มีความพอใจในพรหมโลก ท่านจึงแนะนำให้เจริญพรหมวิหารธรรม ทำให้หยุดใจนิ่งจนเข้าถึงรูปฌานสมาบัติ และเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิต พราหมณ์ก็ได้ไปบังเกิดในพรหมโลกสมความปรารถนา

เราจะเห็นว่า ถึงวันเวลาล่วงมาแล้วสองพันกว่าปี แต่

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๓

เหตุผลเดิมๆ อย่างที่ธัญชานิพราหมณ์เคยอ้าง เพื่อเป็นข้อแม้
เงื่อนไขในการทำความดี ทำให้ประมาทในการประพฤติธรรม
ก็ยังคงพบเห็นในยุคปัจจุบัน ทั้งตัวของเราเองก็อาจเคยเอา
เหตุผลเหล่านี้มาเป็นข้ออ้าง ข้อแม้หรือเงื่อนไขทำให้เสียโอกาส
ในการทำความดี ถ้าเราไม่ทำความดี ความชั่วจะเข้ามาแทรก
ทำให้เราก่อบาปอกุศล ซึ่งมีวิบากเป็นผลที่ทุกข์ทรมาน ดังนั้น
เราต้องไม่ประมาท และรักในการทำความดี สั่งสมบุญบารมีไป
พร้อมๆ กับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพราะการสั่งสมบุญบารมี
เท่านั้น ที่จะนำความสุขความสำเร็จมาสู่ชีวิตของเรา เมื่อมีบุญ
บารมีมาก บุญย่อมสามารถเป็นที่พึ่งแก่ตัวเราได้

เราต้องละชั่ว ทำความดี มีความคิด คำพูด และการ
กระทำที่สุจริต เลือกทำเฉพาะสิ่งที่เป็นบุญเป็นกุศล และทำ
ด้วยความไม่ประมาท ดังนั้นนับตั้งแต่นี้ไป ขอให้เราตั้งใจมั่นว่า
จะใช้วันเวลาที่ผ่านไปทุกอนูวินาทีอย่างมีคุณค่า แม้ชีวิตของเรา
ยังมากไปด้วยภารกิจหน้าที่การงาน แต่เราก็จะไม่ละทิ้งการ
ทำความดี เพราะการทำความดี คือทั้งหมดของชีวิตที่สมบูรณ์
เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของเรา ให้ขยันปฏิบัติธรรม ทำใจ
ให้ผ่องใส เราเป็นฆราวาสผู้ครองเรือน ให้ทำงานควบคู่กับการ
ทำใจหยุดนิ่งไปด้วย ไม่ว่าเราจะมีภารกิจมากน้อยเพียงไรก็ตาม
เราจะไม่เอาภารกิจเหล่านั้นมาเป็นข้อแม้ข้ออ้าง แล้วเลื่อน

ทำความดี คือหน้าที่หลักของมนุษย์

๑๓๘

เวลาของการปฏิบัติธรรมออกไป ทำให้เราเสียโอกาสในการเข้าถึงธรรม งานทางใจนั้น เราสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะทำภารกิจอันใดก็ตาม เราสามารถฝึใจให้หยุดนิ่งได้ ขอให้ขยันนั่งธรรมะกันทุกๆ คน

๑๕

ภั ท ร กั ป

ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระวิปัสสิพุทธเจ้า ผู้มีพระจักขุ
มีพระสิริ พระสติพุทธเจ้า ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั่วหน้า
ขอนอบน้อมแด่พระเวสสภูพุทธเจ้า ผู้ทรงชำระกิเลส มีความ
เพียร พระกกุสันธพุทธเจ้า ผู้ทรงบำเพ็ญมารและเสนามาร
พระโกนาคมนพุทธเจ้า ผู้มีบาปอันลอยแล้ว อยู่จบพรหมจรรย์
พระกัสสปพุทธเจ้า ผู้พ้นพิเศษแล้วในธรรมทั้งปวง และขอ
นอบน้อมแด่พระอังคีรสพุทธเจ้า ผู้เป็นศาकยบุตร

ภัทร กัป

๑๕๑

การนั่งสมาธิเจริญภาวนา เป็นสิ่งสำคัญที่สุดทั้งต่อตัวของเราเอง และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นหนทางอันประเสริฐที่จะทำให้เราได้เข้าถึงที่พึ่งที่ระลึกภายใน คือเข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งมีอยู่ในตัวของมนุษย์ทุกๆ คนในโลก เพียงแต่ไม่รู้วิธีการที่จะปฏิบัติให้เข้าถึง ถ้าหากว่าปฏิบัติให้ถูกวิธี จะสามารถเข้าถึงได้ทุกคน ไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ เพราะพระรัตนตรัยหรือพระธรรมกาย เป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรมของทุกๆ คน เป็นกายอมตะระอคอยทุกๆ คนที่มีใจหยุดนิ่งดีแล้ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้า และเหล่าพระอรหันต์ผู้รู้ทั้งหลาย ต่างเข้าถึงกายธรรมอรหัตต์ด้วยการทำใจหยุดนิ่งทำให้ท่านปลดเปลื้องทุกข์ทั้งมวลได้ เสวยเอกนัตบรมสุขล้วนๆ อย่างเดียว ฉะนั้นการทำใจหยุดนิ่งตามหลักพุทธวิธี จึงเป็นสิ่งที่ทำให้เราได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิต ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกคน

มีวาระพระบาลี ที่ท่านให้เราได้สวดสรรเสริญพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่า

“วิปัสสิสส นมตถุ จกขมฺนตฺสส สิริมโต

สิขิสฺสปี นมตถุ สพฺพภูตานุภินโน

**ข้าพเจ้าขอนอบน้อมแด่พระวิปัสสิพุทธเจ้าผู้มีพระจักขุ
มีพระสิริ พระสิขีพุทธเจ้า ผู้ทรงอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั่วหน้า**

ภักตร์ กัป

๑๔๒

ขอนอบน้อมแด่พระเวสสภูพุทธเจ้า ผู้ทรงชำระกิเลส มีความเพียร พระกกุสันธพุทธเจ้า ผู้ทรงบำเพ็ญมารและเสนามาร พระโกนาคมพุทธเจ้า ผู้มีบาปอันลอยแล้ว อยู่จบพรหมจรรย์ พระกัสสปพุทธเจ้า ผู้พ้นพิเศษแล้วในธรรมทั้งปวง และขอนอบน้อมแด่พระอังคีรสพุทธเจ้า ผู้เป็นศากยบุตร”

พระลัมมาลัมพุทธเจ้า หมายถึง พระบรมโพธิสัตว์ที่สั่งสมบุญบารมีจนเต็มเปี่ยม แล้วได้ตรัสรู้อุตตรลัมมาลัมโพธิญาณ โดยชอบด้วยพระองค์เอง คือเมื่อพระองค์ได้เข้าถึงกายธรรมแล้ว เกิดธรรมจักขุ เห็นแจ้งด้วยธรรมจักขุ และรู้แจ้งด้วยญาณทัสสนะของธรรมกาย ได้ตรัสรู้อรุณรังษี ๔ เห็นว่าสรรพสัตว์ทั้งหลายที่เกิดมา ต่างมีความทุกข์เป็นพื้นฐาน แล้วมองเห็นต่อไปว่า สมุทัย คือ เหตุที่ทำให้เกิดทุกข์นั้นคือตัณหา ตั้งแต่กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา ทำให้เวียนวนอยู่ในสังสารวัฏไม่รู้จักจบสิ้น

การจะดับต้นเหตุแห่งทุกข์ต่างๆ เหล่านี้ได้ ใจต้องหยุด ซึ่งท่านเรียกว่า นิโรธ ซึ่งแปลว่า หยุดหรือดับ ถ้าหยุดใจได้ ความทะยานอยากทั้งหลายก็หมดสิ้นไป ที่ใจยังไม่หยุด เพราะว่ายังมีความอยากได้ อยากมี อยากเป็น เมื่อยังไม่สมปรารถนาก็ดิ้นรนไขว่คว้าเรื่อยไป หยุดใจได้เมื่อไร ก็หยุดการเวียนว่ายตายเกิด ตัดภพตัดชาติกันเลยทีเดียว แล้วหนทางที่นำไปสู่การดับทุกข์ที่เรียกว่า ทุกขนิโรธคามินิปฏิปทา นั้น

ภัทร กัป

๑๔๓

ต้องอาศัยมรรคมีองค์ ๘ ตั้งแต่สัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ เมื่อมรรคมีองค์ ๘ ประกอบกันถูกล้วน ก็เกิดเป็นดวงปฐมมรรค ซึ่งเป็นต้นทางนำไปสู่อายตนะนิพพาน

จากนั้นพระพุทธองค์อาศัยใจหยุดนิ่งตามเห็นธรรม เข้าไปตามลำดับ ตั้งแต่เห็นดวงธรรมต่างๆ ภายใน เห็นภายในกาย จนเข้าถึงพระธรรมกาย แล้วเข้ากายธรรมในกายธรรม ตั้งแต่กายธรรมโคตรภู จนกระทั่งเข้าถึงกายธรรมอรหัต ตรัสรู้ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระสัมพันธัญญ์ผู้รู้แจ้งโลก ทั้งปวง และที่พระพุทธองค์ได้นามว่า สัมพันธัญญ์พุทธเจ้า เพราะได้บรรลุธรรมกายอรหัตนี้แหละ จึงทำให้มีญาณทัสสนะกว้างขวาง รู้เห็นได้ครอบคลุมไปหมด

พระบรมโพธิสัตว์ผู้ได้บรรลุเป็นพระสัมพันธัญญ์พุทธเจ้านั้น ไม่ใช่มีเพียงพระองค์เดียว ๒ พระองค์ ๑๐ พระองค์ หรือ ๑๐๐ พระองค์เท่านั้น แต่มีเป็นล้านเป็นอสงไขยพระองค์ ท่านจึงใช้คำว่านับอสงไขยพระองค์ไม่ถ้วน ที่ตรัสรู้ไปแล้วมีมากกว่าเม็ดทรายในท้องพระมหาสมุทรทั้งสี่ แล้วยังมีที่จะลงมาตรัสรู้ อีกนับพระองค์ไม่ถ้วน บางท่านอาจเข้าใจว่า เรามีพระพุทธเจ้า คือ พระสมณโคตมพุทธเจ้าพระองค์เดียวเท่านั้น แต่อันที่จริงแล้ว มีเยอะแยะมากมาย เฉพาะกัปของเราที่เรียกว่า ภัทรกัป มีถึง

ภัทร กัป

๑๔๔

๕ พระองค์

* เริ่มตั้งแต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า กุสันธะ ทรงอุบัติขึ้นในสมัยที่มนุษย์มีอายุ ๔๐,๐๐๐ ปี บางท่านอาจไม่เชื่อ เพราะปัจจุบันใครมีอายุถึง ๑๐๐ ปี นับว่าอายุยืนที่สุดแล้ว สมัยก่อนดินฟ้าอากาศบริสุทธิ์ มนุษย์มีจิตใจดีงาม ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ ทำให้มนุษย์มีอายุยืน ไม่เหมือนปัจจุบันบรรยากาศโลกมีแต่มลภาวะเป็นพิษ ทั้งควันพิษ น้ำเน่า อากาศไม่บริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นการจะให้อายุยืนเป็นหมื่นๆ ปี จึงเป็นไปได้ยากมาก

พระพุทธองค์ทรงบังเกิดในตระกูลพราหมณ์ เพราะสมัยนั้นเขายกย่องกันว่า ตระกูลพราหมณ์สูงสุด มีผู้ให้ความเคารพนับถือมากที่สุด เวลาตรัสรู้ก็บำเพ็ญเพียรอยู่ใต้ต้นชีกเพียง ๗ วัน ก็ได้บรรลุเป็นพระสัมพััญญะพุทธเจ้า เพราะท่านสั่งสมบุญบารมีมามาก เวลาประชุมพระอรหันตสาวกก็มีมากถึง ๔๐,๐๐๐ รูป เมื่อมีอายุยืนมากพระพุทธองค์ก็สามารถเทศน์โปรดสรรพสัตว์ให้บรรลุธรรมกันได้มากมาย สมัยนั้นผู้ที่ยังไม่หมดกิเลส ได้ไปบังเกิดบนสวรรค์ก็มาก นรกประหนึ่งว่าจะร้างกันเลยทีเดียว

ภัทร กัป

๑๕๕

หลังจากที่พระกกุสันธพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน กัปก็ไหลลงเรื่อยๆ คืออายุมนุษย์ค่อยๆ ลดลงมา ถึงยุคสมัยที่มนุษย์มีอายุ ๓๐,๐๐๐ ปี พระโกนาคมพุทธเจ้า ก็ทรงอุบัติขึ้นเป็นองค์ที่สอง พระองค์ทรงอุบัติในตระกูลพราหมณ์ และตรัสรู้ใต้ควงไม้มะเดื่อ เทศนาแต่ละครั้งก็มีผู้ตรัสรู้ธรรมตามนับไม่ถ้วน ประชุมสาวกครั้งหนึ่ง ก็มีเหล่าพระอรหันต์มากถึง ๓๐,๐๐๐ รูป

ต่อมาเมื่อยุคสมัยที่มนุษย์มีอายุ ๒๐,๐๐๐ ปี พระกัสสปพุทธเจ้า ก็เสด็จอุบัติขึ้นเป็นองค์ที่ ๓ องค์นี้ก็บังเกิดในตระกูลพราหมณ์เหมือนกัน เวลาปรารถนาจะออกบวช เป็นเรื่องที่น่าอัศจรรย์ คือ ปราสาททั้งหลายจะลอยขึ้นไปในอากาศทันที แล้วลอยไปลงในป่าใหญ่ บางองค์เสด็จออกด้วยยานพาหนะคือ ช้างบ้าง ม้าบ้าง ซึ่งแล้วแต่ความปรารถนา และบุญบารมีที่สั่งสมมา

พระองค์ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ได้ไม่กี่วันก็ได้ตรัสรู้ธรรมใต้ต้นไทร เวลาประชุมสาวกมีพระอรหันต์ชีณาสพมากถึง ๒๐,๐๐๐ รูป หลังจากพระพุทธองค์ปรินิพพานแล้ว อายุมนุษย์เริ่มเสื่อมถอยลงเรื่อยๆ จนถอยลงมาเหลือเพียง ๑๐๐ ปี คือยุคสมัยของเรานี่เอง สมัยนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพวกเรา คือ พระสมณโคตมพุทธเจ้า เสด็จอุบัติขึ้นเป็นองค์ที่ ๔

ภัทรกัป

๑๔๖

พระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทรงประสูติในตระกูลกษัตริย์ แล้วออกผนวชด้วยมัทักณฐกะพร้อมด้วยนายฉันทะ ได้บำเพ็ญเพียรภาวนาใช้เวลานานที่สุด คือ ๖ พรรษา จึงได้ตรัสรู้ธรรม ได้ตั้งอัสสัถตถพฤกษ์หรือที่เรียกว่าต้นโพธิ์ สร้างบารมีมา ๔ อสงไขยแสนมหากัป เวลาประชุมสาวก มีพระอรหันตชีนาสพ ๑,๒๕๐ รูป มีพระสาวกและพระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวก เบื้องขวาและเบื้องซ้ายตามลำดับ ทรงมีพระชนมายุเพียง ๘๐ พรรษาเท่านั้น ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระพุทธเจ้ายังไม่หมดเพียงเท่านี้ ยังมีอีกพระองค์หนึ่ง คือ พระศรีอริยเมตไตรยซึ่งพวกเราคงคุ้นชื่อนี้กันดี ซึ่งจะเป็นพระพุทธเจ้าองค์ที่ ๕ ในภัทรกัปนี้ เมื่อมนุษย์ยุคนี้มีอายุเสื่อมถอยลงไปเหลือ ๑๐ ปี แล้วค่อยๆ เจริญขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นช่วงกัปไซ้ขึ้นจนถึงยุคที่มนุษย์มีอายุอสงไขยปีมนุษย์ จากนั้นอายุขัยของมนุษย์ก็จะค่อยๆ ลดลงมาเรื่อยๆ จนมาหยุดอยู่ที่ ๘๐,๐๐๐ ปี เวลานั้นแหละ พระศรีอริยเมตไตรยจะเสด็จอุบัติขึ้นในโลก กว่าที่จะถึงเวลานั้นก็เป็นเวลาอีกยาวนานมาก

พระพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์นี้แหละ ถือว่าเป็นช่วงที่อยู่ในภัทรกัป บางกัปมีพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติมาเพียง ๑ พระองค์ บางกัป ๒ พระองค์บ้าง ๓ พระองค์บ้าง แต่จะไม่เกิน ๕ พระองค์

ภัทร กัป

๑๔๓

บางยุคบางสมัยไม่มีพระพุทธเจ้ามาบังเกิดเลย กัปนั้นกลายเป็น
สูญญกัปไป โลกว่างเปล่าจากพระธรรมคำสอนของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า ต้องถือว่าเป็นยุคมืดกันเลยทีเดียวได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ที่มาตรัสรู้ ก็เพื่อ
ประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติและธาตุธรรม เหมือนดวงอาทิตย์
อุทัยที่ให้ความสว่างไสวแก่สรรพสัตว์และสรรพสิ่ง ดังนั้นท่าน
จึงเป็นผู้ที่เราควรนอบน้อมถึง และยึดพระองค์เป็นที่พึ่งที่ระลึก
อันสูงสุด เพื่อเป็นต้นแบบในการสร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป การ
จะนอบน้อมระลึกนึกถึงพระพุทธองค์ให้ได้ดีที่สุด คือ การนำใจ
มาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เอาใจหยุดไว้ที่ตรงนี้เรื่อยๆ
จนกว่าจะพบพระธรรมกายภายใน ซึ่งเป็นกายแห่งการตรัสรู้ธรรม
เข้าถึงตรงนี้ได้จะพบพระพุทธเจ้า เพราะทุกๆ พระองค์ต่าง
ตรัสรู้ด้วยธรรมกาย ดังนั้นถ้าเข้าถึงธรรมกายได้เมื่อไร จึงจะได้
ชื่อว่า ส่งใจไปถูกตัวจริงของพระพุทธเจ้า ขอให้ทุกๆ ท่านหมั่น
เจริญพุทธธานุสติ มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ ทำใจให้หยุดนิ่ง
จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกายกันทุกๆ คน

คน เช่ น อ สุ ร
คน เช่ น เท ว ด า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลในโลก มี ๔ จำพวก คือ
บุคคลเช่ นกับอสุร มีคนเช่ นกับอสุรเป็นบริวาร บุคคลเช่ นกับอสุร
มีคนเช่ นกับเทวดาเป็นบริวาร บุคคลเช่ นกับเทวดา มีคนเช่ น
อสุรเป็นบริวาร และบุคคลเช่ นกับเทวดา มีคนเช่ นกับเทวดา
เป็นบริวาร

คนเช่นอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๐

การดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้อง
เข้าสังคม พบปะผู้คน มีการปฏิสัมพันธ์ การทำงานร่วมกัน ฉะนั้น
การทำงาน การอยู่ร่วมกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความ
เข้าใจกัน トラบดีที่ยังไม่เข้าใจกัน ไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันแล้ว
จิตใจก็จะหวั่นไหวเอียงเอน ชีวิตย่อมไม่ประสบความสำเร็จ
ดังนั้น ความเข้าใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับผู้ที่อยู่ร่วมกัน
และการที่จะมีความเข้าใจตรงกันได้นั้น ต้องออกมาจากแหล่ง
เดียว คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อออกมาจากที่ตรงนี้
จะทำให้ความรู้ความเห็นเท่าเทียมกัน ชีวิตของการอยู่ร่วมกัน
จึงจะเป็นชีวิตที่มีความสุข บริสุทธิบริบูรณ์จริง

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน อสุรสูตร จดกกนิบาต ว่า

**“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลในโลก มี ๔ จำพวก คือ
บุคคลเช่นกับอสูร มีคนเช่นกับอสูรเป็นบริวาร บุคคลเช่นกับ
อสูร มีคนเช่นกับเทวดาเป็นบริวาร บุคคลเช่นกับเทวดา
มีคนเช่นอสูรเป็นบริวาร และบุคคลเช่นกับเทวดา มีคน
เช่นกับเทวดาเป็นบริวาร”**

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าบรมครูของพวกเรา ทรงสั่งสอน
สรรพสัตว์ทั้งหลาย ให้รู้จักจำแนกแยกแยะถึงพฤติกรรมของ
มนุษย์ ที่เข้ามามีส่วนในชีวิตของเรา เพราะหากผู้นำหรือผู้เป็น

คนเช่นอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๑

หัวหน้าเป็นคนดีจริง มีศีลธรรม ว่างใจได้ แต่บริวารรอบข้างกลับไม่เหมือนหัวหน้า เป็นคนทุศีล มีแต่จะนำความเดือดร้อนมาให้ ซึ่งการดูคนให้ออกนั้นไม่ใช่เรื่องจะทำได้ง่าย เพราะจิตของมนุษย์ยากแท้หยั่งถึง ต้องอาศัยประสบการณ์ และปัญญาบริสุทธิ์ที่สั่งสมอบรมมาดีแล้ว พิจารณาให้รอบคอบถี่ถ้วน จึงจะตัดสินเรื่องบุคคลได้อย่างถูกต้อง ถ้าเราฉลาดในเรื่องบุคคล การอยู่ร่วมกันกับหมู่คณะก็จะอยู่กันอย่างผาสุก

*ที่พระพุทธองค์ตรัสว่า บุคคลเป็นเช่นอสูร และมีคนเช่นอสูรเป็นบริวาร ในความหมายนี้ หมายถึงตัวเราไม่ค่อยจะดี และมีพวกพ้องบริวารที่ไม่มีคุณธรรม เป็นคนทุศีล ไม่รู้จักบาป บุญคุณโทษ ใช้ชีวิตสะเปะสะปะเหมือนสวะลอยน้ำ มีความรู้สึกนึกคิดเพียงแค่ว่าตรงชีวิตอยู่ไปวันๆ ไม่ได้ทำความดีใดๆ ไม่รู้ว่าชีวิตเกิดมาเพื่ออะไร ชีวิตเช่นนี้ เป็นชีวิตเช่นเดียวกับอสูร คือมีความสะดุ้ง หวาดกลัวอยู่เป็นนิตย์ เพราะไม่ได้ทำความดีใดๆ ประกอบมีจลาชีพ ลักเล็กขโมยน้อย มีบริวารลูกน้องเป็นขโมยด้วย

กลุ่มคนประเภทนี้ อยู่ที่ไหนย่อมทำความเดือดร้อนให้เกิดขึ้นที่นั่น ถ้าเป็นผู้บริหารบ้านเมืองก็เป็นพวกคอร์รัปชันกัน

---

*มก. เล่ม ๓๕ หน้า ๒๖๓

คนเช่นนอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๒

เป็นทีม ใช้อำนาจในทางที่ผิด เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก ไม่ได้สนใจที่จะบริหารบ้านเมืองอย่างดี ดังนั้นเราต้องรู้จักเลือกคนดี สนับสนุนคนดี เพื่อเป็นศรีแก่ประเทศชาติ บ้านเมืองของเราจะได้เจริญรุ่งเรือง

อีกประเภทหนึ่งคือ บุคคลเช่นกบอสูร แต่มีคนเช่นเทวดาเป็นบริวารพวกพ้อง นั้นหมายถึงว่า โดยส่วนตัวเป็นผู้มีพฤติกรรมไม่ดี จึงไม่มองอาจกล้าหาญ มีความระแวงอยู่เป็นนิตย์ขาดความไว้วางใจคนรอบข้าง ไม่เห็นคุณค่าของศีลธรรม แต่ในทางตรงกันข้าม พวกพ้องบริวารกลับมองเห็นคุณค่าของการทำความดี เป็นผู้ประพฤติธรรม มีจิตใจที่ผ่องใส สามารถแยกแยะออกว่า สิ่งใดเป็นกุศลควรทำ สิ่งใดเป็นอกุศลธรรมก็เลิกละไป มีเทวธรรม คือ ธรรมะประจำใจของเทวดา ได้แก่ มีหิริ คือ ความละอายต่อบาปอกุศลทุกชนิด แม้ความคิดที่ไม่ดีก็ไม่กล้าคิด มีปกติรักคุณงามความดียิ่งกว่าชีวิต และมีโอตตัมปะ คือ มีความเกรงกลัวต่อบาป กลัวต่อผลของบาปอกุศล ไม่กล้าที่จะทำบาปอกุศลแม้เพียงเล็กน้อย คุณธรรม ๒ ประการนี้เรียกว่า เทวธรรม

มนุษย์ประเภทนี้พระพุทธองค์ทรงเรียกว่า บุคคลเช่นกบอสูร แต่มีคนเช่นกบเทวดาเป็นบริวาร ใครที่ได้ผู้นำเช่นนี้ก็ต้องอดทนกันไป เพราะทำความดีแล้ว แต่ผู้ใหญ่ไม่เห็นความดี

คนเช่นอสุร คนเช่นเทวดา

๑๕๓

บางครั้งอาจถูกกลั่นแกล้ง ก็เป็นหน้าที่ของทุกคนที่ต้องทำหน้าที่ เป็นกัลยาณมิตร ชักชวนหัวหน้าดำรงชีวิตให้ถูกต้อง โดยเริ่ม จากตัวเราก่อน ทำตัวของเราให้มีธรรมะเป็นอาภรณ์ เหมือน ทะเลเป็นที่รวมของแม่น้ำทุกสาย กัลยาณมิตรต้องเป็นที่รวม ของคุณธรรมทั้งหลาย เป็นแบบอย่างที่ดีให้ชาวโลก เมื่อเขา เห็นจะได้เกิดกำลังใจที่จะปฏิบัติตามเรา การทำเช่นนั้นนับว่าเป็น คำแนะนำที่ดีที่สุด

ส่วนประเภทที่ ๓ คือ บุคคลเช่นกับเทวดา แต่มีคนเช่น อสุรเป็นบริวาร หมายถึง โดยส่วนตัวของผู้นำเป็นคนดี มีศีลธรรม ประจำใจ ใครเห็นต่างเกิดความรังเกียจขุ่น และปลอดภัย เป็นหลักของสังคมประเทศชาติได้ ทุกที่ล้วนต้องการบุคคล เช่นนี้ แต่เนื่องจากพวกพ้องบริวารเป็นเช่นอสุร ไม่ประพฤติตน เป็นคนดี ไม่มีศีลธรรม สามารถทำความชั่วได้ทุกๆ อย่าง ใครที่ ได้พวกพ้องบริวารเช่นนี้ แทนที่จะมีความสุข กลับต้องพบกับ ปัญหาความเดือดร้อนใจอยู่เสมอ

หากลูกหลวงพ่อบริวารเป็นผู้นำ แล้วต้องพบเจอบริวารแบบนี้ ขอให้ใช้ความดีที่มีอยู่หรืออำนาจของผู้นำให้เกิดประโยชน์ ให้เขาได้สร้างความคิด ปลูกฝังศีลธรรมให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับ บัญชาโดยต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมนุ่มนวล บั้วไม่ให้ขำ น้ำไม่ให้ขุ่น เพราะจริตของคนมีหลายประเภท จะฝึกคนต้องให้ถูกกับจริต

คนเช่นนอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๔

อหังการจะเกิดผลได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย เช่น ผู้ที่มีโทสจริต เราต้องใช้เมตตาเข้าหา ใช้คำพูดที่ไพเราะนุ่มนวล ไม่ใช่ความรุนแรง แต่เป็นไปอย่างละมุนละม่อม ประกอบด้วยเมตตา ถ้าเป็นพุทธิจริต หมายถึง ผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ ก็ต้องชี้แจงด้วยเหตุผลเพื่อให้เขาเห็นความสำคัญในการทำมาดี พร้อมกับตอบข้อซักถาม แก้อ้อสงสัยในใจเขาให้ได้

กลุ่มคนประเภทที่ ๔ คือ กลุ่มคนที่หลงพ้อปรารถนาอย่างมาก เป็นทีมในอุดมคติของหลวงพ่อก็คือ บุคคลเช่นกับเทวดา และมีคนเช่นกับเทวดาเป็นพวกพ้องบริวาร หมายความว่า ทั้งตนเองและบริวารล้วนมีคุณธรรม บริสุทธ์กาย วาจา ใจ ประพฤติธรรมเป็นปกติ เป็นเทวดาเดินดินหรือที่เรียกว่า มนุสสเทโว ถ้าได้คนแบบนี้ โลกจะมีแต่คนดีที่สามารถบันดาลความสุขสงบให้เกิดขึ้นแก่โลกได้อย่างแท้จริง เพราะผู้มีศีลธรรมจะเหยียบย่างไปที่ใด ย่อมนำความเจริญ สิ่งที่ดีงาม และความสุขสงบไปสู่ที่นั่น เหมือนฝนนำความชุ่มชื้นมาสู่ปฐพี เหมือนพระอาทิตย์ที่ส่องแสงสว่างให้แก่โลก

ตลอดชีวิตของหลวงพ่อก็คือ สร้างคนให้เป็นคนดีมาโดยตลอด ปรารถนาจะสร้างคนดีที่โลกต้องการให้เกิดขึ้นมากๆ มีความตั้งใจจริงที่จะทำให้มนุษยชาติเข้าถึงสันติภาพที่แท้จริง ดังนั้น กลุ่มบุคคลเช่นกับเทวดา และมีบริวารเช่นกับเทวดากลุ่มนี้

คนเช่นอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๕

หลวงพ่อยากให้ช่วยกันสร้างให้เกิดขึ้นมาหลายๆ เราจะมาเริ่มต้นสร้างคนดี ให้เป็นมนุสสเทโวกันที่มหาธรรมกายเจดีย์ ที่พวกเราช่วยกันสร้างมาด้วยกัน ให้ไปชักชวนกันมาประพฤติธรรม มาเป็นคนดีที่โลกต้องการ รู้จักเส้นทางแห่งความดี เส้นทางสายกลางที่ทำให้บรรลุสันติสุขภายใน คือ ได้เข้าถึงพระธรรมกาย อันเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง เพื่อชีวิตให้ชาวโลกมุ่งไปสู่ จุดหมายปลายทาง คือ อายตนิพพาน

นี่คือความใฝ่ฝันของหลวงพ่อกำลังจะสร้างโลกแก้วให้บังเกิดขึ้น สิ่งนี้สามารถเป็นจริงได้ หากพวกเราทุกคนช่วยกันทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตร แนะนำให้เขามาสร้างบารมี ชาวโลกจะได้รู้วิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และเหนือสิ่งอื่นใด ถ้าพวกเราทุกคนสมปรารถนา ได้เข้าถึงพระธรรมกาย โลกก็สมปรารถนาเช่นกัน เพราะฉะนั้นเป็นหน้าที่ของพวกเราที่จะปฏิบัติธรรม ให้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในให้ได้ แล้วชักชวนคนทั้งโลกให้เข้าถึงสันติสุขภายในตามเราไปด้วย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา พระพุทธองค์ทรงแบ่งกลุ่มสังคมมนุษย์ พร้อมทั้งแจกแจงความแตกต่างของแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน การจะนำพาสังคมหรือกลุ่มคนที่แตกต่างกันนี้ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้ก้าวไปถึงจุดที่เหมือนกันได้ เราต้องช่วยกันนำศีลธรรมกลับคืนมาสู่โลก โดยเริ่มต้นจาก

คนเช่นอสูร คนเช่นเทวดา

๑๕๖

แหล่งเดียวกัน คือ ใจของเราทุกๆ คนมาอยู่ที่ศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๓ ที่ตรงนี้จะทำให้ทุกๆ คนเปลี่ยนจากความต่างมา
เป็นความเหมือนกัน แม้ภายนอกจะแตกต่างกัน แต่ภายในจะ
เป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อเราหยุดใจจนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย
ความแตกต่างหลากหลายจะหมดไป ชาวโลกจะเป็นหนึ่งเดียวกัน
มีหัวใจเป็นดวงเดียวกัน ที่จะสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นแก่โลก
ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงสันติสุขภายใน คือ เข้าถึงพระธรรมกาย
ขอให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง จนกว่าจะเข้าถึงพระธรรมกาย
ภายใน มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งกันทุกคน

๑๑

ค อ แ ห่ ง วั ฏ ฏ ะ

คู่ก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่พิจารณาเห็นธรรมแม้สัก
อย่างหนึ่งที่จะมีโทษมาก เหมือนอย่างมิจฉาทิฏฐินี้เลย คู่ก่อน
ภิกษุทั้งหลาย โทษทั้งหลายมีมิจฉาทิฏฐิเป็นอย่างยิ่ง

ต่อแห่งวิภูษะ

๑๕๖

การตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมเป็นทางมาแห่งมหากุศล ยิ่งถ้าเรานำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายภายใน เราจะเข้าถึงแหล่งแห่งบุญกุศลที่แท้จริง เป็นต่อธารบุญที่หลังไหลมาจากอายตนิพพาน ใจเราจะแช่จมอยู่ในบุญ เหมือนอยู่ในอุ้แห่งทะเลบุญ โดยเฉพาะเมื่อใจอยู่กับบุญตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม การมาบังเกิดเป็นมนุษย์นั้นยากยิ่งนัก ใครที่เกิดมาแล้ว ตั้งใจสั่งสมบุญบารมีทุกลมหายใจ ชีวิตของผู้นั้นจะเป็นชีวิตที่มีคุณค่า เป็นชีวิตที่มุ่งตรงไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตที่สมบูรณ์ คือ การเข้าสู่อายตนิพพาน

มีวาระพระบาลีใน เอกนิบาต อังคุตตรนิกาย ว่า

“นาคิ ภิกขเว อภยญฺ อภิธรรมปิ สมนุสฺสสํ
ยํ เอวํ มหาสวชฺชํ ยถยิทํ ภิกขเว มิจฺฉาทิฏฺฐิ
มิจฺฉาทิฏฺฐิปรมาณี ภิกขเว วชฺชานิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่พิจารณาเห็นธรรมแม้สักอย่างหนึ่งที่จะมีโทษมาก เหมือนอย่างมิจฉาทิฏฐินี้เลย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย โทษทั้งหลายมีมิจฉาทิฏฐิเป็นอย่างไร”

มิจฉาทิฏฐิ คือ ความเห็นผิด ความเห็นที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น เห็นว่าแม้ผู้ใดทำบาป บาปนั้นก็ไม่มีผลแต่อย่างใด

ต่อ แห่ง วัฏฏะ

๑๖๐

เป็นของสูญเปล่า บุญบาปไม่มี หรือมีความเห็นว่า เหตุหรือปัจจัยที่ทำให้สัตว์เคราะห์หมองหรือผ่องใสนั้นก็ไม่มีเช่นกัน สัตว์ทั้งหลายไม่มีการประกอบเหตุ ไม่มีปัจจัย จะบริสุทธิ์ก็บริสุทธิ์เอง จะเคราะห์หมองก็เคราะห์หมองเอง โดยไม่ต้องทำอะไร บางคนมีความเห็นว่า สัตว์ทั้งหลายในโลกนี้เกิดมา ต่างมีชีวิตเพียงแค่ว่าชาติเดียว ตายไปแล้วสูญ ไม่ต้องเกิดอีก ความเห็นเช่นนี้ พระพุทธองค์ตรัสเรียกว่า มิจฉาทิฏฐิ

ความเห็นผิดนี้ มีโทษมากยิ่งขึ้นกว่าอนันตริยกรรม ซึ่งหากผู้ใดไปปลั่งเปลอทำอนันตริยกรรม จะห้ามสวรรค์ห้ามนิพพาน ตายไปแล้วต้องตกอเวจีมหานรก ทุกข์ทรมานแสนสาหัส อนันตริกรรมมี ๕ อย่าง คือ ฆ่าบิดา ฆ่ามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำร้ายพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ห้อพระโลหิต และทำสังฆเภท คือทำสงฆ์ให้แตกแยกกัน ทั้ง ๕ อย่างนี้จัดเป็นครุกรรมหรือกรรมหนัก ท่านกล่าวว่าทำให้สัตว์ผู้กระทำความผิดจนรกอเวจินานถึง ๑ กัป ฉะนั้นอนันตริกรรมยังมีกำหนดเวลารับโทษ จุดสิ้นสุด ยังมีปรากฏ คือเมื่อชดใช้กรรมหมดก็ยังมีโอกาสกลับมาเกิดเป็นมนุษย์สั่งสมบารมีได้อีก แต่มีฉฉาทิฏฐิมิโทษมากกว่านั้นอีก คือ ไม่สามารถกำหนดระยะเวลาการชดใช้กรรมได้ว่า จะสิ้นสุดเมื่อใด เมื่อละโลกไปแล้ว โลกันตนรกจะดึงดูตไปทันที

ต่อแห่งวิภูฏะ

๑๖๑

มิจฉาทิฏฐินั้นชื่อว่า เป็นต่อของวิภูฏะ ต่อขวางทางสวรรค์ และมรรคผลนิพพาน บุคคลหรือเหล่าสัตว์ที่ประกอบด้วยมิจฉาทิฏฐินี้ จะไม่มีโอกาสสร้างบารมี คือ ปิดสวรรค์ ปิดมรรคผลนิพพาน แม้ในเวลาทับพินาศไป เมื่อสรรพสัตว์ผู้มีบุญต่างไป บังเกิดในพรหมโลก ในสถานที่ไฟ ลม น้ำ ทำลายไม่ถึง บุคคลผู้ประกอบด้วยนियตมิจฉาทิฏฐินั้น ก็ยังคงอยู่ในโลกันตนรก ชีวิตของนियตมิจฉาทิฏฐินี้ น่าสงสารมาก แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเป็นร้อยพระองค์ หรือเป็นพันพระองค์ ก็ไม่สามารถทำให้เขา บรรลุมรรคผลนิพพานได้

จุดกำเนิดของนियตมิจฉาทิฏฐิทั้ง ๓ ประเภทนี้ มีที่มาจากบุคคล ๓ คน แต่พวกเราอาจแปลกใจที่บุคคลทั้ง ๓ นั้น ทำไมจึงมีความเห็นที่แปลกๆ เช่นนั้นได้ บุคคลทั้ง ๓ คือ ปุณณกัสนปะ มักขลิโคสาล และอชิตเกสกัมพล

*ปุณณกัสนปะ แต่เดิมเกิดเป็นทาสของเศรษฐีท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นตระกูลที่ร่ำรวยมาก มีทาสบริวารมากมาย ก่อนที่เขาจะเกิดนั้น ท่านเศรษฐีมีทาสสำหรับใช้สอยอยู่แล้วถึง ๙๘ คน ซึ่งในสมัยนั้นถือกันว่า ถ้าทาสคนใดเกิดมาเป็นคนที่ ๙๙ ทาสผู้นั้น

---

*มก. เล่ม ๑๑ หน้า ๓๕๒

ต่อแห่งวิถุณะ

๑๖๒

จะได้สิทธิพิเศษกว่าคนอื่น เพราะได้ชื่อว่า มงคลทาส ท่านเศรษฐีจึงตั้งชื่อให้ว่า ปุรณะ แปลว่านายเต็มผู้เป็นมงคลทาส การงานในบ้านเขาจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ไม่ต้องมีใครมาบังคับ

เมื่อปุรณกัลสปะเกิดมาประสบโชคเช่นนี้ จึงกลายเป็นหนุ่มเจ้าสำราญประจำบ้าน มีความเป็นอยู่สุขสบายกว่าทาสคนอื่น เสมือนลูกคนหนึ่งในครอบครัวเศรษฐี อยากจะเที่ยวจะเล่นก็ตามแต่ใจตน ไม่มีใครว่ากล่าวควบคุมได้ เขาประพฤติเช่นนี้มาตลอด จนเกิดความเบื่อหน่ายในการเป็นนกน้อยในกรงทองของเศรษฐี อยากจะออกไปท่องเที่ยวโลกกว้าง เปิดหูเปิดตา จึงหลบหนีออกจากบ้านเศรษฐี พร้อมทรัพย์สมบัติที่จำเป็นติดตัวไปด้วย

วันหนึ่ง โชคร้ายถูกดักปล้นระหว่างทางโจรปล้นเอาทรัพย์ไปหมด แม้กระทั่งผ้าถุงและผ้าห่ม เขาจึงเดินโซซัดโซเซเข้าไปในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เพื่อขออาหารประทังชีวิต ชาวบ้านเห็นเข้ากลับเข้าใจผิดคิดว่า ท่านผู้นี้เป็นผู้มกน้อยสันโดษ แม้แต่ผ้าถุงท่านก็ไม่ถุงให้เป็นกังวล ท่านคงเป็นพระอรหันต์ที่พวกเราแสวงหาอย่างแนนอน จึงเชิญชวนกันมาอุปัฏฐากบำรุงผู้ที่ตนเข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ ต่างชักชวนกันเอาอาหารอันประณีตมาให้ปุรณะ ทำให้ปุรณะสำคัญผิดคิดว่า ตัวเราคงเป็นพระอรหันต์จริงๆ ยิ่งกว่านั้น ยังมีคนมาศรัทธาเลื่อมใสเพิ่มมากขึ้น

ต่อแห่งวิภูษะ

๑๖๓

ทุกวัน ถึงกับขอบวชกับตนถึง ๕๐๐ คน

ปุรณกัสนปะสังสอนลูกศิษย์ว่า แม้ผู้ใดทำบาปก็ไม่ถือว่าเป็นบาป หรือแม้ใช้ให้ผู้อื่นทำบาปก็ไม่บาปอีกเช่นกัน นี่คือจุดกำเนิดของนियตมิจฉาติฎฐิประการแรก ที่เรียกว่า อภิริยติฎฐิ

ส่วนอีกเจ้าลัทธิหนึ่งเกิดเป็นทาสเช่นกัน เขาคลอดจากกรรมมารดาที่โรงเลี้ยงโคซึ่งเป็นทาสีในตระกูลหนึ่ง ชาวเมืองจึงพากันเรียกเขาว่า โคสาล เมื่อนายโคสาลเติบโตเป็นหนุ่ม โชคไม่ดีเหมือนปุรณกัสนปะ เพราะต้องทำงานหนักทั้งวันตามแต่เจ้านายจะสั่ง จะเกีย่งนอนเกีย่งงานก็ไม่ได้ ทำให้นายโคสาลเหน็ดเหนื่อยแสนสาหัส วันหนึ่ง เจ้านายใช้ให้แบกไหน้ำมันเดินไปข้างหน้า ส่วนตัวเจ้านายเดินตามหลังกมา จนกระทั่งถึงสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นทางลื่นเฉอะแฉะมาก นายบอกกับโคสาลว่า “มา ขลิ มา ขลิ” ซึ่งแปลว่า ระวังจะลื่นล้มนะ

เจ้านายพูดไม่ทันขาดคำ นายโคสาลก็ลื่นหัวคะมำลงไป ไหมน้ำมันที่แบกมาแตกกระจาย ครั้นหันมามองข้างหลัง เห็นนายกำลังเงื่อไม้จะลงโทษ จึงตัดสินใจวิ่งหนี เจ้านายก็วิ่งไล่ตามไปติดๆ เมื่อใกล้จะถึงตัว เจ้านายรีบคว้าเสื้อของเขาไว้ แต่เขาสะบัดตัวอย่างแรงจนเสื้อผ้าหลุดลู่วิ่งหนีสุดชีวิต เข้าไปหลบซ่อนอยู่ในป่า แต่ลื้ความหิวไม่ไหว ต้องออกมาขออาหารกิน

ต่อแห่งวิภูษะ

๑๖๔

ชาวบ้านเห็นเข้าพากันลือไป ทำนองเดียวกับปุณณกัสปะว่า
นี่เป็นพระอรหันต์ จึงเอาข้าวปลาอาหารมาให้ เมื่อเหตุการณ์
เป็นเช่นนี้ เขาจึงไม่ยอมนุ่งเสื้อผ้าอีก และสั่งสอนลูกศิษย์ว่า
สัตว์ทั้งหลายไม่มีเหตุ ไม่มีปัจจัย จะเศร้าหมองหรือบริสุทธิ์
ก็เป็นเอง ไม่เกี่ยวกับสิ่งใดทั้งนั้น ความเห็นเช่นนี้เป็นนิยตมิจฉา-
ทิกฺขุณี ที่ชื่อว่า อเหตุกติกฺขุณี เจ้าของลัทธิชื่อว่า มักขลิโคสาล
เพราะเพี้ยนมาจากคำว่า มา ขลิ ซึ่งแปลว่า ระวังจะสิ้นลัม
จึงกลายมาเป็นมักขลิ ร่วมกับชื่อเดิมจึงกลายมาเป็นมักขลิโคสาล

ส่วนลัทธิที่ ๓ เป็นมิจฉาทิกฺขุณีชั้นสุดโต่ง บุคคลผู้นี้เดิม
เป็นคนธรรมดาชื่อ อชิตะ ออกบวชเป็นเดียรฉีย์ นักบวชนอก
พระพุทธศาสนา มีความปรารถนาจะให้ผู้อื่นมาเคารพเลื่อมใส
ในวัตรปฏิบัติของตน แม้จะมีคนเอาผ้าดีราคาแพงๆ มาให้ก็ไม่
สนใจ กลับนุ่งห่มแต่ผ้าที่ทอด้วยเส้นผมของมนุษย์ นี่ก็แปลกอีก
แบบหนึ่งไม่มีใครเขาทำกัน ผู้คนจึงเข้าใจผิดคิดว่า นายอชิตะผู้นี้
เป็นพระอรหันต์ จึงตั้งชื่อว่า อชิตเกสกัมพล ศาสตราจารย์
ผู้นุ่งห่มผ้าที่ทอด้วยเส้นผมมนุษย์ แนวคำสอนของอชิตเกสกัมพล
มีว่า ทานไม่มีผล การบูชาไม่มีผล ผลแห่งการทำชั่วการทำดีไม่มี
โลกนี้โลกหน้าไม่มี บิฑามารดาไม่มีคุณ สัตว์ผู้ผุดเกิดไม่มี สัตว์
ทั้งหลายตายแล้วย่อมขาดสูญ เขาสั่งสอนลูกศิษย์ผิดๆ เช่นนี้
เป็นความเห็นผิดที่อันตรายมาก มิจฉาทิกฺขุณี เช่นนี้เรียกว่า

ต่อแห่งวิภูษะ

๑๖๕

นียตมิจฉาทิฏฐิ อภิรียติฏฐิ อเหตุกทิฏฐิ และนียตมิจฉาทิฏฐินี้ เป็นมิจฉาทิฏฐิตั้ง ใครมีความเชื่อเช่นนี้ ถือว่าเป็นนียตมิจฉาทิฏฐิบุคคล จะมีโลกันตนรกเป็นที่ไปสถานเดียวเท่านั้น

ดังนั้น ผู้ไม่รู้ที่ไปหลงเชื่อผู้ไม่รู้ จึงเป็นอันตรายอย่างยิ่ง มีโอกาสผิดพลาดไปทั้งชีวิต เพราะความเห็นผิดนี้เป็นต่อขวางทางสวรรค์ และมรรคผลนิพพาน พวกเราทุกคนต้องไม่ประมาทในชีวิต หากชีวิตที่เกิดมาที่มีความเห็นถูก เกิดมาเพื่อสร้างบารมี เช่นนี้ ถือเป็นโอกาสดีที่สุดแล้ว ขอให้ทุกคนรักษาไว้ให้ดี ด้วยการทำให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง สัมมาทิฏฐิก็จะบังเกิดขึ้นในใจของเราตลอดเวลา เราจะได้ไปสู่จุดหมายปลายทางของชีวิตอย่างถูกต้อง และปลอดภัยกันทุกคน

๑๘

ผู้นำแห่งสันติภาพ

เมื่อฝูงโควายข้ามแม่น้ำอยู่ ถ้าโคจำฝูงว่ายคดเคี้ยว โคที่เหลือทั้งหมดจะว่ายคดเคี้ยวตามไปด้วย ในหมู่มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ประพฤติไม่เป็นธรรม ปวงประชาที่เหลือก็จะประพฤตินี้ไม่เป็นธรรมตามไปด้วย ถ้าข้าราชการประพฤตินี้ไม่เป็นธรรม ราษฎรก็อยู่อย่างลำบาก

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๖๘

ปัจจุบันนี้สถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงสูง บ้านเมืองของเราอยู่ในภาวะเศรษฐกิจย่ำแย่ มีขึ้นมีลง บางครั้งก็ดี บางครั้งก็ไม่ดี ช่วงไหนกระแสจิตของชาวโลกตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี ลั่งสมบุญอยู่เป็นนิตย์ เศรษฐกิจจะฟื้นฟู ข้าวปลาอาหารจะอุดมสมบูรณ์ ยิ่งหากเราทำความดีด้วยการให้ทาน รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนา ไม่ประมาทในชีวิต แม้ความดีที่เราทำไปเพียงเล็กๆ น้อยๆ หรือเป็นเพียงกลุ่มเล็กๆ ก็สามารถขยายผลดีให้แก่โลก และจักรวาลได้ โดยเฉพาะความดีที่เกิดจากการฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์ หยุดหนึ่งเป็นประจำนี้ จะช่วยกลั่นบรรยากาศโลก ให้เกิดกระแสแห่งความบริสุทธิ์ หากเป็นเช่นนี้ สิ่งที่ดีทั้งหลายย่อมจะบังเกิดขึ้น ฉะนั้น การเจริญสมาธิภาวนาจึงเป็นกรณียกิจที่ทุกๆ คน ควรพร้อมใจกันลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ตัวเราเองและชาวโลก ได้เข้าถึงสันติสุขภายในที่แท้จริง สันติภาพของโลกย่อมจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

มีวาระพระบาลีที่ท่านกล่าวไว้ใน ขุททกนิกาย ชาดก ว่า

“เมื่อฝูงโควายข้ามแม่น้ำอยู่ ถ้าโคจำฝูงวายคดเคี้ยว โคที่เหลือทั้งหมดจะวายคดเคี้ยวตามไปด้วยในหมู่มนุษย์ก็เช่นเดียวกัน ถ้าผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นใหญ่ ประพฤติไม่เป็นธรรม ปวงประชาที่เหลือก็จะประพฤติน่าเป็นธรรมตามไปด้วย

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๖๕

ถ้าข้าราชการประพฤตินี้ไม่เป็นธรรม ราษฎรก็อยู่อย่างลำบาก”

ปัจจุบัน โลกมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ประเทศไทยของเราอยู่ในยุคสมัยที่ประชาธิปไตยกำลังเบ่งบาน ทุกคนในบ้านเมืองมีสิทธิมีเสียงในการเลือกผู้นำเข้าไปบริหารประเทศชาติ เพื่อพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาประเทศ การแสวงหาคนดีเพื่อมาเป็นตัวแทนของเราเข้าไปทำงานเพื่อประเทศชาติ จึงเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะผู้นำ คือ ผู้ชี้ชะตาอนาคตของชาติว่า จะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองได้หรือไม่

ยิ่งกว่านั้นยังมีเหตุการณ์นองเลือด หรือโศกนาฏกรรมต่างๆ เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก ซึ่งสาเหตุเกิดมาจากกิเลสในใจของมนุษย์ นั่นคือความโลภ ความโกรธ และความหลง ที่ทำให้เกิดการเข่นฆ่าเพื่อความเป็นใหญ่ หรือเพื่อผลประโยชน์ ถ้าหากได้ผู้นำที่ดีมาปกครองประเทศชาติบ้านเมือง เป็นผู้มีความรัก ความปรารถนาดี ต่อมวลมนุษยชาติอย่างแท้จริง มีศีลธรรม ทำตนให้เป็นต้นแบบที่ดี แนะนำทุกคนในประเทศชาติ ให้รู้จักสามัคคี มีความปรองดองกัน แม้มีความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ก็ตาม หากทุกๆ คนดำรงตนอยู่ในศีล ๕ ประเทศชาติบ้านเมือง รวมไปถึงทั่วทั้งโลกย่อมอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๓๐

*ในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์ทรงถือปฏิสนธิในพระครรภ์ของอัครมเหสี ครั้นประสูติแล้ว พระประยูรญาติขนานพระนามว่า พรหมทัตกุมาร เมื่อมีพระชนม์ ๑๖ พรรษา ทรงศึกษาศิลปะในเมืองตักสิลา ทรงเจนจบในไตรเพท และสำเร็จศิลปศาสตร์ ๑๘ สาขา ในสมัยนั้น ประชาชนในกรุงพาราณสี พากันฆ่าแพะ แกะ ไก่ เพื่อบวงสรวง ผีสิง เทวดา ด้วยการเอาเนื้อ และโลหิตสดๆ ของสัตว์ต่างๆ ไปบูชาเทพเจ้าที่ตนนับถือเป็นประจำ

พรหมทัตกุมารดำริว่า ประชาชนต่างพากันฆ่าสัตว์ โดยไม่รู้ตัวว่ากำลังทำปาณาติบาต ละโลกไปแล้วต้องบ่ายหน้า ไปสู่อบายภูมิ ตกนรกหมกไหม้ เพราะความเห็นผิด ถ้าหากเรา ครองราชย์แทนพระราชบิดาเราจะต้องไม่ให้สัตว์แม่เพียงตัวเดียว ต้องมาสังเวชชีวิตแบบนี้ เราต้องหาอุบายไม่ให้ผู้ใดฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เพื่อบูชาด้วยวิธีผิดๆ เช่นนี้ ความปรารถนาที่จะให้มหาชน เลิกปาณาติบาต ฝังอยู่ในพระทัยของพระองค์ตลอดมา

วันหนึ่ง พระองค์ทรงราชรถเสด็จออกจากเมืองตามลำพัง ทอดพระเนตรเห็นมหาชนชุมนุมกันที่ต้นไทรใหญ่ต้นหนึ่ง ใครอยากได้สิ่งใด ไม่ว่าจะอยากได้ลูกเป็นชายหรือหญิง ปรารถนา

---

*มก. เล่ม ๕๖ หน้า ๕๔

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๓๑

ลาก ยศ ชื่อเสียง ต่างมาบนบานต่อเทวดา ซึ่งสิงสถิตอยู่ที่
ต้นไทรแห่งนั้น พระโอรสเสด็จลงจากรถ ทรงดำเนินเข้าไปใกล้ๆ
ต้นไม้ ทรงถือดอกไม้ และของหอมเข้าไปบูชา ทำประทักษิณ
ต้นไม้เช่นเดียวกับที่คนอื่นๆ ทำกัน จากนั้นได้เสด็จขึ้นรถกลับ
เข้าเมืองตามเดิม ตั้งแต่นั้นมา พระองค์ทรงเสด็จไปบูชา
นอบน้อมรุกขเทวดาที่ต้นไม้ นั้นเป็นประจำ

ต่อมา เมื่อพระราชบิดาสวรรคต พระโอรสได้เสวยราชย์
สืบต่อจากพระราชบิดา ทรงประพฤติปฏิบัติตามทศพิธราชธรรม
อย่างเคร่งครัด พระองค์ทรงดำริว่า บัดนี้ แม้เราได้เป็นมหากษัตริย์
แล้วก็ตาม แต่ความปรารถนาที่จะให้ประชาชน เลิกนับถือผีสิง
เทวดาและเลิกฆ่าสัตว์นั้น ยังทำไม่สำเร็จ และยุคสมัยนี้บ้านเมือง
มีผู้ทศิสมากมาย เราต้องหาทางทำให้มหาชนเป็นลัทธิมาติกาให้ได้

พระราชาก็มีรับสั่งเรียกพวกอำมาตย์ พราหมณ์ คฤหบดี
พร้อมทั้งชาวบ้านมาประชุมกัน และประกาศว่า “ท่านผู้เจริญ
ทั้งหลาย พวกท่านรู้ไหมว่า เหตุใด เราจึงได้ราชสมบัติ” เมื่อ
ไม่มีผู้ใดตอบ พระองค์จึงมีพระราชดำรัสต่อไปว่า “ในครั้งนั้น
เราตั้งความปรารถนาไว้ว่า ถ้าเราได้ราชสมบัติ จักกระทำพิธีกรรม
ต่อเทวดา ตอนนีเราได้ราชสมบัติแล้วด้วยอานุภาพของเทวดา
เพราะฉะนั้นเราจึงอยากทำพิธีกรรมแก่เทวดา พวกท่านอย่าได้
ชักช้ากันอยู่เลย พวกท่านเตรียมพิธีกรรมเร็วเข้าเถิด”

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๓๒

พวกอำมาตย์ทูลถามว่า “ขอเดชะ พวกข้าพระพุทธเจ้า จักจัดสิ่งใดเล่า พระเจ้าข้า” พระราชารับสั่งว่า “ท่านทั้งหลาย เราได้บนบานต่อเทวดาไว้ว่า ข้าพเจ้าจักฆ่าหมู่มนุษย์ที่ประพฤตินิสิต นิสิตธรรม ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ชอบลักขโมย ประพฤติผิดลูกเมียของคนอื่น คนมักพูดเท็จ หลงใหลในการดื่มน้ำเมาสิ่งเสพติด ให้โทษทั้งหลาย

เพราะฉะนั้น พวกท่านจงตีฆ้องประกาศไปว่า พระราชาของพวกเรา ครั้งดำรงเป็นอุปราชาอยู่นั้น ทรงบนเทวดาไว้เช่นนี้ว่า ถ้าทรงครองราชย์ จักให้ฆ่าคนที่ทุศีลในรัชกาลของพระองค์ให้หมด แล้วกระทำพิธีกรรมต่อเทวดา บัดนี้พระองค์มีพระราชประสงค์จะให้ฆ่าคนที่ทุศีลประมาณพันคน แล้วให้เอาเครื่องในเอาหัวใจ ปอด ตับของคนเหล่านั้น ไปทำพิธีกรรมแก่เทวดา ขอชาวเมืองทั้งหลายจงรับรู้ไว้เช่นนี้เถิด”

เมื่อให้ประกาศตามนี้แล้ว พวกอำมาตย์ได้เที่ยวตีกลองป่าวประกาศไปทั่วเมืองพาราณสี มีปริณทล ๑๒ โยชน์ ชาวประชาทั่วไปได้ฟังประกาศแล้วต่างกลัวพระอาญา ตั้งแต่นั้นมา ไม่มีผู้ใดทำผิดศีลแม้เพียงข้อเดียว ทุกคนที่เคยฆ่าสัตว์ ลักขโมยพากันเลิกอย่างเด็ดขาด ดำรงอยู่ในศีลอยู่ในธรรมกันทั้งหมด

ด้วยกุโលบายอันแนบเนียนนี้ ตลอดเวลาที่พระโพธิสัตว์

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๓๓

ครองราชย์อยู่ ไม่มีผู้ใดประพาศพิตศีล ๕ และประพาศอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ทั้งพระราชาทรงดำรงตนเป็นต้นแบบที่ดี และทรงแนะนำชาวแวนแคว้นให้รักษาศีลด้วย ทำให้บ้านเมืองอยู่เย็นเป็นสุข ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล พืชพันธุ์ธัญญาหารก็อุดมสมบูรณ์ ทุกคนมีศีลเป็นอาภรณ์ เมื่อละโลกไปแล้ว ทั้งพระราชและชาวเมืองต่างไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ เทพนครสว่างไสวไปด้วยเทพบุตรเทพธิดาผู้พร้อมไปด้วยเบญจศีลกันทุกคน

เราจะเห็นว่า ยุคสมัยใด หากมีผู้นำหรือนักบริหารประเทศที่ประพาศศีลธรรม ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี อีกทั้งยังแนะนำผู้ใต้บังคับบัญชาให้ดำรงตนอยู่ในกุศลธรรมด้วย ยุคสมัยนั้น ความเจริญรุ่งเรืองย่อมบังเกิดขึ้น ประเทศชาติก็มีความร่มเย็นเป็นสุข การรู้จักเลือกคนดีมีศีลมีธรรมมาบริหารประเทศชาติ บ้านเมืองจึงเป็นเรื่องสำคัญ เราต้องเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันประเทศชาติให้ก้าวไปสู่ยุคใหม่ ยุคของชาวคิวิไลซ์ ที่ทั้งผู้นำและผู้ตามต่างประพาศศีลธรรมกันหมดทุกคน

การจะดูว่า ใครเป็นคนดีที่ควรยกย่องให้เป็นผู้นำ ผู้รู้ท่านให้ดูว่า บุคคลนั้นเป็นบัณฑิตที่คิดดี พูดดี และทำแต่สิ่งที่ดีๆ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ต้องมีสติปัญญาดี หนักแน่น

ผู้นำแห่งสันติภาพ

๑๓๔

ในคุณธรรม ชอบเสียสละ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นคนมีศีลธรรม
อย่างน้อยมีศีล ๕ เป็นมาตรฐานของชีวิต ถ้าได้ผู้นำที่มีศีล
มีธรรมเช่นนี้ ผู้ตามก็จะทำตาม และจะอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก
บ้านเมืองไม่มีการคอร์รัปชัน เอารัดเอาเปรียบกัน ความสงบสุข
ย่อมเกิดขึ้นในสังคม

ดังนั้น ในฐานะที่เราอยู่ในสังคมของประชาธิปไตย
ให้รู้จักใช้สติปัญญากันให้ดี เลือกคนดีเข้ามาเป็นผู้นำในการ
นำพาสันติสุขให้บังเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติและชาวโลก อีกทั้ง
ตัวเราเองต้องหมั่นประพฤติธรรมอยู่ในศีลธรรมอันดีงามด้วย
เพื่อให้เป็นผู้มีธรรมะเป็นอาภรณ์ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งภายใน
กันทุกๆ คน

๑๙

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

บุคคลรู้ว่า สิ่งของอันใดเป็นที่รักของเขา

ก็ไม่ควรขอสิ่งของอันนั้น

อนึ่ง บุคคลย่อมเป็นที่เกลียดชังเพราะขอจัด

พยานาคที่ถูกพราหมณ์ขอแก้วมณี

จึงไม่มาให้พราหมณ์นั้นเห็นอีกเลย

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๓๓

กว่าพระพุทธศาสนาจะบังเกิดขึ้นมาในโลกนี้ยากแสนยาก ต้องมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตรัสรู้ ซึ่งกว่าจะตรัสรู้ได้ พระพุทธองค์ต้องบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์ ทุ่มเทชีวิตจิตใจ สร้างบารมีอย่างไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากลำบาก ยอมทำทุกอย่างเพื่อสร้างบารมีให้แก่อบอบ จนกระทั่งได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เป็นนาถของโลกของมนุษย์และเทวดาทั้งหลาย เมื่อธรรมกายบังเกิดขึ้นแล้ว จึงมีพระพุทธศาสนาเกิดขึ้น พระพุทธศาสนาเริ่มต้นที่ธรรมกาย

ดังนั้น การบังเกิดขึ้นของธรรมกายจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขแก่มวลมนุษยชาติ ผู้ใดได้ปฏิบัติจนเข้าถึงธรรมกาย ย่อมพบกับความสุขที่แท้จริง ชีวิตย่อมมีแต่ความเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน

มีวาระพระบาลีใน มณิกัณฐชาดก ความว่า

“น ตัม ยาจเ ยสุส ปิยัม ชิคีเส

เทสุโส จ โหติ อติยานาย

นาโค มณีนี ยาจิตี พุราหุมณเณ

อทสุสนันเวยว ตทชฌคมา

บุคคลรู้ว่า สิ่งของอันใดเป็นที่รักของเขา ก็ไม่ควรขอ
สิ่งของอันนั้น อนึ่ง บุคคลยอมเป็นที่เกลียดชังเพราะขอจัด

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๓๘

พยานาคที่ถูกพราหมณ์ขอแก้วมณี จึงไม่มาให้พราหมณ์นั้น เห็นอีกเลย”

ความเกรงอกเกรงใจ รู้ว่าสิ่งไหนควรทำหรือไม่ควรทำ เป็นนิสัยของบัณฑิตนักปราชญ์ การทำสิ่งใดที่ไม่พอดีนั้น ย่อมไม่เป็นผลดีเลย ความพอดีเป็นสิ่งที่ดี ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะเรื่องของการขอ เพราะโดยความเป็นจริงแล้ว ผู้ขอควรจะเป็นผู้ที่รู้ว่า สิ่งที่เคยปากขอไปนั้น เป็นสิ่งที่เหลือมากกว่าแรงของผู้อื่นหรือไม่ จะทำให้ผู้อื่นอึดอัดหรือไม่ และถูกกาลหรือไม่ เป็นต้น สิ่งสำคัญที่สุดที่พึงระวังก็คือ ไม่ควรขอในสิ่งอันเป็นที่รักของบุคคลอื่น เพราะการขอในสิ่งอันเป็นที่รักนั้น หากผู้ให้ไม่เต็มใจให้ ผู้ขอก็ไม่สมควรขอ ควรขอเฉพาะในสิ่งที่เขาไม่ลำบากใจ และไม่กระทบฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้ขอจึงควรใคร่ครวญให้ดีก่อนขอ อย่าให้กระทบกระเทือนใจผู้ถูกขอ เพราะถ้าขอสิ่งอันเป็นที่รักของเขาแล้ว อาจทำให้เกิดความกินแหนงแคลงใจกัน หรืออาจทำให้เสียมิตรภาพต่อกันได้

*มีเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วในสมัยพุทธกาล ครั้งนั้นภิกษุชาวเมืองอาศวีปากันสร้างกุฏิ ท่านเหล่านั้นเป็นผู้ที่มากด้วยการขอ ขอในทุกๆ สิ่ง ไม่มีความพอดี มีแต่จะเอาอย่างเดียว

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๓๕

เท่านั้น ในช่วงแรกๆ ญาตีโยมทั้งหลายพากันชวนชวายเป็นบุญ แต่ครั้งถูกขอมมากๆ เข้าก็เกิดอาการเหื่อมระอาขึ้นมา เพราะภิกษุเหล่านั้นไม่มีความเกรงอกเกรงใจญาตีโยม บางครั้งก็ขอไม่ถูกกาลอีกด้วย

เมื่อชาวเมืองอาฬวีถูกภิกษุผู้ไม่รู้จักประมาณเบียดเบียน เช่นนั้น พากันเกิดอาการเบื่อหน่าย ทันทิที่เห็นสมณะเดินผ่านมา ต่างหลบหนีไปหมด วันหนึ่ง พระมหากัสสปะเข้าไปบิณฑบาตในเมืองอาฬวี ชาวเมืองเห็นพระเถระเดินมา ต่างพากันหวาดกลัว รีบหลบหน้ากันไปหมด พระเถระเห็นเหตุการณ์เช่นนั้น รู้สึกแปลกใจ ครั้นกลับจากบิณฑบาตจึงเรียกภิกษุที่อาศัยอยู่ที่เมืองอาฬวีมาสอบถามว่า “ผู้มีอายุทั้งหลาย เมื่อก่อนเมืองอาฬวี ผู้คนมีศรัทธา มีการให้ทานอยู่เป็นนิตย์ แต่เดี๋ยวนี้เหตุการณ์กลับตรงข้าม เป็นเพราะสาเหตุอะไรกัน”

ครั้นพระศาสดาเสด็จจาริกผ่านมาที่เมืองนั้น พระเถระได้เข้าไปกราบทูลเรื่องราวทั้งหมด พระศาสดาจึงตรัสเรียกประชุมภิกษุทั้งหมดที่อาศัยในเมืองนั้น แล้วสอบสวนถึงเรื่องราวทั้งหมดว่า “จริงหรือไม่ ที่พวกเธอทั้งหลายเป็นผู้มากด้วยการขอมจนกระทั่งญาตีโยมเกิดความเหื่อมระอา” ภิกษุทั้งหลายกราบทูลยอมรับว่า “เป็นความจริงพระเจ้าข้า” พระศาสดาจึง

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๘๐

ประธานโอวาทว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ขึ้นชื่อว่าการขอยี้ ย่อมไม่เป็นที่ชอบใจแม้แก่พวกนาคทั้งหลาย จะป่วยกล่าวไปโย ถึงมวลมนุษย์ผู้ที่หาทรัพย์มาด้วยความยากลำบาก” จากนั้น พระพุทธองค์ทรงนำเรื่องราวในอดีตมาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์บังเกิดในตระกูลพราหมณ์ เป็นตระกูลที่มั่งคั่ง สมบูรณ์ด้วยโภคทรัพย์สมบัติมากมาย ครั้น เจริญวัย ผู้มีบุญอีกท่านหนึ่งได้มาบังเกิดในครรภ์มารดาของ พระโพธิสัตว์ เมื่อพี่น้องทั้งสองเจริญวัยขึ้น มารดาบิดาได้เสีย ชีวิตลง สองพี่น้องรู้สึกสลดสังเวชใจ จึงตัดสินใจพากันออกบวช เป็นฤๅษี สร้างบรรณศาลาอยู่ที่ฝั่งแม่น้ำคงคา

วันหนึ่ง พญานาคชื่อ มณิกัณฐะ ออกมาจากนาคพิภพ แปลงกายเป็นมาณพน้อยเดินเที่ยวไปตามฝั่งแม่น้ำ พบอาศรม ของฤๅษีผู้น้อง เมื่อเห็นนักบวชก็ไหว้แล้วถือโอกาสสนทนา ธรรมกันเป็นที่ถูกอกถูกใจ กระทั่งเกิดความคุ้นเคยกันอย่างมาก

ตั้งแต่นั้นมา พญานาคราช ได้หาโอกาสมายังสำนักของ ฤๅษีผู้น้องบ่อยๆ แต่พอเวลาจะกลับจึงไปด้วยสภาวะเดิมตาม อັตภาพของตัว เอาขนดหางตัวรัดรอบกายพระฤๅษีด้วย ความรัก แล้วแผ่พังพานใหญ่ปกป้องไว้เหนือศีรษะ นอนพักอยู่ ลักครู่ พอหายคิดถึงก็กลายร่างเป็นมาณพ ไหว้พระฤๅษี

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๘๑

จากนั้นก็ลากลับไปยังนาคพิภพ พญานาคทำเช่นนั้น ทำให้ฤาษีผู้น้องของพระโพธิสัตว์เกิดความกลัวมาก ถึงกับบริโภคน้ำอาหารไม่ลง ร่างกายซูบผอม นอนไม่หลับ ผิวพรรณวราวรรณะไม่เปล่งใส เกิดเป็นโรคผอมเหลือง เนื้อตัวสะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น

วันหนึ่ง ฤาษีผู้น้องได้เดินทางไปหาพี่ชาย พระโพธิสัตว์เห็นน้องมีร่างกายซูบผอม ผิวพรรณเศร้าหมองเช่นนั้น จึงเอ่ยถามด้วยความสงสัยว่า “เกิดอะไรขึ้น ทำไมน้องดูซูบผอมไป รูปร่างกายตาก็บ่งบอกว่าไม่มีความสุขสบายเลย” ฤาษีผู้น้องได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้พี่ชายฟัง พระโพธิสัตว์ฟังเรื่องราวจบก็ถามน้องว่า “เวลาที่นาคนั้นมาหา ได้สวมใส่เครื่องประดับอะไรที่เด่นชัดสะดุดตา หรือมีของมีค่าอะไรติดมา”

ฤาษีผู้น้องตอบว่า เห็นแก้วมณีดวงหนึ่งที่นาคนั้นประดับมาด้วยทุกครั้ง พระโพธิสัตว์จึงบอกอุบายว่า “ถ้าน้องไม่ปรารถนาจะให้พญานาคนั้นมาอีก ทันที้ที่พญานาคเข้ามาหา ให้น้องรีบเอ่ยปากขอแก้วมณีดวงนั้น หากนาคยังไม่ให้ ก็ให้น้องหมั่นขอบ่อยๆ ไม่เกินสามครั้ง พญานาคจะไม่มารัดตัวน้องด้วยขนดหางอีกเลย”

วันรุ่งขึ้น ทันที้ที่พระฤาษีเห็นพญานาค ก็รีบเอ่ยปากว่า “ขอท่านจงให้แก้วมณีแก่เราด้วยเถิด เราปรารถนาจะได้มาก”

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๘๒

พญานาคฟังดังนั้น ก็รีบหนีไปทันที วันที่สอง พระฤๅษีก้าวเช่นเดิมอีก พญานาคก็หนีหายไปอีก ครั้นวันที่สาม ทันทีที่พระฤๅษีพูดซ้ำเช่นเดิมอีก พญานาคตอบว่า “แก้วมณีนี้มีความสำคัญต่อเรามาก ท่านขอมา ๓ วันแล้ว ขึ้นชื่อว่าเป็นผู้ขอเกินไป ครั้นเราจะมีให้ก็มีได้ ฉะนั้นเราจะไม่มาที่อาศรมของท่านอีก” จากนั้นพญานาคก็ดำน้ำลงไปยังนาคพิภพทันที แล้วไม่กลับมาอีกเลย

หลังจากนั้นพระฤๅษีกลับผอมยิ่งกว่าเดิมเพราะคิดถึงพญานาค เมื่อพระฤๅษีโพธิสัตว์รู้เรื่องเช่นนี้ จึงเดินทางมาให้โอวาทว่า “ผู้ที่รู้ว่าสิ่งของใดเป็นที่รักของเขาก็ไม่ควรขอของสิ่งนั้น บุคคลจะเป็นที่เกลียดชังก็เพราะการขอจัดเกินไป ครั้งแรกน้องไม่ต้องการให้นำคกลับมา เมื่อพญานาคถูกขอลงอันเป็นที่รักจึงไม่กลับมาอีก น้องก็ควรทำใจให้สบาย หมั่นปฏิบัติธรรมให้พ้นทุกข์เถิด” ฤๅษีผู้น้องฟังโอวาทพี่ชายก็ได้คิด จึงตั้งใจเจริญสมาธิภาวนา จนกระทั่งบรรลุฌานสมาบัติ แล้วทั้งสองได้เข้าถึงพรหมโลกในที่สุด

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ผลแห่งการขอในสิ่งที่รู้ว่าเป็นที่รักของบุคคลอื่นนั้น ผู้ขอจะไม่ใช่ที่รักที่เคารพของผู้ที่ถูกขอละ ดั่งนั้นพิจารณาให้ดีกว่าก่อนที่จะขอละสิ่งใด อย่าให้มีมิตรภาพแตกร้าง พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าตรัสเรียกผู้ที่ไม่มีความเกรงอก

อย่าขอสิ่งที่ไม่ควรขอ

๑๘๓

เกรงใจ ที่ขาดความละเอียดว่า เป็นผู้เก้อยาก ไม่ว่าจะทำสิ่งใด
ต้องให้พอเหมาะพอดี ต้องถูกดี ถึงดี พอดี จึงจะบังเกิดผลที่ดีงาม
เมื่อทำเช่นนี้ทั้งผู้ที่ขอก็มีความสุข ผู้ที่ถูกขอก็เบิกบานใจ บุญ
บารมีก็จะได้เพิ่มพูนขึ้นทั้งสองฝ่ายด้วย

๒๐

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

บุคคลจะอายุยืนเพราะทรัพย์ก็หาไม่ จะละความแก่ไป เพราะทรัพย์ก็หาไม่ นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวชีวิตว่าเป็นของน้อย ไม่ยั่งยืน มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา คนพาลถูกอารมณ์ที่ไม่พอใจเบียดเบียน ย่อมอยู่เป็นทุกข์เพราะความเป็นพาล ส่วนนักปราชญ์ถูกผัสสะถูกต้องแล้ว ย่อมไม่หวั่นไหว ปัญญาจัดว่าประเสริฐกว่าทรัพย์ เพราะปัญญาเป็นเหตุให้บรรลุพระนิพพาน

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

๑๘๖

สรรพสัตว์ที่เกิดมาแล้ว ล้วนบ่ายหน้าไปสู่ความตาย ความตายนั่นติดตัวเรามาพร้อมๆ กับการลืมตาขึ้นมาดูโลก เหมือนดอกเห็ดที่ผุดขึ้นมาพร้อมกับดินฉะนั้น บัณฑิตนักปราชญ์ ผู้มีปัญญา มองเห็นว่า ความตายไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัว เป็นเพียง แต่การย้ายที่อยู่อาศัย ไปสู่ภพภูมิที่เหมาะสมกับบุญบารมี หรือ บาปอกุศลที่ทำไว้เท่านั้น ผู้มีบุญมากก็ย้ายไปอยู่ในสุคติโลกสวรรค์ ผู้มีบาปมากก็ต้องไปอยู่ในอบายภูมิ หากเราไม่ประสงค์ความ ตายหรือกลับมาเกิดอีก ต้องหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งไม่ถอนถอย จนกระทั่งถึงกายธรรมอรหัตต์ สามารถขจัดกิเลสอาสวะให้หมด ลื่นไปได้ เมื่อทำได้เช่นนี้ เราย่อมไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีกต่อไป

มีวาระแห่งภาชิตใน รัฏฐบาลเถรापทาน ความว่า

“บุคคลจะอายุยืนเพราะทรัพย์ก็หาไม่ จะละความแก่ ไปเพราะทรัพย์ก็หาไม่ นักปราชญ์ทั้งหลายกล่าวชีวิตว่าเป็น ของน้อย ไม่ยังยืน มีความแปรปรวนเป็นธรรมดา คนพาล ถูกอารมณ์ที่ไม่พอใจเบียดเบียน ย่อมอยู่เป็นทุกข์เพราะ ความเป็นพาล ส่วนนักปราชญ์ถูกผัสสะถูกต้องแล้ว ย่อมไม่ หวั่นไหว ปัญญาจัดว่าประเสริฐกว่าทรัพย์ เพราะปัญญา เป็นเหตุให้บรรลุพระนิพพาน แต่คนพาลไม่ปรารถนาจะบรรลุ พากันทำความชั่วต่างๆ วนเวียนอยู่ในภพน้อยภพใหญ่

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

๑๘๓

**เพราะความหลง ผู้ใดทำความชั่วเพราะความหลง ผู้นั้นจะ
ต้องเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในวัฏสงสารรำไป”**

ความประมาททำให้มนุษย์ต้องพบกับความทุกข์ระทม ยิ่งพลั้งพลาดไปทำความชั่วเพราะความหลงไปสร้างกรรมที่เป็นบาปอกุศล ย่อมมีวิบาก คือ ผลของกรรมที่นำไปสู่ในภพภูมิที่รองรับอกุศลกรรมที่ได้ทำไว้ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างบารมี เป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิตอยู่ ในการทำมาหากิน รวมทั้งอุปสรรคที่แวดล้อมตัวเรา ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ ทำให้เราเกิดความโศกเศร้าเสียใจ คับแค้นใจ รำพึงรำพันต่างๆ มีทุกข์โศกโรคภัยมาเบียดเบียน สิ่งเหล่านี้ล้วนเอาชนะได้ด้วยบุญ คือ ต้องสร้างบารมีกันอย่างเต็มที่โดยเอาชีวิตเป็นเดิมพันทีเดียว

ดังนั้น นักปราชญ์บัณฑิตทั้งหลาย จึงมุ่งสร้างบารมีเพื่อเลิกการเวียนว่ายตายเกิดมุ่งไปสู่อายตนิพพาน แต่การที่จะไปสู่พระนิพพานได้ เบื้องต้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเชื่อมั่นในพระรัตนตรัย และในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หากศรัทธาข้อแรกมีอย่างเต็มเปี่ยม ไม่ว่าจะอะไรก็สามารถโยกคลอนความตั้งใจนี้ได้ ทุกสิ่งที่ตั้งใจไว้ย่อมสำเร็จได้อย่างแน่นอน

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

๑๘๘

*ดังเช่นเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ครั้งที่ยังไม่มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดเสด็จอุบัติขึ้นในโลก มีกุลบุตรคนหนึ่งเกิดในตระกูลคฤหบดีที่สืบทอดความร่ำรวยมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ทวด เมื่อเติบโตขึ้นก็มองเห็นความทุกข์ที่เกิดจากการครองเรือน จึงเกิดความเบื่อหน่าย คิดว่าทรัพย์มรดกที่มีมากมายเช่นนี้ ก่อนจะมาถึงมือเรา บรรพชนของเราไม่มีผู้ใดเลย ที่สามารถนำติดตัวไปยังปรโลกได้ สมควรที่เราจะเปลี่ยนทรัพย์เหล่านี้ให้เป็นบุญติดตัวเราไปดีกว่า

คิดได้เช่นนี้ ตั้งแต่นั้นมา ท่านก็ตั้งใจสร้างมหาทานบารมี แม้ในยุคสมัยนั้นยังไม่มีพระพุทธศาสนา ไม่มีเนื่อนาบุญ ท่านก็ได้บริจาคทานแก่คนกำพร้า และคนเดินทาง วันหนึ่ง ท่านได้พบดาบสรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่ทรงอภิญญา ดาบสได้ชักชวนให้ท่านปรารถนาสมบัติทิพย์ในเทวโลก กุลบุตรนั้นก็ยิ่งสร้างบุญอย่างเต็มที่ และตั้งความปรารถนาทิพย์สมบัติ ครั้นละจากโลกนี้ไปก็เข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา เสวยทิพย์สมบัติบนเทวโลกอยู่ยาวนาน จนกระทั่งหมดอายุขัยก็มาจุติในโลกมนุษย์

ครั้งนี้ ท่านได้มาเกิดในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า ปทุมุตตระ ในตระกูลที่มั่งคั่ง เมื่อเติบโตขึ้นได้มี

ศรัทธาพาพันทุกข์

๑๘๕

โอกาสไปวิหารกับพวกอุบาสก เห็นพระศาสดากำลังประทับนั่งแสดงธรรมอยู่ เพียงได้เห็นพระผู้มีพระภาคเจ้าเท่านั้น ท่านเกิดความเลื่อมใสอย่างเต็มเปี่ยม จึงนั่งฟังธรรมอยู่ที่ายบริษัทสมัยนั้น พระศาสดาได้แต่งตั้งภิกษुरुูปหนึ่งไว้ในตำแหน่งเอตทัคคะ ผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บวชด้วยศรัทธา ท่านเกิดมहाปิติ ประรารถนาจะได้ตำแหน่งอันทรงเกียรตินั้นบ้าง

วันต่อมา ท่านได้อารธนาพระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมด้วยพระสาวกอีก ๑๐๐,๐๐๐ รูป ได้ถวายมหาทานแด่สงฆ์หมู่ใหญ่ ประรารถนาตำแหน่งเอตทัคคะต่อหน้าพระพุทธองค์ว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า บุญที่ข้าพระองค์ตั้งใจบำเพ็ญนี้ มิได้ประรารถนาตำแหน่งพระราชามหากษัตริย์ หรือความเป็นใหญ่ในโลกสามเเลย สิ่งที่ข้าพระองค์ต้องการ คือ ตำแหน่งที่เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บวชด้วยศรัทธา ขอความประรารถนานั้น จงสำเร็จแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นกุลบุตรนั้น มีความตั้งใจมั่นอย่างแรงกล้า ทรงมองไปในอนาคตกาล เห็นความประรารถนานั้นจะสำเร็จแน่นอน จึงทรงพยากรณ์ว่า “ในอนาคตกาล ความประรารถนาของท่านจักสำเร็จ ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่าโคดม” ท่านได้ฟังคำพยากรณ์นั้น ยิ่งเกิดมहाปิติ มีความศรัทธาเชื่อมั่นยิ่งในพระรัตนตรัย ได้ตั้งใจสร้างบุญอย่าง

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

๑๕๐

เต็มทีจนตลอดชีวิต ละโลกนี้ก็ได้ไปเสวยสุขอยู่ในเทวโลกนันทภพ
นับชาติไม่ถ้วน ท่องเที่ยวอยู่เพียงสองภูมิ คือ เทวโลกและ
มนุษย์โลกเท่านั้น

ครั้งจุติจากเทวโลก ท่านมาเกิดในสมัยของพระพุทธเจ้า
พระนามว่าอุสสะ ในสมัยนั้นมีพระราชกุมาร ๓ พระองค์ ที่มี
ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มาก พวกนั้นผลัดเปลี่ยนวาระ
อุปัฏฐากพระศาสดา กุลบุตรนี้ได้เกิดเป็นสหายของพระกุมาร
ทั้งสาม ทำให้มีโอกาสสร้างมหาทานบารมี ได้สั่งสมบุญในภพ
นั้นอย่างเต็มที่ เมื่อละจากภพชาตินั้นก็อุบัติในเทวโลก

กระทั่งมาถึงสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา เทพบุตร
นั้นได้จุติมาจากเทวโลก บังเกิดในเรือนของเศรษฐีในกรุงรัฐ
มีชื่อว่ารัฐบาล รัฐบาลกุมารนี้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ
และบริวารสมบัติ แต่ในใจลึกๆ อยากจะแสวงหาหนทางที่จะ
หลุดออกจากเครื่องพันธนาการของชีวิต จนกระทั่งพระศาสดา
เสด็จจาริกไปในชนบท ในกรุงรัฐ ถึงหมู่บ้านที่รัฐบาลกุมาร
อาศัยอยู่ เมื่อรู้ข่าวการเสด็จมาเท่านั้น รัฐบาลกุมารดีใจรีบไป
เข้าเฝ้าพระบรมศาสดา และฟังธรรมจากพระพุทธองค์ด้วยความ
เบิกบานใจยิ่งนัก

หลังจากฟังธรรมแล้ว ท่านเกิดศรัทธาอย่างแรงกล้าที่

ศรัทธาพาพ้นทุกข์

๑๕๑

จะออกบวช จึงขออนุญาตมารดาบิดา แต่ทั้งสองไม่อนุญาต ท่านจึงอดอาหารชนิดที่ว่า หากไม่ได้ออกบวชจะขอตายดีกว่า อดอาหารอยู่ถึง ๗ วัน มารดาบิดาเห็นความตั้งใจจริงใน ศรัทธาที่แรงกล้าของบุตรชาย จึงอนุญาตให้บวชต่างๆ ที่ไม่ค่อย เต็มใจเท่าใด หลังจากบวชได้ไม่นาน ท่านทำความเพียรจน กระทั่งบรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ สมความปรารถนาที่ตั้งใจไว้ อย่างยาวนาน พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมองเห็นบุญกรรม ที่ท่าน ตั้งความปรารถนาเอาไว้ในอดีต จึงได้ตั้งพระรัฐบาลเถระไว้ใน ตำแหน่งผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้บวชด้วยศรัทธา

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ความศรัทธา ความเชื่อมั่น มีค่ายิ่งกว่าทรัพย์ทั้งหลายในโลก เป็นอริยทรัพย์อันประเสริฐ ที่สามารถยังบุคคลให้หลุดพ้นจากทุกข์ได้ ไม่ว่าจะบุคคลใดจะทำ สิ่งใดก็ตาม หากใจเปี่ยมด้วยศรัทธาแล้ว สิ่งที่ยากก็จะง่าย สิ่ง ที่ทุกคนคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ย่อมเป็นไปได้ และสำเร็จได้อย่างเป็น อัจฉรย์ ไม่มีสิ่งใดมาขัดขวางพลังแห่งความศรัทธาได้ ดังนั้น พวกเราต้องประดับประคองศรัทธาของเราให้ดี ให้มีความ มั่นคงในพระรัตนตรัยตลอดเวลา หากทำได้เช่นนี้ ศรัทธาของ เราก็จะเป็นศรัทธาที่พาให้พ้นทุกข์ได้อย่างแน่นอน

๒๑

วิธีการดำเนินชีวิต แบบอริยะ

นรชนเมื่อคำนึงถึงเหตุนี้ว่า เราได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงตนแล้ว ได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้ว ได้ผ่านพ้นภัยที่เกิดขึ้นแล้ว ได้ให้ทักษิณานันมีผลอันเลิศแล้ว ได้ทำพลีกรรม ๕ ประการแล้ว และได้บำรุงท่านผู้มีศีล สำรวมอินทรีย์ ประพฤติพรหมจรรย์แล้ว บัณฑิตผู้อยู่ครองเรือน ฟังปรารณา โภคทรัพย์เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้นเราก็ได้บรรลุแล้ว เราได้ทำสิ่งที่ไม่ต้องเดือดร้อนแล้ว ชื่อว่าเป็นผู้ดำรงอยู่ในธรรมของพระอริยเจ้า

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๔

การสร้างบารมีเพื่อมุ่งไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกำลังบุญบารมีที่มากเป็นพิเศษ และต้องปฏิบัติธรรมไปพร้อมๆ กัน ทำกันไปเป็นทีม โดยไม่มีใครน้อยหน้า ไม่มีใครล้าหน้า แต่ว่าไปกันพร้อมหน้าเท่าเทียมกันทั้งหมด ทุกคนต้องสวมหัวใจของพระบรมโพธิสัตว์ มุ่งสร้างบารมี อุทิศตนให้กับพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ของยอดนักสร้างบารมีอย่างเต็มที่ เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์ของตนเอง และเป็นแสงสว่างส่องประทีปแห่งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปสู่ดวงใจของมวลมนุษยชาติ การฝึกฝนอบรมตนให้สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน เพื่อเป็นต้นบุญต้นแบบให้กับชาวโลก เป็นสิ่งสำคัญของการดำรงตนเป็นผู้นำแห่งสันติภาพ โดยเฉพาะการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้เข้าถึงพระธรรมกาย จะเป็นนิมิตหมายว่า สันติสุขที่แท้จริงจะบังเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

มีวาระพระบาลีอยู่ใน อาทิสสูตร ความว่า

“นรชนเมื่อคำนึงถึงเหตุนี้ว่า เราได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงตนแล้ว ได้ใช้จ่ายโภคทรัพย์เลี้ยงคนที่ควรเลี้ยงแล้ว ได้ผ่านพ้นภัยที่เกิดขึ้นแล้ว ได้ให้ทักษิณอันมีผลอันเลิศแล้ว ได้ทำพลีกรรม ๕ ประการแล้ว และได้บำรุงท่านผู้มีศีล สำรวมอินทรีย์ ประพฤติพรหมจรรย์แล้ว บัณฑิตผู้อยู่ครองเรือน พึงปรารถนาโภคทรัพย์เพื่อประโยชน์ใด ประโยชน์นั้น

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๕

**เราก็ได้บรรลุแล้ว เราได้ทำสิ่งที่ไม่ต้องเดือดร้อนแล้ว ชื่อว่า
เป็นผู้ดำรงอยู่ในธรรมของพระอริยเจ้า”**

พระลัมมาลัมพุทฺธเจ้าได้ตรัสพระธรรมเทศานี้ไว้เพื่อเป็นหลักในการครองเรือนของฆราวาส ผู้ที่ยังไม่ได้บรรลุธรรมถึงขั้นเป็นพระอนาคามี หากยังจำเป็นต้องอยู่ครองเรือน จะต้องประพฤติตนอย่างไร จึงจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างถูกต้อง ถูกธรรมเนียมของพระอริยเจ้า เพราะบางท่านยังไม่สามารถ ออกบวชเป็นบรรพชิตได้ ยังมีภาระที่ต้องรับผิดชอบ เช่น ช่วยพ่อแม่ทำมาหากิน หรือแต่งงานมีครอบครัวแล้ว มีพันธนาการของชีวิตที่ทำให้ออกบวชไม่ได้ จึงจำเป็นต้องมีหลักในการใช้ชีวิตทางโลก จะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลก ซึ่งมีความคิดและการกระทำที่หลากหลาย อีกทั้งธรรมะภายในก็ไม่ทอดทิ้ง ยังหนักแน่นมั่นคง บนเส้นทางพระอริยเจ้าไม่เปลี่ยนแปลง

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี เป็นตัวอย่างหนึ่งของพระอริยสาวก ผู้มีดวงตาเห็นธรรม ท่านเป็นพระโสดาบันที่มีความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยอย่างไม่คลอนแคลน ละสังโยชน์ทั้งสามได้แล้ว คือ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส แต่ก็ยังไม่สามารถออกบวชได้ เพราะมีภารกิจทางโลกมากมายที่ต้องทำ จึงตั้งใจทำหน้าที่เป็นพุทธอุปัฏฐาก สนับสนุนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก อย่างเต็มกำลังของตนจนตลอดชีวิต

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๖

*วันหนึ่ง ท่านเศรษฐีเกิดความสงสัยขึ้นมาในใจ จึงไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อกราบถวายบังคมแล้ว ได้ทูลถามถึงวิธีการที่จะดำรงชีวิตในเพศฆราวาสของอริยสาวกว่า ต้องประพฤติปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม และทำตนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จะได้เป็นทิฏฐิฐานุคติของอนุชนรุ่นหลังสืบต่อไป พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนท่านเศรษฐีว่า อริยสาวกในธรรมวินัยนี้ ต้องขยันทำมาหากินในอาชีพที่สุจริตไม่เกียจคร้าน เลี้ยงชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ไม่ประกอบอาชีพทุจริต ได้แก่ ค้าอาวุธ ค้ามนุษย์ ค้ายาพิษ ค้าของเมาและค้าขายสัตว์ที่นำไปฆ่า

เมื่อได้สมบัติมาโดยชอบธรรมแล้วให้รู้จักรักษาโภคทรัพย์เหล่านั้นไว้ ไม่ให้โจรขโมยไปได้ ไฟก็ไม่ให้ไหม้หรือน้ำก็พัดพาเอาไปไม่ได้ ไม่นำทรัพย์สมบัติไปใช้ในทางที่จะนำไปสู่ความเสื่อม คือ ติดในอบายมุข เช่น เทียบกลางคืน เล่นการพนัน ดื่มสุรา หรือเสพยาเสพติดให้โทษต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นทางนำความวิบัติมาให้ ต้องคบหากัลยาณมิตรผู้มีศีล มีศรัทธา มีจาคะ และมีปัญญา สามารถชี้เส้นทางสวรรค์และนิพพาน แนะนำให้เราดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางที่ถูกต้องได้ ตัวเราจะได้ไม่ไปสู่ความเสื่อม คุณธรรมภายในจะได้เพิ่มพูนมากขึ้น

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๓

เมื่อหาทรัพย์มาได้ด้วยกำลังสติปัญญาแล้ว ต้องเลี้ยงชีพให้พอเหมาะ ไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย แต่ก็ไม่ถึงกับฝืดเคือง มีความมัธยัสถ์แต่ไม่ใช่ตระหนี่ รายได้จะต้องสัมพันธ์กับรายจ่าย ไม่ใช่รายจ่ายมากกว่ารายรับ หากทำได้เช่นนี้ จะทำให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขสบาย และต้องรู้จักเลี้ยงดูมารดาบิดานุตรภรรยา และหมู่ญาติ ให้ได้รับความสุขตามอัธยาศัย และต้องรู้จักเผื่อแผ่มิตรสหายพวกพ้องบริวารอีกด้วย

ต่อจากนั้นพระพุทธองค์ยังทรงสอนอีกว่า อริยสาวกเมื่อขยันทำมาหากิน มีสมบัติมากมายแล้ว ให้หาทางป้องกันอันตรายที่เกิดจากไฟ น้ำ ไข้ ราชการ โจร หรือทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก อาจจะมาลักขโมย จี้ ปล้นเอาไป ต้องรู้จักทำตนให้ได้รับความปลอดภัยจากภัยเหล่านั้น ด้วยการทำพิธีกรรม ๕ อย่าง ซึ่งเป็นการประกันชีวิตอย่างนักปราชญ์บัณฑิตในทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

พิธีกรรม ๕ ประการ ที่พุทธศาสนิกชนจำเป็นต้องทำเพื่อประโยชน์สุขของตน ของชาวโลก และของสัตว์ทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ชาวพุทธต้องคำนึงถึง อย่าได้มองข้าม เพื่อความปลอดภัยในชีวิต ท่านเรียกว่าทำพิธีกรรม มีอะไรบ้าง ทำแล้วจะได้ประโยชน์อะไร สิ่งที่ต้องทำประการแรกได้แก่

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๘

๑. ญาติพลี คือ สงเคราะห์ญาติ ใครตกทุกข์ได้ยาก เข้ามาขอความช่วยเหลือก็ไม่ดูตาย รีบหาทางช่วยเหลือเกื้อกูลกันไป ทำแล้วเป็นที่รักของหมู่ญาติ

๒. อติถิพลี ต้องรู้จักการต้อนรับแขก มีมนุษยสัมพันธ์ที่สำคัญต้องฝึกตนเองให้เข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม เมื่อแขกมาเยี่ยมต้องทำให้แขกรู้สึกสบายใจอบอุ่นใจเหมือนอยู่ที่บ้าน ยามแขกกลับไปจะได้คิดถึง มิตรภาพอันดีงามก็จะกลายเป็นเกลียวสัมพันธ์ที่กระชับแน่นมั่นคงตลอดไป เราจะเป็นที่รักของเพื่อนมนุษย์ทุกๆ คน ความเคารพในการต้อนรับปฏิสันถารนี้เป็นหนึ่งในคารวะ ๖ อย่าง ที่พระพุทธองค์ทรงให้ความสำคัญมาก เพราะเป็นเส้นทางสู่ความสุขและความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต

๓. ปุพพเปตพลี ทำบุญอุทิศกุศลให้กับผู้วายชนม์ เพราะในสังสารวัฏอันยาวไกลนี้ ผู้ที่ไม่เคยเกิดเป็นญาติกันนั้นไม่มีญาติของเราที่ตายไปแล้ว ไม่รู้ว่าไปเกิดที่ไหนกันบ้าง เมื่อเราพอมีทรัพย์สินสมบัติ ต้องรู้จักนำออกมาทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้หมู่ญาติเหล่านั้น ตั้งแต่ทำบุญอุทิศให้บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ทวด และบรรพบุรุษทั้งหลาย หากญาติเหล่าใดที่ประมาทไม่ได้สั่งสมบุญไว้ ต้องตกไปในอบายภูมิ ถ้าอยู่ในสถานะที่พอจะรับบุญได้ เขาจะได้พ้นจากอัตรภาพของความทุกข์ทรมานนั้น หรือที่มีความสุขอยู่แล้วก็จะได้รับความสุขยิ่งขึ้นไป และถึงแม้ยัง

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๑๕๖

ตกอยู่ในนรก ไม่สามารถมารับส่วนบุญส่วนกุศลของเราได้ เมื่อพ้นภาวะของสัตว์นรกไปแล้ว ก็สามารถที่จะมารับบุญที่เราทำไว้ให้ได้

๔. ราชพลี คือ การบริจาคทรัพย์ช่วยประเทศชาติ เช่น การเสียภาษีอากร เป็นต้น ช่วยกันพัฒนาประเทศชาติบ้านเมือง ให้เจริญรุ่งเรือง ผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า เมื่ออาศัยร่มเงาของต้นไม้ใด ไม่ควรหักรอนกิ่งของต้นไม้ นั้น เพราะผู้ประทุษร้ายมิตรเป็นคน เลวทราม ในทำนองเดียวกัน เราอาศัยแผ่นดินใด ต้องรู้จักคุณ ของแผ่นดินนั้น เมื่อประสบความสำเร็จในธุรกิจการงานแล้ว ต้องเสียสละช่วยเหลือชาติบ้านเมืองบ้าง

ประการสุดท้าย ๕. เทวดาพลี ทำบุญอุทิศให้กับทวยเทพ ทั้งหลายที่คอยปกป้องรักษาตัวเรา หรืออุทิศให้กับเทวดา ประจำเมืองที่คอยดูแลรักษา ไม่ให้ภัยพิบัติต่างๆ เกิดขึ้น แล้ว ผลแห่งทักษิณาทานจะมากได้นั้น พระพุทธองค์ยังทรงสอนว่า ต้องทำบุญกับสมณพราหมณ์ผู้มีศีลบริสุทธิ์ ผู้เว้นจากความ ประมาทมัวเมา มุ่งฝึกฝนตนจนสงบระงับดับกิเลสได้ หากทำได้ เช่นนี้ แม้ทรัพย์นั้นจะหมดไป แต่ก็เป็นไปเพื่อประโยชน์ใหญ่ ทั้งต่อตนเองและสรรพสัตว์ทั้งหลาย เช่นนี้ย่อมได้ชื่อว่า ดำเนิน ชีวิตตามเส้นทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย

วิธีการดำเนินชีวิตแบบอริยะ

๒๐๐

แม้ว่าพวกเรา ยังไม่ได้บรรลุธรรมถึงขั้นเป็นพระอริยะเจ้า แต่เราก็ได้ชื่อว่าเป็นพุทธศาสนิกชนที่รักในการสั่งสมบุญบารมี เพราะเราเกิดมาก็เพื่อสร้างบารมีเท่านั้น จึงควรนำหลักการอยู่ครองเรือนแบบพระอริยะเจ้า ที่พระพุทธรองค์ทรงมอบไว้ให้เป็นมรดกธรรมอันล้ำค่าไปปฏิบัติกันให้ได้ ให้รู้จักใช้ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ไม่ว่าจะมีน้อยหรือมากก็ตาม ให้เกิดประโยชน์สูงสุด คือนำออกทำทานตามหลักพิธีกรรม ๕ ประการ จะได้เป็นต้นบุญและต้นแบบของอนุชนรุ่นหลังสืบไป ให้ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ให้สะอาดบริสุทธิ์ ทำกันไปทุกวันอย่าได้ขาด สักวันหนึ่งเราจะสมปรารถนา ได้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายในกันทุกคน

๒๒

วิธีเริ่มต้นปีใหม่
ตามหลักพุทธวิธี

สัตว์โลกที่กำลังยืน นั่ง หรือเดิน
อายุสังขารหาได้เป็นไปตามด้วยไม่ว่า
แม้วัยก็เสื่อมลงไปทุกขณะที่หลับตาและลืมตา

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๓

ความเมตตาปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมโลก เป็นทางมาแห่งสันติภาพอันไพบูรณ์ เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่มีการแก่งแย่งรบราฆ่าฟันกันอย่างที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้ เมตตาธรรมจะช่วยค้ำจุนโลกเปลี่ยนแปลงกระแสโลกที่กำลังร้อนแรงด้วยไฟกิเลส เป็นกระแสแห่งความสงบสุขร่มเย็นที่เกิดจากใจที่ใสบริสุทธิ์ รุกเจียบไปในบรรยากาศ มวลมนุษยชาติจะปรองดองกัน มีสมบัติสิ่งของเครื่องใช้ที่พอจะแบ่งปันกันได้ ก็ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยถือว่า สมบัติทั้งหลายเป็นของกลางของโลก โลกทั้งโลกคือบ้านหลังใหญ่ ที่มีสมาชิกในบ้านมากมาย ซึ่งต่างเป็นหมู่ญาติ เพื่อนพ้อง พี่น้องกัน ต่างยังต้องเดินทางไกลในสังสารวัฏ ไปสู่ฝั่งแห่งพระนิพพาน

มีวาระพระบาลีใน อนนุโลสัยชาดก ความว่า

“น เหว ตัญจํ นาสินํ   น สยานํ น ปตถคํ
ยาธุปฺปตฺติ นิมิสฺสติ   ตตฺตราปิ สรตี วโย

สัตว์โลกที่กำลังยืน นั่ง หรือเดิน อายุสังขารหาได้เป็นไปตามด้วยไม้ แม้้วยก็เสื่อมลงไปทุกขณะที่หลับตาและลืมตา”

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๔

ในช่วงนี้อยู่ในเทศกาลส่งความสุขวันปีใหม่ ชาวโลกต่างพร้อมใจกันเฉลิมฉลองศักราชใหม่อย่างใหญ่โตมโหฬาร วันขึ้นปีใหม่ในทางพระพุทธศาสนาของเราไม่ค่อยกล่าวไว้เท่าไรนัก เพราะพระพุทธองค์ทรงถือว่า การที่เรามีโอกาสสัมผัสตามาดูโลกในทุกๆ เช้าวันใหม่นั้น นับเป็นโอกาสอันสุดวิเศษแล้ว ที่เราสามารถมีชีวิตรอดมาอีก ๑ วัน ฉะนั้นทุกวันนี้จึงเป็นช่วงเวลาอันแสนประเสริฐ ที่จะเริ่มสั่งสมบุญ ประรภความเพียรกันต่อไป แม้จะย่างเข้าสู่ปีใหม่ เรายังคงสร้างบารมีกันต่อไป และทำให้ยิ่งกว่าปีที่ผ่านมา พระบรมศาสดาทรงเน้นให้เรามีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน เหมือนดังพุทธพจน์ที่ว่า

“บุคคลไม่ควรคำนึงถึงสิ่งที่ล่วงแล้ว ไม่ควรมุ่งหวังสิ่งที่ยังมาไม่ถึง สิ่งใดล่วงไปแล้ว สิ่งนั้นก็พ้นอันละไปแล้ว สิ่งใดที่ยังมาไม่ถึง ก็เป็นอันยังไม่ถึง บุคคลใดเห็นแจ้งธรรมปัจจุบัน ไม่ม่งอนแง่น ไม่คลอนแคลนในธรรมนั้นๆ บุคคลนั้นพึงเจริญธรรมนั้นเนื่องๆ ให้ปรุปรองเถิด พึงทำความเพียรเสียในวันนี้แหละ ใครเล่าจะรู้ว่าความตายจะมีในวันพรุ่ง เพราะความผัดเพี้ยนกับมัจจุราชผู้มีเสนาใหญ่ ย่อมไม่มีแก่เราทั้งหลาย”

การกำหนดปีใหม่ ปีเก่า เป็นเรื่องที่สมมติกันขึ้นมา อันที่จริงแล้วจะปีเก่าหรือปีใหม่ คือวันหนึ่งคืนหนึ่งนั่นเอง แต่ที่มีการกล่าวถึงวันปีใหม่ ก็เพื่อสะดวกในการนับอายุ จะได้รู้ว่าคน

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๕

สัตว์ สิ่งของในโลกนี้มีอายุเพิ่มขึ้นกันเท่าไรแล้ว แต่ละปีที่ผ่านไป เป็นสิ่งสำคัญต่อตัวเรามาก เราควรสำรวจตรวจตราดูบดูลชีวิตของเราว่า ชีวิตเราก้าวหน้าขึ้น พัฒนาขึ้นสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้มากเพียงไร เราได้กำไรชีวิตหรือว่าขาดทุนชีวิตเหมือนพ่อค่านักธุรกิจที่ปิดบัญชี และคำนวณรายรับรายจ่ายประจำปีว่า ได้กำไรหรือขาดทุนเท่าไร จากนั้นก็จะได้เริ่มต้นใหม่ในช่วงปีใหม่นี้แหละ

ในอัครคัมภีร์ยูสตุรได้กล่าวถึงการกำเนิดโลก กำเนิดวัน เดือนปีไว้อย่างพิสดาร ในวันนี้ขอนำมาเล่าย่อๆ ว่า ในสมัยที่โลกเริ่มเย็นตัวลง จัวนดินได้บังเกิดขึ้น จัวนดินเหมือนน้ำนมสดที่เคี้ยวแล้วทำให้เย็นสนิท มีกลิ่นหอมน่ารับประทานมาก

*ในสมัยแรกๆ หมู่สัตว์ที่เกิดในอากาศสรรพพรหม มีรัศมีสว่างไสว เหาะไปในอากาศได้ตามใจปรารถนา เมื่อเหาะลงมายังโลกมนุษย์ ได้กลิ่นจัวนดิน ก็อยากลองลิ้มชิมรสดูว่าจะอร่อยไหม เมื่อรับประทานเข้าไปก็เกิดติดอกติดใจ ครั้นบริโภคเข้าไปมากๆ เนื่องจากจัวนดินเป็นของหยาบ กายหยาบจึงหนักขึ้นเหาะไม่ได้ รัศมีที่กายก็หายไป ความมืดก็เกิดขึ้น ไม่ว่าจะ

---

*มก. เล่ม ๑๕ หน้า ๑๕๐

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๖

เหลียวแลไปทางไหน ก็มีแต่ความมืดมนอนธการ ทำให้เกิดความหวาดกลัวขึ้นมา จึงอธิษฐานอยากได้แสงสว่าง ทัศนิตนั้นเองดวงสุริยะก็บังเกิดขึ้นมาให้ความสว่างขจัดความหวาดกลัวให้หายไป ทำให้เกิดความกล้าหาญ มีความร่าเริงยินดี สมัยนั้นเขาจึงเรียกพระอาทิตย์ว่าดวงสุริยะ เพราะหมายถึงดวงที่ทำให้เกิดความกล้า

ครั้นดวงสุริยะให้แสงสว่างตลอดทั้งวันแล้วก็ดับไป หมู่สัตว์จึงอธิษฐานจิต อยากได้แสงสว่างขึ้นมาอีก เพื่อขจัดความมืดมิดในยามราตรี ต่อมาพระจันทร์ก็ปรากฏขึ้นมาด้วย อานุภาพบุญของหมู่มสัตว์ เมื่อพระจันทร์พระอาทิตย์ปรากฏเกิดขึ้นมา หมู่ดาวนักษัตรก็ปรากฏขึ้น ตั้งแต่นั้นมาก็มีกลางคืน กลางวัน กิ่งเดือน เดือนหนึ่ง ฤดูปี ซึ่งปรากฏเกิดขึ้นมาตามลำดับ ในวันที่พระจันทร์ พระอาทิตย์ปรากฏขึ้นนั้น ภูเขาสิเนรุ ภูเขาจักรวาล ป่าหิมพานต์ และภูเขาต่างๆ ก็ปรากฏขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๔ ไม่ก่อนไม่หลังกัน ในที่เนินสูงๆ ก็เป็นภูเขา ในที่ลุ่มก็เป็นมหาสมุทร ในที่เสมอกัน ก็เป็นเกาะ เป็นแผ่นดิน

โลกของเราได้วิวัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ หมุนเวียนเปลี่ยนไปอย่างไม่หยุดยั้ง แต่กิเลสในใจของมนุษย์ก็ยังคงตัวเดิม และยิ่งเพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ทำให้บรรยากาศโลก

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๓

เปลี่ยนไปด้วย ยิ่งเวลาผ่านไปนานเท่าไร ภาษา และวัฒนธรรม ก็หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดความแตกต่างกันมากขึ้นๆ

ในอดีตที่ผ่านมา วันปีใหม่ของแต่ละประเทศจะไม่ตรงกัน เช่น ชาวจีนก็กำหนดวันตรุษจีนเป็นวันปีใหม่ ชาวคริสต์กำหนดวันคริสต์มาส ส่วนชาวไทยแต่ดั้งเดิมได้กำหนดวันที่ ๑๓ เมษายน ซึ่งเป็นวันสงกรานต์เป็นวันปีใหม่ แต่ในปัจจุบันชาวโลกได้กำหนดวันที่ ๑ มกราคม ของทุกปีเป็นวันขึ้นปีใหม่ เพราะฉะนั้นเมื่อถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม จึงเป็นวันสิ้นปี ซึ่งหมายถึงว่าโลกของเราโคจรรอบดวงอาทิตย์มาครบ ๑ รอบแล้ว โดยใช้เวลา ๓๖๕ วัน คือ เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม เป็นต้นมา

กาลเวลาได้ผ่านพ้นไปปีแล้วปีเล่า มันไม่ได้ผ่านไปเฉยๆ แต่คร่ำเอาชีวิตของสรรพสัตว์ให้เหลือน้อยลงไปทุกที การที่เราสามารถประคับประคองชีวิตให้อยู่รอดมาได้จนถึงวันที่ ๑ มกราคมนั้น นับว่าเป็นบุญลาภอันประเสริฐ ที่ได้สร้างบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไปอีก ปัจจุบันที่เราเป็นอยู่ คือ อนาคตของอดีต และกำลังจะก้าวไปสู่ความเป็นอดีตของอนาคต เพราะฉะนั้นเมื่อปรารถนาอยากให้อนาคตสดใส ต้องเริ่มต้นปัจจุบันนี้ให้ดีที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เป็นการเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สดใสกว่าเดิม ผู้มีปัญญาจึงเริ่มต้นหาบุญใส่ตัวให้มากที่สุด เพราะอนาคตเป็น

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๘

สิ่งที่ไม่แน่นอนสำหรับชีวิต แต่ปัจจุบันที่เรามีชีวิตมาถึงวันปีใหม่ จึงนับว่าเป็นวันที่ดีที่สุด ควรที่จะเริ่มต้นด้วยการทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อเพิ่มเติมเสริมบารมี ให้สิ่งที่ดีมีสิริมงคลทั้งหลายเกิดขึ้นกับตัวของเรา

ในเทศกาลปีใหม่ของคนไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธนั้น นับเป็นโอกาสดีที่เราจะได้ตรึกระลึกนึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระพุทธองค์ได้เสด็จอุบัติขึ้น เพื่อสันติสุขของมวลมนุษยชาติ และบัดนี้พระพุทธองค์ก็ดับขันธปรินิพพานไปแล้วสองพันห้าร้อยกว่าปี เราจะได้ระลึกนึกถึงการสร้างบารมีของพระพุทธเจ้า มีพระพุทธเจ้าเป็นอารมณ์ เมื่อส่งใจไปถึงพระพุทธองค์ ก็จะทำให้เรามีใจผูกพันกับพระรัตนตรัย จะได้เข้าถึงฐานะอันประเสริฐ มีพระรัตนตรัยเป็นสรณะภายใน มีความรัก และความปรารถนาดี ต่อเพื่อนร่วมโลก

เมื่อปรารถนาเหตุวันขึ้นปีใหม่แล้ว เราควรรีบเร่งสั่งสม บุญบารมีกัน ตั้งแต่เช้าก็มาตักบาตรพระ ซึ่งเป็นประเพณีที่มีมา แต่โบราณกาล มีการทำบุญขึ้นปีใหม่ด้วยการตักบาตรกัน ทั่วประเทศ วันปีใหม่จึงเป็นวันที่อบอุ่นไปด้วยกระแสแห่งการ สร้างความดีของชาวไทย มีการทำบุญบ้าน ปล่อยสัตว์ปล่อยปลา หลากๆ ท่านอาราธนาศีล ตั้งใจว่าปีใหม่นี้จะยกใจให้สูงขึ้นด้วย

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๐๘

การรักษาศีล ๕ ให้ได้ตลอด ๓๖๕ วัน และจะสวดมนต์ไหว้พระ
นั่งสมาธิไม่ให้ขาด ทำควบคู่กันไปพร้อมๆ กับภารกิจการทำงาน

เพราะฉะนั้น คืนก่อนวันปีใหม่ ไม่ควรนอนดึก ไม่ควรไป
เที่ยวเตร่เฮฮา เฉลิมฉลองกันด้วยน้ำเมา หรือเข้าบาร์เข้าคลับ
ที่ไหน แต่ควรรักษาใจให้ผ่องใส เตรียมตัวต้อนรับวันใหม่ ด้วยการ
ลุกขึ้นมาตักบาตรทำบุญกุศลกันดีกว่า เพราะการเฉลิมฉลองกัน
ด้วยน้ำเมา หรือไปสนุกสนานตามสถานบันเทิงต่างๆ นั้น ไม่ใช่
วิสัยของอารยชน แต่เป็นของอนารยชนมากกว่า ปีใหม่ควร
เริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สดใสกว่าเดิม เพิ่มเติมบุญบารมีของเราให้
มากขึ้นไปเรื่อยๆ

ส่วนการส่งบัตรอวยพรส่งความสุขให้กัน นับว่าเป็นสิ่ง
ที่ดีที่จะให้กำลังใจแก่กัน และเพิ่มสัมพันธไมตรีที่ดีต่อกันให้
แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น เพราะการให้ยอมผูกไมตรีไว้ได้ ผู้ให้ยอม
เป็นที่รักของชนหมู่มาก แต่ข้อความในการ์ด ส.ค.ส. หรือ
ถ้อยคำที่ไพเราะที่มอบให้กัน จะเกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่
ผู้ให้ต้องเข้าถึงแหล่งกำเนิดแห่งความสุขภายใน กระทั่งมีความ
บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ มากพอที่จะให้ความสุขกับคนอื่นได้

ดังนั้น การจะส่ง ส.ค.ส. หรือมอบความสุขให้ผู้ใด
ควรเริ่มต้นให้ของขวัญแก่ตนเองก่อนเป็นอันดับแรก นั่นคือ

วิธีเริ่มต้นปีใหม่ตามหลักพุทธวิธี

๒๑๐

ทำตัวเองให้เป็นผู้มีความสุขด้วยการปฏิบัติธรรม ทำใจให้หยุดนิ่งให้มีความสุขมากๆ เหมือนต้นไม้แตกกิ่งก้านสาขา ผลิดอกออกผล มีร่มเงาเย็นสบาย ย่อมเป็นที่พักพิงให้ความร่มเย็นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย

วันปีใหม่ในสายตาของนักปฏิบัติธรรมจะมองว่า อายุของเราเพิ่มขึ้นอีก ๑ ปี ความชรานำเราใกล้เข้าไปสู่ความตายเร็วขึ้น วันคืนล่องไปๆ บัดนี้เราทำอะไรอยู่ บารมีอะไรที่ยังพร้อมอยู่ก็จะเร่งสร้างให้เต็มที บุญชนิดไหนที่ทำมาเป็นประจำ จะชวนชวนให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เราจะไม่ประมาทในวัยและชีวิต หรือสิ่งใดที่เคยประพฤติดพลาดพลั้งไปในปีเก่าที่ผ่านมา ก็ปรับปรุงแก้ไขตนเองให้ดีขึ้น เพื่อก้าวสู่ชีวิตใหม่ในศักราชใหม่ ให้เป็นศักราชชัยแห่งคุณงามความดี เป็นอารยชนผู้ทำตนให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง แก่บุญแก่บารมียิ่งๆ ขึ้นไป

ปีใหม่นี้เราต้องมาทบทวนดูตัวของเราเองว่า จะลด ละ เลิก สิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย แล้วดำเนินชีวิตอยู่บนเส้นทางของบัณฑิต นักปราชญ์ ก้าวสู่เส้นทางแห่งความบริสุทธิ์ของพระอรหันต์ นั่นประกอบความดี ทำความเพียรให้มากยิ่งขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา หากในใจคิดได้เช่นนี้ ในปีใหม่นี้จะเป็นปีทองของชีวิต เป็นปีแห่งการเข้าถึงธรรมกายของพวกเรา ยอดนักสร้างบารมีทุกๆ คน

๒๑

วิธีตอบแทนคุณ
ของญาติโยมอย่างอริยะ

บรรดาสิ่งที่ออกขึ้นมา ความรู้เป็นสิ่งประเสริฐ บรรดา
สิ่งที่ตกไป อวิชาเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า
พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐ บรรดาชนผู้แกลงคารม พระพุทธเจ้า
เป็นผู้ประเสริฐสุด

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๓

เวลาในโลกมนุษย์ช่างแสนสั้น เดียววันเดียวคืน เดียวก็หมดเวลาแล้ว จากวัยเด็กก็โตเป็นหนุ่มเป็นสาว และไม่นานก็ก้าวเข้าสู่วัยกลางคน และวัยชราตามลำดับ ต้องนับเวลาถอยหลังกันแล้ว แม้ช่วงชีวิตของมนุษย์จะเป็นระยะเวลาที่แสนสั้น แต่ก็ยังเป็นช่วงเวลาที่มียุคุณค่าและสำคัญที่สุด ที่เราจะได้สั่งสมบุญกุศลให้ได้มากที่สุด เพราะชีวิตหลังความตายยาวนานกว่าในโลกมนุษย์นี้มาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างบารมีเพื่อจะได้มีสุคติภูมิเป็นที่ไป โดยเฉพาะการปฏิบัติธรรมเพื่อให้เข้าถึงพระรัตนตรัยซึ่งเป็นที่พึ่งที่ระลึกภายใน จะทำให้เราเกิดความมั่นใจในการเดินทางสู่สัมปรายภพ เพราะพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งอันอบอุ่นและปลอดภัยที่สุด ที่จะนำเราไปสู่สุคติได้ทุกภพทุกชาติ จนกว่าจะหมดกิเลสเข้าสู่นิพพานกันทุกคน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน วุฏฐิสสูตร ความว่า

“พีชํ อูปตตํ เสฏฺฐํ	วุฏฺฐิ นิปตตํ วรา
คาโว ปวชมานานํ	ปุตฺโต ปวทตํ วโรติ
วิชฺชา อูปตตํ เสฏฺฐา	อวิชฺชา นิปตตํ วรา
สงฺโฆ ปวชมานานํ	พฺพุโธ ปวทตํ วโร

บรรดาสิ่งทั้งออกซัน ข้าวกล้าเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดา
สิ่งที่ตกไป ผนเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสิ่งที่เดินด้วยเท้า

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๔

เหล่าโคเป็นสัตว์ประเสริฐ บรรดาชนผู้แกลงคารม บุตรเป็นผู้ประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ยกขึ้นมา ความรู้เป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสิ่งที่ตกไป อวิชาเป็นสิ่งประเสริฐ บรรดาสัตว์ที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐ บรรดาชนผู้แกลงคารม พระพุทธเจ้าเป็นผู้ประเสริฐสุด”

วิชาเป็นทรัพย์อันประเสริฐ เพราะไม่มีใครมาแย่งชิงจากเราไปได้ และเป็นสิ่งที่ติดตัวเราอยู่ตลอดเวลา สามารถนำออกมาใช้ได้ทุกเมื่อ โบราณกล่าวไว้ว่า มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน เพราะปัญญาเป็นทางมาของทรัพย์ และทำให้เราดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ถ้ามีวิชา คือ ความรู้ยิ่ง ความรู้อันวิเศษอันเป็นเหตุให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ ถือว่าได้อริยทรัพย์อันประเสริฐ ที่จะทำให้เราเดินไปบนเส้นทางมรรคผลนิพพานตลอดไป จะไม่หลงพลัดตกไปในอบายภูมิ

วิชาในทางพระพุทธศาสนามีหลายอย่าง ตั้งแต่วิชา ๓ วิชา ๘ เป็นวิชาขั้นสูงที่มีไว้เพื่อปราบกิเลส ทำให้เป็นผู้มีฤทธิ์ มีเดช มีอานุภาพ ตั้งแต่มีหุทิพย์ ตาทิพย์ รู้วาระจิต มีฤทธิ์ทางใจ แสดงฤทธิ์ได้ สามารถทำอัสวกิเลสให้หมดสิ้นไปได้ เป็นต้น ความเจริญงอกงามของวิชา พระพุทธองค์ตรัสว่าประเสริฐที่สุด เพราะงอกเงยเพิ่มพูนขึ้นมามากเพียงไร ย่อมสามารถขจัดอกุศลธรรมและบาปกรรมทุกอย่างให้มลายหายสูญไปได้มาก

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๕

เพียงนั้น กระทั่งสามารถขจัดอวิชชา คือ ความไม่รู้ให้หมดสิ้นไป ตกไป ไม่ให้ค้างคาอยู่ในใจ คงเหลือไว้แต่คุณงามความดี วิชชา ความรู้แจ้ง และความบริสุทธิ์ล้วนๆ ดังนั้นวิชาจึงเป็นอริย-
ทรัพย์อันประเสริฐ ที่ต้องศึกษาและกระทำให้มากขึ้น

ในบรรดาลิ่งที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์เป็นผู้ประเสริฐสุด ที่พระพุทธองค์ตรัสเช่นนี้ เพราะพระสงฆ์เป็นเนืองนิตย์ของโลก ท่านบำเพ็ญเนกขัมมบารมี มุ่งที่จะชำระกาย วาจา ใจ ให้สะอาด บริสุทธิ์ ฝึกฝนตนเองให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ แสวงหา ความสุข และความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง ไม่ข้องเกี่ยวใน เบญจกามคุณที่ชาวโลกส่วนใหญ่มักจะหลงยึดติดกัน พยายาม ที่จะสลัดออกจากภพทั้งสาม เพื่อไปสู่อายตนิพพาน เพราะฉะนั้น ผู้ที่ได้ทำบุญกับพระสงฆ์ด้วยจิตเลื่อมใสกันจริงๆ อาานิสงส์ อันเลิศย่อมบังเกิดขึ้นทันตาเห็น

*ดังเช่นในสมัยพุทธกาล มีชายเข็ญใจคนหนึ่งปรารถนา ที่จะถวายทานแก่พระภิกษุสงฆ์ แต่เนื่องจากความยากจน จึงนำอาหารตามมีตามได้ของตนน้อมเข้าไปถวายพระ ด้วยเหตุที่ ภัตตาหารนั้นไม่ประณีตเท่าที่ควร ภิกษุรับมาแล้วจึงไม่ได้ฉัน เพราะในสมัยนั้นสาธุชนถวายแต่อาหารที่ประณีต พระภิกษุก็ไม่

---

*มก. เล่ม ๓๓ หน้า ๒๔๙

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๖

ลำบากในเรื่องการขบฉัน ชายเข็ญใจเห็นดังนั้นก็ไม่ตำหนิพระภิกษุสงฆ์ แต่กลับหันมาพิจารณาตนเอง นี่เป็นคุณธรรมประการหนึ่งของบัณฑิต แม้ขัดสนแต่ดวงปัญญาไม่มีมืดมน

ด้วยความปรารถนาอย่างแรงกล้าว่า จะถวายทานอันประณีตสักครั้งหนึ่ง จึงตัดสินใจนำลูกสาวของตนไปวางประกัน แลกกับทรัพย์ได้ ๑๒ กหาปณะ จากนั้นเขานำเงินไปซื้อแม่โคนม เพื่อนำน้ำนมมาประกอบอาหารอันประณีต แล้วได้นို့มนำเข้าไปถวายสลาภกัฏแต่พระภิกษุสงฆ์ ชายเข็ญใจเห็นพระสงฆ์รับไปฉันก็ปีติดีใจ ปลื้มใจว่า กัฏดาหารของตนนั้นได้ถวายไว้ดีแล้ว ในพระสงฆ์ผู้เป็นเนื้อนาบุญอันเลิศของโลก จากนั้นก็ปรึกษากับภรรยาว่า จะเดินทางไปต่างเมือง เพื่อทำงานหิบบอ้ย จะได้นำเงินมาไถ่ตัวลูกสาว

ชายเข็ญใจใช้เวลาทำงานอยู่ถึงครึ่งปี จึงได้เงินครบ ๑๒ กหาปณะ และตั้งใจจะรีบนำเงินกลับมาไถ่ตัวลูกสาว ในระหว่างทางได้พบพระเถระรูปหนึ่งซึ่งกำลังจะเดินทางไปนมัสการพระเจดีย์ ได้มีโอกาสฟังธรรมจากพระเถระ เมื่อเขารู้ว่าชีวิตนี้เกิดมาทำไม ทำอย่างไรจึงจะมีเสบียงติดตัวไปข้ามภพข้ามชาติ จะได้ไม่ต้องอึดคัดขัดสนเช่นชาตินี้ จึงคิดอยากสั่งสมบุญข้ามชาติทันที

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๓

โชคดีมีคนเดินถืออาหารผ่านมา เขาจึงขอซื้ออาหาร เริ่มตั้งแต่เงิน ๒ กหาปณะ ชายผู้นั้นก็ไม่ยอมขาย เขาเพิ่มเงิน เป็น ๓ กหาปณะ เพิ่มขึ้นจนกระทั่งหมดเงินที่มี ๑๒ กหาปณะ เมื่อเงินไม่พอซื้ออาหารอันประณีตนั้น เขาบอกบุญชายหนุ่ม ผู้ถืออาหารว่า “ท่านผู้เจริญ กหาปณะของเราหมดแล้ว เรา ไม่ได้ซื้อเพื่อประโยชน์ตนเลย แต่ซื้อเพื่อไปถวายพระซึ่งท่าน นั่งพักอยู่ที่โคนไม้โน้น ถ้าท่านขาย ท่านก็จะมีส่วนแห่งบุญใน ภัตตาหารนั้นด้วย” ชายผู้นั้นจึงยอมขายอาหารให้

เมื่อชายเข้ใจน้อมภัตตาหารไปถวายพระเถระ ท่าน รับเพียงครึ่งเดียวเพื่อให้เขาได้รับประทานอาหารด้วย แต่เขา กราบเรียนพระเถระว่าเขาต้องการบุญมากกว่า ขอให้พระเถระ อนุเคราะห์เขาด้วย พระเถระจึงยอมรับอาหารทั้งหมดมาฉัน หลังจากนั้น ทั้งพระและชายเข้ใจได้เดินทางไปพร้อมกัน พระเถระได้ไต่ถามความเป็นมา เขาจึงได้เล่าเหตุการณ์ทั้งหมด ถวายพระเถระ

พระเถระฟังแล้วสลดใจว่า ชายเข้ใจผู้ใจบุญท่านนี้ ได้ทำในสิ่งที่ทำได้ยาก จึงรู้สึกว่าเป็นหนี้ชายเข้ใจ เมื่อแยก ทางกันแล้ว พระเถระรีบเข้าไปพักที่มหาวิหารเพื่อบำเพ็ญ สมณธรรม ด้วยความคิดว่า จะเป็นเนื่อนาบุญให้กับชายเข้ใจ คินนั้นจึงตั้งใจมั่นว่า “แม้เนื้อเลือดจะแห้งเหือดหายไป หากไม่

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยะ

๒๑๘

บรรลุลุทธิกรรมก็จะไม่ลุดจากที่เด็ดขาด” ตลอดทั้งคืน ท่านยังไม่สามารถทำใจให้หยุดนิ่งได้ รุ่งเช้าจึงไม่ยอมออกบิณฑบาต ท่านได้ทุ่มเทปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลุลุทธิกรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ได้

ล่วงไปวันที่สองและวันที่สาม ใจของท่านค่อยๆ สงบไปตามลำดับจนกระทั่งถึงวันที่เจ็ด พระเถระทำใจหยุดใจนิ่งอย่างสมบูรณ์ ในที่สุดก็ได้บรรลุลุทธิกรรมเป็นพระอรหันต์ เมื่อบรรลุลุทธิกรรมแล้ว ท่านรู้สึกว่าร่างกายอ่อนล้าเหลือเกิน จึงพิจารณาอายุสังขาร รู้ว่าจะไม่สามารถดำรงอภิปายูได้ จึงได้เล่าเรื่องราวความเป็นมาของตัวท่านเองให้เหล่าพระภิกษุสงฆ์ฟัง พระเถระปรารภนาให้ชายเข็ญใจพ้นจากความทุกข์ยาก อีกทั้งยังอยาก让他รู้ว่า เขาได้ทำบุญกับเนื่อนานบุญอันเลิศจริงๆ จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ในการประชุมเพลิงของท่าน หากชายเข็ญใจไม่มาในงานนี้ ก็ขออย่าให้เพลิงลุกขึ้นได้

เมื่อพระราชารัฐข่าวก็เสด็จมาร่วมประชุมเพลิง แต่ก็ไม่สามารถประชุมเพลิงได้ เมื่อรู้ว่าต้องรอชายเข็ญใจก่อน จึงรับสั่งให้เรียกหา เมื่อชายเข็ญใจเดินทางมาถึง พระราชาทรงมอบทรัพย์สมบัติมากมายให้ชายเข็ญใจนั้น หลังจากชายเข็ญใจได้เข้าไปกราบพระเถระด้วยความเลื่อมใสแล้ว สรีระของพระเถระได้ลอยขึ้นไปประดิษฐานบนเชิงตะกอน จากนั้นก็มีเปลวไฟลุกขึ้นมาเอง นำความปลื้มปิติ และอัศจรรย์ใจมาสู่ชาย

วิธีตอบแทนคุณของญาติโยมอย่างอริยยะ

๒๑๕

เข็ญใจ รวมทั้งพระราชาและมหาชนที่มาร่วมงานนั้นยิ่งนัก

นี่เป็นตัวอย่างของพระสงฆ์ผู้เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศ
ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ว่า ในบรรดาลิ่งที่เดินด้วยเท้า พระสงฆ์
ประเสริฐที่สุด ยิ่งหากทำบุญกับภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ มหัคคตกุศล
อันจะนับจะประมาณมิได้ ก็ย่อมจะบังเกิดขึ้น ขอให้ตระหนักว่า
ที่เราทำบุญกับพระสงฆ์นั้น ทำด้วยความศรัทธาเลื่อมใสใน
ความเป็นผู้มีศีล มีสมาธิ และปัญญาที่สามารถช่วยตน และหมู่
สัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในอบายภูมิ ไม่ใช่ทำเพราะความเมตตา
สงสาร โสมนสฺสสหคตฺ จิตฺตํ คือ จิตที่ประกอบด้วยความโสมนัส
การทำด้วยความศรัทธา และการทำด้วยความเมตตาจึง
แตกต่างกัน บุญที่เกิดขึ้นจึงแตกต่างกันมาก ความบริสุทธิ์ของ
เนื่อนาบุญ คือ ทางมาแห่งบุญกุศล ที่จะเกิดขึ้นกับตัวเราทุกภพ
ทุกชาติ ตราบกระทั่งเข้าสู่นิพพาน

๒๔

วิธีทำบุญ ให้ถูกหลักวิชา

กุศลบุตรเมื่อหวนระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านทำแล้วใน
กาลก่อนว่า คนโน้นได้ให้สิ่งของแก่เราแล้ว คนโน้นได้ทำ
อุปการคุณแก่เราแล้ว ญาติมิตร และสหายได้ให้สิ่งของแก่เรา
และได้ช่วยทำกิจของเรา ดังนี้ พึงให้ทักษิณาทานแก่เปรต
ทั้งหลาย

วิธีทำบุญให้ลูกหลักวิชา

๒๒๒

จุดประสงค์ของชีวิต คือ เกิดมาเพื่อทำพระนิพพานให้แจ้ง มิใช่เพื่อมาทำอย่างอื่น ใครทำความดีก็มีความสุขเป็นผลทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ส่วนผู้ที่ทำบาปอกุศลไว้ ย่อมได้รับผลกระทบ เสวยวิบากกรรมทุกข์ทรมาน บุญกุศลที่ทำไว้ไม่ได้หนีหายไปไหน จะติดตามตัวเราไปเหมือนเงาตามตัว บาปกรรมที่ทำไว้เปรียบเสมือนล่อเกวียน ที่หมุนตามบดขยี้รอยเท้าโค ไม่มีผู้ใดหลีกเลี่ยง บาปกรรมที่ทำไว้ได้ พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้ละชั่ว และทำความดีด้วยกายวาจาใจ อีกทั้งทำจิตให้ผ่องใสอยู่เสมอ ให้ใจใสสะอาดบริสุทธิ์ จะได้พบที่พึ่งที่ระลึกภายใน คือ พระรัตนตรัยนั่นเอง

พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ตีโรกุตทสูตร ความว่า

“อทาลี เม อกาลิ เม   ญาติ มิตตา สขา จ เม
เปตานํ ทกฺขิณํ ทชฺชา   ปุพฺเพ กตมณฺุสฺสรํ

กุลบุตรเมื่อหวนระลึกถึงอุปการคุณที่ท่านทำแล้วในกาลก่อนว่า คนโน้นได้ให้สิ่งของแก่เราแล้ว คนโน้นได้ทำอุปการคุณแก่เราแล้ว ญาติมิตร และสหายได้ให้สิ่งของแก่เรา และได้ช่วยทำกิจของเรา ดังนี้ พึงให้ทักษิณาทานแก่เปรตทั้งหลาย”

วิธีทำบุญให้ถูกหลักวิชา

๒๒๓

ทักษิณาทาน หมายถึง การทำบุญด้วยวัตถุสิ่งของแด่
ภิกษุสงฆ์ แล้วอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลแก่หมู่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว
ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วายชนม์ต้องการมากที่สุด เพราะบุญนั้นจะตามส่ง
ผลให้หมู่ญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว แมตกไปในอบาย หากมีบุญมาก
ก็สามารถส่งผลให้หลุดพ้นจากความทุกข์ในอบายได้ หรือหาก
บังเกิดในสุคติภูมิอยู่แล้ว ย่อมมีความสุขยิ่งๆ ขึ้นไป ญาติเหล่านั้น
นั้นย่อมได้เป็นเจ้าของสมบัติใหญ่ที่เราอุทิศไปให้

การทำบุญแล้วอุทิศส่วนกุศลแก่บุคคลผู้ละโลกไปแล้ว
จึงเป็นหน้าที่ของผู้ยังมีชีวิตอยู่ เพราะเราไม่อาจรู้ได้ว่า ญาติ
ของเราเคยประมาทพลาดพลั้งไปทำบาปอกุศลใดไว้บ้าง
ดวงบุญในตัวที่จะส่งผลให้พวกญาติได้ไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์
เราก็ไม่อาจรู้ได้ว่ามีมากน้อยเพียงไรเช่นกัน ฉะนั้นเพื่อความ
มั่นใจในการเดินทางไปสู่สัมปรายภพของหมู่ญาติ หรือเมื่อ
นึกถึงคุณความดีของท่านเหล่านั้น เราจึงควรหาโอกาสทำบุญ
เพื่ออุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้กับหมู่ญาติของเรา

*มีเรื่องที่เกิดขึ้นในอดีต ในกัปที่ ๙๒ แต่ภัทรกัปนี้
มีพระโอรส ๓ พระองค์ ซึ่งเป็นพี่น้องกัน มีความศรัทธาเลื่อมใส

วิธีทำบุญให้ลูกหลักวิชา

๒๒๔

อยากทำบุญใหญ่ด้วยการถวายสังฆทานตลอด ๓ เดือน แต่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระนามว่าผู้สละพร้อมด้วยพระอรหันตสาวก เนื่องจากอยากได้บุญมาก คือผู้ให้ก็บริสุทธ์ ผู้รับก็บริสุทธ์ บริสุทธ์ทั้งทายกและปฏิบัติทัก ทั้งสามพี่น้องจึงมอบหมายให้ขุนคลังเป็นผู้ดูแลการเบิกจ่ายเงินในการสร้างมหาทานบารมี ส่วนพระโอรสพากันน้องชายหนุ่มชาวสมทานศีล ๘ พร้อมด้วยบุรุษ ๒,๕๐๐ คน ได้ร่วมกันอุปัฏฐากพระผู้มีพระภาคเจ้า และพระภิกษุสงฆ์ด้วยความเคารพ

นายเสมียนเป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใส ได้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดแจงมหาทานด้วยความเคารพ เขาได้ชวนหมู่ญาติในชนบทพร้อมด้วยชาวบ้าน ๑๑,๐๐๐ คน มาช่วยกันทำอาหาร แต่เนื่องจากหมู่ญาติและชาวบ้านบางกลุ่มไม่ได้มาด้วยจิตศรัทธาดังนั้นบางคนทำอาหารไปก็แอบกินของพระไปด้วย หรือเก็บตุนอาหารที่ตักกลับไปกินที่บ้านบ้าง ส่วนผู้มีศรัทธาต่างตั้งใจถวายทานด้วยความเลื่อมใสยิ่งนัก

เมื่อละโลก พระโอรสทั้งสาม นายเสมียน และหมู่ญาติผู้ถวายทานด้วยความเคารพ ได้ไปบังเกิดในสวรรค์ เสวยทิพยสมบัติอยู่เป็นเวลายาวนาน ส่วนผู้ที่ไม่เคารพในทาน ขโมยของที่จะถวายพระ ได้ไปบังเกิดเป็นสัตว์นรก เสวยความทุกข์

วิธีทำบุญให้ถูกหลักวิชา

๒๒๕

ทรมานเป็นเวลายาวนานเช่นกัน ครั้นมาในภัทร์กัปนี้ เริ่มตั้งแต่
ในสมัยของพระกกุสันธพุทธเจ้า หมู่ญาติของนายเสมียนได้พ้น
จากลัตว์นรก มาเกิดเป็นเปรตผู้หิวโหย

เปรตญาติของนายเสมียนอยากพ้นจากอัฐภาพนั้น
จึงพากันไปเข้าเฝ้าพระกกุสันธสัมมาสัมพุทธเจ้า ทูลถามว่า
“เมื่อไรจะพ้นจากอัฐภาพเปรตนี้เสียที” พระผู้มีพระภาคเจ้า
ตรัสว่า “ท่านยังไม่พ้นในยุคนี้หรอก แต่ในอนาคตเมื่อแผ่นดินนี้
หนาขึ้น ๑ โยชน์ จักมีพระโกนาคมนพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้น
ให้พวกท่านไปถามพระพุทธรูปองค์นั้นเถิด” พวกเปรตได้
ฟังแล้วก็ปิติดีใจ รอคอยด้วยความหวัง ระคนกับความทุกข์ทรมาน
ตั้งหน้าตั้งตารอคอยไปอีก ๑ พุทธันดร

เมื่อแผ่นดินหนาขึ้น ๑ โยชน์ พระโกนาคมนพุทธเจ้าได้
เสด็จอุบัติขึ้น พวกเปรตก็พากันเข้าเฝ้าพระพุทธรูปต่างได้
รับคำตอบว่า “ให้รอไปก่อน เมื่อใดแผ่นดินนี้หนาขึ้น ๑ โยชน์
ให้ไปถามพระกัสสปพุทธเจ้า” เปรตต้องอดทนรอไปอีก ๑
พุทธันดร ครั้นมาในยุคของพระกัสสปพุทธเจ้า เปรตได้รับ
พยากรณ์ว่า “ให้รอไปอีก ๑ พุทธันดร ญาติของท่านซึ่งเคย
ทำบุญร่วมกันมาในกัปที่ ๙๒ แต่ภัทร์กัปนี้ จะจุติจากสวรรค์มา
เป็นพระราชาพระนามว่าพิมพิสาร เมื่อพระราชาทำบุญแล้ว จะ

วิธีทำบุญให้ลูกหลักวิชา

๒๒๖

อุทิศส่วนกุศลแก่พวกท่าน” พวกเปรตได้ยินพุทธพยากรณ์เช่นนั้น
ก็ดีใจ เสมือนจะได้พ้นจากความทุกข์ทรมานในวันรุ่งขึ้น ฉะนั้น

ครั้น ๑ พุทธันดรผ่านไป พระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา
ทรงอุบัติขึ้นในโลก พระราชโอรสทั้ง ๓ พร้อมด้วยบุรุษ ๒,๕๐๐ คน
ได้จุติจากเทวโลกมาเกิดในสกุลพราหมณ์ในแคว้นมคธ และ
ได้พากันบวชเป็นฤๅษีเป็นชฎิล ๓ พี่น้อง ฝ่ายนายเสมียนได้เป็น
พระเจ้าพิมพิสาร เมื่อพระราชชาติได้ฟังธรรมจากพระพุทธองค์
ทรงมีดวงตาเห็นธรรมเป็นพระโสดาบันพร้อมด้วยข้าราชการ
๑๑,๐๐๐ คน ทรงมีกุศลศรัทธาแรงกล้าและได้ถวายวิหาร
เวฬุวันแด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งถือว่าเป็นวัดแห่งแรกใน
พระพุทธศาสนา

พวกเปรตพากันมายืนล้อมด้วยหวังว่า พระราชาจะ
อุทิศส่วนบุญให้ แต่พระราชาก็ไม่ได้อุทิศส่วนบุญ เมื่อพวกเปรต
ไม่ได้รับบุญ รู้สึกสิ้นหวัง ตกกลางคืนจึงพากันส่งเสียงร้อง
คร่ำครวญน่าสะพรึงกลัวอย่างยิ่ง พระราชาทรงตกพระทัยใน
เสียงโหยหวนน่าขนพองสยองเกล้าเช่นนั้น รุ่งเช้าพระองค์รีบ
เสด็จไปกราบทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อรู้ต้นสายปลาย
เหตุแล้ว พระองค์จึงถวายทานพร้อมกับอุทิศส่วนกุศลไปให้
เปรตผู้เคยเป็นญาติทั้งหลายเหล่านั้น

วิธีทำบุญให้ถูกหลักวิชา

๒๒๓

ทันทีที่กล่าวคำอุทิศส่วนกุศล สรรโปกษณีนันดารดาษ ด้วยดอกบัวได้บังเกิดขึ้นแก่พวกเปรต เปรตพากันอาบและดื่ม น้ำในสระโปกษณีนัน เพื่อระงับความหิวกระหาย และได้กลับ กลายเป็นผู้มีกายงดงามตั้งทองคำ นอกจากนั้นของขบเคี้ยว ของบริโภค และเสื้อผ้าอาภรณ์ที่พระองค์ทรงอุทิศให้ ก็กลายเป็นทิพยสมบัติบังเกิดขึ้นมากมาย พระผู้มีพระภาคเจ้าทรง บันดาลให้พระราชาทนเปรตด้วยตาเนื้อ อีกทั้งเห็นทิพยวิมาน และทิพยสมบัติมากมายของหมู่ญาติ ทำให้พระองค์ทรงปลื้ม ปีติมาก

พระบรมศาสดาได้ตรัสสอนว่า ในเปตติวิสัย ไม่มีกสิกรรม ไม่มีการทำมาค้าขาย การซื้อการขายด้วยเงินตราก็ไม่มี หมู่สัตว์ผู้ทำกาละไปบังเกิดในเปตติวิสัยแล้ว ย่อมยังอัตภาพ ให้เป็นไปด้วยทานที่ทายกให้ แล้วอุทิศให้จากมนุษยโลก เหมือน น้ำฝนตกลงในที่ดอนย่อมไหลไปสู่ที่ลุ่ม ฉนใด ทานที่หมู่ญาติมิตร ให้แล้วจากมนุษยโลกนี้ ย่อมสำเร็จผลแก่เปรตทั้งหลาย ฉนนัน

ฉนนัน เมื่อเราหวนระลึกถึงอุปการคุณของผู้มีพระคุณ หรือบรรพบุรุษของเราที่เคยทำความดีกับเรา ก็ควรทำทักษิณา- ทาน อุทิศส่วนกุศลไปให้ท่านเหล่านั้น เพราะบุญท่านนั้นเป็นสิ่งที่ หมู่ญาติผู้ล่วงลับต้องการมากที่สุด และเป็นสิ่งที่พึงทั้งในโลกนี้

วิธีทำบุญให้ลูกหลักวิชา

๒๒๘

และโลกหน้า ส่วนการร้องให้ เศร้าโศก พิโรธำพัน อาลัยอาวรณ์
ไม่ได้เกิดประโยชน์ใดแก่ผู้ล่วงลับ ญาติเหล่านั้นจะรับรู้ได้ก็ต่อเมื่อ
เราได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้เท่านั้น ด้วยการทำทานก็ดี
รักษาศีลหรือเจริญภาวนาก็ดี แล้วแผ่ส่วนบุญส่วนกุศลไปให้
จึงจะเป็นเลียบยงสำคัญในการเดินทางในวัฏสงสารได้สะดวก
สบายขึ้น เมื่อรู้จักหลักวิชาเช่นนี้แล้ว ให้ทำบุญอุทิศส่วนบุญ
กุศลไปให้หมู่ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว ตลอดจนสรรพสัตว์ทั้งหลาย
ด้วย

๒๕

วิถีแก๊ง กิเลสในตัว

กุสลา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ให้ผลเป็นความสุข

อกุสลา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอกุศล ให้ผลเป็นความทุกข์

อพยากตา ธมมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอพยากตา ให้ผลเป็นกลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๑

ตราบิตที่มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย ยังไม่หลุดพ้นจากอาสวกิเลส เสบียงในการเดินทางไกลในสังสารวัฏ คือบุญกุศลนี้ ก็ยังเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การสั่งสมบุญทำได้ในทุกที่ทุกโอกาส ทุกเวลานาที ขอเพียงให้เห็นคุณค่าของบุญ แล้วทุ่มเทสร้างความคิดอย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถ สักวันหนึ่งเมื่อบุญบารมีเต็มเปี่ยม ย่อมถึงเป้าหมายปลายทางได้อย่างแน่นอน ได้เสวยเอกนัตบรมสุขที่พระพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลายต่างได้เข้าถึง

ถ้าเรารักบุญจริง ต้องทำบุญบ่อยๆ ทำแล้วก็ให้นึกถึงบ่อยๆ บุญนั้นจะได้ตามอำนาจสุขให้เราอย่างต่อเนื่อง เกิดที่ภพที่ชาติจะได้ประสบแต่ความสุข และความสำเร็จตลอดไป ยิ่งกว่านั้นบุญสำคัญที่จะขาดมิได้ก็คือ บุญจากการเจริญสมาธิภาวนา เป็นบุญละเอียดที่จะช่วยกลั่นกาย วาจา ใจของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ เป็นเหตุให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวง

*มีวาระพระบาลีใน พระอภิธรรมปิฎก ว่า

“กุสลา ธมฺมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ให้ผลเป็นความสุข

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๒

อกุสลา ธมฺมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอกุศล ให้ผลเป็นความทุกข์

อพยยากตา ธมฺมา

ธรรมทั้งหลายที่เป็นอพยยากตา ให้ผลเป็นกลางๆ ไม่สุขไม่ทุกข์”

พุทธพจน์ที่ได้ยกขึ้นมาี้ เมื่อได้ยินได้ฟังแล้ว ทุกท่านคงจะรู้สึกคั่นหู เพราะได้ยินพระสวดบทนี้ ในงานบำเพ็ญกุศล สวดพระอภิธรรมอยู่บ่อยๆ เพียงแต่อาจไม่เข้าใจความหมายว่ามีนัยลึกซึ้งเพียงไร โดยย่อ ก็เป็นอย่างไรก็ได้แปลเอาไว้ แต่ก็น่าอัศจรรย์ว่าเพียงถ้อยคำไม่กี่ประโยค กลับมีความหมายลึกซึ้ง สุขุมลุ่มลึก ยากต่อการเข้าใจยิ่งนัก ท่านจึงเรียกหมวดธรรมนี้ว่า อภิธรรมหรือปรมัตถธรรม คือ ธรรมชั้นสูง ต้องอาศัยเวลาในการศึกษากันอย่างจริงจัง และต้องมีผู้รู้ที่เข้าใจอย่างแตกฉาน ทั้งภาคปริยัติ และภาคปฏิบัติมาอธิบายให้ฟัง เราจึงจะรู้แจ้งแทงตลอด โดยเฉพาะต้องศึกษาจนเกิดปฏิเวธ จึงจะเข้าใจไปตามความเป็นจริงได้

ขออธิบายให้ได้รับฟังกันย่อๆ พอเข้าใจตามสมควรแก่เวลา คือ มนุษย์เป็นเหมือนหุ่นที่ให้นุญและบาปเช็ด ภายในตัวของเรามีทั้งบุญและบาป มีทั้งที่ไม่เป็นบุญไม่เป็นบาป คือมีธรรมทั้งสามฝ่ายประกอบเข้ามาอยู่ในตัวของเรา ทั้งฝ่ายที่

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๓

เป็นกุสลา อัมมา อกุสลา อัมมา และอัพยากตา อัมมา อยู่ในตัวของเรานี้แหละ กุสลา อัมมานั้นมีสีขาว ให้ผลที่เป็นอานิสงส์นำ แต่ความสุขความเจริญมาให้ อกุสลา อัมมา มีลักษณะสีดำ ให้ผลคือนำความทุกข์ ความโทมนัส ความเสื่อมมาให้ อัพยากตา อัมมา คือธรรมที่ไม่เป็นบุญ ไม่เป็นบาป ไม่ใช่กุศล และอกุศล ให้ผลเป็นกลางๆ ที่ส่งผลอยู่ในตัวของเรา

ตัวของเราที่ประกอบด้วยกายยาววา หนาคืบ กว้างศอกนี่ เป็นเหมือนหุ่นให้ธาตุธรรมทั้งสามฝ่ายเชิดอยู่ภายในใจของเรา ขึ้นอยู่ว่า จะให้ธรรมฝ่ายไหนเข้ามาครอบครอง จะให้กุศล อกุศล หรืออัพยากตาก็แล้วแต่เรา ถ้าหากว่าเรามีสติ มีสมาธิ มีปัญญากำกับแล้ว เราก็จะให้แต่ฝ่ายกุศลเข้ามาในใจของเรา ทำให้เราคิดพูดทำแต่สิ่งที่ดี นี่เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะไม่ว่าเราจะทำสิ่งใด สิ่งนั้นก็จะเป็นผล ทั้งที่เป็นกุศล อกุศล และเป็นกลางๆ

แต่เดิมมนุษย์มีรูปสมบัติที่สมบูรณ์แข็งแรง ถึงพร้อมด้วยลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ มีทรัพย์สมบัติที่สันทน หล่อเลี้ยง อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง มีคุณสมบัติที่เต็มเปี่ยมพร้อมหมด คือ มีทั้งวิชา ๓ วิชา ๔ อภิญญา ๖ พร้องพร้อมด้วยญาณทัสสนะ การรู้ การเห็นที่ตรงไปตามความเป็นจริง คือพร้อมที่จะไปสู่ที่สุดแห่งธรรมอย่างนี้

วิธีแก้อกิเลสในตัว

๒๓๔

ต่อมาภายหลังฝ่ายอกุศลได้ส่งกิเลสเข้ามาหุ้มเคลือบ
เอิบอาบ ซึมซาบ ปนเป็น สวมซ้อน ร้อยไล่ ในกลางของกลาง
กายมนุษย์ บังคับตลอดหมดทั้งโอกาสโลก ชั้นขุโลก ลัทธิโลก
เอาความโลภ ความโกรธ ความหลง โดยมีวิชาเป็นรากเหง้า
เข้ามาร้อยอยู่ในกลางของกลาง ทำให้รูปสมบัติที่เคยสมบูรณ์
พร้อมด้วยลักษณะมหาบุรุษ เสื่อมถอยคุณภาพลง จนกลายเป็น
เพศขึ้น มาเป็นเพศชายเพศหญิงในภายหลัง จากเดิมที่มีทรัพย์
สมบัติคอยหล่อเลี้ยงในละเอียดย ไม่ต้องทำมาหากิน อยู่ด้วย
ความสุขสบาย ทำให้สมบัติเหล่านี้พร่องขาดและหายไป ต้อง
เสียเวลาทำมาหากินตั้งแต่เกิดจนตาย

คุณสมบัติที่พร่างพร้อมคือวิชาทั้งหลายก็เสื่อมถอย
ดวงเห็น จำ คิด รู้ ที่สว่างไสวใหญ่โตเท่ากัน ที่เป็นญาณทัสสนะ
อันบริสุทธิ์สะอาดก็เสื่อมคุณภาพ หมองแล้วก็มีดมัว คุณภาพ
น้อยลง ขนาดเล็กลง อานุภาพทั้งหลายก็เสื่อมถอย เพราะ
ความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะมีวิชาเป็นรากเหง้า
อวิชชามาบังคับธาตุธรรมของมนุษย์ให้ตกต่ำลง ทำลายรูปสมบัติ
ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติทั้งหลายให้เสื่อมถอยหายลงไปเรื่อยๆ

ความโลภ เป็นตัวที่กำจัดทรัพย์สมบัติ ที่ไม่เคยพร่องให้
เสื่อมถอยลง ความโกรธมาทำให้รูปสมบัติ ที่พร่างพร้อมด้วย

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๕

ลักษณะมหาบุรุษเสื่อมถอยลง ความหลง คือโมหะ ก็มากด ทำให้คุณสมบัติ คือ วิชชา ๓ วิชชา ๔ อภิญญา ๖ เสื่อมถอยลง เสื่อมถอยลงไปเช่นนี้ เพราะอำนาจความโลภ ความโกรธ และความหลง ที่มีวิชชาเป็นราก ดังนั้น ฝ่ายกุศล คือ ธาตุธรรม ฝ่ายขาว จึงส่งพลังที่มากแก้ความโลภ ความโกรธ ความหลงที่ บังคับอยู่ในใจ เกิดเป็นบุญกิริยาขึ้นมา เป็นพลังในการแก้ความโลภ ความโกรธ ความหลงของมนุษย์ให้หายไป

เพราะฉะนั้น ทานจึงบังเกิดขึ้น บุญที่เกิดจากการทำ ทานก็ตามมา เมื่อปรารถนาที่จะละความโลภให้หมดไปจากใจ จะต้องให้ทาน เมื่อทำทานตัดขาดออกจากใจแล้ว บุญกุศลจึง บังเกิดขึ้น ทรัพย์สมบัติที่สมบูรณ์บริบูรณ์บังเกิดขึ้นตามมา ต่อมา ฝ่ายกุศลก็ส่งศีลเข้ามา เพื่อเป็นพลังในการกำจัดความโกรธ เมื่อสมาทานตั้งใจรักษาศีลอย่างดีแล้ว ศีลย่อมกำจัดความโกรธ ให้หายไปจากใจ เมื่อความโกรธหายไป ก็จะทำให้รูปสมบัติ สมบูรณ์ดีขึ้นมาตามลำดับ นอกจากนี้ฝ่ายกุศลจะส่งภาวนาลงมา เพื่อให้มนุษย์ใช้ภาวนากำจัดโมหะ คือ ความหลงให้ออกไปจากใจ เมื่อโมหะถูกกำจัดหายไป คุณสมบัติที่มีแต่เดิมจะค่อยๆ กลับคืนมา

ดังนั้น การที่เราประกอบกุศลธรรมมีทาน ศีล ภาวนา เป็นต้น นับเป็นพลังที่สำคัญของกุศลธรรม ที่มีไว้เพื่อกำจัดอกุศล

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๖

มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มือวิชาเป็นรากให้สลายหายไป เมื่อเราทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาดีแล้วยอมชำระล้างหรือกลั่นธาดุธรรม เห็น จำ คิด รู้ ให้สะอาดบริสุทธิ์ และให้ผ่อนคลายได้ เพราะบุญกุศลทุกอย่างที่เราทำนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อการกำจัดอาสวกิเลส กำจัดสิ่งที่มาบังคับกายวาจาใจของเรา เมื่อกำจัดความโลภได้ ทรัพย์สมบัติก็บังเกิดขึ้น เมื่อกำจัดความโกรธให้เบาบางลงไปได้ รูปสมบัติที่สมบูรณ์ก็บังเกิดขึ้น เมื่อกำจัดความหลงให้หมดไปได้ คุณสมบัติที่สมบูรณ์ก็บังเกิดขึ้น ทุกอย่างจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีตามลำดับ

จิตดั้งเดิมของมนุษย์นั้นล้วนเป็นประภัสสรมีความสะอาดบริสุทธิ์ บริบูรณ์ แต่ถูกกิเลส และอุปกิเลสทั้งหลายจรรยาเหมือนดั่งเมฆหมอก ที่มาปิดบังความสว่างของพระจันทร์ในคืนวันเพ็ญ ทำให้มนุษย์ไม่เห็นถึงฝั่งความเป็นจริงของชีวิต

ดังนั้น เมื่อเราตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งเหล่านี้แล้ว ให้ปิติเบิกบานว่า บุญกุศลที่เราทำไปนี้ ถ้าทำให้ถูกหลักวิชาแล้ว จะต้องเป็นไปเพื่อขจัดความโลภให้มลายหายสูญ ขจัดความโกรธให้เบาบางลง และขจัดความหลงให้มลายหายไปในใจของเราจะได้สะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใสเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญที่ปราศจากเมฆหมอก ซึ่งจะเป็นเหตุให้ได้รูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ

วิธีแก้กิเลสในตัว

๒๓๓

อันพรึงพร้อมบริบูรณ์กลับคืนมา ขอให้ทุ่มเทสั่งสมบุญกันให้
เต็มที่ อย่าได้ประมาท อย่ามีข้อแม้ข้ออ้าง หรือเงื่อนไขใดๆ
ในใจของเราจะได้มีแต่ กุสลา ธรรม คือ ธรรมที่เป็นกุศลล้วนๆ
เป็นธาตุธรรมฝ่ายขาว ที่ส่งผลเป็นความสุขให้เราไปทุกภพ
ทุกชาติตราบถึงที่สุดแห่งธรรม

๒๒

วิธีทำตน
ให้คนอื่นรัก

ชนยอมกระทำบุคคล

ผู้สมบุรณ์ด้วยศีลและทศสนะ

ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้พูดคำจริงเป็นปกติ

ผู้ทำงานอันเป็นหน้าที่ของตน ให้เป็นที่รัก

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๐

การประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับตัวเราเอง และมวลมนุษยชาติ หากผู้ใดรู้วิธีการปฏิบัติธรรมที่ถูกต้องสมบูรณ์ และมีความเพียรอย่างสม่ำเสมอ คุณธรรมที่ดั่งงามต่างๆ จะเพิ่มพูนขึ้นในใจ บุคคลนั้นจะเป็นผู้มีธรรมะเป็นอาภรณ์ เป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทังหลาย อีกทั้งเป็นบุคคลผู้ทรงคุณค่า ธรรมะจะเป็นที่พึ่งของเราได้ตลอดเวลา แม้คนอื่นก็เคารพเลื่อมใส ดังนั้นธรรมะจึงเป็นอาภรณ์ประดับกายที่อมตะมั่นคงที่สุด ที่จะติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ขอให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้ดี เราจะได้เป็นเจ้าของสมบัติอันล้ำค่านี้กันทุกคน

พระลัมมะลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน คาถาธรรมบท ว่า

**“ลิลทสฺสนสมฺปนฺนํ ธรรมญฺจํ สจฺจวาทินํ
อตุตฺตโน กมฺมกฺุพฺพานํ ตํ ชโน กุรุเต ปิยํ**

ขณยอมกระทำให้บุคคลผู้สมบูรณ์ด้วยศีลและทัสสนะ ผู้ตั้งอยู่ในธรรม ผู้พูดคำจริงเป็นปกติ ผู้ทำงานอันเป็นหน้าที่ของตน ให้เป็นที่รัก”

คนที่จะเป็นที่รัก หรือต้องการให้บุคคลอื่นรักและเคารพด้วยความจริงใจนั้น ต้องมีคุณธรรมอย่างน้อย ๕ ประการข้างต้น คือ ต้องมีศีล มีญาณทัสสนะ ตั้งอยู่ในธรรม พูดคำสัตย์จริง

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๑

เป็นปกติ และทำงานที่เป็นหน้าที่ของตน

คำว่า ศิล นั่น โดยความหมาย คือ ภาวะความเป็นปกติ ของมนุษย์ทุกคน ผู้มีศิลปะ คือ ผู้ที่ประพฤติสุจริตทางกายและวาจา อย่างน้อยต้องเป็นผู้มีศิลปะ ๕ เป็นปกติ ถ้าเป็นสามเณรก็มีศิลปะ ๑๐ เป็นพระภิกษุต้องรักษาศิลปะ ๒๒๗ ข้อ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ไม่ให้ ต่างพร้อยแม้แต่นิดเดียว และควรทำศิลปนั้นให้เจริญยิ่งขึ้นไป ให้เป็น “อริศิลปะ” ซึ่งแปลว่า ศิลอันยิ่ง เป็นศิลปะที่เห็น ไม่ใช่ศิลปะ ที่ลึกลับแต่ที่รู้จักเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

เราจะเห็นดวงศิลปะได้ต้องหมั่นประพฤติปฏิบัติธรรม จนกระทั่งใจหยุดนิ่งถูกส่วนตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ทำใจ ให้หยุดให้นิ่งอยู่ตรงนั้น เมื่อใจถูกส่วนจะเห็นดวงธัมมานุปัสสนา- สติปฏิฐาน ไสยบริสุทธิ์เท่าฟองไข่แดงของไก่ หยุดต่อไปตรงกลาง ดวงธรรมนั้น จะเห็นดวงศิลปะผุดซ้อนขึ้นมา เป็นดวงไสยบริสุทธิ์ เป็นศิลปะเห็น คือ เห็นเป็นดวงเกิดขึ้นมา ถ้าศิลปนั้นบริสุทธิ์ก็เห็นว่าบริสุทธิ์ ศิลไม่บริสุทธิ์ก็เห็นว่าไม่บริสุทธิ์ ไสยสว่างหรือมัวหมอง เพียงไหนก็เห็นได้ด้วยใจของเราเอง

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติได้จนถึงอริศิลปะ เห็นเป็นดวงใสแจ่ม อยู่ตลอดเวลา จะมีแต่ความสุขกายสุขใจ ไม่ต้องฝืนใจหรือ พยายามข่มใจ รักษาศิลปะอย่างมีความสุขไม่เคร่งเครียด มีหน้าตา

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๒

ขึ้นบาน ผิวพรรณววรรณะผ่องใส ใครพบเห็นก็อยากเข้าใกล้
นี่เป็นคุณสมบัติประการแรก ที่ทำให้เป็นที่รักของมนุษย์และเทวา

คุณสมบัติประการที่ ๒ เป็นผู้สมบุรณ์ด้วยทัสสนะ คือ
มีความเห็นถูกต้อง ตรงไปตามความเป็นจริงของธรรมทั้งหลาย
ทั้งปวง เบื้องต้นจะต้องมีสัมมาทิฐิ คือ เห็นว่า การบูชามีผลจริง
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว โลกนี้มี โลกหน้ามี เช่นนี้เป็นต้น โดย
ความหมายเบื้องสูงในทางปฏิบัตินั้น หมายถึงสัมมาทิฐิใน
อริยมรรค อันหมายถึงปัญญาารู้เห็นอริยสัจ ๔ ต้องหยุดใจให้สนิท
จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกาย จึงจะรู้ชัดเห็นชัด รู้แจ้งด้วย
ญาณทัสสนะ เห็นแจ้งด้วยธรรมจักรของธรรมกาย ทำได้เช่นนี้
จึงจะเรียกว่าเป็นผู้สมบุรณ์ด้วยทัสสนะ เพราะเห็นได้รอบตัว
เห็นทั้งอดีตปัจจุบัน และอนาคตในเวลาเดียวกัน

คุณสมบัติประการที่ ๓ คือ ตั้งอยู่ในกุศลธรรมทั้งหลาย
อย่างน้อยมีกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ ในที่นี้ท่านหมายถึง
ตั้งอยู่ในโลกุตรธรรม ๙ คือ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ โดยนำ
ใจของเรามาตั้งอยู่ในกลางธรรมกาย มาหยุดอยู่ในกลางนี้
ตลอดเวลาทั้งวันทั้งคืน ทั้งหลับทั้งตื่น ยืน เดิน นั่ง นอน เราจะ
มีความสุขอยู่ในธรรมตลอดเวลา หน้าตาผ่องใสน่าเข้าใกล้
น่าเลื่อมใสยิ่งนัก

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๓

คุณสมบัติประการที่ ๔ คือ พูดคำจริงเป็นปกติ ไม่พูดให้คลาดเคลื่อนจากธรรม จากความเป็นจริง ความถูกต้องดีงาม คนพูดความจริงเป็นปกตินี้ จะเป็นที่รักที่นับถือ ที่เคารพและยำเกรงของทุกๆ คน จะอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ต้องระแวงระวังว่าใครจะมาจับผิด ไม่ต้องเสียเวลาจำเรื่องที่โกหก จะมีแต่เรื่องดีๆ ในใจเสมอ

คุณสมบัติประการสุดท้าย คือ การทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ ด้วยการทำหน้าที่กัลยาณมิตรให้กับตนเองและชาวโลก เป็นผู้นำยอดนักสร้างบารมี นำพาสรรพสัตว์ทั้งหลายให้เข้าถึงสันติสุขภายใน และพ้นจากทุกข์ทั้งปวง ต้องทำเช่นนี้จึงจะได้ชื่อว่า ทำหน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด คนที่พร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ ประการนี้ ย่อมเป็นที่รักที่ชอบใจของทุกคน เช่นเดียวกับคุณสมบัติของพระมหากัสสปเถระ เรื่องมีอยู่ว่า

*วันหนึ่ง พระบรมศาสดาพร้อมด้วยภิกษุสงฆ์จำนวน ๕๐๐ รูป และพระอสีติมหาเถระ เสด็จไปบิณฑบาตในกรุงราชคฤห์ พระพุทธองค์ทอดพระเนตรเห็นเด็กประมาณ ๕๐๐ คน ถือขนมออกจากเมืองไปยังสวนแห่งหนึ่งเพื่อขายในงานมหรสพ

---

*มก. เล่ม ๔๒ หน้า ๔๑๓

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๔

เด็กๆ เห็นพระศาสดา จึงถวายบังคมแล้วเดินจากไป มิได้ถวาย
ขนมแต่พระพุทธร่องค์หรือภิกษุสงฆ์แต่อย่างใด พระบรมศาสดา
ตรัสกับพระภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอต้องการ
ฉันทขนมไหม” “ขนมที่ไหน พระเจ้าข้า” พวกภิกษุทูลถาม

พระบรมศาสดาตรัสว่า “เธอทั้งหลายไม่เห็นพวกเด็ก
ที่ถือกระเช้าขนมเดินผ่านไปหรือ” พวกภิกษุกราบทูลว่า “เห็น
พระเจ้าข้า แต่พวกเด็กเหล่านั้นคงไม่ถวายขนมให้ใครๆ หรอก
พระเจ้าข้า” พระศาสดาตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย แม้เด็กเหล่านั้น
ไม่นิมนต์เราหรือพวกเธอให้รับขนมก็ตาม แต่ภิกษุผู้เป็นเจ้าของ
ขนม กำลังเดินตามพวกเธออยู่ด้านหลัง พวกเธอรอฉันทขนม
ก่อนแล้วจึงไป”

ขณะที่พวกเด็กๆ ยืนหลีกทางให้พระภิกษุทั้ง ๕๐๐ รูป
เดินผ่านไปนั้น พวกเขาเห็นพระมหากัสสปเถระ กำลังเดินตาม
มาข้างหลัง เด็กเหล่านั้นเกิดความเคารพในตัวตนมาก ต่างรีบ
วางกระเช้าลง กราบพระเถระด้วยเบญจางคประดิษฐ์ แล้วกราบ
นิมนต์ท่านรับขนม พระเถระพูดว่า “พระศาสดาพาพระภิกษุสงฆ์
ประทับนั่งอยู่ที่ใต้โคนไม้ พวกเธอจงนำไปถวายพระศาสดา
แล้วแบ่งถวายแต่พระภิกษุสงฆ์เถอะ” พวกเด็กๆ ต่างรับคำท่าน
พากันเดินถือกระเช้าขนมไปพร้อมกับพระเถระ พวกเขาถวาย
ขนมแล้วยืนมองดูอยู่ ณ ที่สมควร เพื่ออุปัฏฐากรับใช้ หลังจาก

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๕

พระภิกษุสงฆ์ฉันแล้ว จึงพากันกราบลาไปพร้อมๆ กัน

เมื่อเด็กเหล่านั้นจากไปไม่นาน ภิกษุทั้งหลายต่างโจษจันกันว่า “พวกเด็กเหล่านี้พากันถวายขนมเพราะเห็นแก่หน้าพระมหากัสสปะ ไม่ต้องรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระมหาเถระทั้งหลายเลย” พระบรมศาสดาตรัสชี้แจงว่า “ภิกษุทั้งหลาย มหากัสสปะผู้เป็นบุตรของเรา เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยศีลด้วยญาณทัสสนะ ตั้งอยู่ในธรรม พูดคำจริงเป็นปกติ มีกิจการอันเป็นหน้าที่ของตนสมบูรณ์แล้ว ย่อมเป็นที่รักของเหล่าเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ผู้มีบุญทั้งหลายย่อมทำการบูชาเธอด้วยปัจจัยสี่โดยเคารพ”

เราจะเห็นว่า ผู้มีคุณธรรมย่อมเป็นที่รักของมนุษย์และเทวดา ผู้มีศีลมีวัตรบริบูรณ์ย่อมเป็นที่สรรเสริญของบัณฑิตนักปราชญ์ทั้งหลาย ศีลเป็นเบื้องต้นของคุณธรรมทั้งปวง หากบุคคลใดตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกาย ควบคู่ไปกับการทำหน้าที่ภารกิจการงาน ชำระกายวาจาใจของตนให้สะอาดบริสุทธิ์แล้ว ตัวเราเองก็ดีเตียนตนเองไม่ได้ ผู้รู้ใคร่ครวญแล้วย่อมสรรเสริญไม่ว่าจะย่ำเท้าอย่างไรไป ณ แห่งหนตำบลใด ย่อมไม่เก้อเขินจะองอาจไม่หวั่นไหวไม่พริ้งพริงต่ออันตรายทั้งปวง สุขภาพร่างกายย่อมสมบูรณ์แข็งแรง ผิวพรรณวรรณะก็ผ่องใส เป็นที่รักที่เคารพยิ่งของเหล่ามนุษย์ และเทวดาทั้งหลาย

วิธีทำตนให้คนอื่นรัก

๒๔๖

เพราะฉะนั้น ขอให้ทุกท่านพึงตั้งใจรักษาศีล หมั่นชำระ
กายวาจาใจให้สะอาดบริสุทธิ์ ให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ด้วย
ญาณทัสสนะ เป็นผู้มึใจตั้งมั่นอยู่ในธรรม เป็นคนพูดคำจริง
ทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ หมั่นเจริญสมาธิภาวนาทุกวัน
อานิสงส์นี้จะส่งผลให้เรามีสุขภาพพลานามัยที่สมบูรณ์แข็งแรง
สามารถสร้างบารมีได้เต็มอ้อมเต็มกำลั้ง จะมีผิวพรรณวรรณะที่
ผ่องใส เป็นที่รักของมนุษย์และเทวาทั้งหลาย มีคุณธรรม
เพียบพร้อมบริบูรณ์ทั้งภายนอกและภายใน เราจะเป็นผู้มึ
ความสุขอยู่ในธรรมตลอดเวลา มีความสุขทุกอิริยาบถกันทุกๆ คน

๒๑

วิธีแบ่งแยกบุคคล

บุคคลไม่ได้เป็นคนเลวเพราะชาติ
ไม่ได้เป็นผู้ประเสริฐเพราะชาติกำเนิด
แต่เป็นคนเลวทรามเพราะกรรม
เป็นผู้ประเสริฐก็เพราะกรรมเท่านั้น

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๔๕

การศึกษาวิชาความรู้ในทางธรรม เป็นกรณียกย่องที่ควร
ทำไปควบคู่กับภารกิจในชีวิตประจำวัน เพราะคำสอนของ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต
เป็นความรู้ที่ทำให้พ้นทุกข์ เพราะเป็นปัญญาบริสุทธิ์ที่เกิดจาก
ใจหยุดนิ่ง ไม่ใช่เกิดจากการนึกคิดค้นเดา แต่เป็นความรู้ที่เกิด
จากการรู้แจ้งเห็นจริงในทุกสิ่ง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ควรศึกษา
อย่างยิ่ง เพราะยิ่งศึกษาก็ยิ่งรู้แจ้ง ยิ่งรู้แจ้งก็ยิ่งอยากทำตนให้
บริสุทธิ์ จะได้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะจากพญามาร ซึ่งการ
ศึกษาธรรมะจะให้ซาบซึ้ง และเห็นถูกต้องร่องรอยตรงไปตาม
ความเป็นจริงนั้น ต้องอาศัยใจที่หยุดนิ่งที่เกิดจากการเจริญ
สมาธิภาวนา ก็จะทำให้ได้ทั้งความรู้ ได้ทั้งความสุข และ
ความบริสุทธิ์ไปพร้อมๆ กัน

มีวาระพระบาลีใน อังคุตตรนิกาย ขุททกนินบาต ว่า

“น ชจุจ วสโล โหติ น ชจุจ โหติ พุราหุมนโณ
กมมุนา วสโล โหติ กมมุนา โหติ พุราหุมนโณ

บุคคลไม่ได้เป็นคนเลวเพราะชาติ ไม่ได้เป็นผู้ประเสริฐ
เพราะชาติกำเนิด แต่เป็นคนเลวเพราะกรรม เป็น
ผู้ประเสริฐก็เพราะกรรมเท่านั้น”

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๐

กรรมเป็นเครื่องจำแนกสัตว์โลกให้แตกต่างกัน การแบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ เป็นเรื่องที่มนุษย์คิด และแบ่งแยกกันขึ้นมาเอง แต่การกระทำความดีหรือความชั่วนั้นเป็นตัวแบ่งแยกอยู่แล้ว บางคนอยู่กับหมู่คณะที่มีแต่คนดี แต่หากไม่รักในการฝึกฝนตนก็อาจเป็นคนพาลได้ ดังนั้นพฤติกรรมหรือการกระทำจึงเป็นตัวแบ่งแยกที่สำคัญ บางคนเกิดในสังคมที่ด้อยโอกาส ขาดโอกาสที่ดี ทั้งเรื่องความเป็นอยู่ และการศึกษา ไม่ได้อยู่ในปฏิรูปเทศ แต่ถ้ามีใจใฝ่ดี ย่อมสามารถทำตนให้เป็นบัณฑิตได้ การทำความดีหรือความชั่ว นอกจากจะเป็นตัวแบ่งแยกบุคคลแล้ว ยังเป็นสิ่งที่ทำได้ไม่มีขีดจำกัดอีกด้วย เช่นเราสามารถยกตนเองให้สูงขึ้นด้วยการทำแต่กุศลกรรมให้ยิ่งๆขึ้นไป หรือไปทำบาปอกุศลก็ได้ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับตัวของเราว่าจะเลือกเดินเส้นทางใด

สมัยก่อน ในชมพูทวีปมีการแบ่งกลุ่มคนออกเป็น ๔ ชนชั้น ได้แก่ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ และศูทร กษัตริย์เป็นกลุ่มที่ใช้ความสามารถของตนในการบริหารบ้านเมือง เป็นชนชั้นที่ได้รับการยอมรับนับถือว่า เป็นชนชั้นสูงในสมัยนั้น ต่อมาคือกลุ่มที่เป็นผู้นำทางด้านศาสนา เป็นที่พึงพอใจ เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เรียกว่าพราหมณ์ กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่ม

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๑

ที่ประกอบอาชีพทำมาค้าขาย หรือขนถ่ายสินค้าจากเมืองหนึ่ง ไปสู่อีกเมืองหนึ่ง กลุ่มนี้เรียกว่าแพศย์ กลุ่มสุดท้ายเป็นพวก ใช้กำลังกายในการทำงาน โดยใช้เรี่ยวแรงของตนแลกกับการ เลี้ยงชีพ เพื่อให้ได้ข้าวปลาอาหารมาหล่อเลี้ยงตนเองและ ครอบครัว เรียกกันว่า คูทร

ทั้ง ๔ ชั้นหรือ ๔ วรณะนี้ พราหมณ์ถือว่าตนเอง เป็นวรรณะประเสริฐ ที่เชื่อมระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ถือว่า พวกตนเท่านั้นที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นได้ จนถึงระดับที่บริสุทธิ์หลุดพ้น เข้าสู่ดินแดนของพระเจ้าได้ หาก ผู้ใดได้ปฏิบัติตามหลักศาสนาของพราหมณ์แล้ว จะได้ไปอยู่กับ พระเจ้าของตน ส่วนในทางพระพุทธศาสนา พระสัมมาสัมพุทธ- เจ้าทรงตรัสไว้ว่า ความสะอาดบริสุทธิ์ความดีงามของคนนั้น ไม่ได้ขึ้นกับชนชั้น แต่ขึ้นกับความประพฤติหรือการกระทำ ซึ่งมี กล่าวไว้ในอัสสลายนสูตร ความว่าด้วยเรื่องการลบล้างวรรณะ ๔ ของพราหมณ์

มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาลว่า ในอดีตพวก พราหมณ์มีการโต้ว่าตี โดยเอาคนมีฝีปากดี มีปัญญา มากโต้แย้งแข่งขันกัน ใครชนะก็ถือว่า ลัทธิของตนเป็นเลิศ แต่เมื่อพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้น เหล่าพราหมณ์ทั้งหลายต่างรู้ว่า

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๒

หลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นเลิศ แต่เพื่อจะดำรงลัทธิความเชื่อของตนไว้ ก็ส่งผู้มีปัญญาไปได้วาทะกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

*สมัยหนึ่ง เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้เมืองสาวัตถี สมัยนั้นมีพราหมณ์เดินทางมาจากแคว้นต่างๆ ประมาณ ๕๐๐ คน ได้พักอาศัยในเมืองสาวัตถี คิณนั้น พวกพราหมณ์คิดกันว่า พระสมณโคดมนี้ทรงบัญญัติความบริสุทธิ์เกี่ยวกับวรรณะทั้ง ๔ ว่า เป็นผู้เสมอกันด้วยการกระทำ ความบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับวรรณะ แต่อยู่ที่การกระทำเท่านั้น ใครหนอพอจะสามารถโต้ตอบกับพระสมณโคดมได้

สมัยนั้น มาณพชื่ออัสนสลายนะอาศัยอยู่ในเมืองสาวัตถี แม้มืออายุ ๑๖ ปี ก็ยังโง่โง่เหมือนน้กบวช ซึ่งทำมาตั้งแต่เด็ก เขามีลักษณะพิเศษ คือ เฉลียวฉลาด มีสติปัญญามาก เป็นผู้เรียนจบไตรเพท ทั้งคัมภีร์นิฆนฺฑุ และคัมภีร์เกฏฺฐกะ อีกทั้งอักษรศาสตร์ ได้แก่ คัมภีร์อิติहाสะ เป็นต้น เป็นผู้เข้าใจตัวบทเข้าใจไวยากรณ์ ชำนาญในคัมภีร์โลกายตะ และตำราทำนาย

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๓

มหาปรีศลักษณะ ซึ่งความรู้เหล่านี้อยู่ในคัมภีร์ของศาสนา พราหมณ์ ถือว่าเป็นวิชาการชั้นสูง พวกพราหมณ์หรือผู้มี วรรณะสูงเท่านั้นที่จะได้ร่ำเรียน และหากผู้ใดเรียนจบ ก็จะได้ รับการยกย่องนับถือจากมหาชนมากเป็นพิเศษ

พวกพราหมณ์ตัดสินใจส่งอัสสลาเยนมาทไปใต้วาทะ กับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมาทก็ไม่ค่อยจะมั่นใจและไม่ค่อย เต็มใจนัก แต่เมื่อพวกพราหมณ์ลงมติกันเช่นนั้น จึงจำเป็นต้องไป เขาได้ทูลถามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระพุทธองค์ ทรงคิดอย่างไรกับคำกล่าวที่ว่า พราหมณ์เป็นวรรณะที่ประเสริฐ วรรณะอื่นเลวหมด พราหมณ์นี้บริสุทธิ์ ผู้ไม่ใช่พราหมณ์ชื่อว่า เป็นผู้ไม่บริสุทธิ์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสตอบว่า ถ้ากษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ หรือศูทร ยังมีการฆ่าสัตว์อยู่ มีการลักทรัพย์ ประพฤติ ผิดในกาม กล่าวคำเท็จ และดื่มสุราเมรัย แม้ตายไปย่อมไปเกิด ในอบาย เกิดในทุคติ วินิบาต นรก ไม่มีทางบริสุทธิ์ได้แน่นอน ในทางตรงกันข้าม หากวรรณะทั้ง ๔ นี้ ไม่ว่าจะอยู่ในวรรณะ ไตก็ตาม เว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักทรัพย์ เป็นต้น หลังจากตายไปแล้ว ย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์เช่นเดียวกันหมด ดังนั้นคนเราไม่ใช่ประเสริฐด้วยวรรณะแต่อย่างใด แต่จะ ประเสริฐหรือตกต่ำด้วยกรรม คือ การกระทำของตนเพียงผู้เดียว

วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๔

ในที่สุดมาพบได้กล่าวทูลยกย่องพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พระองค์เป็นผู้ประเสริฐ หลักธรรมของพระองค์นั้นดีแล้ว จึงประกาศตนเป็นอุบาสกตลอดชีวิต ถือพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งว่า คนเรานั้นจะทำความดีจะเป็นคนดี หรือบริสุทธิหลุดพ้นได้ มิใช่ขึ้นอยู่กับชาติตระกูล หรือว่าชนชั้นวรรณะแต่อย่างใด แต่ขึ้นอยู่กับ การกระทำของ ตนเองเท่านั้น

อัศจรรย์นสูตรที่กล่าวมานี้เป็นเครื่องยืนยันว่า ชาติ กำหนดไม่ได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่า คนที่เกิดในวรรณะสูงๆ มีผู้คน ยกย่อง จะมีชีวิตทั้งภพนี้ภพหน้าประเสริฐกว่าชนวรรณะต่ำแต่ อย่างไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การกระทำของชนเหล่านั้นว่า ประพฤติตน เป็นคนดี เพิ่มเติมบุญกุศล หรือพอกพูนบาปอกุศลให้กับตน

ดังนั้น เมื่อเราได้โอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบ พระพุทธศาสนา วิชชาธรรมกาย ซึ่งเป็นโอกาสที่หาได้ยากยิ่ง ของการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร จึงควรที่จะใช้วันเวลาที่ มีค่านี้ ล้างสมบุญกุศล ทำตนให้มีคุณค่าที่สุด ด้วยการทำความดี เพราะค่าของคนอยู่ที่ผลของการทำความดี

ความดีในตัวของเราเท่านั้น จะทำให้เราเป็นคนมีคุณค่า ยิ่งถ้าเราปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกายได้เมื่อไร ตัวเราจะ

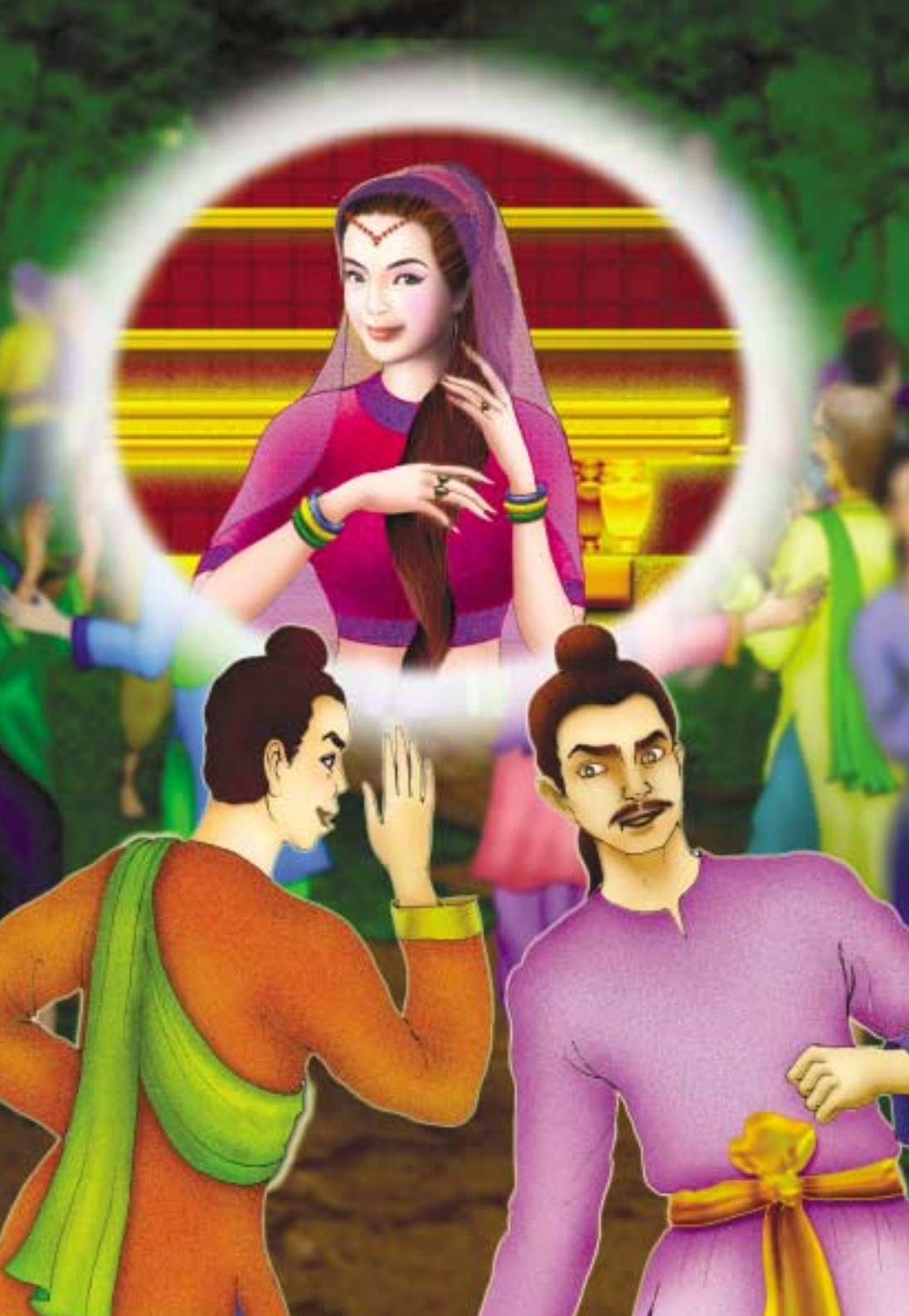
วิธีแบ่งแยกบุคคล

๒๕๕

มีค่ามากที่สุด จะเป็นที่พึงได้ทั้งแก่ตนเอง และสรรพสัตว์อีกมากมายนับไม่ถ้วน เพราะการเข้าถึงพระธรรมกายไม่จำกัดด้วยเชื้อชาติ ศาสนา หรือเผ่าพันธุ์ ถ้าบุคคลใดตั้งใจปฏิบัติตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือพระเดชพระคุณหลวงปู่วัดปากน้ำได้สั่งสอน ย่อมเข้าถึงได้เหมือนกันหมด ความแตกต่างทั้งหลายจะมลายหายสูญไป เหลือไว้แต่ความเหมือนกันในกายธรรม ที่ทุกคนมีความคิด คำพูด และการกระทำเหมือนๆ กัน มีความรักและปรารถนาดีต่อกันอย่างแท้จริง ดังนั้นให้พวกเราทุกคนหมั่นปฏิบัติธรรม ทำให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งกันเป็นประจำ จะได้เข้าถึงความเหมือนกัน คือ เข้าถึงพระรัตนตรัยภายในกันทุกๆ คน

๒๘

วิธีเอาชนะ ข้อกล่าวหา

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เอกบุรุษ เมื่ออุบัติขึ้นในโลก
ย่อมอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน
เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก
เพื่อประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย
บุคคลนั้นคือ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๕๘

การสั่งสมบุญบารมี เป็นเป้าหมายหลักของการเกิดมาชาตินี้ อุปสรรคเป็นเรื่องธรรมดาที่เราต้องพบเจอ เป็นเรื่องเดิมๆ ที่พระบรมโพธิสัตว์ หรือนักสร้างบารมีในกาลก่อนได้เอาชนะมาแล้ว การแก้ปัญหาที่ดีที่สุด จะต้องแก้ด้วยใจที่สงบ หยุดนิ่ง เพราะใจที่หยุดนิ่งจะเกิดดวงปัญญา ทำให้เราเห็นถึงที่มาของปัญหา และสามารถแก้ไขได้อย่างถูกต้อง การทำใจให้หยุดนิ่งจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราควรทำความเข้าใจกับการทำภารกิจในชีวิตประจำวัน เมื่อเราทำได้ จะทำให้ชีวิตของเราสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มุลปริยายสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เอกบุรุษ เมื่ออุบัติขึ้นในโลก ย่อมอุบัติขึ้นเพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก เพื่อประโยชน์สุขแก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย บุคคลนั้นคือ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า”

เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นในโลก ประโยชน์อันยิ่งใหญ่ย่อมบังเกิดขึ้นแก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย พระพุทธองค์ทรงแสดงธรรม มีความมดงามไพเราะทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย เปรียบประดุจบุคคลหงายของที่คว่ำ เปิดของที่ปิด ซ้ำทางแก่คนหลงทาง และตามประทีปในที่มืดแก่บุคคล

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๕๕

ผู้อยากเห็นรูป ฉะนั้นบุคคลผู้ได้ลี้มรสแห่งอมตธรรมนั้นแล้ว เปรียบดังบุรุษผู้ก้าวอย่างลงสู่ที่น้ำที่สะอาด ได้อาบดื่มกินด้วยความเกษมสำราญ

ธรรมดาดวงจันทร์ในคืนวันเพ็ญปราศจากมลทิน โคจรไปในอากาศ ย่อมสว่างกว่าหมู่ดาวบนท้องฟ้าด้วยกำลังแห่งรัศมีฉันใด พระลัมมาลัมพุทเธเจ้า เมื่อทรงอุปบัติขึ้น ย่อมรุ่งโรจน์กว่าสรรพสัตว์ทั้งหลาย ฉะนั้น ความอัศจรรย์แห่งพระลัทธิธรรมที่พระพุทธร่องค์ทรงแสดงนั้น ทำให้ลบเลือนความเห็นผิด ความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งที่ไม่เป็นสาระของผู้ไม่รู้ แต่ก็มีเจ้าลัทธิคณาจารย์มากมายที่ยังเป็นมิจฉาทิฎฐิ แม้จะรู้ว่าพระบรมศาสดาเป็นพระอรหันต์ ทรงสั่งสอนเพื่อนำสัตว์ให้หลุดพ้น ก็ไม่ยอมละความเห็นผิดที่เคยปฏิบัติมา

เมื่อไม่มีจิตศรัทธาเลื่อมใสก็ไม่ปฏิบัติตาม แต่กลายเป็นผู้มีความอิจฉาพระพุทธร่องค์ เพราะลูกศิษย์ทั้งหลายที่เคยนับถือตนเองมาตลอด ได้หันไปนับถือพระพุทธรศาสนาอื่นเกือบหมดตนเองจึงเปรียบเสมือนแสงหิ่งห้อย ท่ามกลางดวงอาทิตย์ที่ส่องแสงยามเที่ยงวัน ดังนั้น ผู้ที่ไม่เลื่อมใสในพระพุทธรศาสนาบางพวก จึงหาทางกำจัดพระพุทธร่องค์ ด้วยการกลั่นแกล้งทุกวิถีทาง เพื่อความอยากเด่นอยากดังของตน

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๖๐

*เหล่าอัญญเดียรถีย์จึงได้ประชุมกันว่า “บัดนี้พวกเรา ได้ถูกพระสมณโคดมเบียดเบียนแล้ว ได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก ลากลักการะที่พวกเราเคยมี ก็ได้ถูกสมณโคดมทำลายหมดสิ้น ถ้าหากปล่อยให้เหตุการณ์ดำเนินไปเช่นนี้ เห็นทีพวกเราและเหล่าบริวารคงต้องถึงกาลวิบัติเป็นแน่ พวกเราจะต้องหาทางแก้ไข โดยกล่าวโทษพระสมณโคดม ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง เมื่อมหาชนเสื่อมศรัทธาในพระสมณโคดมแล้ว ลากลักการะก็จะกลับมาเป็นของพวกเราเหมือนเดิม”

เหล่าอัญญเดียรถีย์เห็นพ้องต้องกันว่า จะต้องทำลายพระเกียรติของพระพุทธเจ้า โดยใช้สานุศิษย์ชื่อ “นางสุนทรี” เป็นเครื่องมือในการล้มล้างพระพุทธศาสนา เพราะนางมีความงาม เปรียบประดุจเทพอัปสรในสรวงสวรรค์ เมื่อตกลงกันเสร็จแล้ว วันรุ่งขึ้น ก็เริ่มแผนการทันที

เมื่อนางสุนทรีมาสำนักของเดียรถีย์ เหล่าเดียรถีย์ก็หาได้สนทนาหรือต้อนรับเหมือนดั่งเคย แม้นางสุนทรีจะพยายามกล่าวสนทนาด้วยก็ตาม เหล่าเดียรถีย์ทั้งหลายก็นิ่งเฉย ต่อมาได้แก้มกกล่าวให้นางเห็นใจว่า “น้องหญิง พระสมณโคดมทำให้

วิถีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๖๑

ลากลักการะของพวกเราเสื่อมถอยลงไปมาก ทำให้พวกเราได้รับ
รับความลำบาก หากเธออยากจะทำให้พวกเรามีความสุข จงหา
โทษให้พระสมณโคตมเถิด หากเธอทำได้ ก็จะเป็นกุศลใหญ่
แก่เธอ” ด้วยความหลงผิด นางจึงตอบตกลง

ในตอนเย็น นางจึงได้เริ่มแผนการด้วยการแต่งตัว
เรียบร้อย ถีอดอกไม้ของหอมเป็นต้น เดินมุ่งหน้าไปยังวัดพระ-
เชตวันมหาวิหาร เดินสวนกับสาธุชนทั้งหลาย ที่ฟังธรรมเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว เมื่อเดินสวนทางกัน คนก็สงสัยจึงถามว่า “นี่เธอ
จะไปไหน” นางตอบว่า “ฉันจะเข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า” แต่พอ
ลับสายตาของผู้คนแล้ว แทนที่นางจะเข้าไปในวัด กลับแวะไป
พักค้างที่อารามของพวกเดียรฉีย์ ซึ่งอยู่ใกล้ๆ กับวัดพระเชตวัน

ในตอนเช้า เมื่อสาธุชนออกจากพระนคร จะไปเข้าเฝ้า
พระผู้มีพระภาคเจ้า นางก็ทำที่เหมือนกับเพิ่งออกมาจาก
วัดพระเชตวัน แล้วก็เดินสวนกับสาธุชนเหล่านั้น พอเขาถามว่า
“แม่นาง เมื่อคืนเธอไปนอนที่ไหนมา” นางก็ตอบว่า “เมื่อคืน
ฉันพักอยู่ในวัดพระเชตวันนี่แหละ” เมื่อถูกถามอีก ก็จะบอกว่า
“ฉันพักอยู่ในพระคันธกุฎีเดียวกันกับพระสมณโคตม ให้ท่าน
ยินดีด้วยความยินดีเพราะกิเลสแล้วจึงกลับมา” พุทธบริษัทที่
เป็นปฤชณอยู่ ก็เกิดความคลางแคลงสงสัย บางคนก็เชื่อ แล้วก็
มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันมากขึ้นทุกวัน

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๖๒

เหล่าอัญญเดียรถีย์เห็นว่า พระสมณโคดมและสาวก ได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างๆ นานา ไปทั่วทั้งพระนครแล้ว ก็ดีใจกันใหญ่ คอยยุยงให้มหาชนเกิดความเข้าใจผิดเพิ่มมากขึ้น สำหรับผู้ที่มีจิตใจมั่นคง ได้รับรสแห่งอมตธรรมที่พระบรมศาสดาได้แสดงแล้ว ก็นิ่งเฉยด้วยอาการสงบ มิได้หวั่นไหวไปกับข่าวที่เกิดขึ้น ส่วนปุถุชน เมื่อฟังแล้วไม่ได้พิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ จึงหลงเชื่อถ้อยคำของนางและพวกเดียรถีย์ ต่างพากันกล่าวจ้วงจาบพระบรมศาสดาและสาวก

เมื่อหัวหน้าอัญญเดียรถีย์เห็นว่า เรื่องได้ลุกลามใหญ่โตเป็นที่สนใจของมหาชนเป็นอันมากแล้ว จึงได้ว่าจ้างพวกนักเลงสุราให้ไปมาปิดปากนางสุนทรที่ทิ้งเสีย จากนั้นให้นำศพไปหมกไว้ใกล้กับพระคันธกุฎี

ครั้นล่วงไป ๒-๓ วัน เหล่าเดียรถีย์ทำทีเป็นว่า นางสุนทรหายตัวไป ได้ให้พวกสานุศิษย์ตามหากก็ไม่พบ จึงได้นำเรื่องที่นางสุนทรหายไป กราบทูลพระราชา พระราชาตรัสถามว่า “พวกท่านคิดว่านางสุนทรจะอยู่ที่ไหน” เดียรถีย์จึงกราบทูลว่า “ก่อนที่นางจะหายไปนั้น นางได้ไปที่วัดพระเชตะวันทุกวัน พระเจ้าข้า” พระราชาจึงให้ไปค้นดูที่วัดพระเชตะวัน เดียรถีย์จึงทำทีเป็นเที่ยวค้นหานางสุนทรภายในวัดพระเชตะวันนั่นเอง

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๖๓

จนไปพบศพนางสุนทรที่กองหยากเหื่อ ใกล้กับพระคันธกุฎีของพระบรมศาสดา เมื่อพระราชายังหาสาเหตุการตายไม่ได้ เติรถียจึงสร้างข่าวลือว่า พระสาวกของพระสมณโคดมฆ่านางสุนทรเพื่อปกปิดความชั่วให้ศาสดาของตัวเอง แล้วเที่ยวด่าพระภิกษุทั้งในและนอกพระนคร

พวกภิกษุได้กราบทูลเรื่องนั้นแก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธองค์ทรงกล่าวธรรมว่า “ผู้มักพูดคำไม่จริง ย่อมเข้าถึงนรกหรือแม้ผู้ใดทำแล้ว แต่กล่าวว่าข้าพเจ้ามิได้ทำ ชนแม้ทั้งสองนั้นเป็นมนุษย์มีกรรมเลวทราม ละจากโลกนี้ไปแล้ว ย่อมเป็นผู้มีนรกเป็นที่ไป” ส่วนทางบ้านเมืองมิได้นิ่งนอนใจ พระราชาได้รับสั่งให้ราชบุรุษเร่งรีบทำการสอบสวนเพื่อสืบหาความจริง พวกราชบุรุษใช้เวลาหลายวันในการหาข้อมูล จนได้เบาะแสจากพวกนักเลงสุราที่ได้รับสินบนให้ฆ่านางสุนทร ซึ่งกำลังอยู่ในอาการเมามาย พวกราชบุรุษจึงได้จับนักเลงสุราไปเฝ้าพระราชา

เมื่อพระราชาทรงสอบสวนจนได้ทราบความเป็นจริงแล้ว จึงทรงบังคับพวกเติรถียว่า “พวกท่าน จงเที่ยวกล่าวแก้ข่าวไปให้ทั่วพระนครว่า นางสุนทรนี้ ถูกพวกข้าพเจ้าจ้างให้นักเลงสุราฆ่า โทษของพระสมณโคดมและสาวกไม่มี เป็นโทษของข้าพเจ้าเท่านั้น” เมื่อมหาชนทราบข่าวว่า พระบรมศาสดาทรงเป็น

วิธีเอาชนะข้อกล่าวหา

๒๖๔

ผู้บริสุทธิ์ แต่ถูกผู้ไม่หวังดีใส่ร้าย เพื่อให้พุทธศาสนาหมวมอง ยิ่งเพิ่มความศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธองค์มากยิ่งขึ้น ส่วนพวกเดียรถีย์ก็ถูกลงอาชญาตามโทษที่ได้กระทำลงไป

เราจะเห็นว่า แม้กระทั่งพระบรมศาสดายังถูกกล่าวหา เพราะความไม่เห็นด้วยของผู้ที่ไม่เลื่อมใสศรัทธา แต่พระพุทธองค์ทรงสามารถเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้นมาได้ เพราะความจริงก็คือความจริง บางครั้งเมื่อเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น ต้องอาศัยเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ พระพุทธศาสนาเป็นของจริงแท้ ของแท้ ย่อมทนต่อการพิสูจน์ เหมือนทองแท้ไม่กลัวไฟ

เพราะฉะนั้น ในขณะที่เรากำลังสร้างบารมีอยู่ นี้ เป็นธรรมดาที่เราจะต้องพบกับอุปสรรค ขอให้รักษาความสงบของใจเอาไว้ ให้อภัยแก่ผู้ที่มีความเข้าใจยังไม่สมบูรณ์ ทำให้ใจให้หยุดนิ่ง ให้อใจเป็นกลางๆ ให้ถือเสียว่า เป้าหมายเป็นหลัก อุปสรรคไม่มี และอย่ายินดียินร้าย รักษาใจให้ผ่องใส ตั้งใจทำความดีเรื่อยไป อย่างไม่ย่อท้อไม่หวั่นไหว แล้วในที่สุด ความจริงย่อมปรากฏแก่สายตาของคนทั่วไป

๒๙

นึ ย า ม ห รื อ ผั ง ข อ ง ส ร ร พ ลั ง

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่ว่าพระตถาคตทั้งหลาย จะเกิดขึ้น
หรือไม่เกิดขึ้นก็ตาม ธาตุคือสิ่งที่ทรงตนเองอยู่ได้เอง ความตั้งอยู่
โดยธรรมดา ความแน่นอนโดยธรรมดานั้น ตถาคตตรัสรู้
บรรลุธาคุนั้นว่า สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์
ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา ครั้นได้ตรัสรู้แล้ว ได้หยั่งรู้แล้ว จึงบอก
แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก ทำให้เห็นว่า สังขาร
ทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา

นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๖๓

สรรพสิ่งทั้งปวงที่มีอยู่ในโลกนี้ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ตัวของเรา บุคคลอื่น หรือสรรพสัตว์ทั้งหลายต่างอยู่บนพื้นฐานของความจริงทั้งสิ้น คือ มีความไม่เที่ยง แปรปรวน เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเสื่อมทุกวินาที และสูญสลายในที่สุด

เพราะฉะนั้น เราควรแสวงหาสิ่งที่เที่ยงแท้แน่นอน นำความสุข และความบริสุทธิ์มาให้ ด้วยการปฏิบัติธรรมในหนทางสายกลาง ซึ่งเป็นเอกายนมรรค ทางเอกสายเดียวที่มุ่งตรงต่อพระนิพพาน

มีวาระพระบาลีที่พระบรมศาสดาตรัสไว้ใน อุปปาทสูตร ความว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่ว่าพระตถาคตทั้งหลาย จะเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ตาม ธาตุคือสิ่งที่ทรงตนเองอยู่ได้เอง ความตั้งอยู่โดยธรรมดา ความแน่นอนโดยธรรมดานั้น ตถาคตตรัสรู้บรรลุธาตุนั้นว่า สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา ครั้นได้ตรัสรู้แล้ว ได้หยั่งรู้แล้ว จึงบอก แสดง บัญญัติ แต่งตั้ง เปิดเผย จำแนก ทำให้เห็นว่า สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา”

นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๖๘

นิยาม แปลว่า การกำหนดหรือแบบที่แน่นอนลงตัว ทำนองเดียวกับคำว่า ผังสำเร็จ คือเป็นแผนผัง หรือแบบแผนแน่นอนตายตัวว่า จะต้องเป็นอย่างนั้นหรือเป็นไปตามนั้น ความจริงแล้วเราทุกคนมีผังสำเร็จติดตัวมาตั้งแต่เกิดที่กำหนดให้เราเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ หรือจะต้องมีหน้าที่ที่แตกต่างกัน เช่นนั้นเช่นนี้ เป็นต้น เราคงจะเคยสงสัยว่า ทำไมต้นไม้จึงมีรูปร่างไม่เหมือนกัน ซึ่งในปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ก็ค้นพบแล้ว และเรียกสิ่งนั้นว่า ยีน เป็นตัวกำหนดให้ทุกสรรพสิ่งเป็นอย่างนั้น อย่างนี้ แตกต่างกันไป

ในทางพระพุทธศาสนา พระบรมศาสดาทรงค้นพบ และนำมาแสดงตั้งแต่สองพันห้าร้อยกว่าปีมาแล้ว และเรียกสิ่งนั้นว่านิยาม ซึ่งเป็นผังหรือแบบของสรรพสิ่ง วิทยาศาสตร์ ยังค้นพบไม่ได้ทั้งหมด ไม่ละเอียดเหมือนพระพุทธศาสนา เพราะทางพระพุทธศาสนาได้แบ่งนิยามความแน่นอน ซึ่งเป็นแผนผังนั้นมีอยู่ด้วยกันถึง ๕ ประการ คือ ๑. กรรมนิยาม ความแน่นอนของกรรม ๒. อุตุนิยาม ความแน่นอนของฤดูกาล ๓. พีชนิยาม ความแน่นอนของพืช ๔. จิตนิยาม ความแน่นอนของจิต และประการที่ ๕. ธรรมนิยาม ความแน่นอนของธรรม

การให้ผลแห่งกุศลที่นำปรารถนา และการให้ผลแห่ง

นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๖๕

อกุศลที่ไม่น่าปรารถนา นี่ชื่อกรรมนิยาม แขนงผังของกรรม คือ เราทุกคนนั้นมีกรรมเป็นตัวกำหนดให้เป็นผังสำเร็จ ถ้าทำดี ผังที่ดีก็จะส่งผลให้เราได้ดี ถ้าทำไม่ดี ผังที่ไม่ดีก็ตามส่งผลให้เราเช่นกัน เรื่องผังหรือกฎของกรรมนั้นมีจริง ดังตัวอย่างเรื่องต่อไปนี่

*หญิงคนหนึ่งทะเลาะกับสามี คิดจะผูกคอตาย จึง สอดคอเข้าไปในบ่วงเชือก เพื่อนบ้านเห็นนางกำลังผูกคออยู่ จึงคิดจะตัดเชือกช่วยเหลือ รีบวิ่งเข้าไปปลดนางว่า เธออย่าทำ เช่นนั้นเลย แต่ทันใดนั้นเชือกก็กลายเป็นอสรพิษรัดคองนาง เพื่อนบ้านที่คิดจะช่วยเหลือเห็นเช่นนั้น ก็เกิดความกลัวรีบวิ่งหนีไป ไม่ทันได้ช่วย นางจึงถูกเชือกรัดคอตาย เพราะเป็นกรรมของ นางที่ทำเช่นนี้มาหลายชาติแล้ว แม้มีผู้เห็นอยากจะช่วยเหลือ แต่ต้องมีอันให้ไม่ได้รับการช่วยเหลือ กรรมนิยามเป็นเรื่องว่า ด้วยอำนาจแห่งวิบาก เป็นเรื่องที่เราจะประมาทไม่ได้ว่า กรรมที่เราทำแล้วนั้นจะไม่ส่งผลต่อเรา เพราะกรรมที่เราทำไว้ ต้องส่งผลอย่างแน่นอน จะขอนำเรื่องมาเล่าเป็นตัวอย่าง ๒-๓ เรื่อง เพื่อจะได้ไม่ประมาท หลงไปทำกรรมที่ไม่ดี

**เรื่องแรก ในสมัยของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา

---

*มก. เล่ม ๑๓ หน้า ๑๐๐

**มก. เล่ม ๔๒ หน้า ๕๔

นิยามหรือฟังของสรรพสิ่ง

๒๓๐

บ้านหลังหนึ่ง ที่อยู่ใกล้ประตูเมืองสาวัดที่ถูกไฟไหม้ ทันใดนั้น กระจกหน้าต่างที่เป็นเสวียน ซึ่งกำลังถูกไฟไหม้อยู่ ได้ลอยขึ้นจาก บ้านหลังนั้น ขึ้นไปสวมคอกาตัวหนึ่ง ซึ่งกำลังบินผ่านมาพอดี กาก็ร้องอย่างทุกข์ทรมาน แล้วตกลงมาตาย

เรื่องที่สอง มีเรือลำหนึ่งแล่นไปในมหาสมุทร เมื่อไปถึง กลางมหาสมุทรกลับหยุดแล่นโดยไม่มีสาเหตุ คนบนเรือจึงแจก สลากหาคนกาลกิณี สลากนั้นได้ไปอยู่ในมือของหญิงผู้เป็น ภรรยาของกัปตันเรือถึง ๓ ครั้ง คนทั้งหมดจึงพากันพูดว่า “ขอ พวกเรา อย่าต้องตายกันหมดเพราะหญิงคนเดียว พวกเราควร จับเธอโยนลงไปทะเลเถิด” ทั้งที่กัปตันเรือรักภรรยาของตนมาก แต่ไม่รู้จะช่วยอย่างไร ได้แต่พูดว่า “เราไม่อาจเห็นภรรยาลอยคอ ทรมานอยู่ในน้ำได้ ขอให้เอาหม้อบรรจุทรายผูกติดคอของนาง แล้วโยนลงไปเถิด” หลังจากโยนนางลงไปทะเลแล้ว เรือก็ แล่นต่อไปได้ตามปกติ

เรื่องที่สาม ภิกษุกลุ่มหนึ่งติดอยู่ในถ้ำ เพราะมีก้อนหิน ใหญ่จากยอดเขากิ่งลงมาปิดปากถ้ำไว้ แม้พระภิกษุที่อยู่ ด้านนอก จะระดมชาวบ้านมาช่วยกันจัดจุดดึงเอาหินออกอย่างไร ก้อนหินนั้นก็ไมยอมขยับเขยื้อน จนหมดเร็วแรงไปตามๆ กัน แต่ครั้นถึงวันที่เจ็ด ก้อนหินใหญ่นั้นก็กลับกลิ้งออกไปได้เอง

นิยามหรือฟังของสรรพสิ่ง

๒๓๑

ภิกษุที่เห็นเหตุการณ์ ได้พากันกราบทูลถามถึงเรื่องทั้ง ๓ นี้ กับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ประทับนั่งแสดงธรรมในพระเชตวัน พระศาสดาตรัสว่า นั่นมิใช่เพราะผู้อื่นกระทำ แต่เป็นกรรมที่เขาได้ทำไว้เองในอดีต เมื่อจะทรงนำเรื่องในอดีตมาแสดง จึงตรัสว่า กาดัวนั้นเคยเกิดเป็นมนุษย์ ตอนนั้นเขาไม่สามารถฝึกโคเคี้ยวตัวหนึ่งได้ จึงทำพอนฟางเป็นวง แล้วสวมคอโค จากนั้นก็จุดไฟโคถึงแก่ความตายอย่างอนาถ บัดนี้ กรรมนั้นมีได้ละทิ้งกาดัวนั้น แม้จะบินอยู่ในอากาศ ไฟก็ยังลอยขึ้นไปลุกไหม้ได้

ส่วนเรื่องที่สอง หญิงนั้นก็เคยเกิดเป็นหญิงในชาติก่อนไม่ว่านางจะไปไหนจะมีสุนัขตัวหนึ่งคอยวิ่งติดตาม แม้ห้ามมันวิ่งตาม มันก็ไม่ยอมไปไหน ทำให้เพื่อนๆ หัวเราะเยาะเย้ยนางเป็นประจำว่า นางเป็นพรานสุนัข วันหนึ่งนางตัดสินใจเอาหม้อใส่ทรายผูกคอสุนัขแล้วเหวี่ยงลงไปในน้ำ กรรมนั้นจึงไม่ปล่อยทำให้นางต้องจมลงในมหาสมุทร เช่นเดียวกับที่นางทำไว้กับสุนัขตัวนั้น

แม้เรื่องที่สาม ภิกษุเหล่านั้นก็เช่นกัน เคยเกิดเป็นเด็กเลี้ยงโค วันหนึ่งพวกเขาพบเหยี่ยวตัวหนึ่งเข้าไปในรู ก็หวังจะจับเมื่อจับไม่ได้ก็หักกิ่งไม้คนละกำมือมาปิดรู เพื่อหวังจะมาจับในวันรุ่งขึ้น แต่ลืมถึง ๗ วัน ครั้นถึงวันที่ ๗ พวกเด็กก็กลับมาที่

นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๓๒

เดิมก็จำได้ จึงช่วยกันเอากิ่งไม้ ออก เห็นเหยี่ยวตัวลั่นพอมเหลือแต่กระดูกเดินออกมา จึงส่งสารมันพากันพร้อมใจไปปล่อยมันไปด้วยกรรมนั้น เหล่าภิกษุจึงถูกขังอยู่ในถ้ำถึง ๗ วัน นี่เป็นตัวอย่างของกรรมนิยาม

สำหรับการที่ต้นไม้อผลิดอกออกผล และมีใบอ่อนพร้อมๆ กันในแต่ละฤดูกาล หรือแม้จะเป็นดอกบัวบานแย้มในยามเช้า กลางคืนหุบ เช่นนี้เป็นต้น นับว่าเป็นอุตุนิยาม คือ เป็นแผนผังของฤดูกาล

การออกผลหรือการมีรสชาติของพืชพันธุ์ต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นข้าวสาลีที่มีผล ก็เพราะเป็นผลมาจากเมล็ด หรืออ้อย มีรสหวานหอมเป็นผลมาจากน้ำหวาน สะเดามีรสขมหอมเป็นผลมาจากพืชขม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น หรือดอกทานตะวันจะบ่ายหน้าไปทางพระอาทิตย์ หรือเถาวัลย์ เลื้อยไปตามลำต้นของต้นไม้ เช่นนี้เป็นต้น เรียกว่า พืชนิยาม คือเป็นความแน่นอนของพืชพันธุ์นั่นเอง

จิตนิยาม เป็นเรื่องความแน่นอนของดวงจิต ถ้าจิตเรา ผ่องใสสะอาดบริสุทธิ์ เราก็จะมีความสุขและความสำเร็จในชีวิต แม้ละโลกไปแล้ว ย่อมมีสุคติภูมิเป็นที่ไป แต่ถ้าจิตเศร้าหมอง ไม่ผ่องใสก็ต้องมีทุคติเป็นที่ไป

นิยามหรือผังของสรรพสิ่ง

๒๓๓

ประการสุดท้ายธรรมเนียม ยกตัวอย่างเช่น ในเวลาที่พระโพธิสัตว์ถือปฏิสนธิ หรือออกจากครรภ์ของพระมารดา หรือตรัสรู้อภิเษมาสัมโพธิญาณ หรือทรงประกาศพระธรรมจักร ทรงปลงอายุสังขาร หรือทรงเสด็จดับขันธปรินิพพาน หมิ่นจักรวาลก็จะหวั่นไหว เช่นนี้ชื่อว่า ธรรมเนียม ดังพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสการปฏิสนธิในพระครรภ์ว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี่เป็นธรรมดาของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย ที่ทรงมีสติเมื่ออยู่ในครรภ์ของพระมารดา”

จะเห็นได้ว่า นิยามความแน่นอนหรือแผนผังของชีวิตนั้นมีอิทธิพลต่อการกำหนดเรื่องราวเหตุการณ์ของทุกสรรพสิ่ง โดยเฉพาะกรรมนิยาม หรือผังของกรรม ซึ่งมีผลต่อชีวิตของเรามาก ดังนั้น ให้เราทำแต่กรรมดี สร้างแต่ผังที่ดีได้ ชีวิตของเราจะได้เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งผังนี้จะเป็นผังสำเร็จติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ให้เราดำเนินชีวิตอยู่บนหนทางที่ถูกต้องตั้งงามตลอดไป และจะนำเราไปสู่ความหลุดพ้น พ้นจากผังแห่งความทุกข์ทรมาน ที่ทำให้เรามาเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏ เราจะได้รู้ผังที่ไม่ติดออกไปให้หมดสิ้น แล้วสร้างผังที่ดีๆ ด้วยการทำความดี มีใจมุ่งตรงต่อพระนิพพาน อันเป็นเอกันตบรมสุขกันทุกคน

๓๐

อ า จิ ณ ณ ก ร ร ม

ภัยของสัตว์ผู้เกิดมาแล้ว

ย่อมมีเพราะต้องตายแน่นอน เหมือนภัยของผลไม้สุก

ย่อมมีเพราะต้องหล่นในยามเช้าฉะนั้น

อา จิณ ณะ กรรม

๒๗๖

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในสังสารวัฏ เป็นชีวิตที่
เสียงต่อภัยร้ายที่คอยคุกคามเราอยู่ตลอดเวลา หากผู้ใดรู้จักใช้
ชีวิตด้วยความไม่ประมาท ใช้ชีวิตอย่างคุ้มค่าด้วยการสร้างบุญ
บารมีทุกรูปแบบ ก็จะมีบุญเป็นกำไรชีวิต เพราะบุญเป็นสิ่งที่มิ
ค่ายิ่งกว่าอัญมณีใดๆ ในโลก บุญใสๆ เท่านั้นที่ติดอยู่ตรง
ศูนย์กลางกายของทุกๆ คน จะคอยส่งผลดีงามให้กับชีวิตของเรา
และกีดกันขัดขวางบาปคับคั่งดีลึทธิและสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายให้ห่าง
จากตัวเรา ยิ่งเรามีความบริสุทธิ์มาก บุญก็ยิ่งจะส่งผลได้เต็ม
เม็ดเต็มหน่วย อุปสรรคต่างๆ ก็จะมลายหายสูญ เพราะฉะนั้น
ทุกท่านต้องหมั่นรักษาใจให้่องใสอยู่ในกลางกายให้ได้ตลอดเวลา

พระลัมมาลัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย มหาวรรค ว่า

“ผลานมิว ปกุกานํ ปาโต ปตนโต ภยํ

เอวํ ชาตาน มจฺจานํ นิจฺจํ มรณโต ภยํ

ภัยของสัตว์ผู้เกิดมาแล้ว ย่อมมีเพราะต้องตาย
แน่นอน เหมือนภัยของผลไม้สุก ย่อมมีเพราะต้องหล่นใน
ยามเช้าฉะนั้น”

การเกิดมาเป็นมนุษย์ เราทุกคนคงจะพอมองเห็นภัยใน
ปัจจุบันนี้ ที่เกิดมาจากบาปอกุศลที่เราทำลงไป แล้วไม่สามารถ
จะหลีกเลี่ยงพ้นผลของกรรมนั้นได้ ตราบใดที่ยังไม่หมดสิ้นกิเลส

อา จิ ณ ฌ ฌ ฌ ฌ ฌ

๒๓๓

อาสาวิเลสบังคับให้เราสร้างกรรม แล้วผลของกรรมคือวิบากที่เราจะต้องได้รับ หากเป็นกรรมดีก็มีวิบากที่ดี หากเป็นกรรมชั้วก็มีวิบากที่ไม่ดี ที่ผ่านมาระหว่างเราจะเข้าใจถึงการให้ผลตามลำดับของกรรมในสังสารวัฏ ตั้งแต่ครุกรรมหรือกรรมหนักที่ให้ผลเป็นอันดับแรก รองลงมาก็เป็นอาสันนกรรม คือกรรมที่ทำในเวลาทีใกล้จะตาย แต่ยังมีกรรมอีกชนิดหนึ่ง ที่คอยให้ผลเป็นลำดับถัดมารองจากกรรมทั้งสอง หากว่าเราไม่ได้ทำครุกรรมและอาสันนกรรมแล้ว จะมีกรรมชนิดนี้คอยให้ผล และเป็นกรรมที่มีบทบาทในชีวิตมนุษย์มากที่สุดทีเดียว กรรมอย่างนี้ ๓ นี้เรียกว่า อาจิณณกรรม บางครั้งจะเรียกว่าพหุกรรม คือกรรมที่ทำสั่งสมไว้บ่อยๆ เป็นนิตย

*กรรมใดที่บุคคลสั่งสมไว้ คือกระทำไว้บ่อยๆ กรรมนั้นชื่อว่า อาจิณณกรรม อุปมาเหมือนหยาดน้ำที่ละหยดทีละหยดที่ค่อยๆ ตกลงในภาชนะ ย่อมจะเต็มภาชนะให้เต็มได้สักวันหนึ่ง อาจิณณกรรมก็เช่นกัน หากสั่งสมเป็นประจำสม่ำเสมอจะฝังรากลึกจนเป็นอุปนิสัย เป็นความเคยชิน และติดแน่นอยู่ตรงกลางกายนั้นแหละ อาจิณณกรรมแบ่งเป็นฝ่ายกุศลและฝ่ายอกุศล คนที่

---

*มก. เล่ม ๓๔ หน้า ๑๒๔

อ า จิ ณ ฌ น กร ร ร ม

๒๓๘

มีใจซุ่มมัวเป็นปกติ กระทำอกุศลทั้งทางกาย วาจา ใจ พอกพูน แต่สิ่งที่ไม่ดีไว้ในชั้นธสันดานจนกลายเป็นอุปนิสัย วันไหนถ้าไม่ได้ทำอกุศลแล้วรู้สึกมันหงุดหงิดหัวใจ มองอะไรขวางหูขวางตา ไปหมด อย่างนี้เรียกว่า เป็นอาจิณณกรรมฝ่ายอกุศล

ส่วนผู้ใดที่มีใจใสบริสุทธิ์เป็นปกติ ทำความดีทั้งกาย วาจา ใจ ตักบาตรให้ทานทุกวันไม่เคยขาด รักษาศีลบริสุทธิ์ทุกวัน เจริญภาวนาสมาสมาธิ กรรรมดีนี้จะพอกพูนอยู่ในใจของเรา เป็นดวงบุญติดแน่นอยู่ในศูนย์กลางกาย และก่อให้เกิดอุปนิสัยที่ดี เป็นบุคลิกประจำตัว อย่างนี้เรียกว่า อาจิณณกรรมฝ่ายกุศล แม้การทำบุญในแต่ละครั้งก็มีปิติ หลังจากทำแล้วหวนระลึกถึงในภายหลัง ความปิตียังซาบซ่านไปทั่วทุกขุมชน เมื่อทำบ่อยๆ ก็ทำให้คุ้นเคยกับความดี มีปิติทุกครั้งที่ทำ อย่างนี้ได้ชื่อว่า อาจิณณกรรมเช่นกัน กุศลและอกุศลจะต่อสู้กันตลอดเวลา ใครมีกำลังมากกว่ากันก็จะให้ผลก่อน เหมือนนักมวยปล้ำสองคนต่อสู้กันบนเวที คนใดมีกำลังมากกว่าก็จะเป็นผู้ชนะ การให้ผลของอาจิณณกรรมทั้งสองฝ่ายก็เช่นกัน ฝ่ายใดมีกำลังมากกว่าก็จะยับยั้งอีกฝ่ายหนึ่งที่มีกำลังน้อยกว่า แล้วฝ่ายที่มีกำลังมากกว่าก็ให้ผลเกิดเป็นวิบากทันที

เหมือนเรื่องเล่าที่เคยเกิดขึ้นกับพระเจ้าทูลฐคามณีอภัย

อา จิ ณ ฎ ก ร ร ม

๒๓๕

ผู้ครองราชย์อยู่ที่เกาะลังกา พระองค์ต้องทำสงครามเพื่อปราบปรามพวกทมิฬ มีอยู่ครั้งหนึ่งที่พระองค์ได้รับความพ่ายแพ้ เหล่าจตุรงคเสนาและทหารหาญล้มตายเป็นจำนวนมาก พระองค์ทรงเห็นเหตุการณ์คับขันเช่นนั้น จึงเสด็จขึ้นประทับหลังม้าตัวหนึ่งเสด็จหนีไปพร้อมกับพระพี่เลี้ยงคนสนิทชื่อว่าติสสอำมาตย์ จนมาถึงป่าใหญ่แห่งหนึ่งจึงทรงลงพักเหนื่อย เนื่องจากพระวรกายได้รับความบอบช้ำและทรงหิวกระหายเป็นอย่างมาก จึงตรัสถามอำมาตย์ว่าจะทำอย่างไรดี ติสสอำมาตย์เป็นคนรอบคอบจึงทูลตอบว่า “ก่อนจะหนีข้าศึกมาเข้าพระองค์ได้นำอาหารใส่ขันทองคำแล้วห่อผ้าไว้ พอที่จะบรรเทาความหิวไปได้” แล้วอำมาตย์ก็แก้ห่อผ้าสาฎกนั้นออก นำเอาอาหารมาถวายพระราชอาของตนเพื่อให้พระองค์เสวย

แต่พระราชอาทรงเป็นผู้มีศรัทธาตั้งมั่นในพระรัตนตรัย จึงตรัสให้แบ่งโภชนาหารออกเป็น ๓ ส่วน ทำให้ติสสอำมาตย์เกิดความแปลกใจเป็นอย่างมาก จึงตัดสินใจทูลถามขึ้นว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นสมมติเทพ บัดนี้เรามีกันอยู่เพียง ๒ คน เหตุใดพระองค์จึงให้แบ่งอาหารออกเป็น ๓ ส่วน” พระราชาเป็นผู้ให้ทานไม่เคยขาด จึงตรัสตอบว่า “ท่านรู้ไม่ใช่หรือว่า หากเราไม่ได้ถวายอาหารกับพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาแล้ว ก็ย่อมจะไม่บริโภคะอะไรเลย เราต้องให้ทานก่อนแล้วจึงบริโภคทีหลัง”

อา จิณ ฎ ก ร ร ม

๒๘๐

อำมาตย์จึงเอ่ยขึ้นว่า “ในป่าอย่างนี้ เราจะหาพระคุณเจ้าได้ที่ไหนกัน” แล้วก็แบ่งอาหารที่มีอยู่นิดหน่อยนั้นออกเป็น ๓ ส่วนตามพระราชประสงค์ของพระราชินี พระราชินีตรัสอีกว่า “เมื่อท่านแบ่งเสร็จแล้ว จงอาราธนานิมนต์พระคุณเจ้าให้เราด้วย” เมื่อตรัสจบก็ทรงหลับพระเนตร มหาอำมาตย์ไม่รู้จะทำยังไงก็ต้องทำตาม จึงเดินเที่ยวตะโกนนิมนต์พระกลางป่าลึก แต่ก็ยังไม่มียี่แวงที่จะมีพระผ่านทางมาทางนี้

พระโพธิญาณมัลลิกเสนาบดีผู้ทรงคุณวิเศษในบวรพระพุทธศาสนาได้สติบเลียงนั้นด้วยทิพโอสถ จึงตรวจดูด้วยญาณแห่งพระอรหันต์ ทรงทราบเรื่องราวทั้งหมด จึงดำริในใจว่าจะไปโปรดพระราชินี เพราะพระองค์ทรงมีพระราชศรัทธาอย่างยิ่ง เมื่อดำริเช่นนี้ จึงเหาะขึ้นสู่อากาศด้วยฤทธิ์ของพระอรหันต์ มาปรากฏกายต่อพระพักตร์ของพระราชินี ผู้มีพระหทัยเปี่ยมล้นด้วยความเลื่อมใส เมื่อพระราชินีทอดพระเนตรเห็นพระผู้เป็นเนืองนิตย์มาปรากฏต่อหน้าเช่นนั้น มหาปีติแผ่ซ่านไปไม่รู้จบ พระองค์ทรงน้อมพระวรกายที่แสนจะอ่อนล้านมัสการพระเถระว่า “ขอพระผู้เป็นเจ้าจงฉันภัตตาหารที่โยมตั้งใจถวายในยามยากนี้ให้หมดด้วยเถิด อย่าเป็นห่วงโยมเลย เพราะโยมนี้ดีใจหนักหนาที่ได้ถวายภัตตาหารมีวันนี้แต่พระเถระ”

มหาอำมาตย์คู้พระทัยเห็นพระราชินีตั้งใจถวายทาน

อา จิ ณ ฎ ก ร ร ม

๒๘๑

หมดทั้ง ๒ ส่วน ก็เกิดความปิติขึ้นมาเช่นกัน จึงตัดใจถวายส่วนของตนให้กับพระเถระ พระเถระรับบิณฑบาตแล้วกล่าวอนุโมทนา กับพระราชาและมหาอำมาตย์ แล้วก็เหาะกลับไปยังมหาวิหาร เมื่อไปถึงก็จัดแจงแบ่งภัตตาหารถวายแก่หมู่ภิกษุสงฆ์เป็นสังฆทาน เพื่อให้เกิดอานิสงส์ใหญ่แก่พระราชาและมหาอำมาตย์

เมื่อคล้อยหลังพระเถระไป ความทิวที่ถูกปิดทวมทับไว้ก็แสดงอาการ พระราชาจึงดำริในใจว่า จะทำอย่างไรดีถึงจะได้ อาหารมาบรรเทาความทิว พระเถระอยู่ในวิหารทราบความคิดของพระราชา จึงเอาอาหารที่เหลือจากพระภิกษุสงฆ์ใส่บาตรจนเต็ม แล้วอธิษฐานจิตโยนบาตรขึ้นไปบนอากาศ บาตรได้ลอยไปตกลงในพระหัตถ์ของพระราชา ทั้งพระราชาและมหาอำมาตย์บังเกิดมหานิเวศน์อย่างยิ่ง เมื่อเสวยอาหารนั้นจนหมดแล้ว อยากจะตอบแทนพระเถระ จึงนำเอาผ้าสาฎกเนื้อดีใส่ลงไปในบาตร แล้วอธิษฐานจิตขอให้บาตรนี้ลอยกลับไปหาพระเถระผู้เป็นเจ้าของบาตร ทรงโยนบาตรขึ้นไปบนอากาศ บาตรนั้นลอยกลับไปหาพระเถระดังเดิม

ต่อมา ภาพแห่งการทำความคิดครั้งนั้น ทำให้พระองค์มีความเชื่อมั่นในอานุภาพของบุญเพิ่มมากขึ้น ทรงรักการสร้างบารมียิ่งกว่าเดิม หลังจากรวบรวมแผ่นดินให้เป็นปึกแผ่นแล้ว ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทรงสร้างวัดวาอารามมากมาย

อา จิ ณ ญ กร ร ม

๒๘๒

ทั้งพระเจดีย์และมหาวิหาร แต่ความประทับใจในการทำความดีในวันนั้นไม่มีวันเลือนหายไปจากใจของพระองค์เลย ภาพตอนที่พระองค์ถวายทานยามยากแต่พระเถระ สิ่งนี้ได้สลักแน่นติดตาตรึงใจอยู่ในความรู้สึกภายใน จนกระทั่งพระองค์ล่วงเข้าสู่วัยชราตามธรรมดาของสังขาร แม้บรรทมอยู่บนเตียงคนป่วยแต่กลับเป็นคนป่วยที่ดูสดชื่นผ่องใส

ในขณะที่มรณภัยมาเยือน อาจิณญกรรมฝ่ายกุศลก็ดลบันดาลให้พระองค์นึกถึงแต่ความดีที่ทำผ่านมา และดำริอยากจะไปบูชาพระเจดีย์ที่ทรงสร้างไว้ บุญกุศลก็ท่วมท้นขึ้นมาในใจ ตอนใกล้สวรรคต เทวดาหกชั้นฟ้าได้มาทูลเชิญอาราธนาพระองค์ให้ไปอยู่ด้วย พระราชาจึงน้อมนำใจไปอุปถัมภ์ยังดุสิตสวรรค์ทันที ด้วยหมายใจว่าดุสิตสวรรค์ประเสริฐกว่าทุกชั้นฟ้า เพราะเป็นที่ประทับของพระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลาย ดังนั้นอาจิณญกรรมฝ่ายกุศลจึงส่งผลให้พระองค์มีพระทัยผ่องใสไปอุปบัติในดุสิตสวรรค์

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า อาจิณญกรรมที่เราทำอย่างสม่ำเสมอจะมีผลต่อการเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติทีเดียว สิ่งที่เราทำไว้จนเป็นความคุ้นเคยความเคยชิน จะมาปรากฏเป็นกรรมารมณก่อนที่เราจะละสังขารร่างกายนี้ไป เมื่อใจคุ้นกับสิ่งใด

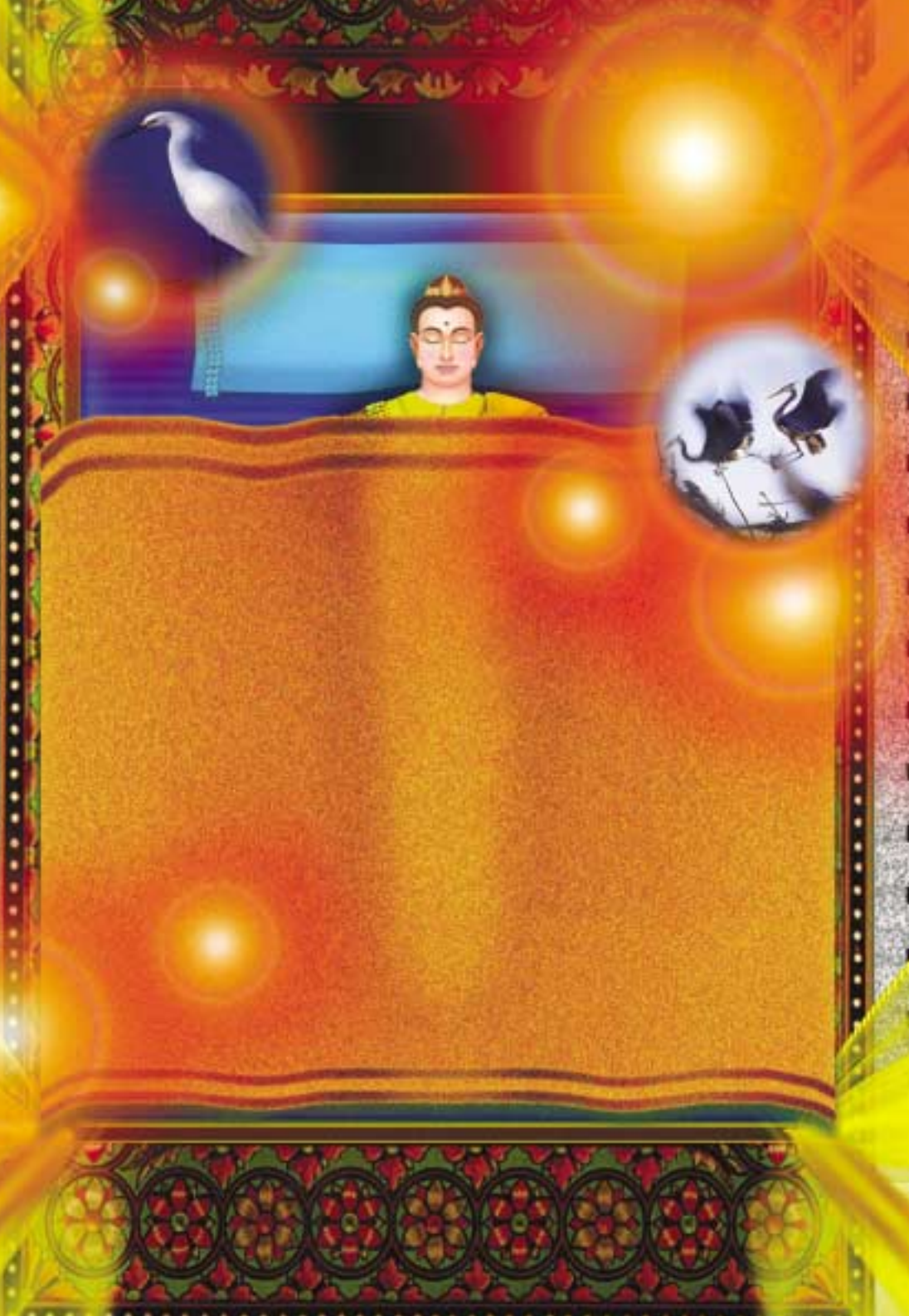

อา จิ ณ ฎ ก ร ร ม

๒๘๓

สิ่งนั้นจะเข้ามามีบทบาทกับรอยต่อของชีวิตก่อนที่เราจะ
หลับตาลาโลกนี้ ดังนั้นทุกท่านอย่าดูเบา ให้หมั่นสั่งสม
อาจิณณกรรมฝ่ายกุศลไว้ให้ดี ทั้งทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา
และสร้างบุญบารมีทุกอย่างให้เต็มที่ โดยไม่มีข้อแม้ข้ออ้าง
เงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น เมื่อทำได้อย่างนี้ หลวงพ่อรับประกันว่า
เราจะต้องจากไปอย่างผู้มีชัยชนะ จะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป
อย่างแน่นอน

๓๑

มหาสุบิน

ของพระพุทธรเจ้า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

ภิกษุที่นอนหลับ มีสติตั้งมั่น

รู้สึกตัวอยู่ ย่อมหลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข

ไม่ฝันร้ายหรือหากฝันก็ฝันแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล

เทวดาจะลงปกปักรักษา

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๘๖

การฝึกฝนอบรมใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง หมั่นน้อมนำใจเข้าไปหยุดอยู่ที่ต้นแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จนกระทั่งพบพระธรรมกายภายใน กาย วาจา ใจของเราจะถูกกลั่นให้บริสุทธิ์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นคน ลัทธิ สิ่งของรอบตัวเรา จะพลอยได้รับพลังมวลแห่งความบริสุทธิ์จากตัวเรา เหมือนกลิ่นหอมของบุปผาที่ฟุ้งซจรขยายไปในบรรยากาศ ย่อมเป็นที่ปรารถนา ที่ชื่นใจของคนทั้งมวล ผู้มีธรรมะเป็นอาภรณ์ จะเป็นที่รักของมนุษย์ และเทวาทั้งหลาย ดังนั้นธรรมะจึงเป็นอาภรณ์ประดับกาย วาจา ใจที่อมตะมั่นคงที่สุด ที่จะติดตัวเราไปทุกภพทุกชาติ ให้หมั่นประพฤติปฏิบัติธรรมกัน เราจะได้เป็นผู้มีธรรมะเป็นอาภรณ์ ซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่านี้กันทุกคน

พระบรมศาสดาได้ตรัสอานิสงส์ของการนอนหลับอย่างมีสติไว้ใน พระวินัยปิฎก ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุที่นอนหลับ มีสติตั้งมั่น รู้สีกตัวอยู่ ย่อมหลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้ายหรือหากฝันก็ฝันแต่เรื่องที่เป็นสิริมงคล เทวดาจะลงปกปักรักษา”

การนอนหลับในทางการแพทย์ ถือว่าเป็นการพักผ่อน ที่ดีที่สุด ที่จะทำให้สุขภาพร่างกายสดชื่น กระปรี้กระเปร่า อวัยวะทุกส่วนได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ ตั้งแต่สมองเรื่อยไปถึง

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๘๓

ประสาททั้งห้าจะหยุดทำงานชั่วคราว เหมือนรถยนต์หรือเครื่องจักรที่ใช้งานไปได้ระดับหนึ่งก็ต้องพักเครื่อง เพื่อฟื้นคืนสภาพหรือซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ จะได้ยืดอายุการใช้งานออกไปได้นานๆ ร่างกายนี้จำเป็นต้องได้รับการพักผ่อนเช่นเดียวกัน เพราะถ้าไม่ได้หยุดพัก ไม่ชำระบบต่างๆ ภายในร่างกายจะรวน ทำให้ไม่สามารถทำงานต่อไปได้ เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องรู้จักรักษาสุขภาพ เพื่อยืดอายุการใช้งานให้ได้มากที่สุด นั่นคือนอนหลับพักผ่อนให้เพียงพอ พักผ่อนประสาทตา ประสาทหู พักระบบกล้ามเนื้อ หยุดการเคลื่อนไหวในทุกอิริยาบถ กระทั่งหยุดความคิด คำพูด และการกระทำทุกอย่าง

สำหรับผู้ที่นอนแล้วฝันเป็นประจำนั้น ตามปกติมักมีสาเหตุหลักๆ ๔ ประการ คือ เพราะธาตุกำเริบ เช่นรับประทานอาหารมากเกินไป หรืออวัยวะภายในปั่นป่วน เมื่อธาตุกำเริบจึงทำให้ฝันไปในทำนองที่ว่า ตกจากต้นไม้บ้าง ถูกสัตว์ร้ายไล่ตามบ้าง หรือฝันเห็นภูตผีปิศาจบ้าง พอตื่นขึ้นมาจะรู้สึกว้าเหว่เล็กน้อย เพราะธาตุในร่างกายไม่ปกติ และนอนไม่อึด เพราะฝันร้าย บางครั้งจดจำอะไรไม่ได้เลยก็มี แต่รู้สึกว้าเหว่และเพลีย

ความฝันเพราะจิตอวารณ คือมีความกังวลในธุรกิจ

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๘๘

การงาน และผู้คนที่เราเข้าไปเกี่ยวข้อง เมื่อนอนหลับจึงฝันถึงเรื่องราวเหล่านั้น ซึ่งไม่ใช่เรื่องจริงจังอะไร ถ้าหากก่อนนอนนั่งสมาธิและแผ่เมตตาเป็นประจำ ทำใจให้สงบ เป็นผู้มีอารมณ์ดี อารมณ์สบาย เมื่อนอน เราก็มักจะหลับอย่างมีความสุข ได้พักผ่อนอย่างเต็มที่ ไม่ได้เก็บเรื่องราวที่คับใจไปกังวลต่อในเวลาหลับ สำหรับผู้ฝันเพราะเทพดลใจ ทวยเทพมักจะมาบันดาล บอกเหตุต่างๆ หรือประสงคร้ายก็มี ทำให้เราฝันเห็นภาพที่เทวดาเขาปรารถนาอยากให้เราเห็น สำหรับความฝันประการสุดท้าย คือ ฝันเพราะเป็นบุญนิमित ซึ่งบอกเหตุการณ์ล่วงหน้าว่า จะประสบสิ่งที่เป็นสิริมงคล เพราะได้ทำบุญกุศลเอาไว้ในชาติปางก่อน มามาก บุญบันดาลให้เห็นภาพในอนาคตว่าจะมีความสำเร็จต่างๆ เกิดขึ้น

ในเรื่องของความฝันที่เป็นบุญนิमितนี้ มีตัวอย่างของพระชนนีของพระบรมโพธิสัตว์ มาเล่าให้ทุกท่านได้รับฟังกัน เรื่องมีอยู่ว่า

*พระนางสิริมหามายาได้อธิษฐานองค์อุโบสถแล้วเสด็จเข้าห้องอันมีสิริ บรรทมบนเตียง เมื่อหลับทรงพระสุบินว่า

---

*มก. เล่ม ๒๓ หน้า ๕๔

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๘๕

ท้าวมหาราชทั้ง ๔ ทรงยกพระองค์พร้อมทั้งที่บรรทมนำไปยังสระอโนดาต เพื่อสรองสนานชำระล้างมลทินของสรีระ แล้วให้นุ่งห่มผ้าทิพย์ รักษาศีลอยู่ในวิมานทอง มีช้างเผือกเชือกหนึ่งได้เที่ยวไปบนภูเขาทองลูกหนึ่ง พอลงจากภูเขาทองก็ขึ้นสู่ภูเขาเงิน มาจากทิศอุดร แล้วเยื้องกรายเข้าไปที่วิมานทอง กระทำประทักษิณพระมารดาแล้วก็เข้าไปสู่พระครรภ์

เมื่อพระนางตื่นจากบรรทมแล้ว ได้ทูลพระสุบินแด่พระราชบิดา พราหมณ์ปุโรหิตของพระราชบิดาได้กราบทูลว่า “ข้าแต่มหาราช ขอพระองค์อย่าทรงพระวิตกเลย พระเทวีของพระองค์ทรงตั้งพระครรภ์ จะได้พระโอรสผู้สมบูรณ์ด้วยลักษณะมหาบุรุษ ถ้าพระโอรสจักอยู่ครองเรือน ก็จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ถ้าออกบวชจักเป็นพระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ” ซึ่งพราหมณ์เหล่านั้นทำนายได้ถูกต้องทีเดียว เพราะตรงเวลากับที่พระโพธิสัตว์ผู้มีสติและสัมปชัญญะ จุตติจากสวรรค์ชั้นดุสิตเข้าสู่ครรภ์ของพระมารดา

*นอกจากนี้ยังมีมหาสุบิน ๕ ประการ ซึ่งเกิดกับพระผู้มีพระภาคเจ้า ในสมัยที่ยังเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ยังไม่ได้ตรัสรู้ธรรม

---

*มก. เล่ม ๓๖ หน้า ๔๓๑

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๕๐

พระพุทธองค์ทรงเก็บมหาสุบินนั้นเอาไว้ มิได้ทรงให้ใครทำนาย เมื่อตรัสรู้แล้วจึงทรงพยากรณ์ทำนายมหาสุบินของพระองค์เองให้เหล่าพระสาวกฟังว่า แผ่นดินใหญ่นี้เป็นที่นอนใหญ่ ภูเขาหิมพานต์เป็นหมอน มือซ้ายหย่อนลงในมหาสมุทรด้านทิศบูรพา มือขวาหย่อนลงในมหาสมุทรด้านทิศประจิม เท้าทั้งสองหย่อนลงในสมุทรด้านทิศทักษิณ

ครั้งที่ ๒ ทรงพระสุบินว่า หย้าคาได้ขึ้นจากพระนาภีของพระพุทธองค์ สูงขึ้นไปจรดท้องฟ้า ครั้งที่ ๓ ทรงพระสุบินว่า มีหมู่หนอนมีสีเขียวศิระด้าได้ขึ้นมาจากเท้าของพระพุทธองค์ แผ่ปกคลุมปกปิดตลอดถึงรอบๆ เขา มหาสุบินประการที่ ๔ พระพุทธองค์ทรงพระสุบินว่า นก ๔ เหล่า มีสีต่างๆ กันบินมาจากทิศทั้งสี่ ตกลงแทบเท้าของพระพุทธองค์ แล้วกลับกลายเป็นสีเขียวทุกตัว และมหาสุบินประการสุดท้าย ทรงพระสุบินว่า พระพุทธองค์เสด็จดำเนินขึ้นไปบนภูเขาคุถลูกใหญ่ แต่ไม่ได้แปดเปื้อนคุถเหล่านั้นเลย

พระพุทธองค์ทรงเก็บมหาสุบิน คือ ความฝันอันยิ่งใหญ่ นั้นไว้ พอถึงเวลาทรงนำมาเปิดเผยให้พวกเราได้รับทราบกันว่า พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์มหาสุบินว่าอย่างไรบ้าง มหาสุบินข้อแรกที่ตรัสว่า มหาปฐพีกลายเป็นที่นอนขนาดใหญ่ ขุนเขาหิมพานต์เป็นหมอน มือซ้ายหย่อนลงในสมุทรด้านทิศบูรพา

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๕๑

มือขวาหย่อนลงในสมุทรด้านทิศประจิม เท้าทั้งสองหย่อนลงในสมุทรด้านทิศทักษิณ นี่เป็นนิมิตให้ทราบว่า พระพุทธองค์จะได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ และจะได้ทรงเป็นใหญ่ในโลกที่ไม่มีใครยิ่งกว่า

การที่หย่าคาได้ขึ้นจากพระนาภี สูงขึ้นไปจรดท้องฟ้า ตั้งอยู่ เป็นนิมิตให้ทราบว่า พระตถาคตเจ้าได้ตรัสรู้อรियมรรคมีองค์ ๘ แล้วทรงประกาศให้เทวดา และมนุษย์ทั้งหลายได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง ข้อที่หมุ่นอนมีสีขาวศีรษะดำ ได้ไต่ขึ้นจากเท้าของพระพุทธองค์ ปกปิดตลอดถึงขานุมณฑล หมายถึงว่า คลุหัลล์ผู้มุ่งห่มผ้าขาวจำนวนมาก ได้ถึงพระตถาคตเป็นสรณะตลอดชีวิต

การที่นก ๔ เหล่ามี สีต่างๆ กัน บินมาจากทิศทั้งสี่ตกลงมาแทบเท้าแล้วกลับกลายเป็นสีขาวทุกตัวนั้น เป็นนิมิตให้ทราบว่า วรรณะทั้ง ๔ เหล่า คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร ออกบวชในธรรมวินัยที่ตถาคตประกาศแล้ว ทำให้แจ้งซึ่งวิมุตติอันยอดเยี่ยมเสมอเหมือนกันหมด และข้อที่พระพุทธองค์ทรงเดินไปมาบนภูเขาสูงใหญ่ แต่ไม่แปดเปื้อนภูเขา แสดงว่าพระตถาคตเจ้าได้ลาภสักการะเป็นอันมาก แต่ไม่ลุ่มหลงไม่พัวพัน มีปกติเห็นโทษคือ ไม่ยึดติดในลาภสักการะเหล่านั้นเลย

มหาสุบินของพระพุทธเจ้า

๒๕๒

นี่ก็เป็นมหาสุบินหรือความฝันอันยิ่งใหญ่ของพระผู้มีพระภาคเจ้าของเรา ความฝันใดเป็นไปเพื่อพระนิพพาน ความฝันนั้น เป็นความฝันอันยิ่งใหญ่ ฝันอยากให้ตนเอง และสรรพสัตว์หลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวง เป็นฝันที่ทำให้เป็นจริงได้ หลวงพ่อเองก็เป็นผู้มีความฝันอันยิ่งใหญ่ คือ ฝันอยากให้ชาวโลกเข้าถึงธรรมกาย ฝันอยากหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ หลุดพ้นจากพญามาร และนำพาสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ ไปสู่ฝั่งนิพพานกันให้หมด จึงอยากให้ทุกท่านใฝ่ฝันกันอย่างนี้บ้าง อย่างนี้เรียกว่าฝันดี แล้วอย่าลืม ก่อนนอนให้นั่งธรรมะ และแผ่เมตตาให้เป็นประจำ เพราะใจที่สงบนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ จะหลับอย่างเป็นสุข ตื่นก็เป็นสุขนอนหลับฝันดี เมื่อตื่นขึ้นมาก็มีความสุขชื่น มีกำลังกายที่พร้อม มีสมองที่ปลอดโปร่ง พร้อมจะใช้สังขารนี้เป็นอุปกรณ์ในการสร้างบารมีต่อไป

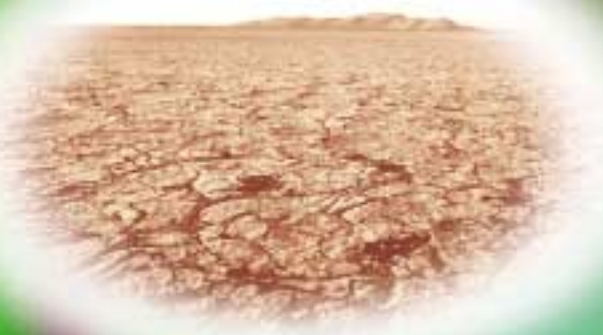
๓๒

พุทธพยากรณ์

(๑)

พระพุทธชินเจ้ามีพระวาจาไม่เป็นสอง มีพระวาจา
ไม่เปล่าประโยชน์ พระพุทธเจ้าไม่ตรัสคำไม่จริง เราจักได้เป็น
พระพุทธเจ้าแน่นอน เปรียบเหมือนก้อนดินที่โยนขึ้นไป
บนอากาศ ย่อมตกลงมาสู่พื้นดินอย่างแน่นอน

พุทธพยากรณ์ (๑)

๒๕๕

ทางลัดที่สุดที่จะทำให้เกิดความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ คือ การฝึกฝนใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่ง ควบคู่ไปกับการสั่งสมบุญบารมี ในทุกรูปแบบ ถ้ามีความบริสุทธิ์มาก บุญกุศลย่อมเกิดขึ้นมาก ถ้ามีความบริสุทธิ์น้อย บุญกุศลก็ลดหย่อนลงไป ความบริสุทธิ์ เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและความสำเร็จทั้งทางโลกและทางธรรม ความสุขและความบริสุทธิ์นี้ สั่งสมได้ด้วยการหมั่นเจริญภาวนา ทุกๆ วัน พระบรมศาสดาของเราทรงดำรงตนเป็นแบบอย่าง ในการสร้างบารมีให้ชาวโลกได้ดำเนินตาม ดังนั้นเราจึงควร หมั่นเจริญสมาธิภาวนา เพื่อให้ชีวิตของเราเข้าถึงความสุข และความบริสุทธิ์ที่แท้จริง

มีสุภษิตที่สุเมธดาบสโพธิสัตว์ ได้กล่าวชื่นชมพระ-
พุทธเจ้าไว้ว่า

“อเทวชฌวณา พุทธา	อโมฆวณา ชินา
วิตถํ นตถิ พุทธานํ	ธูว์ พุทฺโธ ภวามิหํ
ยถา ชิตตํ นเภ เลณฺหํ	ธูว์ ปตติ ภูมิมํ

พระพุทธชินเจ้ามีพระวาจาไม่เป็นสอง มีพระวาจา ไม่เปล่าประโยชน์ พระพุทธเจ้าไม่ตรัสคำไม่จริง เราจักได้ เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน เปรียบเหมือนก้อนดินที่โยนขึ้นไป บนอากาศ ย่อมตกลงมาสู่พื้นดินอย่างแน่นอน”

พุทธพยากรณ์ (๑)

๒๕๖

การทำนายของพระผู้มีพระภาคเจ้า เรียกว่า พุทธพยากรณ์ เป็นการทำนายที่เกิดจากการรู้แจ้งเห็นจริง เป็นการเห็นด้วยญาณทัสสนะที่บริสุทธิ์ของธรรมกาย ไม่ใช่เกิดจากการนึกคิด ดันเดา หรือเลียบเคียงจากตำราที่หมอดูทั่วไปทำนายกัน ซึ่งอาจทายถูกบ้างผิดบ้าง โดยอาศัยสถิติหรือเหตุการณ์ใกล้เคียงที่สอดคล้องกันเข้ามาวิเคราะห์วิจารณ์ แล้วทำนายในลักษณะของความน่าจะเป็นตามตรรกวิทยา

ส่วนพุทธทำนายนั้น เป็นความจริงแท้ที่พระพุทธองค์ทรงเห็นทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต รู้ว่าประกอบเหตุเช่นนี้ ในอนาคตผลจะเป็นอย่างไร ทรงรู้แจ้งหมดทั้งโลก ตลอดนิพพาน ภพสาม โลกกันต์ ไม่มีสิ่งใดปิดบังญาณทัสสนะอันบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ได้ และหากทรงพยากรณ์เรื่องใด เรื่องนั้นจะเป็นจริงตามที่พยากรณ์ทุกประการ ไม่มีทางเป็นอย่างอื่นไปได้ ในส่วนหยาบๆ พระพุทธองค์ทรงมีสัจจะ มีวาจาสัตย์ ตรัสอย่างไร เป็นอย่างนั้น ฉะนั้นไม่ว่าจะทรงทำนายเรื่องใดจึงไม่มีผิดพลาดแน่นอน

*ดังเช่นเรื่องที่เกิดขึ้นในสมัยพุทธกาล คินหนึ่งพระเจ้าอุปเสนทิโกศลทรงเห็นพระสุบินนิมิตซึ่งไม่เคยพบมาก่อน

พุทธพยากรณ์ (๑)

๒๕๓

ทรงตกพระทัยตื่นบรรทม ครั้นรุ่งเช้าพระองค์ตรัสเล่าความฝัน ให้พราหมณ์บุโรหิตฟัง พวกพราหมณ์พากันจับยามดู แม้อาศัยหลักโหราศาสตร์ก็วิเคราะห์ไม่ได้ ครั้นจะทูลว่าไม่รู้ก็กลัวจะเสีย ฤกษ์โหราจารย์ จึงกราบทูลแบบเดาสุ่มไปว่า

“ข้าแต่พระมหाराชเจ้า พระสุบินนี้ร้ายกาจนัก อันตราย จะบังเกิดขึ้นแก่ราชสมบัติ แต่พวกข้าพระองค์จักพยายามอย่าง สุดความสามารถ เพื่อแก้ไขอันตรายในครั้งนี้ โดยจะต้อง บูชายัญด้วยสัตว์แต่ละประเภท อย่างละ ๔ ตัว” พระราชาทรง กลัวมรณภัยมาก จึงรับสั่งให้จัดพิธีบูชายัญทันที พวกพราหมณ์ ออกคำสั่งให้ทำหลุมบูชายัญที่นอกเมือง และให้จับฝูงสัตว์ ทั้ง ๒ เท้า ๔ เท้า อีกทั้งสัตว์ปีกมามามัดไว้ที่หลักบูชายัญ

เมื่อพระนางมัลลิกาเทวีเห็นการบูชายัญใหญ่โตเช่นนั้น ได้รีบเข้าไปทูลถามเรื่องราวทั้งหมดกับพระราชา เนื่องจาก พระนางเป็นคนฉลาดมีปฏิภาณดี จึงทูลแนะนำพระราชาว่า “ข้าแต่มหाराชเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ชื่อว่าเป็นลัทธิผู้รู้ ผู้รู้แจ้งโลก เป็นยอดของพราหมณ์ทั้งหลายในโลก ขอเชิญ พระองค์เสด็จไปทูลถามพระพุทธองค์เถิด”

จากนั้นพระนางทูลขอให้หยุดการทำบูชายัญไว้ก่อน แล้วพาพระราชาเสด็จไปถวายบังคมพระบรมศาสดา พระราชา

พุทธพยากรณ์ (๑)

๒๕๘

กราบทูลเรื่องพระสุบิน และการทำนายของพวกพราหมณ์ แต่พระพุทธรองค์ แล้วทูลขอให้พระพุทธรเจ้าทำนายมหาสุบิน ข้อ ๑ ที่ว่า “โค ๔ ตัวแสดงอาการจะชนกัน วิ่งมาจากทิศทั้งสี่ สู่ท้องพระลานหลวง มหาชนเห็นเช่นนั้นพากันมาดูโคชนกัน โคบันลือเสียงคำรามลั่น แต่ไม่ชนกัน ต่างถอยออกไป นี่เป็นมหาสุบินเรื่องแรก ความฝันนี้หมายความว่าอย่างไร พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาทรงทำนายว่า “ผลของสุบินข้อนี้จักไม่มีในปัจจุบัน แต่ในอนาคตเมื่อโลกหมุนไปถึงจุดเสื่อม ในรัชกาลของพระราชารู้จักพราห์ ผู้มิได้ครองราชย์โดยธรรม และในสมัยของมนุษย์ผู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม กุศลธรรมลดน้อยถอยลง อกุศลธรรมหนาแน่นขึ้น ฝนจักแล้ง ทุพภิกขภัยจักบังเกิดขึ้น มหาเมฆตั้งขึ้นจากทิศทั้งสี่ ฝายหญิงรีบเก็บข้าวเปลือกที่นำออกฝั่งแดดเข้าที่ร่ม ฝายชายถือจอบถือตะกร้าพากันออกไปเพื่อก่อดันกันน้ำ ฝนก็ตั้งเค้าจะตก ดั่งกระหิม ฟ้าแลบ แต่ไม่ตก เมฆลอยหายไป เหมือนโคตั้งท่าจะชนกันแล้วไม่ชนกัน นี่เป็นผลของมหาสุบินที่จะเกิดในอนาคต”

พระราชาทูลถามมหาสุบินข้อที่สองว่า “ต้นไม้เล็กๆ และกอไผ่แทรกแผ่นดินเพียงคืบหนึ่งบ้าง คอกหนึ่งบ้าง ต่างผลิดอกออกผลไปตามๆ กัน” พระบรมศาสดาทรงทำนายว่า “มหาบพิตรมหาสุบินข้อนี้ จักมีในกาลที่โลกเสื่อม สมัยที่มนุษย์มีอายุน้อย

พุทธพยากรณ์ (๑)

๒๕๕

กบไซหลง สัตว์ทั้งหลายในอนาคตจักมีราคะกล้า กุมารีมียังยังไม่
สมบูรณ์ จักสมสู่กับบุรุษ พวกกันจำเจริญด้วยบุตรและธิดา
เหมือนต้นไม้เล็กๆ มีดอก ฉันทใด กุมารีเหล่านั้นเจริญด้วยบุตร
และธิดาเหมือนต้นไม้เล็กๆ มีผล ฉันทนั้น”

พระราชาทูลถามมหาสุบินข้อต่อไปว่า “หม่อมฉันได้เห็น
แม่โคใหญ่ๆ พวกกันตีมนมของฝูงลูกโคที่เพิ่งเกิดในวันนั้น อะไร
เป็นผลแห่งสุบินนั้น พระเจ้าข้า” “มหาบพิตร แม่ผลของสุบินนี้
ก็จักมีในอนาคตเช่นกัน คือ จะมีผลในเวลาที่เราคนมนุษย์พวกกันละทิ้ง
เชษฐาปจายิกกรรม คือ ความเป็นผู้ประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่
เพราะในอนาคตฝูงสัตว์จักไม่เคารพยำเกรงในพ่อแม่หรือญาติ
ผู้ใหญ่ คนแก่ๆ จะพวกกันหมดที่ฟัง หาเลี้ยงตนก็ไม่ได้ ต้องง้อ
พวกเด็กๆ เลี้ยงชีพ เป็นเหมือนแม่โคใหญ่ พวกกันตีมนมลูกโค
ที่เกิดในวันนั้น”

พระราชาทูลถามมหาสุบินข้อต่อไปอีกว่า “ข้าแต่
พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้เห็นข้าวสุกที่คนหุงในหม้อ
ใบเดียวกันแท้ๆ แต่ไม่สุกทั่วกันทั้งหม้อ พ่อครัวจึงแยกเป็น ๓ ส่วน
คือ ข้าวแฉะ ข้าวดิบ และข้าวสุกดี อะไรเป็นผลแห่งสุบินข้อนี้
พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ว่า “มหาบพิตร ผลของ
สุบินข้อนี้ จักมีในอนาคตเช่นกัน ด้วยในกาลภายหน้า ผู้นำ
แผ่นดินจักไม่ดำรงอยู่ในธรรม ข้าราชการพราหมณ์และคฤหบดี

พุทธพยากรณ์ (๑)

๓๐๐

รวมไปถึงชาวเมืองทั้งหมด นับแต่สมณะและพราหมณ์ จักพากันไม่ตั้งอยู่ในธรรม เหมือนฝูงโคที่ข้ามน้ำไปไม่ถึงฝั่งเพราะได้จำฝูงไม่ดี

แม่เทวดาที่เคยดูแลรักษามนุษย์ก็จักไม่ทรงธรรม ไม่ลงรักษาอีกต่อไป ลมจักพัดไม่สม่ำเสมอ พัดแรงเกินไป ทำให้วิมานในอากาศของเทวดาลั่นสะเทือน วิมานของรุกขเทวาก็หักโค่นลง เมื่อวิมานถูกลมพัด หมู่เทวดาต่างพากันโกรธ แล้วจักไม่ให้ฝนตก ถึงแม้จะตกก็ตกไม่ทั่วฟ้า บางปีไม่ตกเลยทำให้เกิดความแห้งแล้ง อดอยากยากแค้น ตรงไหนมีฝนดี ชาวกล้าก็อุดมสมบูรณ์ ในบางพื้นที่ตกหนักเกินไป ชาวกล้าก็เสียหาย ภัยชนิดนี้จะยังไม่มีแก้มหาบพิตร แต่จะบังเกิดขึ้นในอนาคต”

นี่เป็นพุทธทำนายที่พระพุทธองค์ทรงพยากรณ์ถึงอนาคตไว้ โดยปรารภเหตุมหาสุบินของพระราชเจ้าผู้ทรงธรรมในสมัยก่อน ซึ่งเมื่อกาลเวลาผ่านไปมาถึง ๒,๕๐๐ กว่าปี พุทธพยากรณ์นั้นก็ปรากฏเป็นความจริง เช่นที่เราได้เห็นภัยอยู่ในขณะนี้ เนื่องจากสภาวะโลกปัจจุบันเริ่มเสื่อมถอย ธรรมะเริ่มถูกเบียดบัง คนประพฤติธรรมพากันทำความเสื่อมให้เกิดขึ้นเสมอ เพราะฉะนั้นเราต้องช่วยกันนำศีลธรรมกลับคืนมาให้ได้ ก่อนที่ภัยพิบัติใหญ่จะบังเกิดขึ้น ให้รีบสั่งสมบุญกันให้เต็มที่

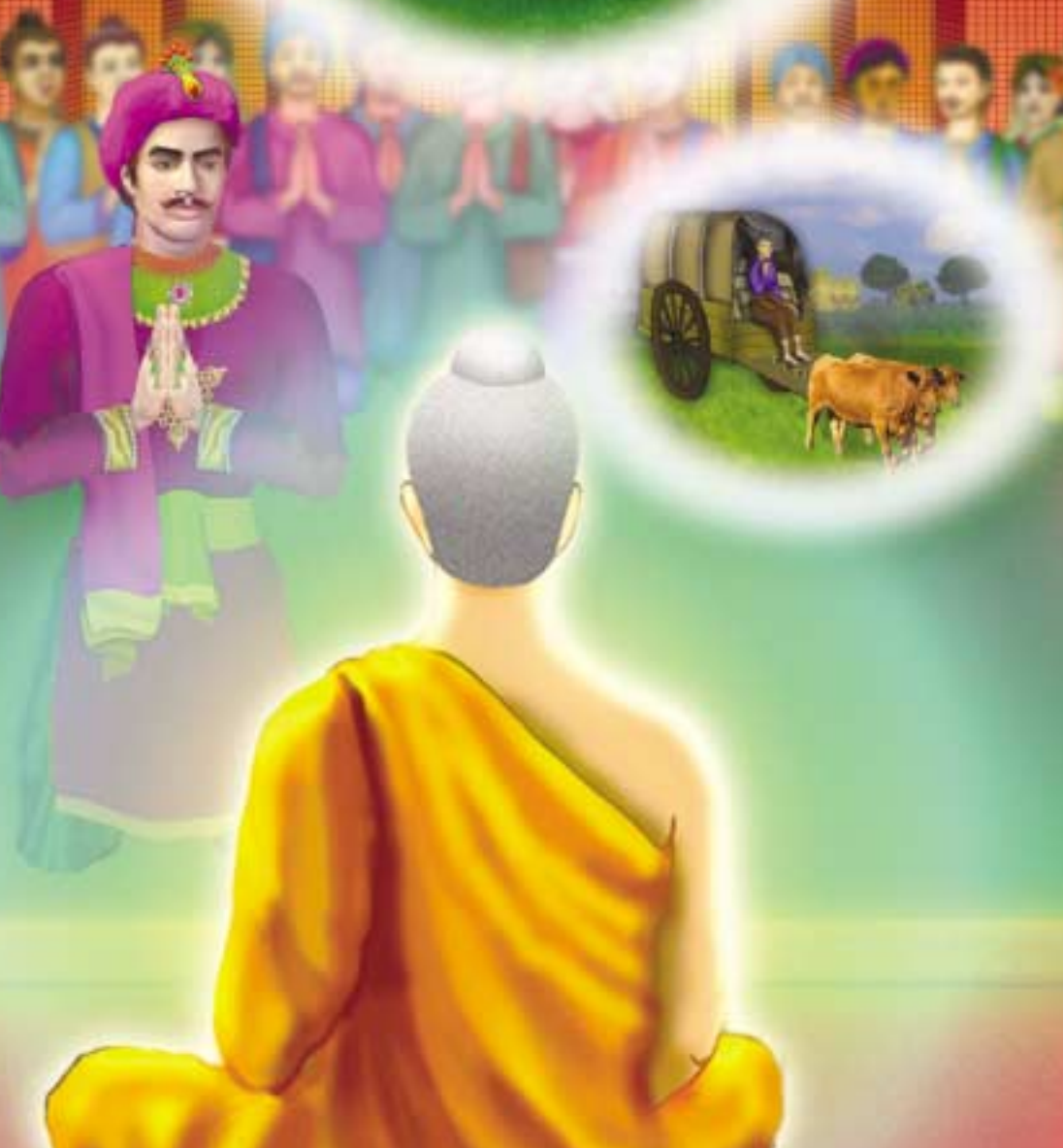

พุทธพยากรณ์ (๑)

๓๐๑

อย่าประมาทในชีวิต ให้ชีวิตที่ผ่านไปแต่ละวันเป็นไปเพื่อการ
ประพฤติธรรม สั่งสมบุญบารมี ให้ท่านรักษาศีลเจริญภาวนากัน
ให้เต็มที่ทุกๆ คน ส่วนพุทธทำนายข้อต่อไปจะเป็นอย่างไร
มีใกล้เคียงหรือตรงกับเหตุการณ์ในโลกยุคปัจจุบันอย่างไรบ้าง
ไว้ติดตามกันครั้งต่อไป

๑๑

พุทธพยากรณ์

(๒)

พระดำรัสของพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด

ย่อมเที่ยงแท้แน่นอน

เปรียบเสมือนราชสีห์เมื่อลุกจากที่นอน

ต้องบันลือสีหนาท

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๔

มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาความสุข ความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยในชีวิต ทุกคนจึงพยายามเสาะแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง แต่น้อยคนนักจะรู้ว่า ที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริงนั้น คือสิ่งใด อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้ด้วยวิธีการใด จึงแสวงหากัน หากทุกคนในโลกได้รู้จักที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดว่า คือพระรัตนตรัย และมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติธรรม จนกระทั่งกาย วาจา ใจ สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส ตั้งมั่นอยู่ในศูนย์กลางกาย เต็มเปี่ยมไปด้วยสติและปัญญาบริสุทธิ์เช่นนี้แล้ว ชีวิตของทุกคนจะเจริญรุ่งเรือง และปลอดภัยทั้งในโลกนี้ และโลกหน้าอย่างแน่นอน

มีวาระพระบาลีใน ขุททกนิกาย อปทาน ว่า

“ยถา นิกฺขนตฺสยนสฺส   สิทฺทสฺส นทฺถิ ฐวํ
ตเถว พุทฺธเสฏฺฐจฺฉานํ   วจนํ ฐวสฺสสฺสตํ

พระดำรัสของพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ย่อมเที่ยงแท้แน่นอน เปรียบเสมือนราชสีห์เมื่อลุกจากที่นอน ต้องบันลือสีหนาท”

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นบุรุษเอกของโลก พระพุทธองค์ตรัสอย่างไรก็ทรงทำอย่างนั้น ไม่ว่าจะทรงทำนายหรือที่เรียกว่าพุทธพยากรณ์อย่างไร เรื่องนั้นย่อมเป็นจริงทุกครั้ง เพราะถ้อยคำที่พระพุทธองค์ตรัสนั้น เป็นถ้อยคำที่พิจารณา

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๕

และกลั่นกรองดีแล้วด้วยพุทธญาณอันบริสุทธิ์ เป็นความรู้จริงที่เกิดจากการรู้แจ้ง เห็นแจ้งภายใน เพราะพระองค์ทรงบรรลुकายธรรมอรหัตต์ หมดจดจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย เมื่อไม่มีความมืด คือ อวิชชามาบดบังดวงปัญญาของพระพุทธรองค์ จึงมีแต่ความสว่างไสวภายใน ทรงปรารถนารู้เรื่องใดก็รู้เห็นหมด แจ่มแจ้งทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด

ปรารถนาเหตุจากครั้งที่แล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลธรรมิกมหาราช ทรงพระสुบินคือ ผีนเห็นเรื่องที่แปลกประหลาดชวนให้สงสัย แม้กระทั่งพราหมณ์ปุโรหิตก็ไม่สามารถทำนายได้ถูกต้องตามความจริง แล้วยังกราบทูลให้นำมนุษย์และสัตว์มาฆ่าบูชาัยญ เพื่อพระราชจะได้พ้นจากมหันตภัยในครั้งนั้น แต่อาศัยพระนางมัลลิกาผู้เป็นยอดกัลยาณมิตร ได้ทูลเชิญพระราชให้เสด็จไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อให้ทรงทำนายความฝัน จึงขอถือโอกาสนำเรื่องพุทธพยากรณ์มาเล่าให้ได้รับฟังกันต่อ

พระสุบินของพระราชามหากษัตริย์ผู้มีบุญในยุคนั้น บางครั้งอาจส่งผลถึงเหล่าไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ด้วย ดังเช่นพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงกราบทูลให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำนายความฝัน ๑๖ อย่าง ว่ามหาสุบินแต่ละอย่างนั้นหมายถึงอะไร

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๖

พระราชาทูลถามว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉัน เห็นฝูงชนไม่เทียมโคตัวใหญ่ๆ ซึ่งสมบุรณ์ด้วยเร็วแรง กลับไป เทียมโครุ่นๆ ที่กำลังฝึก โคหนุ่มเหล่านั้นไม่อาจพาแยกไปได้ ก็สลัดแยกยื่นเฉย เกวียนก็ไปไม่ได้”

พระบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า “มหาบพิตร ผลของ สุปินข้อนี้ จักมีในรัชสมัยของพระราชารู้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ต่อไปในภายหน้า พระราชาผู้มีบุญน้อย จักไม่พระราชทานยศแก่ชน ผู้เป็นบัณฑิต ไม่ทรงแต่งตั้งบัณฑิตไว้ในที่วิจิฉัยคติ แต่ พระราชทานยศแก่คนหนุ่มๆ ที่ไม่มีความสามารถพอที่จะทำ ภารกิจให้ลุล่วงไปได้ ครั้นอำมาตย์ที่เป็นบัณฑิตไม่ได้ยศ ต่างพากันปล่อยวางไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในกิจการบ้านเมือง ความเสื่อม จึงบังเกิดขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับที่คนจับโครุ่นๆ กำลังฝึก มาทำงาน ย่อมไม่สามารถให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้”

*พระราชาทูลถามต่อไปว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันเห็นม้าตัวหนึ่ง มีปากสองข้าง ฝูงชนพากันให้หญ้าที่ ปากทั้งสองข้างของมัน มันเคี้ยวกินด้วยปากทั้งสอง เป็นฟันที่ แปลกเหลือเกิน ผลของสุปินนี้จะเป็นอย่างไร พระเจ้าข้า”

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๓

พระบรมศาสดาผู้มีอนาคตังสญาณทรงทำนายว่า “มหาบพิตร ในอนาคตคนพาลจักวิจิณฉัยคติ เจ้าหน้าที่เหล่านั้นไม่เชื่อเรื่อง บุญและบาป เมื่อให้คำตัดสิน ก็จ้กรับสินบนจากทั้งสองฝ่าย เสมือนม้าที่กินหญ้าด้วยปากทั้งสอง ภัยชนิดนี้จะเกิดขึ้นในอนาคต ขอเชิญตรัสบอกสุบินข้อต่อไปเถิด”

พระราชาทูลถามถึงพระสุบินข้อต่อไปว่า “ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉันเห็นบุรุษคนหนึ่งฟันเขือก หย่อนไปที่ใกล้เท้า แล้วมีแม่สุนัขจิ้งจอกหัวโชนตัวหนึ่ง นอนอยู่ใต้ตั้ง ที่บุรุษนั้นนั่ง ได้กัดกินเขือกเส้นนั้น โดยชายคนนั้นไม่รู้เรื่องเลย อะไรเป็นผลแห่งสุบินข้อนี้ พระเจ้าข้า” พระพุทธองค์ทรง พยากรณ์ว่า “ในอนาคตกาลภายภาคหน้า หมู่สตรีจักพากัน ลุ่มหลงในบุรุษ ลุ่มหลงในสุรา ชอบเที่ยวกลางคืน เป็นหญิงทุกิล พวกนางจักพากันแย่งเอาทรัพย์ที่สามีหามาได้ เอาไปซื้อสุรา ต้มกินกับชายชู้ เสมือนนางสุนัขจิ้งจอกหัวโชนที่นอนใต้ตั้ง คอยกัดกินเขือกที่เขาฟันแล้วหย่อนลงในที่ใกล้เท้า”

ครั้นพระราชาสดับพุทธพยากรณ์เช่นนั้น ทรงพอพระทัย แล้วกราบทูลสุบินให้พระบรมศาสดาทรงทำนายต่อไปว่า “ได้ เห็นมหาชนเอาแก่นจันทร์มีราคาตั้งแสนกหาปณะ ขายแลกกับ เปรียงเน่า” ซึ่งได้รับพุทธทำนายว่า “ในอนาคต เมื่อศาสนา

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๘

ของพระตถาคตเสื่อมโทรม พวกภิกษุอลัชชีเห็นแก่ปัจฉัยจักมีมากขึ้นเรื่อยๆ ภิกษุอลัชชีจักพากันแสดงธรรมเพราะเห็นแก่อำภิสเอาธรรมะที่ตถาคตแสดงไว้ มีคุณค่าควรแก่พระนิพพาน ไปแสดงแลกกับปัจฉัย ๔ และรูปียะมีเหรียญกษาปณ์และเหรียญครึ่งกษาปณ์ เป็นต้น”

พระราชาทรงเล่าความฝันอีกว่า “ได้เห็นฝูงเขียดตัวเล็กๆ วิ่งไล่กวาดงูเห่าตัวใหญ่ กัดเนื้อขาดเหมือนตัดก้านบัวแล้วกลืนกิน” ซึ่งได้รับพุทธทำนายว่า “เมื่อโลกเสื่อมโทรมลง พวกมนุษย์จะมีราคะจริตแรงกล้า ปล่อยตัวปล่อยใจ ตามอำนาจของกิเลส ชายจะตกอยู่ในอำนาจของภรรยาเด็ก ทุกสิ่งทุกอย่างในบ้านจะอยู่ในครอบครองของพวกเธอ เมื่อสามีถามถึงเงินทองก็จะถูกตะคอกพูดจาที่มแทงให้เจ็บใจ เปรียบเหมือนฝูงเขียดที่พากันกัดกินฝูงงูเห่า”

พระราชาทูลเล่าความฝันต่อไปว่า “ในกาลก่อน เสือเหลืองพากันกัดกินฝูงแกะ แต่หม่อมฉันฝันเห็นฝูงแกะพากันไล่กวาดฝูงเสือเหลือง แล้วกัดกินเลือดกินเนื้อ เสืออื่นชนิดต่างๆ เมื่อเห็นฝูงแกะอยู่ห่างๆ ก็ยังสะดุ้งกลัว ต่างพากันวิ่งหนี หลบเข้าป่าไปหลบซ่อนเพราะกลัวฝูงแกะ”

พระบรมศาสดาทรงพยากรณ์ว่า “ในอนาคตพวกไม่มี

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๐๕

สกุลจักเป็นใหญ่เป็นโต พวกคนมีสกุลจักอับเฉาตกยาก แม้ภิกษุ
อลัชชี ก็จักพากันเบียดเบียนภิกษุผู้มีศีล พวกภิกษุผู้มีศีลไม่ได้
ที่พำนัก ก็พากันเข้าป่า อยู่ในที่หลีกเร้น การที่กุลบุตรผู้มีชาติสกุล
และภิกษุผู้มีศีล ถูกคนทุศีล และถูกภิกษุทุศีลประทุษร้ายนี้
เปรียบเสมือนพวกเสือดาว และเสือโคร่ง ที่พากันหลบหนี
เพราะกลัวฝูงแกะ ภัยนี้จะไม่บังเกิดแก่มหาบพิตร เพราะเป็น
สุบินปรารภถึงอนาคต แต่พวกพราหมณ์ทำนายไปผิดๆ เพราะ
อาศัยการเลี้ยงชีพ และเพราะเห็นแก่อำมิส”

ครั้นพระบรมศาสดา ทรงทำนายความฝันทุกข้อของ
พระราชชาแล้ว ทรงรับสั่งให้พระเจ้าปเสนทิโกศลเลิกบวชช้ายัญ
เพราะผู้ฆ่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ ผู้ให้ชีวิตย่อมได้ชีวิต เมื่อให้อายุ
ย่อมได้อายุ เพราะเป็นเหตุให้มีอายุช้ายืนยาว เมื่อให้อภัย
และให้ความอิสระเสรีแก่สัตว์อื่น ย่อมมีอิสรภาพไปทุกภพทุกชาติ
พระราชชาทรงปฏิบัติตามที่พระพุทธรองค์ทรงแนะนำด้วยการ
ประทานชีวิตให้กับสัตว์ทั้งหลาย ทำให้หมู่สัตว์ได้รับความ
ปลอดภัยโดยถ้วนหน้า

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ความไม่รู้จริงเป็นอันตราย
อย่างยิ่ง ต้องมีผู้รู้ชี้แนะจึงจะปลอดภัย ไม่ต้องพลัดตกไป
ในอบายภูมิ แม้ความฝันอาจกลายเป็นจริงในบางครั้ง แต่ไม่ใช่

พุทธพยากรณ์ (๒)

๓๑๐

เรื่องที่จะต้องไปตื่นตระหนกตกใจจนเกินไป จนต้องเที่ยว
ตระเวนหาหมอดู เพื่อทำนายดวงชะตา ให้ทำความดีตามที่
พระบรมศาสดาทรงสั่งสอน ทุกอย่างจะดีเองอย่างแน่นอน
ถ้าอยากฝันดีก็ให้มีความคิดดี คำพูดดี และการกระทำที่ดีๆ
ตลอดเวลา และให้หมั่นนั่งสมาธิแผ่เมตตาทำก่อนนอนเป็นประจำ
และเราจะหลับเป็นสุข ตื่นเป็นสุข ไม่ฝันร้าย หากฝันก็จะฝันแต่
เรื่องที่เป็นสิริมงคลกันทุกๆ คน

๑๔

คิด ผิด คิด ใ ห้ มั ้ ได้

(๑)

ดูก่อนเธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย สัตว์ที่กลับมา
เกิดในหมู่มนุษย์มีน้อย เหมือนฝุ่นในเล็บมือของเรา โดยที่แท้
สัตว์ที่พากันไปเกิดเป็นอย่างอื่นนอกจากมนุษย์มีมาก เหมือน
ฝุ่นในพื้นที่ใหญ่

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๓

กว่าที่เราจะได้เกิดมาเป็นมนุษย์นั้น ต้องใช้เวลาแสนยาวนาน ต้องเป็นผู้มีบุญบารมีมากพอที่จะมาเกิดเป็นมนุษย์ เมื่อเกิดแล้วก็เชื่อว่าคงดำรงอยู่อย่างสะดวกสบาย ส่วนใหญ่มักประสบกับอุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัยทั้งจากภัยต่างๆ ในชีวิตและภัยในสังสารวัฏ หากประมาทพลาดพลั้งไปสร้างบาปอกุศล ก็จะเป็นผลให้ตกไปสู่ภพภูมิที่ทุกข์ทรมาน ต่อเมื่อได้พบเจอกัลยาณมิตร จากชีวิตที่เคยดำเนินผิดพลาดก็จะมีโอกาสหวนมาสู่เส้นทางที่ถูกต้องตั้งงามได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสสอนภิกษุทั้งหลายในอัญญตรสูตร ความว่า

“ดูก่อนเธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย สัตว์ที่กลับมาเกิดในหมู่มนุษย์มีน้อย เหมือนฝุ่นในเล็บมือของเรา โดยที่แท้สัตว์ที่พากันไปเกิดเป็นอย่างอื่นนอกจากมนุษย์มีมาก เหมือนฝุ่นในพื้นปฐพีใหญ่”

เกิดมาเป็นมนุษย์ต้องรู้ว่า ชีวิตต้องการอะไร และอะไรคือเป้าหมายของชีวิต หากสงสัยในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ต้องพิสูจน์ด้วยพุทธวิธี เพราะถึงจะค้นคว้าด้วยวิธีใดๆ ในโลก ก็ไม่สามารถไปรู้ไปเห็นได้ นอกจากจะต้องหยุดใจให้ได้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถพิสูจน์สิ่งเหล่านี้ได้

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๔

เช่นเดียวกับพระราชาก็เป็นนักทดลองในอดีตพระนามว่า พระเจ้าปายาลิ พระองค์ทรงเป็นนักปกครองที่เก่งมาก และเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ และคำตอบด้วยตนเอง สิ่งที่สงสัยในใจเสมอมา คือมนุษย์ตายแล้วไปไหน หลังจากที่ทรงเที่ยวถามสมณชีพราหมณ์ไปจนทั่วแล้ว ก็ยังไม่ได้รับคำตอบที่น่าพอใจ ในที่สุดพระองค์ตัดสินใจพระทัยค้นคว้าทดลองเอง แล้วตัดสินใจเองว่า “โลกหน้าไม่มี ตายแล้วสูญ ผลวิบากกรรมที่สัตว์ทำดี หรือทำชั่วไม่มี” เมื่อตัดสินใจเช่นนี้แล้ว ภูมิใจมาก โดยไม่รู้ว่า พระองค์กำลังยืนอยู่บนเส้นทางของความผิดพลาดที่ใหญ่หลวง

*วันหนึ่ง พระเจ้าปายาลิรู้ว่า พราหมณ์และคฤหบดี ชาวเมืองมากมายต่างพากันเข้าไปฟังธรรมของพระกุมารกัสสปะ และทรงได้ยินว่า พระเถระเป็นบัณฑิตมีปัญญาเฉียบแหลม เป็นพหุสุตมปฏิบัติญาณและเป็นพระอรหันต์ เมื่อพระราชาก็ได้ยิน กิตติศัพท์เช่นนี้ พระองค์อยากรู้ทันทีว่า คำสอนในพระพุทธรศาสนา นั้นเป็นอย่างไร ตรงกับความเชื่อของตนหรือไม่ เพราะ พระองค์เชื่อว่าโลกหน้าไม่มี สัตว์ผู้ผิดเกิดขึ้นไม่มี ผลกรรมที่ทำดี หรือทำชั่วไม่มี จึงรับสั่งให้ราชบุรุษผู้ใกล้ชิดไปบอกชาวเมือง

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๕

ให้รอพระองค์ด้วย จากนั้นทรงเสด็จเดินทางไปหาพระกุมาร-
กัสสปะเถระเจ้าพร้อมๆ กับชาวพระนคร

ครั้นเดินทางไปถึง ทรงนั่งตรงที่เหมาะสม เมื่อได้โอกาส
จึงเริ่มสนทนา ประกาศความเชื่อของตนทันทีว่า “ท่านกัสสปะ
โยมเชื่อว่า โลกหน้าไม่มี สัตว์ผู้ผุดเกิดขึ้นไม่มี ผลกรรมที่ทำดี
หรือทำชั่วไม่มี” พระเถระจึงถามว่า “ทำไมพระองค์จึงมีความเชื่อ
เช่นนั้นเล่า มหาบพิตร” “ก็เพราะโยมได้ค้นคว้าทดลองจนได้รับ
ผลเป็นที่น่าพอใจแล้ว” พระองค์ทรงเล่าวิธีการให้ฟังว่า

“โยมมีมิตรอำมาตย์ญาติสาโลหิตมากมายที่ประพฤติ
ทุจริต คือ ข่าสัตรว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ
พุดส่อเสียด พุดคำหยาบ พุดเพ้อเจ้อ มากไปด้วยความเพ่งเล็ง
คิดปองร้ายผู้อื่น และมีความเห็นผิด ต่อมาคนเหล่านั้นเจ็บป่วย
ใกล้จะตาย โยมพิจารณาว่า คงไม่รอดแน่ หมอก็ลงความเห็น
อย่างนั้น จึงเข้าไปหาคนพวกนั้นพร้อมกับขอร้องว่า มีสมณ-
พราหมณ์ในโลกนี้ชอบสั่งสอนว่า คนประพฤติทุจริต ตายไปจะ
เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ท่านก็เป็นคนประพฤติอกุศลธรรม
ถ้าคำพูดของสมณพราหมณ์พวกนั้นเป็นจริง ท่านตายไปแล้วก็
จะไปสู่ภพภูมินั้น ถ้าท่านตายไปและเกิดในอบายจริงๆ ละก็
ขอท่านกรุณามาบอกเราหน่อยเถอะ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม
สิ่งใดที่ท่านได้เห็นและมาบอกเรา สิ่งนั้นเท่ากับเราประสบด้วย

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๖

ตนเอง เมื่อโยมพุดจบคนบาปเหล่านั้นทุกคนต่างยินดีรับคำ แต่ ครั้นตายไปแล้ว ทุกคนก็เจียบหายไปหมด ไม่มีใครมาบอกหรือส่ง ตัวแทนมาบอกโยมสักคนเดียว ท่านกัสสปะ ด้วยเหตุนี้โยมจึงได้ วิวินิจฉัยแน่นอนว่า โลกหน้าไม่มี สัตว์ผู้ผูกเกิดไม่มี ผลกรรมที่ทำ แล้วไม่มีผลใดๆ ทั้งนั้น”

พระกุมารกัสสปเถระได้ฟังถ้อยคำของพระเจ้าปายาลิ ท่านก็นิ่งๆ พลังย่อนถามว่า “มหาบพิตร ลองฟังอาตมาเล่าให้ฟัง สักเรื่องนะ สมมติว่า มีราชบุรุษจับโจรผู้ร้ายที่มีความผิดมาก แล้วทูลพระองค์ว่า เจ้าโจรผู้นี้มีความผิดขั้นร้ายแรง พระองค์ จงลงโทษให้สาสมเถิด มหาบพิตรจึงบอกพวกราชบุรุษให้เอา เชือกมัดอย่างแน่นหนา แล้วให้โกนผมพาตระเวนไปประจานทั่ว ทุกตรอกซอกซอย จากนั้นตรัสรับสั่งให้ประหารชีวิต ราชบุรุษ จึงนำเขาไปสู่ตะแลงแกงเพื่อลงโทษ เจ้าโจรผู้นั้นขอร้อง นายเพชรฆาตว่า ท่านเพชรฆาต โปรดเมตตาปล่อยข้าพเจ้า ให้เป็นอิสระชั่วคราวเถิด ข้าพเจ้าขอกลับบ้านไปลาญาติพี่น้อง ที่เมืองใกล้ๆ นี้ก่อน แล้วจะกลับมาให้ท่านประหารชีวิตในภายหลัง เจ้าโจรร้ายอ่อนวอนซ้ำแล้วซ้ำเล่าเช่นนี้ เพชรฆาตผู้ซึ่ง เครื่องครัดในหน้าที่จะยอมปล่อยตัวเจ้าโจรหรือไม่ มหาบพิตร” พระเจ้าปายาลิได้ฟังเช่นนั้น ทรงตอบทันทีว่า “ท่านกัสสปะ ไม่มีทางปล่อยหรือ ก นายเพชรฆาตต้องทำตามหน้าที่อย่าง

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๓

เคร่งครัด เขามีแต่จะประหารทันทีทีเดียว”

พระกุมารกัสสปะกล่าวต่อไปว่า “ขนาดโจรที่จะถูกประหารชีวิต เป็นมนุษย์แท้ๆ ยังไม่ได้รับการผ่อนผันจากนายเพชรฆาตซึ่งเป็นมนุษย์ด้วยกันเลย ช้ำยังจะถูกลงโทษลงทัณฑ์ทรมาณตรงนั้นทันที อุปมานี้ฉันใด มิตรอำมาตย์ญาติสาโลหิตของมหาบพิตร ประพฤติชั่วทางกาย วาจาใจ ทิ่มมหาบพิตร ลังไปก่อนที่พวกเขาจะตาย ครั้นเขาตายไปอุปบัติในนรก แม้เขาจะอ้อนวอนว่า ขอนายนิรบาลอย่าเพิ่งลงโทษข้าพเจ้าเลย ขอกลับไปบอกพระเจ้าปายาสีก่อน ว่าโลกหน้ามีจริง นรกมีจริง สัตว์นรกที่ผุดเกิดขึ้นมีจริง กรรมดีกรรมชั่วมีผลจริง แล้วข้าพเจ้าจะกลับมาให้ท่านลงโทษ พวกนายนิรบาลก็ไม่มีทางผ่อนผัน ฉันนั้น เช่นกัน มหาบพิตร”

พระเจ้าปายาสีฟังแล้วอึ้งไปสักครู่ จนด้วยเหตุผล แต่ไม่จนในความเชื่อของตน ไม่ยอมแพ้แค่นั้น จึงถามพระเถระว่า “ท่านกัสสปะ ท่านกล่าวเช่นนั้นก็ถูก แต่โยมยังมีอีกเรื่องหนึ่งคือญาติพี่น้องที่ทำบุญทำกุศลมากมาย งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ มีความเห็นชอบเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อเขาป่วยใกล้จะตาย โยมก็เข้าไปหาพร้อมกับขอร้องว่า พวกสมณพราหมณ์ชอบสอนว่า คนทำความดี งดเว้นจากบาปอกุศล ตายไปจะไปเกิดในสุคติ โลกสวรรค์ ท่านเองก็เป็นคนอย่างนั้น หากถ้อยคำที่พวกสมณ-

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๘

พราหมณ์กล่าวเป็นจริงละก็ ตัวท่านจะต้องไปเกิดในสุคติภูมิแน่นอน ถ้าท่านตายไปแล้วได้เกิดบนสวรรค์ เสวยสุขสมบัติของท่านโปรดกลับมาบอกเราหน่อยเถิด คนเหล่านั้นก็ยินดีรับคำทุกอย่าง แต่ครั้นตายไปแล้วก็เห็นเจียบหายไปทุกคน ไม่มีใครสักคนที่กลับมาบอกโยมเลย โยมจึงมีความเห็นดังที่พูดกับท่านในตอนต้นนั่นแหละ”

จะเห็นว่า ความคิดความเห็นของคน มีผลยิ่งใหญ่ต่อชีวิตมาก ความเชื่อกับความถูกต้องไม่จำเป็นต้องตรงกันเสมอไป บางครั้งความเชื่อเป็นอย่างหนึ่ง แต่ความเป็นจริงอาจจะเป็นอีกอย่างหนึ่งก็ได้ เหมือนความเชื่อของพระเจ้าปายาลิที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ครั้นพระกุมารกัสสปเถระฟังดังนั้นจึงตอบว่า “สิ่งทีพระองค์พูดก็น่าฟังอยู่ แต่อยากจะเล่าอีกเรื่องให้มหาบพิตรฟัง สมมติว่ามหาบพิตรได้ไปเห็นบุรุษคนหนึ่ง จมอยู่ในหลุมคุณจนมิดศีรษะ พระองค์รู้สึกสงสาร จึงบอกราชของครุฑให้ช่วยเขา ขึ้นมาจากหลุม แล้วทำความสะอาดให้บุรุษนั้นจนสะอาดหมดจด ชัดสีฉวีวรรณให้ ทาด้วยน้ำมันอย่างดี และลูบไล้ด้วยของหอม แต่งหน้าแต่งผมให้สวยงาม ประดับด้วยพวงดอกไม้ และผ้าซึ่งมีราคาแพง อยากถามมหาบพิตรว่า ชายหนุ่มที่เคยจมอยู่ในหลุมคุณเนาเหม็นนั้น เมื่อได้รับการประดับประดาด้วยอาภรณ์

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๑)

๓๑๕

อันสวยงามเช่นนั้นแล้ว จะต้องการลงไปอยู่ในหลุมคู่นั้นอีกหรือไม่”

พระราชชาติตอบทันทีว่า “ไม่มีใครจะโง่กลับลงไปอยู่อีกหรอก เพราะหลุมคู่นั้นไม่สะอาด มีกลิ่นเหม็นเป็นสิ่งปฏิกูลน่ารังเกียจ” พระเถระกล่าวว่า “พวกมนุษย์เองก็เหมือนกัน ร่างกายนี้มีกลิ่นเหม็น เป็นของปฏิกูลไม่สะอาด ปราภฏแก่พวกเหล่าเทพยดาในระยะห่างประมาณ ๑๐๐ โยชน์ เมื่อตายไปเกิดเป็นเทวดา มีทิพยสมบัติที่ละเอียดประณีตสวยงามมากกว่าสมบัติในโลกมนุษย์มากมาย เสวยสุขจนลืมนวันลืมนคืน การที่จะคิดกลับมาอบกมหาบพิตรนั้นยากมาก เหมือนกับคนที่ขึ้นจากหลุมคู่อที่เน่าเหม็นแล้วแต่งตัวสวยงาม ไม่ต้องการจะกลับไปอยู่ในหลุมคู่ออีก เป็นเช่นนี้แหละมหาบพิตร”

พระเจ้าปายาสียังไม่หมดปัญหา ยังมีคำถามอีกมากมาย จะนำมาเล่าในโอกาสต่อไป ถ้าเรามีปัญหาสงสัย จงแสวงหาผู้รู้ที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริง แล้วฟังคำของท่าน ทำตามท่าน เราก็จะได้ปัญญา กายธรรมเป็นผู้รู้ที่แท้จริง เมื่อเข้าถึงแล้วจะทำให้เราหายสงสัยในเรื่องนรกสวรรค์ โลกนี้โลกหน้า ชีวิตเราจะมีความสุขและปลอดภัย ขอให้ตั้งใจฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง ปฏิบัติธรรมกันให้ถูกวิธีอย่างสม่ำเสมอทุกๆ วัน จะสมปรารถนาทันทุกคน

๑๕

คิด ผิด คิด ไท มั ใต้

(๒)

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจของบุคคลบางคนในโลกนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้นหลังจากตายไปแล้ว เข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก แล้วเสวยทุกข์เวทนาอันแรงกล้าเผ็ดร้อนโดยส่วนเดียว ด้วยกรรมจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ทั้งหลาย

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๒

การดำเนินชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยในสังสารวัฏนั้น เราจะต้องรู้เท่าทันอภิสวกิเลส รู้ว่าสิ่งไหนเป็นบุญ สิ่งไหนเป็นบาปอกุศล แล้วดำรงตนให้อยู่ในเส้นทางแห่งบุญ เส้นทางแห่งความดี ความไม่รู้จักเป็นมลทินของชีวิต เพราะถ้าไม่รู้แล้ว จะทำให้เราพลาดพลั้งไปทำบาปอกุศล ทำให้ชีวิตมัวหมองได้ เมื่อไม่รู้ก็ต้องแสวงหาผู้รู้ เข้าไปสอบถามสิ่งที่สงสัย ที่สำคัญคือต้องหมั่นเข้าไปหาผู้รู้ภายใน คือพระธรรมกาย ด้วยวิธีการหยุดใจที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เพื่อแสวงหาความรู้แจ้งที่เกิดจากปัญญาอันบริสุทธิ์ และเมื่อเราเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายใน เราจะได้รับคำตอบของชีวิตที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง

พระลัมมาสัมพุทธเจ้า ตรัสกับพระสารีบุตรอัครสาวก เบื้องขวาผู้เลิศด้วยปัญญา มีปรากฏในมหาสิหนาทสูตร ความว่า “ดูก่อนสารีบุตร เราขอมกำหนดรู้ใจของบุคคลบางคนในโลกนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินชีวิตอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้นแล้ว เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงอภาย ทุกคติ วินิบาต นรก โดยสมัยต่อมา เราขอมเห็นบุคคลนั้นหลังจากตายไปแล้ว เข้าถึงอภาย ทุกคติ วินิบาต นรก แล้วเสวยทุกขเวทนาอันแรงกล้าเผ็ดร้อนโดยส่วนเดียว ด้วยธรรมจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์ทั้งหลาย”

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๓

การเข้าไปรู้ไปเห็นภพภูมิที่ละเอียดประณีต ไม่ว่าจะเป็น
สุคติภูมิ หรือทุคติภูมิ สามารถรู้เห็นได้ด้วยธรรมจักขุ และญาณ-
ทัสสนะของพระธรรมกาย ที่ปราศจากเมฆหมอกคือกิเลสอาสวะ
ผู้ที่รู้เห็นสิ่งเหล่านี้ได้ยังมีอยู่ในโลก แม้พวกเราทุกคนก็สามารถ
ไปรู้ไปเห็นสิ่งเหล่านี้ได้เช่นกัน เมื่อเราเข้าถึงธรรมกายและได้
ศึกษาวิชชาธรรมกาย ก็จ้ะรู้เห็นได้ด้วยตัวเอง เมื่อรู้เองเห็นเอง
ก็จะหายสงสัย ถ้ายังไม่รู้ไม่เห็นก็จะเป็นอย่างพระเจ้าปายาลี
นั่นเอง

ในคราวที่แล้วได้เล่าว่า แม้พระกุมารกัสสปเถระได้ตอบ
คำถามเรื่องคนตกนรก ไม่ได้รับอนุญาตให้กลับมาออกคนที่อยู่
ในเมืองมนุษย์ อุปมาเหมือนโจรกำลังจะถูกประหาร ย่อมไม่ได้
รับการปล่อยตัว และคนที่ไปเกิดบนสวรรค์ก็ไม่อยากจะลงมาออก
เพราะโลกมนุษย์มีกลิ่นเหม็น อุปมาเหมือนคนขึ้นจากหลุมคูถแล้ว
ก็ไม่อยากจะลงไปเ็นหลุมคูถนั้นอีก ถึงกระนั้นพระเจ้าปายาลีก็
ยังไม่ยอมแพ้พระเถระ จึงได้ยกปัญหาขึ้นถามอีกว่า

*“ที่พระคุณเจ้ากล่าวทั้ง ๒ ประการนั้นก็พอรับฟังได้
แต่โยมอยากจ้ะรู้อีกประการหนึ่ง โยมเห็นญาติสาโลหิตเป็นไข

---

*มก. เล่ม ๑๔ หน้า ๓๓๗๖

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๔

คนกลุ่มนี้ใจเขาเป็นบุญกุศลสั่งสมความดีมาตลอดชีวิต เมื่อหมอลงความเห็นว่า พวกเขาป่วยหนักไม่มีโอกาสรอดแน่นอน โยมจึงเข้าไปหาเขาเหล่านั้น ขอร้องว่า “ดูก่อนท่านผู้เจริญ มีสมณพราหมณ์พวกหนึ่งชอบสั่งสอนมนุษย์โดยเอาสุคติโลกสวรรค์เป็นเครื่องล่อว่า บุคคลที่ประกอบกรกุศล งดเว้นจากการทำบาปทุกอย่าง เมื่อตายไปแล้วจักได้เกิดเป็นชาวสวรรค์ ชั้นดาวดึงส์ ตัวท่านเองก็เป็นคนชอบทำบุญมากคนหนึ่ง ถ้าหากสวรรค์มีจริง ท่านต้องไปเกิดที่นั่นแน่นอน ถ้าอย่างไรขอท่านกรุณากลับมาบอกด้วยเถิด แล้วเราจะเชื่อว่า สวรรค์นั้นมีจริง สั่งเช่นนี้ไปก็คนๆ ก็ไม่เห็นกลับมากบอกสักคน โยมจึงมั่นใจว่าโลกหน้าไม่มี ลัทธิผู้ผูกเกิดขึ้นไม่มี ผลของกรรมดีกรรมชั่วไม่มี”

พระกุมารกัสสปเถระตอบว่า “มหาบพิตรอย่าเพิ่งด่วนสรุปลงความเห็นอย่างนั้น พระองค์ทรงตั้งใจฟังข้อความนี้ก่อน ๑๐๐ ปีของหมู่มนุษย์เท่ากับ วันหนึ่งคืนหนึ่ง ซึ่งเป็นวันคืนที่เป็นทิพย์ของพวกเทวดา ๓๐ ราตรีทิพย์เป็นหนึ่งเดือนทิพย์ ๑๒ เดือนทิพย์เท่ากับ ๑ ปีทิพย์ และ ๑,๐๐๐ ปีทิพย์ คืออายุของเทวดาชั้นดาวดึงส์ ญาติสาโลหิตของพระองค์ที่เป็นคนดีมีศีลธรรม ครั้นเขาตายจากโลกมนุษย์ มีโอกาสไปอุบัติเป็นเทพชั้นดาวดึงส์ เขาย่อมตื่นตะลึงด้วยทิพยสมบัติอันนำดูน่าชม เพลิดเพลินอยู่กับสุขที่เป็นทิพย์ซึ่งตนเองได้มาใหม่ๆ แม้จะระลึกถึงคำสั่งของ

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๕

พระองค์ได้ ย่อมผิดผ่อนว่า รออีกสักวันสองวันก่อน แล้วเราจะ
ย้อนไปบอกพระเจ้าปายาลิ เพื่อจะให้พระองค์รับรู้ผลของกรรมดี
ที่มีอยู่จริง ดังที่สมณพราหมณ์พูดไว้ เมื่อเป็นเช่นนั้น มหาบพิตร
จะรอคอยคำบอกเล่าของเทวดาเหล่านั้นได้ใหม่เล่า”

พระเจ้าปายาลิถึงกับอุทานว่า “จะรอคอยได้อย่างไรเล่า
พระคุณเจ้า สองสามวันของพวกเขา ก็คงเป็น ๒๐๐-๓๐๐ ปี
ของเรา” ครั้นพูดจบ พระองค์ได้แต่นิ่งเงียบไปชั่วขณะหนึ่ง
เมื่อตั้งหลักได้ ทรงพูดขึ้นว่า “ท่านกัสสปะ ที่ท่านว่ามาเมื่อสักครู่
ก็น่าจะเป็นไปได้ แต่ตัวโยมเองก็ยังสงสัยว่า เทวดามีจริงหรือ
และอย่างที่พระคุณเจ้าบอกว่า เทวดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์
มีอายุเท่านี้เท่านี้ จะรู้ได้อย่างไรเล่าพระคุณเจ้า ว่าสิ่งนั้นเป็น
จริงหรือเป็นเท็จ”

พระเถระตอบว่า “มหาบพิตร มีบุรุษคนหนึ่งตาบอด
ตั้งแต่เกิด เขาไม่เคยเห็นสีดำ สีขาว สีเหลือง สีแดง ไม่เคย
เห็นพระจันทร์ พระอาทิตย์ ถ้าเขาพูดว่า พระจันทร์ พระอาทิตย์
สีเขียว สีแดงไม่มี และผู้ที่เห็นสิ่งเหล่านั้นก็ไม่มี บุรุษตาบอด
จะสรุปเช่นนั้นได้ไหมมหาบพิตร” พระเจ้าปายาลิตอบทันทีว่า
“จะสรุปอย่างนั้นไม่ได้ ท่านกัสสปะ เพราะว่าสิ่งเหล่านั้นมีอยู่
และผู้ที่มีตาดีต่างเห็นสิ่งเหล่านั้น มีเพียงคนตาบอดเท่านั้น
ที่ไม่เห็น”

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๖

พระเถระพูดทันทีว่า “มหาบพิตรก็เปรียบเหมือนคนตาบอดนั้นแหละ เพราะพระองค์ปฏิเสถสิ่งที่ไม่รู้ไม่เห็น ไม่เชื่อว่าเทวดามีจริงหรือเทวดาชั้นดาวดึงส์มีอายุเท่านี้เท่านี้ สภาวะภพภูมิเป็นเช่นนี้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเห็นได้ด้วยมังสัจจะที่เป็นตาเนื้อธรรมดานั้นไม่ได้ แต่สมณพราหมณ์ที่พอใจอยู่ในเสนาสนะอันสงัด เป็นผู้ไม่ประมาทประกอบความเพียรอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งบรรลุถึงขั้นทิพยจักขุอันบริสุทธิ ที่เกินกว่าจักขุธรรมดาของหมู่มนุษย์ สมณพราหมณ์พวกนั้นย่อมแลเห็นทั้งโลกนี้โลกหน้า และสามารถแลเห็นเหล่าสัตว์ผู้จุติหรืออุบัติได้”

พระเจ้าปายาลิถูกเปรียบเหมือนคนตาบอดเช่นนั้น ทรงนั่งอึ้งไป แต่ยังไม่ยอมจำนน จึงถามเรื่องอื่นต่อไปว่า “สิ่งที่ท่านกล่าวมานั้นก็น่ารับฟัง แต่โยมเห็นสมณพราหมณ์ในโลกนี้ เป็นผู้มีศีลมีธรรมอันงาม ตลอดชีวิตได้สั่งสมแต่คุณความดี เป็นที่เคารพของปวงชนทั้งหลาย แต่สมณพราหมณ์เหล่านั้นดูมีความสุขน้อยกว่าโยมมากมายน่าสงสัย ถึงอย่างนั้นโยมก็เห็นเขาอยากมีชีวิตอยู่ โยมจึงมีความเห็นว่า เมื่อท่านเหล่านั้นรู้แน่แก่ใจว่า ตายแล้วจะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์แน่นอน ทำไมยังอยากอยู่เป็นมนุษย์ ทำไมไม่รีบตีมยาพิษหรือเอามีดมาเชือดคอตาย จะได้ไปสวดยสุขบนสรวงสวรรค์ ฉะนั้นการที่สมณพราหมณ์

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๓

เหล่านั้นยังอยากมีชีวิตอยู่ ก็น่าจะเป็นเหตุเป็นผลว่า แม้แต่ตัวเองก็ยังไม่แน่ใจว่า เมื่อตายแล้วจะได้ไปบนสวรรค์หรือไม่”

ตราบใดที่ใจยังไม่หยุดนิ่งก็จะสงสัยเช่นนี้แหละ แต่หากบุคคลใดมีใจที่บริสุทธิ์ หยุดนิ่งอยู่ตรงกลาง บุคคลนั้นย่อมจะเห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง และจะหายสงสัย จะเกิดกรุณาต่อผู้มีปัญหาเหล่านี้ว่า ช่างน่าสงสารเสียจริง พระเถระที่สงสารอยากจะสงเคราะห์ผู้ไม่รู้ จึงตอบว่า “มหาบพิตร อาตมาจะอุปมาให้ฟัง พราหมณ์คนหนึ่งมีภรรยาสองคน ภรรยาคนหนึ่งมีลูกชายอายุได้ ๑๐ หรือ ๑๒ ขวบ ส่วนภรรยาอีกคนกำลังตั้งครรภ์ใกล้คลอด ต่อมาพราหมณ์สามีเสียชีวิตลง ลูกชายคนโตจึงพูดกับแม่เลี้ยงว่า “ทรัพย์สินสมบัติของพ่อเป็นของฉันทั้งหมด ขอแม่จงมอบมรดกให้ฉันเถิด”

แม่เลี้ยงตอบว่า “ลูกเอ๋ย ขอให้รอก่อนนะลูกนะ ถ้าแม่คลอดน้องเจ้าเป็นชาย ก็จะได้แบ่งกันคนละครึ่ง” ลูกชายฟังเช่นนั้นก็อยากรู้เร็วๆ ว่า น้องที่เกิดมาเป็นหญิงหรือชาย สร้างความลำบากใจให้แม่เลี้ยงมาก นางจึงเอามิดแหะท้องของตนเพื่อจะได้อู่ว่าลูกเป็นหญิงหรือเป็นชาย และได้เสียชีวิตลงด้วยการกระทำเช่นนั้น ฉันทใด หากว่ามหาบพิตรจะเกณฑ์ให้สมณพราหมณ์ผู้มีศีลมีธรรมงาม พวกนั้นรีบฆ่าตัวตายเพื่อจะได้ไป

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๒)

๓๒๘

เสวยทิพยสมบัติในสุคติโลกสวรรค์ก็เหมือนเกณฑ์ให้ท่านเหล่านั้นเป็นผู้มงายเหมือนนางพราหมณ์นั้นแหละ สมณพราหมณ์ผู้มีศีลมีธรรม ผู้เป็นบัณฑิต จะเป็นผู้ไม่บ่มผลที่ยังไม่สุกให้สุก แต่ยอมจะรอผลที่สุกตามกาล ชีวิตของผู้มีศีลนั้นรู้คุณค่าของการเกิดมาเป็นมนุษย์ดังนั้น แม้จะดำรงชีวิตอยู่อีกนานเท่าใด ท่านย่อมมีโอกาสได้สั่งสมบุญมากเท่านั้น และประทุติตนเป็นประโยชน์แก่อุศลแก่คนหมู่มากฉนั้น”

พระเจ้าปายาลิฟังคำชี้แจงของพระเถระ รู้สึกพอพระทัยในคำตอบ แต่ยังไม่หมดความสงสัย ยังมีความสงสัยค้างคาใจอีกหลายเรื่อง ซึ่งหลวงพ่อก็จะนำมาเล่าให้ฟังในโอกาสต่อไป สิ่งเหล่านี้ทุกคนคงจะตระหนกอย่างชัดเจนว่า สิ่งที่เรา มองไม่เห็น ไม่ได้หมายความว่าสิ่งนั้นไม่มี ผู้รู้ผู้บริสุทธิ์ที่ท่านมีรู้ มีญาณยังมีอยู่ และสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้จริงถ้าเราตั้งใจ จะพิสูจน์ เมื่อสงสัยพุทธวาทีก็น่าพิสูจน์ด้วยพุทธวิธีและการ พิสูจน์ที่ดีที่สุด คือการปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงวิชชาธรรมกาย แล้วไปค้นคว้าเรื่องเหล่านี้ด้วยตนเอง สิ่งนี้กำลังรอคอยการ พิสูจน์จากพวกเราอยู่ เมื่อเราเข้าไปรู้ไปเห็นแล้ว จะได้เกิด กำลังใจในการทำมาดียิ่งๆ ขึ้นไป หลวงพ่อก็กำลังรอพวกเรา ให้มาพิสูจน์กันทั้งโลก เราจะได้หายสงสัย และตั้งใจสร้างบารมี กันให้เต็มทีทุกคน

ดอ

คิด ผิด คิด ใหม่ ได้

(๓)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ อย่าง ที่บุคคลบำเพ็ญ
โดยชอบ ให้เป็นไปโดยชอบ ย่อมให้ถึงความสิ้นอาสวะโดยลำดับ
กาล ๔ นี้คือ การฟังธรรมตามกาล การสนทนาตามกาล
การสงบตามกาล และการพิจารณาตามกาล กาล ๔ อย่างนี้
อันบุคคลบำเพ็ญโดยชอบ ให้เป็นไปตามโดยชอบ ย่อมให้ถึง
ความสิ้นอาสวะโดยลำดับ

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๑

มีคำกล่าวที่เราคุ้นเคยกันดีว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น เป็นคติสำหรับย่าเตือนพวกเราทุกคน ให้มีกำลังใจในการทำหน้าที่การงาน และให้ประสบผลสำเร็จในสิ่งที่พึงปรารถนา การจะให้บรรลุผลสำเร็จได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์หลายอย่างประกอบกัน นอกจากจะต้องมีกำลังใจที่เข้มแข็ง และมีสติปัญญาแล้ว ยังจะต้องมีพลังบุญหนุนนำ จึงจะประสบความสำเร็จได้ หากมีเพียงความพยายาม แต่ขาดปัญญา และไม่มีกัลยาณมิตรคอยแนะนำ ความพยายามนั้นอาจจะสูญเปล่าได้ และอาจเกิดความผิดพลาดใหญ่หลวงไปจนตลอดชีวิต

ความพยายามที่ไม่มีวันสูญเปล่า นั้น คือการประกอบความเพียร โดยนำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความสำเร็จ เราจะไม่พบกับคำว่าผิดหวัง หากนำใจจรดศูนย์กลางจะไม่มีคำว่าสูญเสีย เพราะฉะนั้น เราต้องพยายามนำใจมาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายตลอดเวลา จะได้พบแต่ความสมหวังสมปรารถนาในชีวิต

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกาย ว่า

“จตุตาโรเม ภิกขเว กาลา สมมาภาวียมานา สมมาอนุปริวตติยมานา อนุปฺพุเพน อาสวานํ ขยํ ปาเปนฺติ กตฺเม

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๒

จตุตถาโร กาเลน ธมฺมสุสวณฺ์ กาเลน ธมฺมสากัจฉา กาเลน
สมโถ กาเลน วิปัสสนา อิมเ ชอ ภิกฺขเว จตุตถาโร กาลา
สมฺมาภาวียมาณา สมฺมาอนุปริวตฺตียมานา อนุปุพฺพเพน อาสวานํ
ขยํ ปาเปนฺติ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ อย่าง ที่บุคคลบำเพ็ญ
โดยชอบ ให้เป็นไปตามโดยชอบ ย่อมให้ถึงความสิ้นอาสวะ
โดยลำดับ กาล ๔ อย่างนี้เป็นไฉน คือ การฟังธรรมตาม
กาล ๑ การสนทนาธรรมตามกาล ๑ การสงบตามกาล ๑
การพิจารณาตามกาล ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กาล ๔ อย่าง
นี้แล อันบุคคลบำเพ็ญโดยชอบ ให้เป็นไปตามโดยชอบ
ย่อมให้ถึงความสิ้นอาสวะโดยลำดับ”

การหาโอกาสเข้าไปนั่งใกล้ผู้รู้เพื่อรับฟังสิ่งที่ดีๆ เป็นวิสัย
ของบัณฑิตนักปราชญ์ สิ่งใดที่เรายังไม่รู้ ก็จะได้เพิ่มพูนความรู้
และสติปัญญา สิ่งที่เคยสงสัยก็จะหายสงสัย เพราะการสนทนา
ธรรมตามกาลอันควร จะยังจิตของผู้พูดและผู้ฟังให้เป็นกุศล
จิตใจเราเบิกบานผ่องใส ทั้งยังได้ฝึกไหวพริบปฏิภาณ ให้เกิด
ความแตกฉานทางปัญญายิ่งๆ ขึ้นไป

ดังเช่นพระเจ้าปายาลิ พระราชาผู้หลงผิด ที่ได้นำมา
เล่าเป็นตอนๆ ตั้งแต่ที่พระองค์สงสัยว่า ภพนี้ภพหน้ามีจริงไหม

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๓

นรกสวรรค์มีจริงไหม พระกัณฐกะก็โต้แย้งข้อข้องใจของ
พระองค์มาตามลำดับ ทำให้คลายความสงสัยไปได้ระดับหนึ่ง
แต่พระราชาก็ยังพยายามถามพระเถระต่อไป เพื่อให้พระเถระ
ช่วยขจัดเมฆหมอกแห่งความสงสัย ให้หมดสิ้นไปจากใจของ
พระองค์ ทรงถามเพิ่มเติมว่า

*“ท่านกัณฐกะ เนื่องจากตัวโยมอยากรู้ว่า โลกหน้ามี
หรือไม่ สัตว์ที่ตายแล้วไปผูกเกิดมีไหม นอกจากจะได้ทดลอง
ตามที่เราไปแล้วนั้น โยมยังได้ทดลองด้วยวิธีน่านับการ เช่นมี
อยู่คราวหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของโยมจับโจรที่ทำความผิดมหันต์ โยม
พิจารณาแล้วจึงสั่งให้ลงโทษโดยใช้วิธีที่จะให้เกิดประโยชน์สูงสุด
จึงให้จับโจรทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่นั้น ใส่เข้าไปในหม้อใหญ่ปิดปากหม้อ
แล้วเอาหนังสัตว์ เอาดินเหนียวพอกปิดอย่างดี ยกขึ้นตั้งบน
เตาไฟ เมื่อคาดว่าโจรนั้นตายแล้ว จึงสั่งให้ยกหม้อลงมา
กะเทาะดินออกแล้วค่อยๆ เปิดปากหม้อ ตรวจสอบดูด้วยหวังว่า
อาจจะได้เห็นวิญญาณของบุรุษนั้นออกมาบ้าง แต่ก็ต้องผิดหวัง
เพราะไม่ได้เห็นวิญญาณของโจรออกมาเลย เพราะผลการ
ทดลองออกมาเป็นเช่นนี้แหละ จึงเป็นเหตุให้โยมมีความเห็นว่า
โลกหน้าไม่มี สัตว์ผู้ผูกเกิดไม่มี ผลของกรรมดีกรรมชั่วไม่มี”

---

*มก. เล่ม ๑๔ หน้า ๓๘๐

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๔

พระกุมารกัสสปเถระฟังดังนั้นแล้ว ได้ถามกลับว่า “มหาบพิตร เคยบรรทมกลางวัน แล้วทรงฝันเห็นสวนอุทยานที่ น่ารื่นรมย์ อุดมสมบูรณ์ สวยสดงดงาม มีสระโบกขรณีใสสะอาด น่าชื่นชมยินดีบ้างหรือไม่”

พระราชาทรงตอบว่า “เคยฝันลิ ท่านกัสสปะ” พระเถระถามต่อไปว่า “แล้วในเวลาที่ยังบรรทม นางสนมกำนัลอยู่บริเวณ นั้นด้วยหรือ” “มีอยู่หลายคนทีเดียว ท่านกัสสปะ” “แล้วคน เหล่านั้นเห็นวิญญานของมหาบพิตร ออกไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ อย่างที่ฝันบ้างไหม” “ไม่เห็นเลยพระคุณท่าน” “ขนาดคน เหล่านั้นมีชีวิตอยู่ ยังไม่ได้เห็นวิญญานของพระองค์ผู้ทรง พระชนม์ชีพเลย แล้วมหาบพิตรจะได้ทอดพระเนตรเห็น วิญญานของคนที่ยาไปแล้วได้อย่างไรเล่า ขอพระองค์ใช้ ปัญญาพิจารณาตรองดูเถิด”

พระเจ้าปายาลิฟังดังนั้น ก็ยังไม่ยอมจำนน ฝ่าฝืนเพียร พยายามผูกคำถามเพื่อที่จะให้พระเถระจนมุม คำถามของ ผู้เป็นนักคิดนี้ ไม่ธรรมดา เป็นปัญหาที่น่ารู้ น่าสนใจมาก ยังมี ข้อสงสัยอีกหลายข้อที่จะทดสอบภูมิของพระเถระ หลวงพ่อ อยากจะให้ทุกท่านจดจำคำตอบไว้ จะได้เอาไปเป็นข้อคิด และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการตอบคำถามไขข้อข้องใจของ

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๕

สาธุชนได้

พระเจ้าปายาลิทรงถามต่อไปว่า “ท่านกัสสปะ มีอยู่ครั้งหนึ่ง โยมสั่งให้ลงโทษโจรผู้ร้ายที่มีความผิดขั้นร้ายแรง คือสั่งให้ทรมาน โดยไม่ให้ผิวหนังเป็นรอยฟกช้ำดำเขียวแต่อย่างใด ไม่ให้กระทบไปถึงเนื้อ เอ็น กระดูก หรือแม้กระทั่งเยื่อในกระดูก เมื่อโจรนั้นกำลังจะตายก็ให้นอนหงาย ด้วยหวังว่าจะเห็นวิญญานของเขาออกมาบ้าง พลิกไปพลิกมาให้นอนหงายก็แล้วนอนคว่ำก็แล้ว ให้นอนตะแคงซ้ายตะแคงขวา เอาศีรษะลง ทูบด้วยมือ ด้วยก้อนดิน ลากไปลากมา หวังว่าจะได้เห็นวิญญานของเขาออกมาบ้าง แต่ก็ต้องผิดหวังอีก ดูก่อนท่านกัสสปะ ตา หู จมูก ลิ้น กายของเขาก็อันเดิม แต่ทำไมจึงรับรู้รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสไม่ได้ ทำไมจึงเป็นเช่นนั้นเล่า”

พระเถระตอบเป็นอุปมาอุปไมย เป็นการเปรียบเทียบให้เห็นว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร มีคนเป่าสังข์คนหนึ่ง ถือเอาสังข์คู่ไปยังปัจฉิมตชนบท เขาเข้าไปหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ยืนอยู่กลางหมู่บ้าน เป่าสังข์ขึ้น ๓ ครั้ง แล้ววางสังข์ลงบนพื้น ตัวเองหลบไปพักผ่อน พวกชาวบ้านในหมู่บ้านนั้น ได้ยินเสียงที่ไพเราะเสนาะโสต ต่างโกลาหลตื่นเต้นกันใหญ่ พากันไปล้อมคนเป่าสังข์ แล้วถามว่า นี่พ่อหนุ่ม เสียงประหลาดเมื่อสักครู่นี้ เป็นเสียง

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๖

ของใคร ช่างไฟเพราะจริงๆ

ชายหนุ่มตอบว่า เสียงที่พวกท่านกล่าวขวัญถึงนั้น วางอยู่กลางดินนั่นแหละ ชาวบ้านพากันวิ่งไปที่สังข์จับหงายขึ้น แล้วพูดว่า สังข์พูดหน่อยซิ สังข์เอ๋ยพูดหน่อยเถิด แต่สังข์นั้นก็ ไม่เปล่งเสียง ไม่ว่าชาวบ้านจะลากสังข์ไปมา ชูขึ้นหรือวางลง ทำทุกสิ่งทุกประการ สังข์ก็ยังเป็นสังข์ คือไม่ยอมเปล่งเสียง ชายผู้ที่เป่าสังข์เห็นกิริยาเช่นนั้น เกิดความสงสารเห็นใจในความไม่รู้ของชาวบ้าน ที่พยายามแสวงหาเสียงสังข์ด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้อง จึงเดินไปหยิบสังข์ขึ้นมาเป่าให้ชาวบ้านเหล่านั้นฟัง จากนั้นก็ถือสังข์เดินจากไป

พวกชาวบ้านจึงเข้าใจว่า เมื่อใดสังข์ประกอบไปด้วยคน ความพยายาม และลม เมื่อนั้นแหละจึงจะออกเสียงได้ และหากไม่มีองค์ประกอบ ๓ อย่างนี้ สังข์ก็ไม่สามารถเปล่งเสียงออกมาได้เอง เมื่อหมดความสงสัย พวกชาวบ้านต่างพากัน แยกย้ายกลับบ้านของตน มหาบพิตร อุปมาที่ว่าเป็นฉันใด พระองค์ก็เหมือนพวกชาวบ้าน ฉันนั้น เมื่อใดกายนี้ประกอบไปด้วยอายุ ใจอ่อนและวิญญูญาณ เมื่อนั้นกายนี้ย่อมก้าวไปได้ ถอยกลับได้ เดิน ยืน นั่ง นอนได้ เห็นรูปด้วยตา ฟังเสียงด้วยหู ตมกลิ่นด้วยจมูก ลิ้มรสด้วยลิ้น ถูกต้องสัมผัสด้วยกายได้

คิดผิด คิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๓

แต่ขาดองค์ประกอบคืออายุ ไอรุ่นและวิญญูญาณ ก็เคลื่อนไหวอะไรไม่ได้ เหตุผลก็มีอยู่เพียงเท่านั้นแหละ ขอถวายพระพร”

พระเจ้าปายาลิ ฟังคำตอบจากพระเถระแล้ว ในใจลึกๆ พระองค์เกิดจิตเลื่อมใส แต่ก็ยังวางท่าอยู่ ไม่กล้าประกาศว่า พระองค์มีความเห็นผิด เนื่องจากอับอายชาวเมืองและชนผู้รู้ เนื่องจากตนเป็นถึงกษัตริย์ จึงยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความคิดโดยง่าย

ทฤษฎีหรือความเห็นนี้เป็นสิ่งที่สำคัญ ถ้ามีลัทธิทฤษฎี คือมีความเห็นถูก ชีวิตก็จะปลอดภัยและมีชัยชนะ ความเห็นที่ถูกต้อง ย่อมนำมาซึ่งการแสวงหาที่ถูกต้องเช่นกัน การแสวงหาความรู้ เรื่องความเป็นจริงของชีวิต เรื่องกฎแห่งกรรม ภพภูมิต่างๆ กระทั่งถึงอายุตถนิพพาน จะต้องอาศัยผู้รู้แจ้งเห็นจริงในทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งผู้รู้ที่แท้จริงก็มีอยู่ภายในตัวของพวกเราทุกๆ คน คือพระธรรมกายนั่นเอง

เมื่อเราเข้าถึงพระธรรมกายภายใน ความสงสัยใดๆ ที่มีอยู่ในใจก็จะหมดไป เพราะฉะนั้นสำหรับท่านที่ชอบเป็นนักทดลอง หรือนักวิทยาศาสตร์ ถ้าจะพิสูจน์หรือทดลองทางพุทธศาสตร์ ต้องเริ่มต้นจากใจที่หยุดนิ่งให้ได้ก่อน หลวงปู่วัดปากน้ำ ท่านถึงได้ย้ำว่า “หยุดเป็นตัวสำเร็จ ว่ากันตรงหยุดนี้ให้ได้ก่อน

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๓)

๓๓๘

เรื่องอื่นใหญ่โตมโหฬาร อย่าเพิ่งไปพูดให้มากมายนัก” เมื่อหยุดใจได้ เราก็จะรู้แจ้งและจะหายสงสัยด้วยตัวของเราเอง เพราะฉะนั้น เราเป็นศิษย์ของท่าน ก็ต้องทำตามที่ครูบาอาจารย์แนะนำไว้ คือหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง เป็นประจำสม่ำเสมอ ทุกๆ วัน แล้วเราจะสมปรารถนากันทุกๆ คน

๑๑

คิด ผิด คิด ใ ห มั ใ ต้

(๕)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

เราไม่เห็นธรรมอื่นแม้สักอย่างเดียว
ที่มีโทษมากเหมือนมัจฉาทิฏฐินี้เลย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย

โทษทั้งหลายมีมัจฉาทิฏฐิเป็นอย่างยิ่ง

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๑

การใช้ชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์นี้ จะว่าง่ายก็ง่าย จะว่ายากก็ยาก หากผู้ใดฉลาดในการใช้ชีวิต และไม่ประมาทในการทำความดี หมั่นทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ทำทุกๆ วัน ไม่ให้ขาดแม้แต่วันเดียว การดำรงชีวิตอยู่อย่างนี้ ถือว่าได้กำไรชีวิตจริงๆ คำว่า กำไร หมายถึง การลงทุนนั้นไม่มีการขาดทุน มีแต่ได้กับได้ การทำความดีก็เหมือนกัน เราจะได้บุญเป็นกำไรของชีวิต บุญนั้นเป็นเหมือนขุมทรัพย์ที่มีความมหาคาล เป็นประดุจแก้วสารพัดนึก ควรที่เราจะต้องรีบตักตวง ถ้าเกิดมาแล้วไม่ได้สั่งสมบารมี ชีวิตนี้ก็ยังคงบกร่องอยู่ เป็นชีวิตที่ไม่สมบูรณ์ เกิดมาเสียโอกาสสร้างชีวิต ดังนั้น เมื่อมีโอกาสดีแล้ว ควรต้องทำให้เต็มที่ให้คุ้มค่ากันทุกคน

พระลัมมาลัมมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน เอกนิบาต อังคุตตร-
นิกาย ว่า

“นาห์ ภิกขเว อญญํ เอกธมฺมปิ สมนุสฺสสํมิ ยํ เอว
มหาสาवชฺชํ ยถยิทํ ภิกขเว มิจฺฉาทิฏฺฐิ มิจฺฉาทิฏฺฐิปรมาณี ภิกขเว
วชฺชานิ.

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราไม่เห็นธรรมอื่นแม้สัก
อย่างเดียว ที่มีโทษมากเหมือนมิจฉาทิฏฐินี้เลย ดูก่อนภิกษุ
ทั้งหลาย โทษทั้งหลายมีมิจฉาทิฏฐิเป็นอย่างยิ่ง”

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๒

มิจฉาทิฏฐิหรือความเห็นผิดนั้นเป็นภัยร้ายแรงในสังสารวัฏ ถ้าไม่ยอมสละ ละทิ้งออกไปจากใจ ย่อมจะเกิดโทษมากมาย ยิ่งถ้าเป็นนิยตมิจฉาทิฏฐิแล้ว เท่ากับเป็นตอในวัฏฏะ ชีวิตจะไม่มีวันเจริญงอกงามได้ เพราะฉะนั้นเราต้องหมั่นไปหาผู้รู้ที่เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ที่แท้จริง ที่เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ทางด้าน ปรัชญา ปฏิบัติ และปฏิเวธ สมบูรณ์ด้วยศีล สมาธิ ปัญญา เรา จึงจะสามารถเข้าใจ และสละทิฏฐิอันไม่ถูกต้องนั้นได้

ดังเช่นพระเจ้าปายาสีที่ได้ยอดกัลยาณมิตรคือพระ-
กุมารกัสสปเถระ ซึ่งใช้วาตะและเหตุผลตอบปัญหาของพระ-
ราชาได้ทุกข้อ เพื่อให้พระองค์ยอมสละทิฏฐิความเห็นผิด และ
ดำรงอยู่ในสัมมาทิฏฐิ แต่เนื่องจากมานะของกษัตริย์ คิดว่าตน
มีบริวารมากมาย หากจะประกาศว่าความเห็นของตนผิดก็กลัว
จะเสียหน้า จึงยังไม่ยอมบอกให้ใครรู้

*พระเถระตระหนักดีว่า พระเจ้าปายาสีเริ่มเกิดความ
ศรัทธาเลื่อมใสขึ้นมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่กล้าพูดออกมา จึงเอ่ย
ทักขึ้นว่า “ขอถวายพระพร มหาบพิตร ความเห็นของพระองค์
นั้นเป็นอันตรายต่อพระองค์ เป็นสิ่งที่มีใช้ประโยชน์ และเป็นไป

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๓

เพื่อความทุกข์สิ้นกาลนาน ขอพระองค์ทรงสละความเห็นผิดนั้นเถิด” แม้พระเจ้าปายาสิจจะยอมรับพระเถระอยู่ในใจ แต่ทรงสารภาพว่า “ชาวเมืองต่างรู้ว่า โยมมีความเชื่อเช่นนี้ ถ้าโยมประกาศว่าตนเองมีความเชื่อผิด จะให้โยมเอาหน้าไปไว้ที่ไหน ขอพระคุณเจ้าเห็นใจโยมด้วยเถิด”

เราจะเห็นว่า ภูเขาที่ว่าใหญ่ ยังสามารถทำลายให้ราบเรียบเป็นหน้ากลองได้ แต่ที่ภูฏิมานะที่อยู่ในใจนั้น มันเหนียวแน่นมั่นคง ทำลายได้ยากจริงๆ พระเถระจึงยกอุปมาขึ้นมาเล่า ถวายว่า “มหาบพิตร มีบุรุษอยู่คนหนึ่ง เลี้ยงสุกรอยู่ที่บ้าน วันหนึ่งเขาได้ออกเดินทางไปหมู่บ้านของเพื่อน เห็นอุจจาระแห้งจำนวนมากในหมู่บ้านนั้น บุรุษคนนั้นคิดว่า อุจจาระของมนุษย์เป็นอาหารชั้นดีของสุกร เขาจึงขนอุจจาระเหล่านี้ไปให้สุกร โดยเอาผ้าปู แล้วโกยคุ้ยแห้งเหล่านั้นใส่บนผ้า จากนั้นได้ผูกเป็นท่อทูนไว้บนศีรษะ แล้วเดินทางกลับบ้าน

ในระหว่างทางเกิดฝนตกหนัก เมื่อก่อนอุจจาระถูกน้ำฝนก็แปรสภาพเป็นของเหลว ไหลลงมาตามร่างกาย ทำให้เนื้อตัวสกปรกเปรอะเปื้อน เหม็นทิ้งไปทั้งตัว แต่เขาก็ยังคงเดินต่อไป ไม่ยอมทิ้งอุจจาระที่ทูนอยู่บนศีรษะ พวกชาวบ้านเห็นเข้า ต่างคุยกันว่า เจ้าหนุมคนนี้สงสัยจะเป็นบ้าไปแล้ว จึงเอาอุจจาระ

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๔

ทูนศิระอยู่เช่นนั้น เด็กหนุ่มคนนั้นแทนที่จะได้คิด กลับทวาด ชาวบ้านว่า พวกท่านต่างหากที่เป็นบ้า ไร้สติปัญญา อูจจาระ พวกนี้เป็นอาหารชั้นดีของสุกรเรา พุดจบก็ทูนห่ออูจจาระนั้น เดินต่อไป จนกระทั่งมาถึงบ้าน อูจจาระที่ทูนศิระมานั้น ได้ถูก ฝนละลายไปหมด ไม่เหลือแม้แต่น้อย ชายผู้เฒ่าเวลานั้นได้แต่ ถอนใจ เสียใจที่ต้องเสียเวลาแบกมาตั้งไกล ตัวก็เฝ้าเหม็น เนื้อตัวก็เปรอะเปื้อน แต่ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย”

ทันทีที่พระเถระเล่าจบก็วกมาหาพระราชาว่า “พระองค์ ก็เช่นกัน ยังยึดทิฐิที่ผิดๆ ไว้ ขอพระองค์จงละมิจฉาทิฐินี้เสียเถิด” แม้พระเจ้าปายาลิจะรู้ว่าตนมีความเห็นผิด พระองค์ ก็ยังไม่ยอมสละความเห็นผิดนั้น นี่แหละที่โบราณว่า ทิฐิพระ มานะกษัตริย์ ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก แต่ใจคนไม่ใช่ไม้ ฉะนั้นไม่ว่าอ่อนไม่ว่าแก่ดัดได้ทั้งนั้น ถ้าเอารมมะเข้าชโลมใจแล้ว ดัดได้ทั้งนั้นแหละ ครั้นพระเถระเห็นพระเจ้าปายาลิ ยังทรง ลังเลพระทัยอยู่ จึงเทศนาโปรดต่อไปอีกว่า “มหาบพิตร อาตมามีเรื่องจะเล่าถวาย *มีชายหนุ่ม ๒ คนเป็นเพื่อนกัน ตกกลงกันว่า จะไปท่องเที่ยวต่างเมืองเพื่อแสวงหาโชค เขาทั้งสองพากันออกเดินทางจากบ้านจนไปถึงตำบลหนึ่ง ได้เห็น

---

*มก. เล่ม ๑๔ หน้า ๓๔๕

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๕

เปลือกป่านที่เขาทิ้งไว้มากมาย สหายคนหนึ่งจึงพูดชักชวนขึ้นว่า เพื่อนรัก เราช่วยกันถือเปลือกป่านดีๆ นี้คนละมัดเถิด จากนั้น ทั้งสองจัดแจงมัดเปลือกป่านไปคนละมัด แล้วเดินทางต่อไป จนกระทั่งไปเห็นด้ายป่านที่ชาวบ้านทิ้งไว้เป็นจำนวนมาก ในระหว่างทางนั้น

เพื่อนคนเดิมพูดขึ้นว่า เพื่อนรัก ด้ายป่านเขาทิ้งไว้เยอะ เราจะเอาเปลือกป่านไปทำไม ทิ้งของเดิมซึ่งมีค่าน้อยกว่า แล้วช่วยกันขนด้ายป่านไปดีกว่า เพื่อนที่มาด้วยก็กลับไม่คิดเช่นนั้น บอกว่า เราอุตส่าห์แบกมาตั้งไกลแล้ว อีกทั้งมัดไว้อย่างดี เราไม่เอาด้ายป่านหรอก เราเอาเปลือกป่านอันเดิมนี้แหละ พูดแล้วก็ไม่สนใจ ก้มหน้าก้มตาเดินแบกเปลือกป่านต่อไป แม้เพื่อนจะชี้แจงอย่างไรก็ไม่ฟัง

ทั้งสองเดินไปจนกระทั่งถึงอีกหมู่บ้านหนึ่ง เห็นผ้าป่านที่เขาทิ้งไว้มากมาย เพื่อนคนเดิมก็บอกว่า เราทิ้งสิ่งทีแบกมาเถอะ แล้วขนผ้าป่านไปดีกว่า แต่เพื่อนอีกคนก็ยังยืนยันที่จะแบกเปลือกป่านต่อไป เขาจึงขนผ้าป่านมัดใหญ่ไป จากนั้นพากันเดินทางไปยังตำบลต่างๆ ประสบโชคกลางเห็นสิ่งที่มีค่าเกินควรเกินคาดขึ้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่เปลือกไม้ไซมะ ด้ายเปลือกไม้ไซมะ ผ้าเปลือกไม้ไซมะ ลูกฝ้าย ด้ายฝ้าย ผ้าฝ้าย เหล็ก โลหะ ดิบบุก ลำริด เงิน และท้ายที่สุดได้ไปพบทองคำมากมาย สหายคนนั้น

คิดผิดคิดใหม่ได้ (๔)

๓๔๖

จึงบอกเพื่อนรักว่า นี่เพื่อน ทองคำมีค่ามากมาย ราคาที่สูง เราเจอสิ่งที่มีค่ามหาศาลแล้ว อย่าช้าเลย ช่วยกันขนทองคำ เหล่านี้กลับบ้านเรดีกว่า

สหายผู้นั้นกลับยืนยันที่จะแบกมัดเปลือกป่านเช่นเดิม เขามองดูทองคำและกล่าวถ้อยคำเดิมว่า เราอุตส่าห์แบกมัดเปลือกป่านมาตั้งไกลแล้ว จะทิ้งก็เสียดาย เราไม่เอาทองคำหรอก เราจะเอาเปลือกป่านอันเดิมนี่แหละ ชายหนุ่มจึงนึกว่า เพื่อนเราคงเสียสติไปแล้ว แม้จะชี้แจงด้วยเหตุผลต่างๆ เพื่อให้เขาทิ้งมัดเปลือกป่าน แล้วนำทองคำกลับบ้าน เขาก็ยืนยันไม่ยอมทิ้งด้วยเหตุผลเดิมนั่นเอง

ครั้นกลับมาถึงบ้าน ชายหนุ่มที่ขนทองคำกลับ ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากญาติพี่น้อง ทำให้เขามีความสุขสบายไปตลอดชาติ ส่วนเพื่อนอีกคนหนึ่ง ลู้อุตส่าห์แบกเปลือกป่านมาตั้งไกลแสนไกล เมื่อถึงบ้าน กลับไม่ได้รับการต้อนรับจากผู้ใด แถมยังถูกตำหนิอีกด้วย การที่มหายาพิตรยึดถือทิฏฐิดั้งเดิมของพระองค์ที่ว่าโลกหน้าไม่มี สัตว์ผู้ผุดเกิดไม่มี ผลแห่งกรรมดีกรรมชั่วไม่มี ก็เปรียบเหมือนบรูซงโง่เขลาที่แบกเปลือกป่านนั้นแหละ ขอมหายาพิตรละมิจฉาทิฏฐิอันลามกนั้นเสียเถิด ทิฏฐิเช่นนี้ อย่าได้เกิดมีแก่มหายาพิตรเลย”

คิด ผิด คิด ใหม่ ได้ (๔)

๓๔๓

พระเจ้าปายาลิทรงได้สติ จึงยอมจำนนต่อเหตุผลของ พระเถระ และตรัสว่า “พระคุณเจ้าแสดงธรรมได้ไพเราะแจ่มแจ้ง ยิ่งนัก ต่อจากนี้ไป โยมขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ว่าเป็นสรณะ ขอให้พระคุณเจ้าจำโยมว่า เป็นอุบาสก จนตลอดชีวิต” ตั้งแต่บัดนั้นมา พระองค์ทรงสละทิฏฐิความเห็นผิด แล้วตั้งใจทำบุญทำทาน ประพฤติธรรมจนตลอดชีวิต อีกทั้งชักชวนชาวเมืองให้อยู่ในศีลในธรรมด้วย เมื่อละโลกแล้ว ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา

เราจะเห็นว่า ความเห็นผิดเป็นภัยอันใหญ่หลวง เป็นเหตุให้ต้องไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก หากแก้ไขได้ กลับตัวกลับใจใหม่ ตั้งหน้าตั้งตาทำความดี ปรับความเห็นให้ถูกต้อง ก็จะนำไปสู่สุคติโลกสวรรค์ได้ คนเราเมื่อรู้ตัวว่าผิดพลาด หลงผิด แล้วรีบกลับตัว ประพฤติปฏิบัติตนใหม่ ชีวิตก็จะก้าวต่อไปบนเส้นทางที่ถูกต้อง ยิ่งหากได้กัลยาณมิตร ชีวิตย่อมจะปลอดภัยและประสบแต่สิ่งที่ดีงาม ดังนั้นให้ทุกท่านหมั่นทำหน้าที่ยอดกัลยาณมิตรผู้นำบุญ ชักชวนชาวโลกให้มาเดินในเส้นทางแห่งความดี เส้นทางแห่งบุญกุศล เพราะยังมีชาวโลกอีกมากมาย ที่รอคอยแสงสว่างจากเรา ขอให้ไปทำหน้าที่ผู้ให้แสงสว่างแก่โลกกันต่อไป

๑๘

กำเนิดสุริยคราส

บรรดาสัตว์ผู้มีอัธภาพ(ใหญ่) อสุรินทรานูเป็นเลิศ
บรรดาบุคคลผู้บริโศกคาม พระเจ้ามันธาดุราชเป็นเลิศ
บรรดาผู้ยิ่งใหญ่ มารเป็นเลิศ พระพุทธเจ้าผู้รุ่งเรืองด้วยฤทธิ์
อันชาวโลกกล่าวว่า เป็นเลิศในโลกพร้อมทั้งเทวดาและ
มนุษย์ทั่วทั้งภูมิเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ ทั้งในเบื้องสูง
ท่ามกลางและเบื้องล่าง

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๐

การได้เกิดเป็นมนุษย์เป็นการยาก อีกทั้งการที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยความบริสุทธิ์ มีจิตใจสูงส่ง มั่นคงในคุณธรรม ดำเนินอยู่บนเส้นทางแห่งอริยมรรค ทางของพระอริยเจ้าและการเกิดมาสร้างบารมีให้เต็มเปี่ยม บริสุทธิ์บริบูรณ์นั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ผู้มีบุญ มีดวงปัญญาบริสุทธิ์ มีดวงใจที่ผ่องใสเท่านั้น จึงจะใช้ชีวิตได้อย่างคุ้มค่า เดินหน้าไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ทั้งภัยในปัจจุบันนี้ ภัยในอภายภูมิ ตลอดจนภัยในสังสารวัฏ การที่จะให้พ้นจากภัยเหล่านี้ได้ จะต้องสั่งสมบุญให้มากๆ จะต้องมีความหนักแน่น ตั้งมั่นอยู่ในเส้นทางแห่งความดี รักในการประพฤติปฏิบัติธรรม หมั่นนั่งธรรมะทุกๆ วันอย่าให้ขาดแม้แต่วันเดียว ต้องตั้งใจมั่นอย่างนี้ จึงจะพบกับความสุขตลอดกาล

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ปัญญาตติสูตร ว่า

“ราหูคฺคํ อตตภาวินิ	มนธาตา กามโกคินิ
มาโร อาธิปเตยยานิ	อิทธิยา ยสสา ชลํ
อุทฺธํ ติริยํ อปาจินี	ยาวตา ชคโต คคิ
สเทวกสฺส โลกสฺส	พฺพุโธ อคฺคํ ปวฺจุจติฯ

บรรดาสัตว์ผู้มีอัตภาพ(ใหญ่) อสุรินทราหูเป็นเลิศ
บรรดาบุคคลผู้บริโภคมกาม พระเจ้ามันธาดุราชเป็นเลิศ

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๑

บรรดาผู้ยิ่งใหญ่ มารเป็นเลิศ พระพุทธเจ้าผู้รุ่งเรืองด้วยฤทธิ์
อันชาวโลกกล่าวว่า เป็นเลิศในโลกพร้อมทั้งเทวดาและ
มนุษย์ทั่วทั้งภูมิเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ ทั้งในเบื้องสูง
ท่ามกลางและเบื้องล่าง”

คำว่า ราหุอมจันทร์ เป็นถ้อยคำที่เรามักจะได้ยินกัน
จนคุ้นหู เพราะอาจดูเหมือนเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ
และเป็นเรื่องที่มีปรากฏทางวรรณกรรมวรรณคดี บางทีก็มีคติ
ความเชื่อโบราณแฝงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าแปลกทีเดียว ที่
เรื่องราวเหล่านี้มาพ้องกับเรื่องจริง ที่มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก
ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงกล่าวถึงเรื่องราวหาเอาไว้มากครั้ง
หลายคราด้วยกัน

เพราะฉะนั้น จะถือโอกาสนำเรื่องของอสุรินทรอาหุ
มาเล่าสู่กันฟังว่าราหุอมจันทร์เป็นอย่างไร เรื่องมีอยู่ว่า ใน
อสุรพิภพซึ่งอยู่ใต้เขาพระสุเมรุ มีเทพบุตรสำคัญองค์หนึ่งชื่อ
ท้าวอสุรินทรอาหุ อสุรินทรอาหุองค์นี้ เป็นองค์อุปราชของจอมอสูร
ได้ปกครองด้านทิศเหนือของอสุรพิภพ มีพลังกำลังกล้าแข็ง
และมีใจกล้าหาญเด็ดเดี่ยวยิ่งกว่าบรรดาอสูรต่างๆ ไป

*ร่างกายของอสุรินทรอาหุนี้ มีอัตรภาพใหญ่โตมาก โดยมี

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๒

ส่วนสูงถึง ๔,๘๐๐ โยชน์ ระหว่างแขนทั้งสองยาว ๑,๒๐๐ โยชน์ ส่วนหน้า ๖๐๐ โยชน์ ศีรษะ ๙๐๐ โยชน์ บริเวณหน้าผากกว้าง ๓๐๐ โยชน์ ระหว่างคิ้วยาว ๕๐ โยชน์ คิ้วกว้าง ๒๐๐ โยชน์ ปากกว้าง ๒๐๐ โยชน์ จมูกกว้าง ๓๐๐ โยชน์ ขอบปากลึก ๓๐๐ โยชน์ ฝ่ามือฝ่าเท้าหนา ๒๐๐ โยชน์ ขอนิ้วยาว ๑๕ โยชน์ เมื่อ อสุรินทราหูขึ้นในมหาสมุทร น้ำในมหาสมุทรท่วมเพียงแค่ หัวเข่าเท่านั้นเอง

เมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้น อสุรินทราหูได้ฟังกิตติศัพท์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพราะความที่ตัวเองมีกายสูงใหญ่ จึงคิดว่า ตัวไม่เหมาะสมที่จะมาพบกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้ตนเองจะมีจิตเลื่อมใส ใคร่จะได้ทัศนาก็มิกล้าเข้าเฝ้า เพราะคิดว่า เรายังมีกายสูงใหญ่ จะไปสำนักพระพุทธองค์ซึ่งมีพระวรกายเล็กนิดเดียว ครั้นจะก้มตัวดูพระพุทธเจ้า ก็อาจเป็นการขาดคารวะ เมื่อคิดเช่นนี้จึงไม่ได้มาเฝ้าพระพุทธเจ้า ทั้งที่มีความปรารถนาอยากจะทำเพื่อฟังธรรมจากพุทธองค์

ครั้นได้ฟังเหล่าเทวดาและอสุรพรรณนาพุทธคุณหนาหูหนักเข้า อสุรินทราหูเกิดศรัทธาอย่างเปี่ยมล้น ตั้งใจว่าจะต้องไปเข้าเฝ้าให้ได้ ถึงกระนั้นก็ยังกังวลอยู่ลึกๆ ว่า เราจะก้มจะกราบพระองค์อย่างไรหนอ เพราะคิดอยู่เสมอว่า ตัวเองมีกายใหญ่โต

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๓

กว่าใครๆ ทั้งหมด คิดไปพลางก็เหาะไปพลางเพื่อมาสู่สำนัก
พระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยความกังวลปนเลื่อมใสต่อพระพุทธองค์

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบอัธยาศัยของจอมอสูร
จึงรับสั่งให้พระอนนททัตตแต่งพระแท่นที่บรรทม แล้วพระองค์
ก็ทรงเนรมิตพระวรกายให้โตใหญ่และสีหไสยาสน์รอกอຍการมา
ของอสุรินทราหู ฝ่ายอสุรินทราหูผู้มีร่างกายสูงใหญ่ถึง ๔,๘๐๐
โยชน์ ครั้นมาถึงสำนักพระพุทธองค์ ตนก็ต้องอัศจรรย์ใจ
เมื่อได้พบเห็นบุคคลผู้มีร่างกายใหญ่โตกว่ามากมายหลายเท่า
รอตนอนอยู่ ท้าวเธอต้องแหงนหน้าขึ้นมองดูพระพุทธเจ้า จึงจะเห็น
เมื่อเห็นแล้วก็เกิดความเลื่อมใสพร้อมความอัศจรรย์ใจ เหมือน
คนตัวเล็กมองดูเสาไฟสูงๆ ที่กำลังส่องสว่างอยู่อย่างนั้นแหละ

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสถามว่า “ดูก่อนอสุรินทร์ เมื่อ
ท่านแลดูตถาคตนี้ เห็นเป็นประการใดบ้าง” ท้าวเธอจึงกราบทูล
ว่า “ขอเดชะพระโลกนาถเจ้า ผู้ทรงพระมหากรุณา หม่อมฉันนี้
ไม่ทราบเลยว่า พระองค์จะทรงพระเดชพระคุณอันล้ำเลิศ
ประเสริฐเห็นปานนี้ เนรมิตพระวรกายให้โตใหญ่โต เพื่อให้
กระหม่อมได้เข้าเฝ้าโดยสะดวก แต่เดิมหม่อมฉันได้เพิกเฉย
มิกล้ามาสู่สำนักของพระพุทธองค์เป็นเวลานานแล้ว เพราะ
ความกังวลใจในเรื่องนี้”

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๔

พระบรมศาสดาจึงทรงมีพุทธปฏิภาว่า “ดูก่อนอสุรินทร์ เมื่อตถาคตบำเพ็ญบารมีเพื่อตรัสรู้โปรดเวไนยสัตว์ทั้งปวงอยู่นั้น จะได้กัมน้ำยอต่อต่อความลำบากที่จะบำเพ็ญบารมีก็หาไม่ได้ ตถาคตตั้งใจบำเพ็ญมิได้ยอต่ออุปสรรค แม้จักแสนยากเพียงไร ก็มีได้กัมน้ำทอดอาลัยเลย เพราะฉะนั้น บุคคลที่ปรารถนา จะแลดูตถาคต แม้จะมีรูปกายใหญ่โตเพียงไร จะต้องกัมน้ำลง ดูเหมือนอย่างท่านคิด ก็หาไม่”

เมื่อพระพุทธรองค์ทรงมีพระพุทธรปฏิภาตรัสดังนี้แล้ว ก็โปรดประทานพระธรรมเทศนาแก่จอมมอสูร ซึ่งทำให้จอมมอสูร รู้สึกตื่นตันไปด้วยความเลื่อมใสศรัทธาเปี่ยมล้น ได้เปล่งคำ นมัสการว่า “นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส” หลังจากนั้นก็ได้กราบทูลลา ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา อสุรินทราหูก็ เป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธรศาสนา แม้จะเป็นจอมมอสูรที่ไม่เกรงกลัวใคร แต่จะเกรงพระบารมีพระพุทธรเจ้า เพียงพระองค์เดียว เท่านั้น

*ในสมัยหนึ่ง อสุรินทราหูเห็นจันตะและสุริยเทพบุตร ส่องสว่างอยู่ตามปกติ เกิดความอิจฉา จึงเข้าสู่วิถีโคจรของ จันตะและสุริยเทพบุตร แล้วได้ยื่นอำปาก ทำให้จันทวิมานและ

---

*มก. เล่ม ๒๔ หน้า ๓๔๐

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๕

สุริยวิมานเป็นประหนึ่งถูกกลืนเข้าไปในมหานรก ๓๐๐ โยชน์
เทวดาที่สถิตอยู่ในวิมานถูกความกลัวครอบงำ ต่างพากันร้อง
เสียงระงม บางครั้งราหูก็เอามือบังวิมาน บางทีก็อมไว้ในปากเล่น

คราวหนึ่งสุริยวิมานถูกราหูบดบังแล้ว สุริยเทพบุตรปล้น
ระลึกถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงกล่าวขอความช่วยเหลือว่า
“ข้าแต่พระพุทธเจ้าผู้แก้แค้นข้า ขอความนอบน้อมจงมีแด่
พระองค์ พระองค์เป็นผู้หลุดพ้นแล้วในธรรมทั้งปวง ข้า
พระองค์ถึงฐานะอันคับขัน ขอพระองค์จงเป็นที่พึ่งแก่ข้า
พระองค์ด้วยเถิด” ด้วยพระมหากรุณาธิคุณ พระผู้มีพระภาคเจ้า
จึงตรัสบอกอสุรินทรานูว่า “สุริยเทพบุตรได้ถึงตลาคตผู้เป็น
พระอรหันต์ว่าเป็นที่พึ่ง ดูก่อนราหู ท่านจงปล่อยสุริยยะเถิด
สุริยยะใดเป็นผู้ส่องแสง กระทบความสว่างในที่มืดมืด มีลักษณะ
เป็นทรงกลม มีเดชสูง ดูก่อนราหู ท่านจงปล่อยสุริยยะผู้เป็นบุตร
ของเราตลาคตเถิด”

เมื่อพระพุทธเจ้ารับสั่งเช่นนั้น อสุรินทรานูก็ปล่อย
พระอาทิตย์ แต่ก็ยังคิดสนุกอีกเหมือนเดิมอยู่นั้นแหละ บางครั้ง
ก็ไปจับพระจันทร์เอาไว้ ไม่ให้จันทเทพบุตรส่องแสงได้ตามปกติ
จันทเทพบุตรก็เข้ามาขอความช่วยเหลือจากพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระพุทธองค์ก็ใช้พุทธานุภาพรับสั่งให้ปล่อยพระจันทร์จาก
ความมืดเช่นเดียวกัน

กำเนิดสุริยคราส

๓๕๖

อสุรินทราหูจำเป็นต้องปล่อยดวงจันทร์ แล้วเข้าไปหา
ท้าวเวปจิตติจอมอสูร ท้าวเวปจิตติถามราหูว่า “อ้าว ทำไม
ท่านจึงรีบปล่อยดวงอาทิตย์และดวงจันทร์เสียเร็วนักล่ะ ทำไม
ถึงมายืนหวาดกลัวอยู่ล่ะ” อสุรินทราหูบอกว่า “ข้าพเจ้ายอม
จำนนต่อพุทธานุภาพ ถ้าข้าพเจ้าไม่ปล่อยสุริยะและจันทเทพบุตร
ศิระชะของข้าพเจ้าจะแตกเป็นเจ็ดเสี่ยง หรือแม้มีชีวิตอยู่ก็ไม่ได้
รับความสุข เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องปล่อย”

นี่คือประวัติสุริยคราสและจันทรคราส หรือเรื่องราวที่
เรียกว่า ราหูอมจันทร์โดยย่อๆ เรื่องราวเหล่านี้มิใช่เป็นเพียง
เรื่องเล่าลึบๆ ต่อกันมาอย่างเดียวเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้ว
สิ่งเหล่านี้ เป็นของละเอียดที่ส่งผลมาถึงหยาบ แม้เราไม่อาจ
พิสูจน์ได้ด้วยตาเปล่า หรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยในยุคปัจจุบัน
แต่ถ้าปฏิบัติธรรมจนเข้าถึงพระธรรมกาย ก็จะมีอุปกรณ์ที่
สำคัญในการพิสูจน์เรื่องราวเหล่านี้ แล้วเราจะรู้ว่า ความลึกลับ
ซับซ้อนของโลกและจักรวาลนี้ ยังมีอยู่อีกมากมายที่เรายังไม่รู้
และเป็นสิ่งที่น่ารู้ น่าสนใจมากทีเดียว ดังนั้น ให้หมั่นฝึกฝน
อบรมใจให้หยุดนิ่ง จนกว่าเราจะได้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน
กันทุกๆ คน

๑๑

กำเนิดอบายภูมิต

อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ เป็นความไม่สะอาดด้วย เป็นตัวการที่ทำให้ไม่สะอาดด้วย ดูก่อนจุนทะ ก็เพราะเหตุ แห่งการประกอบด้วยอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ นรกจึง ปรากฏ กำเนิดเดียรัจฉานจึงปรากฏ เปตวิสัยจึงปรากฏ หรือ ว่าทุกต้อย่างใดอย่างหนึ่งแม้อื่นจึงปรากฏมีขึ้น

กำเนิดอภายภูมิ

๓๕๕

ชีวิตทุกชีวิต ล้วนแสวงหาที่พึ่งให้กับตัวเอง เริ่มตั้งแต่
วัยเด็กก็แสวงหาความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ มีพ่อแม่เป็นที่พึ่ง
เมื่อเจริญวัยเข้ารับการศึกษาก็ยึดเอาครูบาอาจารย์เป็นที่พึ่ง
วัยทำงานก็แสวงหาผู้หลักผู้ใหญ่เป็นที่พึ่ง จวบจนแสวงหาคู่ครอง
เพื่อพึ่งพาอาศัยกัน หรือเป็นเพื่อนยามแก่ชรา บางคนหลงผิด
ไปแสวงหาพวกไสยศาสตร์ หรือมนต์ดำเป็นที่พึ่ง บางทีบนบาน
ศาลกล่าว บางทีถึงกับยึดเอาสัตว์เดียรัจฉานที่แปลกประหลาด
เป็นที่พึ่งก็มี สิ่งทีกล่าวมานี้ ล้วนแต่มีโชที่พึ่งทั้งสิ้น และบางสิ่ง
กลับจะนำพาชีวิตให้ตกต่ำอีกด้วย ที่พึ่งที่ระลึกอันแท้จริง
มีอย่างเดียว คือ พระรัตนตรัย ซึ่งมีอยู่แล้วในตัวของเราทุกคน
ในโลก การจะยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งได้ ต้องอาศัยการ
ทำใจให้หยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายภายในตัว ให้จิตมีอารมณ์เดียว
เมื่อใจหยุดนิ่งถูกส่วนดีแล้ว เราจะได้เข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน
ซึ่งเป็นที่พึ่งอันประเสริฐอย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จุนทสูตร ความว่า

“อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ เป็นความไม่สะอาด
ด้วย เป็นตัวการที่ทำให้ไม่สะอาดด้วย ดูก่อนจุนทะ ก็เพราะ
เหตุแห่งการประกอบด้วยอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้
นรกจึงปรากฏ กำเนิดเดียรัจฉานจึงปรากฏ เปตวิสัยจึงปรากฏ

กำเนิดอบายภูมิจึง

๓๖๐

หรือว่าทุกต้อย่างใดอย่างหนึ่งแม้อื่นจึงปรากฏมีขึ้น”

ภพภูมิต่างๆ ที่บังเกิดขึ้นมาในสังสารวัฏ เช่น นิรยภูมิ เปตวิสัย อสุรกายและภูมิของสัตว์เดียรัจฉาน อบายภูมิลำเนาที่เกิดขึ้นมาเพื่อรองรับผู้ที่มิกาย วาจาและใจไม่บริสุทธิ์ มิไว้เพื่อลงโทษมนุษย์ที่ประพฤติดัดจากทำนองคลองธรรม เป็นการขังสัตว์เอาไว้ มิให้หลุดจากการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏไปได้ ซึ่งจะได้รับ ความทุกข์ทรมานทั้งกายและใจแสนสาหัส แตกต่างจากคุกหรือกรงขังในโลกมนุษย์มากมายหลายเท่านัก ภพภูมิต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาในสังสารวัฏนั้น ไม่ว่าจะ เป็นสுகติหรือทุกตติภูมิ ต่างเป็นสิ่งที่มารองรับผลแห่งกรรมที่ทำเอาไว้ในสมัยเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น มิใช่เกิดขึ้นมาลอยๆ ทุกสิ่งทุกอย่างมีเหตุมีผลในตัวของมันทั้งนั้น เพราะฉะนั้น เรามาดูกันว่า มนุษย์ได้ทำบาปอกุศลหรือประพฤติดัดจากทำนองคลองธรรมอย่างไรบ้าง จึงมีอบายภูมิหรือทุกตติภูมิบังเกิดขึ้น เพื่อรองรับชีวิตหลังความตายของมนุษย์

*ก่อนพุทธปรินิพพาน เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับอยู่ที่สวนมะม่วงของนายจุนทกัมมารบุตร ใกล้เมืองปาวา พระบรมศาสดาตรัสสนทนากับนายจุนทะ ซึ่งกำลังอุปัฏฐาก

กำเนิดอบายภูมิ

๓๖๑

พระองค์ว่า “ดูก่อนจุนทะ ในโลกนี้ ท่านชอบใจความสะอาดของใครหนอ” นายจุนทะก็กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พราหมณ์ชาวปัจฉาภูมิ ผู้ถือเต้าน้ำ สวมพวงมาลัยสาหร่าย บำเรอไฟ ลงอาบน้ำเป็นวัตร ย่อมบัญญัติความสะอาดไว้ และได้ชักชวนสาวกว่า

มาเถิด ท่านผู้เจริญ ท่านลุกขึ้นจากที่นอนแต่เช้าตรู่ พึงจับต้องแผ่นดิน ถ้าไม่จับต้องแผ่นดิน พึงจับต้องไค้มยสด ถ้าไม่จับต้องไค้มยสด ก็ให้จับต้องหญ้าเขียวสด ถ้าไม่จับต้องหญ้าเขียวสด ก็ให้บำเรอไฟ หากไม่บำเรอไฟ ก็ให้ทำการประนมอัญชลีนอบน้อมพระอาทิตย์ ถ้าไม่เช่นนั้นก็ให้ลงอาบน้ำวันละ ๓ ครั้ง ข้าพระองค์ชอบใจความสะอาดของพราหมณ์พวกนั้น พระเจ้าข้า”

พระบรมศาสดาทรงทราบว่ นายจุนทะยังไม่เข้าใจเรื่องความสะอาดทางกาย วาจาและใจตามหลักของผู้รู้ ด้วยพระมหากรุณาจึงตรัสสอนว่า “ดูก่อนจุนทะ พวกพราหมณ์ชาวปัจฉาภูมิ พวกนักบัญญัติความสะอาดเป็นอย่างอื่น ส่วนความสะอาดในวินัยของพระอริยะเป็นอีกอย่างหนึ่ง” แล้วพระพุทธองค์ทรงอธิบายว่า “ทราบใดที่มนุษย์ยังประพฤติดีพิศทางกาย วาจาและใจอยู่ ประพฤติผิดไปจากกุศลกรรณบท ๑๐ ประการ คือยังยินดี

กำเนิดอบายภูมิจำ

๓๖๒

ในการฆ่าสัตว์ ลักขโมย ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ พุดส่อเสียด พุดคำหยาบ พุดเพื่อเจ้อ มีความโลกคิดอยากได้ของคนอื่น มีจิตพยาบาท และเห็นผิดไปจากทำนองคลองธรรม แม้จะลุกขึ้น จากที่นอนแต่เช้าตรู่ จับต้องแผ่นดิน ก็เป็นผู้ไม่สะอาดอยู่นั่นเอง แม้จะบำเรอไฟหรือไม่ได้บำเรอไฟ ก็ยังถือว่าเป็นผู้ไม่สะอาด การประณมอัญชลินอบน้อมพระอาทิตย์ ก็ไม่ใช่เป็นเครื่องบ่งบอก ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ หรือจะลงอาบน้ำวันละ ๓ ครั้ง ก็ไม่ถือว่าเป็น ผู้สะอาดอย่างแท้จริง”

อกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ เป็นของไม่สะอาด อีกทั้งยังเป็นตัวการที่ทำให้มนุษย์ไม่สะอาด ที่โลกมนุษย์ของเราเกิด ภาวะวิฤติ หรือปัญหาสงคราม ดินอากาศฟ้าวิปริตไปจากเดิม ก็มีสาเหตุมาจากมนุษย์ ที่ประพฤติผิดศีลผิดธรรมนี้แหละ เมื่อมีการรบราฆ่าฟันกัน ทำให้ต้องหลบหลีกลี้ภัยเอาตัวรอด ต้อง สะดุ้งหวาดกลัวอยู่เป็นนิตย์ หากความเย็นกายสบายใจได้ยาก เป็นเหมือนกับการจำลองอบายภูมีย่อมๆไว้ในโลกมนุษย์ทีเดียว เมื่ออกุศลกรรมบถหนาแน่นมากขึ้น นิรยภูมิ กำเนิดเตี้ยรั้งฉาน เปตวิสัยหรือว่าทุคติอย่างใดอย่างหนึ่งก็จะบังเกิดขึ้นตอนนี้แหละ

พระองค์ทรงบัญญัติความสะอาดทางกาย ในอริยวินัยว่า ใครก็ตามที่ละการฆ่าสัตว์ เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ มีความเอ็นดู มีความกรุณาหวังประโยชน์แก่อกุลแก่สัตว์ทั้งปวงอยู่ ละการ

กำเนิดอธิบายภูมิ

๓๖๓

ลักทรัพย์ ไม่ถือเอาสิ่งของของผู้อื่นที่เจ้าของมิได้ให้ ด้วยจิตคิดขโมย ละการประพฤติดินกาม ไม่เจ้าชู้ ยินดีในคู่ครองของตัวเองเท่านั้น ไม่ประพฤติล่วงละเมิดในบุรุษหรือสตรีที่มีเจ้าของ ผู้ที่ควบคุมกายตัวเองไม่ไปกระทบใครได้อย่างนี้ ชื่อว่ามีกายบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

ความสะอาดทางวาจามี ๔ อย่าง คือ ละการพูดเท็จ เมื่อถูกผู้อื่นนำไปเป็นพยานก็ไม่ใช่ผู้กล่าวเท็จทั้งๆ ที่รู้ เพราะเห็นแก่อำมิสเล็กน้อย ละคำส่อเสียด คือ ฟังความข้างนี้แล้วไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายคนหมู่นี้ หรือฟังความข้างโน้นแล้วไม่มาบอกข้างนี้ เพื่อทำลายคนหมู่นี้ แต่เป็นคนสมานความแตกร้าง ส่งเสริมคนที่พร้อมเพรียงกัน ชอบคนผู้พร้อมเพรียงกัน เพลิดเพลินยินดีในหมู่คนผู้พร้อมเพรียงกัน และตัวเองก็กล่าวแต่วาจาที่ทำให้คนพร้อมเพรียงกัน

ละคำหยาบ กล่าวแต่วาจาที่ไม่มีโทษ ชวนให้ปฏิบัติตามเป็นวาจาของชาวเมือง คือ มีความไพเราะ น่าฟัง ไม่หยาบกระด้าง ไม่ทำให้ชุ่นเคืองใจ ละคำเพ้อเจ้อ พูดถูกกาล พูดแต่คำที่เป็นจริงเท่านั้น พูดแต่คำมีหลักฐาน มีที่อ้างอิง ประกอบด้วยประโยชน์ และพูดถูกกาลอันสมควร นี่ก็เป็นลักษณะของผู้ที่ได้ชื่อว่ามี ความสะอาดทางวาจาอย่างแท้จริง

กำเนิดอบายภูมิ

๓๖๔

ส่วนความสะอาดทางใจมี ๓ อย่างด้วยกัน คือ การที่บุคคลฝึกฝนอบรมตนเองให้เป็นผู้ไม่อยากได้ของผู้อื่น ไม่มีจิตปองร้ายใคร และไม่ปรารถนาจะให้ใครถูกทำร้าย มีความเห็นชอบว่า ทานที่บุคคลให้แล้วมีผล การบูชาบุคคลผู้ควรบูชามีผล ผลวิบากของกรรมที่คนทำดีทำชั่วมีอยู่ โลกนี้โลกหน้ามีจริง มารดาบิดามีคุณจริง ลัทธิผู้เป็นโอปปาติกะมีจริง สมณพราหมณ์ ผู้ปฏิบัติชอบ ผู้ทำโลกนี้และโลกหน้าให้แจ่มชัด ด้วยปัญญาอันยิ่งด้วยตนเองแล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม มีอยู่จริงๆ นี่คือลักษณะของผู้มีความสะอาดทางใจ

เราจะเห็นได้ว่า บุคคลผู้ประกอบด้วยกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการนี้ ถึงแม้จะไม่ได้บำเรอไฟ ไม่ได้อาบน้ำวันละหลายหน หรือวันทาพระอาทิตย์วันละหลายรอบ ก็ได้ชื่อว่า ผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริง เพราะว่ากุศลกรรมบถนี้เป็นธรรมที่ทำให้มนุษย์มีความสะอาดบริสุทธิ์ ใครก็ตามบำเพ็ญกุศลกรรมบถครบถ้วน ก็ได้ชื่อว่า เป็นมนุษยสเทวะ คือ เป็นเหมือนเทวดาในร่างมนุษย์ ชีวิตหลังความตายจึงมีโลกสวรรค์ หรือสุคติภูมิที่น่ารื่นรมย์ มารองรับบุคคลนั้น บางท่านก็ได้โอกาสกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ เพื่อสร้างบารมีอีกครั้ง และเมื่อบุญญาบารมีเต็มเปี่ยมจนสามารถขจัดกิเลสอาสวะให้หมดสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ ก็จะได้

กำเนิดอบายภูมิ

๓๖๕

ไปเสวยสุขในอายตณนิพพานอันเป็นสุขล้วนๆ เป็นเอกัณตบรมสุข
ไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดกันอีกต่อไป

เรามักได้ยินเสมอว่า โลกมนุษย์นี้เป็นชุมทางของการ
สั่งสมบุญและบาป ส่วนภพภูมิต่างๆ ทั้งสุคติภูมิ และทุคติ เป็น
เพียงแค่ผลที่มารองรับการกระทำของมนุษย์ทั้งสิ้น เป็นผล
ที่เกิดจากความสะอาดและไม่สะอาดทางกาย วาจา ใจนี้แหละ
ดังนั้น หากพวกเราต้องการสุคติภูมิ หรือโลกสวรรค์มารองรับ
ชีวิตของเราในปรโลก ก็ต้องเพิ่มเติมความสะอาดบริสุทธิ์
ทั้งทางกาย วาจา และใจ ต้องหมั่นทำใจให้หยุดให้นิ่ง จนกระทั่ง
เข้าถึงพระรัตนตรัยในตัวให้ได้กันทุกคน

๕๐

ค ว า ม ส อ บ
ข อ ง พ ร ะ โ ส ด า บ ัน

ความทุกข์ที่หมดไปของอริยสาวกผู้สมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ
บรรลุอริยมรรคแล้ว มีปริมาณมาก ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่
มีปริมาณน้อย ความทุกข์ที่จะมีอีก ๗ อรรถภาพเป็นอย่างยิ่งนั้น
เมื่อเทียบกันเข้ากับกองทุกข์ที่หมดสิ้นไปอันมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว
ย่อมไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึง
เสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรม
ย่อมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้แล การได้ธรรมจักขุ ย่อมให้
สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้

ความสุขของพระโศดามัน

๓๖๘

มวลมนุษยชาติล้วนปรารถนาให้ตนเองมีความสุข แต่มีผู้คนจำนวนมากมาย กลับเป็นอยู่ด้วยความประมาท หลงไป ก่อทุกข์ให้กับตัวเอง ความสุขที่ตนปรารถนา จึงเป็นเพียงแค่ว่า ความฝัน คล้ายกับพยับแดด สูดทำยเมื่อผลแห่งความประมาท มาถึง ชีวิตของเขาเหล่านั้น ก็ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงความทุกข์ไปได้ ความไม่ประมาทเป็นเสมือนเกราะคุ้มกันภัย ที่ยากจะหาเกราะใดๆ มาเทียบได้ ตรงกันข้าม ถ้าไม่มีการเตรียมพร้อม มัวผลิตเพลินใช้ชีวิตไปกับสิ่งไร้สาระ ย่อมจะหนีผลแห่งเหตุที่ตนทำไว้ไม่พ้น เพราะการประกอบเหตุในวันนี้ คือ ผลในวันหน้า เหตุดี ผลก็ย่อมดี ถ้าเหตุไม่ดี ผลก็ย่อมไม่ดี การหมั่นฝึกฝน อบรมใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์อยู่เสมอ คือ การประกอบเหตุดี เอาไว้ ซึ่งจะส่งผลดีอันยิ่งใหญ่ต่อตัวเราไปทุกภพทุกชาติ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน นขลิขาสูตฺร ว่า

“ความทุกข์ทั้งหมดไปของอริยสาวกผู้สมบูรณ์ด้วย สัมมาทิฏฐิ บรรลุอรหัตผลแล้ว มีปริมาณมาก ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่ มีปริมาณน้อย ความทุกข์ที่จะมีอีก ๗ อรรถภาพเป็นอย่างยิ่งนั้น เมื่อเทียบกันเข้ากับกองทุกข์ทั้งหมดสิ้นไปอันมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย

ความสุขของพระโศดาลัย

๓๖๕

**ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรม ย่อมให้สำเร็จประโยชน์
ใหญ่อย่างนี้แล การได้ธรรมจักขุ ย่อมให้สำเร็จประโยชน์
ใหญ่อย่างนี้”**

มรรคาในสังสารวัฏของปุถุชนที่ยังไม่ได้มีดวงตาเห็นธรรม
เต็มไปด้วยความทุกข์และภัยอันตรายรอบด้าน แหล่งที่มาของ
อันตรายนั้นเกิดมาจากจิตใจที่ไม่ได้รับการฝึกหัดขัดเกลาให้สะอาด
สว่าง สงบ เมื่อความคิด คำพูด และการกระทำไม่บริสุทธิ์
นั่นคือสัญญาลักษณะแห่งความผิดพลาดกำลังจะบังเกิดขึ้น
การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเป็นอันตรายอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้
พลัดตกไปสู่อบายภูมิ คือ ไปเกิดเป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย
สัตว์เดรัจฉาน เป็นเวลายาวนานมาก การมีชีวิตอยู่ในอบายภูมินั้น
นั้น จะต้องทนทุกข์ทรมานไม่ว่างเว้นแม้แต่วินาทีเดียว

เมื่อกลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จะมีชีวิตอยู่อย่างลำบากยาก
เข็ญ กว่าจะมีโอกาสมาพบผู้รู้แจ้งเห็นจริงอย่างพระสัมมาสัม-
พุทธเจ้านั้นยากทีเดียว เพราะเหตุนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึง
ตรัสไว้ว่า การเกิดเป็นมนุษย์เป็นของยาก และการที่จะได้มาพบ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ฟังธรรม ได้มีโอกาสประพฤติปฏิบัติธรรม
และได้เข้าถึงธรรมเป็นพระอริยบุคคลก็เป็นการยาก แต่ความ
ทุกข์ยากหรืออันตรายในสังสารวัฏของพระอริยบุคคล ผู้ได้

ความสุขของพระโศดาบัน

๓๓๐

บรรลุนิพพานโศดาบันเป็นต้นไป มีอยู่น้อย เพราะท่านสามารถยกใจ ขึ้นสู่กระแสพระนิพพานได้แล้ว สามารถขยับย่อการเวียนว่ายในสังสารวัฏให้เหลือน้อยลงมาได้ไม่เกิน ๗ชาติเท่านั้น

ถึงแม้พระโศดาบันจะยังไม่ได้เสวยสุขล้วนๆ เพียงอย่างเดียว แต่ในขณะที่ยังเวียนว่ายในสังสารวัฏ ชีวิตของท่านปลอดภัย จากที่เคยมีทุกข์มากก็ทุกข์น้อย จากที่มีทุกข์น้อยก็ใกล้จะหมดทุกข์ ส่วนวิถีชีวิตของปุถุชนทั่วไปอย่างพวกเรานั้น ยังต้องประสบทุกข์อีกมากมายนัก เพราะฉะนั้นเราต้องไม่ประมาทดังเช่น *ในสมัยหนึ่ง เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร พระองค์ทรงเอาปลายเล็บมือซ้อนฝุ่นขึ้นมาเล็กน้อยแล้วตรัสถามพระภิกษุซึ่งกำลังเฝ้าแวดล้อมอยู่ในที่นั้นว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ระหว่างฝุ่นประมาณน้อยนี้ ที่เราเอาปลายเล็บซ้อนขึ้น กับฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้ อย่างไหนจะมากกว่ากัน” ภิกษุทั้งหลายพากันกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้แหละมากกว่าฝุ่นประมาณเล็กน้อย ฝุ่นที่พระพุทธองค์ทรงเอาปลายพระขนงซ้อนขึ้นนี้ มีประมาณน้อยเหลือเกิน เมื่อเทียบกับฝุ่นในปฐพีใหญ่นี้ ย่อมไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐

---

*มก. เล่ม ๒๖/๓๙๓

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๓๑

ไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่ถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอธิบายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหมือนอย่างอุปมาที่เธอทั้งหลายได้กล่าวนี้แหละ คือความทุกข์ที่หมดสิ้นไปของบุคคลผู้เป็นพระอริยสาวก ซึ่งสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฐิ บรรลุอริยธรรมแล้วนั้น มีมากกว่า ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่ มีประมาณน้อย ความทุกข์ซึ่งจะมีอีก ๗ ชนิดเป็น อย่างยิ่งนั้น ความทุกข์ที่จะต้องเกิดแก่พระโสดาบัน เมื่อเทียบกับกองทุกข์ที่หมดสิ้นไป ซึ่งมีในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเสี้ยวที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลุอริยธรรมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่ การได้ธรรมจักขุบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน ให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้แหละ”

นอกจากนี้ในไบกขรณีสสูตร พระพุทธองค์ได้อุปมาไว้อีกว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สระโบกขรณี ยาว ๕๐ โยชน์ กว้าง ๕๐ โยชน์ ลึก ๕๐ โยชน์ มีน้ำเต็มเปี่ยมเสมอขอบสระ ซึ่งนกกาสามารถจะดื่มกินได้ ชายคนหนึ่งใช้ปลายหญ้าคาจุ่มน้ำขึ้นจาก สระโบกขรณีครั้งหนึ่งแล้วสลัดออก ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ระหว่างน้ำที่ชายคนนั้นใช้ปลายหญ้าคาจุ่มลงไปเพียงครั้งเดียว เมื่อเทียบกับน้ำที่ยังมีอยู่ในสระโบกขรณี อันไหนจะมากกว่ากัน”

ความสุขของพระโศดามัน

๓๓๒

ภิกษุสงฆ์กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ น้ำในสระโบกขรณีนั้นแห้งมากกว่า น้ำที่ชายคนนั้นใช้ปลายหญ้าคาจุ่มลงไปครึ่งเดียวมีปริมาณน้อยเหลือเกิน น้ำที่ชายคนนั้นได้ เมื่อเทียบกับน้ำในสระโบกขรณี ย่อมไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย พระเจ้าข้า”

พระพุทธองค์ทรงอธิบายว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เหมือนอุปมาที่เธอได้ฟังแล้ว คือ ความทุกข์ทั้งหมดไปของบุคคลผู้เป็นอริยสาวก ซึ่งสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฏฐิ บรรลुरुยมรรคแล้ว มีมากกว่า ส่วนความทุกข์ที่ยังเหลืออยู่มีปริมาณน้อยกว่า ความทุกข์ที่จะมีอีก ๗ ชาติเป็นอย่างยิ่งนั้น เมื่อเทียบกับกองทุกข์ทั้งหมดสิ้นไป ซึ่งมีอยู่ในครั้งก่อนแล้ว ย่อมไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑,๐๐๐ ไม่เข้าถึงเส้นที่ ๑๐๐,๐๐๐ เลย ภิกษุทั้งหลาย การได้บรรลुरुยธรรมย่อมให้สำเร็จประโยชน์ใหญ่อย่างนี้แล”

เพียง ๒ พระสูตรที่ยกขึ้นมากล่าวไว้นี้ พวกเราทุกคนคงพอจะเห็นชัดแล้วว่า พระโศดามันอริยบุคคล ท่านมีคุณวิเศษสามารถตัดความทุกข์อันเกิดจากการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารได้ โดยท่านจะมาอุบัติเกิดอีกเพียงไม่กี่ชาติเท่านั้น ในสมัยพุทธกาลผู้ที่ได้บรรลुरुยธรรมเป็นพระโศดามันมีมากมาย

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๓๓

อย่างเช่น มหาอุบาสิกาวิสาขา ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐี ผู้เป็น
ประดู่หัวหน้ากองเสบียงฝ่ายหญิงและฝ่ายชายให้กับพระพุทธ-
ศาสนาในยุคสมัยนั้น ส่วนที่เป็นเทวดาโสดาบันก็มีมาก อย่างเช่น
ท้าวมลิกะจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ชวนสภะภักษิณีในสวรรค์
ชั้นจาตุมหาราชิกา ซึ่งเป็นอดีตพระเจ้าพิมพิสารผู้ถวายเวฬุวัน-
มหาวิหารแด่พระพุทธเจ้า และมีเทวดาที่เป็นพระอริยเจ้า
ทั้งพระโสดาบัน และพระสกทาคามีอีกมากมายนับไม่ถ้วน
ในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น

ครั้นถึงคราว ท่านเหล่านั้นก็จะกลับมาเกิดในมนุษยโลก
อย่างไรก็ตามทุกภพชาติที่ท่านจะไปเกิดนั้น จะไม่ไปบังเกิดใน
อบายภูมิอีกเด็ดขาด เพราะอริยมรรคอันเป็นโลกุตระธรรมที่ท่าน
ได้บรรลุนี้ เป็นคุณวิเศษขั้นสูง สามารถที่จะปิดประตูอบายได้
ตลอดไป ดังนั้น ภูมิที่ท่านจะไปเกิดจึงเป็นสุคติภูมิเพียงอย่างเดียว
และเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะสมบูรณ์ด้วยสัมมาทิฏฐิ แม้บางท่าน
ไม่ได้ออกบวชเป็นบรรพชิต ดำรงชีวิตเหมือนชาวโลกทั่วไป
แต่ในใจของท่านก็สว่างไสวด้วยกายธรรมพระโสดาบัน มีสุขอยู่ใน
ในธรรมกาย สุขอยู่ในโลกุตระมานสมาบัติตลอดเวลา

เมื่อเราได้เรียนรู้รู้อย่างนี้แล้ว ขอให้หมั่นฝึกหัดขัดเกลา
ตัวของเราเองให้ดี อย่าลืมนะว่า ขณะนี้ เรายังเป็นปุถุชนคนธรรมดา

ความสุขของพระโสดาบัน

๓๗๔

ยังไม่ใช้พระอริยเจ้า โอกาสที่จะผิดทำพลาดแล้วพลัดตกไปใน
อบายภูมินั้นยังมีอยู่ ตราบใดที่เข้าไม่ถึงพระรัตนตรัยจงอย่า
ประมาท ให้หมั่นชำระกาย วาจา ใจของเราให้ใสสะอาด
บริสุทธิ์อยู่เสมอ เส้นทางสร้างบารมีในสังสารวัฏนี้จะได้
ปลอดภัย และมีชัยชนะไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่งถึงที่สุด
แห่งธรรมกันทุกคน

ม ห า พ ร ห ม - ม ห า บ ร รุ ช

ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ยอมโคจรส่องทิศให้สว่างอยู่เท่าใด
อำนาจของท่านยอมเป็นไปในพันจักรวาลเท่านั้น
ท่านยอมรู้จักสัตว์ที่เลวและสัตว์ที่ประณีต
รู้จักสัตว์ที่มีราคะและสัตว์ที่ไม่มีราคะ
รู้จักจักรวาลนี้และจักรวาลอื่น
และรู้จักความมาและความไปของสัตว์ทั้งหลาย

มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๓๓

ความรู้ทั้งมวลในโลกนี้ มีแหล่งกำเนิดอยู่ ณ ที่เดียวกัน คือ ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ในกลางตัวของมนุษย์ทุกๆ คนในโลก ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเรียกว่า “เอกายนมรรค” ทางเอกสายเดียว ซึ่งเป็นทางดำเนินไปสู่ความรู้แจ้ง เมื่อเรานำใจกลับมาหยุดนิ่งอยู่ที่ตรงนี้ให้ถูกส่วน ความเห็นแจ้งและความรู้แจ้งก็จะบังเกิดขึ้น เราจะรู้แจ้งเห็นแจ้งไปตามความเป็นจริง จนกระทั่งเข้าไปถึงต้นแหล่งแห่งความรู้อันบริสุทธิ์ เช่นเดียวกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่พระองค์ทรงดำเนินจิตด้วยการหยุดนิ่งเข้าไปในทางเอกสายนี้ จนกระทั่งมีใจหยุดนิ่งอย่างสมบูรณ์ ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระองค์จึงได้ชื่อว่าเป็น “โลกวิทู” ผู้รู้แจ้งโลก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน พรหมนิมิตตนิกสูตร ว่า

“ยาวตา จนุทิมสุริยา ปรีทรนฺติ ทิสา ภนฺติ วิโรจนา
ตาว สหสฺสธา โลโก เอตถ เต วตฺตตี วโส
ปโรปรณฺจ ชานาลิ อโถ รากวิราคินิ
อิตถภาวณฺณถาภาวํ สตฺตานํ อาคตี คต

ดวงจันทร์และดวงอาทิตย์ย่อมโคจรส่องทิศให้สว่างอยู่เท่าใด อำนาจของท่านย่อมเป็นไปในพันจักรวาลเท่านั้น ท่านย่อมรู้จักสัตว์ที่เลวและสัตว์ที่ประณีต รู้จักสัตว์ที่มีราคะ

มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๓๘

และสัตว์ที่ไม่มีราคะ รู้จักจักรวาลนี้และจักรวาลอื่น และ รู้จักความมาและความไปของสัตว์ทั้งหลาย”

แม้พวกพรหมจะเป็นผู้ที่มีฤทธิ์มีเดช มีอานุภาพมาก หรือจะมีอายุชั้ยยืนยาวมากนับเป็นมหากัปขนาดไหน แต่พรหมก็ยังไม่หมดกิเลส ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ ถ้าหากหมดกิเลสเหมือนพระอรหันต์ทั้งหลาย ครั้นดับเบญจขันธ์แล้ว ธรรมกายอรหัตก็ตกศูนย์ถูกดูดวูบไปเสวยสุขล้วนๆ อยู่ในอายตนิพพาน และไม่ต้องกลับมาเกิดอีก ซึ่งท่านใช้คำว่า ชีณา ชาติ วุสิตํ พรหมจรรย์ กตํ กรณียํ นาปรํ อิตถตตาย ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์ก็อยู่จบแล้ว กิจที่ควรทำ คือ การขจัดกิเลสอาสวะให้สิ้นไป ท่านก็ทำสำเร็จแล้ว กิจอย่างอื่นนอกจากนี้ไม่มีอีกแล้ว ส่วนพรหมทั้งหลายนั้นยังไม่พ้นจากสังสารวัฏ ต้องกลับมาเกิดอีก ถึงแม้จะมีอานุภาพมากมาย และมีอายุชั้ยยืนยาวสักปานใด กิจก็ยังไม่จบสิ้น พรหมจรรย์ยังไม่บริสุทธ์ บริบูรณ์เหมือนพระอรหันต์ จึงยังต้องวนเวียนอยู่ในภพสามต่อไป

ด้วยเหตุที่พรหมเสวยสุขด้วยอำนาจมานสมาบัติ เป็นเวลายาวนานมากเป็นมหากัป จึงทำให้ท่านผู้ไปเกิดเป็นพรหมบางท่าน เกิดความเข้าใจผิด คิดว่าตัวเองเป็นอมตะ ไม่มีวันแก่ และวันตาย ถึงขั้นกลายเป็นลัทธิสยุมิตร คือมีความเห็นว่าเป็นพรหมโลกเที่ยงแท้ที่สุด เป็นจุดที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป

มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๓๕

เหมือนพมมหาพรหม ซึ่งเกิดความเข้าใจผิด คิดว่าตนเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ไม่จุดและไม่อุบ้ตอีกต่อไป ต้องอาศัยพระพุทธเจ้าทรงเป็นยอดกัลยาณมิตรให้ จึงละมัจฉาปฏิญญาของตนเองได้

*เรื่องมีอยู่ว่า ท้าวพมมหาพรหม เสวยสุขอยู่ในพรหม-โลกยาวนานมาก ครั้งหนึ่งเกิดความเข้าใจผิดว่า ตัวเองเป็นผู้ล้ำเลิศประเสริฐที่สุด เป็นผู้มั่งคั่งदानุภาพยิ่งใหญ่ เป็นผู้มียุทธิเดชเหนือสิ่งทั้งปวง ตัวเราไม่ต้องแก่ ไม่ต้องตาย ส่วนว่าพระนิพพานนั้น เป็นสิ่งกล่าวกันเล่น หาสาระความจริงมิได้

พระบรมศาสดาทรงรู้วาระจิตของพรหมท่านนี้ จึงเสด็จขึ้นไปพรหมโลกชั่วระยะเวลาเพียงบุรุษเหยียดแขนของตนออกไป แล้วคู้แขนกลับเข้ามาเท่านั้น ครั้นพมมหาพรหมเห็นพระพุทธองค์ จึงทักว่า “ดูก่อนท่านผู้เช่นกับเรา ท่านมาถึงที่นี่ก็ดีแล้ว จะได้ปราศรัยกัน ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า บรรดาสรรพสิ่งทั้งปวงล้วน แต่เป็นของเที่ยงแท้ ตั้งมั่นยั่งยืนถาวรอยู่ตลอดเวลา ไม่รู้จักแก่ไม่รู้จักตาย ไม่มีอะไรจะมากำจัดความทุกข์ที่เกิดแก่ผู้ใดได้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเมตตาเตือนสติมหาพรหมว่า “ดูก่อนมหาพรหม ความคิดของท่านช่างน่าอนาถยิ่งนัก บัดนี้

มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๘๐

ตัวท่านเป็นมิถุนาปฏิฐิ มีความเห็นวิปริตผิดเพี้ยนไปเสียแล้ว” พกมหาพรหมจึงตอบว่า “ดูก่อนพระสมณโคดม โลกที่ข้าพเจ้าอยู่นี้มีแต่ความสุขความเบิกบาน หากความทุกข์สี่ประการ คือชาติทุกข์ พยาธิทุกข์ ชราทุกข์ และมรณทุกข์มิได้เลย เช่นนี้จักไม่เที่ยงแท้ได้อย่างไรกัน”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนมหาพรหม เรารู้จักอยู่ว่า ตัวท่านนี้มีเดชานุภาพมาก แม้แต่พระอาทิตย์พระจันทร์ ซึ่งมีรัศมีรุ่งเรืองแก่กล้า ก็ส่องแสงให้สว่างไปทั่วหมื่นโลกธาตุ เหมือนกับรัศมีของท่านไม่ได้ แต่เรารู้จักอยู่ว่า ตัวท่านนี้มีอัคคีไฟ คือ กิเลสคอยเผาผลาญในสันดาน อย่างนี้จะกล่าวว่าเป็นผู้มีความสุขสำราญได้อย่างไร ดูก่อนมหาพรหม เรารู้ชัดแล้วว่า ตัวท่านนี้มีศักดานุภาพมาก แต่เรารู้จักว่า ตัวท่านนี้เป็นผู้ไม่รู้จักที่อยู่ของพรหมชั้นสูง เช่น อากัสนพรหม สุภกิณหาพรหม และเวหัพปลาพรหม แม้ลัตว์จักไปเกิดในพรหมโลกชั้นนั้นๆ ได้อย่างไรบ้าง ตัวท่านก็มิรู้เลย”

ท้าวพกพรหมกล่าวว่า “ดูก่อนท่านผู้นิรทุกข์ ท่านมากล่าวกับข้าพเจ้าเป็นทำนองว่า ท่านผู้เดียวเท่านั้น ที่เป็นผู้รู้จักกรรมวิบากของสัตว์ทั้งปวง ข้าพเจ้ายังมีเชื่อก่อน แม้ตัวข้าพเจ้านี้มีศักดานุภาพยิ่งกว่าใครๆ ยังมีรู้กรรมวิบากของสัตว์ทั้งปวงเลย”

มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๘๑

พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทำทนายว่า “ถ้าเช่นนั้นท่านจงแสดงฤทธิ์ให้เราดูเดี๋ยวนี้เถิด” พกมหาพรหมฟังดังนั้น จึงแสดงฤทธิ์เพื่อให้กายของตนหายไป

พระบรมศาสดาทรงบันดาลฤทธิ์ มิให้พกพรหมนั้นหายไปได้ แม้จักซ่อนเร้นอยู่ที่ไหน พระพุทธองค์ก็ทรงเห็นได้หมด และไม่ว่าพกพรหมจะพยายามซ่อนเร้นอยู่ที่ไหน กายของพรหมก็มิได้หายไปจากคลองจักขุของพระพุทธองค์ เมื่อจนปัญญา มหาพรหมก็ตรงไปนั่งอยู่ในพรหมวิมานด้วยความท้อแท้ แล้วยังถูกหมู่พรหมผู้เป็นสหายทั้งหลายพากันเยาะเย้ย พกพรหมจึงทูลพระพุทธองค์ว่า “ดูก่อนพระสมณโคดม ท่านจงแสดงฤทธิ์ของท่านบ้าง”

พระพุทธองค์ทรงบันดาลให้พระวรกายอันตรธานหายไป และไม่มีมหาพรหมองค์ใด สามารถเห็นพระวรกายของพระพุทธองค์ได้ อีกทั้งพระองค์ได้ตรัสพระธรรมเทศนาในท่ามกลางหมู่มหาพรหม ให้ได้ยินแต่พระสุรเสียงเท่านั้น ครั้นพอควรแก่กาลเวลาแล้ว พระองค์ทรงลำแดงพระวรกายให้ปรากฏตามเดิม จากนั้นจึงตรัสสอนให้พกพรหมละจากมิถิลา ทิฏฐิว่า “ดูก่อนพกพรหม ตัวท่านนี้เป็นผู้มีดมนด้วยอวิชา แต่มาเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้มากไปด้วยปริชา ถ้าจะเปรียบตัวท่าน

มหาพรหม - มหาบุรุษ

๓๘๒

ก็อุปมาเหมือนบุรุษเขี้ยวใจได้ผ้าคลุมกายผืนเล็กนิดเดียว แล้ว
ทักทักเอาว่าตัวเองมียศศักดิ์หาผู้ใดเสมอมิได้ ท่านรู้ไหมว่าตัว
ท่านนี้มาจากไหน จึงได้มาบังเกิดในชั้นพรหมโลกนี้”

พกพรหมยอมรับสารภาพว่า “ข้าแต่พระสมณะ สถานที่
จตุตถะและปฏิสนธิ์นั้น ข้าพระบาทนี้มิได้รู้แจ้ง หากพระองค์รู้และ
เข้าใจก็ขออาราธนาวิไลขนาดด้วยเถิด” พระพุทธองค์ทรงเฉลยใน
ท่ามกลางพรหมทั้งหลายว่า “ครั้งหนึ่ง โลกว่างจากพระพุทธ-
ศาสนา พกพรหมผู้นี้เกิดเป็นคฤหบดีผู้มีทรัพย์ แต่กลับเห็นโทษ
ของฆราวาสว่า การครองเรือนเป็นทุกข์ จึงตัดสินใจแน่วแน่
ออกบรรพชาเป็นดาบส ประพฤติพรตบำเพ็ญตบะจนสำเร็จ
จตุตถฌาน เมื่อละโลกก็ได้มาบังเกิดเป็นพรหม ในชั้นเวทฬัปลา
อยู่เป็นเวลานาน แล้วมานถอยมาอยู่ในตติยฌาน จึงจุติมา
บังเกิดในพรหมโลกชั้นสุภกัณหา

เมื่อมานถอยลงมาอยู่ในตติยฌาน ท่านได้จุติมาบังเกิด
ในชั้นอาภัสสรพรหม ครั้นจุติจากชั้นอาภัสสรพรหม ก็ได้มา
บังเกิดในชั้นมหาพรหมอันเป็นปฐมฌานภูมิแห่งนี้ เพราะฉะนั้น
ความยืนยาวของชีวิตที่ได้เสวยสุขอยู่ในภูมิต่างๆ ของพรหมโลก
จึงทำให้พกพรหมไม่รู้จักที่มาที่ไปของตัวเอง” เมื่อพกพรหมได้
สดับเช่นนี้ ก็คิดว่า พระสมณโคดมทรงมีพระปัญญาหยอดยิ่ง
ทรงรู้อดีตและอนาคตที่ไม่มีใครเสมอเหมือนได้เลย คิดแล้วก็

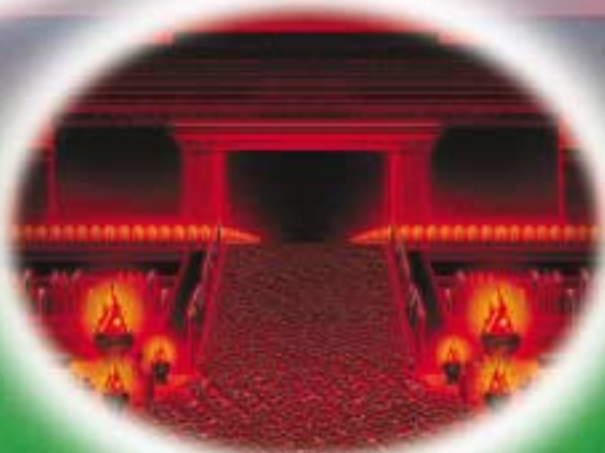
มหาพรหม-มหาบุรุษ

๓๘๓

ละจากความเห็นผิดของตน และกล่าวสรรเสริญพระพุทธรองค์
ด้วยจิตเลื่อมใส จากนั้นพระบรมศาสดาก็อันตรธานจากพรหมโลก
กลับลงมายังโลกมนุษย์ตามเดิม

เราจะเห็นว่า ความยืนยาวของชีวิตในพรหมโลกนั้น
บางครั้งเป็นเหตุให้พรหมทั้งหลายหลงผิดไปว่าตัวเองพ้นทุกข์แล้ว
เพราะไม่แก่ ไม่เจ็บ และไม่ตาย เป็นอมตะที่สุด เพราะฉะนั้น
พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายขณะที่กำลังสร้างบารมี ท่านจะ
อธิษฐานให้ได้เฉพาะสวรรค์สมบัติ และมนุษย์สมบัติ คือ สร้าง
บารมี และเสวยบุญเฉพาะใน ๒ ภพภูมินี้เท่านั้น จะได้ไม่หลงตัวเอง
และเสียเวลาในการสร้างบารมี ขณะที่ยังอยู่ในสังสารวัฏอัน
หาเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุดมิได้นี้ ดังนั้น การที่เราศึกษา
เรื่องราวความเป็นไปของพรหมทั้งหลาย ว่าเสวยพรหมสมบัติ
กันยาวนานเพียงไร พรหมมีกี่ชั้น ทำความดีอะไรเอาไว้ จึงได้ไป
บังเกิดในพรหมโลก เราศึกษาเพื่อให้เกิดความรอบรู้ แต่เรามี
เป้าหมายที่สุดแห่งธรรม ตั้งความปรารถนาพักระหว่างทาง
คือ ดุสิตบุรี ครั้นถึงเวลาเราก็ลงมาสร้างบารมีกันต่อ เพื่อ
รื้อภพหรือชาติ รื้อวัฏสงสาร และไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ดังนั้น
ให้ทุกท่านรักษากำลังใจให้เข้มแข็ง ด้วยการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง
ให้ขยันหมั่นเพียรเรื่อยไป จนกว่าจะเข้าถึงพระรัตนตรัยภายใน
กันทุกคน

๑๒

ภาพสาม

คุณไฉนผู้ของสวรรค์

ชนทั้งหลายบางพวก ย่อมเข้าถึงครรภ์

ผู้ทำบาปอกุศล ย่อมเข้าถึงนรก

ผู้สั่งสมความดีเป็นเหตุสุคติ ย่อมไปสู่สวรรค์

ผู้ไม่มีกิเลสอาสวะ ย่อมปรินิพพาน

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๘๖

เวลา คือชีวิต หมดชีวิต ก็คือหมดเวลา เวลาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างบารมี เมื่อผ่านไปแล้วก็ไม่สามารถจะเรียกกลับคืนมาได้ เหมือนดั่งสายน้ำที่ไหลผ่านไปแล้วไม่อาจหวนกลับ ชีวิตเราอย่างก้าวไปพร้อมกับกาลเวลา ก้าวไปพร้อมกับการสร้างความดี เราจะต้องใช้เวลาที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ สร้างบารมีให้เต็มที่ เพื่อทำสิ่งที่มีคุณค่าที่สุด ให้เกิดขึ้นต่อตัวของเราเองและชาวโลก ด้วยการประพฤติธรรม ทำให้หยุดนิ่ง เพราะเวลาแห่งใจหยุดนิ่ง เป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในชีวิตของเรา

*พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท ว่า

**“คพุกเมเก อุปปชชนติ   นირยํ ปาปกมมิโน
สคคํ สุตติโน ยนติ   ปรีนิพพนติ อนาสวา**

ชนทั้งหลายบางพวก ย่อมเข้าถึงครรรค์ ผู้ทำบาปอกุศล
ย่อมเข้าถึงนรก ผู้สั่งสมความดีเป็นเหตุสุคติ ย่อมไปสู่สวรรค์
ผู้ไม่มีกิเลสอาสวะ ย่อมปรีนิพพาน”

วิบากแห่งกรรมของสัตว์ทั้งหลาย เป็นเรื่องอจินไตย ยากที่จะกำหนดได้ว่า หลังจากละโลกนี้ไปแล้ว จะไปบังเกิดที่ไหน

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๘๓

กันบ้าง ทรายใดที่เรายังไม่พ้นจากกิเลสอาสวะ ก็ยังคงต้องเวียนว่ายตายเกิดในภพ ๓ ตั้งแต่กลับมาเกิดในครุภพมารดา มาเกิดเป็นมนุษย์เพื่อสร้างความดีกันต่อไป หากทำบาปอกุศล เอาไว้มาก ก็มีภพภูมิของคนบาปมารองรับ ท่านเรียกว่า อบายภูมิ คือ ดินแดนที่ปราศจากความเจริญ มีทั้งที่เป็นสัตว์นรก เป็นเปรต เป็นอสุรกาย พอเกิดปุ๊บก็โหดทันที ไม่มีการเลี้ยงดูกันเหมือนโลกมนุษย์ ท่านเรียกว่า เป็นสัตว์ประเภท โอปปาติกะ เกิดมาก็ถูกรรณาทนทันที

ถ้าทำบาปไม่มาก หรือหากพ้นจากนรก เศษกรรมยังเหลืออยู่ ก็ไปเกิดเป็นสัตว์เดียรัจฉาน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีความลำบาก มีทั้งที่เป็นสัตว์สองเท้า สัตว์สี่เท้า มีเท้ามาก หรือเป็นสัตว์จำพวกเลื้อยคลาน สัตว์เดียรัจฉาน จะหาความสุขจากการกิน การนอนก็ยากมาก มีความสะดุ้งหวาดระแวงอยู่เป็นนิตย์ เพราะต้องคอยระวังภัยจากสัตว์อื่น หรือกระทั่งระวังภัยจากมนุษย์

ถ้าเป็น สคค์ สุกติโน ยนติ คือ ประเภทสังสมบุญเอาไว้มาก ละโลกไปแล้ว จะไปเป็นสหายแห่งเทวดา นี่ก็เป็นโอปปาติกะเหมือนกัน พอเกิดมาก็มีสมบัติอันเป็นทิพย์รอคอยอยู่ เป็นกายทิพย์ที่เสวยสุขอย่างเดี่ยวในสวรรค์ ซึ่งมีตั้งแต่จาตุรมา-

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๘๘

ราชา ดาวดึงส์ ยามา ดุลิต นิมมานรติ ปรนิมมิตวสวัตติ เป็น
ดินแดนสุขาวดีที่นำความสุขมาให้อย่างเดี่ยว ปรารถนาสิ่งใด
ก็นึกเอา จะสมหวังตั้งใจทุกอย่าง

อบายภูมิทั้ง ๔ มนุษย์และสวรรค์ทั้งหกชั้น รวมทั้งหมด
เป็น ๑๑ ภูมิเหล่านี้ ท่านเรียกว่า เป็นกามภพ ที่ยังข้องเกี่ยวใน
เรื่องของเบญจกามคุณ ยังยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส ลัมผัส
ธรรมารมณ์ต่างๆ ที่มากระทบ มีทั้งที่เสวยสุขและทุกข์คลุก
เคล้ากันไป แม้สุขของสวรรค์เองก็มีขีดจำกัด เมื่อถึงขีดถึง
คราวก็ต้องจุติมาเกิดใหม่ เหตุที่ต้องจุติมีตั้งแต่ เป็นเพราะ
หมดอายุขัยคือ อายุอันเป็นทิพย์บนสวรรค์แต่ละชั้น เมื่อครบ
แล้วก็ต้องจุติมาเกิดใหม่ หรือบางทีก็เป็นเพราะว่าหมดบุญ
เนื่องจากลั้งสมบุญเอาไว้ น้อย เสวยสุขในสวรรค์ได้ไม่นานเท่าไร
ก็ต้องจุติไปเกิดที่อื่นเสียแล้ว

เหตุอีกประการหนึ่งที่เทวดาต้องจุติมาเกิด ก็เพราะ
หมดอาหาร เนื่องจากเปล็ดเพลินอยู่ในเบญจกามคุณอันเป็นทิพย์
จนลืมเสวยสุธาโภชนาหารอันเป็นทิพย์ นอกจากนี้ยังเป็น
เพราะเทวดาบางคนมีความโกรธ เช่น ทนเห็นสมบัติของเทวดา
คนอื่น มีมากกว่าตนเองไม่ได้ กำลังความโกรธหรืออิจฉาริษยา
นี่ก็เป็นเหตุให้ต้องจุติ

ภพสาม คุณใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๘๕

เมื่อเทวดาจำเป็นต้องจติ จะมีเหตุให้รู้ตัวเพื่อเตรียมใจ เหมือนกันว่า ได้เวลาแล้วที่จะต้องละจากทิพยสมบัติเหล่านี้ นั่นก็คือ ดอกไม้ทิพย์ซึ่งประดับอยู่ในวิมานของตัวเองจะเหี่ยวแห้งลง และไม่มีกลิ่นหอม เสื้อผ้าอาภรณ์อันเป็นทิพย์ก็จะเศร้าหมองลง ดูแล้วไม่สดใส รัศมีกายก็เริ่มลดลง ไม่สว่างไสวอย่างที่เคยเป็น เหงื่อจะไหลออกจากรักแร้ อาสนะที่นอนที่นั่งซึ่งเคยใช้สอยอย่างสำราญ กลับแข็งกระด้าง มีอาการร้อนเหมือนลูกเป็นไฟ ทำให้ใจห่อเหี่ยวเศร้าหมอง เทพบางคนก็สามารถทำได้ บางคนก็มีอาการหวั่นไหวอาลัย ไม่อยากจากไป แต่ก็ต้องจำใจ บนสวรรค์ก็มีสุขมีทุกข์คลุกเคล้ากันไปอย่างนี้

คำว่า ภพสาม นอกจากสுகตีสวรรค์แล้ว ยังรวมไปถึง รูปภพและอรูปภพอีกด้วย รูปภพ คือภพภูมิซึ่งเป็นที่รองรับของกายรูปพรหม มีความละเอียดประณีตขึ้นไปอีก ส่วนมากผู้ที่มาอุบัติเป็นพรหม มักจะเป็นผู้บำเพ็ญภาวนาได้บรรลุรูปฌานสมาบัติ เจริญเมตตาธรรมเป็นประจำ จึงเข้าถึงพรหมโลก คำว่าพรหมโลก หมายถึงโลกที่มีแต่ความเจริญ ทั้งผิวพรรณวรรณะ เปล่งปลั่งผ่องใส มีวิมานอันเป็นทิพย์ มีอายุยืนยาวเป็นกัปทีเดียว รวมแล้วก็คือ มีความพิเศษกว่ากามาวจรภูมิในทุกเรื่องแล้วสามารถบำเพ็ญศีล สมาธิ ปัญญา ให้ได้มรรคผลนิพพาน โดยไม่ต้องกลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีกก็ได้

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๕๐

พรหมโลกแบ่งออกเป็น ๑๖ ชั้น ตั้งแต่พรหมปรัลัชชา
ปุโรหิตา มหาพรหมา ๓ ชั้นนี้ อยู่ในปฐมฌานภูมิ ๓ ชั้นถัดมา
คือ พรหมชั้นปริตตภา อัมปมาณาภา อาภัสสรา จัดอยู่ในชั้น
ทุติยฌานภูมิ ปริตตสุภา อัมปมาณสุภา และสุภากิณฑา ๓ ชั้นนี้
เป็นตติยฌานภูมิ ส่วนเวหัพผลา อลัญญีสัตตา และสุทธาวาส ๕
คือ อวิหา อตปปา สุทัสสา สุทัสสี และอกนิฏฐพรหม
เป็นพรหมที่จัดอยู่ในชั้นจตุตถฌานภูมิ

สุทธาวาส หมายถึง สถานที่ของผู้มีความบริสุทธิ์
ใจทำนหมดจดจากสังโยชน์เบื้องต่ำ ซึ่งก็คือ พระอริยบุคคลผู้ได้
บรรลุอนาคามีผล เมื่อละโลกไปแล้วท่านจะไม่กลับมาบังโลกนี้อีก
แต่ก็ยังไม่หมดจากกิเลสที่เป็นเหตุให้เข้าสู่อายตตนิพพานได้
ก็จะไปบังเกิดในที่นี้แหละ พระอนาคามีท่านจะละสังโยชน์เบื้องต่ำ
๕ ประการได้หมด ตั้งแต่ละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส
กามราคะ ปฏิฆะ ท่านเสวยสุขอยู่เป็นเวลายาวนานทีเดียว เมื่อ
ถึงเวลาอันสมควรก็จะบำเพ็ญภาวนาต่อ และจะได้บรรลุธรรม
เป็นพระอรหันต์ในที่สุด

นอกจากนี้ ยังมีภพภูมิที่สูงขึ้นไปอีกคือ อรูปภพ เป็นภพ
ภูมิที่มารองรับผู้ได้บรรลุอรุปรมาณสมาบัติ มีกายอรุปรหมที่
สวยงาม มีความละเอียดประณีต และก็สวยงามใกล้เคียง
ลักษณะมหาบุรุษหรือกายธรรมมากขึ้น เพียงแต่ยังไม่มี

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๕๑

เกตุดอกบัวตูม มีอยู่ ๔ ชั้นด้วยกัน คืออากาศานัญญาตนะ วิญญาณัญญาตนะ อากิญจัญญาตนะ และเนวลัญญาตนะ- สัญญาตนะ อายุของพวกเขาที่ยืนนานมากที่สุดทีเดียว เขาไม่นับกันเป็นปี เป็นหมื่นๆ หรือล้านๆ ปี แต่อายุของชาวอรูปพรหม เขานับกันเป็นมหากัป

อาจารย์ของเจ้าชายลิทัตถะ คือ อาฬารดาบสและ อุทกดาบส ท่านมาบังเกิดในอรูปพรหม ชั้นอากิญจัญญาตนะภูมิ สมัยแรก เมื่อพระบรมศาสดาตรัสรู้ธรรมแล้ว ทรงตรวจดูเหล่า เวไนยสัตว์ว่าจะโปรดใครก่อน ทรงเห็นว่าอาจารย์ทั้งสอง เป็น นักปราชญ์บัณฑิต มีสติปัญญาเป็นเลิศ มีธูลีคือกิเลสเบาบาง สามารถจะตรัสรู้ธรรมตามพระองค์ได้

เมื่อพระองค์สอดส่องดูด้วยพุทธญาณ ทรงทราบว่า อาจารย์ทั้งสองเพ็งมรณภาพไปได้เพียง ๗ วัน แล้วไปบังเกิดใน อรูปภพ ซึ่งเป็นภพภูมิที่มีอายุยืนนานเหลือเกิน ถึงจะเสด็จไป โปรดเพื่อให้ท่านทั้งสองได้พิจารณาถึงความไม่เที่ยงของไตรลักษณ์ ว่าสังขารร่างกายนี้ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา ก็คงจะ พิจารณาตามได้ยาก เพราะอายุของพรหมนั้นยาวนานเป็นมหากัป ทำให้อาจารย์ทั้งสองพลาดโอกาสที่จะได้รับรสพระธรรมจาก พระพุทธองค์

ภพสาม คุกใหญ่ของสรรพสัตว์

๓๕๒

ตราใบไต้ที่ไม่หมดกิเลส เรายังต้องเวียนวนอยู่ในภพสาม ซึ่งเป็นกรงขัง ดักสัตว์เอาไว้ ดักเอาไว้ด้วยอำนาจที่หยาบ ละเอียดแตกต่างกันไป แม้จะมีภพภูมิที่แตกต่างกัน หรือมีอายุ ยืนนานมากแค่ไหน สุดท้ายก็ต้องกลับมาเกิดใหม่อีก ภพสาม จึงเปรียบเสมือนคุกขนาดใหญ่ ที่คุมขังสรรพสัตว์ทั้งหลายเอาไว้ ขังไว้ด้วยเครื่องผูกคือกิเลสตัณหา มีความโลภ ความโกรธ และความหลง ท่านเรียกว่า กามตัณหา ภวตัณหา และวิภวตัณหา ตัณหาเป็นตัวต้นเหตุที่ทำให้สรรพสัตว์เป็นทุกข์เวียนว่ายตาย เกิดกันรำไป

นอกจากนี้ ยังมีภพภูมิที่ละเอียดและประณีตที่สุด ซึ่งท่านเรียกว่า อายตนิพพาน ไม่เรียกว่าภพหรือภูมิอีกต่อไป แต่เปลี่ยนมาใช้คำว่า อายตนะ เป็นดินแดนที่มีความดับสนิท จากอาสวกิเลสทั้งหลาย เมื่อไม่มีกิเลสจึงมีแต่สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย เป็นเอกนัตบรมสุข อายตนิพพานนี้ เป็นเป้าหมายปลายทางของมวลมนุษยชาติ ที่เราจะต้องหมั่นชำระ กาย วาจา ใจ ให้สะอาดบริสุทธิ์ที่สุด เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดนี้ เพราะฉะนั้น ให้ทุกๆ คนหมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งกันให้ได้ ปฏิบัติให้เข้าถึงธรรมกายให้ได้ แล้วเราจะได้เข้าไปรู้แจ้งเห็นจริง ด้วยตัวของเราเอง

๔๓

ส ม ณ ะ แ ท้

คื อ ผู้ เ ข้ า ถึ ง พ ร ะ รั ต น ต รั ย

บุคคลเหล่านี้คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงกันได้ ๘ บุรุษ
คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ที่ต้อง
แก้สัkkการะที่เขานำมาบูชา ควรแก้สัkkการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ควรแก้การรับทักษิณาทาน เป็นผู้ต่ื่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
และเป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ข้าพเจ้าบูชา
อย่างยิ่ง ในพระสงฆ์หมู่ นั้น

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๑๕๕

พุทธานุภาพ ธรรมานุภาพ สังฆานุภาพ เป็นอานุภาพ
ที่ไม่มีประมาณ เป็นอนิจนิตย อยู่เหนือวิสัยของผู้ที่ใจยังไม่หยุด
จะเข้าใจได้ด้วยการนึกคิดเองตามหลักตรรกวิทยาหรือศาสตร์
ต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ไม่ได้ เพราะเป็นศาสตร์เฉพาะของผู้รู้
แจ้งเท่านั้น ผู้ที่ทำความดีให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย มักประสบกับ
อานุภาพของพระรัตนตรัยอยู่เสมอ หรือพบแต่เรื่องอัศจรรย์จน
กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา หากใจเราหยุดนิ่งเป็นอันหนึ่งอัน
เดียวกับพระรัตนตรัยภายในได้เมื่อไร เราจะมีความบริสุทธิ์
มีอานุภาพตามไปด้วย เพราะไม่มีสิ่งใดจะยิ่งใหญ่หรือเทียบเท่า
พระรัตนตรัยได้

ในบทสรรเสริญสังฆคุณ ๙ ประการ มีข้อความตอนหนึ่งว่า

**“บุคคลเหล่านี้คือ คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงกันได้ ๘
บุรุษ คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นผู้ที่ควร
แก่สักการะที่เขานำมาบูชา ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ
ควรแก่การรับทักษิณาทาน เป็นผู้ต่อบุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี
และเป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ข้าพเจ้า
บูชาอย่างยิ่ง ในพระสงฆ์หมู่ นั้น”**

การที่พระสงฆ์เป็นเนื่อนาบุญอันเลิศของโลกนั้น เพราะ
ท่านมีศีล สมานธิ ปัญญา และได้ปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๖

จนสามารถเข้าถึงไตรสรณคมน์ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งต่อตนเองและชาวโลก ส่วนนักบวชนอกศาสนา ไม่ได้มีหลักอริยมรรคในการปฏิบัติ จึงไม่รู้หนทางพระนิพพาน แม้จะมีความเพียรพยายามเพียงใด ก็ไม่สามารถบรรลุพระนิพพาน จะยกใจให้สูงได้เพียงแค่ว่าไปสู่อุปรหมโลกเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากภพสามไปได้

เพราะฉะนั้น トラบใดที่นักบวชนอกศาสนา ยังไม่ได้ปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ก็ยังไม่สามารถหลุดพ้นจากวัฏสงสาร และความบริสุทธิ์ภายในซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นสมณะแท้ผู้ดำรงตนเป็นเนือนาบุญอันเลิศก็ยังไม่เกิดขึ้น ไม่เป็นประโยชน์แก่ทายก ทายิกาย่างเต็มที่ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “มรรคมีองค์ ๘ อันประเสริฐ ย่อมหาได้ในธรรมวินัยนี้เท่านั้น” สมณะที่หนึ่งมีในศาสนา นี้ สมณะที่สอง สาม และสี่ ก็มีในศาสนา นี้เท่านั้น ลัทธิของศาสนาอื่นสูญจากสมณะผู้รู้แจ้งรู้ทั่วถึง เพราะว่าลัทธิอื่นไม่มีปฏิบัติที่นำไปสู่การตรัสรู้มรรคผลนิพพาน ผลแห่งการปฏิบัติจึงไม่บรรลุผลสูงสุด

*เหมือนธรรมชาติของไกรสรราชสีห์ มีแสงสว่าง

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๓

แพรวพราว เป็นพญาเนื้อ มีเท้าหน้าเท้าหลังแดง ถือได้ว่าเป็นราชาแห่งหมู่สัตว์ ๔ เท้า จะไม่อาศัยอยู่ในป่าช้า ป่าละเมาะ ป่าโปร่ง หรือกองหยากเยื่อ แต่จะบังเกิดขึ้นและเข้าไปอยู่เฉพาะในป่าทิมวันต์ซึ่งกว้าง ๓,๐๐๐ โยชน์ อาศัยอยู่ในถ้ำแก้วมณี ถ้ำเงินหรือถ้ำทองเท่านั้น แม้สมณะคือผู้สงบที่แท้จริงนั้น จะไม่เกิดนอกเขตอื่น จะบังเกิดเฉพาะในพุทธศาสนาซึ่งแวดล้อมด้วย อริยมรรคมีองค์ ๘ เท่านั้น นอกจากนี้ท่านยังอุปมาว่า พญาช่างฉัททันต์ ซึ่งเป็นช่างของพระเจ้าจักรพรรดิราช จะไม่เกิดในตระกูลช่างทั้ง ๙ มีตระกูลช่างโคจรียะเป็นต้น แต่เกิดในตระกูลช่างฉัททันต์เท่านั้น พญาม้าวลาหก ไม่เกิดในตระกูลลาหรือในตระกูลอุลลุ แต่เกิดในตระกูลม้าสินธพที่ฝั่งแม่น้ำสินธุเท่านั้น

มณีรัตนะ ย่อมไม่เกิดในกองหยากเยื่อหรือในภูเขาทั่วไป แต่เกิดในระหว่างภูเขาวิบุลบรรพตเท่านั้น พญาปลาติมิ ติมิงคละ ย่อมไม่เกิดในบ่อ ไม่เกิดในแม่น้ำ และสระโบกขรณีเล็กๆ หรือในทะเลธรรมดา แต่เกิดในมหาสมุทรที่ลึก ๘๔,๐๐๐ โยชน์เท่านั้น พญาครุฑใหญ่ ๑๕๐ โยชน์ ไม่อาศัยอยู่ในป่ามีปาละพุ่ม หรือป่าไม้จ้าวที่ใกล้ประตูบ้าน แต่อาศัยอยู่ในสิมพลิมหาวันเท่านั้น พญาหงส์ทองธรรฐ์ ไม่อาศัยอยู่ในสถานที่ทั่วไป ไม่อยู่ตามห้วยหนอง คลอง บึงเล็กๆ ไม่อยู่อาศัยใกล้หมู่บ้าน แต่มีหงส์ ๙๐,๐๐๐ ตัวเป็นบริวาร อาศัยอยู่บนยอดภูเขาจิตตกุฎบรรพตเท่านั้น

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๘

และพระเจ้าจักรพรรดิผู้เป็นใหญ่ในทวีปทั้งสี่ ย่อมไม่เกิดในตระกูลต่ำ แต่เกิดในตระกูลกษัตริย์เท่านั้น

เช่นเดียวกัน ในสมณะทั้ง ๔ จำพวก คือ สมณะผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล และอรหัตตผล แม้สมณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็ไม่เกิดในลัทธิของอัญญเดียรฉิย แต่ย่อมเกิดในพระพุทธศาสนา ซึ่งแวดล้อมด้วยอริยมรรคเท่านั้น เมื่อภิกษุปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์ ๘ ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นกลางๆ ครั้นปฏิบัติครบถ้วนถูกส่วน **มรรคสมังคี** คือการประชุมรวมกันของมรรคก็บังเกิดขึ้น เป็นดวงปฐมมรรคที่ใสสว่างอยู่ภายใน การน้อมจิตเข้าสู่เส้นทางสายกลางภายในนี้ เรียกว่า มัชฌิมาปฏิปทาอย่างแท้จริง

ดวงปฐมมรรคนี้ เป็นต้นทางที่จะเข้าสู่ความเป็นสมณะภายใน เป็นดวงธรรมที่เปรียบเสมือนเครื่องกลั่นใจ หรือประทีปส่องใจให้ดำเนินจิตเข้าไปสู่กลางของกลางภายใน เมื่อใจหยุดนิ่งถูกส่วนก็จะเข้าถึงดวงธรรมภายใน ที่ละเอียดยิ่งๆ ขึ้นไป ตั้งแต่ดวงศีล ดวงสมาธิ ดวงปัญญา ดวงวิมุตติ ดวงวิมุตติญาณทัสสนะ จะกลั่นใจให้ละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ จนเข้าไปถึงกายภายใน ตั้งแต่กายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปรพพรหม กายต่างๆ เหล่านี้ ที่ซ้อนกันอยู่ภายในตัวของเรา เป็นกายที่ยัง

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕๕

ตกอยู่ในภพสาม เมื่อหยุดนิ่งสมบูรณ์ขึ้นไป ก็จะผ่านดวงธรรม ๖ ดวงเป็นชั้นๆ ที่ละเอียดยิ่งขึ้น ก็จะเข้าไปถึงธรรมกายโคตรภู ซึ่งอยู่ระหว่างปุถุโคตรและอริยโคตรคือ ใจมีกำลังมากพอที่จะ ถอนจากความเป็นปุถุชน แต่ก็ยังไม่ถึงกับเป็นพระอริยเจ้า เหมือนผลไม้ที่ห้ามกำลังพอดี ไม่ใช่ผลไม้ดิบและยังไม่สุกเต็มที่

ครั้งปฏิบัติหยุดนิ่งเข้ากลางของกลางภายใน ที่ละเอียด ลึกซึ่งเข้าไปอีก จนได้เข้าถึงธรรมกายพระโสดาบัน ผู้หลุดพ้น จากสังโยชน์ และอนุสัยกิเลสในเบื้องต้นได้แล้ว ผู้ปฏิบัติถึงตรง นี้ท่านเรียกว่า เป็นสมณะที่ ๑ เป็นทักขิไณยบุคคลผู้มีใจน้อมไป สู่กระแสพระนิพพาน หลุดพ้นจากภังขังได้ในระดับหนึ่งแล้ว เมื่อปฏิบัติจนเข้าถึงธรรมกายพระสกิทาคามี ท่านเรียกว่า สมณะ ที่ ๒ จะกลับมาเกิดอีกเพียงชาติเดียวเท่านั้นก็จะหลุดพ้นจาก วัฏสงสาร ซึ่งเปรียบเสมือนคุกใหญ่ที่ขังสรรพสัตว์ไว้ ไม่ให้พบ อิสระเสรีที่แท้จริง

เมื่อได้เข้าถึงธรรมกายพระอนาคามี ท่านเรียกว่า สมณะที่ ๓ ผู้ที่หลุดพ้นจากกามราคะได้เด็ดขาดแล้ว สุดทำย เมื่อบุญบารมีแก่กล้าเต็มเปี่ยม ปฏิบัติธรรมใจหยุดในหยุดถูก ส่วนเต็มที่ ก็จะเข้าถึงธรรมกายพระอรหันต์ เป็นพระอรหันต์ ผู้หมดจดจากอาสวกิเลส ท่านเรียกว่า เป็นสมณะที่ ๔ เพราะ

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๐

สังโยชน์ ๑๐ คือ ลักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ และอวิชชา ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องผูกมัดตัวไว้ในภพหรือเชือกมกพาเอาไว้ ได้ถูกทำลายด้วยอหัตตมรรคหมดสิ้นแล้ว

คำว่า สมณะแท้ คือผู้ได้เข้าถึงพระรัตนตรัย ตั้งแต่โคตรกบฏบุคคลเรื่อยไปถึงพระอริยเจ้า เป็นพระอริยสงฆ์ในบวรพระพุทธศาสนา ท่านเป็นผู้ออกบวชเพราะเห็นทุกข์เห็นภัยในการเวียนว่ายตายเกิด เมื่อปฏิบัติตามหลักอริยมรรคที่พระพุทธเจ้าทรงแนะนำเอาไว้ ก็ได้ตรัสรู้ตามเป็นอนุพุทธะ ผู้มีชัยชนะในการทำสงครามภายใน ใจของท่านจึงเป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับด้วยกิเลสอาสวะ ไม่ตกเป็นทาสของพญามาร ท่านจึงเป็นศูนย์รวมแห่งความบริสุทธิ์ ความดีงาม และบุญกุศล ใครได้ทำบุญกับสมณะเหล่านี้ ก็จะได้รับผลบุญมากมายมหาศาล ดังพุทธพจน์ที่ว่า

พืชที่หว่านลงในนาอันประกอบด้วยองค์ ๔ ประการ คือ นาที่ไม่เป็นที่ลุ่มๆ ดอนๆ ไม่เป็นที่ปนหินปนกรวด ไม่เป็นที่ดินเค็ม เป็นที่ไถลงลึกได้ มีทางน้ำเข้าได้ มีทางน้ำออกได้ เป็นที่มีเหมืองและมีคันทันน้ำ ย่อมให้ผลมากแก่เจ้าของฉันทใด เช่นเดียวกับสมณะผู้ประกอบด้วยองค์ ๔ ประการในโลกนี้ คือ มี

สมณะแท้ คือผู้เข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๑

สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ ย่อมเป็นที่ตั้งแห่งความเป็นบุญเขตอันเลิศแก่ทายกผู้ทำบุญ ฉะนั้น

เมื่อเราได้ยินได้ฟังดังนี้แล้ว ก็อย่าคิดไปแสวงหาเนื่อนาบุญที่อื่นนอกจากพระพุทธศาสนา และแม้การทำบุญสร้างบารมีในบุญเขตเป็นสิ่งที่ต้องทำ แต่การสงเคราะห์เพื่อนมนุษย์ก็เป็นสิ่งที่ควรทำด้วย ดังนั้นเราควรทำทั้งสองอย่างให้เหมาะสม จะได้เจริญทั้งทางโลกและทางธรรม

๔๔

สิ่ง เกิด คน ดี
ที่ ความ ประ พ ณี ดี

บุคคลผู้ประสงค์จะไปสู่ทิศที่ไม่เคยไป (คือ ాయตฺตนิพพาน)
ต้องตามรักษาจิตของตน เหมือนคนประคองภาชนะน้ำมัน
ที่เต็มเสมอขอบปากที่ไม่พร่องไว้ฉะนั้น

สังเกตคนดีที่ความประพฤติ

๔๐๔

ในสังสารวัฏอันหาเบื้องต้น ท่ามกลาง และเบื้องปลาย
ไม่ได้นี้ สรรพสัตว์ที่เกิดมาแล้ว ล้วนบ่ายหน้าไปสู่ความตาย
แต่มวลมนุษยชาติทั้งหลายต่างยังคงอยู่ในความประมาทมัวเมา
ในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส อันเป็นบ่วงที่ร้อยรัดสรรพสัตว์
ทั้งหลายเอาไว้ ทำให้ลืมเลือนเป้าหมายดั้งเดิม ที่เกิดมาเพื่อ
แสวงหาหนทางของพระนิพพาน เมื่อถูกความไม่รู้ คืออวิชชา
เข้าครอบงำจิตใจ จึงไม่ได้คิดถึงความเป็นจริงของชีวิตว่า เราทุกๆ
คนเกิดมาแล้วต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายทั้งนั้น สังขารร่างกาย
นี้เป็นเพียงเครื่องอาศัยชั่วคราว เอาไว้สำหรับใช้สร้างบารมี
เมื่อเวลาในมนุษย์โลกหมดลง ก็ต้องย้ายภพภูมิไปเกิดที่ใหม่
ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาของผู้ที่ยังไม่หมดอาสวกิเลส ก็ยังต้องเกิด
กันซ้ำไป

หากผู้ใดตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม โดยหมั่นตรีกะลิก
นึกถึงศูนย์กลางกายอยู่ตลอดเวลา ใจจะถูกกลั่นให้ใสสะอาด
บริสุทธิ์ ชีวิตจะมุ่งเข้าสู่หนทางแห่งความบริสุทธิ์ภายใน ซึ่งเป็น
เส้นทางของพระอริยเจ้าทั้งหลาย ที่เสด็จไปสู่อายตตนิพพาน
ชีวิตของผู้นั้นย่อมเป็นชีวิตที่มีคุณค่าและนำสรรเสริญที่สุด

มีวาระพระบาลีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสใน เถลปัดต-
ชาติก ว่า

สังเกตุคนดีที่ความประพฤติ

๔๐๕

**“สมมติตติกั อนุวเสสกั
เตลปตต์ ยถา ปริทเรยย
เอวํ สจจิตตมนรูกุเข
ปตถยาโน ทิสํ อคตปพุกั**

**บุคคลผู้ประสงค์จะไปสู่ทิศที่ไม่เคยไป (คือ อายต-
นนิพพาน) ต้องตามรักษาจิตของตน เหมือนคนประคอง
ภาชนะน้ำมันที่เต็มเสมอขอบปากที่ไม่พร้อมไว้ฉะนั้น”**

โลกนี้มีสิ่งที่เรายังไม่รู้อยู่อีกมากมาย ที่ไม่รู้ก็เพราะเหตุ
๒ ประการ คือ สิ่งๆ นั้น ไม่มีอยู่จริง และสิ่งนั้นมีอยู่จริง
แต่ความรู้ของเรายังไม่ถึง ยังเป็นความรู้ที่ไม่สมบูรณ์
เหมือนที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า อายตนิพพานเป็นทิศที่ยัง
ไม่มีใครเคยไป ไม่ว่าจะไปด้วยยวดยานพาหนะอันใดในโลก ก็ไป
ไม่ถึงทั้งนั้น ตามปกติแล้วความรู้ของคนทุกๆ ไปจะเข้าใจเพียง
แค่ว่า ทิศมีอยู่เพียงไม่กี่ทิศเท่านั้น คือ ทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศ
ตะวันออก ตะวันตก แต่ทิศในความหมายของพระสัมมาสัม
พุทธเจ้านั้น หมายเอาทิศที่จะนำไปสู่บรมสุข เพื่อให้เข้าถึงความ
เต็มเปี่ยมของชีวิต อีกทั้งพระองค์ยังทรงบอกวิธีที่จะทำให้เรา
เข้าไปถึงจุดตรงนั้นด้วยว่า จะต้องตามรักษาจิตให้หยุดนิ่ง
เหมือนคนกำลังประคองถาดน้ำมันที่เต็มเปี่ยมไม่ให้หกไม่ให้หล่น

สังเกตนคนดีที่ความประพฤติ

๔๐๖

ถ้าหยุดใจได้สนิท ไม่ช้าเราก็จะไปสู่ทิศนั้น ที่ยังไม่มีใครเคยไปคือ
อายตตนิพพาน

*ครั้งหนึ่ง พระศาสดาประทับอยู่ที่วัดพระเชตะวัน ทรง
ปรารภถึงภิกษุรูปหนึ่ง จึงตรัสเล่าเรื่องราวในอดีตให้ฟังว่า ในอดีต
พระโพธิสัตว์บังเกิดเป็นอาจารย์ทศปาโมกข์ มีลูกศิษย์ที่มา
เรียนด้วยถึง ๕๐๐ คน หัวหน้านาถพที่เป็นศิษย์ของท่านชื่อว่า
เสตเกตุ เป็นนาถพที่มาจากตระกูลพราหมณ์ ในยุคนั้น ตระกูล
พราหมณ์ถือว่าเป็นตระกูลที่มีเกียรติมาก ไปที่ไหนก็จะได้รับคำ
ยกย่องสรรเสริญ เสตเกตุนาถพจึงค่อนข้างจะถือตัวเพราะถือว่า
ตัวเองมาจากตระกูลที่สูงกว่าคนอื่น

วันหนึ่ง นาถพได้เดินทางออกไปนอกเมืองพร้อมกับ
นาถพคนอื่นๆ เขาเห็นคนจัณฑาลคนหนึ่งกำลังเดินทางเข้าเมือง
จึงถามว่า “เจ้าเป็นใครกัน” จัณฑาลผู้นั้นตอบว่า “ข้าพเจ้าเป็น
คนจัณฑาล” นาถพก็โกรธและพูดว่า “ฉิบหายแล้ว ไอ้จัณฑาล
ตัวกาลกิณี เจ้าจงไปอยู่ใต้ลมเถิด อย่ามาอยู่เหนือลมเลย” แต่
คนจัณฑาลนั้นเดินเร็วกว่านาถพ จึงไปอยู่เหนือลม ยิ่งทำให้เขา
โกรธมากขึ้น และพาลด่าคนจัณฑาลด้วยพรุสวาจามากมาย

สังเกตุคนดีที่ความประพฤติ

๕๐๓

นายจันทาลจึงหยุดถามมาณพว่า “ท่านมาจากตระกูลพราหมณ์ใช่ไหม ถึงได้ระมัดระวังเรื่องตระกูลขนาดนี้” พอมาณพตอบว่า “ใช่” คนจันทาลก็ถามต่อไปว่า “ท่านจะเป็นอะไรก็แล้วแต่ ถ้าท่านสามารถตอบปัญหาของฉันได้ ฉันก็จะยอมหลักทางให้และไม่ยุ่งเกี่ยวกับท่าน แต่ถ้าท่านตอบปัญหาของฉันไม่ได้ ก็ขอให้ท่านลอดหว่างขาของฉันก็แล้วกัน” เสตเกตุดมาณพเกิดทิวฐิมานะขึ้นมาจึงตอบตกลง คนจันทาลผู้ฉลาดก็เอ่ยคำถามว่า

“ข้าแต่ท่านมาณพ ธรรมดาว่าทิศมีกี่ทิศ” เสตเกตุดมาณพยังไม่ทันได้คิดโดยรอบคอบ ตอบทันทีว่า “ทิศนั้นก็มิเพียงสี่ทิศเท่านั้นแหละ จะมีมากกว่านั้นที่ไหนกัน” แต่ผิดคาดเพราะจันทาลผู้นี้เป็นบัณฑิต คำถามที่ถามไปนั้นเป็นความรู้ที่ลึกซึ้ง เมื่อเห็นมาณพตอบไม่ถูกจึงพูดว่า “เราไม่ได้ถามท่านถึงทิศเหล่านั้น แม้ปัญหาเท่านี้ ท่านก็ยังไม่รู้ถึงความลึกซึ้งของนัยที่ให้แล้วยังรังเกียจลมที่พัดผ่านตัวของเราอีก” ว่าแล้วก็จับมาณพนั้นโน้มลงมาลอดหว่างขาของตัวเอง เหล่ามาณพทั้งหลายได้รับความอับอาย จึงกลับมาเล่าเหตุการณ์ทั้งหมดให้อาจารย์ทศปาโมกข์ฟัง

อาจารย์ได้ฟังดังนั้น รู้ทันทีว่า ลูกศิษย์ตนภูมิรู้ยังไม่ถึง

สังเกตคนดีที่ความประพฤติ

๔๐๘

ความรู้ของคนฉันทาล จึงให้โอวาทลูกศิษย์ว่า “พ่อเสตเกตุเอ๋ย เจ้าอย่าโกรธคนฉันทาลไปเลย คนตระกูลฉันทาลคนนั้นเป็น บัณฑิต มีความรู้ที่ลึกซึ้งกว้างไกล เขาถึงได้ถามอย่างนั้น ยังมี ทิศที่เจ้ามองไม่เห็น ไม่ได้ยิน ไม่ได้รู้อีกมากมาย พ่อเสตเกตุเอ๋ย มารดาบิดาก็เป็นทิศๆ หนึ่ง บัณฑิตทั้งหลายก็สรรเสริญอาจารย์ ว่าเป็นทิศๆ หนึ่ง ส่วนสมณพราหมณ์ทั้งหลายเป็นเนื่อนานุญ บัณฑิตทั้งหลายเรียกสมณพราหมณ์เหล่านั้นว่าเป็นทิศๆ หนึ่ง พ่อเสตเกตุ ทิศนี้เป็นยอดทิศ เพราะสัตว์ทั้งหลายผู้มีทุกข์ไปถึง แล้วจะมีความสุขที่เดียว ทิศที่สมณพราหมณ์ทั้งหลายไปนั้น เป็นทิศที่ทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เป็นทิศที่ไปแล้วไม่ต้องกลับมา เกิดอีก”

เมื่อพระโพธิสัตว์บอกทิศทั้งหลายแก่ลูกศิษย์แล้ว มาณพนั้นก็ยังรู้สึกเสียใจว่า ถูกคนฉันทาลให้ลอดใต้หว่างขา จึงเกิดความละอายต่อเพื่อนๆ ไม่ยอมอยู่ที่เมืองนั้น ได้เดินทาง ไปยังเมืองตักกสิลา เรียนศิลปะจนกระทั่งจบหลักสูตรทุกอย่าง อาจารย์ท่านนั้นก็อนุญาตให้เดินทางออกจากเมืองตักกสิลา มาณพนั้นก็ท่องเที่ยวเรียนศิลปะของทุกๆ ลัทธิที่มีอยู่ในสมัยนั้น จนกระทั่งไปถึงบ้านชายแดนแห่งหนึ่ง ได้อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านนั้น ครั้นเห็นดาบส ๕๐๐ รูป จึงตัดสินใจบวชในสำนักของดาบส เหล่านั้น และได้ตั้งใจศึกษาความรู้ทุกอย่าง จนเป็นที่ยอมรับ

สังเกตุคนดีที่ความประพฤติ

๔๐๕

ของดาบสทุกรูป ถึงกับยกย่องให้เป็นหัวหน้าคณะทีเดียว

ท่านมีดาบสทั้ง ๕๐๐ ห้อมล้อมเดินทางไปยังนครพาราณสี รุ่งขึ้นได้ออกไปเที่ยวภิกขาจารในเมือง จนกระทั่งไปถึงพระลานหลวง พระราชาทอดพระเนตรเห็น ทรงเกิดความเลื่อมใสในอิริยาบถของเหล่าดาบส จึงอาราธนาให้มาฉันภัตตาหารภายในพระราชนิเวศน์ และทรงอนุญาตให้พำนักอยู่ในเขตพระราชอุทยานของพระองค์ พระราชาหลังจากถวายภัตตาหารเสร็จแล้ว พระองค์ได้ตรัสกับพระดาบสว่า “เย็นวันนี้ยมจะเดินทางไปนมัสการพระอาจารย์ทั้งหลายที่พระราชอุทยาน”

เสตเหตุดาบสได้ฟังอย่างนั้นก็ประชุมเหล่าดาบสว่า “ดูก่อนสทรรวมิกทั้งหลาย วันนี้พระราชาจะเสด็จมา หากพระราชาเลื่อมใสผู้ใดแล้ว ย่อมดำรงอยู่ได้ตลอดชีวิตโดยไม่ลำบากยากแค้น วันนี้ขอให้พวกเราอย่าทำอะไรตามใจนึก ให้เดินเป็นกลุ่มๆ บางพวกก็ให้นอนบนหนาม บางพวกก็ให้บ้ำเพ็ญตบะตามถนัด จะเป็นกระโหรงเท้า สาธยายมนต์ ลงน้ำก็ตามแต่ความถนัด” ครั้นให้โอวาทแก่เพื่อนๆ อย่างนี้แล้ว ตนเองก็นั่งอยู่บนตั่งที่ไม่มีพนักพิงที่ประตูปรรณศาลา

ขณะนั้นพระราชาได้เสด็จมาถึง ทอดพระเนตรเห็นการบ้ำเพ็ญตบะแบบต่างๆ อย่างนั้น ก็เข้าพระทัยผิดคิดว่า เป็นการ

สังเกตนตฺตีที่ความประพฤติ

๔๑๐

บำเพ็ญเพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ พระองค์จึงเสื่อมใสมากขึ้น
ไปอีก ได้เข้าไปหาเสตเกตุดาบส ทรงนมัสการแล้วตรัสถาม
ปุโรหิตซึ่งเป็นบัณฑิตว่า “ท่านปุโรหิต ที่เหล่าดาบสผู้มุ่งหวัง
ลัทธิที่แข่งกระด้าง มีรูปร่างเคร้าหมอง ร่ายมนต์อยู่อย่างนี้
จะพ้นจากอบายหรือไม่” ปุโรหิตกราบทูลเป็นข้อคิดว่า “ผู้ใด
เป็นพหูสูต คงแก่เรียน แต่ได้กระทำบาปกรรมไว้ ไม่ประพฤติ
ธรรมเลย ผู้นั้นแม้จะมีเวทมนต์ตั้งพัน แต่ความประพฤติไม่ตี
ไม่ถึงจรรยา ก็ไม่อาจพ้นทุกข์ไปได้” จรรยาในความหมายของ
ปุโรหิตนี้หมายถึงสมบัติ ๘ เพราะความรู้ของคนในยุคคนั้น
รู้แค่นั้นเท่านั้นเอง แต่เป็นผลที่เกิดจากการปฏิบัติธรรมเจริญ
สมาธิภาวนา

เสตเกตุดาบสได้ฟังเช่นนั้นคิดว่า ปุโรหิตกำลังจะ
บั่นทอนความเสื่อมใสของพระราชา เดียวพระราชาจะทรง
เข้าใจว่า เราไม่รู้อะไรเลย อย่างกระนั้นเลย เราต้องพูดอะไรสัก
เล็กน้อย จึงตอบว่า “คนมีเวทมนต์ก็ไม่สามารถพ้นทุกข์
พระเวททั้งหลายเป็นสิ่งไร้ผล จรรยาเท่านั้นเป็นของจริง”
ปุโรหิตผู้เป็นบัณฑิตก็กล่าวว่า “พระเวทไม่ใช่สิ่งที่ไม่ีผล
คนอาศัยพระเวทได้รับเกียรติก็มี ผู้ที่ฝึกตนแล้วด้วยจรรยาจะ
บรรลุถึงความสงบและแดนแห่งบรมสุขอันเกษมได้ ดังนั้นคนที่

สังเกตุคนดีที่ความประพฤติ

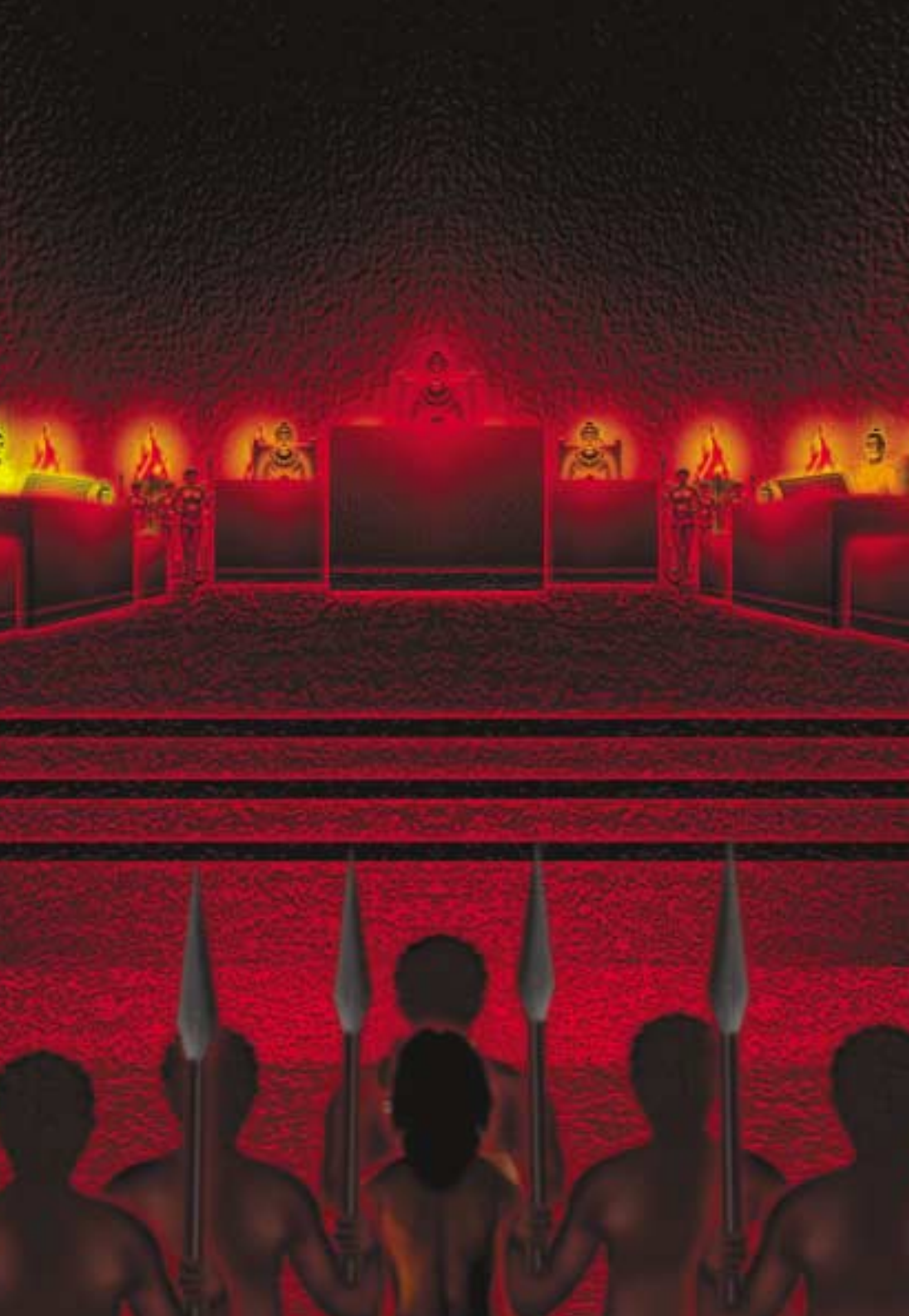
๔๑๑

บรรลुพระเวทหรือมีความรู้ จะได้ก็เพียงแค่เกียรติยศสรรเสริญเท่านั้น ไม่มีอย่างอื่นยิ่งกว่า แต่คนที่ฝึกตนด้วยการตั้งอยู่ในศีล เจริญสมาธิภาวนา ย่อมจะเข้าถึงแดนแห่งบรมสุขคือ อายตนนิพพานได้”

เมื่อปุโรหิตโต้ตอบกลับ ดาบสก็ยินยอมด้วยเหตุผลว่าการบำเพ็ญตบะอย่างนั้นไม่อาจจะบรรลุถึงที่สุดแห่งทุกขได้ พระบรมศาสดาทรงประชุมชาดกว่า คนจันฑาลในครั้งนั้น คือ พระสารีบุตรผู้เรื่องปัญญานั้นเอง ส่วนเสตเกตุดาบสได้เกิดมาเป็นภิกษุผู้มากด้วยทิวฐิमानะ

เราจะเห็นว่า การที่จะบรรลุมรรคผลนิพพานได้นั้น เราจะต้องเป็นผู้ที่สมบุรณ์ด้วยวิชาและจรณะ ที่เกิดจากการเจริญสมาธิภาวนาอย่างถูกวิธี ไม่ใช่บำเพ็ญตบะแบบผิดๆ ดังนั้น เมื่อเรารู้หนทางและวิธีการที่ถูกต้องแล้ว ก็ต้องมุ่งหน้าไปสู่ทิศที่จะนำไปสู่ความพ้นทุกข์ให้เข้าถึงบรมสุขที่แท้จริง คือ อายตนนิพพานอย่าให้อะไรมาเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุมรรคผลนิพพานของเราได้ ขอให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมกันให้ดีทุกๆ คน

๔๕

ค ี ก ช ี ง ภ พ

สัตว์ที่เกิดมา ย่อมมีภัยโดยความตายเป็นนิตย์
เหมือนผลไม้ที่สุกแล้ว ย่อมมีภัยโดยการหล่นไปในเวลาเช้า ฉะนั้น
ภาชนะดินที่นายช่างทำแล้วทุกชนิด มีความแตกสลายไปในที่สุด
ชีวิตมนุษย์ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ ทั้งโง่เขลา ทั้งเฉลียวฉลาด
ย่อมไปสู่อำนาจแห่งมฤตยู มีมัจจุราชสกัดอยู่ข้างหน้า
เมื่อมนุษย์เหล่านั้น ถูกมัจจุราชสกัดอยู่ข้างหน้าแล้ว ถูกมัจจุ
ครอบงำแล้ว บิดาก็ต้านทานไว้ไม่ได้ หรือพวกญาติก็ต้านทาน
ไม่ได้ มนุษย์ทั้งหลายย่อมรำพันกันอยู่เป็นอันมากนั่นเอง

ศีกข์ิงภพ

๔๑๔

มนุษย์ส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับกายมนุษย์นี้เพียงผิวเผิน แม้จะเอาใจใส่กับร่างกายด้วยการหมั่นดูแลทำความสะอาดหรือปกป้องไม่ให้เจ็บไข้ได้ป่วย แต่หารู้ไม่ว่านั่นยังไม่ใช่วิธีที่ถูกต้องสมบูรณ์ในการรักษาปกป้องกายมนุษย์นี้ เพราะยังไม่สะอาดบริสุทธิ์อย่างแท้จริง แต่หากได้ทำความสะอาดใจด้วยการรักษาศีลและเจริญภาวนา จึงจะเข้าถึงแก่นแท้ของกายของตัวเองอย่างแท้จริง สังขารร่างกายที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ ความเป็นจริงแล้ว ยังมีอีกหลายกายซ้อนกันอยู่ภายใน และเป็นกายที่สวยงามยิ่งกว่า เป็นชีวิตในระดับลึกที่มีความละเอียดประณีตดีกว่ากายภายนอกมาก เราจะรู้ได้ก็ต่อเมื่อทำสมาธิภาวนา หมั่นทำใจให้บริสุทธิ์หยุดนิ่งอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ซึ่งเป็นต้นแหล่งแห่งความสุขและความบริสุทธิ์อย่างแท้จริง

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน เทวทูตสูตร ว่า

“สัตว์ที่เกิดมา ย่อมมีภัยโดยความตายเป็นนิตย์ เหมือนผลไม้ที่สุกแล้ว ย่อมมีภัยโดยการหล่นไปในเวลาเข้าฉะนั้น ภาชนะดินที่นายช่างทำแล้วทุกชนิด มีความแตกสลายไปในที่สุด ชีวิตมนุษย์ทั้งเด็กทั้งผู้ใหญ่ ทั้งโง่เขลา ทั้งเฉลียวฉลาด ย่อมไปสู่อำนาจแห่งมฤตยู มีมัจจุราชสกัด

ศีก ขิง ภพ

๔๑๕

อยู่ข้างหน้า เมื่อมนุษย์เหล่านั้น ถูกมัจจุราชสกัดอยู่ข้างหน้า แล้ว ถูกมัจจุครอบงำแล้ว บิดาก็ต้านทานไว้ไม่ได้ หรือ พวกญาติก็ต้านทานไม่ได้ มนุษย์ทั้งหลายยอมร่ำพันกันอยู่ เป็นอันมากนั่นเอง”

มัจจุ คือ ความตาย หากมาปรากฏต่อหน้าของเราก่อน จะละโลกนี้ เพื่อเดินทางไปสู่ปรโลก เมื่อถึงยามนั้นไม่มีใครเลย ที่จะมาช่วยเหลือเราได้ เราต้องช่วยตัวเอง ธรรมะและบุญกุศล ที่เราได้ทำเอาไว้จะเป็นที่พึ่งแก่เราในยามนั้น ความตายที่เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่มีอยู่ ๒ สาเหตุด้วยกันคือ ตายปัจจุบันทันด่วน เป็นการตายก่อนถึงเวลาสมควร เช่น อุบัติเหตุรถชนตาย จมน้ำตาย ตายอย่างที่สอง เป็นการตายตามปกติ เช่น เจ็บป่วยตาย สูดท้ายเมื่อกายหยาบนี้แตกดับทนอยู่ไม่ได้ กายมนุษย์ละเอียดก็ต้องถอดออกไป ไปถือกำเนิดในกายใหม่ จะเป็นกายทิพย์ หรือกายของสัตว์นรกก็แล้วแต่บุญทำกรรมแต่ง แล้วแต่ใจของเราในตอนนั้นว่าเศร้าหมองหรือผ่องใส

เมื่อตายไปแล้วจะไปที่ไหน ความตายเป็นอย่างไร ความตายก็คือความขาดแห่งชีวิตินทรีย์ ขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่มีบุญคอยหล่อเลี้ยงรูปกายเราให้สดใส่ไปมาเคลื่อนไหวได้ เมื่อใดหมดบุญขาดชีวิตินทรีย์ เราก็ก่เคลื่อนไหวไปมาไม่ได้

คึกซิงภาพ

๔๑๖

หมดความรู้สึก มีกายแข็งทื่อเหมือนท่อนไม้ ถ้าจะเปรียบก็เหมือนไฟตะเกียง อาศัยน้ำมันชุปที่ไส้จึงมีแสงสว่าง ถ้าน้ำมันหมดไฟก็ดับลง รูปร่างของเราเหมือนกับตะเกียง ชีวิตินทรีย์เหมือนน้ำมัน

เพราะฉะนั้น เมื่อหมดบุญชีวิตินทรีย์ขาดก็สิ้นลมหายใจ ครั้นหมดลมวิญญาณก็ดับ ตาก็ไม่เห็น หูก็ไม่ได้ยิน จมูกก็ไม่ได้กลิ่น ลิ้นก็ไม่รู้รส กายก็หมดความรู้สึกเหมือนท่อนฟืนที่รอการเคลื่อนเข้าเตาไฟ ไม่หวั่นไหวต่อความเย็นร้อนอ่อนแข็ง ถ้าทิ้งไว้ก็มีแต่จะเน่าเหม็นพุงพอง น่าเกลียด น่าชัง คนที่เคยคลั่งไคล้หลงใหลกันมาก่อน ก็ไม่ยากเข้าใกล้ ถึงขั้นนี้แล้วก็ไม่น่าทะนุถนอม จำต้องเอาไปเผาในป่าช้า

มีตัวอย่างเกี่ยวกับชีวิตของผู้ที่ละจากโลกนี้ไปแล้ว เนื่องจากจิตใจเศร้าหมองไม่ส่องใส จึงพลัดตกลงไปในยมโลก ต้องให้พญายมราชทำการไต่สวน เหมือนสัตว์นรกต่างๆ ไปเมื่อตายแล้ว ต้องผ่านการพิจารณาคดีความจากพญายมราชเสียก่อนว่าจะไปเสวยทุกข์ในมหานรกหรือในอสุสทนรก ตัวอย่างที่จะนำมาเล่านี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชิงช่วงและช่วงชิง เป็นคึกซิงภาพบุคคลชีวิตว่า จะไปสุขหรือทุกข์ ก็อยู่ที่ว่าจะนึกถึงบุญหรือบาป หมองหรือใส ก่อนจะละโลกเคล็ดลับก็อยู่ที่หมองกับใสนี้แหละ

ศึกชิงภาพ

๔๑๓

*มีเรื่องเล่าว่า มีหนุ่มชาวทมิฬคนหนึ่ง ชื่อทิมชยันตะ เกิดในสมัยหลังพุทธกาล เป็นคนที่หยาบกระด้าง ประพฤติผิดศีล ๕ อยู่เป็นประจำ เพราะคบคนไม่ดีเป็นมิตร เนื่องจากกรรมในอดีตตามมาทัน ในระหว่างที่ไปเที่ยวเล่นกับเพื่อนเกิดการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนจึงถูกฆ่าตาย เนื่องจากตายเพราะขาดสติจิตใจเศร้าหมอง จึงถูกยมทูตนำลงไปยังยมโลกให้พญายมราชช่วยตัดสินว่า จะให้ไปเสวยวิบากกรรมที่ทำเอาไว้ในรกขุมไหน หรือที่ไหนจึงเหมาะสม

พญายมราชเมตตาให้โอกาสตอบคำถามเกี่ยวกับเทวทูตทั้ง ๕ แต่เนื่องจากหนุ่มทมิฬนี้เป็นคนใจโหดเหี้ยม ฆ่าสัตว์เป็นอาชญา จึงไม่เคยนึกถึงโทษของการเกิด แก่ เจ็บ ตายเลย หรือแม้เห็นใครถูกฆ่าก็รู้สึกเฉยๆ เพราะตัวเองก็ชอบฆ่าสัตว์เป็นปกติ ภาพที่ปรากฏเป็นนิมิตอยู่ต่อหน้า จึงเป็นภาพของการเช่นฆ่ามนุษย์และสัตว์ จิตใจก็เศร้าหมองไม่ปล่อยใส พญายมราชให้นึกถึงบุญอะไรก็นึกไม่ออก เพราะฉะนั้นจึงถูกพิพากษาให้ไปเสวยทุกข์ในอุสสทนรก

ในขณะที่กำลังถูกทัณฑ์ทรมานในอุสสทนรกนั้น ลัทธิ-

ศึกชิงภาพ

๔๑๘

นรกตัวนี้พลันนึกถึงภาพที่ตัวเองสมัยที่เป็นเด็กวัยรุ่น พ่อแม่ได้ใช้ให้นำผ้าแดงบูชาอากาศเจดีย์ ซึ่งเป็นเจดีย์ระฟ้าที่สุมนศิริมหาวิหาร จำได้ว่าตอนที่เอาผ้าไปบูชาพระเจดีย์นั้น ตัวเองมีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัยมาก ถึงขนาดปิดขนลุกชูชันทีเดียว เนื่องจากไฟในอุสสทนรกที่แผดเผาอยู่ตลอดเวลา ทำให้จำบุญกุศลอย่างอื่นไม่ได้เลย แต่เมื่อได้เห็นเปลวไฟที่ลุกวาววาบไปมา จึงหวนระลึกถึงผ้าแดงผืนที่พัดโบกนั้นได้ เพียงแค่จิตเป็นกุศลนิดเดียวเท่านั้นเอง บุญก็สว่างวาบ จุดเอาสัตว์นรกนี้ขึ้นจากขุมนรก แล้วไปบังเกิดเป็นอากาศเทวาทันที

ส่วนอีกท่านหนึ่ง เคยถวายผ้าสาฎกเนื้อเกลี้ยงแก่พระลูกชาย แต่ตอนตายเนื่องจากใจเศร้าหมอง และทำบาปไว้มากเหมือนกัน เมื่อผ่านการได้สวนพิจารณาคติจากท่านพญายมราชแล้ว ต้องไปเสวยทุกข์อยู่ในอุสสทนรกเป็นเวลานาน แต่ในช่วงที่ว่างจากการถูกทรมานแวนหนึ่งนั้น ได้พิจารณาเห็นเปลวไฟใหญ่ไหวไปไหวมา เสียงดังพริบพริบ ก็พลันนึกถึงผ้าสาฎกโบกสะบัดที่ตัวเองมอบถวายให้กับพระลูกชาย

ด้วยจิตที่เป็นกุศล การชิงช่วงระหว่างหมองกับโล่งก็เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้สุกกธรรมคือธรรมฝ่ายชาวทำงานเต็มที่ กัณฑ์ธรรมไม่สามารถมาครอบงำจิตใจที่ผ่องใสนั้นได้ ทำให้สัตว์นรกนี้พ้นจากทณฑ์ทรมาน เลื่อนขึ้นจากอัฐภาพของสัตว์นรก

ศีก ขิง ภพ

๔๑๕

ได้กายใหม่ที่ผ่องใสกว่าเดิม เมื่อฝ่ายบุญทำงานเต็มที่ บุญที่เกิดจากการถวายผ้าสาฎกนั้น ก็ส่งผลให้ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นับเป็นมหัศจรรย์แห่งบุญ ที่ต้องถือว่าหนึ่งในล้านทีเดียว ที่เมื่อตกลงไปในนรกแล้ว จะสามารถหลุดพ้นจากอบายภูมิขึ้นมาได้ ส่วนใหญ่มีแต่ต้องเสวยวิบากกรรมไปจนกว่ากรรมนั้นจะสิ้นสุดลง

นอกจากนี้ ยังมีอีกท่านหนึ่ง ในอดีตเคยเป็นอำมาตย์ แต่ไม่ตั้งอยู่ในธรรม ชอบฉ้อราษฎร์บังหลวง พิจารณาคดีด้วยความลำเอียงเป็นประจำ แต่ด้วยบุญที่เคยเอาดอกมะลิ ๑ หม้อไปบูชาพระมหาเจดีย์ แล้วได้แบ่งส่วนบุญให้แก่พญายมราช เมื่อตายไปแล้วได้ถูกควบคุมตัวไปพิจารณาโทษในยมโลก แม้พญายมจะเตือนให้นึกถึงบุญก็นึกไม่ออก เพราะบาปมันบังตาเอาไว้ พญายมจึงตรวจดูเอง แล้วเตือนให้ได้สติว่า “ยังจำได้ไหม ท่านเคยบูชามหาเจดีย์ด้วยดอกมะลิ ๑ หม้อ และยังอุทิศส่วนกุศลให้กับเรา” อำมาตย์ท่านนี้จำกุศลกรรมของตัวเองได้ จึงมีใจเลื่อมใส พอจิตเลื่อมใสเท่านั้นแหละ ก็ได้ไปบังเกิดในเทวโลก

เราจะเห็นว่า การชิงช่วงระหว่างใจหมองกับใจใส มีอยู่ตลอดเวลา และสำคัญมากด้วย พระพุทธองค์ทรงสอนว่า ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ทุกอย่างสำเร็จด้วยใจ เพราะฉะนั้น

ศีก ขิง ภพ

๔๒๐

เราต้องฝึกทำใจให้ใสๆ อย่าให้หมอง และอย่าให้อกุศล
มาครอบงำจิตใจของเราได้ การจะทำเช่นนี้ได้ต้องหมั่นล้างสม
บุญอยู่เป็นนิตย์ ชำระกาย วาจา ใจให้บริสุทธิ์ และเมื่อทำบุญ
อะไรไว้แล้ว ก็ให้หมั่นตรึกระลึกนึกถึงเรื่อยๆ ให้ใจอยู่ในบุญ
อย่าไปนึกถึงบาปที่สำคัญต้องปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกาย
ภายในให้ได้ จะได้เป็นเครื่องยืนยันว่า เราจะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์
ซึ่งเป็นที่พักกระหว่างการเดินทางไกลในสังสารวัฏ เพื่อไปให้ถึง
ที่สุดแห่งธรรมอย่างแน่นอน

ม ห า ร ฎ เ ท พ บុ ต ร

จำแต่ท่านผู้เป็นมุณี เมื่อใครๆ หวังอยากเป็นผู้มีอายุ
วรรณะ สุขะ พละ และรูปอันประณีต อย่าพึงมีใจข้องอยู่ในสิ่ง
อื่น พึงยังข้าวและน้ำอันตนตบแต่งดีแล้วเป็นอันมาก ให้ตั้งไว้
ในพระพุทธรเจ้า เพราะใครๆ ในโลกนี้หรือโลกอื่น จะเป็นผู้
ประเสริฐกว่า หรือเสมอด้วยพระพุทธรเจ้า มิได้มี พระตถาคต-
เจ้านั้น ถึงแล้วซึ่งความเป็นผู้ควรบูชาอย่างยิ่งกว่าบุคคลผู้
ควรบูชาทั้งหลาย ของชนผู้มีความต้องการบุญ แสวงหาผล
อันไพบูรณ์

มหารถเทพบุตร

๔๒๓

เรามีเวลาสร้างบารมีอยู่ในโลกนี้อย่างจำกัด จึงไม่ควร
ประมาทในการดำเนินชีวิต บัณฑิตทั้งหลายจะรีบชวนขวายเป็น
สังฆมัญญ เพื่อเป็นเหตุให้เข้าถึงความสุขภายในที่แท้จริง ความ
สุขจากใจหยุดนิ่งนี้ ไม่อาจแลกได้ด้วยสมบัติใดๆ หากต้องลงมือ
ปฏิบัติด้วยตัวเอง เพราะผู้ใดทำใจหยุดนิ่งได้ ผู้นั้นจะเข้าถึง
ความสุขที่แท้จริง เป็นสุขที่ตรงกันข้ามกับสุขที่เกิดจากเบญจ-
กามคุณทั้งหลายในโลกนี้ เป็นสุขที่เที่ยงแท้ เป็นอมตะ ดังนั้น
หากเราตั้งใจลงมือทำในวันนี้ ก็จะได้วันนี้ หรือแม้วันนี้ยังไม่ได้ผล
ย่อมเป็นอุปนิสัยติดตัวเราไป ให้ได้เข้าถึงธรรมในวันข้างหน้า

มีธรรมภาษิตที่กล่าวไว้ใน มหารถวิมาน ว่า

“ข้าแต่ท่านผู้เป็นมุนี เมื่อใครๆ หวังอยากเป็นผู้มีอายุ
วรรณะ สุขะ พละ และรูปอันประณีต อย่าพึงมีใจข้องอยู่ใน
สิ่งอื่น พึงยังข้าวและน้ำอันตนตบแต่งดีแล้วเป็นอันมาก ให้
ตั้งไว้ในพระพุทธเจ้า เพราะใครๆ ในโลกนี้หรือโลกอื่น
จะเป็นผู้ประเสริฐกว่า หรือเสมอด้วยพระพุทธเจ้า มิได้มี
พระตถาคตเจ้านั้น ถึงแล้วซึ่งความเป็นผู้ควรบูชาอย่างยิ่ง
กว่าบุคคลผู้ควรบูชาทั้งหลาย ของชนผู้มีความต้องการบุญ
แสวงหาผลอันไพบุลย์”

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ม.ห.ร.บ.พ.ต.ร.

๔๒๔

นี่คือถ้อยคำของเทพบุตรองค์หนึ่ง ที่สามารถทำให้จิตใจของท้าวลัทธิกะจอมเทพหวั่นไหวได้ ในยุคเริ่มต้นของการประกาศศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของพวกเรา ตอนนั้นพระอินทร์ยังประมาทในการเสวยทิพยสมบัติอยู่ ยังไม่ได้โอกาสบำเพ็ญบุญกับพระอริยเจ้า ผู้เป็นทักษิณยบุคคลอันเลิศบุญกุศลที่เคยทำเอาไว้ในอดีต ซึ่งส่งผลให้ได้มาเป็นท้าวลัทธิกะจอมเทพนั้น ก็ไม่ได้ทำถูกเนื่อนาบุญ แม้จะได้รับการยอมรับให้เป็นจอมเทพผู้ปกครองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แต่เมื่อเทียบรัศมีกายอายุขัย เทพบริวาร หรือทิพยปราสาทกับเทพบุตรผู้มีบุญอื่นๆ แล้วเทียบกันไม่ได้เลย

โดยเฉพาะในยุคแรกๆ รัศมีกายของพระอินทร์ จะด้อยกว่าทวยเทพที่ขึ้นไปใหม่เพราะเทพเหล่านั้นได้ทำบุญถูกเนื่อนาบุญ คือได้ทำบุญกับทักษิณยบุคคล มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น จึงทำให้ได้ทิพยวิมานที่ใหญ่โตโอฬาร อายุขัยยืนยาวกว่า คือเมื่อหมดอายุขัยจากสวรรค์ชั้นนี้ ก็จะจุติไปอุบัติในชั้นสูงๆ ขึ้นไปเวียนวนอยู่ในชั้นกามาวจรภูมิจนกว่าจะหมดบุญ บางท่านไม่ยอมกลับลงมาเกิดเป็นมนุษย์อีก ท่านได้ประพฤดิธรรมต่อในสวรรค์แล้วจึงไปอุบัติในพรหมโลก บางท่านเจริญสมาธิภาวนาจนได้บรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ในพรหมโลกก็มี

กระทรวงศึกษาธิการ

๑๒๕

หากจะเปรียบแล้ว ก็เหมือนชีวิตของมนุษย์ในโลกของเรา แม้บางท่านไม่ได้ร่ำรวยเป็นอภิมหาเศรษฐี แต่ก็มีตำแหน่งหน้าที่การงานใหญ่โต มีคุณธรรมสูงส่งพอที่จะได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำ เช่นเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นประธานาธิบดี สำหรับบางคนไม่ได้มีตำแหน่งสูงส่งทางโลก แต่มีสมบัติมากมาย มีบ้านเรือนคฤหาสน์ใหญ่โตประหนึ่งจำลองสวรรค์ลงมา และยังรวยที่สุดในโลก เป็นต้น ชาวสวรรค์เขาก็มีความเป็นอยู่คล้ายๆ กับชาวโลก จะกล่าวถึงเทพบุตรองค์หนึ่ง ซึ่งแม้ไม่ได้เป็นจอมเทพของชาวสวรรค์ แต่ก็มีรัศมี มีอานุภาพยิ่งกว่าจอมเทพในสวรรค์ เรื่องมีอยู่ว่า

*ในสมัยพุทธกาล พระมหาโมคคัลลานะได้เที่ยวจาริกไปในเทวโลกตามปกติ ดังที่เคยปฏิบัติมา วันหนึ่งท่านได้ไปพบกับโคपालเทพบุตร ซึ่งออกจากวิมาน กำลังขึ้นรถทิพย์คันใหญ่เทียมม้า ๑,๐๐๐ ตัว เพื่อไปเที่ยวเล่นในอุทยานสวรรค์ พร้อมด้วยบริวารอีกมากมาย เนื่องจากเป็นขบวนราชรถที่ใหญ่โตมาก ไม่มีเทพองค์ไหนที่จะยิ่งกว่าหรือแม่เสมอเหมือน เพราะฉะนั้นท่านจึงได้รับฉายาว่า มหารถเทพบุตร

---

*มก. เล่ม ๔๔ หน้า ๕๑๘

มหารถเทพบุตร

๔๒๖

พระเถระได้สังเกตดูลักษณะของม้าทิพย์ ที่กำลังนำเทพบุตรผู้เป็นเจ้านายไปสู่อุทยาน เห็นว่ามีลักษณะพิเศษคือมีม้าถึงพันตัว รุ่งเรืองดังท้าววาสวะผู้เป็นเจ้าของแห่งเทวดา ทูบรถทั้งสองก็ล้วนสำเร็จด้วยทอง มีลูกกรงเป็นระเบียบเรียบร้อย โชติช่วงเหมือนพระจันทร์ในวันเพ็ญ รถคันนี้คลุมด้วยข่ายทอง วิจิตรด้วยรัตนะต่างๆ มีรัศมีสีรุ้ง โชติช่วงด้วยหมู่เทพผู้ถือพัด-จามร ดุมรถประดับตรงกลาง ระหว่างล้อรถวิจิตรไปด้วยลายร้อยลาย พร่างพรายดังสายฟ้าแลบ ดารดาษด้วยลวดลายวิจิตรพิสดารยิ่งนัก

กใหญ่ของรถมีรัศมีตั้งพัน เสียงของกงล้อฟังไพเราะที่อนรถกึ่งดงามตบแต่งด้วยเพชรพราวแสงเหมือนดวงจันทร์ ม้าเหล่านี้ผูกสอดด้วยสายแก้วมณี สูงใหญ่ว่องไว มีกำลังเร็วมาก รุ้ใจของเจ้านาย วิ่งไปได้รวดเร็วดังใจนึก ม้าทั้งหมดนี้สามารถวิ่งไปได้พร้อมเพรียงกัน ยังใจผู้ขับยวดยานให้เบิกบาน เป็นยอดของม้าทั้งหลายที่ผูกสอดเครื่องประดับอันงดงาม เสียงรถ เสียงเครื่องประดับ เสียงกีบม้า เสียงร้องคำรนของม้า และเสียงเทพผู้บรรเลง ไพเราะเหมือนดนตรีของคนธรรพ์ในสวนจิตรลดา

ส่วนเหล่าอัปสรเทพนารีที่ยืนประนมมืออยู่บนรถมีดวงตา

มหาวิทยาลัยพุทธนิสิตแห่งประเทศไทย

๔๒๓

อ่อนโยนเหมือนตาลุกเนื้อทราย มีขนตาดก มีรอยยิ้มจากดวงหน้า พุดจาไพเราะน่ารัก คลุมด้วยชายแก้วไพฑูรย์ มีผิวละเอียด และส่องแสงสว่างไปทั่วสัพพัญญู โดยอาศัยเครื่องประดับที่คอ ที่มีที่เท้าและศีรษะ เหมือนดวงอาทิตย์กำลังอุทัย ดอกไม้และเครื่องประดับที่แขนทั้งสองไหวพริ้วเพราะแรงลม เปล่งเสียงกังวานไพเราะจับใจ

เมื่อเห็นดังนั้นพระเถระได้ถามว่า “ดูก่อนท่านเทพบุตร ท่านมีเทพกัญญาสองรัศมีอยู่สองข้างในรถของท่าน ดุจทำวลักกะผู้ทรงราชริราช เมื่อก่อนท่านทำกรรมอะไรไว้ หรือว่าได้ชอบใจการประพฤติธรรมและการสมาทานวัตรอะไร ผลนี้คงมิใช่ผลของกรรมเล็กน้อยที่ท่านทำไว้ ท่านรุ่งโรจน์ข่มหมู่เทพเป็นนักหนา ช่วยเล่าบุพกรรมให้อาตมาฟังหน่อยเถิด”

มหาเถระเทพบุตรได้เล่าบุพกรรมของตัวเองให้พระเถระฟังว่า “ข้าพเจ้าโชคดี ที่ได้เกิดในยุคสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ถวายมหาทานกับพระผู้มีพระภาคเจ้าพร้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ได้มีโอกาสถวายทานที่เป็นดุจดั่งอสทิสทาน และตั้งใจฟังธรรมอยู่เป็นประจำ ได้รักษาศีล ๕ ไม่เคยต่างพร้อย และได้เจริญภาวนาตามสมควร เมื่อละจากโลกนั้นแล้ว ข้าพเจ้าได้ไปบังเกิดในวิมานทองร้อยโยชน์ ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

มหารถเทพบุตร

๔๒๘

มีอุปสรรคหลายโกฏีเป็นบริวาร ด้วยอานุภาพแห่งบุญตามที่ตั้งสมไว้
รถเทียมม้าอาชาไนยพันตัวซึ่งเป็นทิพย์ และสำเร็จด้วยรัตนะ
เจ็ดก็บังเกิดขึ้น”

เทพบุตรท่านนี้ได้เสวยทิพยสมบัติในดาวดึงส์จนสิ้น
อายุขัย จากนั้นได้ท่องเที่ยวไปๆ มาๆ อยู่ในเทวโลกทั้ง ๖ ชั้น
ยังไม่ได้ลงมาเกิดเป็นมนุษย์เลย ครั้นมาในยุคพุทธกาลนี้
ท่านได้ย้อนกลับมาบังเกิดเป็นเทพบุตรที่ดาวดึงส์อีกครั้ง
และยังได้ชื่อเดิมว่า โคपाल เทพบุตรได้สรุปเรื่องราวให้พระ-
เถระฟังว่า “สิ่งที่ได้มาทั้งหมดนี้เพราะทำบุญอุกเนื่อนาบุญ
ข้าพเจ้าได้เห็นพระพุทธเจ้าผู้สูงสุดกว่านรชนทั้งหลาย ผู้เปิด
ประตูแห่งอมตนคร ข้าพเจ้ามีจิตเลื่อมใสไม่คลอนแคลน
ได้ทำบุญจนตลอดชีวิต เมื่อละจากอัตภาพนั้น จึงเป็นผู้เสมอ
กับพระอินทร์ รื่นรมย์อยู่ในเทวบุรี ข้าแต่ท่านพระมุนี บุคคล
เมื่อหวังอายุ วรรณะ สุขะ พละ และรูปอันประณีต ฟังถวาย
ท่านแต่พระพุทธเจ้าไม่ว่าในโลกนี้หรือโลกหน้า ไม่มีผู้ประเสริฐ
สุดหรือเสมอด้วยพระพุทธเจ้าอีกแล้ว”

พระเถระรู้ว่า เทพบุตรกำลังมีจิตปราศจากนิวรณ์ และ
มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัยอยู่ก่อนแล้ว ท่านจึงแสดงอริยสัจสี่
ให้ฟัง มหารถเทพบุตรได้น้อมจิตตามกระแสธรรม เพียงชั่วครู่

มหาธาตุเพชบุต

๔๒๕

เท่านั้น ก็ได้บรรลุลหรรณเป็นพระโสดาบัน ผู้ไม่มีวันตกต่ำใน
สังสารวัฏอีกต่อไป

เราจะเห็นว่า การเทียบความสว่างของรัศมีกายก็ดี
อายุ วรรณะ สุข พละ ยศหรือความเป็นอธิปไตยทั้งหลายก็ดี
ต้องอาศัยบุญอย่างเดียวกับเท่านั้น จึงจะเทียบกับเทพนิกายเหล่า
อื่นได้ เพราะฉะนั้น เมื่อเราได้ยินได้ฟังแล้ว ให้รักในการสั่งสม
บุญกันอย่างเต็มที่ เมื่อพูดถึงเรื่องการทำบุญของพวกเราในยุค
สมัยนี้ เรามีเนื่อนาบุญคือ พระภิกษุสงฆ์และสามเณร ผู้เป็นอายุ
พระศาสนามากกว่า ๓ แสนรูป ไทยธรรมของพวกเราที่มีอยู่
เหลือแต่เพียงว่าเราจะให้โอกาสแก่ตัวเองในการที่จะสร้าง
มหาทานบารมีหรือไม่เท่านั้น เราต้องเพิ่มทั้งศรัทธาและกำลังใจ
ในการสร้างความดี มุ่งมั่นว่าจะสั่งสมบุญทุกอนุวินาที อย่าให้
โอกาสดีๆ ผ่านเลยไป ต้องเก็บเกี่ยวบุญทุกอย่าง ทั้งทาน ศีล
ภาวนา แม้บุญเล็กบุญน้อยก็ไม่มองข้าม แล้วเราจะเป็นผู้มีบุญใหญ่
ติดตัวข้ามภพข้ามชาติกันทุกคน

๔๑

อเนกวรรณ

เทพบุตร

ข้าพเจ้าได้ชักชวนคนอื่นๆ ให้ทำบุญว่า ท่านทั้งหลาย
จงบูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าผู้ควรบูชาเถิด
เมื่อท่านทั้งหลายละอัฐภาพนี้แล้ว จักได้ไปเสวยสุขในสุคติสวรรค์
ข้าพเจ้าได้กระทำกุศลกรรมอย่างนั้นแล้ว จึงได้เสวยสุข
อันเป็นทิพย์ด้วยตน และบังเริงอยู่ในท่ามกลางหมู่ทวยเทพ

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๒

เวลาที่มีคุณค่ามากที่สุด คือ เวลาแห่งใจหยุดนิ่ง เป็นเวลาที่มีคุณค่ายิ่งกว่าเวลาที่เรารู้ได้เพชรได้พลอย หรือได้อัญมณีอันล้ำค่าทั้งหลายในโลกนี้ เพราะเราได้ไปเฝ้ารัตนะภายใน เมื่อเราประพฤติปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นลัทธิธรรมนำพาชีวิตให้เข้าถึงความสุข หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล เราย่อมจะได้พบกับพระรัตนตรัยภายใน คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ และสังฆรัตนะ อันเป็นที่พึ่งที่ระลึกทั้งในภพนี้และภพหน้า ปัจจุบันนี้มนุษย์ส่วนใหญ่ยังไม่รู้ว่า ควรจะแสวงหารัตนะภายนอกหรือรัตนะภายใน เมื่อไม่รู้ก็ไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องในตัว มัวส่งใจไปกับเรื่องนอกตัว ชีวิตจึงต้องวนเวียนอยู่ในกระแสแห่งความทุกข์ระทม แต่เมื่อได้ลงมือปฏิบัติธรรม ก็จะเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต แล้วมุ่งแสวงหาสาระอันแท้จริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายคือ พระรัตนตรัยภายใน จะได้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย

มีถ้อยคำธรรมภาษิตที่ปรากฏอยู่ใน อเนกวรรณนิพนธ์ ว่า

“ข้าพเจ้าได้ชักชวนคนอื่นๆ ให้ทำบุญว่า ท่านทั้งหลายจงบูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าผู้ควรบูชาเถิด เมื่อท่านทั้งหลายละอวดภพนี้แล้ว จักได้ไปเสวยสุขในสุคติสวรรค์ ข้าพเจ้าได้กระทำกุศลกรรมอย่างนั้นแล้ว จึงได้

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๓

เสวยสุขอันเป็นทิพย์ด้วยตน และบันเทิงอยู่ในท่ามกลางหมู่ ทวยเทพ”

ผลแห่งการทำจิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย และบุญที่เกิดจากการชักชวนมหาชน ให้มาตามระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัยนี้ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ เลย มีผลที่ยิ่งใหญ่ไพศาลอย่างน่าอัศจรรย์ หากมีจิตเลื่อมใสอย่างเต็มที่ อานิสงส์ที่ไม่มีประมาณก็จะบังเกิดขึ้น ทำให้เราสมบูรณ์ด้วยสมบัติอันเลิศ ทั้งมนุษย์สมบัติ ทิพย์สมบัติ และนิพพานสมบัติ มีความสุขความสำเร็จไปทุกภพทุกชาติ ใจจะเกาะเกี่ยวอยู่กับบุญกับพระรัตนตรัย ทำให้ชีวิตรอดพ้นจากอบายภูมิแน่นอน

ธรรมภาสิตข้างต้นนี้ เป็นเครื่องยืนยันการไปสู่สุคติโลกสวรรค์ว่า ถ้าทำจิตให้เลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้จะทรงมีพระชนม์ชีพอยู่ หรือดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ก็ได้รับอานิสงส์เสมอกัน เพราะอานุภาพของพระรัตนตรัยไม่มีประมาณ เป็นอนิจนัตถ์ ไร้ขอบเขตของจินตนาการที่มนุษย์ทุกๆ ไปจะคาดเดาได้ ผลบุญจากการทำจิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัย ประกอบกับบุญใหญ่ที่เกิดจากการเป็นต้นบุญ ชักชวนให้มหาชนได้มารำลึก นึกถึงคุณของพระรัตนตรัยอันไม่มีประมาณ สามารถส่งผลให้บุคคลนั้นได้เสวยสุขอยู่ในสุคติโลกสวรรค์อย่างเดี่ยวยาวนานมาก

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๔

ผู้ที่ได้สวैयाผลบุญเป็นตัวอย่างดังธรรมภาสิตเบื้องต้นนี้
ได้แก่ อเนกวรรณเทพบุตร ซึ่งเป็นอีกท่านหนึ่งที่ทำให้พระทัย
ของท้าวลักกะต้องหวั่นไหว เพราะเกรงว่าเทพบุตรท่านนี้จะมา
แย่งชิงความเป็นจอมเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ จนท้าวลักกะ
ต้องเสด็จจากบัณฑุกัมพลศิลาอาสน์ ทอดทิ้งทิพยสมบัติใน
สวรรค์ชั่วคราว และลงมายังโลกมนุษย์ เพื่อทำบุญกับพระ-
อรหันต์ผู้เป็นเพื่อนาบุญอันเลิศ เป็นการต่อเติมบารมี รัศมี
กำลังฤทธิ์ และความเป็นใหญ่ในสวรรค์ให้กับตนเองอีกครั้ง

*สำหรับประวัติการสร้างบารมีของอเนกวรรณเทพบุตร
ผู้ทำให้พระทัยของท้าวลักกะหวั่นไหวนั้นมืออยู่ว่า นับจากนี้
ถอยหลังไปสามหมื่นกัป อเนกวรรณเทพบุตรผู้มีศักดิ์ใหญ่นี้
ได้เป็นสาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า สุเมธ ท่าน
ได้บวชเป็นภิกษุ และตั้งใจบำเพ็ญไตรสิกขาให้บริสุทธิ์บริบูรณ์
คือ ตั้งใจรักษาศีลให้บริสุทธิ์ นั่งสมาธิเจริญภาวนาและหมั่น
ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า ได้ศึกษารธรรมะจากพระอาจารย์
หลายท่าน เป็นการเพิ่มเติมปัญญาบารมีให้กับตัวเอง แต่ครั้ง
บวชได้เพียง ๗ พรรษา เกิดความไม่ยินดีในเพศสมณะ จึงลา
สิกขาไปเป็นคฤหัสถ์ผู้อยู่ครองเรือนตามเดิม

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๕

เมื่อลาสิกขาแล้ว ท่านไม่ได้ประมาทในชีวิตเหมือนชาวโลกทั่วไป ยังมีใจรักในการทำความดี ยังพอมีสถมณสัญญาติดมาบ้างคือ ท่านได้ไปปิดกวาดและดูแลศาสนสมบัติที่ลานพระเจดีย์ ได้รับความศีล ๕ มิให้ขาด มิให้ต่างพร้อยเป็นประจำ และยังรักษาอุโบสถศีลในวันพระอีกด้วย ท่านมักจะไปฟังธรรมที่วัด และเที่ยวชักชวนคนอื่นๆ ให้มาทำบุญตลอดต่อเนื่อง

ต่อมาเมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว พุทธศาสนิกชนได้ช่วยกันสร้างมหารัตนเจดีย์ เพื่อเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุอันศักดิ์สิทธิ์ของพระพุทธเจ้า ท่านไม่มีโอกาสได้ร่วมบุญสร้างรัตนเจดีย์ แต่ก็ยังมีจิตเลื่อมใสได้เดินทางไปนมัสการกราบไหว้รัตนเจดีย์ที่คลุมด้วยชายทองคำเป็นประจำ เนื่องจากตัวท่านเองเป็นคนยากจนทรัพย์ แต่ไม่สนใจที่จะหาบุญใส่ตัว แม้จะไม่ได้ทำทานอย่างเต็มที่เหมือนคนอื่น แต่ก็ได้ตั้งกัลยาณจิตชวนคนมาชักการะพระเจดีย์ ด้วยจิตที่เลื่อมใสเป็นอย่างยิ่ง

โดยเฉพาะท่านได้ทำหน้าที่ผู้นำบุญยอดกัลยาณมิตรให้กับสาธุชนที่ยังไม่ศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ให้มาบูชามหารัตนเจดีย์ของพระพุทธเจ้า โดยท่านชักชวนด้วยคำพูดง่ายๆ ว่า “ท่านทั้งหลาย พระพุทธเจ้าเป็นผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๖

ขอเชิญท่านผู้มีบุญจงบูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ผู้ควรบูชาเถิด หากพวกท่านละจากโลกนี้แล้ว จะได้ไปสวรรค์”

อุบาสกได้ขยับชักชวนผู้คนให้มาบูชามหารัตนเจดีย์ ท่านทำอยู่อย่างนั้นเป็นอาจินตตลอดชีวิต ผลบุญอันยิ่งใหญ่ที่ กระทั่งแม้ตัวเองก็คาดไม่ถึง เหลือเชื่อแต่ก็เป็นความจริง ได้ บังเกิดขึ้นแก่ท่านคือ อุบาสกได้ไปเสวยสุขอันเป็นทิพย์ ได้เป็น เทพบุตรมีศักดิ์ใหญ่ มีอำนาจมาก เป็นผู้ที่เหล่าเทวดาผู้มีศักดิ์ ใหญ่ แม้กระทั่งท้าวสักกเทวราชยังต้องมาขึ้นชมบารมี ท่าน บันเทิงอยู่ในท่ามกลางหมู่ทวยเทพในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เป็น เวลายาวนานมาก จนเมื่อครบอายุของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ก็จุติ ไปอุบัติในสวรรค์ชั้นสูงๆ ขึ้นไป

ครั้นมาในสมัยพุทธกาล ท่านย้อนกลับมาบังเกิดใน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีกครั้งหนึ่ง พวกทวยเทพต่างรู้จักเทพบุตร ท่านนี้ว่า เป็นผู้มั่งวรณะ คือมีรัศมีกายเปล่งปลั่งสว่างไสว เวลาจะท่องเที่ยวไปไหน รัศมีกายของท่านจะกลบรัศมีของเทพ องค์อื่นๆ แม้กระทั้งพระอินทร์ยังต้องหลบเข้าไปอยู่ในเวชยันต์- ปราสาทของตัวเอง จนกว่าเทพบุตรท่านนี้จะผ่านไป ด้วยเกิด ความละอายที่รัศมีกายของท่านน้อยกว่า เพราะพระองค์เองเป็น ถึงจอมเทพแต่กลับสว่างไสวสู้อเนกวรรณเทพบุตรไม่ได้

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๓

สมัยนั้นท่านพระมหาโมคคัลลานะเที่ยวจาริกไปในเทวโลก อเนกวรรณเทพบุตรเห็นพระเถระ ก็บังเกิดความเคารพเลื่อมใส ได้ลงจากราชรถ แล้วเดินเข้าไปหาท่าน ยืนประคองอัญชลี ทำความนอบน้อมพระเถระ และได้สนทนาธรรมกับท่าน พระเถระได้กล่าวชื่นชมว่า “ดูก่อนเทพบุตร ตัวท่านนี้เป็น ประดุจท้าวสุณิมิตเทวราช ผู้เป็นใหญ่ในเทวดา ไม่มีใครเสมอ เหมือน ไม่มีใครยิ่งกว่าท่านด้วยยศ ด้วยบุญและด้วยฤทธิ์ หมู่ทวยเทพชั้นดาวดึงส์ต่างชุมนุมกันสักการบูชาท่าน ดุจเทวดา สักการะพระมหาจุฬามณี และเทพอัปสรเหล่านี้ต่างพ้อนรำ ขับร้อง บันเทิงอยู่รอบๆ ท่าน ท่านเป็นผู้บรรลุนิพพานมี อานุภาพมาก ครั้งเมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ท่านได้ทำบุญอะไรไว้ รัศมีของท่านจึงสว่างไสวไปทุกทิศ” เทพบุตรมีมหาปีติจึงได้เล่า บุญกรรมของตัวเองให้พระเถระฟัง พระเถระได้รับฟังแล้ว ก็อนุโมทนา จากนั้นอำลากลับลงมายังโลกมนุษย์ตามเดิม

จากเรื่องนี้เราจะเห็นได้ว่า บุญใหญ่จากการบูชาพระเจดีย์ และชักชวนผู้มีบุญให้มานมัสการพระเจดีย์นั้น เป็นบุญใหญ่มาก ที่นอกจากจะทำให้เราได้สวรรค์สมบัติแล้ว ยังมีรัศมีกายมีวิมาน ที่สว่างไสว และเป็นที่เคารพสักการบูชาของเหล่าเทวดาอีกด้วย จึงอยากเชิญชวนให้ทุกท่านได้มาเอาบุญใหญ่ จากการบูชา

อเนกวรรณเทพบุตร

๔๓๘

เจตีย์ต่างๆ ซึ่งปุ่ย่าตายายของพวกเราได้ช่วยกันสถาปนากัน
ขึ้นมา เพราะท่านเหล่านั้นตระหนักดี ถึงบุญที่เกิดจากการทำ
จิตให้เลื่อมใสในพระรัตนตรัยโดยผ่านเจตีย์ต่างๆ เหล่านั้น
จะได้มีสุคติเป็นที่ไปกันทุกคน ดังนั้น อย่าได้พลาดบุญใหญ่ครั้งนี้
เพราะว่า ปุณฺณานิ ปรโลกสมิ ปติฏฺฐา โหนติ ปาณินํ บุญ
ทั้งหลาย เป็นที่พึงของสรรพสัตว์ทั้งหลายในปรโลก

จุฬารัตนเทพบุตร

การคบหาคนพาล ย่อมเป็นเหมือนนกกินลูกเอาใบไม้ห่อปลาเน่า แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นเหม็นฟุ้งไปฉะนั้น ส่วนการคบหาสมาคมกับนักปราชญ์ย่อมเป็นเหมือนนกกินลูกเอาใบไม้ห่อของหอม

แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นหอมฟุ้งไปฉะนั้น เพราะฉะนั้น บัณฑิตรู้ความเป็นบัณฑิตของคนดูจใบไม้สำหรับห่อ ไม่พึงเข้าไปคบอสัตบุรุษ พึงคบสัตบุรุษ อสัตบุรุษย่อมนำไปสู่นรก สัตบุรุษย่อมให้ถึงสุคติสวรรค์

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๑

ในสังสารวัฏที่เต็มไปด้วยภัยนานับการ ภัยที่น่าหวาดกลัวที่สุดคือ ภัยในอบายภูมิ เพราะภพของอบายนั้น เป็นภพที่เสวยวิบากมีความทุกข์ทรมานแสนสาหัส เมื่อพลัดตกไปในอบายแล้วกว่าจะกลับมาสู่สุคติภูมิได้ ต้องใช้เวลายาวนานมาก ดังนั้นควรที่เราจะต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยการตั้งใจทำคุณงามความดี เพราะสิ่งนี้จะเป็นเครื่องยืนยันว่า เราจะได้ไปสุคติภูมิอย่างเดียวกั ถ้าหากเกิดมาแล้ว เป็นอยู่เพียงสักแต่ว่ามีลมหายใจเข้าออก ไม่ได้สั่งสมบุญเพิ่มเติมให้กับตัวเอง ชีวิตก็ว่างเปล่าจากสิ่งที่มีคุณค่า เกิดมาใช้ชีวิตไม่คุ้ม ดังนั้น เราเกิดมาควรแสวงหาสาระแก่นสารของชีวิต ด้วยการสั่งสมบุญให้เต็มที่ และตั้งใจประพฤติธรรม มีใจมุ่งตรงต่อหนทางพระนิพพานกันทุกคน

มีสุภาษิตบทหนึ่งปรากฏอยู่ใน สัตตนิคัมพชาดก ความว่า

“ปุติมจฉํ กุสคุเคน	โย นโร อุปนยหติ
กุสาปิ ปุติ วายนติ	เอวํ พาลูปเสวนา
ตครณจ ปลาเสน	โย นโร อุปนยหติ
ปตตปิ สุรภี วายนติ	เอวํ ธีรูปเสวนา
ตสฺมา ปตตปฏฺฐเสว	ถตฺวา สมฺปาคมตฺตโน
อสฺนเต นฺนุปเสเวยฺย	สนฺเต เสเวยฺย ปณฺทิตฺโต
อสฺนโต นิรยํ เนนฺติ	สนฺโต ปาเปนฺติ สฺคฺติ

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๒

การคบหาคนพาล ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อปลาเน่า แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นเหม็นฟุ้งไปจะนั้น ส่วนการคบหาสมาคมกับนักปราชญ์ ย่อมเป็นเหมือนบุคคลเอาใบไม้ห่อของหอม

แม้ใบไม้ก็มีกลิ่นหอมฟุ้งไปจะนั้น เพราะฉะนั้นบัณฑิตรู้ความเป็นบัณฑิตของตนดูจใบไม้สำหรับห่อ ไม่พึงเข้าไปคบอสัตบุรุษ พึงคบสัตบุรุษ อสัตบุรุษย่อมนำไปสู่รกสัตบุรุษ ย่อมให้ถึงสุคติสวรรค์”

ชีวิตในลัมปราภพของมนุษย์ ซึ่งจะตัดสินกันว่า จะไปอบายภูมิ หรือสุคติภูมินั้น ส่วนหนึ่งสามารถดูกันที่การคบมิตร ถ้ามิตรสหายดีก็มีสุคติเป็นที่ไป เพราะมิตรดีหรือสัตบุรุษ จะชักนำให้เราดำรงอยู่บนหนทางสวรรค์นิพพาน จะไม่แนะนำไปในทางเสื่อม พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ชื่อว่าเป็นยอดกัลยาณมิตรของโลก รองลงมาคือ พระปัจเจกพุทธเจ้าและพระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ถ้าหากใครได้มีโอกาสพบเห็น ได้ฟังธรรม ได้สนทนาธรรม และได้บำเพ็ญบุญกับพระอริยเจ้าเหล่านี้ บุคคลนั้นนับได้ว่าเป็นผู้มีโชคอย่างมหาศาล ที่ได้สัตบุรุษแนะแนวทางไปสวรรค์และนิพพาน

เหมือนตัวอย่างของเทพบุตรท่านหนึ่ง ซึ่งกำลังเสวย

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๓

บุญอยู่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเทพบุตรที่แม้กระทั่งพระอินทร์
ยังเคยเกรงขามมี เพราะเวลาที่เทพบุตรท่านนี้ นั่งราชรถทอง
เที่ยวไปในอุทยานสวรรค์พร้อมกับบริวาร เมื่อเคลื่อนผ่านมา
ใกล้เวชยันต์ปราสาท พระอินทร์ถึงกับต้องรีบหลบเข้าไปใน
วิมานของท่าน เพราะรัศมีของเทพบุตรท่านนี้สว่างไสวกว่ารัศมี
ของพระอินทร์ ครั้งนี้จะขอเล่าที่มาที่ไปของเรื่องนี้

*ในสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า มีพระภิกษุ
หนุ่มรูปหนึ่ง เป็นผู้รักษาศีลอย่างเคร่งครัด เห็นภัยในวัฏสงสาร
สู้่อุตส่าห์บำเพ็ญสมณธรรมอย่างเต็มกำลังศรัทธา แต่ไม่ได้
บรรลุธรรมชั้นสูง เมื่อละโลกไปแล้ว ด้วยอำนาจแห่งการรักษา
ศีลบริสุทธิ์ จึงไปเกิดเป็นเทพบุตรในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้เสวย
ทิพยสมบัติเป็นสุขอยู่จนตรานเท่าสิ้นอายุขัย จากนั้นก็จุติขึ้นไป
อุปบัติในเทวโลกชั้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ จนมาในสมัยพุทธกาลนี้ ท่าน
ได้กลับมาเสวยสุขอยู่ชั้นดาวดึงส์อีกครั้งหนึ่ง ความสว่างไสวที่
เกิดจากรัศมีกายของท่าน ทำให้พระอินทร์จำเป็นต้องลงจาก
เทวโลก เพื่อมาเพิ่มเติมบุญกุศลให้กับตัวเอง ด้วยการเนรมิต
กายเป็นคนแก่ชรา แสร้งทำเป็นเดินงกๆ เงินๆ แล้วมาถวาย
บิณฑบาตกับพระมหากัสสปเถระ

---

*มก. เล่ม ๔๔ หน้า ๔๙๘

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๔

ต่อมา เมื่อพระพุทธเจ้าปรินิพพานได้ไม่นาน เทพบุตรท่านนี้ได้จุติลงมาเกิดเป็นโอรสของพระเจ้าอัสสกะในโปตลินคร ได้รับเฉลิมพระนามว่า สุชาติ เมื่อพระกุมารอายุได้ ๑๖ ปี ได้เสด็จลี้ภัยจากวังหลวงไปเป็นพรานป่าอยู่กับชาวบ้านในชนบทวันหนึ่ง ขณะที่พระกุมารเสด็จออกไปล่าเนื้อตามปกติ ได้มีเทพบุตรองค์หนึ่ง ซึ่งเคยเป็นสหายที่รักกันมากในอดีตชาติ เคยบวชเป็นพระด้วยกันในสมัยของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เนรมิตตนเป็นเนื้อ แล้ววิ่งไปใกล้ที่อยู่ของพระมหากัจฉายนเถระ พระกุมารคิดจะจับเนื้อ จึงรีบวิ่งตามไปจนถึงที่อยู่ของพระเถระ เมื่อเนื้อวิ่งเข้าไปในเขตที่พักของพระเถระ ก็หายวับไปทันที พระกุมารซึ่งเหน็ดเหนื่อยมาทั้งวัน จึงเดินเข้าไปนั่งพักผ่อนใกล้พระเถระ

พระเถระเห็นลักษณะที่องอาจสง่างามของพระกุมาร รู้ว่า เป็นผู้มีบุญมาเกิด จึงไต่ถามความเป็นมาของพระกุมาร เมื่อทราบว่าเป็นโอรสของกษัตริย์ ท่านจึงได้เทศน์โปรดถึงโทษของการเบียดเบียนสัตว์ว่า สรรพสัตว์ทุกชนิดต่างก็รักชีวิต รักตัวกลัวตายกันทั้งนั้น หากเรารักชีวิตของตนมากเพียงไร สัตว์อื่นก็รักชีวิตของตัวมากเพียงนั้น ผู้รักตนเองจึงไม่ควรเบียดเบียนผู้อื่น พระกุมารได้ฟังพระธรรมเทศนาแล้ว เกิดความปีติเลื่อมใสในธรรมะมาก จึงปวารณาตัวว่าจะตั้งใจ

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๕

ประพาศติธรรม และเลิกเบียดเบียนสัตว์จนตลอดชีวิต

พระเถระได้อุ่นโม่ทนาในกุศลจิตของพระกุมาร แต่เมื่อตรวจดูอายุสังขารของพระกุมารแล้วบอกว่า พระกุมารจะมีชีวิตอยู่อีกเพียง ๕ เดือนเท่านั้น แม่รู้เช่นนั้น พระกุมารก็ไม่ท้อใจ เพราะเข้าใจดีว่า คงเป็นกรรมในอดีตตามมาส่งผล พระกุมารไม่ได้หวาดหวั่นพรันพรึงอะไร จึงถามพระเถระถึงวิธีการที่จะไปสู่สุคติโลกสวรรค์

พระเถระเมตตาสาธอนว่า “มัจจุราชผู้มีเสนาใหญ่ ไม่มีใครสามารถจะเอาชนะได้ ความตายเกิดขึ้นได้ทั้งคนชราและทารกแรกเกิด ไม่เว้นแม้กระทั่งพระเจ้าจักรพรรดิ ขอพระกุมารอย่าได้หวาดหวั่นไปเลย เพราะเรามีกรรมเป็นของตน ใครทำกรรมได้ไว้ ผู้นั้นก็ต้องรับผลของกรรมนั้น ขอพระองค์อย่าได้ประมาทจงใช้วันเวลาที่เหลืออยู่นี้ให้มีคุณค่ามากที่สุด ด้วยการเร่งสั่งสมเสบียงบุญติดตัวไป บุญเท่านั้นเป็นที่พึ่งของเราในล้มปราชัยภพ และจงพร้อมเสมอที่จะเผชิญหน้ากับพญามัจจุราช” แล้วบอกพระกุมารให้ไปถวายบังคมลาพระบิดา เพราะพระกุมารจะมีชีวิตอยู่ได้อีกเพียง ๕ เดือน ส่วนพระเถระจะตามไปในภายหลัง

พระกุมารมีจิตเลื่อมใสในพระเถระมาก จึงได้ยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง หลังจากนั้นก็รีบลาพระเถระกลับพระราชวัง

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๖

พระเถระได้แบ่งพระบรมสารีริกธาตุที่ท่านเก็บไว้ให้ไปบูชาอีกด้วย เมื่อพระราชกุมารกลับไปเข้าเฝ้าพระบิดา พระองค์ได้ทูลเล่าเรื่องราวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทำให้พระบิดาเกิดความเลื่อมใสในพระเถระไปด้วย จึงมีรับสั่งให้สร้างมหาวิหาร สร้างพระเจดีย์บูชาพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยความเลื่อมใสยิ่ง

เมื่อพระเถระมาถึงพระนคร พระราชาพร้อมด้วยข้าราชการบริวาร ต่างพากันต้อนรับ แล้วทูลนิมนต์ให้พระเถระเข้าไปในวิหาร อุปัฏฐากดูแลท่านเป็นอย่างดี พระกุมารอาศัยพระเถระเป็นยอดกัลยาณมิตรช่วยชี้ทางสวรรค์ให้ ทำให้พระองค์ตั้งใจบำเพ็ญทานรักษาศีลอย่างเต็มที่ด้วยจิตที่ร่าเริงเบิกบาน ดูเหมือนว่าพระกุมารจะไม่หวาดหวั่นต่อพญามัจจุราชเลย ทรงให้กำลังใจคนรอบข้างว่า อย่าได้เป็นห่วงพระองค์ แต่จงห่วงที่จะไม่ได้ทำความดี แล้วพระองค์ก็มุ่งสั่งสมบุญ ให้ทุกอนุวินาทีผ่านไปอย่างมีคุณค่า เป็นเวลาแห่งบุญกุศลล้วนๆ

เมื่อครบ ๕ เดือน พระกุมารก็สิ้นพระชนม์ตามที่พระเถระพยากรณ์ แต่คุณงามความดีที่พระองค์ได้สร้างไว้ในภพชาตินั้น ทำให้พระองค์ไปบังเกิดเป็นเทพบุตร เสวยทิพยสมบัติในดาวดึงส์พิภพ มีราชรถประกอบด้วยรัตน ๗ ประการที่เกิด

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๓

ขึ้นด้วยบุญญาภาพ และยังมีบริวารแวดล้อมอีกมากมาย ทั้งได้นามว่า จุฬารัตนเทพบุตรตามเดิม แต่ครั้งนี้มีบริวารและวิมานที่สว่างไสวกว่าเดิมมาก เทพบุตรได้ตรวจดูกุศลกรรมที่ได้ทำไว้ บังเกิดความซาบซึ้งในพระคุณของพระเถระที่ได้อนุเคราะห์ จึงตั้งใจไปนมัสการพระมหากัจฉายนะ และประกาศคุณของพระรัตนตรัยให้ประจักษ์ชัดยิ่งขึ้น โดยมาปรากฏกายอยู่กลางอากาศ

เทพบุตรได้เล่าประวัติการสร้างมหากุศลอันยิ่งใหญ่ ในช่วงเวลาอันแสนสั้นเพียงระยะเวลา ๕ เดือนเท่านั้น พร้อมกับประกาศคุณของพระรัตนตรัยให้มหาชนได้รู้ว่า “พระรัตนตรัยมีอานุภาพไม่มีประมาณ เป็นที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุด ผู้ยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ย่อมไปสู่สุคติ” จากนั้นเทพบุตรก็ได้อันตรธานไปสู่เทวโลกตามเดิม

เราจะเห็นว่า การได้มีโอกาสคบหาสมาคมกับสัตบุรุษ เช่น เรื่องนี้ ที่พระกุมารได้พระมหากัจฉายนเถระเป็นกัลยาณมิตร และเป็นเพื่อนาบุญอันเยี่ยมนั้น ทำให้พระองค์ได้สติ เป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต และมีโอกาสได้สั่งสมบุญใหญ่ อันเป็นเหตุให้ได้สวรรค์สมบัติในที่สุดแต่ชีวิตของชาวโลกส่วนใหญ่ แม้มีเวลาเหลืออีกไม่มาก ก็ยังประมาทในชีวิตกัน จึงห่างเหิน

จุฬารัตนเทพบุตร

๔๔๘

จากพระสังฆธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และมักจะทุ่มเทให้กับการทำมาหากิน ได้เงินทองมาแล้วก็เก็บสะสมเอาไว้ ไม่รู้จักนำออกให้ทาน อันจะเป็นเสบียงติดตามตัวไปข้ามชาติ เพราะฉะนั้น เวลาในชีวิตเรามีไม่มาก อีกทั้งความตายก็ไม่มีนิมิตหมายให้รีบประพฤติธรรม ฟังธรรมและสนทนาธรรมกับท่านผู้รู้ ที่จะแนะนำหนทางสวรรค์ให้กับเรา เราจะได้ข้อคิดดีๆ เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ ชีวิตหลังความตายจะได้ไปสู่สุคติโลกสวรรค์กันทุกคน

๑๑

ก ระ แ ส ใ ห้ ง ก ร ร ม

(๑)

ผู้ใดเมื่อถูกกล่าวสอนอยู่ ไม่ทำตามคำสอนของ
ผู้ปรารถนาประโยชน์ ผู้นั้นเคราะห์ด้วยประโยชน์เกื้อกูล ผู้นั้น
ย่อมเศร้าโศก เหมือนมิดดพินทุกะจับเท้าแพะเศร้าโศกอยู่ฉะนั้น

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๑

เส้นทางอันยาวไกลในสังสารวัฏ เป็นเส้นทางที่จะต้อง
สั่งสมบุญบารมีอย่างแท้จริง ไม่ใช่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ที่เราจะ
มองข้าม คิดว่าจะทำเมื่อไรก็ได้ ไม่ทำก็ได้ เพราะกว่าที่เราจะได้
บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต คือปราบอาสวกิเลสให้หมด
สิ้นไปได้นี้ ไม่ใช่เรื่องพอดิพอร้าย ที่จะทำเมื่อไรก็ได้ หากเรายังเป็น
ผู้ที่ประมาท ไม่เร่งสั่งสมบุญและทำความเพียรควบคู่กันไป
เส้นทางนั้นก็ยิ่งยาวไกลออกไป ดังนั้นการสั่งสมบุญ หมั่น
ประพฤติปฏิบัติธรรม จึงเป็นกิจหลักที่ต้องทำให้เป็นประจำ
สม่ำเสมอ

มีวาระแห่งพระภิกษิตที่ปรากฏอยู่ใน อรรถกถาโลกชาติก
ความว่า

“ผู้ใดเมื่อถูกกล่าวสอนอยู่ ไม่ทำตามคำสอนของผู้
ปรารถนาประโยชน์ ผู้นั้นเคราะห์ด้วยประโยชน์เกื้อกูล ผู้นั้น
ย่อมเศร้าโศก เหมือนมิตตพินทุกะจับเท้าแพะเศร้าโศกอยู่
ฉะนั้น”

ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ต้องมีกฎมีเกณฑ์ของการ
อยู่ร่วมกัน ใครทำผิดกฎหมายก็มีกระบวนการยุติธรรมเข้ามา
นี่เป็นจุดประสงค์ก็เพื่อต้องการให้สังคมมีความสงบสุข แม้ถึง
กระนั้นก็ได้หมายความว่า แต่ละประเทศจะมีบรรทัดฐานที่

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๒

เหมือนๆ กัน เพราะในแต่ละพื้นที่ก็มีขนบธรรมเนียมประเพณี
แตกต่างกัน กฎเกณฑ์ของสังคมในแต่ละประเทศชาติ ก็มีการ
ปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม แต่การเกิดมาในสังสารวัฏมี
กฎเกณฑ์ที่ตายตัวคือกฎแห่งกรรม ใครก็ตามที่พลาดพลั้งทำ
บาปอกุศล แม้ในภพปัจจุบันจะเป็นผู้ที่มีอำนาจยิ่งใหญ่เพียงใด
ก็ตาม ท้ายที่สุดแล้ว ไม่มีใครที่จะหลีกเลี่ยงกฎแห่งกรรมไปได้

*เหมือนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เมื่อครั้งพระลัมมา-
ลัมพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสปะ ในครั้งนั้นมีพระภิกษุรูปหนึ่ง
อยู่ในอาวาสประจำหมู่บ้าน เป็นผู้เรียบบร้อย มีศีล หมั่นบำเพ็ญ
ภาวนาโดยมีกุฎุมพีท่านหนึ่งเป็นอุปัฏฐาก สมัยนั้นมีพระชินาสพ
องค์หนึ่งอาศัยอยู่ในป่าหิมพานต์ ต้องการที่จะเปลี่ยนบรรยากาศ
การบำเพ็ญเพียร จึงออกจากป่า ได้จาริกมาถึงบ้านที่อยู่ของ
กุฎุมพีผู้เป็นอุปัฏฐากภิกษุรูปนั้น

ฝ่ายกุฎุมพีครั้นเห็นพระเถระ ที่มีผิวพรรณวรรณะผ่องใส
ก็เกิดความเลื่อมใส จึงรับบาตร นิมนต์เข้าไปในบ้าน ประเคน
ภัตตาหารโดยเคารพ หลังจากทีพระเถระฉันเสร็จแล้ว ท่านก็
แสดงสัมโมทนียคาถาที่ไพเราะ แล้วกุฎุมพีก็ไหว้พระเถระ
กล่าวนิมนต์ว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ นิมนต์พระคุณเจ้าไป

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๓

สู่วิหารใกล้บ้านของพระหมก่อนเกิด เวลาเย็น พวกพระหมจะ
ไปเยี่ยม นำน้ำปานะไปถวาย”

พระเถระจึงไปสู่วิหารตามคำนิมนต์ของอุปัชฌาย์ เมื่อไป
ถึง ท่านก็นมัสการท่านเจ้าอาวาส ทักทายปราศรัยกันแล้ว จึง
นั่งสนทนากัน ท่านเจ้าอาวาสทำปฏิสันถารกับพระเถระ ถามว่า
“ผู้มีอายุ ท่านได้รับภัตตาหารแล้วหรือ” พระเถระตอบว่า “ได้
แล้วครับ” “ท่านได้ที่ไหนเล่า” พระเถระก็ตอบว่า “ได้ที่เรือน
กุฎุมพีใกล้ๆ วิหารนี้แหละ” ครั้นบอกอย่างนั้นแล้วก็ถามถึง
เสนาสนะอันควรของตน แล้วจัดแจงปิดกวาดเสนาสนะ เก็บ
บาตรจีวรไว้เรียบร้อย นั่งทำภาวนาด้วยความสุขในโลกุตตรมาน-
สมาบัติ

ครั้นเวลาเย็น กุฎุมพีให้คนถือพวงดอกไม้และน้ำมันเติม
ประทีปไปสู่วิหาร นมัสการพระเถระเจ้าอาวาส แล้วถามหา
พระอาคันตุกะ เมื่อทราบแล้วก็เข้าไปนมัสการและฟังธรรมิกถา
จนถึงค่ำ จึงบูชาพระเจดีย์และต้นโพธิ์ จุดประทีปสว่างไสว
นิมนต์ภิกษุทั้งสองรูปให้รับบาตรในวันรุ่งขึ้น แล้วตนก็กราบ
ลากลับไป

ฝ่ายพระเถระผู้เป็นเจ้าอาวาสท่านยังเป็นปุถุชนอยู่
จิตใจก็เกิดความคิดที่ไม่น่าจะเกิด คิดว่ากุฎุมพีนี้ถูกพระอาคันตุกะ

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๔

ยุให้แตกกับเราเสียแล้ว ถ้าหากเธออยู่ในวิหารนี้ กุฎุมพีคงจะ
เลิกเลื่อมใสเรา จึงเกิดความไม่พอใจในพระเถระอรหันต์ คิดว่า
เราไม่ควรให้เธออยู่ในวิหารนี้ เมื่อถึงเวลาพระเถระมาปรนนิบัติ
ก็ไม่พูดด้วย พระเถระผู้ชีณาสพทราบวาระจิตของภิกษุผู้เป็น
เจ้าอาวาส แล้วคำนึงว่า พระเถระนี้ไม่ได้ทราบถึงการที่เราจัด
อาสวะสิ้นแล้ว ไม่มีความห่วงใยในตระกูล ในลาภ แล้วท่านก็
กลับไปที่อยู่ของตน นั่งเข้านิโรธสมาบัติอย่างมีความสุข

วันรุ่งขึ้น ท่านเจ้าอาวาสก็ตีระฆังด้วยหลังเล็บ เคาะ
ประตูดังเล็บ แล้วไปสู่เรือนของกุฎุมพี กุฎุมพีรับบาตร นิมนต์
ให้นั่งเหนืออาสนะที่ปูลาดไว้ ถามว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ พระ-
อาคันตุกะเถระไปไหนเสียเล่า” ท่านเจ้าอาวาสตอบว่า “อาตมา
ไม่ทราบความประพฤติของพระอาคันตุกะ อาตมาได้ตีระฆัง
เคาะประตู ก็ไม่สามารถปลุกให้ตื่นได้ สงสัยเมื่อวานฉันโภชนะ
อันประณีตในเรือนของคุณแล้ว คงอิมอยู่จนวันนี้ บัดนี้ยังนอน
หลับอยู่มั่ง”

ฝ่ายพระเถระผู้ชีณาสพ เมื่อถึงเวลาก็ชำระสรีระแล้ว
ทรงบาตรจีวร เหาะไปศึกษาจารในที่อื่น ส่วนกุฎุมพีนิมนต์
พระเถระเจ้าอาวาสให้ฉันข้าวปายาสที่ปรุงด้วยเนยใส น้ำผึ้ง
น้ำตาล กรวดแล้ว ก็รมบาตรด้วยของหอม ใส่ข้าวปายาสจนเต็ม

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๕

แล้วกล่าวว่า “ข้าแต่ท่านผู้เจริญ พระเถระนั้นเห็นจะเหน็ดเหนื่อย
เมื่อยล้า ขอพระคุณเจ้าจงนำข้าวปายาสนี้ถวายท่านด้วยเถิด”
พระเถระเจ้าอวาสารับบาตรด้วยความจำใจ เดินไปก็คิดไปด้วย
ความริษยาว่า ถ้าภิกษุนั้นได้ฉันข้าวปายาสนี้ เดี่ยวก็คงติดใจ
เมื่อเราจะจับคอดูดลากออกจากกุฏิเห็นจะไม่ไป ถ้าหากเราให้
ข้าวปายาสนี้แก่คนอื่น เดี่ยวความจะแตก ถ้าเพี้ยงลงในแม่น้ำ
เนยใสก็จะลอยให้เห็น หากทิ้งบนแผ่นดิน ผุ้งกาจะรุมกันกิน
ความจะแตกอีกเหมือนกัน เราควรทิ้งข้าวปายาสนี้ที่ไหนดีหนอ”

ครั้นเดินผ่านนาที่ไฟกำลังไหม้อยู่ ก็คุ้มถ่านขึ้น แล้วเท
ข้าวปายาสลงไป จัดแจงกลบด้วยก้อนถ่านเสร็จเรียบร้อยแล้ว
จึงเดินกลับวิหาร เมื่อไม่เห็นภิกษุอาคันตุกะจึงได้สติ คิดได้ว่า
ตายแล้ว เราทำกรรมหนักเสียแล้ว ภิกษุนั้นคงจักเป็นพระชินาสพ
ถึงรู้อัธยาศัยของเราแล้วไปเสียที่อื่นเป็นแน่ โอ เพราะท้องเป็น
เหตุ เราทำกรรมอันไม่สมควรเลย ทันใดนั้นความเสียใจอย่าง
ใหญ่หลวงก็เกิดขึ้นแก่ภิกษุนั้น กรรมที่ทำกับพระผู้ทรงคุณวิเศษ
ได้ให้ผลในวันนั้นทีเดียว คือเกิดความเร่าร้อนอยู่ตลอดเวลา
อยู่มาไม่นาน ก็ตายไปบังเกิดในมหานรก

ภิกษุนั้นตกนรกหมกไหม้อยู่หลายแสนปี เศษของผล
กรรมยังนำไปเกิดเป็นยักษ์ถึง ๕๐๐ ชาติ ไม่เคยได้กินอาหาร

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๖

อิมท้องสักวันเดียวจนถึงวันจะตาย จึงได้กินอิม คือได้กินรกคน
อิมท้องอยู่วันหนึ่ง ถัดจากเกิดเป็นยักษ์ ก็ไปเกิดเป็นสุนัข ๕๐๐
ชาติ แม้เมื่อเกิดเป็นสุนัข จะได้กินรากอิมท้องวันเดียวในวัน
สุดท้ายของชีวิตเท่านั้น

จติจากเป็นสุนัข ก็มาเกิดในตระกูลคนเข้ญใจตระกูล
หนึ่งในแคว้นกาลลี มีนามว่า มิตตพินทุกะ นับตั้งแต่วันที่เกิดมา
ตระกูลก็ยิ่งยากจนหนักลงไปอีก แม้แต่น้ำและปลายข้าวครึ่ง
ท้องก็ไม่เคยได้ ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ของเขาไม่สามารถจะทนทุกข์
อันเกิดแต่ความอดอยากได้ จึงพูดว่า “ลูกเอ๋ย เจ้าจงไปหากินเอง
เถิด” เมื่อมิตตพินทุกะไม่มีที่พักอาศัย ก็ท่องเที่ยวไปจนถึงเมือง
พาราณสี

ในสมัยนั้น พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นอาจารย์
ทิตาปาโมกข์สอนศิลปะแก่มาณพ ๕๐๐ สมัยนั้นชาวเมือง
พาราณสีให้ทุนศึกษาแก่คนเข้ญใจ ให้มีโอกาศศึกษาศิลปะ
เด็กคนนี้จึงมีโอกาศได้ศึกษาศิลปะ แต่ด้วยความเป็นเด็กที่
หยาบกระด้าง ไม่อยู่ในโอวาท เทียวชกต่อยเกะกะไปทั่ว
แม้พระโพธิสัตว์จะตักเตือนสั่งสอนก็ไม่เชื่อฟัง เมื่อเจริญเติบโต
ขึ้นจึงเป็นคนโง่เขลา วันหนึ่ง เขาหนีเที่ยวไปถึงหมู่บ้านชายแดน
ตำบลหนึ่ง ได้รับจ้างเป็นคนส่งข่าวให้ชาวบ้านเลี้ยงชีวิต และได้

กระแสแห่งกรรม (๑)

๔๕๓

หญิงเขี้ยวใจคนหนึ่งในหมู่บ้านนั้นมาเป็นภรรยา อยู่ด้วยกันจนมีลูก ๒ คน แต่ด้วยกรรมเก่าของมิตตพินทุกะเป็นต้นเหตุให้พวกชาวบ้านชายแดนถูกราชทัณฑ์ถึง ๗ ครั้ง ไฟไหม้บ้าน ๗ หน บ่อน้ำพังอีก ๗ ครั้ง

เราจะเห็นว่า กฎแห่งกรรมไม่ได้ยกเว้นใครเลย ผู้ที่ทำการกรรมไม่ว่าจะเป็นสมณะหรือฆราวาส ย่อมเป็นผู้ที่รับผลของกรรมนั้น และให้ผลอย่างต่อเนื่องยาวนานจนน่าเบื่อหน่ายเหมือนเรื่องที่หลวงพ่อเล่าค้างเอาไว้ ดังนั้นคนที่สร้างกรรมที่เป็นบาปอกุศลนั้น ไม่เพียงแต่จะทำตนให้เดือดร้อน ยังก่อให้เกิดผลกระทบกับผู้ที่อยู่รอบข้าง จนไม่สามารถที่จะทนกระแสแห่งกรรมที่เป็นบาปนั้นได้ จึงต้องระเห็จระเห่ร้อนชดใช้กรรมต่อไป เมื่อทราบอย่างนี้แล้วก็ให้ตั้งใจที่จะสร้างแต่กรรมดี สร้างบุญบารมีให้มากๆ

๕๐

ก ระ แ ส แ ท้ ง ก ร ร ม

(๒)

ภิกษุทั้งหลาย โลกคติสสะผู้นี้ ได้ประกอบกรรมคือ
ความเป็นผู้มีลาภน้อย และความเป็นผู้ได้อริยธรรมของตน
ด้วยตนเอง เนื่องด้วยครั้งก่อนเธอกระทำอันตรายลาภของผู้อื่น
จึงเป็นผู้มีลาภน้อย แต่เป็นผู้บรรลุอริยธรรมได้ด้วยผลที่
บำเพ็ญวิปัสสนา คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๐

เวลาในโลกมนุษย์นี้ผ่านไปอย่างรวดเร็ว ประเดี๋ยววัน ประเดี๋ยวคืน เวลาที่ผ่านไปไม่ผ่านไปเปล่า ได้นำเอาความแก่ชรา ความเสื่อมแห่งสังขารให้เกิดขึ้นกับตัวของเรา ชีวิตของนักสร้างบารมีนั้นรู้ความจริงในข้อนี้ ย่อมไม่ปล่อยให้สังขารเสื่อมไปเปล่า แต่จะเก็บเกี่ยวเอาบุญไปพร้อมๆ กับเวลาที่ผ่านไป ยิ่งแก่ก็ยิ่งแก่บุญแก่บารมี บุญในตัวก็เพิ่มขึ้นทุกๆ วัน การใช้ชีวิตให้ผ่านไปอย่างนี้ ได้ชื่อว่าเป็นชีวิตของผู้ที่ไม่ประมาท

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏ อรรถกถา โลกษชาดก ความว่า

“ภิกษุทั้งหลาย โลกษติสสะผู้นี้ ได้ประกอบกรรมคือ ความเป็นผู้มีลาภน้อย และความเป็นผู้ได้อริยธรรมของตน ด้วยตนเอง เนื่องด้วยครั้งก่อนเธอกระทำอันตรายลาภของผู้อื่น จึงเป็นผู้มีลาภน้อย แต่เป็นผู้บรรลุอริยธรรมได้ด้วยผลที่บำเพ็ญวิปัสสนา คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา”

กรรมไม่เพียงแต่ทำตนเองให้เดือดร้อนเท่านั้น ยังทำให้ญาติสนิทมิตรสหายที่อยู่ใกล้เคียงต้องได้รับผลกระทบแห่งกระแสกรรมนั้นไปด้วย ในวันที่หลวงพ่อบอกเล่าต่อจากคราวที่แล้ว ภายหลังที่มีตตพินทุกะอาศัยอยู่ที่หมู่บ้านชายแดน ทำให้หมู่บ้านนั้นถูกราชทัณฑ์ถึง ๗ ครั้ง ไฟไหม้ ๗ หน บ่อน้ำที่อาศัยดื่มกัน ทั้งหมู่บ้านพังทลายอีกถึง ๗ ครั้ง ทำให้เกิดความเดือดร้อนไปทั่ว

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๑

*พวกชาวบ้านทั้งหลายจึงปรึกษากันว่า เมื่อก่อนไม่มีนาย-
มิตตพินทุกะ พวกเราไม่เคยมีเรื่องเดือดร้อนอย่างนี้เลย
จึงตกลงช่วยกันรุมตีขับไล่เขาออกจากหมู่บ้าน มิตตพินทุกะจึง
หอบหัวลูก ๒ คน และภรรยาไปอยู่ที่อื่น เดินผ่านเข้าไปสู่ตงที่
อมนุษย์อาศัยอยู่ ถูกพวกอมนุษย์รุมกันจับลูกและภรรยา
ของเขาฆ่ากินเสีย ตัวเขาเองหนีรอดไปได้อย่างหวุดหวิด เขาได้
ท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ จนถึงท่าเรือแห่งหนึ่ง ในวันที่เขาปล่อยเรือ
ลงทะเล ได้สมัครเป็นกะลาสีลงเรือไป

เรือแล่นไปในสมุทรได้ ๗ วัน จู่ๆ เรือก็หยุดอยู่กลางทะเล
เหมือนมีใครมาอุดตมอไว้ ชาวเรือเหล่านั้นพากันจับสลากหา
บุคคลกาลกิณี สลากกาลกิณีก็ตกมาถึงมิตตพินทุกะคนเดียวถึง
๗ ครั้ง ชาวเรือจึงลงมติจับเขาโยนแพไม้ไผ่ไป เมื่อจับมิตตพินทุกะ
โยนลงทะเลแล้ว เรือก็แล่นต่อไปได้อย่างสบาย มิตตพินทุกะ
นอนบนแพลอยไปกลางทะเล กระนั้นก็ยังพอมิบุญเก่าที่เคย
รักษาศีลในศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่บ้าง
บุญจึงส่งผลให้พบกับเทพธิดา ๔ นาง ที่อยู่ในวิมานแก้วผลึก
หลังหนึ่งในทะเล เสวยสุขสำราญอยู่กับพวกเวมานิกเปรัตตลอด
๗ วัน ซึ่งเป็นช่วงที่พวกนางกำลังเสวยสุขในอัทภพที่ดูเหมือน

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๒

เทพธิดา แต่หลังจากนั้น พวกนางก็ต้องกลายเป็นเปรตผู้นำ
เกลียดน่ากลัว

เมื่อพวกนางจะต้องไปเสวยทุกข์ก็ลั้งมิตตพินทุกะให้รออยู่
ที่นี่ อย่าไปไหนเพื่อจะได้เสวยสุขร่วมกันอีก พวกนางขอไปทำธุระ
๗ วัน แต่มิตตพินทุกะไม่เชื่อ ได้ลงนอนบนแพไม้ไผ่ล่องลอยต่อ
ไป จนได้เทพธิดา ๘ นางในวิมานเงิน เทพธิดาเหล่านั้นก็เป็น
เปรตมีวิมานเช่นเดียวกัน พอได้เสวยสุขกับนางครบ ๗ วัน
ก็ลอยแพต่อไป ได้เทพธิดา ๑๖ นางในวิมานแก้วมณี แล้ว
ลอยแพต่อไปอีกก็ได้เทพธิดา ๓๒ นางในวิมานทอง เขาไม่ฟัง
คำของเทพธิดาเหล่านั้น ได้แต่ลอยแพต่อไปเรื่อยๆ จนไปถึง
เมืองยักษ์เมืองหนึ่งอยู่ในระหว่างเกาะ

ในเมืองนั้น มียักษ์ฉนิตนหนึ่งแปลงกายเป็นแม่แพะ
คอยจับเหยื่อที่พลัดหลงเข้ามา มิตตพินทุกะไม่ทราบว่ามีแม่แพะ
เป็นยักษ์ฉนิตน คิดแต่จะกินเนื้อแพะ จึงกระโดดจับเท้าของแพะ
นางยักษ์ก็ยกมิตตพินทุกะขึ้นสลัดไปด้วยอำนาจของยักษ์
มิตตพินทุกะถูกนางยักษ์สลัดข้ามทะเลไปตกที่พุ่มไม้หนามพุ่มหนึ่ง
ข้างคูเมืองพาราณสี ซึ่งขณะนั้นได้มีฝูงแพะของพระราชารักษา
อยู่บริเวณนั้นพอดี ฝูงแพะนั้นมีคนเลี้ยงแพะชุ่มอยู่ เพื่อจับหัว
ขโมยที่ได้ขโมยแพะของพระราชารักษาไปหลายตัว

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๓

มิตตพินทุกะเห็นแม่แพะเหล่านั้น ก็กระโดดจับเท้าแพะด้วยความคิดว่า เราจับแม่แพะตัวหนึ่งในเกาะแห่งหนึ่ง ได้ถูกมันติดกระเด็นมาตกถึงที่นี่ คราวนี้ถ้าเราจับเท้าแม่แพะตัวนี้ มันคงติดเรากระเด็นกลับไปถึงวิมานของเทพธิดากลางทะเลดังก่อน เมื่อแม่แพะถูกจับเท่านั้นแหละ ก็ร้องเอ็ดอึง พวกคนเลี้ยงแพะก็พากันกรูเข้ามาล้อมล้อมแล้วจับมัดพาเขาไปสู่พระราชวังเพื่อให้ทางการสำเร็จโทษ

ในขณะนั้น พระโพธิสัตว์แวดล้อมไปด้วยมาณพ ๕๐๐ ออกจากเมืองไปอาบน้ำ เห็นมิตตพินทุกะก็จำได้ จึงเข้าไปสอบถามเมื่อทราบเรื่อง ก็ขอร้องให้ปล่อยเขาไป เมื่อคนเลี้ยงแพะปล่อยแล้ว พระโพธิสัตว์ได้ถามว่า ตลอดเวลาที่หายหน้าไปนั้น ไปอยู่ที่ไหนมา มิตตพินทุกะก็เล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟัง พระโพธิสัตว์จึงกล่าวว่า “คนที่ไม่กระทำตามถ้อยคำของผู้ที่หวังดี ย่อมประสบทุกข์อย่างนี้” หลังจากนั้น มิตตพินทุกะก็ไปตามยถากรรม

จนกระทั่งสมัยพุทธกาล เขาได้ถือปฏิสนธิในท้องของหญิงชาวประมงคนหนึ่ง ณ หมู่บ้านชาวประมง ซึ่งอยู่ร่วมกันถึงพันครอบครัว ในแคว้นโกศล ในวันที่เขาเกิด ชาวประมงทั้งพันครอบครัวพากันถือช้ายเที่ยวหาปลาจนทั่วลำน้ำบ่อบึง ไม่ได้แม้แต่ปลาตัวเล็กๆ ลักตัวหนึ่ง ตอนอยู่ในท้องมารดา หมู่บ้าน

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๔

ถูกไฟไหม้ ๗ ครั้ง แถมยังถูกพระราชอาชญาปรับสินไหมอีก ๗ ครั้ง ชาวประมงจึงสืบทอดันเหตุ เมื่อพบก็พากันขับไล่ออกไป แต่บุญผู้จะได้บรรลุลอรหัตผล ใครก็ไม่อาจทำลายได้ คอยปกป้องรักษาให้อยู่รอดจนกระทั่งตลอด เมื่อเขาวิ่งเล่นได้ มารดาก็เอากะโล่ดินเผาใบหนึ่งใส่มือให้ แล้วพูดว่า “ลูกเอ๋ย ไม่ใช่แม่ไม่รักลูก แต่แม่ไม่สามารถที่จะเลี้ยงเจ้าได้ เจ้าจงไปตามทางของเจ้าเถิด”

จำเดิมแต่นั้นมา เขาอยู่อย่างเดี๋ยวเดียว เทียวหากินไปตามประสา ไม่ได้อาบน้ำทำความสะอาดร่างกาย ดูแล้วเหมือนปีศาจคลุกฝุ่น จนอายุครบ ๗ ขวบ พระธรรมเสนาบดีสารีบุตร ขณะที่บิณฑบาตอยู่ในเมืองเห็นเขาแล้วรำพึงว่า “เด็กคนนี้น่าสงสารนัก” จึงให้ชองกิน แล้วพาเด็กไปที่วิหาร ให้อาบน้ำด้วยตนเอง จากนั้นก็ให้บรรพชา จนอายุครบจึงให้อุปสมบท โดยมีนามว่า โลกติสสเถระ ท่านเป็นพระมีลาภน้อย

แม้ตอนที่พระราชโกลสถวายอสทิสทาน ท่านก็ไม่เคยได้ฉันทเต็มท้อง ได้ขบฉันเพียงแค่ว่าประทังชีวิตไปได้เท่านั้น เพราะเมื่อใครใส่บาตรท่านเพียงข้าวต้มกระวยเดียว บาตรก็เหมือนเต็มเสมอขอบบาตรแล้ว จึงทำให้ไม่มีใครใส่บาตรท่านต่อ แม้กระทั่งท่านได้บรรลุลุทธิธรรมเป็นพระอรหันต์ ก็ยังคงมีลาภน้อย และในวันสุดท้ายของชีวิต พระธรรมเสนาบดีรู้ถึงการปริ-

กระแสแห่งกรรม (๒)

๔๖๕

นิพพานของท่าน ประารถนาจะ让您ฉันฉิมลัทธิจึ่งพาเข้าไป
บิณฑบาตในเมืองสาวัตถี แต่เพราะพาท่านไปด้วยบิณฑบาต
แม้ลัทธิน้อยก็ไม่ได้ พระเถระจึงให้ท่านกลับไปนั่งคอกที่โรงฉัน
พอส่งท่านกลับไปเท่านั้น พระเถระก็ถูกชาวเมืองนิมนต์ให้ฉันฉิม
ภัตตาหาร พระเถระก็ส่งอาหารที่ได้ฉันไปถวายพระโลกติสสะ
โดยกำชับซ้ำแล้วซ้ำอีกหลายครั้ง แต่ก็ถูกกระแสกรรมของพระ-
โลกติสสะบัง ทำให้ผู้ที่นำภัตตาหารไปให้ลัทธิท่านไป พวกกันกินเสียเอง

เมื่อพระเถระทราบจึงไปสู่พระราชวังของพระเจ้าโกศล
พระราชารับสั่งให้รับบาตรของพระเถระ รับสั่งให้ถวายของหวาน
๔ อย่าง จนเต็มบาตร เมื่อพระเถระรับบาตรกลับไปถึง จึงเรียก
พระโลกติสสะเถระว่า “มาเถิดติสสะ ท่านจงฉันของหวาน ๔
อย่างนี้เถิด ผมจะยืนประคองบาตรไว้ ท่านจงนั่งฉันเถิด
หากผมปล่อยบาตรจากมือ ในบาตรจะไม่มีอะไรให้ท่านฉันเลย”
เมื่อพระอัครสาวกประคองถือบาตรไว้ให้ ท่านจึงนั่งฉันของหวาน
๔ อย่าง ของหวาน ๔ อย่างนั้นไม่ถึงความหมดสิ้นด้วยกำลัง
ฤทธิ์ของพระเถระ พระโลกติสสะเถระได้ฉันฉิมในวันสุดท้าย
ของชีวิตเพราะอาศัยบุญของพระสารีบุตร และในวันนั้นเอง
ท่านก็ปรินิพพานด้วยอนุภาติเสสนิพพาน

เราจะเห็นว่า กระแสกรรมนี้มีอำนาจมาก มีวิบาก

กระแสดังกล่าว (๒)

๔๖๖

ติดตามตัวเราไปทุกหนแห่ง คอยบั่นทอนให้ชีวิตเราประสบแต่
สิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดข้อง การสั่งสมบุญบารมีเพียงอย่างเดียว
เท่านั้น ที่จะเกื้อกูลต่อชีวิตให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นจงตระหนักให้ดี
อย่าประมาทในการใช้ชีวิตในสังสารวัฏ กฎแห่งกรรมเป็นสิ่งที่
ไม่มีข้อยกเว้นให้กับใครทั้งสิ้น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะยิ่งใหญ่
มีอำนาจศรัทธาดีสักเพียงไรก็ตาม ต้องอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม
ทั้งสิ้น ไม่มีใครที่หนีกฎอันศักดิ์สิทธิ์นี้ไปได้ ฉะนั้นต้องตั้งใจ
สั่งสมบุญให้เต็มที่ ชีวิตเราจะได้รับรื่น มีบุญกุศลเกื้อกูลตลอดไป

วิถีเตรียมตัวตาย

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจบุคคลบางคนในโลกนี้ ด้วยใจอย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และ ขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกจักบังเกิดใน หมู่มนุษย์ โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกบังเกิดแล้วในหมู่มนุษย์ เสวยสุขเวทนา เป็นอันมาก ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๖๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า และพระอรหันต์ทั้งหลาย ท่านเป็นต้นบุญต้นแบบเป็นผู้ถึงฝั่งแห่งอมตมหานิพพานแล้ว ท่านได้สละยกันตบรมสุข สุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์มาเจือปนเลย เพราะท่านได้บรรลุวัตถุประสงค์ของชีวิตแล้ว ไม่ต้องย้อนกลับมาเวียนวายเป็นทุกข์อีกต่อไป พวกเราทั้งหลาย ก็ควรดำเนินตามรอยบาทพระศาสดา และท่านผู้รู้เหล่านั้น จะได้ไม่ต้องทนทุกข์ทรมานในสังสารวัฏอีก การฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นหนทางลัดที่ลัดสุดสู่อายตน์นิพพาน เป็นการเพิ่มเติมความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ชัดเกลากิเลสอาสวะให้เบาบางจนกระทั่งหมดสิ้นไปในที่สุด

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มหาสีหนาทสูตร ว่า

“ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจบุคคลบางคนในโลกนี้ ด้วยใจอย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติอย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกจักบังเกิดในหมู่มนุษย์ โดยสมัยต่อมา เราย่อมเห็นบุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตกบังเกิดแล้วในหมู่มนุษย์ สบายสุขเวทนาเป็นอันมาก ด้วยทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์

ดูก่อนสารีบุตร เปรียบเหมือนต้นไม้เกิดในพื้นที่อันเสมอ

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๐

มีใบอ่อนและใบแก่อันหนา มีเงาหนาทึบ ลำดับนั้น บุรุษผู้มี
ตัวอันความร้อนแผดเผา ครอบงำ เหน็ดเหนื่อย สะทกสะท้าน
ทิวกระหาย มุ่งมาสู่ต้นไม้ที่นั่นแหละ โดยมรรคาสายเดียว
บุรุษผู้มีจักขุเห็นเขาแล้ว พึงกล่าวอย่างนี้ว่า บุรุษนี้ปฏิบัติ
อย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนี้ จักมาถึงต้นไม้
นี้ทีเดียว โดยสมัยต่อมา บุรุษผู้มีจักขุนี้ พึงเห็นเขานั่ง
หรือนอนในเงาต้นไม้ที่นั่น เสวยสุขเวทนาเป็นอันมาก แม้ฉันใด

ดูก่อนสารีบุตร เราย่อมกำหนดรู้ใจบุคคลบางคนใน
โลกนี้ด้วยใจ ฉะนั้น เหมือนกันแล อย่างนี้ว่า บุคคลนี้ปฏิบัติ
อย่างนั้น ดำเนินอย่างนั้น และขึ้นสู่หนทางนั้น เบื้องหน้าแต่
ตายเพราะกายแตก จักบังเกิดในหมู่มนุษย์ โดยสมัยต่อมา
เราย่อมเห็นบุคคลนั้น เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก
บังเกิดแล้วในหมู่มนุษย์ เสวยสุขเวทนาเป็นอันมาก ด้วย
ทิพยจักขุอันบริสุทธิ์ ล่วงจักขุของมนุษย์”

นี่เป็นพุทธวจนะที่ยืนยันเรื่องการไปเกิดมาเกิดของมนุษย์
ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงรู้แจ้งเห็นจริงด้วยพุทธญาณของ
พระองค์เอง แต่ถึงแม้พระพุทธองค์จะทรงรู้ชัดถึงการจุติและ
อุบัติของสรรพสัตว์เหล่านั้น และทรงเห็นกลไกของกฎแห่งกรรม
พระองค์ก็ไม่อาจที่จะแก้ไขเรื่องของกฎแห่งกรรมของสัตว์เหล่านั้น
ได้ ได้แต่ทรงชี้บอกวิธีการปิดอบายและเปิดสวรรค์ นิพพานให้

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๑

เท่านั้น ที่เรียกว่า อุกขาตารโ ตถาคตา คือพระตถาคตเจ้าทั้งหลาย ได้แต่ทรงบอกว่า นี่คือเส้นทางที่จะไปสู่อบายภูมิ ๔ ไม่ควรทำ ควรเว้นเสีย นี่คือทางที่จะให้ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ หรือทางไปสู่สวรรค์ หรือทางแห่งความ หลุดพ้นไปสู่อายตนิพพาน ควรปฏิบัติและทำให้มาก ส่วนผู้ฟังจะปฏิบัติตามหรือไม่ก็เป็นอีก เรื่องหนึ่ง พระพุทธองค์ไม่เคยบังคับให้ใครเชื่อหรือบังคับให้ใคร ปฏิบัติตาม ผู้ใดมีศรัทธาก็จงเดินตามมา

ชีวิตในสัมปรายภพจะเป็นอย่างไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับ ตัวเราเองเท่านั้น เราจะไปเกิดในอบายภูมิหรือสุคติภูมิก็ไม่ จำเป็นต้องให้ใครมาคอยกำกับ เพราะเราทำกรรมใดไว้ ก็ต้อง ไปรับผลของกรรมนั้นอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตาม ก่อนที่พวกเรา จะได้ศึกษาปฏิบัติที่จะให้ได้เวียนเกิดในสองภูมิ คือ มนุษย์ และเทวโลก มีตัวอย่างการตอบปัญหาของพระพุทธเจ้า เกี่ยวกับทางไปเกิดของมนุษย์ มาเล่าให้ฟังเป็นเครื่องประเทือง สติปัญญากัน

*สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่ป่าวาริภ-
อัมพวัน ใกล้เมืองนาลันทา ผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งซึ่งมีนามว่า
อลิพันธกบุตร ได้ไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า แล้วทูลถามถึงปัญหา

---

*มก. เล่ม ๒๙ หน้า ๑๘๙

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๒

ที่ตนสงสัยอยู่ในใจมานานว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พวกพราหมณ์ชาวปัจฉาภุมิ มีคณโฑน้ำติดตัว ประดับพวงมาลัยสาหร่าย อาบน้ำทุกเช้าเย็น บำเรอไฟ พวกพราหมณ์เหล่านั้นประกาศตนว่า สามารถยังสัตว์ที่ตายแล้วให้ฟื้นขึ้นมาได้ และชักชวนให้ไปสวรรค์ได้ ก็พระองค์เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า สามารถที่จะทำให้สัตว์โลกทั้งหมด ซึ่งได้ตายไปแล้วนั้น ให้เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ได้หรือไม่ พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนคามณีผู้ใหญ่บ้าน ถ้าเช่นนั้น เราจักย้อนถามท่านในกรณีนี้ก่อน ท่านจงพยากรณ์ไปตามแต่ท่านจะเห็นสมควรเถิด คือว่า มีบุรุษคนหนึ่งในโลก เป็นคนฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ พูดเพ้อเจ้อ มากไปด้วยยอภิชฌา มีจิตพยาบาท มีความเห็นผิด หมุ่มหาชนมาประชุมแล้ว พวกเขาสวดวิงวอนประณมมือเดินเวียนประทักษิณรอบบุคคลนั้นว่า ขอให้บุรุษนี้เมื่อตายไปจงเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ด้วยเถิด อย่าได้ตกไปในอบายภูมิเลย

ดูก่อนผู้ใหญ่บ้าน บุรุษนั้นเมื่อตายไปแล้ว จะพึงเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะเหตุแห่งการสวดวิงวอน หรือเพราะเหตุแห่งการประณมมือเดินเวียนรอบได้บ้างหรือไม่” “หามิได้

วิธีเตรียมตัวตาย

๕๖๓

พระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาจึงตรัสถามต่อไปว่า “ดูก่อนคามณี เปรียบเหมือนบุรุษคนหนึ่ง โยนก้อนหินหนักใหญ่ลงในห้วงน้ำลึก หม่อมหาชนฟังมาประชุม แล้วพากันสวดวิงวอนสรรเสริญ ประนมมือเดินเวียนรอบในที่นั้นพร้อมกับกล่าวอ้อนวอน ๓ ครั้งว่า ขอก้อนหินจงไหลขึ้นมาเถิด ท่านเห็นว่าก้อนหินนั้นฟังไหลขึ้นมา ฟังลอยขึ้นมา เพราะเหตุแห่งการสวดวิงวอน หรือเพราะเหตุ แห่งการประนมมือเดินเวียนรอบ ดังนี้ได้บ้างหรือไม่”

ผู้ใหญ่บ้านได้กราบทูลตามความเข้าใจว่า “หามีได้ พระเจ้าข้า” แล้วก็ตั้งใจฟังต่อด้วยความอยากรู้ พระพุทธองค์ ตรัสถามต่อว่า “ดูก่อนคามณี ย่อมเป็นเช่นนั้นเหมือนกัน คือว่า มนุษย์คนใดฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พุดเท็จ พุด ส่อเสียด พุดคำหยาบ พุดเพ้อเจ้อ มากไปด้วยอภิชฌา มีจิต พยาบาท มีความเห็นผิด เมื่อตายไป ย่อมเป็นการยากที่จะพ้น จากอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

ดูก่อนคามณี มีบุคคลผู้หนึ่งเป็นคณจดเว้นจากปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิฉฉาจาร มุสาวาท ปิสุณวาจา ผรุสวาจา สัมผัสปลลาปะ ไม่มากไปด้วยอภิชฌา มีจิตไม่พยาบาท มีความ เห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม หม่อมหาชนฟังมาประชุม แล้วพากันสวดวิงวอนประนมมือเดินเวียนรอบบุคคลนั้นว่า

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๔

ขอให้ผู้ที่ตายไปแล้วนี้ จงเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ท่านคิดว่า บุคคลนั้น เมื่อตายไปแล้ว จะพึงเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก ตามความปรารถนาของมหาชนได้หรือไม่”

ผู้ใหญ่บ้านตอบอย่างฉะฉานว่า “หามิได้ พระเจ้าข้า ย่อมเป็นไปไม่ได้โดยเด็ดขาด” พระพุทธองค์จึงตรัสถามต่อไปว่า “ดูก่อนคามณี เปรียบเหมือนบุรุษคนหนึ่ง ลงไปในห้วงน้ำลึก ทูบหม้อเนยใสหรือหม้อน้ำมัน ก้อนกรวดหรือก้อนหินที่มีอยู่ในหม้อนั้นพึงจมลง เนยใสหรือน้ำมันที่มีอยู่ในหม้อนั้นพึงลอยขึ้น หม่อมมหาชนมาพากันสวดวิงวอนอยู่ที่ตรงนั้นว่า ขอเนยใสและน้ำมัน จงจมลงเหมือนก้อนหินเถิด ท่านเห็นว่า เนยใสและน้ำมันนั้นจะพึงจมลง เพราะเหตุแห่งการสวดวิงวอนของหม่อมมหาชนนั้นหรือไม่” ผู้ใหญ่บ้านทูลตอบว่า “หามิได้ พระเจ้าข้า”

เมื่อพระพุทธองค์ทรงเห็นว่า ผู้ใหญ่บ้านตอบยืนยันหนักแน่นเช่นนั้น จึงมีพุทธดำรัสต่อไปว่า “ดูก่อนคามณี ย่อมเป็นเช่นนั้นเหมือนกัน บุคคลใดประพฤติกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ คือ งดเว้นจากปาณาติบาต อทินนาทาน กาเมสุมิจฉาจาร มุสาวาท ปิสุณวาจา ผรุสวาจา สัมผัสปลลาปะ ไม่เป็นผู้มักไป ด้วยอภิชฌา มีจิตไม่พยาบาท มีความเห็นชอบ แม้มหาชนจะพากันสาปแช่งว่า ขอให้เขาเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๕

แต่ว่าบุคคลนั้น ย่อมต้องเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์โดยแท้ทีเดียว”

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสชี้แจงอย่างแจ่มแจ้งอย่างนี้แล้ว ผู้ใหญ่บ้านก็ได้กราบบังคมทูลด้วยความเลื่อมใสในดวงใจว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระธรรมเทศนาของพระองค์แจ่มแจ้งนัก พระธรรมเทศนาของพระองค์ไพเราะนัก” เมื่อชื่นชมพระบรมศาสดาดังแล้ว ก็มีใจผ่องแผ้ว ได้ปฏิญาณตนเป็นอุบาสก ผู้ถึงพระรัตนตรัยเป็นสรณะ ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมาจนตลอดชีวิต

เราจะเห็นว่า มนุษย์เราเมื่อตายไปแล้ว ไม่มีใครสามารถที่จะช่วยเหลือใครให้ไปสู่สรวงสวรรค์ได้ และไม่มีใครจะสาปแช่งใครให้ไปลงนรกหรือตกลงไปในอบายภูมิได้ อีกทั้งไม่มีใครสามารถที่จะบันดาลให้ใครกลับมาเกิดเป็นคนได้นอกจากกรรมที่ตนได้กระทำไว้เท่านั้น

ดังนั้น เมื่อเราปรารถนาอยากไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ก็ต้องรักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์ ให้มีเทวธรรมคือ ทิริ โอตตัมปะ และประพตติกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เมื่อประพตติธรรมอย่างนี้ได้สมบูรณ์ เราก็จะได้านิสงส์ใหญ่ เป็นการเตรียมตัวตายอย่างถูกหลักวิธี เราจะเป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมในทุกด้าน ทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ ททรัพย์สมบัติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข และมรรคผลนิพพาน ทั้งนี้ต้องทำทั้งทาน รักษา

วิธีเตรียมตัวตาย

๔๓๖

ศีลและเจริญภาวนาควบคู่กันไปด้วย เมื่อละโลกนี้ไปแล้ว ก็จะได้ไปเสวยสุขในสุคติโลกสวรรค์ เมื่อเราทราบหนทางไปสู่สวรรค์ รวมถึงวิธีการที่จะให้ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้ถึงพร้อมในทุกๆ ด้านแล้ว ก็ให้ทุกท่านหมั่นประพฤติธรรม มีศีล บริสุทธิ์บริบูรณ์และปฏิบัติธรรมกันให้เต็มที่ ให้ใช้สังขาร ร่างกายนี้สร้างบารมีทุกอนุวินาทีกันทุกคน

๕๒

เทพบุตรมาร

(๑)

บุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมถวายเป็นน้ำ เลือดฝ้าย ยานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พิง ที่อาศัย และสิ่งที่เป็นอุปกรณ์แก่ประทีป ให้เป็นทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาย่อมมุ่งหวังสิ่งที่ตนถวายเป็น โดยได้ศึกษามาว่า “พวกทวยเทพผู้สถิตอยู่ที่สวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี เป็นเทพที่มีอายุยืน มีวรรณะงดงามมาก เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข” ดังนี้แล้ว จึงตั้งจิตปรารถนาอย่างนี้ว่า “โอหนอ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ขอเราพึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งทวยเทพเหล่าปรนิมมิตวสวัตดีเถิด” เขาตั้งจิตนั้นไว้ อธิษฐานจิตไว้มั่น อบรมจิตอย่างนั้นโดยมิได้อบรมเพื่อคุณวิเศษเบื้องสูง อย่างนี้แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อเกิดในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตดี

เทพบุตรมาร (๑)

๔๓๕

ทุกชีวิตที่เกิดมา ไม่มีใครแม้แต่คนเดียว ที่ไม่ปรารถนาให้ตนเองมีความสุขและปลอดภัยจากอันตรายทั้งหลาย ทุกชีวิตอยากมีอายุยืนยาว และได้ใช้ชีวิตอยู่บนโลกนี้ด้วยความผาสุก แต่ใช้ว่าความปรารถนาของทุกคนจะสมหวังหมด มิใช่น้อยที่ปรารถนาให้ตนเองมีความสุข แต่กลับทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดทุกข์ เป็นอยู่ด้วยความประมาท ความสุขที่ตนปรารถนาจึงเป็นเพียงแค่ความเพ้อฝัน คล้ายกับพยัคฆ์แดงที่หาตัวตนแท้จริงไม่ได้ สุดท้ายเมื่อผลแห่งความประมาทมาถึง ชีวิตของคนเหล่านั้นจึงไม่อาจหลีกเลี่ยงจากความทุกข์ไปได้ ยิ่งถ้าไม่มีการเตรียมพร้อมมัวเพลิดเพลินในการใช้ชีวิตไปกับสิ่งไร้สาระ เมื่อถึงคราวละโลกไป ใครก็ช่วยไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราควรเตรียมตัวอย่างชาญฉลาด เป็นผู้ไม่ประมาทในการดำรงชีวิต ด้วยการหมั่นสั่งสมความดี และต้องหมั่นนั่งธรรมะฝึกฝนใจให้ใสบริสุทธิ์อยู่เสมอ

มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน สังคีตสูตร ความว่า

“บุคคลบางคนในโลกนี้ ย่อมถวายเป็นบูชา น้ำ เลื้อยฝ้ายานพาหนะ ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พัก ที่อาศัย และสิ่งที่เป็นอุปกรณ์แก่ประทีป ให้เป็นทานแก่สมณะหรือพราหมณ์ เขาย่อมมุ่งหวังสิ่งที่ตนถวายเป็นบูชา โดยได้ศึกษามาว่า “พวกทวยเทพผู้สถิตอยู่ที่สวรรค์ชั้นปรนิมมิตตสวรรค์ เป็นเทพที่มีอายุยืน มีวรรณะงดงามมาก เต็มเปี่ยมไป

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๐

ด้วยความสุข” ดังนี้แล้ว จึงตั้งจิตปรารถนาอย่างนี้ว่า “โอหนอ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ขอเราพึงเข้าถึงความเป็น สหายแห่งทวยเทพเหล่าปรนิมิตตวสวัตตีเถิด” เขาตั้งจิตนั้นไว้ อธิษฐานจิตไว้มั่น อบรมจิตอย่างนั้นโดยมิได้อบรมเพื่อคุณ วิเศษเบื้องสูง อย่างนี้แล้ว ย่อมเป็นไปเพื่อเกิดในสวรรค์ชั้น ปรนิมิตตวสวัตตี”

แรงอธิษฐานมีส่วนอย่างสำคัญ ที่จะทำให้ความปรารถนา ที่เราตั้งเอาไว้สำเร็จได้อย่างเป็นอัศจรรย์ ตามหลักกฎของการ กระทำ เราต่างทราบกันดีอยู่แล้วว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว กรรมทุกอย่างที่ได้ทำเอาไว้ จะต้องส่งผลสะท้อนมาถึงบุคคลนั้น ไม่วันใดก็วันหนึ่งอย่างแน่นอน แต่การทำบุญโดยไม่ได้อธิษฐาน กำกับเอาไว้ว่า “ให้มีกาย วาจา ใจ ที่บริสุทธิ์ และดำรงอยู่บน เส้นทางมรรคผลนิพพาน ไปตลอดทุกภพทุกชาติ” แม้บุญที่เคย ทำเอาไว้จะอำนวยผลให้ได้ไปเสวยสุข ในสุคติสวรรค์ชั้นสูงๆ ก็ยังสามารถเป็นผู้เห็นผิดจากทำนองคลองธรรมได้

ทราบใดที่ยังไม่ได้บรรลุเป็นพระอริยเจ้าผู้เที่ยงแท้ต่อ พระนิพพาน หากไม่อธิษฐานกำกับเอาไว้ ก็อาจถูกกระแสของ มารซึ่งเป็นธาตุธรรมฝ่ายดำเข้าแทรกได้ เหมือนดังเรื่องของ ท้าวปรนิมิตตวสวัตติมาร ผู้เคยปรารถนาพุทธภูมิ แต่ชาตินี้ถูก

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๑

อกุศลเข้าถึงจิต จึงหลงไปเป็นพวกมาร ซึ่งขณะนี้ก็ยังเสวยสุข อยู่ในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ

*เรื่องนี้เป็นที่ปรากฏอยู่ในปฐมสมโพธิกถา เป็นสิ่งที่เรา ได้ยินได้ฟังมาว่า สวรรค์ชั้นนี้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ เขต คือ ภาคเทพกับภาคมาร มีเขตแดนกันระหว่างเทพและมาร ต่างฝ่ายต่างเสวยสุขสมบัติ ณ ทิพยสถานวิมานของตนด้วยความสุขอันประณีตยิ่งกว่าสวรรค์ชั้นอื่นๆ เพราะเป็นสวรรค์ ชั้นสูงสุดในมงคลจักรวาล ส่วนในตำรับซึ่งเป็นภาคปฏิบัติจะเป็นอย่างไร มารโลกตั้งอยู่ตรงไหน รูปร่างหน้าตาของพญามาร เป็นอย่างไร เอาไว้เรียนรู้เมื่อเราปฏิบัติจนเข้าถึงพระธรรมกาย และได้ศึกษาวิชาธรรมกายกันแล้ว

ครั้งนี้ เราจะมาพูดกันเฉพาะในภาคปริยัติ ซึ่งถือว่ามี ตำรารองรับเอาไว้ ท่านอรรถกถาจารย์ได้กล่าวถึงสวรรค์ชั้นนี้ไว้ในตำรา โดยได้กล่าวถึงบรมโพธิสัตว์พระองค์หนึ่ง ซึ่งขณะนี้ ประทับอยู่ในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตติ บรมโพธิสัตว์พระองค์นี้ บารมียังไม่แก่กล้า จึงยังมีความเห็นที่ไม่สมบูรณ์ ยังมีกิเลสอยู่ บางครั้งก็เป็นมิฉฉาทิฏฐิ

---

*พระปฐมสมโพธิกถา (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส)

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๒

ทำวสวัตติมารนี้ได้สร้างบารมีมาหลายภพหลายชาติ ทั้งที่เป็นอุปบารมีและปรมัตถบารมี ตอนนี้อยู่ในช่วงกำลังบ่มบารมีเป็นพระโพธิสัตว์อยู่ ในเรื่องของท่านที่เป็นปรมัตถบารมี ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก คือ ในยุคสมัยของพระพุทธเจ้า พระนามว่า กัสสปะ ท่านผู้นี้ได้เกิดเป็นอำมาตย์ชื่อว่า โปธิดำรงตำแหน่งอัครมหาเสนาบดีของพระเจ้ากิงกิลสมหาราช

พระราชาก็เป็นผู้มีพระทัยเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนา แต่ลัทธิยังไม่บริบูรณ์ ดังเช่น วันหนึ่งพระราชาทรงทราบว่าพระลัมมาลัมพุทธเจ้า ทรงเข้านิโรธสมาบัติเสวยวิมุตติสุข ๗ วัน ณ ภายใต้ต้นไทรใหญ่ และใกล้จะออกจากนิโรธสมาบัติ จึงทรงดำริว่า “ถ้าหากใครได้ถวายทานแด่พระพุทธเจ้าผู้เสด็จออกจากนิโรธสมาบัติ จะบังเกิดผลานิสงส์มหาศาล เพราะฉะนั้นเราปรารถนาจะถวายทานแด่พระพุทธองค์เป็นคนแรก” คิดดังนั้นจึงทรงมีพระราชกฤษฎีกาประกาศแก่ชาวเมืองว่า “ห้ามไม่ให้ใครเข้าไปถวายภัตตาหารแด่พระพุทธเจ้าก่อนเรา ถ้าใครลอบไปถวายทานก่อน จะถูกลงโทษ” จากนั้นทรงรับสั่งให้ตั้งกองรักษาการณ์อย่างเข้มงวดที่ใกล้ต้นไทรใหญ่ ซึ่งอยู่ในบริเวณพระวิหาร

แม้ท่านโปธิดำรงอำมาตย์จะได้ยินคำสั่งของพระราชาก็ตาม

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๓

ท่านก็ยังมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะถวายทานแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า รุ่งเช้าจึงถือเครื่องไทยธรรมของตนกับภรรยาพร้อมเป็น ๒ ท่อ ตรงไปยังวิหาร พกรักษาการณ์เห็นเช่นนั้น จึงถามด้วยความเคารพว่า “ข้าแต่ท่านเสนาบดี ท่านจะเข้าไปหาใคร”

ท่านอำมาตย์ผู้รักบุญยิ่งชีวิตคิดว่า “ถ้าเราจะโกหกว่าพระเจ้าแผ่นดินรับสั่งให้อารามนาพระพุทธเจ้าเข้าไปในวังก็จะได้อยู่ แต่เมื่อเราตั้งใจจะถวายทานแด่พระโลกนาถเจ้า แล้วกล่าวคำมุสาวาท ทานของเราก็จะไม่มีผลใหญ่ ควรที่เราจะบอกความจริง แม้จะตายก็ไม่อาลัยชีวิต” ท่านจึงตอบว่า “เราจะเข้าไปถวายทานแด่พระพุทธเจ้า” พวกทหารจึงจับท่านเสนาบดีไปถวายพระราชชาเพื่อให้ทรงพิจารณาโทษ พระราชชาทรงพิโรธมาก รับสั่งให้นำตัวไปตัดศีรษะประหารชีวิตทันที

พระกัศปสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระมหากรุณาต่อโพธิเสนาบดี จึงเนรมิตพระพุทธนิมิตให้สถิตอยู่แทนพระองค์ในพระวิหารใหญ่ ส่วนพระองค์ได้เสด็จปาฎิหาริย์ไปปรากฏตรงสถานที่ประหารท่านเสนาบดี ซึ่งจะเห็นได้ก็เฉพาะเสนาบดีเพียงผู้เดียว แล้วทรงตรัสว่า “ดูก่อนโพธิเสนาบดี ท่านจงมีศรัทธาที่ตั้งมั่นในพระตถาคตเถิด อย่าได้อาลัยในชีวิตนี้เลย เครื่องไทยธรรมของท่านมีเท่าไร ก็จงทำจิตให้เสื่อมใสใน

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๔

ตลาคตเถิด”

โพธิเสนาบดีฟังดังนั้น ก็บังเกิดความเลื่อมใสสุดหัวใจ จึงนำห่อภัตตาหารของตนกับภรรยา อัญชลีน้อมเกล้าเข้าถวาย แต่พุทธองค์ด้วยความเลื่อมใสอย่างสุดซึ้ง พร้อมตั้งปณิธานว่า “ข้าแต่พระโลกนาถเจ้า ชีวิตของข้าพระบาทได้สละเพื่อพระองค์แล้ว ด้วยเดชะผลทานนี้ จงเป็นพลวปัจจัยให้ข้าพระบาท ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าเช่นเดียวกับพระองค์ ในอนาคตกาล ด้วยเถิด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุโมทนาในปรมัตถทานของ โพธิอำมาตย์ว่า “ท่านปรารถนาสิ่งใด ความปรารถนาของท่าน จงพลันสำเร็จเถิด ท่านจงตั้งมั่นในปณิธานอันยิ่งใหญ่ นั่นเถิด ในอนาคตกาลท่านจักได้เป็นพระพุทธเจ้า” เมื่อจบพุทธพยากรณ์ โพธิอำมาตย์ก็ถูกประหารชีวิต แต่ด้วยจิตที่เลื่อมใสในพุทธคุณ อันไม่มีประมาณ ทำให้ท่านได้ไปเสวยสุขอยู่ในสวรรค์เป็นเวลายาวนาน การสร้างบารมีของท่านยังไม่แก่รอบ ทำให้ท่านกลายมาเป็นเทวดามีจกาทิภูลิว

ท่าไม่วิสิตชีวิตของท่านถึงได้เปลี่ยนมาเป็นท้าวสวัตติมาร พวกเราไปมาศึกษากันต่อ วันนี้ขอจบเพียงเท่านี้ก่อน ขอให้พวกเราตราหน้าไว้เสมอว่าเมื่อทำบุญอะไรก็แล้วแต่ อย่าลืม

เทพบุตรมาร (๑)

๔๘๕

อธิษฐานจิตกำกับไว้ให้มัน หมั่นตอกย้ำซ้ำเติม ตอกย้ำอุดมการณ์
และมโนปณิธานของเราเอง จนเกิดเป็นอธิษฐานบารมี และ
ต้องอธิษฐานให้ได้ดำรงอยู่บนเส้นทางการสร้างบารมี อธิษฐาน
ให้เป็นผู้มีความบริสุทธิ์กายวาจาใจไปตลอด อย่าได้คิดผิด พูดผิด
ทำผิดทำนองคลองธรรม และสุดท้ายต้องอธิษฐานให้ได้บรรลุ
มรรคผลนิพพาน หรือถึงที่สุดแห่งธรรมกันทุกคน

๕๑

เทพบุตรมาร

(๒)

รูปที่จะฟังรู้แจ้งด้วยจักขุ เสียงที่จะฟังรู้แจ้งด้วยหู
กลิ่นที่จะฟังรู้แจ้งด้วยจมูก รสที่จะฟังรู้แจ้งด้วยลิ้น สัมผัสที่
จะฟังรู้แจ้งด้วยกาย ธรรมารมณ์ที่จะฟังรู้แจ้งด้วยใจ อันน่ารัก
น่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจ อาศัยความใคร่ ชวนให้กำหนด
มีอยู่ หากภิกษุไม่เพลิดเพลिन ไม่สรรเสริญ ไม่หมกมุ่น ไม่
พัวพันอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและธรรมารมณ์ ภิกษุนี้
เรากล่าวว่า ไม่ไปสู่ที่อยู่ของมาร ไม่ตกอยู่ในอำนาจของมาร
ไม่ถูกรุมล้อมงำ เป็นผู้พ้นจากบ่วงมาร ภิกษุนั้น มารผู้มี
บาบพึงใช้บ่วง ทำตามความปรารถนาไม่ได้

เทพบุตรมาร (๒)

๔๘๘

ชีวิตของทุกๆ คนที่เกิดมาในสังสารวัฏ ต่างเคยผ่านการเกิดในภพภูมิต่างๆ มาแล้วทั้งนั้น ทั้งชีวิตในระดับสูง ระดับกลาง และระดับล่าง ไม่ว่าจะเป็พระเจ้าจักรพรรดิ หรือยากจนเข็ญใจ เพราะชีวิตมีการขึ้นลงไปตามอำนาจแห่งบุญและบาปที่ได้ก่อขึ้นในภพชาตินั้นๆ ถ้าทำบุญไว้มากก็จะได้รับผลที่ดี เสวยสุขในสุคติภูมิ ชีวิตก็จะประสบแต่สิ่งที่ดีงาม ถ้าทำบาปอกุศลไว้มาก ก็ต้องไปเสวยวิบากแห่งกรรมในอบายภูมิ ไม่ว่าจะใครก็ตามจะหลีกหนีกฎแห่งกรรมไปไม่ได้ ดังนั้น เมื่อเราเกิดมาแล้ว ต้องสร้างแต่ความดีอย่างเดียวเท่านั้น เพื่อเพิ่มพูนความบริสุทธิ์บริบูรณ์ให้แก่ตนเอง วิธีที่จะทำความบริสุทธิ์ได้อย่างดีที่สุด คือการหมั่นปฏิบัติให้เข้าถึงธรรม ทำใจให้หยุด ทำใจให้นิ่งบ่่อยๆ ทำซ้ำแล้วซ้ำอีก ชีวิตของเรา ก็จะสมหวัง และเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขเสมอ

พระลัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ทุติยमारปาसสูตร ว่า

“รูปที่จะพึงรู้แจ้งด้วยจักขุ เสียงที่จะพึงรู้แจ้งด้วยหู กลิ่นที่จะพึงรู้แจ้งด้วยจมูก รสที่จะพึงรู้แจ้งด้วยลิ้น สัมผัสที่จะพึงรู้แจ้งด้วยกาย ธรรมารมณ์ที่จะพึงรู้แจ้งด้วยใจ อันน่ารักน่าปรารถนาน่าใคร่ น่าพอใจ อาศัยความใคร่ ชวนให้กำหนัดมีอยู่ หากภิกษุไม่เพลิดเพลिन ไม่สรรเสริญ ไม่หมกมุ่น ไม่ทัวพันอยู่ในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสและธรรมารมณ์

เทพบุตรมาร (๒)

๔๘๕

ภิกษุนี้เรากล่าวว่า ไม่ไปสู่วิวชาของมาร ไม่ตกอยู่ในอำนาจของมาร ไม่ถูกมารครอบงำ เป็นผู้พ้นจากบ่วงมาร ภิกษุนี้มารผู้มีบาปพึงใช้บ่วง ทำตามความปรารถนาไม่ได้”

มาร คือผู้ขัดขวางการทำความดี เช่น เทพบุตรมาร มีตัวตนจริงๆ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่นามธรรมอย่างที่คุณธรรมดาสามัญคิดกันเท่านั้นว่า มาร คือ อาสวกิเลสที่เป็นความโลภ ความโกรธ ความหลง จับต้องไม่ได้ มารที่เป็นกิเลสท่านเรียกว่า กิเลสมาร แต่ที่เป็นเทพบุตรมาร หรือพญามารที่มีตัวตนจริงนั้น เราจะรู้เห็นได้ ต้องเข้าถึงวิชชาธรรมกาย ก็จะเห็นตัวจริงเขา เขาจะคอยขัดขวางการทำความดีของเรา และคอยบังคับบัญชา ไม่ให้เราหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ โดยจะส่งกระแสกิเลสเข้ามาบังคับจิตใจมนุษย์ โดยเฉพาะผู้ที่เอาใจออกห่างจากศูนย์กลางกาย จะเปิดช่องให้กิเลสมารเข้ามาแทรกได้ง่าย ในขณะที่เดียวกัน เขาต้องหาโอกาสช่วงชิงอยู่ตลอดเวลา และจะทำงานกันไม่ได้หยุดเลย มีอานุภาพมากถึงขนาดยกพลมามืดฟ้ามัวดิน เพื่อแย่งชิงรัตนบัลลังก์ของพระบรมโพธิสัตว์ของเรา ก่อนที่พระองค์ท่านจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เหล่าเทวดาทุกสวรรค์ชั้นฟ้าที่ลงมาห้อมล้อม ครั้นเห็นพญามาร และเสนามารยกพลมามากมาย อย่างที่ไม่เคยเห็นมาก่อน ต่างพากันหลบหนีเอาตัวรอด ไปแอบอยู่ขอบจักรวาล ในพระ-

เทพบุตรมาร (๒)

๔๕๐

ไตรปิฎกบางตอนกล่าวไว้ว่า มารสามารถดลใจให้คนทั้งเมือง
เกิดความลุ่มหลง และไม่ใส่บาตรพระพุทธรเจ้าและพระสงฆ์
ตลอดถึง ๓ เดือน

*เพราะฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงมารผู้ขัดขวางความดีนั้น จึง
ไม่ใช่เพียงเป็นนามธรรม หรือยกขึ้นมากล่าวเป็นเพียงบุคลา-
ธิชชานเท่านั้น ในโลกนี้ยังมีความลึกลับที่เรายังไม่รู้แจ้งเห็นจริง
อีกมาก ที่รอคอยพวกเราไปพิสูจน์ ตอนนี้นำมาเรียนรู้เรื่องราว
ของวสวัตติมารเทพบุตรกันต่อ ซึ่งเคยเล่าไว้ว่า ในอดีตสมัยที่
วสวัตติมารเป็นมนุษย์ ท่านเคยสังสมบุญชนิดเอาชีวิตเป็นเดิมพัน
เพื่อให้ได้ทำบุญกับพระพุทธรเจ้าพระนามว่า กัสสปะ ซึ่งเสด็จ
ออกจากนิโรธสมบัติ ผลบุญในครั้งนั้น ส่งผลให้ท่านเวียนว่าย
ตายเกิดในสุคติภูมิเรื่อยมา

ครั้งมาในภพชาตินี้ เนื่องจากท่านยังตกอยู่ในห้วงของ
กิเลสและยังเป็นปุถุชนอยู่ จึงเกิดความเห็นผิด ท่านบังเกิด
เป็นเจ้าแห่งหมู่มารในชั้นปรนิมมิตวสวัตติ แต่นับว่าวสวัตติมาร
ยังโชคดีที่ได้ยอดกัลยาณมิตรคือพระอุปัศตซึ่งเป็นพระอรหันต์
ปราบทมิฬมีมานะจนสิ้นฤทธิ์ ทำให้ท่านเปลี่ยนมานับถือพระพุท-

---

*พระปฐมสมโพธิกถา (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมาธิบดีชิโนรส)

เทพบุตรมาร (๒)

๔๕๑

ศาสนาและหวังที่จะเป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต-
กาลภายภาคเบื้องหน้า เรื่องมีอยู่ว่า

เมื่อพระบรมโพธิสัตว์ได้ตรัสรู้ธรรมแล้ว ทำวสวัตติมาร
ถูกอำนาจของพญามาร ซึ่งเป็นธาตุธรรมฝ่ายดำครอบงำ ทำให้
มีจิตคิดแข่งดี คอยขัดขวางงานเผยแผ่พระศาสนาของ
พระพุทธเจ้าเรื่อยมา ฝ่าติดตามรังควาญด้วยวิธีการต่างๆ แต่
ก็มีได้ล่วงเกินทำบาปหนักถึงขนาดเป็นอนันตริยกรรม

หลังพุทธปรินิพพาน เมื่อพระพุทธศาสนาม่วงผ่านไปได้
๒๐๐ ปีเศษ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงมีพระราชศรัทธาอุทิศ
สร้างพระสถูปเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ องค์ ทรงปรารภจะทำการ
ฉลองอย่างมโหฬาร โดยใช้เวลาฉลองเจดีย์นานถึง ๗ ปี ๗ เดือน
๗ วัน ให้สมกับพระราชศรัทธาซึ่งฝังแน่นอยู่ในพระทัย ฝ่าย
พระสงฆ์ผู้รู้มีญาณต่างก็รู้ด้วยญาณทัสสนะว่า งานฉลองพระ-
เจดีย์อันยิ่งใหญ่ครั้งนี้ จะมีพญาวสวัตติมารมาขัดขวางและ
ทำอันตรายต่องานเฉลิมฉลองครั้งนี้แน่นอน

แม้พระภิกษุบางองค์ในสังฆมณฑลจะทรงอิทธิฤทธิ์
แต่ก็รู้ว่า ไม่ใช่คู่ต่อสู้ของพญามาร จึงพร้อมใจกันส่งภิกษุ ๒ รูป
ผู้ได้อภิญญา ชำแรกพื้นปฐพีไปอาราธนาพระอุปคุตเถระ ให้มา
ช่วยปกป้องผองภัยในครั้งนี่ ซึ่งในตำราได้มีพุทธพยากรณ์ปรากฏ

เทพบุตรมาร (๒)

๔๕๒

เอาไว้ว่า “สืบไปในภายภาคหน้า จะมีภิกษุรูปหนึ่งนามว่าอุคุต-
เถระ จักปราบท้าวสวัตติมารให้ละพยศอันชั่วร้าย และพ่ายแพ้
แล้วจะให้ท้าวเธอกล่าวปฏิญาณอาราธนาพุทธภูมิ”

พระมหาเถระเจ้ารูปนี้ ท่านเป็นผู้มีปกติปลีกวิเวก มักน้อย
สันโดษ ท่านมักจะเข้าอาโปกสิณ ทำให้ห้วงมหาสมุทรเป็น
ที่โล่งๆ ว่างๆ แล้วเนรมิตปราสาทที่สำเร็จด้วยแก้ว ๗ ประการ
ประดิษฐานในท้องมหาสมุทร นั่งเข้านิโรธสมาบัติอยู่ภายใน
ท่ามกลางรัตนปราสาท นานๆ จะออกมาสู่โลกภายนอก เพื่อ
แสวงภัตตาหารมาขบฉันพอประทังชีวิต หล่อเลี้ยงกายหยาบให้
ดำรงอยู่ได้ ท่านจึงเป็นผู้มีร่างกายผ่ายผอม เนื้อตัวสะพรังไป
ด้วยเส้นเอ็น แต่ท่านก็มีร่างกายที่แข็งแรง ผิวพรรณวรรณะ
เปล่งปลั่งผ่องใสมาก เพื่อนสหธรรมิกจึงให้ฉายานามว่า
พระกีสนาคอุคุตเถระ

เมื่อพระภิกษุ ๒ รูป ผู้ทรงอภิญญา ได้ซ้ำแรกพื้นปฐพี
มานิมนต์ท่านถึงที่อยู่ แล้วอาราธนาท่านให้มาสู่ที่ประชุมสงฆ์
พระอุคุตรับคำแล้ว พร้อมกับส่งภิกษุ ๒ รูป ล่วงหน้าไปก่อน
ส่วนท่านจะตามไปทีหลัง แต่เนื่องจากท่านเป็นผู้ชำนาญในฤทธิ์
มาก แม้ไปทีหลังแต่ก็ไปถึงก่อน และได้เข้าไปกราบพระมหา-
เถระในท่ามกลางมหาสมาคม ที่ประชุมสงฆ์ได้ประกาศอาญา-

เทพบุตรมาร (๒)

๔๕๓

สงฆ์ลงทัณฑ์กรรมโดยแจ้งโทษว่า “ท่านอุปกุตมิได้ร่วมลง
สามัคคีอุโบสถกับภิกษุสงฆ์เลย มาหาความสบายอยู่แต่ผู้เดียว
มิได้เฉลียวใจว่า พระบรมศาสดาทรงตำหนิ เพราะมิได้เคารพ
ในสงฆ์ ควรที่สงฆ์จะลงทัณฑ์กรรมแก่ท่าน” พระเถระเป็นผู้วางาย
อยู่แล้ว พร้อมทั้งจะทำตามกติกาสงฆ์ จึงน้อมรับทัณฑ์กรรมนั้น
ด้วยความยินดี

เมื่อพระอุปกุตมารับทัณฑ์กรรมจากสงฆ์ คือให้ท่าน
ป้องกันไม่ให้พญามาร มาทำอันตรายในกองการกุศลของบรม-
กษัตริย์ได้ ท่านฟังแล้วก็รับคำมั่นที่จะปกป้องมิให้ใครมาขัดขวาง
งานฉลองพระเจดีย์ของพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้จะยกยก
พระพุทธรูปศาสนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นไป ครั้นถึงวันเปิดงาน
พระเจ้าอโศกมหาราชเสด็จมาที่ลานพระมหาเจดีย์ ซึ่งมีพระ
ภิกษุสงฆ์จำนวนมากมาสโมสรมสนนิบาตกัน เพื่อจะสักการบูชา
พระมหาเจดีย์

ฝ่ายพญาวสวัตติมารรู้ว่า พระเจ้าอโศกมหาราชจะ
ทำการบูชาใหญ่ จึงตั้งใจจะมาทำลายพิธีงานมหามงคล คิดแล้ว
ก็ลงมาจากสวรรค์ชั้นปรนิมิตตวสวัตติ บันดาลด้วยฤทธิ์อำนาจ
ให้เกิดพายุใหญ่ เพื่อดับประทีปบูชา ฝ่ายพระอุปกุตเถระผู้ทรง
อานุภาพ ซึ่งเข้าสมาบัติจนชำนาญตั้งท่ารอคอยอยู่แล้ว รู้ด้วย

เทพบุตรมาร (๒)

๔๕๔

ญาณทัสสนะที่ส่องแผ้วว่า ทำวสวัตติมารตั้งใจจะทำลายพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ จึงอธิษฐานบันดาลให้พายุใหญ่ของพญามารอันตรธานหายไป เมื่อพญามารบันดาลฤทธิ์สิ่งใดให้ปรากฏ พระมหาเถระก็ใช้ฤทธิ์ทำลายล้างจนหมด แม้พญามารจะบันดาลท่าฝนทรายกรดที่ร้อนแรงเหมือนเปลวเพลิง ให้ตกลงมาทั่วอาณาบริเวณปะรำพิธี พระมหาเถระก็ใช้ฤทธิ์หอบเอาฝนทรายกรดนั้น ออกไปทิ้งนอกจักรวาลจนหมดสิ้น

ส่วนผลการต่อสู้ระหว่างผู้มีฤทธิ์ของตัวแทนฝ่ายพระและฝ่ายมาร จะเป็นอย่างไรนั้น ไว้ติดตามต่อในคราวหน้า ขอให้พวกเราทุกคน หมั่นฝึกฝนใจของเราให้หยุดนิ่ง จะได้ไม่หลงไหลในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสอันเป็นบ่วงแห่งมาร ไม่ถูกเครื่องผูกแห่งมารจองจำ อีกทั้งจะได้เป็นผู้มีฤทธิ์มีเดช บังเกิดเป็นจิตตานุภาพ ดุจดั่งพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญาทั้งหลายกัน

๕๕

เทพบุตรมาร

(๓)

ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตนี้
ซึ่งไปได้ไกล เทียวไปโดดเดียว ไม่มีรูปร่าง มีถ้าเป็นที่อยู่อาศัย
ชนเหล่านั้น จะพ้นจากบ่วงแห่งมารได้

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕๓

ความไม่ประมาทเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอด ๔๕ พรรษา มาประจวบรวมกันอยู่ในความไม่ประมาททั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากปัจฉิมโอวาทก่อนพุทธปรินิพพาน ที่พระองค์ตรัสเตือนภิกษุทั้งหลาย ให้นึกถึงสังขารร่างกายที่ไม่เที่ยง มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมสลายไป เมื่อพิจารณาอย่างนี้แล้ว จะได้ไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งทั้งปวง แล้วดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท คือดำเนินจิตอยู่ในหนทางสายกลาง เอาสติควบคุมใจให้หยุดอยู่ที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ ตลอดเวลา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน จิตตวรรคพรรณนา ว่า

“ทुरुจุมม์ เอกจรั อสรีริ์ คุหาสยั

เย จิตตัม สณฺณเมสฺสนนฺติ โมกฺขนฺติ มารพนฺธนา

ชนเหล่าใดจักสำรวมจิตนี้ ซึ่งไปได้ไกล เทียวไปโดดเดี่ยว ไม่มีรูปร่าง มีถ้าเป็นที่อยู่อาศัย ชนเหล่านั้นจะพ้นจากบ่วงแห่งมารได้”

ผู้ที่ไม่สามารถหลุดพ้นจากบ่วงมารได้ ก็เพราะไม่สามารถสำรวมระวางจิตให้อยู่ภายในตัว ส่วนใหญ่แล้วมักจะปล่อยใจไปตามกระแสกิเลส แล้วไปยึดติดอยู่กับคน สัตว์ สิ่งของนอกตัว ซึ่งเป็นเบญจกามคุณทั้งหลาย คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕๘

และธรรมารมณต่างๆ เพราะฉะนั้นพระพุทธองค์จึงทรงสอนให้
สำรวมระวังจิตดวงนี้ให้ดี ให้หยุดนิ่งอยู่ในกายยาวาวาหนาคิ
กว้างคอกและรักษาไว้ให้ผ่องใส เครื่องล่อภายนอกจะได้ไม่
สามารถดึงใจของเราให้หลุดออกจากฐานที่ตั้งไปได้

พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ท่านเป็นผู้สำรวมระวังจิตได้
อย่างยอดเยี่ยม เครื่องผูกแห่งมารทั้งหมด ทั้งที่เป็นของหยาบ
และของละเอียด ทั้งของมนุษย์หรือทิพย์ ไม่สามารถมารัดรั
งจิตใจของท่านไว้ได้ ท่านมีความสุขอยู่กับกระแสธรรมภายใน
ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงกายธรรมอรหัต ใจของท่านจึงเป็นอิสระ
หลุดพ้นจากการยึดมั่นถือมั่นทุกอย่าง เมื่อหลุดจากเครื่องผูก
แห่งมารได้ จึงมีอิทธิพลโดยความเป็นใหญ่ในตน ไม่ตกอยู่ใน
อำนาจของมาร แล้วยังสามารถต่อสู้กับมารผู้มีอำนาจมากได้
อีกด้วย

*เหมือนดังเรื่องของพระอุปคุตเถระผู้มีฤทธานุกาพมาก
ที่หลวงพ่อดีเล่าไว้ว่า ท่านเป็นผู้สามารถต่อกรกับท้าวมหาวัดติ
มารผู้มีอำนาจมากได้ หลวงพ่อดีเล่าไว้ถึงตอนที่ท้าวมหาวัดติ
มาร ได้ลงมาทำลายการฉลองมหาเจดีย์ ๘๔,๐๐๐ แห่ง ที่
พระเจ้าอโศกได้จัดขึ้น พระอุปคุตก็ทำหน้าที่เข้าขัดขวางอย่าง

---

*พระปฐมสมโพธิกถา (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส)

เทพบุตรมาร (๓)

๔๕๕

สุดฤทธิ์ แม่พญามารจะบันดาลให้ฝนลูกไฟที่ร้อนแรงตกใส่ในบริเวณพิธี พระเถระก็ใช้ฤทธิ์หอบเอาท่าฝนทั้งหมดไปตกนอกจักรวาล จากนั้นจอมมารก็เนรมิตเป็นโคใหญ่ วิ่งไปด้วยความโกรธหมายจะชนประทีปในพิธีให้แตกเสียหาย พระเถระก็เนรมิตกายเป็นพยัคฆ์ใหญ่วิ่งไล่ตะปบโคเถื่อนนั้น

หลังจากผู้มีฤทธิ์ทั้งสองประลองฤทธิ์กันได้สักครู่ โคเถื่อนก็ล้มลงถึงความปราชัย และกลับกลายเป็นนาคราชมี ๗ เศียรเข้าคาบกายพยัคฆ์ใหญ่ ฝ่ายพยัคฆ์ใหญ่พลันกลับกลายเป็นพญาครุฑตัวใหญ่มหึมา คาบศีรษะพญานาคลากไปมาให้ความปราชัย พญามารก็ละจากเพศนาคแปลงร่างเป็นยักษ์ดุร้ายนัยน์ตาลน ถือกระบองทองแดงใหญ่เท่าลำตาล กวัดแกว่งเข้าประหัตประหารพญาครุฑอย่างดุเดือด พระมหาเถระรีบแปลงกายเป็นยักษ์ตัวใหญ่โตขึ้นไปกว่านั้นอีกสองเท่า ใช้กระบองเข้าทุบตีเศียรพญามาร ฝ่ายพญามารสิ้นฤทธิ์หมดหนทางสู้ จึงแสดงตนให้ปรากฏและยอมแพ้ พญายักษ์ใหญ่ก็กลับร่างเป็นพระมหาเถระตามเดิม แล้วเนรมิตซากสุนัขที่มีกลิ่นเหม็นเต็มไปด้วยหมู่นอน ปล่อยให้คล่องพันคอพญามารอย่างรวดเร็ว และอธิษฐานจิตมั่นว่า “ไม่ว่าผู้ใด ถึงแม้เป็นเทวดา อินทร์ พรหม จงอย่าได้สามารถปลดเปลื้องสุนัขเอนี้ออกจากคอของมารนี้ได้”

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๐

เมื่อประกาศเป็นคำขาดด้วยอำนาจอิทธิฐานบารมีมันแล้ว ก็ขับไล่ไสส่งพญามารไม่ให้มารบกวนพิธีกรรมอันศักดิ์สิทธิ์ในครั้งนี พญาวสวัตติมารซึ่งมีซากอสุภะสุนัขเนาผูกอยู่ที่คอ จะปลดเปลื้อง อย่างไม่รู้ก็ได้ เกิดความละอายต่อเหล่าทวยเทพยึ่งนัก จึงได้ เหาะไปหาท้าวมหาราชทั้ง ๔ เพื่อให้ช่วยแก้ปวงสุนัขเนานี้ ท้าวมหาราชทั้ง ๔ อัญชลีด้วยคารวะกล่าวว่า “พวกข้าพเจ้าไม่ สามารถช่วยได้หรอก” พญามารจึงเหาะไปหาพระอินทร์ ท้าว- สุธยามาเทวราช ท้าวสันดุสิตเทวราช ท้าวนิมิตเทวราช และ ท้าวปรนิมิตเทวราช แต่แม้จะเหาะขึ้นไปถึงพรหมโลกไปหา ท้าวสหัมบดีพรหม ท่านผู้มีฤทธิ์เหล่านั้นก็ได้แต่กล่าวว่า “พระมหาเอระรูปนี้เป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา มีศักดิ์านุภาพ มาก พวกเราไม่สามารถแก้พันธนาการนี้ให้ท่านได้หรอกท่าน จงกลับลงไปหาภิกษุรูปนั้นเถิด”

พญามารได้สดับเช่นนั้น รู้สึกท้อแท้สิ้นฤทธิ์ จึงคิดกลับ มาหาพระเถระเจ้า และวิงวอนให้ช่วยปลดเปลื้องซากอสุภะออก จากคอ แต่พระมหาเอระได้บังคับให้ไปที่ภูผาบรรพต ท่านใช้ ประคตเอวของท่านพันคอพญามารแล้วรวบมัดกับภูเขา พลัง กำชับว่า “ท่านจงอยู่ที่นี้จนกว่างานฉลองพระสถูปเจดีย์จะเสร็จ ลิ้น” ครั้นแล้วท่านก็ปล่อยให้พญามารอยู่ตามลำพังเพียงผู้เดียว เป็นเวลานานถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๑

เมื่อพญามารถูกผูกมัดติดกับภูผาบรรพต ใจก็ร้อนทศ
เศร้าวร้อยที่ต้องจากทิพย์วิมานของตน มาทนทุกข์ทรมานแสน
สาหัส เมื่อเริ่มคลายความพยศโหดร้าย จึงเริ่มหวนนึกถึง
พระพุทธคุณ ด้วยการกล่าวรำพันออกมาว่า “เมื่อพระพุทธองค์
ทรงสถิตเหนือรัตนบัลลังก์ภายใต้มหาโพธิบัลลังก์ ข้าพระบาท
เกิดความริษยาขว้างจักรอาวุธอันคมกล้า สามารถตัดตัวชิร-
บรรพตให้ขาดลงได้ แต่ทรงอาศัยพระพุทธานุภาพ จักรนั้นก็
กลายเป็นพวงดอกไม้บูชา อาวุธทั้งหลายที่บริวารของข้า-
พระบาทขว้างไป ก็กลับกลายเป็นพวงบุปผชาติตกลงมายัง
พื้นพสุธา ข้าพระบาทผู้ชื่อว่ามาราธิราช ก็ถึงแก่ความพ่ายแพ้
ขอพระองค์จงทรงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพระองค์ในกาลบัดนี้เถิด แต่
ปางก่อน ข้าพระองค์ได้หลงผิดไปทำอันตรายพระชินสีห์
แต่พระพุทธองค์ไม่เคยทำโทษข้าพระองค์แม้เพียงน้อยนิด มาบัดนี้
สาวกของพระองค์ช่างไม่มีความกรุณาเอาเสียเลย ทรมานให้
ข้าพระองค์เสวยทุกข์ทรมานแสนสาหัสถึงปานนี้”

พญามารวสวัตตียิ่งคิดก็ยิ่งโศกเศร้า คิดพลาถกระบะทียบ
บรรพตภูผาเสียดังสนั่น พลาถรำพันขึ้นว่า “หากข้าพเจ้ามี
กุศลสมภารได้สั่งสมบุญเอาไว้ ในอนาคตกาลขอให้ข้าพเจ้าได้
เป็นพระพุทธเจ้าผู้มีมหากรุณาต่อสัตว์อันไม่มีประมาณด้วยเถิด”
เมื่อพญามารเปล่งวาจาปรารถนาพุทธภูมิเช่นนั้น พระมหาเถระ

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๒

ซึ่งกำลังแอบฟังคำรำพึงรำพันของพญามารอยู่ ก็ปรากฏกายขึ้นทันที แล้วกล่าวว่า “ท่านจงอดโทษแก่อาตมาด้วยเถิด ประโยชน์ของท่านคือการปรารธนาพุทธภูมิ อาตมาก็ได้ให้บังเกิดขึ้นแล้ว” พญามารถามด้วยความน้อยใจว่า “พระคุณเจ้าเป็นพุทธสาวก แต่ทำไมจึงไม่มีใจกรุณาปราณี มาทำโทษข้าพเจ้าแสนสาหัสถึงปานนี้” พระเถระตอบว่า “เรากับท่านเป็นคู่ปรับกัน เพราะเราปรารธนาดีต่อท่าน เราจึงมิได้แสดงมหากรุณาต่อท่านเหมือนดังพระพุทธองค์ เราจำเป็นต้องทำโทษท่านครั้งนี้ เพื่อให้ท่านมีจิตยินดีปรารธนาพุทธภูมิ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ท่านจงหมั่นอบรมบ่มบารมีให้แก่ออบเพื่อมุ่งโพธิญาณเถิด”

ตั้งแต่นั้นมา ทำวสวัตติมารก็มีจิตเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ในอนาคตกาล ท่านจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า พระพุทธธรรมสามี เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์เดียวในภavnัน มีไม้รังเป็นโพธิสถานรองรับการตรัสรู้ธรรมของพระองค์ ซึ่งในยุคสมัยนั้น ท่านจะได้สั่งสอนเวไนยสัตว์ให้บรรลุอมตธรรม

นี่เป็นเรื่องราวของพระโพธิสัตว์ ซึ่งที่ผ่านมามาท่านได้พลังพลาดไปเข้าห่มุมาร ที่สถิตอยู่ในสวรรค์ชั้นปรนิมิตตวสวัตติ เป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งนับ

เทพบุตรมาร (๓)

๕๐๓

เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า วิถีชีวิตเราพลิกผันกันได้ จากดีกลายเป็นร้ายได้ และจากร้ายกลายเป็นดีได้ ขึ้นอยู่กับตัวเราว่าจะเลือกทำอย่างไร ดังนั้นพวกเราทั้งหลายซึ่งเป็นสาวกของพระพุทธเจ้า เป็นฝ่ายพระ เป็นผู้มีเชื้อของความดีของธาตุธรรมฝ่ายขาวที่เป็นสุกกรรม ก็ให้หมั่นสำรวมระวังจิตเอาไว้ให้ดี อย่าได้ประมาทไปหลงทางมาร ให้ใจเป็นพระ ให้คิด พูด ทำในสิ่งที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแนะนำสั่งสอนเอาไว้ และหมั่นรักษาใจให้ใสๆ ให้บริสุทธิ์อยู่เสมอ แล้วเราจะดำรงอยู่บนเส้นทางพระนิพพานตลอดไป

เป็นเทพ
ก็ ต้อง ทำ บุญ

ถ้าว่าสัตว์ทั้งหลาย ฟังรู้ผลแห่งการจำแนกทาน
เหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณใหญ่ตรัสแล้ว
โดยวิธีที่ผลนั้นเป็นผลใหญ่ไซ้ สัตว์ทั้งหลาย ฟังกำจัดความ
ตระหนี่ที่เป็นมลทิน มีใจ phóngใส ฟังให้ทาน ทานที่ให้แล้วจะมี
ผลมากในพระอริยบุคคลทั้งหลายตามกาลสมควร ทายกเป็น
อันมาก ครั้นให้ทักษิณาทาน ในทักษิณียบุคคลทั้งหลายแล้ว
ละจากความเป็นมนุษย์นี้แล้วย่อมไปสู่สวรรค์ ทายกผู้ไม่มี
ความตระหนี่เหล่านั้น ครั้นไปสู่สวรรค์แล้ว ย่อมบันเทิงอยู่ใน
สวรรค์เสวยผลแห่งกุศลกรรมของตัวเอง

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๐๖

จิตใจของเราจำเป็นต้องชำระล้างให้สะอาดบริสุทธิ์ด้วยการสวดมนต์เจริญภาวนา เหมือนกับร่างกายที่เราใช้ในการประกอบภารกิจการทำงานอยู่ทุกวัน ยังมีความจำเป็นจะต้องชำระล้างให้สะอาดด้วยน้ำที่สะอาด พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงสั่งสอนให้พุทธบริษัทเจริญภาวนาอยู่ในหนทางสายกลาง ให้เราเห็นความสำคัญของการฝึกฝนใจว่า ใจที่ผ่องใสย่อมเป็นเหตุนำสุขมาให้ ใจผ่องใสเป็นทางมาแห่งมหาบุคคล เป็นเครื่องนำสัตว์โลกทั้งหลายไปสู่สุคติภูมิ และนำทุกชีวิตไปสู่เป้าหมายอันสูงสุดคือการบรรลุมรรคผลนิพพาน ดังนั้นวันเวลาที่ผ่านไป เราควรชำระล้างทั้งร่างกายและจิตใจ ให้สะอาดผ่องใสควบคู่กันไปพร้อมๆ กัน

*มีวาระพระบาลีที่ปรากฏใน ทานสูตร ว่า

“ถ้าว่าสัตว์ทั้งหลาย พึงรู้ผลแห่งการจำแนกทาน เหมือนอย่าง que พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้แสวงหาคุณใหญ่ตรัสแล้ว โดยวิธีที่ผลนั้นเป็นผลใหญ่ไซ้ร้ สัตว์ทั้งหลาย พึงกำจัดความตระหนี่ที่เป็นมลทิน มีใจผ่องใส พึงให้ทาน ทานที่ให้แล้วจะมีผลมากในพระอริยบุคคลทั้งหลายตามกาลสมควร ทายก

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๐๓

เป็นอันมาก ครั้นให้ทักษิณาทาน ในทักษิณยบุคคลทั้งหลาย แล้ว ละจากความเป็นมนุษย์นี้แล้วยอมไปสู่สวรรค์ ทายกผู้ไม่มีความตระหนี่เหล่านั้น ครั้นไปสู่สวรรค์แล้ว ย่อมบันเทิงอยู่ในสวรรค์เสวยผลแห่งกุศลกรรมของตัวเอง”

การให้ทานนั้นเป็นบันไดก้าวแรกของหนทาง ที่จะนำขึ้นสู่สวรรค์ และเป็นเสบียงใหญ่ สนับสนุนเพื่อให้บรรลุผลนิพพาน แต่มนุษย์ในยุคปัจจุบันส่วนใหญ่แล้ว มักยึดติดที่จะเป็นผู้รับมากกว่าการเป็นผู้ให้ เนื่องจากมนุษย์ถูกความโลภครอบงำจิตใจ ดังนั้นการจะหาผู้ที่ยินดีในการเสียสละ รักในการบริจาค เพื่อสลัดความตระหนี่ออกจากใจ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย เหมือนหาแหล่งน้ำกลางทะเลทราย ในหลายพันล้านคนจะมีเพียงกลุ่มคนไม่มากนัก ที่จะรู้ซึ่งถึงบุญที่เกิดจากการให้ว่า มีอานุภาพยิ่งใหญ่ไพศาล สามารถอำนวยสุขในสุคติโลกสวรรค์และนิพพานได้

แม้เทวดาเองบางครั้งก็ยังประมาท คือเมื่อได้อัตภาพอันเป็นทิพย์แล้ว บางองค์ยังเพลิดเพลินในเบญจกามคุณอันเป็นทิพย์ ลืมเสวยสุธาโภชน ทำให้ต้องจุติก่อนกำหนด บางองค์ทำบุญให้ทานไว้น้อยมาก ไม่ได้สั่งสมบุญเพื่อต่ออายุของตัวเองในสวรรค์ เมื่อถึงขีดถึงคราวบุญในตัวหมด ก็ต้องจุติจากสวรรค์อย่างหลีกเลียงไม่ได้

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๐๘

เพราะฉะนั้น การที่ทำวาลักกะทรงมีวิริยอุตสาหะ ขวนขวายอยากทำทานเพื่อต่ออายุขัย หรือทรงเนรมิตพระมหา-
จุฬามณี แล้วชักชวนเหล่าเทพบุตรเทพธิดามาลักการบูชาเป็น
ประจำกัณฑ์ หรือทรงวางระเบียบให้มีการสดับธรรมะที่สุธรรมา-
เทวสภาทุกวันพระกัณฑ์ ที่ทรงทำไปก็เพื่อจะได้เป็นทางแห่งบุญ
กุศลแก่เหล่าทวยเทพทั้งหลาย รวมทั้งพระองค์เองก็จะได้บุญ
พิเศษเหล่านี้ด้วย พวกเราอาจจะสงสัยว่า กว่าจะมาเกิดเป็น
เทวดาในดาวดึงส์นี้ได้ ก็ต้องประกอบการกุศลไว้มากอยู่แล้ว
ครั้นมาเกิดเป็นเทวดาในสวรรค์ ได้เสวยทิพยสมบัติเป็นสุขตาม
กำลังบุญแล้ว ยังจะต้องมาทำบุญเพิ่มอีกหรือ

อันที่จริงแล้ว เกิดเป็นเทวดาใช้ว่าจะไม่ตาย ไม่ว่า
เทวดาจะอยู่สวรรค์ชั้นไหน เมื่อหมดบุญก็ต้องจุติ คือตายจาก
สวรรค์ชั้นนั้น บางองค์ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ หรือแล้วแต่กำลัง
บุญที่เคยทำเอาไว้ในภพชาติก่อนว่า จะได้ไปเกิดเป็นอะไร ซึ่ง
ไม่พ้นจากภพ ๓ นี้ ส่วนพวกเทวดาที่รู้คุณค่าของชีวิต ไม่เห็น
แก่ความเพลิดเพลินในสุขอันเป็นทิพย์มากเกินไป ไม่ประมาท
จะเร่งสร้างกุศลเพิ่มเติมเพื่อสืบต่ออายุสังขารของตัวเอง สำหรับ
เทวดาที่สร้างบุญเอาไว้มาก ก็สามารถที่จะอยู่ในสวรรค์ได้นาน
จนกว่าจะสิ้นอายุขัยในสวรรค์ชั้นนั้นๆ

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๐๕

ถ้าจะเปรียบก็เหมือนกับมนุษย์เราในโลก คนไหนมีปัจจัย ๔ มาหล่อเลี้ยงตัวเองน้อย เนื่องจากไม่มีมรดก แต่เป็นคนมีวิชา ความรู้ ทั้งมีปัญญาฉลาดหลักแหลม ไม่ย่อท้อต่อชะตาชีวิต ของตัว ต่อสู้ชีวิตคิดทำงานเพื่อเก็บสะสมเงินไว้ เหมือนพยายาม หาข่าวเปลือกข่าวสาร มาใส่ยั้งฉางให้เต็มบริบูรณ์อยู่เสมอ คนเช่นนี้ก็จะไม่อดไม่อยาก มีกินมีใช้สมบูรณ์สุขสบายในที่สุด

พวกเทวดาที่ไปอุปถัมภ์นสวรรค์ ไปด้วยกำลังบุญมากๆ ก็มี กำลังบุญน้อยก็มี บางองค์ไปได้เพราะใจใสก่อนตาย แต่ไม่ได้ ทำบุญไว้ หรือทำไว้้น้อยมาก เทวดาองค์นั้นก็เลยผลอัน เล็กน้อยของตนไปพลาญ โดยไม่รู้วันตายของตัวเองว่า ต้องจุติ จากสวรรค์เมื่อไร จะรู้ก็ต่อเมื่อ ๗ วันก่อนจุติเมื่อเกิดบุพนิมิต ใดๆก็ดี เทวดาส่วนมากมักจะหลงเพลินกับสมบัติอันเป็นทิพย์ ไม่สนใจกับความตายที่กำลังจะมาถึง

มนุษย์เราในโลกนี้ ถึงบางคนจะมีทรัพย์สินเงินทอง มากมาย แต่เป็นคนประมาทในชีวิต เกียจคร้านบ้าง เอาแต่นั่ง กินนอนกิน การงานไม่ทำ เมื่อสมบัติหมด หรือถูกความวิบัติเข้า ครอบงำ ต้องกลายเป็นคนยากจนอนาถา ทำนองเดียวกับพวก เทวดาทั้งหลายที่มีบุญมาก เสวยแต่ผลบุญเก่า ไม่ได้ต่อเติมบุญ ใหม่เพิ่ม ครั้นสิ้นบุญเก่าที่ทำไว้ก็จะถึงความตกต่ำ ไม่สามารถ

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๑๐

อยู่ในสวรรค์ต่อไปได้ จำเป็นต้องจุดิจากเทวโลก หมดเวลา
เสวยสุขอีกต่อไป

นอกจากนี้ยังมีอีกประเภทหนึ่งที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่มี
สมบัติติดตัวมา เกิดเป็นคนยากจน แทะจะกลายเป็นมหาทุคตะ
อยู่แล้ว ทั้งสติปัญญาที่จะสอนตัวเองก็ไม่มี มีความเกียจคร้าน
ไม่มีวิริยอุตสาหะที่จะต่อสู้ชีวิต และไม่คิดที่จะพลิกผันชีวิตตัว
เองให้เจริญรุ่งเรือง เกิดมาเพียงแค่นี้ชื่อว่า เป็นคน มีชีวิตอยู่
บนโลกเพียงไม่กี่ปี ก็ถูกโรคภัยคุกคามเพราะอดอาหารบ้าง
หนาวตายเพราะไม่มีเสื้อกันหนาวสวมใส่บ้าง อย่างนี้เป็นต้น ซึ่ง
พวกเราคงเห็นกันอยู่เป็นประจำ เทวดาที่มีบุญน้อยก็เช่นเดียวกัน
เสวยทิพยสมบัติจากผลบุญเก่า แต่ไม่ได้ขวนขวายทำบุญอื่นเพิ่ม
ครั้งหมดบุญเก่าต้องจุดิจากเทวโลก หมดเวลาเสวยสุขเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม โลกของเรายังมีมนุษย์ที่มีใจสูงอยู่อีกมาก
โดยเฉพาะนักสร้างบารมีทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้ที่สมบูรณ์ทั้งรูปสมบัติ
ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติถึงพร้อมทุกอย่าง ทั้งยังมีสติปัญญา
เฉลียวฉลาดสามารถสอนตัวเองได้ แม้เกิดมาชาตินี้ไม่ได้มี
สมบัติมากมาย แต่ก็มีความวิริยอุตสาหะเพียรพยายามในการ
แสวงหาทรัพย์ อีกทั้งรู้จักใช้ทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย
ยิ่งหากนำทรัพย์หยาบๆ ที่หามาได้ ออกมาทำบุญด้วยการ

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๑๑

บริจาคบ้าง สร้างศาสนวัตถุบ้าง รู้จักรักษาศีลและเจริญภาวนา
หมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างบารมีในทุกรูปแบบ ชีวิตก็
ยิ่งเจริญรุ่งเรืองขึ้นไปเรื่อยๆ

ทำนองเดียวกัน หากชาวสวรรค์ผู้ไม่ประมาททำบุญต่างๆ
เช่น มาสักการบูชาพระมหากุหลาบมณี หรือสดับธรรมะที่ศาลา
สุธรรมมา บุญจากการบูชาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพระรัตนตรัย หรือ
บุญจากการฟังธรรม ก็จะเป็นเหตุให้ได้เสวยสุขในทิพยสมบัติ
อยู่บนสวรรค์ได้นานขึ้นไปอีก เป็นการต่ออายุขัยของตัวเองให้
ยืนยาวออกไป บางทีก็ได้เลื่อนชั้นสูงขึ้นไป ดังเช่นท้าวมหาราช
ทั้ง ๔ ซึ่งเป็นพุทธศาสนิกชน ทำวชนวสภยกษัตริย์อดีตพระเจ้าพิม-
พิสารผู้เป็นพระโสดาบัน หรือสูงขึ้นไปจนถึงท้าวมลลิกกะจอมเทพ
อนเนกวรรณเทพบุตร จุฬรณเทพบุตร มหารณเทพบุตร อนาถ-
บิณฑิกโสดาบันเทพบุตร วิสาขาเทพนารี เป็นต้น รวมทั้งเทพ-
บุตรโพธิสัตว์อีกมากมาย แต่ละท่านล้วนมีบุญญาธิการมาก
ท่านจะเป็นตัวอย่างของทวยเทพที่ไม่ประมาทในการบำเพ็ญบุญ
ไม่หลงระเหิงในเทวโลกจนเกินไป จึงเป็นเหตุให้ท่านท่องเที่ยว
อยู่ในสุคติโลกสวรรค์ได้ยาวนาน และได้เลื่อนชั้นสูงขึ้นไปเรื่อยๆ

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ เป็นเรื่องการแสวงหาบุญของชาว
สวรรค์บนเทวโลก ซึ่งอยากจะทำให้พวกเราเห็นว่า แม้เทวดาก็

เป็นเทพก็ต้องทำบุญ

๕๑๒

ยังต้องทำบุญเหมือนกัน เมื่อมองกลับมายังโลกมนุษย์ เทวดาก็จะแสวงหาบุญกับมนุษย์ผู้สร้างความดี ด้วยการอนุโมทนาบุญ และคอยปกป้องรักษามนุษย์ผู้ประพฤติธรรม เป็นการเพิ่มเติมบุญของชาวสวรรค์ พวกเราทั้งหลายโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ มีโอกาสสร้างบุญได้อย่างเต็มที่ ดั่งนั้นอย่าประมาท ให้ใช้โอกาสนี้ ตักดวงบุญกุศลกันให้เต็มที่เต็มกำลัง บุญที่เราทำไว้ในโลกนี้ แม้เป็นเพียงช่วงสั้นๆ แต่จะส่งผลไปอีกยาวนานมากในสุคติโลกสวรรค์ ดั่งนั้น ให้อดเปรี้ยวไว้กินหวาน และอดทนสร้างบารมีในทุกรูปแบบ เพื่ออนาคตอันสดใสในสัมปรายภพของพวกเราทุกๆ คน

วัน พระ

ของ ชาว สวรรค์

บุคคลไม่ควรดูหมิ่นต่อบุญว่า มีประมาณน้อย จะไม่มาถึงเรา

แม้หม้อน้ำย่อมเต็มได้ด้วยหยาดน้ำตกที่ละหยด ๆ ฉนั้นใด

ผู้มีปัญญาสั่งสมบุญ

แม้ทีละน้อย ๆ ย่อมเต็มได้ด้วยบุญ ฉนั้นนั่น

วันพระของชาวสวรรค์

๕๑๕

ในสังคมปัจจุบัน มนุษย์ส่วนใหญ่ล้วนตกอยู่ในโลกธรรม ๔ ประการ คือมีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มีสุขมีทุกข์ มีสรรเสริญมีนินทา นี่เป็นธรรมดาที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับโลก ผู้ที่ยังติดข้องอยู่ในโลก ต้องตกอยู่ในสิ่งเหล่านี้ทั้งนั้น ส่วนพระบรมศาสดาได้เข้าถึงความเต็มเปี่ยมของชีวิต บรรลุกายธรรมอรหัตแล้ว จึงไม่หวั่นไหวในโลกธรรมทั้งหลาย ใจท่านเป็นหนึ่งในพระนิพพานเป็นอารมณ์ ใจหยุดในหยุดอยู่ในกลางของกลางตลอดเวลา

พอเข้าถึงธรรมที่ละเอียดตรงนั้น ก็มีพระมหากษัตริย์คุณประกาศอมตธรรมไปยังสรรพสัตว์ผู้มีรู้ลึในดวงตาน้อย ให้ได้ดื่มรสแห่งอมตธรรม ได้รับรู้รับทราบ ว่า รสแห่งธรรมชนะรสทั้งปวงเป็นอย่างไร พระอริยสาวกที่เป็นอนุพุทธะรู้ตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีเป็นจำนวนมาก ที่ได้เข้าไปถึงจุดแห่งความสุขที่แท้จริง ดังนั้นหากเรามีธรรมะอยู่ในใจ แม้เวลามีทุกข์บังเกิดขึ้น ทุกข์นั้นก็หมดไป จะไม่หวั่นไหวในทุกข์ทั้งหลาย แต่จะมีความสุขที่สมบูรณ์มาแทนที่

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“มวณฺเณถ ปุณฺณสุส	น มตฺตํ อากมฺิสฺสติ
อุทพินฺทุนิปาเตน	อุทกฺกมฺโภปิ ปฺรติ
ปฺรติ อีโร ปุณฺณสุส	โลกํ โลกํปิ อาจินํ

วันพระของชาวสวรรค์

๕๑๖

บุคคลไม่ควรดูหมิ่นต่อบุญว่า มีประมาณน้อย จะไม่มาถึงเรา แม้หม้อน้ำย่อมเต็มได้ด้วยหยาดน้ำตกที่ละหยดๆ ฉนใด ผู้มีปัญญาสั่งสมบุญ แม้ทีละน้อยๆ ย่อมเต็มได้ด้วยบุญฉนนั่น”

การเดินทางไกลในสังสารวัฏ จำเป็นต้องมีเสบียงบุญติดตัว ถ้าเสบียงบุญมาก การดำเนินชีวิตก็จะสะดวกสบายไม่ต้องวิตกกังวลในการแสวงหาปัจจัย ๔ มาเลี้ยงชีพ บุญกุศลที่เราได้ทำไว้ดีแล้ว จะเป็นเสบียงใหญ่ให้เราสร้างบารมีอย่างมีความสุข ดังนั้นบุญจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเราอย่างยิ่ง จำเป็นที่จะต้องสั่งสมให้มาก บุญจะเป็นเบื้องหลังของความสุขและความสำเร็จทุกอย่าง เพราะชีวิตหลังความตายนั้นยาวนานเมื่อเรายังมีลมหายใจอยู่ จึงต้องสร้างบารมีให้เต็มที่ ไม่ให้ขาดเลยแม้แต่วินาทีเดียว ทั้งการให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนาทำไปพร้อมๆ กัน เพื่อบุญบารมีของเราจะได้เพิ่มพูนขึ้นทุกๆ วัน

บุญ เป็นคำๆ เดียวสั้นๆ แต่ทรงคุณค่าและมีความหมายต่อตัวเรามาก เวลาจะทำบุญอะไร อย่าไปคิดว่าเป็นบุญเล็กๆ น้อยๆ ทำไปคงไม่เกิดผลอะไรมาก การกระทำใดๆ ในโลกนี้ที่ทำไปแล้ว จะไม่ส่งผลเลยไม่มี เราทำบุญวันละนิด จิตก็แจ่มใสขึ้นทุกวัน เพราะบุญในตัวของเราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เหมือนหยาดน้ำค่อยๆ หยดลงในหม้อน้ำทุกๆ วัน ในที่สุดก็เต็มเปี่ยมได้

วันพระของชาวสวรรค์

๕๑๓

เพราะฉะนั้นให้ทำกันไปเถอะ โภคทรัพย์สมบัติจะได้บังเกิดขึ้น เพื่อเอาไว้ใช้สร้างบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เราจะได้เป็นที่มานอน แห่งสิริมงคลทั้งหลาย รวมทั้งการได้บรรลุมรรคผลนิพพาน ก็ต้องอาศัยอานุภาพแห่งบุญเช่นกัน

ชาวสวรรค์เขารักในการสั่งสมบุญมาก เพียงแต่โอกาสที่จะมาท่อมเทศร้างความดีในโลกมนุษย์เหมือนเรา มันยากมาก ส่วนใหญ่เขาจะได้บุญจากการไปนมัสการพระจุฬามณีบ้าง บุญจากการฟังธรรมบ้าง และบุญที่เกิดจากอนุโมทนาในบุญที่พวกเราทำกันอยู่ในขณะนี้บ้าง

*ในเทวโลกซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวสวรรค์ เทวดาจะโฆษณาการฟังธรรมครั้งใหญ่ๆ เดือนละ ๘ วัน คือ ทุกๆ ๗ ค่ำ ๘ ค่ำ ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ ทั้ง ๘ วัน จะมีการลับเปลี่ยนหมุนเวียนผู้ทรงธรรม ผู้เคยได้ฟังธรรมจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ หรือจากพระองค์ปัจจุบัน มาแสดงธรรมให้ทวยเทพได้ฟัง บางครั้งเป็นสนิงกุมารมหาพรหม ท้าวสักกะจอมเทพ ภิกษุธรรมกถึก หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นเทพบุตรธรรมกถึกองค์ใดองค์หนึ่ง ท่านจะทำหน้าที่เป็นผู้กล่าวธรรมกถาในสุธรรมมาเทวสภา เหล่าทวยเทพทั้งหลายก็จะหยุดการละเล่น หยุด

---

*มก. เล่ม ๑๔ หน้า ๔๑

วันพระของชาวสวรรค์

๕๑๘

การเพลิดเพลินในกามคุณอันเป็นทิพย์ชั่วคราว เพื่อมาฟังธรรม

ในวัน ๘ คำ พวกเหล่าอำมาตย์ของมหाराชทั้ง ๔ พระองค์ ซึ่งเป็นท้าวโลกบาลในสวรรค์ชั้นจาตุมหาราช คือ ท้าวธตรฐ ท้าววิรุฬหก ท้าววิรุฬักษ์ และท้าวเวสสวัณ จะออกท่องเที่ยวไปตรวจดูหมู่มนุษย์ว่า ใครได้สั่งสมบุญกุศลเอาไว้บ้าง ถ้าเป็นวัน ๑๔ คำ จะเป็นโอรสของมหाराชทั้งสี่เป็นผู้ทำหน้าที่ หากเป็นวัน ๑๕ คำ มหาราชทั้ง ๔ พระองค์ จะเสด็จออกไปเอง บนสวรรค์เขาก็มีการปกครอง มีการแบ่งหน้าที่กันเหมือนโลกมนุษย์ของเรา

ท้าวมหाराชทั้งสี่ จะท่องเที่ยวไปตามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือตามเมืองต่างๆ หากพบเห็นหมู่มนุษย์ที่ทำความดีอะไรเอาไว้ พระองค์ก็จะทรงบันทึกไว้บนแผ่นทองว่าหญิงชาย ชื่อนี้ ชื่อนี้ ทำบุญชนิดนี้เอาไว้ ได้บำเพ็ญบุญกุศียวัตถุ ๓ ประการครบถ้วน บำเพ็ญกุศลกรรมบถ ๑๐ สาธุชนท่านนั้น ถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะที่หมู่บ้านโน้น มีสาธุชนตั้งใจรักษาศีล ๕ เข้าอยู่จำอบสกลศีลรักษาศีล ๘ ทุกเดือน ผู้มีบุญท่านนี้บำเพ็ญบุญกุศล ด้วยการบำรุงมารดา บูชาพระเจดีย์ ทำทาน รักษาศีล และนั่งสมาธิเจริญภาวนามีได้ขาดเลย ท่านจะจดเอาไว้ ใครชื่ออะไร บ้านอยู่

วันพระของชาวสวรรค์

๕๑๖

ที่ไหน ทำบุญอะไร ท่านรู้เห็นการกระทำของเราหมด ไม่ว่าจะทำความดีหรือความชั่ว หลวงพ่อถึงบอกว่า พวกเรานี้อยู่ในสายตาของชาวสวรรค์ตลอด

เมื่อได้ชื่อและนามสกุลของผู้มีบุญในเมืองมนุษย์มาแล้ว ท่านจะนำมามอบให้ปัญจสิขเทพบุตร จากนั้นปัญจสิขะก็จะนำไปมอบให้มาตลีเทพบุตร แล้วส่งต่อไปถวายแด่ท้าวสักกเทวราช ท่านจะส่งต่อๆ กันไปอย่างนี้ เมื่อคนทำบุญมีไม่มาก สมุทบัณฺฑีชนี้อย พวกเทวดาได้เห็นบัณฺฑีชนีก็จะเสียใจว่า “เพื่อนเอ๋ย มหาชนประมาทจริงหนอ อบายภุมิทั้ง ๔ คงจักเต็มไปด้วยมนุษย์ทำบาปอกุศล เทวโลกทั้ง ๖ ชั้น คงจักว่างเปล่า”

แต่ถ้ามีผู้ทำความดีมาก บัญชีบุญก็จะหนาขึ้น เมื่อพวกเทวดาได้มาเห็นเข้า ก็พากันตืออกดีใจว่า “โอ เพื่อนเอ๋ย มหาชนมิได้ประมาทในการสั่งสมบุญ อบายภุมิทั้ง ๔ คงจักว่างเปล่า ส่วนเทวโลกทั้ง ๖ คงจะล้นหลามไปด้วยเหล่าเทพบุตรเทพธิดา พวกเราจะได้อ้อมล้อมผู้มีบุญใหญ่ ที่ได้ทำบุญไว้ในพระพุทธานุศาสนานา บนสวรรค์จะสว่างไสวไปด้วยรัศมีของผู้มีบุญเหล่านี้” แล้วเขาก็จะคอยทำ รอให้เราไปเป็นสหายแห่งเทพด้วยใจจดใจจ่อ

ท้าวสักกเทวราชนี้ ท่านได้เป็นเทวดาชั้นอริยบุคคล เพราะท่านได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน พระองค์จะถือบัญชี

วันพระของชาวสวรรค์

๕๒๐

บุญเอาไว้ แล้วเริ่มแสดงธรรมให้เหล่าทวยเทพที่มาประชุมกัน ได้รับฟัง พระสุรเสียงของท้าวสักกะจะก้องกังวาน หากสนทนาธรรมตามปกติ สามารถได้ยินไกลไปถึง ๑๒ โยชน์ แต่ถ้าตั้งใจแสดงธรรม พระสุรเสียงจะดังกลบเทพนครทั้งหมดหมื่นโยชน์ เพราะฉะนั้นแม้เทวดาที่อยู่ไกลๆ ก็สามารถได้ยินเสียงของการแสดงธรรมจากท้าวสักกะอย่างสบายๆ เมื่อพระองค์แสดงธรรมจบ จะมีการประกาศรายนามท่านผู้มีบุญ ให้เหล่าเทพบุตร เทพธิดาได้อนุโมทนา

เพราะฉะนั้น ถ้าเราอยากให้เหล่าทวยเทพอนุโมทนา สาธุการ ก็ให้สั่งสมบุญกันให้เต็มที่ อย่าให้เขาผิดหวัง โดยเฉพาะพวกเรานักสร้างบารมี ลงมาเกิดเพื่อสร้างบารมีเป็นหลักอยู่แล้ว และยังมีเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ คือเป้าหมายอยากเห็นโลกและจักรวาลได้เข้าถึงสันติสุขอันไพบูรณ์ และจะช่วยกันรื้อสัตว์ชนสัตว์ไปสู่ฝั่งนิพพาน จึงต้องสั่งสมบุญกันมากๆ ชนิดบุญครอบฟ้าสมบัตินครอบจักรวาล ทำให้เทวดาได้โงะฆานอนุโมทนา บันลือลั่นไปทั่วทุกสวรรค์ชั้นฟ้า ด้วยการบำเพ็ญบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการของเราให้เต็มเปี่ยม เกิดมากภพชาตินี้เราจะได้มีบุญติดตัวไปมากๆ แล้วก็อย่าลืมนั่งธรรมะกันทุกวัน จะได้เข้าถึงพระธรรมกายซึ่งเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของพวกเราทุกคน

๕๑

พระเจดีย์จุฬามณี

ใครๆ ไม่อาจนับบุญของบุคคลผู้บูชาอยู่ซึ่งท่านผู้ควรบูชา
คือพระพุทธเจ้าหรือพระสาวกทั้งหลาย ผู้ก้าวล่วงปญฺญจธรรม
เครื่องเนินช้าได้แล้ว ผู้มีความเศร้าโศก และความคร่ำครวญ
อันข้ามพ้นแล้ว หรือว่าของบุคคลผู้บูชาอยู่ ซึ่งท่านผู้ควรบูชา
เหล่านั้น ผู้นิพพานแล้ว ไม่มีภัยแต่ที่ไหนๆ ด้วยการนับ
แม้วิธีใด ๆ ก็ตาม ว่าบุญนี้มีประมาณเท่าใด

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๒๓

ความสุข ความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยในชีวิต เป็นสิ่งที่มนุษย์ และสรรพสัตว์ทั้งหลายพึงปรารถนา จึงพยายาม เสาะแสวงหาที่พึ่งที่ระลึกที่แท้จริง แต่น้อยคนนักจะรู้ว่าที่พึ่งที่ ระลึกที่แท้จริงนั้นคือสิ่งใด อยู่ที่ตรงไหน จะเข้าถึงได้ด้วยวิธีการใด ถ้าหากทุกคนในโลกได้รู้จักที่พึ่งที่ระลึกอันสูงสุดว่า คือ พระ- รัตนตรัย และมีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติธรรม จนกระทั่งกาย วาจา ใจสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส ตั้งมั่นอยู่ในกลางกาย เต็มเปี่ยม ไปด้วยสติ และปัญญาบริสุทธิ์ ชีวิตของทุกคนก็จะเจริญรุ่งเรือง ปลอดภัยทั้งในโลกนี้ และโลกหน้า

พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตรัสไว้ใน ขุททกนิกาย ธรรมบท ว่า

“ปุชารเห ปุชชโต	พุทฺธเ ยทิ จ สวเก
ปปญจสมติกกนฺเต	ติณฺณโสภปริทฺทเว
เต ตาทิเส ปุชชโต	นิพฺพุเต อกุโตนฺเย
น สกฺกา ปุณฺณํ สงฺขาทํ	อิเมตตมปิ เกณฺจิ

ใครๆ ไม่อาจนับบุญของบุคคลผู้บูชาอยู่ซึ่งท่านผู้ควร บูชา คือพระพุทธเจ้าหรือพระสาวกทั้งหลาย ผู้ก้าวล่วง ปปัญจธรรมเครื่องเน้นเข้าได้แล้ว ผู้มีความเศร้าโศก และ ความคร่ำครวญอันข้ามพ้นแล้ว หรือว่าของบุคคลผู้บูชาอยู่ ซึ่งท่านผู้ควรบูชาเหล่านั้น ผู้นิพพานแล้ว ไม่มีภัยแต่ที่ไหนๆ

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๒๔

“ด้วยการนับแม้วิธีใดๆ ก็ตาม ว่าบุญนี้มีประมาณเท่าใด”

การคำนวณบุญ ที่เกิดจากการบูชาบุคคลผู้ที่ควรบูชา เช่นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นสิ่งที่คำนวณได้ยากยิ่งนัก เพราะพระพุทธเจ้าทั้งหลายเป็นอจินไตย บุญที่เกิดจากการสักการบูชาท่านจึงเป็นอจินไตย คือไม่สามารถคำนวณได้ว่า บุญนี้มีประมาณเท่าใด และถึงแม้ว่าพระพุทธองค์จะทรงพระชนม์ชีพอยู่ หรือดับขันธปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม หากเรามีจิตเลื่อมใสชนิดเป็นอจลศรัทธา คือมีศรัทธาตั้งมั่นอย่างไม่คลอนแคลน อาณิสสส์ที่เกิดขึ้นก็ได้เท่ากัน คือไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน ในปัจจุบันหลวงพ่อกันหลายๆ วัดมีการจัดงานประเพณีลอยกระทง เนื่องในเทศกาลวันเพ็ญเดือนสิบสอง แต่ละสถานที่ต่างมีเป้าหมายในการจัดงานที่แตกต่างกันออกไป

ที่น่าชื่นชมคือ บางวัดได้ถือเอาเทศกาลนี้เป็นโอกาสในการสร้างบุญกุศล แทนที่จะเป็นไปเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินเพียงอย่างเดียว ยังปรารถนาเหตุลอยกระทง เพื่อลอยบาปออกจากใจ และบูชารอยพระพุทธบาท ณ ลุ่มแม่น้ำนัมมทานทีอีกด้วย บางพื้นที่ได้มีพิธีจุดโคมลอยเพื่อบูชาพระรัตนตรัย และก็น้อมบูชาพระมหาจุฬามณีเจดีย์ ซึ่งประดิษฐานพระเขี้ยวแก้ว และพระเกศโมลีอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นับเป็นกิจกรรมที่น่าชื่นชม

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๒๕

และอนุโมทนา บางท่านอาจยังไม่รู้ว่า พระจุฬามณีคืออะไร อยู่ที่ตรงไหน บูชาแล้วดีอย่างไร หลวงพ่อขอนำประวัติพระจุฬามณีมาเล่าย่อๆ ดังนี้

*พระจุฬามณีเป็นชื่อของพระเจดีย์ ซึ่งประดิษฐานอยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ทุกวันพระ ๑๕ ค่ำ เหล่าเทพบุตรเทพธิดาจากสวรรค์ทุกชั้นฟ้า จะหยุดการละเล่นชั่วคราว เพื่อนำดอกไม้มาบูชาพระเจดีย์อันศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ ในองค์พระเจดีย์มีพระเกศโมลีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และพระทันตธาตุเบื้องขวาของพระองค์ เหล่าทวยเทพถือว่า การได้ทัศนาลิ่งที่เนื่องด้วยพระพุทธรูปเจ้า เปรียบเสมือนได้นอบน้อมต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า แม้ดับขันธปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม

พระเกศโมลินี้ ทำวลักกเทวราชทรงนำขึ้นไปประดิษฐานไว้ ตั้งแต่วันที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกมหาภิเนษกรรมณ คินวันนั้น พระมหาบุรุษทรงตัดสินพระทัยเด็ดเดี่ยว ซ้ำมักัญฐกะเสด็จออกไปพร้อมด้วยนายฉันทะอำมาตย์ มุ่งหน้าสู่ป่าเพื่อออกบวชทำพระนิพพานให้แจ้ง ทันทใดนั่นเอง ภาพของพญามารก็หวั่นไหว เพราะรู้ว่ามิผู้คิดหาทางหลุดพ้นจากเงื้อมมือ

---

*โลกทิพย์ (พระพรหมโมลี)

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๒๖

ของตน ไม่ยอมเวียนนวนอยู่ในสังสารวัฏอีกต่อไป มารผู้มีบาปรีบเข้ามาขวาง หวังจะให้พระโพธิสัตว์กลับไปเสวยเบญจกามคุณ ในพระบรมมหาราชวัง มารปรากฏกายอยู่ในอากาศ กล่าวห้ามว่า “ท่านอย่าได้ออกไปเลย ในวันที่ ๗ นับแต่วันนี้ไป จักรรัตนะจักปรากฏแก่ท่าน ท่านจักได้ครอบครองราชสมบัติในทวีปทั้งสี่ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ขอให้ท่านจงกลับไปเสียเถิด”

เจ้าชายสิทธัตถะตรัสถามว่า “ท่านเป็นใคร” เมื่อรู้ว่าผู้ที่มายืนขวางหน้ากลางอากาศนี้เป็นมาร จึงตรัสว่า “ดูก่อนมารผู้มีใจบาป เรารู้ว่าจักรรัตนะจะปรากฏแก่เรา แต่เราไม่ต้องการสมบัติเหล่านั้นเลย ลัพพัญญุตญาณเท่านั้นเป็นสิ่งที่เราปรารถนามากที่สุด เราจักให้หมื่นโลกธาตุดับสิ้น ล้วนแล้วจักเป็นพระพุทธเจ้า ท่านจงหลีกไปเสียเถิด” เมื่อมารห้ามความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยวของพระองค์ไม่ได้ ก็ได้แต่ขู่ ว่า ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เราจะคอยหาช่องทำให้ท่านไม่ได้บรรลุนิพพาน จะทำให้ท่านมีใจผูกพันอยู่กับกามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตก เราจะติดตามรบกวนท่านไปทุกหนทุกแห่งเหมือนเงาตามตัว ฉะนั้น

พระโพธิสัตว์ไม่ได้เกรงกลัวคำขู่ของพญามาร และไม่อาลัยในจักรพรรดิราชสมบัติเหล่านั้นเลย ทรงสละทิ้งเหมือนทิ้งก้อนเขษะ เมื่อพระองค์เสด็จถึงฝั่งแม่น้ำอนิมา ทรงลงจาก

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๖๓

หลังม้่ากัณฐกะ แล้วดำริว่า ผมของเรานี้ ไม่สมควรแก่สมณะ จึงเอาพระขรรค์ตัดพระเศศโมลีให้เหลือพระเศศไว้ประมาณ ๒ นิ้วมือ เป็นที่นำอัครรรยว่า เส้นพระเศศ ซึ่งเหลือประมาณ ๒ องคุลีนัน ได้เวียนขวาเนบติดพระเศศ และเป็นเช่นนั้นจนตลอดพระชนม์ชีพ

พระโพธิสัตว์จับพระเศศโมลี แล้วตั้งจิตอธิษฐานว่า “ถ้าเราจักได้เป็นพระพุทธเจ้าแล้วไซ้ร้ ขอพระโมลีจงตั้งอยู่ในอากาศ ถ้าจักไม่ได้เป็นพระพุทธเจ้า ขอจงตกลงบนพื้น” พระองค์ทรงโยนขึ้นไปในอากาศ พระเศศโมลีลอยอยู่ในอากาศสมดังที่ทรงอธิษฐานไว้ ทำวลั้กกเทวราชทรงเห็นด้วยทิพยจักขุ จึงเอาผอบแก้วรับไว้ แล้วนำไปประดิษฐานไว้ในพระเจดีย์ชื่อว่า จุฬามณี ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

จากนั้นขุฎิการมมหาพรหมผู้เป็นสหายเก่าในครั้งพระกัลสสปพุทธเจ้า รู้ว่า วันนี้พระสหายออกมหาภิเนษกรมณั้ จึงได้เสด็จลงจากพรหมโลก นำบริขาร ๘ คือ ไตรจิวร บาตร มีด เข็ม รัตประคด และผ้ากรองน้ำ เข้าไปถวาย ตั้งแต่นั้นมาพระองค์ทรงถือเพศบรรพชาอันสูงสุด แล้วตั้งพระทัยมั่นในการบำเพ็ญเพียรภาวนา ใช้เวลาอยู่ถึง ๖ ปี ก็ได้ตรัสรู้อนุดตรสัมมาสัมโพธิญาณ นี้คือที่มาของพระเศศโมลี ว่าทำไมจึงไปประดิษฐาน

พระเจดีย์จุฬามณี

๕๒๘

อยู่บนสวรรค์ ส่วนพระทันตธาตุเมืองขวาทหรือพระเขี้ยวแก้วนั้น
ทำวลักกเทวราชทรงอัญเชิญมาจากโทณพราหมณ์ ซึ่งได้แอบ
ซ่อนไว้ในวันที่ทำการแบ่งพระบรมธาตุ หลังจากที่มีการถวาย
พระเพลิงพุทธสรีระ

เพราะฉะนั้น พระเจดีย์จุฬามณีในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์นั้น
จึงเป็นเจดีย์อันศักดิ์สิทธิ์ที่เหล่าทวยเทพต่างมาลักการบูชากัน
ไม่ได้ขาด เทวดาเขารักบุญมาก เพราะรู้ว่าที่ได้มาเสวยบุญใน
สวรรค์นี้ ก็เนื่องจากได้สั่งสมบุญไว้เป็นอย่างดีในภพชาติ
ปางก่อน ทุกวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ เขาจะหยุดการละเล่นชั่วคราว
เพื่อไปลักการบูชาพระเจดีย์แห่งนี้ เพราะเขารู้ว่าบุญจากการ
บูชาพระรัตนตรัยนั้นเป็นบุญใหญ่ ทำให้มีโอกาสเสวยบุญอยู่ใน
สวรรค์ได้ยาวนาน และเป็นพลวปัจจัยให้ได้บรรลุมรรคผล
นิพพานอีกด้วย การที่หลายๆ ท่านได้ปรารถนาเหตุวันเพ็ญเดือน
สิบสอง ลอยกระทงหรือโคมไฟลอยฟ้าเพื่อบูชาพระรัตนตรัย
นับว่าเป็นผู้ฉลาดในการสั่งสมบุญกุศลให้กับตัวเอง วันพระ
ถือว่าเป็นวันสว่างของชีวิต เราควรจะปฏิบัติธรรมให้ดีเป็นพิเศษ
ดังนั้น ขอให้หาโอกาสสั่งสมบุญให้กับตัวเอง ในคืนวันเพ็ญของ
ทุกๆ เดือนกันทุกคน

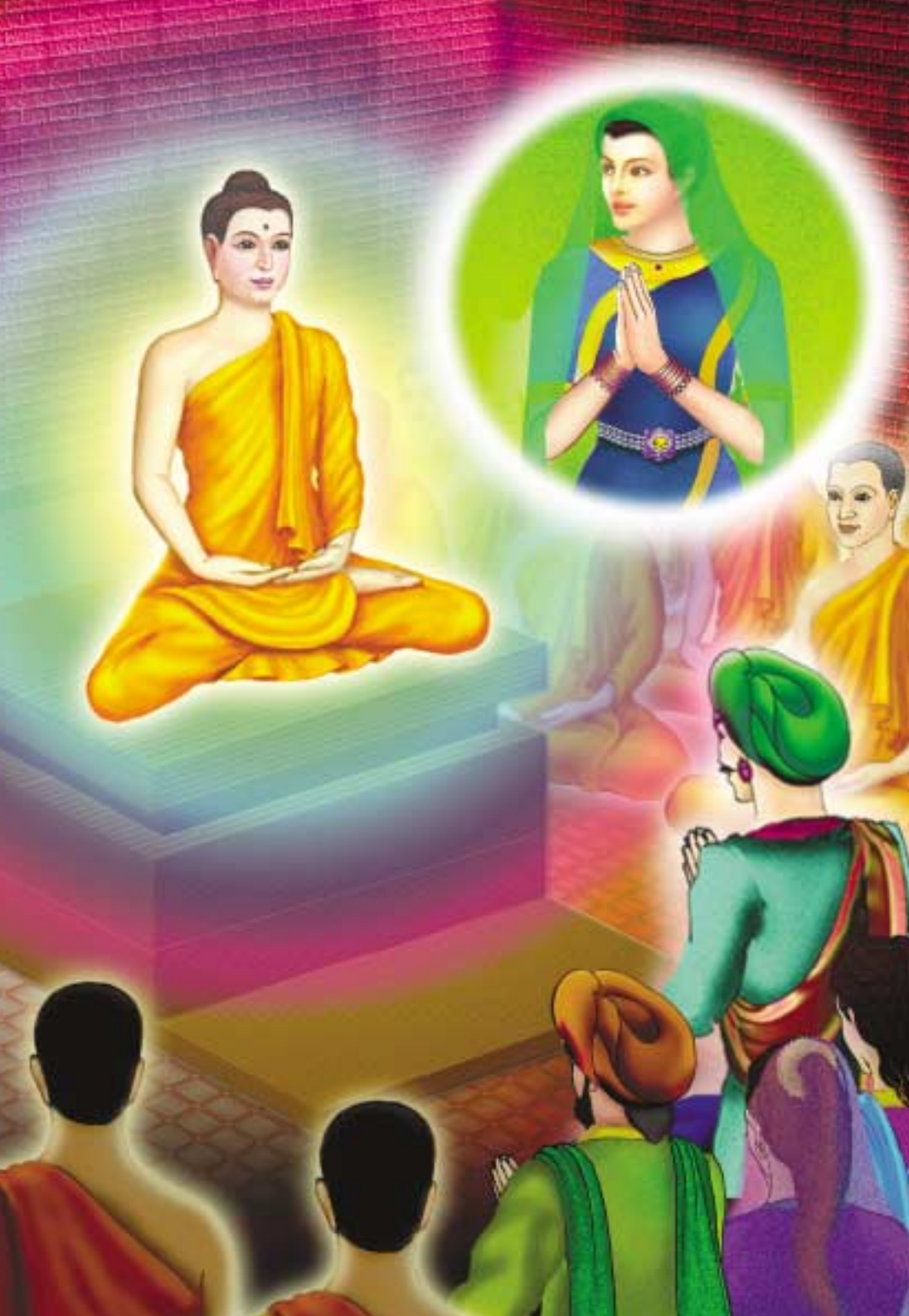

๕๑

หญิงงามเมือง ผู้มีใจงาม

ชนบทกาสิมีสวยประมาณเท่าใด สวยของเราก็มีประมาณ
เท่านั้น ชาวนิคมกำหนดราคาแคว้นกาสิแล้ว ตั้งราคาเราไว้
ครึ่งหนึ่งของราคาแคว้นกาสิ ภายหลังเราเบื้อหน้ายในรูป
เมื่อเบื้อหน้ายจึงคล้ายกำหนด เราอย่าพึงแล่นไปสู่ชาติสังสาร
อีกบ่อยๆ วิชชา ๓ เราทำให้แจ้งแล้ว เราได้ปฏิบัติคำสอนของ
พระพุทธเจ้าแล้ว

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๑

การที่เรารู้ว่า เกิดมาทำไม มีอะไรเป็นเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต แล้วได้วางชีวิตของเราให้มุ่งตรงไปสู่จุดหมายที่เราปรารถนา นับว่าเป็นสิ่งที่เลิศประเสริฐสุด และในระหว่างที่เรากำลังเดินทางอยู่นั้น การที่เราจะสามารถประคับประคองตนเองให้ตลอดรอดฝั่งได้ เราจะต้องไม่ประมาท มีสติอยู่ทุกเมื่อ ต้องหมั่นระแวดระวังใจของเรา ให้อยู่ในแหล่งแห่งความบริสุทธิ์ให้ได้ตลอดเวลา ด้วยการทำให้ใจให้หยุดให้นิ่งอยู่ตรงศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ หากทำได้แบบนี้ ชีวิตในปัจจุบัน และในอนาคต ก็จะปลอดภัยไปตลอดเส้นทางของสังสารวัฏ

มีวาระแห่งภษิตที่ปรากฏอยู่ใน ขุททกนิกาย เถรีคาถา ความว่า

“ชนบทกาสีมีส่วยประมาณเท่าใด ส่วยของเราก็มีประมาณเท่านั้น ชวนิคมนกำหนดราคาแคว้นกาสีแล้ว ตั้งราคาเราไว้ครึ่งหนึ่งของราคาแคว้นกาสี ภายหลังเราเบื่อนายในรูป เมื่อเบื่อนายจึงคลายกำหนดเราอย่าพึงแล่นไปสู่ชาติสงสารอีกบ่อยๆ วิชชา ๓ เราทำให้แจ้งแล้ว เราได้ปฏิบัติคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว”

คำกล่าวนี้ เป็นคำกล่าวของพระเถรีรูปหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ประมาทในสังสารวัฏ ได้กล่าวภายหลังจากที่ท่านได้มีดวงตา

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๒

เห็นธรรม บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ในภพชาติสุดท้ายนี้ นับว่าท่านเป็นผู้ที่มีคุณค่าสูงมาก ถึงกับเอาแว่นแคว้นมาเปรียบเทียบกับค่าตัวของท่าน เรื่องนี้มีที่มาที่ไปอย่างไร ครึ่งนี้ จะนำประวัติของพระอรหันตเถรรูปนี้ มาเล่าให้พวกเราทราบกัน ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เราทั้งหลาย เมื่อศึกษาแล้วจะได้สังวรระวัง ตั้งใจสร้างความดีกันอย่างเต็มที่

*ย้อนอดีตไปเมื่อพุทธันดรที่ผ่านมาในยุคของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระนามว่า กัสสปะ ในยุคนั้น มนุษย์มีอายุถึงสองหมื่นปี พระเถรองค์นี้ได้เกิดในเรือนมีสกุลแห่งหนึ่ง ในยุคนั้น ภายหลังที่พระกัสสปทศพล ได้ประกาศพระศาสนาไปยังแว่นแคว้นต่างๆ ทัวชมพูทวีป ทำให้มีพุทธบริษัทเกิดขึ้นมากมาย ทั้งพระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา แสงแห่งธรรมได้ขจรไปทั่ว มหาชนทุกระดับทั้งที่เป็นพระราชา มหาอำมาตย์ ตลอดจนจนยากเข็ญใจ ต่างก็มีศรัทธาต่อพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า

เมื่อท่านรู้เดียงสาแล้ว มีโอกาสได้ไปฟังธรรมจากสำนัก ภิกษุณีทั้งหลาย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในเพศฆราวาส

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๓

ปรารถนาที่จะออกบวช คิดว่าการที่เรามาใช้ชีวิตอยู่อย่างผู้ครองเรือนนี้ เป็นทางมาแห่งรัฐสิกิเลส เราควรที่จะออกบวช เพื่อเป็นการสั่งสมบุญบารมี เมื่อคิดได้แบบนี้ จึงได้ตัดสินใจออกบรรพชาในสำนักของนางภิกษุณี เมื่อออกบวชแล้ว ก็ได้ตั้งใจฝึกฝนตนเองได้ดีในระดับหนึ่ง

แต่เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ค่อนข้างเจ้าโทสะ มีอยู่วันหนึ่งเกิดความไม่พอใจพระเถรีผู้เป็นชีณาสพรูปหนึ่ง จึงว่าพระเถรีว่า “หญิงแพศยา” แม้จะเป็นนักบวชด้วยกัน บาปอกุศลก็ไม่ได้ยกเว้นใคร ถ้าพลังพลาดไปสร้างบาปกับเนื่อนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก ที่ภายในกายของท่านบริสุทธิ์บริบูรณ์ด้วยกายธรรมอรหัตต์ บาปก็ทับทวีเกินกว่าไปว่าคนทั่วไปอีกนับเท่าไม่ถ้วน ภายหลังจากที่ท่านละจากโลกไป เพราะบาปที่ไปว่าพระชีณาสพ ส่งผลให้ไปตกมหานรก อยู่ถึงหนึ่งพุทธันดร

พอถึงสมัยพุทธกาล ผลแห่งบุญที่ท่านได้ออกบวชตามมาทัน พอหมดกรรมจากมหานรกแล้ว ก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ด้วยผลแห่งบุญที่ได้ทำในสมัยที่เคยออกบวช ทำให้เกิดในตระกูลมหาเศรษฐีมีสมบัติโอฬาร อาศัยอยู่ในแคว้นกาสิ แต่วิบากกรรมที่ทำกับพระชีณาสพก็ยังไม่หมดสิ้นไป ได้ตามมาส่งผลในบั้นปลายคือ ฐานะที่เคยเป็นถึงระดับมหาเศรษฐีของเมือง

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๔

กลับบังเกิดวิบัติทำให้ยากจนลง พอนางโตเป็นสาว ผลแห่งบาป
อกุศลที่เคยตำว่าพระชีณาสพได้ตามมาทัน ทำให้นางกลายเป็น
หญิงงามเมืองที่มีค่าตัวสูง เพราะผลของวจีทุจริตที่ว่า
พระชีณาสพว่าเป็นหญิงแพศยา

เธอมีชื่อว่า อัทธกาสี มีความหมายว่า มีค่าตัวเทียบเท่า
กับกำหนดราคาส่วยของแคว้นกาสีถึงครึ่งหนึ่ง แม้ว่าจะถูก
ชาวเมืองเรียกขานว่า หญิงแพศยา แต่บุญที่เคยประพฤติ
พรหมจรรย์ตามมาประดับประคอง ทำให้เธอเป็นผู้ที่มีศรัทธาใน
พระพุทธศาสนา มีความต้องการที่จะบรรพชาเป็นภิกษุณี เธอ
จึงประสงค์ที่จะไปกรุงสวตถิ เพื่ออุปสมบทในสำนักของพระผู้-
มีพระภาคเจ้า

เมื่อนางมีโครงการที่จะเดินทางไปอย่างนี้ พวกนักเลง
รู้ข่าวว่า นางอัทธกาสีประสงค์จะไปกรุงสวตถิ จึงวางแผน
ที่จะดักปล้นกลางทาง เพื่อจะชิงตัวและทรัพย์สิน แต่ด้วยเดช
บุญที่ตามคุ้มครอง นางได้ทราบข่าวนั้นก่อน จึงไม่เดินทางไป
แต่ได้ส่งทูตไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าทูลว่า ข้าพระองค์
ประสงค์จะบรรพชาอุปสมบท จะพึงปฏิบัติอย่างไรดี

ครั้งนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นบุญในตัวของนาง
เต็มเปี่ยมบริบูรณ์ และภพชาตินี้เป็นภพชาติสุดท้ายของเธอ

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๕

พระบรมศาสดาจึงตรัสเรียกภิกษุทั้งหลายมาแล้วตรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้อุปสมบทแม่โดยทวด” เมื่อประธานอนุญาต โดยมีหมู่สงฆ์เป็นพยานอย่างนั้น นางจึงได้อุปสมบทโดยผ่านทางทวด ครั้นอุปสมบทได้ไม่นาน ด้วยอาณภาพแห่งบุญเก่าที่สั่งสมมา นางเจริญวิปัสสนาไม่นานนัก ก็บรรลुพระอรหัตพร้อมด้วยปฏิสัมภิทาทั้งหลาย

หลังจากที่บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์แล้ว ในวันหนึ่ง พระเถรีได้ย้อนดูอดีตชาติของตัวเอง เมื่อตรวจดูผลแห่งกรรมที่ได้สั่งสมมา ที่ทำให้ชีวิตของท่านตกต่ำสุด และเข้าถึงจุดที่สูงสุดของชีวิตคือได้บรรลุธรรมเป็นพระอรหันต์ ก็ได้พบบุพกรรมของตนเอง จึงเปล่งอุทานว่า “ชีวิตที่ผิดพลาดของเรานี้ หากไม่ได้บุญช่วยไว้ ก็คงไม่มีโอกาสที่จะบรรลุธรรมเป็นแนวการที่เราเอาแต่ใจ ลุดต่ออำนาจแห่งโทสะ กล่าวพรุสวาจาต่อพระผู้บริสุทธิ์ผู้ทรงศีลนี้ เป็นผลกรรมที่หนักจริงหนอ

ในภัทรรกัปนี้ มีพระพุทธเจ้าพระนามว่า กัสสปะ ผู้ประเสริฐกว่าพวกบัณฑิตเลิศจอบดีแล้ว แม้เราบวชในศาสนาของพระพุทธเจ้านั้น พยายามสำรวมในปาติโมกข์ และอินทรีย์ ๕ รู้จักประมาณในอาหาร ประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ บำเพ็ญเพียรอยู่ เพียงแค่มิใจชั่วดาภิกษุณีผู้ปราศจากอาสวะใน

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๖

คราวนั้นว่า อีแพศยา เพียงครั้งเดียว ก็ยังส่งผลให้เราต้อง
หมกหม้ออยู่ในมหารุกยาวนาน

ในชาติสุดท้าย แม้ผลบุญแห่งศีล และการประพฤติ
พรหมจรรย์จะส่งผลให้เกิดในตระกูลเศรษฐีแห่งแคว้นกาสิ มี
รูปสมบัติเหมือนเทพอัปสรในเทวโลก ด้วยผลแห่งศีล และการ
ประพฤติพรหมจรรย์ แต่ก็ยังมีวิบากกรรมมาบีบคั้นให้เป็น
หญิงแพศยา เราได้ถูกตั้งไว้ในตำแหน่งหญิงงามเมืองประจำ
กรุงราชคฤห์ ในที่สุด เมื่อผลแห่งบุญส่งผลเต็มที่ กรรมทุกอย่าง
ได้หมดสิ้นไป เราข้ามพ้นจากสงสารทั้งปวงแล้ว ความเป็น
หญิงแพศยาของเราก็สิ้นไปแล้ว

เราเป็นภิกษุณีผู้มีความชำนาญในอิทธิฤทธิ์ทั้งหลาย
และในทิพโสตธาตุ มีความชำนาญเจโตปริยญาณ ฐัมพูเพ-
นิवासญาณ และทิพยจักษุอันหมดจดวิเศษมีอาสวะทั้งปวงสิ้นแล้ว
ภพใหม่ไม่มีอีกแล้ว ญาณในอรรถ ในธรรม ในนิรุตติ และใน
ปฏิภาณซึ่งเป็นปฏิสัมภิทาญาณอันอุดม เราได้บรรลุแล้ว เราได้
เผากิเลสทั้งหลายแล้ว”

ดังนั้น ผู้มีปัญญาทั้งหลาย เมื่อเกิดมา ควรที่จะสั่งสม
บุญอย่างเต็มที่เต็มกำลังพึงสังวรระวังใจไม่ให้ขุ่นมัว เพราะหากว่า
เมื่อใครมีใจที่ขุ่นมัว ก็จะพลาดพลั้งไปสร้างบาปอกุศล ทำให้

หญิงงามเมืองผู้มีใจงาม

๕๓๓

เสียเวลาในการเดินทางไปสู่อายตณนิพพาน ดังนั้นควรระครองตนเองให้ตั้งมั่นอยู่ในบุญกุศลล้วนๆ

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าเราจะดำรงอยู่ในสถานะอย่างไร หากพลาดพลั้งไปสร้างบาปอกุศล ก็หนีไม่พ้นที่จะต้องชดใช้กรรมอันแสนสาหัส และในขณะเดียวกัน การจะได้บรรลุนิพพานอันนั้น เพศภาวะหรือหน้าที่ตำแหน่งไม่ใช่อุปสรรค แม้เป็นหญิงงามเมือง ก็สามารถที่จะยกใจตัวเองให้ตั้งงามยิ่งขึ้นไปได้ ขอเพียงให้กล้าที่จะปฏิวัติชีวิตของตัวเอง พร้อมทั้งจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่สดใสกว่าเดิม การบรรลุนิพพานอันบริสุทธิ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ไม่เหลือวิสัยที่จะทำได้

ตราบใดที่เรายังเข้าถึงไม่พระรัตนตรัย ชีวิตในสังสารวัฏนี้ยังไม่ปลอดภัย ดังนั้น อย่าประมาทในการสั่งสมบุญ ทั้งการทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ให้หมั่นรักษาใจของเราให้บริสุทธิ์ผ่องใส อย่าไปดำ่ว่าใคร หรือหงุดหงิดขุ่นมัว ให้ใจเราใสๆ แล้วเราจะได้บุญล้วนๆ ที่ไม่มีบาปอกุศลเจือปนเลย ชีวิตของเราจะได้ไม่ผิดพลาด พลัดตกลงไปสู่อบายภูมิ อันจะทำให้เวลาที่จะเข้าถึงอายตณนิพพานนั้นยืดยาวออกไป ให้ตั้งใจเอาบุญกันให้เต็มที่ตลอดเวลา

๕๓

พุทธวิถิ
เพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

ผู้ใดไม่ละเมิดความยุติธรรม เพราะความรัก ความซัง
ความกลัว เพราะความหลง
ยศของผู้นั้น ย่อมเต็มเปี่ยมดุจดวงจันทร์
เปล่งแสงสว่างในข้างขึ้นทุกค่ำคืน

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๐

การประพடுத்தธรรมให้อยู่ในกรอบของความถูกต้องดีงาม เพื่อพัฒนาคุณธรรม และคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้ปรารถนาความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต เพราะชีวิตของมนุษย์นั้น เป็นชีวิตของผู้มีใจประเสริฐ มีจิตใจสูงส่งดีงาม สามารถฝึกหัดขัดเกลาตนเองให้เข้าถึงพระรัตนตรัย เพื่อเป็นคนดีที่โลกต้องการ การประพடுத்தธรรมนำสุขมาให้ ผู้ประพடுத்தธรรมย่อมได้รับความสุขความเจริญรุ่งเรือง และยังทำให้สังคมประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองอีกด้วย ถ้าครอบครัวไหนประพடுத்தธรรม ครอบครัวนั้นย่อมมีความสุข ถ้าบ้านเมืองไหนผู้นำประพடுத்தธรรม ประชาชนในบ้านเมืองนั้นจะอยู่เย็นเป็นสุข ไม่อดอยากอัตคัดขาดแคลน มีกินมีใช้ และประพடுத்தธรรมตามไปด้วย ดังนั้น การประพடுத்தปฏิบัติธรรม ชำระกายวาจาใจให้ใสสะอาดบริสุทธิ์ จึงเป็นการพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองอีกทางหนึ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สิงคาลกสูตร ความว่า

“อนฺทา โทสา ภยา โมหา โย ธมฺมํ นาทิวตฺตติ
อาปฺรติ ตสฺส ยโส สุกฺกปกฺเขว จนฺทิตฺตา

ผู้ใดไม่ละเมิดความยุติธรรม เพราะความรัก ความซัง ความกลัว เพราะความหลง ยศของผู้นั้น ย่อมเต็มเปี่ยมดุจดวงจันทร์ เปล่งแสงสว่างในข้างขึ้นทุกคำคืน”

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๑

คุณธรรม ความไม่ลำเอียง เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในใจของเรา และในสังคมปัจจุบันนี้ โดยเฉพาะผู้ที่เป็นผู้นำผู้ปกครอง หากปรารถนาความสำเร็จ และความเจริญรุ่งเรือง ต้องฝึกฝนคุณธรรมความไม่ลำเอียงนี้ให้เกิดขึ้นในใจ จะได้เป็นคนซื่อตรงเที่ยงแท้เที่ยงธรรม ไม่มีอคติ มีใจตั้งมั่น เวลาตัดสินใจหรือวิเคราะห์สิ่งใด จะตัดสินใจได้ถูกต้องไม่ผิดพลาด ไม่เอียงซ้ายเอียงขวา ไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง จะเลือกเอาแต่ความถูกต้อง ยุติธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ต้องเริ่มจากการฝึกฝนใจให้หยุดนิ่ง

*เหมือนในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปยังหมู่บ้านขานุมัตตะ ซึ่งในขณะนั้น กุฎทันทพราหมณ์ผู้เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน ได้นำโคตัวผู้ ลูกโคตัวผู้-ตัวเมีย แพะ แกะ อย่างละ ๗๐๐ ตัว มาผูกไว้กับหลักเพื่อทำพิธีบูชาขัยัญ เมื่อพราหมณ์รู้ข่าวการเสด็จมาของพระพุทธเจ้า จึงพักการบูชาขัยัญไว้ก่อน แล้วไปเข้าเฝ้าพระพุทธองค์ และทูลถามพระบรมศาสดาว่า จะบูชาขัยัญอย่างไรถึงจะดี พระบรมศาสดาทรงทราบว่าเป็นผู้มีปัญญา จึงตรัสเล่าเรื่องการบูชาขัยัญในอดีตของพระเจ้ามหาวิชิตราชว่า

---

*มก. เล่ม ๑๒ หน้า ๔๐

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๒

ในสมัยหนึ่ง พระเจ้ามหาวิชิตราชทรงดำริที่จะบุชายัญญ เพราะมีความเชื่อว่าเทพเจ้าจะพอใจ แล้วจะได้ลงมาช่วยปกป้องรักษาบ้านเมือง ครั้งนั้น พระราชามีปุโรหิตผู้เป็นบัณฑิตเป็นที่ปรึกษา ได้กราบทูลว่า ก่อนที่จะบุชายัญญนั้น ต้องปราบโจรร้ายในแผ่นดินเสียก่อน ด้วยวิธีการไม่ฆ่า พระราชาทรงสงสัยว่าการปราบโจรโดยไม่ใช้อาวุธฆ่าฟันนั้นเป็นอย่างไร

ปุโรหิตกราบทูลว่าที่บ้านเมืองยังไม่สงบสุข เพราะอบายมุขระบาดไปทั่วเมือง ประชาชนยังอดอยากยากจน จึงแสวงหาทรัพย์มาด้วยวิธีการไม่สุจริต ฉะนั้นพระองค์ต้องปราบโจรร้ายโดยแก้ไขที่ต้นเหตุ คือต้องแก้ไขเรื่องปัญหาเศรษฐกิจและจิตใจของคนให้ดีเสียก่อน ด้วยการพระราชทานเมล็ดพันธุ์พืชให้เกษตรกร ให้ทุนพ่อค้าที่มีปัญญาแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ มอบรางวัลให้ข้าราชการที่ซื่อสัตย์ยุติธรรม และปลูกฝังคุณธรรมในจิตใจของประชาชน

เมื่อเกษตรกรขยันทำงาน ผลผลิตก็มาก พ่อค้ายักธุรกิจที่ทำงานด้วยความสุจริต ก็จะมีผลกำไรให้เศรษฐกิจคล่องตัว ข้าราชการจะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ไม่คอร์รัปชัน คดโกงทรัพย์สินของแผ่นดิน ความสงบสุขเรียบร้อยก็จะเกิดขึ้น ในราชอาณาจักร การสงเคราะห์เอื้อเพื่อแบ่งปันความสุข และสิ่งที่ดีงามให้แก่กัน นั้นแหละคือการบุชายัญญอันวิเศษ

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๓

เมื่อปุโรหิตแนะนำวิธีการบูชาัญญ์ที่ถูกต้องแล้ว พระราชาทรงพอพระทัยมาก จึงรับสั่งให้ข้าราชการ และประชาชนไปทำตามคำแนะนำของท่านปุโรหิต ครั้นวันเวลาผ่านไปเพียงไม่นาน สภาพสังคมเศรษฐกิจก็ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จากนั้นท่านปุโรหิตกราบทูลให้พระราชาขอความร่วมมือจากกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียงมีอำนาจ ตั้งแต่อนุภักษัตริย์ที่อยู่ตามหัวเมืองต่างๆ มหาเศรษฐีจากนานาประเทศมาร่วมกันทำการบูชาัญญ์ ด้วยการสร้างโรงงานให้คนที่มาจากทิศทั้ง ๔ เมื่อผู้มีทรัพย์มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันถ้วนหน้า ปัญหาความขาดแคลนอดอยากจนก็หมดสิ้นไป ทุกคนในบ้านเมืองพากันสมัครสมานสามัคคิกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โจรผู้ร้ายจึงหมดไปจากบ้านเมือง โดยไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ ประเทศชาติก็เจริญรุ่งเรืองเป็นปึกแผ่นมั่นคง ลังคมก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

กฎทันตพราหมณ์ได้ฟังแล้ว เข้าใจทันทีว่าการบูชาัญญ์ของตนเอง เป็นการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ไม่ถูกวิธี ท่านได้ทูลถามต่อว่า ยังมีการบูชาัญญ์ที่ทำน้อยแต่ให้ผลมากบ้างไหม พระพุทธองค์ทรงแนะนำการทำน้อยแต่ได้ผลมากกว่า จะต้องทำทานกับสมณพราหมณ์ผู้มีศีล ผู้ประพฤดิธรรม ต้องทำบุญให้ถูกเนื่อนาบุญ และให้ยึดเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง พร้อมกับรักษา

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๔

ศีลเจริญภาวาให้เป็นปกติ บุญช้ายญอย่างนี้ จึงเป็นการลงทุนน้อยแต่ให้ผลบุญมาก และยังเป็นเหตุให้ไปสู่สุคติสวรรค์อีกด้วย

ยิ่งหากต้องการให้การบุญช้ายญเป็นไปเพื่อมรรคผลนิพพาน ต้องออกประพฤติพรหมจรรย์ ขจัดกิเลสอาสวะให้หลุดร่อนออกจากใจ เพื่อทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ อย่างนี้คือการบุญช้ายญที่ใช้เครื่องประกอบน้อย แต่ได้ผลมากเกินควรเกินคาดทีเดียว กฎทันตพราหมณ์ได้ฟังแล้วเกิดความเลื่อมใสมาก จึงประกาศตนเป็นอุบาสก ขอลึงพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต แล้วได้ทำการปล่อยสัตว์ที่เตรียมไว้บุญช้ายญทั้งหมดให้เป็นอิสระ ท่านได้ตั้งใจบำเพ็ญภาวาจนสำเร็จเป็นพระโสดาบัน

เราจะเห็นว่า ปัญหาทุกอย่างแก้ไขได้ เพียงแต่รู้จักใช้ปัญญาแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ แนะนำประชาชนให้รู้จักการทำความดี ให้กำลังใจสนับสนุนผู้ทำความดีที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ เมื่อแนะนำทุกคนให้รู้จักเสียสละแบ่งปัน ให้ทาน รัักษาศีล เจริญภาวา ปัญหาทั้งหมดจะหมดไป เพราะฉะนั้น การแก้ไขปัญหาลังคมเศรษฐกิจในปัจจุบันนี้ ต้องเริ่มจากจุดเล็กๆ คือที่ตัวเรา และครอบครัวของเราเสียก่อน การสถาปนาบ้านกัลยาณมิตรขึ้นมา ก็เพื่อพิชิตปัญหาลังคม โดยมุ่งปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นในครอบครัว ให้ทุกคนรู้จักการทำความดี และสร้างคนดีที่โลกต้องการให้เกิดขึ้นในสังคม

พุทธวิธีเพื่อเศรษฐกิจที่มั่นคง

๕๔๕

ดังนั้น ให้ช่วยกันสถาปนากัลยาณมิตรให้เกิดขึ้น
มากๆ เพราะในยุคนี้เป็นยุคที่แปลก คนทำความดีกลับถูกมอง
ว่าไม่ดี คนทำไม่ดีกลับถูกมองว่าดี ได้รับการยกย่องสรรเสริญ
เป็นสิ่งที่พวกเราได้รู้ได้เห็นกันอยู่ เมื่อความเป็นจริงถูกบิดเบือน
ไปทำให้เกิดความเข้าใจผิด ลังคมก็เกิดความสับสน คนไม่มั่นใจ
ในการทำบุญ ง่อนแง่นคลอนแคลนในพระรัตนตรัย เพราะฉะนั้น
เราต้องช่วยกันแก้ไขสิ่งผิดพลาดนี้ โดยไปช่วยกันสถาปนากัลยาณมิตรให้เกิดขึ้นทั่วทุกหนทุกแห่ง ให้กระแสแห่งการ
ทำความดีได้ดีแล้วบังเกิดขึ้น ให้ทุกคนเข้าใจในเรื่องบุญกุศลที่
นักปราชญ์บัณฑิตเขาทำกันมาทุกยุคทุกสมัย

บุญเท่านั้นเป็นที่พึ่งของสรรพสัตว์ทั้งหลาย เป็นเพื่อน
แท้ในทุกหนทุกแห่ง บุญจะติดตามตัวเราไปทุกภพทุกชาติ
สมบัติทั้งหลายในเมืองมนุษย์ คือรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ คุณสมบัติ
ลาภ ยศ สรรเสริญ สุขจะบังเกิดขึ้นกับเรา ด้วยอานุภาพแห่ง
บุญนี้เอง แม้ละโลกไปแล้ว เราจะจากไปอย่างไรอย่างผู้มีชัยชนะ
ไปเสวยทิพยสมบัติครองความเป็นใหญ่ในเทวโลก จะสมบรูณ์
ด้วยสมบัติอันเป็นทิพย์ กระทั่งบารมีเต็มเปี่ยม นิพพานสมบัติ
ก็จะเกิดขึ้น สมบัติทั้งหลายเกิดขึ้นเพราะอาศัยบุญอย่างเดียว
เท่านั้น

๖๐

วิถีตัดเหตุนั้นทุกข์

ตัณหาทำให้คนเกิด จิตของผู้มีตัณหาย่อมซัดสายไปมา
หมุ่สัตว์มัวท่องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏ
ทุกข์เป็นภัยใหญ่ของเขา

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๔๘

เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ เพื่อเพิ่มเติมความบริสุทธิ์ให้กับตนเองให้ได้มากที่สุด บริสุทธิ์จนกระทั่งไปพบกับตัวตนที่แท้จริง ที่มั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความสุขอย่างแท้จริง พระผู้มีพระภาคเจ้า และพระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ท่านได้พบว่า พระรัตนตรัยเป็นสิ่งประเสริฐสุด และมีอยู่แล้วในตัวของพวกเขาทุกคน เป็นธรรมชาติสงบ ละเอียดย ละเอียด ซึ่งจะนึกคิดหรือคาดคะเนเองไม่ได้ เพราะเป็นสิ่งที่เราต้องปฏิบัติให้เข้าถึงด้วยตนเอง โดยปรับใจให้ละเอียด ให้หยุดนิ่งไปตามลำดับ จนกระทั่งเข้าไปถึงแหล่งแห่งความสุข ความบริสุทธิ์ แหล่งของสติของปัญญา แล้วเราจะรู้เห็นทุกสิ่งไปตามความเป็นจริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังยุตตนิกาย สคาถวรรค ความว่า

“ตณฺหา ชเนติ ปุริสํ จิตฺตมสฺส วิธาวติ
สตุโต สํสารมาปาที ทุกฺขมสฺส มหทฺถกฺยํ

ตณฺหาทำให้คนเกิดจิตของผู้มีตัณหาย่อมขัดสลายไปมา หมุ่นัดวามัวท่องเทียวอยู่ในสังสารวัฏ ทุกข์เป็นภัยใหญ่ของเขา”

ตณฺหา คือความทะยานอยาก ประกอบด้วยความเพลิดเพลिन ยินดีในอารมณ์ต่างๆ เป็นกิเลสที่นอนเนื่องอยู่ในส่วนลึกของสรรพสัตว์ เป็นทุกข์สมุทัยลัจจ คือเหตุให้เกิดความทุกข์

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๔๕

การที่มนุษย์ต้องเวียนว่ายตายเกิด และมีความทุกข์กายทุกข์ใจอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะมีตัณหาเป็นต้นเหตุ ความทุกข์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นทุกข์ประจำหรือทุกข์จร ตั้งแต่ทุกข์จากการเกิดแก่เจ็บตาย ทุกข์เพราะการพลัดพรากจากบุคคลผู้เป็นที่รัก ความเศร้าโศก พร่ำพิไรรำพันต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเกิดมาจากความทะยานอยากทั้งสิ้น

เมื่อความทะยานอยากเกิดขึ้น ก็ต้องมีการแสวงหา การแสวงหาทำให้เกิดการกระทำที่ภาษาพระท่านเรียกว่ากรรม เมื่อทำกรรมก็มีวิบากเป็นผล ความทะยานอยากเป็นเหตุนำไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ถ้ามีความทะยานอยากในกามภพ เรียกว่ากามตัณหา กามตัณหา คือ ยังมีความยินดีในกามคุณทั้ง ๕ ยินดีในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ซึ่งเป็นเหยื่อล่อของพญามาร ให้เราหลงติดอยู่ในกามาวจรภูมิ แล้วยังมี ภวตัณหา คือความอยากมีอยากเป็น ที่ทำให้ติดอยู่ในรูปภพ และวิภวตัณหา คือความทะยานอยากที่ทำให้ติดข้องอยู่ในอรูปภพ ตัณหาทั้ง ๓ อย่างนี้แหละที่เป็นเหตุให้เกิดทุกข์

*พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเล่าถึงสมัยที่พระองค์เคยเสวยพระชาติเป็นพญานกยูงทองว่า ครั้นนั้นท่านได้อาศัยอยู่ใน

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๕๐

ถ้าทอง ทุกๆ เช้าก่อนที่จะออกไปหาอาหาร จะบินขึ้นไปเกาะที่ยอดเขา แล้วหันหน้าไปทางทิศตะวันออก เมื่อเห็นพระอาทิตย์กำลังจะขึ้น ท่านจะแผ่เมตตา และสวดพระปริตร เพื่อขอให้พระรัตนตรัยคุ้มครองให้ปลอดภัย แล้วจึงร่อนลงไปหากิน ครั้นตกเย็นก็จะบินไปเกาะที่ยอดเขาอีก แล้วหันหน้าไปทางทิศตะวันตก มองดูพระอาทิตย์อัสดง แผ่เมตตาสวดพระปริตร ให้พระรัตนตรัยคุ้มครองในเวลากลางคืน แล้วจึงบินกลับเข้าถ้ำ ท่านทำอย่างนี้อยู่เป็นเวลานาน ทำทุกวันไม่ได้ขาดแม้แต่วันเดียว จึงไม่เคยมีนายพรานหรือสัตว์ร้ายใดๆ มาทำอันตรายท่านได้

อยู่มาวันหนึ่ง มเหสีของพระราชาทรงพระสุบินเห็นพญานกยูงทองมาแสดงธรรมให้ฟัง จึงกราบทูลพระราชารว่าอยากฟังธรรมจากพญานกยูงทองมาก พระราชาจึงให้นายพรานไปดักจับพญานกยูงทอง ซึ่งแม้ว่านายพรานจะใช้ความพยายามเพียงไร ก็จับไม่ได้ จนนายพรานหมดอายุขัยสิ้นชีวิตลง เมื่อพระมเหสีไม่ได้ดังพระประสงค์ ทำให้พระนางตรอมพระทัยและสวรรคตในที่สุด พระราชาทรงกริ้วมากถึงกับจาริกลงในแผ่นดินทองคำ “ถ้าหากใครได้กินเนื้อของนกยูงทองตัวนี้ ที่อาศัยอยู่ที่ทิวเขาในป่าหิมพานต์ จะมีชีวิตเป็นอมตะไม่แก่ไม่ตาย”

เมื่อพระราชารองค์ใหม่มาสืบทอดราชวงศ์ ได้พบเห็นหลักฐานที่จารึกไว้ มีพระประสงค์จะได้ชีวิตเป็นอมตะ จึงส่ง

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๕๑

นายพรานไปคอยดักจับพญานกยูงทอง แต่ก็ไม่มีใครทำได้สำเร็จ แม้เมื่อสิ้นราชวงศ์ มีพระราชามาครองราชย์ผ่านไปอีกถึง ๖ พระองค์ ก็ยังไม่มีใครสามารถจับพญานกยูงทองได้

วันหนึ่ง นายพรานของพระราชวงศ์ที่ ๗ ลังเกตเห็นว่า ทุกเช้า และทุกเย็น นกยูงทองได้สวดมนต์แผ่เมตตา จึงรู้ว่าเป็น เพราะอาณาภาพแห่งพระรัตนตรัยคุ้มครอง ก็หาอุบายที่จะทำให้ ใจของนกยูงทองโพธิสัตว์ซัดส่าย ไม่ตั้งมั่น และไม่เลื่อมใสใน พระรัตนตรัยอย่างที่เคยเป็นมา จึงได้นำนางนกยูงตัวหนึ่งมา เป็นเครื่องล่อพระโพธิสัตว์ เพื่อให้เป็นไปตามแผนการที่วางไว้

วันนั้น พญานกยูงทองได้ฟังเสียงของนางนกยูงที่ โไพเราะจับใจ เกิดตัณหาครอบงำ กิเลสที่ตกตะกอนนอนเนื่อง มายาวนานก็กำเริบขึ้นมา เกิดความกระวนกระวายใจ จนไม่สามารถเจริญพระปริตรได้ ได้บินไปหานางนกยูง แล้วถลาลง ไปบนพื้นโดยไม่ได้ระมัดระวังตัว เท้าทั้งสองข้างจึงสอดเข้าไปใน บ่วงที่นายพรานดักไว้ ไม่สามารถจะสลัดให้หลุดได้ ยิ่งดั้นบ่วงก็ ยิ่งรัดแน่นหนาขึ้น

นายพรานเห็นดั่งนั้นดีใจยิ่งนัก คิดว่า พรานทั้ง ๖ คน ไม่สามารถดักพญานกยูงทองได้ ต่างสิ้นชีวิตกันไปหมด แม้เรา ต้องเพียรพยายามอยู่ถึง ๗ ปี ในที่สุดวันนี้เราก็โดนจับได้

วิถีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๕๒

ในขณะที่เดียวกันก็นึกสลดใจว่า วันนี้พญานกยูงกระวนกระวายใจ เนื่องจากนางนกยูงเป็นเหตุ ไม่อาจแผ่เมตตาเจริญพระปริตรได้ จึงติดบ่วงของเรา เพราะอำนาจกามตัณหาแท้ๆ ทำให้ต้องประสบทุกข์เช่นนี้ แต่ด้วยอานุภาพที่นกยูงทองแผ่เมตตาอยู่เป็นประจำสม่ำเสมอ จึงทำให้นายพรานเกิดความสงสาร เกิดความรักความเมตตา อีกทั้งนายพรานก็ไม่ปรารถนาจะทำร้ายพญานกยูงอยู่แล้ว เพราะรู้ว่านกยูงตัวนี้ประพฤดิธรรม จึงได้ปล่อยนกยูงไป

พญานกยูงจึงได้เปล่งสำเนียงเป็นภาษามนุษย์ว่า “ท่านอุตส่าห์เพียรพยายามดักจับเรานานถึง ๗ ปี เมื่อจับได้แล้วกลับปล่อยเสีย ไม่กลัวอาชญาจากพระราชาหรือ หรือว่าวันนี้ ท่านงดเว้นจากปาณาติบาต” นายพรานตอบว่า “เราไม่ได้กลัวอาชญาแผ่นดิน แต่เรากลัวผลของบาป จากการทำร้ายท่านผู้ประพฤดิธรรม” นกยูงพระโพธิสัตว์จึงได้แสดงธรรมว่า “ผู้ไม่ทำปาณาติบาต และให้อภัยในสัตว์ทั้งปวง ย่อมได้รับการสรรเสริญในปัจจุบัน ละโลกไปแล้ว จะมีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไป ดูก่อนนายพราน สรรพสัตว์ทั้งหลายล้วนปรารถนาความสุข ดังนั้นผู้ปรารถนาความสุข จึงไม่ควรเบียดเบียนใครให้ได้รับทุกข์”

นายพรานฟังดังนี้แล้ว ก็ตั้งสติพิจารณาธรรม ตามเห็น

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๕๓

ธรรมเข้าไป จนได้บรรลุพระปัจเจกโพธิญาณ ณ ที่นั่นเอง จากนั้นท่านอธิษฐานจิตทำสังกิริยา กล่าวคำปล่อยสัตว์ ทำให้สัตว์ทั้งหลายที่ถูกกักขัง หลุดจากกรงได้เป็นอิสระแล้วท่านเอามือลูบศีรษะ ความอิสระก็บังเกิดขึ้นอีก เพศคุณหัสดีได้หายไป เปลี่ยนเป็นเพศบรรพชิต ผู้สมบูรณ์ด้วยเครื่องอัฐบริวารพร้อมทุกอย่าง ด้วยอำนาจแห่งบุญที่ได้ทำไว้ในอดีตนั่นเอง ท่านได้อุโมทนากับพญานกยูงทองที่แสดงธรรมให้ฟัง แล้วก็เหาะไปบำเพ็ญสมณธรรมตามอัธยาศัย

ฝ่ายพระโพธิสัตว์เมื่อพ้นจากบ่วงแล้ว พิจารณาสอนตนเองว่า ที่ตัวเราต้องพลาดพลั้งติดบ่วง แพบเอาชีวิตไม่รอดนี้ เพราะอำนาจกิเลสตัณหา ไม่สำรวมอินทรีย์ จึงขาดสติในการระลึกถึงพระรัตนตรัย ทำให้เราต้องมาติดบ่วงของนายพรานบ่วงของพรานว่าร้ายแล้ว แต่ยังไม่เท่าบ่วงแห่งกาม ตั้งแต่นั้นมาท่านตั้งใจประพฤติพรหมจรรย์ ช่มอำนาจกิเลสกาม แล้วเริ่มเจริญเมตตาจิต สวดพระปริตร ตรึกนึกถึงคุณของพระรัตนตรัย ตลอดอายุขัย ละโลกไปแล้ว ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต เป็นเทพบุตรผู้มีอำนาจมาก

พระบรมศาสดา ได้ตรัสถึงกิเลสตัณหาที่ผูกมัดใจชาวโลกไว้ว่า “ขึ้นชื่อว่ากิเลสทั้งหลาย เป็นธรรมชาติที่หยาบ ถ้า

วิธีตัดเหตุแห่งทุกข์

๕๕๕

หากกิเลสเหล่านี้ สามารถก่อเป็นรูปร่างขึ้นมาได้ แล้วมีผู้นำไปวางไว้ที่ใดก็ตาม ที่นั้นไม่สามารถรองรับกิเลสเหล่านั้นได้ เหมือนแม่น้ำสายเล็กๆ ไม่สามารถรองรับน้ำฝน ที่ตกลงมาทั่วท้องจักรวาลได้ เพราะกิเลสเหล่านั้นแทรกซึมอยู่เต็มไปหมด จนไม่มีที่ว่างให้บรรจุ กามทั้งหลายเป็นบ่วงแห่งมาร เป็นเหตุให้เกิดความประมาทจนแทบสิ้นชีวิต”

เพราะฉะนั้น เราต้องมีสติเตือนตนเองให้ดี อย่าตกอยู่ในอำนาจของกิเลส ให้หมั่นเจริญสมาธิภาวนา ทำให้หยุดนิ่งเฉยใจต้องหยุดอย่างเดียวเท่านั้น จึงจะหลุดพ้นจากกิเลสเครื่องเศร้าหมอง เหลือไว้แต่ความบริสุทธิ์ล้วนๆ ที่เป็นวิราชาตวิราชาธรรม หมดความทะยานอยากในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ใน กามภพ รูปภพ อรูปภพ ใจหยุดเท่านั้นจึงจะหลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้ หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ท่านจึงกล่าวว่า “หยุดเป็นตัวสำเร็จ” ถ้าไม่หยุดก็ไม่สำเร็จ ดังนั้นให้หมั่นฝึกใจให้หยุดนิ่ง ไม่ว่าเราจะมีภารกิจอันใดก็ตาม อย่าให้อะไรมาเป็นอุปสรรคทำให้เราเกียจคร้านในการทำสมาธิเพียร เราจะต้องตั้งใจมั่นว่าจะปฏิบัติธรรมให้เข้าถึงพระธรรมกายภายในให้ได้

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

๕๕๖

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

สมณศักดิ์ พ.ศ.๒๕๓๕	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ ชั้นสามัญ ที่ พระสุธรรมยานเถร
พ.ศ.๒๕๓๙	ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะ ชั้นราช ที่ พระราชภาวนาวิสุทธิ (ฝ่ายวิปัสสนาธุระ)
นามและฉายา	ไชยบุญย์ ธมฺมชโย (สุทธิผล)
ชาติกาล	วันเสาร์ที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๗
ชาติภูมิ	อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี
บรรพชาอุปสมบท	วันพุธที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒ ณ พัทธสีมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ โดยมี สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ ป.ธ ๙) วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ในขณะดำรง สมณศักดิ์ที่พระเทพวรเวที เป็นพระอุปัชฌาย์
วิทยฐานะ	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพฯ นักธรรมโท สำนักเรียนวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง	อธิบดีสงฆ์วัดพระธรรมกาย ประธานมูลนิธิธรรมกาย เจ้าสำนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดพระธรรมกาย

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่ออัมมชโย)

๕๕๓

ผลงานโดยสังเขป

๑. จัดพิธีมูทิตาลักการะพระภิกษุสามเณรเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งจัดมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๑ เพื่อยกย่องผู้ที่สอบได้เปรียญธรรมชั้นสูงสุดของการคณะสงฆ์ไทย

๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการอบรมให้ความรู้แก่พระนักบริหาร และพระกัลยาณมิตรอย่างมีระบบ

๓. จัดส่งเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิธรรมกายเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก และองค์การสหประชาชาติ เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรต่างๆ ทั่วโลก

๔. สร้างวัดในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ทวีปออสเตรเลีย และทวีปเอเชีย รวมทั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมกว่า ๑๐๐ แห่ง ทั่วโลก เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๕. นำเสนอให้มีวันสมาธิโลก และจัดวันสมาธิโลก ร่วมกับองค์การยูวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก โดยกำหนดให้วันที่ ๖ สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันที่ชาวโลกทั้งหลายจะได้ทำใจให้เป็นสมาธิร่วมกัน

๖. จัดตั้งโครงการสร้างเสริมคุณธรรมกว่า ๑๐๐ โครงการ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วประเทศ เช่น โครงการบรรพชา-อุปสมบทหมู่ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ภาคฤดูร้อน ภาคเข้าพรรษา เป็นประจำตลอดปี โครงการอบรมธรรมทายาทหญิง โครงการสมาธิแก้ว เป็นต้น

ประวัติย่อ พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธรรมโชโต)

๕๕๘

๗. จัดตั้งโครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ ซึ่งจัดให้มีการสอนสมาธิภาวนานอกสถานที่ ครั้งละ ๑ สัปดาห์ ตลอดทั้งปี

๘. จัดตั้งโครงการบ้านกัลยาณมิตร โดยส่งพระอาจารย์ออกบรรยายธรรมในสถานศึกษาและสถาบันต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเป็นประจำ

๙. ริเริ่ม ปลุกฝัง และสร้างค่านิยมในการแต่งชุดขาวเข้าวัดปฏิบัติธรรมในวันอาทิตย์ รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมโดยมีคำขวัญว่า “ไปวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อสร้างชีวิตให้มีคุณค่า”

๑๐. ริเริ่มโครงการตอบปัญหาธรรมะ ทางก้าวหน้า เริ่มตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๕ มีผู้เข้าสอบเพียง ๓๐๐ คน จนถึงปีพ.ศ.๒๕๔๖ มียอดผู้เข้าสอบมากถึง ๔,๐๖๗,๓๗๒ คน

๑๑. เป็นผู้สนับสนุนการศึกษาภาษาบาลี จนมีภิกษุสามเณรสอบได้มากที่สุดของประเทศติดต่อกันหลายปี และสร้างประวัติศาสตร์การศึกษาที่มีนักเรียนสอบได้มากถึง ๒๑๓ รูป

๑๒. เป็นผู้ริเริ่มโครงการ “เทเหล้า-เผาบุหรี่” อย่างเห็นเป็นรูปธรรม และจัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนปรากฏว่ามีการเลิกดื่ม เลิกขาย และเลิกผลิตกันมากมายทั่วโลก

๑๓. เทศน์ สอนธรรมะ และการเจริญสมาธิภาวนาทุกวันแก่ประชาชนทั่วไป ณ สภาธรรมกายสากล วัดพระธรรมกาย จ.ปทุมธานี

๑๔. ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ปีละกว่า ๒,๐๐๐ ทุน ทุกปี

พจนานุกรม

สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๐

- กลิ่น** ตามศัพท์แปลว่า ไม้สะติง คือไม้สำหรับทำฉัตร, ในทางพระวินัย ใช้เป็นชื่อเรียก สังฆกรรมอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตแก่สงฆ์ ผู้จำพรรษาแล้ว
- กัตถัญจตุตา** ความเป็นคนกัตถัญญ, ความเป็นผู้รู้คุณ
- กัตตตาดากรรม** กรรมลัทธิว่าทำ คือ ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้นโดยตรง ทำไปโดยไม่ตั้งใจชัดเจน
- กลีณ** วัตถุอันจูงใจ คือ จูงใจให้เข้าไปผูกอยู่ ใช้สำหรับเพ่ง เพื่อจูงจิตให้เป็นสมาธิ
- กหาปณะ** ชื่อมาตราเงินในสมัยโบราณ
๑ กหาปณะ เท่ากับ ๒๐ มาสก หรือ ๔ บาท
- กัป** กาลกำหนด, ระยะเวลายาวนานเหลือเกิน
- กัมมัญฐาน** ที่ตั้งแห่งการงาน, อารมณฺ์เป็นที่ตั้งแห่งการงานของใจ
กัมมัญฐาน ๔๐ คือ กลีณ ๑๐ อสุภะ ๑๐ อนุสสติ ๑๐ พรหมวิหาร ๔ อาหาเรปฏิกูลสัญญา ๑
จตุธาตววัตถุ ๑ อรูป ๔
- กามคุณ** ส่วนที่ปรารถนาน่าใคร่มี ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ที่น่าใคร่น่าพอใจ
- กามฉันท** ความพอใจรักใคร่ในอารมณ์ที่ชอบใจมีรูปเป็นต้น, ความพอใจในกามคุณทั้ง ๕
- กามตัณหา** ความทะยานอยากในกาม,
- กามภพ** ที่เกิดของผู้ที่ยังข้องอยู่ในกาม, ได้แก่ อบายภูมิ มนุษย์โลก และเทวโลก

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๑

- กามราคะ** ความกำหนดด้วยกิเลสกาม, ความรักใคร่กาม
- กามสุขัลลิกานุโยค** การประกอบตนให้พัวพันหมกมุ่นอยู่ในกามสุข เป็นที่สุดอย่างหนึ่ง ในบรรดาที่สุดสอง คือ กามสุขัลลิกานุโยค ๑ อัตตกิลมณานุโยค ๑
- กามารมณ** อารมณที่น่าใคร่ น่าปรารถนา หมายถึง รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ได้แก่กามคุณ ๕ นั้นเอง
- กามาวจร** ซึ่งท่องเที่ยวไปในกามภพ, ซึ่งเกี่ยวข้องกับกาม
- กามาสวะ** อาสวะคือกาม, กิเลสต้องอยู่ในสันดานที่ทำให้เกิดความใคร่
- กามะสุมิจฉาจาร** ความประพฤติผิดในกามทั้งหลาย, ความผิดประเวณี
- กายสุจริต** ประพฤติชอบทางกาย มี ๓ อย่าง คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักทรัพย์ เว้นจากประพฤติผิดในกาม
- กาลทาน** ทานที่ให้ตามกาล ไม่ใช่ให้ได้ตลอดเวลา เช่น การถวายผ้ากฐิน การถวายผ้าอาบน้ำฝน เป็นต้น ซึ่งทายกจะถวายได้ตามกำหนดเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตเท่านั้น
- กาสาวพัสดุ์** ผ้าที่ย้อมด้วยน้ำฝาด, ผ้าเหลืองสำหรับพระ
- กิเลสกาม** กิเลสเป็นเหตุใคร่, กิเลสที่ทำให้อยาก
- กิเลสमार** มาร คือ กิเลสที่เข้าครอบงำจิตใจขัดขวางไม่ให้ความดี
- กฏิ** กระโจมหรือที่พัก ซึ่งเป็นที่อยู่ของนักบวช เช่น พระภิกษุ
- กุกุลกรรม** กรรมดี, กรรมที่เป็นกุศล, การกระทำที่ดี คือ เกิดจากกุศล

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๒

กุศลกรรมบถ	ทางแห่งกรรมดี, ทางทำดี, ทางแห่งกรรมที่เป็นกุศล, กรรมดี อันเป็นทางนำไปสู่สุคติมี ๑๐ อย่าง
กุศลธรรม	ธรรมที่เป็นกุศล, ธรรมฝ่ายกุศล, ธรรมที่ดี, ธรรมฝ่ายดี
ขันติ	ความอดทน
ขันธมาร	ขันธ ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นมาร เพราะเป็นสภาพอันปัจจัยปรุงแต่งขึ้น เป็นที่ตั้งแห่งทุกข์
ชิปปาภิญญา	รู้ฉับพลัน
ชีนาสพ	ผู้มีอาสวะสิ้นแล้ว, ผู้หมดกิเลส, พระอรหันต์
เชષะ	น้ำลาย
ครุกรรม	กรรมหนักทั้งที่เป็นกุศลและอกุศล ในฝ่ายกุศล ได้แก่ ฌานสมาบัติ ในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม
คฤหบดี	ผู้เป็นใหญ่ในเรือน, พ่อเจ้าเรือน, ผู้มั่งคั่ง
คันถฐานะ	ฐานะ คือ การเรียนพระคัมภีร์, การศึกษาพระปริยัติธรรม
คาวุต	ชื่อมาตราวัดระยะทางเท่ากับ ๘๐ อูสกะ หรือ ๑๐๐ เส้น (๔ คาวุต เป็น ๑ โยชน์)
จตุตถฌาน	ฌานที่ ๔ มีองค์ ๒ ละสุขเสียได้ มีแต่อุเบกขากับเอกัคคตา
จตุปัจจัย	สิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ๔ อย่าง คือ จีวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานเภสัช
จรรยา	เครื่องดำเนิน, ปฏิปทาคือข้อปฏิบัติอันเป็นทางบรรลุวิชามี ๑๕ คือ สีสสัมปทา ความถึงพร้อมด้วยศีล อปัณณกปฏิปทา ๓ สัทธรรม ๗ และฌาน ๔

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๓

- จันทาล** ลูกต่างวรรณะ เช่น บิดาเป็นศูทร มารดาเป็นพราหมณ์ มีลูกออกมา เรียกว่า จันทาล
- จีวร** ผ้าที่ใช้นุ่งห่มของพระในพระพุทธศาสนาผืนใดผืนหนึ่งก็ได้ ในจำนวน ๓ ผืน ที่เรียกว่า ไตรจีวร คือ ผ้าสังฆาฏิ ผ้าอุตราสงค์ และผ้าอังตราวาสก
- จติ** เคลื่อนจากภพหนึ่งในสูกภพอื่น, ตาย ส่วนมากใช้กับเทวดา
- จุฬามณีเจดีย์** พระเจดีย์ที่บรรจุพระจุฬามณีของพระพุทธเจ้าในดาวดึงส์ เทวโลก
- ฉัพพรรณรังสี** รัศมี ๖ ประการ ซึ่งเปล่งออกจากพระวรกายของ พระพุทธเจ้า คือ ๑.เขียวเหมือนดอกอัญชัน ๒.เหลืองเหมือน หอตาลทอง ๓.แดงเหมือนตะวันอ่อน ๔.ขาวเหมือนแผ่นเงิน ๕.สีหงสบาทเหมือนดอกหงอนไก่ ๖.ประภัสสรเลื่อมพราย เหมือนแก้วผลึก
- ชฎิล** นักบวชประเภทหนึ่ง กล้าผมมุ่นเป็นมวยสูงชัน มักถือลัทธิ บูชาไฟ
- ชนกกรรม** กรรมที่นำไปเกิด, กรรมที่เป็นกุศลหรืออกุศลก็ตามที่เป็น ตัวแต่ส่งผลให้เกิด คือ ชักนำให้ถือปฏิสนธิในภพใหม่
- ชมพูทวีป** ชื่อประเทศอินเดียครั้งโบราณ
- ชาคริยานุโยค** การประกอบความเพียรเครื่องตื่นอยู่ คือ เพียรพยายาม ปฏิบัติธรรม ไม่เห็นแก่นอน ตื่นตัวอยู่เป็นนิตย์
- ฌาน** การเพ่งอารมณ์จนใจแน่วแน่เป็นอัปนาสมาธิ
- ญาณ** ความรู้, ปรีชาหยั่งรู้, ปรีชากำหนดรู้

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๔

- ดาวดึงส์** สวรรค์ชั้นที่ ๒ แห่งสวรรค์ ๖ ชั้น มีจอมเทพผู้ปกครอง คือ พระอินทร์
- ดุสิต** สวรรค์ชั้นที่ ๔ มีท้าวสันดุสิตเทวราชปกครอง เป็นชั้นที่สถิตของพระโพธิสัตว์
- เดียรถีย์** นักบวชภายนอกพระพุทธศาสนา
- ตถาคต** พระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า เป็นคำที่พระพุทธเจ้าตรัสถึงพระองค์เอง
- ตบะ** ความเพียรเครื่องเผาผลาญกิเลส, การบำเพ็ญเพียรเพื่อกำจัดกิเลส
- ไตรลักษณ์** ลักษณะ ๓ คือความไม่เที่ยง ความเป็นทุกข์ เป็นอนัตตา
- ไตรสิกขา** สิกขา ๓, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา ๓ อย่าง คือ ศึกษาเรื่องศีล สมาธิ ปัญญา
- อุปารหบุคคล** บุคคลผู้ควรแก่สถูป คือ บุคคลที่ควรนำกระดูกบรรจุสถูปไว้บูชา มี ๔ คือ ๑.พระพุทธเจ้า ๒.พระปัจเจกพุทธเจ้า ๓.พระอรหันตสาวก ๔.พระเจ้าจักรพรรดิ
- ทักษิณาวฏ** เวียนประทักษิณ คือ เวียนขวาเหมือนเข็มนาฬิกา
- ทักษิโณยบุคคล** บุคคลผู้ควรรับทักษิณา ได้แก่ พระสงฆ์, สมณะ
- ทักษิโณทก** น้ำที่หกลงในเวลาทำทาน เป็นเครื่องหมายของการให้
- ทัสสนานุตตริยะ** การเห็นที่ยอดเยี่ยม
- ทิพพจักขุ** ตาทิพย์, ญาณพิเศษของผู้ได้ภิญญาทั้งหลาย
- ทศปาโมกข์** อาจารย์ผู้มีชื่อเสียงโด่งดัง

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๕

ทุกรกิริยา	การทำความเพียรอันยากที่ใครๆ จะทำได้
ทุศีล	มีศีลชั่ว คือ ประพฤติไม่ดี มักละเมิดศีล
เทพธิดา	นางฟ้า, หญิงชาวสวรรค์
เทพบุตร	เทวดาผู้ชาย, ชาวสวรรค์เพศชาย
เทวดา	หมู่เทพ, ชาวสวรรค์ เป็นคำเรียกชาวสวรรค์ทั้งเพศชายและเพศหญิง
เทวธรรม	ธรรมที่ทำให้เป็นเทวดา มี ๒ อย่าง คือ หิริ และโอตตตัปปะ
เทวโลก	โลกของเทวดา ได้แก่ สวรรค์กามาพจร ๖ ชั้น คือ ๑.จตุมหาราชิกา ๒.ดาวดึงส์ ๓.ยามา ๔.ดุสิต ๕.นิมมานรดี ๖.ปรนิมมิตวสวัตดี
เทโวโรหณะ	การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากเทวโลกหลังออกพรรษา
ธมกรก	กระบอกกรองน้ำของพระสงฆ์
ธรรมกถึก	ผู้กล่าวสอนธรรม, ผู้แสดงธรรม, นักเทศน์
ธรรมาภิสมัย	การตรัสรู้ธรรม, การสำเร็จมรรคผล
ธรรมาสน์	ที่สำหรับนั่งแสดงธรรม
ธุดงค์	องค์คุณเครื่องกำจัดกิเลส, ชื่อข้อปฏิบัติประเภทวัตร ที่ผู้ สมัครใจจะพึงสมาทานประพฤติได้ เป็นอุบายขัดเกลากิเลส
นมนัสการ	การไหว้, การเคารพ, นอบน้อม
นินคกรรม	กรรมที่สงฆ์ทำแก่ภิกษุที่ควรปรายเพื่อให้เข็ดหลาบ
นิพพาน	การดับกิเลสสิ้นเชื้อไม่เหลือเศษ, การดับขันธห้าของ พระอรหันต์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๖

- นิมนต์** เชิญ หมายถึงเชิญพระ เชิญนักบวช
- นินยานิกะ** ธรรมเป็นเครื่องนำสัตว์ออกไปจากกองทุกข์
- นिरยบาล** ผู้คุมนรก, ผู้ลงโทษสัตว์นรก
- นिरามิสสุข** สุขไม่เจืออามิส, สุขไม่ต้องอาศัยเครื่องล่อหรือกามคุณ
- นิโรธ** ความดับทุกข์ คือ ดับตัณหาได้สิ้นเชิง, ภาวะปลอดทุกข์
- นิโรธสมบัติ** การเข้านิโรธ คือ ดับสัญญาความจำได้หมายรู้ และเวทนา การเสวยอารมณ์ เรียกเต็มว่าเข้าสัญญาเวทิตนิโรธ
- บรมศาสดา** ศาสดาที่ยอดเยี่ยม,
พระผู้เป็นครูที่สูงที่สุดคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- บัณฑิต** กะเทย, คนไม่ปรากฏว่าเป็นเพศชายหรือเพศหญิง
- บารมี** คุณความดีที่บำเพ็ญอย่างยิ่งยวด เพื่อบรรลุจุดหมายอัน
สูงสุดยิ่ง มี ๑๐ คือ ทาน, ศีล, เนกขัมมะ, ปัญญา, วิริยะ,
ขันติ, อดิสงฆาน, เมตตา, อุเบกขา
- บุญนิธิ** ชุมทรัพย์คือบุญ
- บุญกรรม** กรรมที่เคยทำไว้ในอดีต
- บุญพาราม** วัดที่นางวิสาขาสร้างถวายพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ที่กรุง
สาวัตถี พระพุทธเจ้าประทับที่วัดนี้ รวมทั้งสิ้น ๖ พรรษา
- บุญเพสันนิวาส** การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน
- เบญจกามคุณ** สิ่งที่น่าปรารถนาน่าใคร่ ๕ อย่าง คือ รูป เสียง กลิ่น รส
และโผฏฐัพพะ
- ปฏิคาหก** ผู้รับทาน, ผู้รับของถวาย

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๓

- ปฏิจจนุปบาท** สภาพอาศัยกันจึงเกิดมีขึ้น, การที่ทุกข์เกิดขึ้นเพราะอาศัยปัจจัยต่อเนื่องกันมา
- ปฏิเวธ** เข้าใจตลอด, แหว่งตลอด, ตรัสรู้, รู้ทะลุปรุโปร่ง
- ปฏิสัมภทา** ความแตกฉาน, ปัญญาแตกฉานมี ๔ คือ ๑.แตกฉานในอรรถ ๒.แตกฉานในธรรม ๓.แตกฉานในนิรุตติ คือภาษา ๔.แตกฉานในปฏิภาณ
- ปรทวาริกรรม** การประพุดล่วงเมียดคนอื่น, การเป็นขี้เมียดเขา
- ปรมัตถบารมี** บารมียอดเยี่ยม, บารมีระดับสูงสุด สูงกว่าอุปปารมี เช่น การสละชีวิต เป็นทานปรมัตถบารมี เป็นต้น
- ปรมัตถประโยชน์** ประโยชน์อย่างยิ่ง คือ พระนิพพาน
- ประเคน** ส่งของถวายพระให้ถึงมือ
- ประทักษิณ** การเวียนขวา คือ เวียนอย่างเข็มนาฬิกา เป็นอาการแสดงความเคารพ
- ปริพาชก** นักบวชผู้ชายนอกพระพุทธศาสนาพวกหนึ่งในชมพูทวีป ชอบลัทธิจรไปในที่ต่างๆ สำแดงทรรคนะทางลัทธิของตน
- ปฤษฏางค์** อวัยวะเบื้องหลัง, ส่วนหลัง, ข้างหลัง
- ปลิโพธ** เครื่องผูกพันหรือห่วงเหนี่ยวเป็นเหตุให้ใจพะวักพะวง
- ปัญญาชั้น** ชั้น ๕ คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
- ปาฏิหาริย์** เรื่องที่น่าอัศจรรย์, การกระทำที่บังเกิดผลเป็นอัศจรรย์
- บุถุชน** คนที่หนาแน่นไปด้วยกิเลส, คนที่ยังมีกิเลสมาก หมายถึงคนธรรมดา ทั่วไป

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๘

- พยายาบทวิตก** ความตริภิกขุในทางคิดร้ายต่อผู้อื่น
- พรหม** ผู้ประเสริฐ, เทพในพรหมโลกเป็นผู้ไม่เกี่ยวข้องด้วยกาม มี ๒ พวก คือ รูปพรหมมี ๑๖ ชั้น อรูปพรหมมี ๔ ชั้น
- พรหมจรรย์** การบวชซึ่งละเว้นเมถุน, การครองชีวิตที่ปราศจากเมถุน
- พระพุทธเจ้า** พระผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ แล้วสอนผู้อื่นให้รู้ตาม, ศาสดาเอกของโลก
- พุทธบริษัท** ผู้นับถือพระพุทธศาสนามี ๔ จำพวก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา
- พุทธบูชา** กาลเป็นที่อุบัติของพระพุทธเจ้า, เวลาที่มีพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก
- โพธิสัตว์** ท่านผู้ที่จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ซึ่งกำลังบำเพ็ญบารมี ๓๐ ทัก
- มณสิการ** การทำในใจ, ใส่ใจ, พิจารณา
- มนุษยธรรม** ธรรมที่ทุกคนให้เป็นมนุษย์ ได้แก่ ศีล ๕ และคุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา เป็นต้น
- มหาบริจาค** การสละอย่างใหญ่ของพระโพธิสัตว์มี ๕ อย่าง คือ สละทรัพย์ สละอวัยวะ สละชีวิต บริจาคลูก บริจาคภรรยา
- มหาภิเนษกรรมณี** การเสด็จออกบวชของพระพุทธเจ้า
- มิจฉาทิฏฐิ** ความเห็นที่ผิดจากคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว มารดาบิดาไม่มีคุณ เป็นต้น
- มิจฉาวณิชา** การค้าขายไม่ชอบธรรม, การค้าขายที่ผิดศีลธรรม ๕ อย่าง คือ ๑.ค้าอาวุธ ๒.ค้ามนุษย์ ๓.ค้าสัตว์สำหรับนำไปฆ่าเป็น

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๖๕

อาหาร ๔.ค้ำของเมา ๕.ค้ำยาพิษ

ยัญ การเซ่น การบูชา การบวงสรวงชนิดหนึ่งของพราหมณ์ เช่น ฆ่าสัตว์บูชาเทพเจ้า

โยชน์ ชื่อมาตราวัดระยะทาง เท่ากับ ๔ คาวุต หรือ ๔๐๐ เส้น หรือ ๑๖ กิโลเมตร

โยนิโสมนสิการ การทำใจโดยแยบคาย, พิจารณาไตร่ตรองด้วยสติ ปัญญาที่รอบคอบ

รัตนตรัย แก้ว ๓ ดวง, สิ่งมีค่าและเคารพบูชาสูงสุดของพุทธศาสนิกชน ๓ อย่าง คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์

รูปพรหม พรหมในชั้นรูปภพ, พรหมที่เกิดด้วยกำลังรูปฌาน มี ๑๖ ชั้น

โลกธรรม ธรรมที่มีประจำโลก มี ๘ อย่าง คือ มีลาภ เสื่อมลาภ มียศ เสื่อมยศ นินทา สรรเสริญ สุข ทุกข์

โลกุตตรธรรม ธรรมอันมิใช่วิสัยของโลก, ธรรมเหนือโลก (นิพพาน)

วัจกุฎี ล้อม, ที่ถ่ายอุจจาระสำหรับภิกษุ สามเณร

วิทยาธร ผู้มีฤทธิ์ที่สำเร็จด้วยวิทยาคม อยู่ในป่าหิมพานต์

วิปฏิสาร ความเดือดร้อน, ความร้อนใจที่เกิดจากการทำความผิดหรือ ทำบาป

วิปัสสนา ความเห็นแจ้ง คือเห็นตรงต่อความเป็นจริงของสภาวธรรม ด้วยธรรมจักขุ

วิภวตัณหา ความอยากในวิภพ คือความทะยานอยากในความไม่มีไม่เป็น อยากไม่เป็นนั่น ไม่เป็นนี่

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๓๐

- วิมุตติ** ความพ้นจากกิเลส
- วิมุตติญาณทัสสนะ** ความรู้ความเห็นในวิมุตติ, ความรู้เห็นว่าจิตหลุดพ้นแล้วจากอาสวะทั้งหลาย
- วิโมกข์** ความหลุดพ้นจากกิเลส
- เวไนยสัตว์** สัตว์ผู้ควรแก่การแนะนำสั่งสอน, สัตว์ที่ฟังแนะนำได้
- ศาสดา** ผู้สั่งสอน, เป็นพระนามอย่างหนึ่งที่ใช้เรียกพระพุทธเจ้า; ปัจจุบัน ใช้เรียกผู้ตั้งศาสนาโดยทั่วไป,
- ศิลปศาสตร์** ตำราว่าด้วยวิชาความรู้ต่างๆ อันได้มีการเรียนการสอนกันมา ตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธกาล
- เศวตฉัตร** ฉัตรขาว, ร่มขาว, พระกลดขาวซึ่งนับว่าเป็นของสูงของกษัตริย์
- สมณโคดม** คำที่คนทั่วไปหรือคนภายนอกพระพุทธศาสนา นิยมใช้เรียกพระพุทธเจ้า
- สังคหวัตถุ** เรื่องสงเคราะห์กัน, คุณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่นไว้ได้
- สังฆทาน** การถวายแก่สงฆ์ คือ ถวายเป็นกลางๆ ไม่จำเพาะเจาะจงภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง
- สังสารวัฏ** การเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในภพสาม
- สังฆเวสี** ผู้แสวงหาภพที่เกิด
- สังฆมาอาชีวะ** เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีวิตโดยทางที่ผิด

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๓๑

- สามิสสุข** สุขเจืออามิส, สุขที่ต้องอาศัยเหยื่อล่อ ได้แก่สุขที่เกิดจาก
กามคุณ
- โสดาบัน** ผู้ถึงกระแสพระนิพพาน,
พระอริยบุคคลผู้ได้บรรลุโสดาปัตติผล
- โสดาปัตติผล** ผลคือการถึงกระแสนิพพาน, ผลที่ได้รับจากการละสักกาย-
ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัสพตปรามาส ด้วยโสดาปัตติมรรค ทำให้
ได้เป็นพระโสดาบัน
- อคติ** ฐานะอันไม่พึงถึง, ทางแห่งความประทุษร้ายที่ผิด, ความ
ลำเอียงมี ๔ คือ ๑.ลำเอียงเพราะรัก ๒.ลำเอียงเพราะชัง
๓.ลำเอียงเพราะเขลา ๔.ลำเอียงเพราะกลัว
- อนาคตังสญาณ** ญาณหยั่งรู้ส่วนอนาคต, ปรียากำหนดรู้คาดผลข้างหน้า อัน
สืบเนื่องจากเหตุในปัจจุบันหรือในอนาคตก่อนเวลานั้น
- อนาคามิผล** ผลที่ได้รับจากการละสังโยชน์ คือ กามราคะ และปฏิฆะด้วย
อนาคามิมรรค อันทำให้เป็นพระอนาคามี
- อนุโมทนา** ความยินดีด้วย, การพลอยยินดี, การแสดงความเห็นชอบ
- อบายภูมิ** ภูมิที่ปราศจากความเจริญ มี ๔ อย่าง คือ นรก เปรต
อสุรกาย และเดียรัจฉาน
- อบายมุข** ช่องทางของความเสื่อม, เหตุเครื่องฉิบหาย
- อรหันต์** ผู้สำเร็จธรรมวิเศษสูงสุดในพระพุทธศาสนา, พระอริยบุคคล
ชั้นสูงสุด
- อรุปฌาน** ฌานที่มีอรุปรธรรมเป็นอารมณ์

พจนานุกรม สำหรับหนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

๕๓๒

- อวิชชา** ความหลงอันเป็นเหตุไม่รู้จริง มี ๔ คือ ความไม่รู้อริยสัจ ๔
ไม่รู้อดีต ไม่รู้อนาคต ไม่รู้ทั้งอดีตทั้งอนาคต
ไม่รู้ปฏิจลสมุปบาท
- อาชีวก** นักบวชที่เปลี่ยวพวกหนึ่งในครั้งพุทธกาล
- อามิสบูชา** การบูชาด้วยอามิส คือด้วยวัตถุสิ่งของ เช่น อาหาร ดอกไม้

วิถีฝึกสมาธิ

เบื้องต้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๗๔

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

สมาธิ คือ ความสงบ สบาย และความรู้สึกเป็นสุขอย่างยิ่ง ที่มนุษย์สามารถสร้างขึ้นได้ด้วยตนเอง เป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนา กำหนดเอาไว้เป็นข้อควรปฏิบัติ เพื่อการดำรงชีวิตทุกวันอย่าง เป็นสุข ไม่ประมาท เต็มไปด้วยสติสัมปชัญญะและปัญญา อันเป็นเรื่องไม่ เหลือวิสัยทุกคนสามารถปฏิบัติได้ง่ายๆดังวิธีปฏิบัติที่**พระเดชพระคุณ พระมงคลเทพมุนี** (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้ เมตตาสั่งสอนไว้ดังนี้

๑. กราบบูชาพระรัตนตรัย เป็นการเตรียมตัวเตรียมใจให้ นุ่มนวลไว้เป็นเบื้องต้น แล้วสมาทานศีลห้าหรือศีลแปด เพื่อย้ำความ มั่นคงในคุณธรรมของตนเอง

๒. คุกเข่าหรือนั่งพับเพียบสบายๆ ระลึกถึงความดี ที่ได้ กระทำแล้วในวันนี้ ในอดีต และที่ตั้งใจจะทำต่อไปในอนาคต จน รวากับว่าร่างกายทั้งหมดประกอบขึ้นด้วยธาตุแห่งคุณงามความดีล้วนๆ

๓. นั่งขัดสมาธิ ทำขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้ ของมือข้างขวาจรดนิ้วหัวแม่มือข้างซ้าย นั่งให้อยู่ในท่าที่พอดี ไม่มีฝืน ร่างกายมากจนเกินไป ไม่ถึงกับเกร็ง แต่อย่าให้หลังโค้งงอ หลังตา พอสบายคล้ายกับกำลังพักผ่อน ไม่บีบกล้ามเนื้อตาหรือขมวดคิ้ว แล้วตั้งใจมั่น วางอารมณ์สบาย สร้างความรู้สึกให้พร้อมทั้งกายและ ใจว่ากำลังจะเข้าไป สู่ภาวะแห่งความสงบสบายอย่างยิ่ง

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลตา หึงข้างซ้าย
ชายข้างขวา

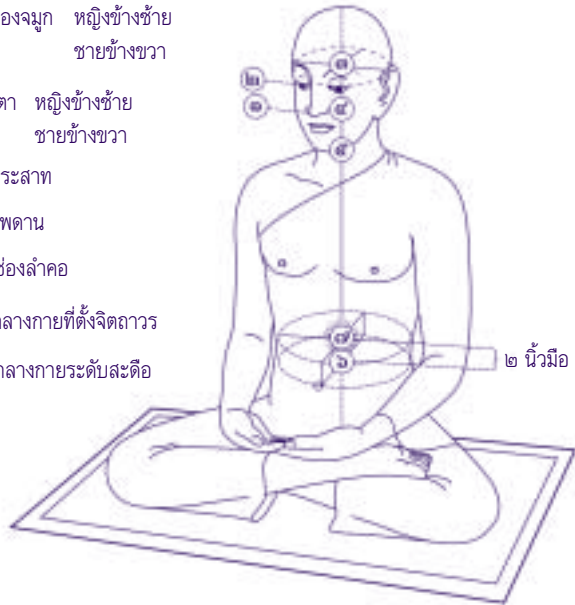
ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

ภาพแสดงที่ตั้งจิตทั้ง ๗ ฐาน

ฐานที่ ๑ ปากช่องจมูก หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๒ เพลาตา หูข้างซ้าย
ชายข้างขวา

ฐานที่ ๓ จอมประสาท

ฐานที่ ๔ ช่องเพดาน

ฐานที่ ๕ ปากช่องลำคอ

ฐานที่ ๗ ศูนย์กลางกายที่ตั้งจิตถาวร

ฐานที่ ๖ ศูนย์กลางกายระดับสะดือ

สมาธิเบื่องต้น

๕๓๓

๔. **นิกกำหนดนิมิต** เป็น “ดวงแก้วกลมใส” ขนาดเท่าแก้วตา-
ดำ ไสบริสุทธิ ปราศจากรอยตำหนิใดๆ ขาวใส เย็นตาเย็นใจ ดัง
ประกายของดวงดาว ดวงแก้วกลม ใสนี้เรียกว่า **บริกรรมนิมิต** นิก
สบายๆ นิกเหมือนดวงแก้วนั้นมานิ่งสนิทอยู่ ณ ศูนย์กลางกายฐานที่
๗ นิกไปภาวนาไปอย่างนุ่มนวลเป็นพุทธานุสติว่า “**สัมมา อะระหัง**”
หรือค่อยๆ น้อมนิกดวงแก้วกลมใสให้ค่อยๆ เคลื่อนเข้าสู่ศูนย์กลางกาย
ตามแนวฐาน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ฐานที่ ๑ เป็นต้นไป น้อมนิกอย่างสบายๆ
ใจเย็นๆ ไปพร้อมๆ กับคำภาวนา

อนึ่ง เมื่อนิมิตดวงแก้วกลมใสปรากฏแล้ว ณ กลางกาย ให้
วางอารมณ์สบายๆ กับนิมิตนั้น จนเหมือนกับว่าดวงนิมิตเป็นส่วนหนึ่ง
ของอารมณ์ หากดวงนิมิตนั้นอันตรธานหายไป ก็ไม่ต้องนิกเสียดาย
ให้วางอารมณ์สบาย แล้วนิกนิมิตนั้นขึ้นมาใหม่แทนดวงเก่า หรือเมื่อ
นิมิตนั้นไปปรากฏที่อื่น ที่มีใช้ศูนย์กลางกาย ให้ค่อยๆ น้อมนิกเข้า
มาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีการบังคับ และเมื่อนิมิตมาหยุดสนิท ณ
ศูนย์กลางกาย ให้วางสติลงไปยังจุดศูนย์กลางของดวงนิมิต ด้วย
ความรู้สึกคล้ายมีดวงดาวดวงเล็กๆ อีกดวงหนึ่ง ซ่อนอยู่ตรงกลาง
ดวงนิมิตดวงเดิม แล้วสนใจเอาใจใส่แต่ดวงเล็กๆ ตรงกลางนั้นไปเรื่อยๆ
ใจจะปรับจนหยุดได้ถูกส่วน เกิดการตกศูนย์และเกิดดวงสว่างขึ้นมา
แทนที่ ดวงนี้เรียกว่า “**ดวงธรรม**” หรือ “**ดวงปฐมมรรค**” อันเป็น
ประตูเบื้องต้นที่จะเปิดไปสู่หนทางแห่งมรรคผลนิพพาน

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๓๘

การระลึกรู้ถึงนิมิตสามารถทำได้ในทุกแห่งทุกที่ทุกอิริยาบถ ไม่ว่าจะนั่ง นอน ยืน เดิน หรือขณะทำภารกิจใดๆ

ข้อแนะนำ คือ **ต้องทำให้สม่ำเสมอเป็นประจำ ทำเรื่อยๆ ทำอย่างสบายๆ** ไม่เร่ง ไม่บังคับ ทำได้แคไหน ให้พอใจแค่นั้น ซึ่งจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดความอยากจนเกินไป จนถึงกับทำให้ใจต้องสูญเสียความเป็นกลาง และเมื่อการฝึกสมาธิบังเกิดผลจนได้ “ดวงปฐมมรรค” ที่ใสเกินใส สวยเกินสวย ติดสนิทมั่นคงอยู่ที่ศูนย์กลางกายแล้ว ให้หมั่นตรึกระลึกรู้ถึงอยู่เสมอ

อย่างนี้แล้วผลแห่งสมาธิจะทำให้ชีวิตดำรงอยู่บนเส้นทางแห่งความสุข ความสำเร็จและความไม่ประมาทได้ตลอดไป ทั้งยังจะทำให้สมาธิละเอียดลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

ข้อควรระวัง

๑. **อย่าใช้กำลัง** คือไม่ใช่กำลังใดๆ ทั้งสิ้น เช่น ไม่บีบกล้ามเนื้อตาเพื่อจะให้เห็นนิมิตเร็วๆ ไม่เกร็งแขน ไม่เกร็งกล้ามเนื้อหน้าท้อง ไม่เกร็งตัว ฯลฯ เพราะการใช้กำลังตรงส่วนไหนของร่างกายก็ตาม จะทำให้จิตเคลื่อนจากศูนย์กลางกายไปสู่จุดนั้น

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๓๕

๒. อย่าอยากเห็น คือทำให้เป็นกลาง ประคองสติมิให้เผลอ จากบริกรรมภาวนาและบริกรรมนิมิต ส่วนจะเห็นนิมิตเมื่อใดนั้น อย่า กังวล ถ้าถึงเวลาแล้วย่อมเห็นเอง การบังเกิดของดวงนิมิตนั้น อุปมาเสมือนการขึ้นและตกของดวงอาทิตย์ เราไม่อาจจะเร่งเวลาได้

๓. อย่ากังวลถึงการกำหนดลมหายใจเข้าออก เพราะการ ฝึกสมาธิเพื่อให้เข้าถึงพระธรรมกายภายใน อาศัยการนึกถึง “**อาโลก- กลิน**” คือกลิ่นความสว่างเป็นบาทเบื้องต้น เมื่อฝึกสมาธิจนเข้าถึง ดวงปฐมมรรคแล้ว ฝึกสมาธิต่อไป ผ่านกายมนุษย์ละเอียด กายทิพย์ กายรูปพรหม กายอรูปพรหม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายแล้วจึง เจริญวิปัสสนาในภายหลัง ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนด ลมหายใจเข้าออกแต่ประการใด

๔. เมื่อเลิกจากนั่งสมาธิแล้ว ให้ตั้งใจไว้ที่ศูนย์กลางกาย ที่เดียว ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใดก็ตาม เช่น ยืนก็ดี เดินก็ดี นอนก็ดี หรือนั่งก็ดี อย่าย้ายฐานที่ตั้งจิตไปไว้ที่อื่นเป็นอันขาด ให้ตั้งใจ บริกรรมภาวนา พร้อมกับนึกถึงบริกรรมนิมิตเป็นดวงแก้วใสควบคู่กัน ตลอดไป

๕. นิมิตต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะต้องน้อมไปตั้งไว้ที่ศูนย์กลางกาย ทั้งหมด ถ้านิมิตเกิดขึ้นแล้วหายไปก็ไม่ต้องตามหา ให้ภาวนาประคอง ใจต่อไปตามปกติ ในที่สุดเมื่อจิตสงบ นิมิตย่อมปรากฏขึ้นใหม่อีก

วิธีฝึกสมาธิเบื้องต้น

๕๘๐

การฝึกสมาธิเบื้องต้นเท่าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ย่อมเป็นปัจจัยให้เกิดความสุขได้พอสมควร เมื่อชักซ้อมปฏิบัติอยู่เสมอๆ ไม่ทอดทิ้งจนได้ดวงปฐมมรรคแล้ว ก็ให้หมั่นระคองรักษาดวงปฐมมรรคนั้นไว้ตลอดชีวิต ดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ย่อมเป็นหลักประกันได้ว่าได้ที่พึงของชีวิตที่ถูกต้องดีงามที่จะส่งผลให้เป็นผู้มีความสุขความเจริญทั้งในภพชาตินี้และภพชาติหน้า เด็กเคารพผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่เมตตาเด็ก ทุกคนมีความรักใคร่ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

หากสามารถแนะนำต่อๆ กันไป ขยายไปยังเหล่ามนุษยชาติอย่างไม่ว่าจำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และเผ่าพันธุ์ สันติสุขอันไพบูรณ์ที่ทุกคนฝันใฝ่ก็ย่อมบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

รายนามเจ้าภาพ

หนังสือธรรมะเพื่อประชาชน

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๒

รายนามเจ้าภาพกิตติมศักดิ์พิเศษ

พระภิกษุสงฆ์ (หลวงพ่อดุสิตชีโว)

ศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง

กลุ่มปฏิบัติธรรมบ้านเรือนแก้ว

ครอบครัวมณีไพโรจน์

ครอบครัวหว่าง วณิชชากรวรากุล

คุณจารุชา-นพ.พรชัย-คุณชวลิต ตีระกิจสุนทร

คุณจิรวัดมณี-คุณสุนทร-คุณเมณฑกะ ศรีสัตนา

คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล และครอบครัว

คุณเพทาย-คุณวาริ มณีไพโรจน์ และครอบครัว

คุณเพียงพิมพ์-คุณอัญญา-คุณอานนท์ อัครโกศิน

คุณมาณพ-คุณกรรณิกา-ด.ญ.มัทธนา-ด.ช.ฉัตรธรรม คำมาก

คุณแม่เพียงใจ หาญพาณิชย์

คุณวิรงรอง รัตนฉายา

คุณสุขเกษม-คุณไมตรีจิตร สุพรรณานนท์

คุณอนันต์ อัครโกศิน

คุณอาชวิน-คุณอลิสา-คุณอาชนัน อัครโกศิน

ดร.ประกอบ-คุณวรรณ จิรกิติ

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๓

รายนามเจ้าภาพกัณฑ์มคค์กัณฑ์

พระครูสังฆรักษ์พิพัฒน์ จิตสุโท
 พระครูปลัดภูเบศ ฌานาภิโย
 พระครูสมุห์สุวิทย์ สุวิฑูชาโก
 พระครูปลัดวันชัย สิลวณโณ
 พระมหาชาติชาย ตกกุสโร
 พระมหาสมบุญ สมมาปโย
 พระมหา ดร.สมชาย จานวฑูโต
 พระรังสฤษดิ์ อิทธิจินตโก
 พระปลัดสุธรรม สุธมโม
 พระมหาวิชา อธิวิฑู
 พระสมชาย สุกนโร
 พระวิษณุ ปญญาทีโป
 พระมหามนตรี จริตมนโต
 พระอารักษ์ ฌานารุกโย
 พระมหาฉัตรชัย ฉตตยชโย
 พระมหาชัยฟ้า ธญญกุล

พระกล้าณรงค์ ฌานวีโรและครอบครัวโดนดแก้ว
 พระกำธร ติพุทธโร
 พระเกษตร ฌานวิฑู
 พระขจรศักดิ์ ปุญญาโรและภักวีธน์-ณัฑชา สมประเสริฐสุข
 พระคมสัน ธมมาสนโนและครอบครัว
 พระเจต อธิมุตโต
 พระชัยยง อตถโย
 พระณรงค์ ทนตจิตโตและศูนย์ปฏิบัติธรรมฮ่องกง
 พระณฤทธิ์ คุณิทธิโก
 พระณัฐฤกษ์ ฌานจกิตติ
 พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
 พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและครอบครัววีรวิน
 พระถวัลย์ศักดิ์ ยติสกุโกและชมรมบ้านกัลยาณมิตรภูเก็
 พระทวีศักดิ์ ธมมสรโร พรหมกลุ่มทวีบุญและบุญทวี
 พระธีรพัฒน์ กุสิโรและครอบครัวเกิดพิทักษ์

พระนวกะปิพุทธศักราช ๒๕๔๖
 พระบุญญ ชีรปโยและกลุ่มอิทธิธรรมแก้ว
 พระบุญส่ง ปุญญพล
 พระประเมษฐ์ ปรมสจโจและครอบครัวสังจกานต์
 พระประเสริฐกิจ สุเมโรและญาติมิตร
 พระปลัดสุธรรม สุธมโม-คุณสุกร-คุณธรรมบุญ ติระวนิช
 พระพิชิต จิตชโย และครอบครัวชุมพลไพศาล
 พระพิพัฒพร กิตติสุโก-คุณพ่อหยิ่งไฟ แซ่โจ้ว
 พระไพฑูริย์ ธมมวิฑู
 พระภิกษุรุ่น ๑๓ บุชาธรรมโดยคุณวชิร พัฒนพนิชธำรงค์
 พระภิกษุรุ่น ๑๔ ปีพ.ศ. ๒๕๔๑
 พระภิกษุรุ่น ๑๕ ปีพ.ศ. ๒๕๔๒
 พระภิกษุรุ่น ๑๖ ปฐมสมโภช
 พระภิกษุรุ่น ๑๗ สำเร็จวิชา
 พระภิกษุอยู่เฉย มนุญโย

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๔

พระมหาจตุรงค์ จตตโมโล
 พระมหาเฉลิมศักดิ์ สิทธิชัย/รูดงคสถานปราจีนบุรี
 พระมหาธรรมบุญ ธมมปตโต
 พระมหาบุญชู อริยธมฺโม
 พระมหาวิรัตน์ มณีกนฺโต
 พระมหาสงวน สุริยวิไลและวัดพุทธเจ้าสาवरัก
 พระมหาอริยะ อริยชโย
 พระวุฒิ สุธุทธิโกและคณะญาติมิตร
 พระสถาพร กิจจวฑฒโกและคณะญาติมิตร
 พระสมคิด ฉนทิสโรและคณะญาติมิตร
 พระสมนึก ฉนวนโรและคณะญาติมิตร
 พระสมบุญรณ์ จิตตทนโตและครอบครัวจิตรนิมิตร
 พระสมุห์อำนวยการคึกคัก มุนิสโกและสำนักงานองค์ประธาน
 พระสาธิต สมาจาโรและครอบครัวนันทวานิช
 พระสิทธิโชค สิทธิภักโคและครอบครัว
 พระสุรัตน์ อัครตโร-กลุ่มผู้รักบุญรักธรรมะ
 พระสุทธิชัย-คุณสุทธิพงศ์-เกษราภรณ์และครอบครัวยักคิดติภรณ์
 พระอดิคุณ จิตวโร พร้อมคณะญาติมิตร
 พระอิริวัฒน์ กตวฑฒโน
 พระอนันต์ ตโมโนโทและครอบครัวพิศาลไพโรจน์
 พระอวยุทธ์ ธมฺมวีโร พร้อมทีมแก้วพุทธานุกาพ
 พระอรรมพ เปมสิโลและคณะญาติมิตร
 พระอาจารย์-สามเณรนวกะ
 พระอาจารย์-ผู้นำบุญ-เจ้าหน้าที่ภาคกลาง
 พระอาจารย์ภาคนครหลวง ๑
 พระอารักษ์ สุริยทตโกและศูนย์ฝึกอบรมพระธรรมทายาท
 พระอุดม ยติสโร
 กองรักษาบรรพชาภาค
 กลุ่มการบินไทย
 กลุ่มกำแพงแก้ว(ตลาดไท) ภาคนครหลวง ๕
 กลุ่มบุญสวาระ(อุปาลิกาถวิล วัตรางกูล)
 กลุ่มสหพันธ์มหาปริยโย
 กลุ่มสายธรรมล้านนา เชียงใหม่
 คณะกัลยาณมิตรวัดกาวนา ต.ชี
 คณะพระภิกษุ-เจ้าหน้าที่กัลยาณมิตร วัดกาวนาอของตัน
 คณะพระมหา รุณ ๒๒ เมษายน ปี ๒๕๓๖

ครอบครัวชาวเผือกและคณะญาติมิตร
 ครอบครัวคุษัญญ์
 ครอบครัวคุหาสรรพิน
 ครอบครัวงามเขวง
 ครอบครัวฉัตรภัทรพล
 ครอบครัวอิโนะ
 ครอบครัวเดชประทุมวัน
 ครอบครัวเดชพิสิษฐ์
 ครอบครัวอัครวงวารกฎร-ครอบครัววงศ์จรุงเรือง
 ครอบครัวอิทธิศุภโชค-คุณตั้งลิ้ม แซ่คู
 ครอบครัวพิภมณี-หอพักดวงแก้ว
 ครอบครัวภัทรพล
 ครอบครัวภัทรวรกุลวงศ์
 ครอบครัววีจิระธนลักษณ์
 ครอบครัวฤทธิพิพัฒน์พงศ์
 ครอบครัวลิมศิริโพธิ์ทอง-ครอบครัวห้วงชลาบาลวร
 ครอบครัวลัทธินะพันธ์
 ครอบครัวลีลาสนามชัย
 ครอบครัวโลหาทรุณ
 ครอบครัวแสงทองพินิจ
 ครอบครัวอรุณพัฒนชัย-ครอบครัวฟูรังษ์โรจน์
 ครอบครัวอิสรานุกุลเดช
 คุณเสาวนีย์ สัมภัตติกุลและครอบครัว
 คุณกนกกร มาสิงและครอบครัว
 คุณกฤษ-คุณขวัญฤดี-คุณณลินี-คุณธิตินันท์ ศรีอนันตนนท์
 คุณกล้าตะวัน-คุณเพชรตะวัน-คุณเพ็ญศิธร สมทรง สุทธิประเสริฐ
 คุณก้อเกียรติ-คุณประทุม เกษศิริ
 คุณกั้งवाल สีชัยสิทธิ์และครอบครัว
 คุณกัณฑ์ อรรคมเพ็ชร
 คุณกัลยา ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณกาญจนา งามสันติกุลและครอบครัว
 คุณกาญจนา ชนสอยงและกลุ่มประกายธรรม
 คุณกั้งแก้ว โตศิริพัฒนาและครอบครัว
 คุณกั้งชัย เอื้อเกษมและครอบครัว
 คุณกิงฉวี ตั้งสัจจานุรักษ์และครอบครัว
 คุณกิตติวัฒน์-คุณอนนภรณ์-คุณกตพล พรสุขสว่าง

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๕

คุณกิมเฮียง แซ่ตั้ง-ครอบครัววรมนกุล
 คุณเกรียงไกร-คุณสุจิตา เจียรไพโรจน์และบุตรธิดา
 คุณเกษมศักดิ์-คุณวิภาพร กัมพลพานิชวงศ์และครอบครัว
 คุณเกษมสุข-คุณฉวีวรรณ อีสริยคุณธรรมและครอบครัว
 คุณเกสร-คุณกึ่งกา ชนะนิกรและครอบครัว
 คุณเกหอมอง แซ่ตั้ง
 คุณเขมชาติ-คุณมณฑาทิพย์-คุณเปี่ยมสุข ชำนาญรบ
 คุณเขมทัต จันทรคัคและครอบครัว
 คุณแข่งแหะ จิระชุตินันท์
 คุณค่างอ แซ่ลี-คุณยาใจ อื้อลัมพันธกิจ
 คุณไผ่เชิด-คุณมาลีรัตน์ รุ่งโรจน์ชัยและครอบครัว
 คุณงามตา พจนกรโกศล
 คุณจงตั้ง แซ่ลือ
 คุณจักรพงษ์ พินทุสมิต
 คุณจันทน์ มหัทธินศิรินกุล
 คุณจันทร์จรัส ธรรมวิฒนะสุ
 คุณจันทิวา-คุณคริสเตียน แอลิช
 คุณจ่านงค์-คุณนงลักษณ์-คุณณัฐชัย พัดเอียดม
 คุณจิตตวดี-คุณสุภัททา ลัมศิริเศรษฐกุลและครอบครัว
 คุณจิตตรา-คุณจิตราวดี โรหิตธรรมพร
 คุณจิตลัดดา ลัมสกุล พร้อมบุตร-ธิดา
 คุณจิตลลิตริ ธนภัทรา
 คุณจิรวัดน์-คุณชื่นสุข-คุณโสรัจจะ ภูเพียงใจ
 คุณจิราภรณ์ ตันคุณากรและครอบครัว
 คุณจิราภรณ์-คุณอัญชิสลา สว่างอำไพพงษ์
 คุณจิราภา บุญบุตร
 คุณจุฑารัตน์ เรืองทภัยธรรมและกลุ่มอุดมลามกา
 คุณเจ็ทยุ่น แซ่เจ็ย
 คุณเจริญ-คุณอรพินท์-คุณกมล เถลิงนาวชาติ
 คุณใจสมาน อัมรี
 คุณฉวีวรรณ กลิ่นจ้อย
 คุณฉัฐกมล แซ่ตั้ง-คุณปภัสรัฐ จุทอง-บ.บ้านกัลยาณมิตร จก.
 คุณฉัตรชัย กุลศิโรรัตน์
 คุณฉัตรฤดี เจียรไพโรจน์
 คุณเฉลิมชาติ-คุณทัพยา ทาสุนทร์
 คุณชนินทร์ จารุจันทร์

คุณชนินทร์-คุณเกษรี ปิติวรรณและครอบครัว
 คุณชรินทิพย์ ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณชลอ-คุณอนัญญา-คุณอัญพร รัศมีและครอบครัว
 คุณชลารัตน์ สรรพพุดา
 คุณชัชฎา-ค.ช.เรียวย Yoshimoto-ครอบครัวเนี่ยลเซ็น
 คุณชัชวาล-คุณปิ่นมณี พันธกัทธิและครอบครัว
 คุณชัยธวัช-คุณอภิสร่า สุริยากุลพานิชและครอบครัว
 คุณชัยประสิทธิ์-คุณวรลักษณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
 คุณชัยวัฒน์-คุณสุวรรณี ทองเจริญชัยและครอบครัว
 คุณชาย-คุณพรชดา อีสสระ-คุณนิดา สุนทรสวัสดิ์
 คุณชายชัย-คุณอรุณี อังคศิริลาวัฒน์
 คุณชัย-คุณจรรยา แซ่นิ่มและครอบครัว
 คุณเชิงชาย-คุณสุพัตรา ภูริปัญญาและครอบครัว
 คุณเชื้อ-คุณสมชาย วงศ์สมุทรและครอบครัว
 คุณไชคชัย วไลตราวงศ์กูร
 คุณไชยา-คุณยุพิน ตั้งทรัพย์วัฒนาและครอบครัว
 คุณเชียงหมู่ แซ่อยู่-คุณไช่ฟง แซ่दानและครอบครัว
 คุณเขี้ยวหม่อง-คุณทองคำ แซ่เจ็ย
 คุณณญา ศุขจรัส-คุณสุชม โตการัญยเศรษฐและครอบครัว
 คุณณรงค์-คุณวรรณภา-คุณวรงค์ อุดมผล
 คุณดรณี ศิริวเรียง-คุณปราโมทย์-คุณมนตรจัน นันทชนก
 คุณดรณี-คุณนฤมล-คุณปัทมา-คุณอัญชลี สุวิศิษฐ์พงศ์
 คุณดวงรัตน์ วัฒนพงศ์ชาติและครอบครัว
 คุณดารณี-คุณศุภเวทย์ วั่งกานต์และครอบครัว
 คุณดารา-คุณยุพาพรรณ-คุณเกศวดี จุฑาทอง
 คุณถวิล-คุณอุดม-คุณสายทอง แพร่คำและครอบครัว
 คุณแถว พุ่มพฤกษ์
 คุณทนุ-คุณจันทราทิพย์ มานะไชยรักษ์
 คุณทวีลาภ ศรีโกมล
 คุณทวีศักดิ์-คุณสังต์-คุณกึ่งเพชร พรหมภักดี
 คุณทัศนีย์ ปัญญาสกุลวงศ์
 คุณทัศนีย์ ลัมตระกูล-คุณสาธิต เตชะพูลผล
 คุณเทพ-คุณคุณรินทร์และครอบครัวสมุหวิญญู
 คุณธงชัย-คุณจุฬารณีย์ สุนทรวิวงศ์และครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณมัยจุ-คุณหนึ่งนุช สิทธิเสรีและครอบครัว
 คุณธงชัย-คุณสมมิตร-คุณปรารณ-คุณมธุรส คันธวงษา คุณธนภฤต วนอนุพงษ์

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๖

คุณธนพร โชติศิริคุณวัฒน์
 คุณธนาวัฒน์-คุณเสาวนิตย์ สุข์คคานนท์และครอบครัว
 คุณธวัช-สุนีย์ สุริยะไชยากร
 คุณอาริณี จิวากานนท์และครอบครัว
 คุณธีรพล ผดุงฤกษ์และครอบครัว/ญาติมิตร
 คุณธีรวัฒน์-คุณวราณัฐ พัทธระกุลและครอบครัว
 คุณธีระ-คุณภาวิ-ค.ช.ภัทรภณ หนูแก้ว
 คุณนงนุช พูนสวรรค์
 คุณนงนุช ทวีสินและครอบครัว
 คุณนฤมล-คุณวิฑูร อภิธวัชศุกกิจ
 คุณน้าชัย รุ่งรัตน์-คุณพัฒนา-คุณศิริพร เจตนมงคลรัตน์
 คุณนิตร-คุณนงค์ชัย รือנייםและครอบครัว
 คุณเนตรชนก-พันโทกล้าณรงค์ ไทรี่พายฤทธิเดช
 คุณบรรจบ-คุณลัดดา-คุณสุวรรณี เตชาพิสุทธิ์
 คุณบ้งทิต-คุณวัชรี ธรรมมา
 คุณมายัน-คุณกุลยิต จันทร์ศรีชวาลา
 คุณบุญชัย ชัยกิตติศิลป์
 คุณบุญชื่น-คุณหทัยรัตน์ วิทยเบญจางค์และครอบครัว
 คุณบุญดวง-คุณวณีย์และครอบครัวอุครานันท์
 คุณบุญเรือน ตุ่มทอง
 คุณบุญเรือน-คุณจินดา เสรีวัฒน์วุฒิและครอบครัว
 คุณบุญชัย อภินันท์
 คุณบุญลือ-คุณสุพรรณ ลิ้มสกุล พร้อมลูกหลาน
 คุณบุญส่ง ชัยกิตติศิลป์
 คุณบุษบา สามิบัติ
 คุณประกอบ-คุณรุจิรา สายรัตน์
 คุณประชา เทศพานิช-คุณอรุรัตน์ ไชยรังษี
 คุณประณต งามนิรัตน์และครอบครัว
 คุณประทุม เล็กมณี
 คุณประไพ มุตตามระ
 คุณประยงค์ ชัยกิตติศิลป์
 คุณประยงค์-คุณคำทอง โนนริบูรณ์
 คุณประวี-คุณพรทิพย์ พันธุ์นทร์และครอบครัว
 คุณประสงค์ รักษินเจริญศักดิ์
 คุณประสิทธิ์-คุณนภารัตน์ วิชราวุฒิชัยและครอบครัว
 คุณประสิทธิ์ชัย-คุณศิริพร พงษ์สุวรรณศิริ

คุณปรางค์ทิพย์ สะกะโยริและคณะญาติมิตร
 คุณปัทมา วิวิธธนกุล
 คุณปิยธรรม มาลีง
 คุณเปรมใจ ลิ้มสุวัฒน์
 คุณไพท-คุณศิริเพ็ญ-คุณเอกพล เมธารมณ
 คุณพงศ์พิชญ์ ยูวะเนียม
 คุณพงษ์เดช-คุณภาณุจนา ประชาอ่ารง
 คุณพงษ์เทพ ธนีสกุลและครอบครัว
 คุณพรชัย สุภาวิทักัดมาและครอบครัว
 คุณพรทิพย์-คุณพรรณทิพย์ พิริยะโยธินและครอบครัว
 คุณพรเพ็ญ-คุณนิตยา ไตศิริพัฒนา
 คุณพรรณประภา-Nicholas-Serena-Aaron-Ari
 คุณพรรณราย วมิชยางกูรานนท์
 คุณพรรณณี-คุณชาติศรี-คุณแก้วมณี วณิชยางกูรานนท์
 คุณพรรณณี-คุณวราณา ครอบคร้วพุทธเจริญลากและทวิสุข
 คุณพรรณณี-คุณสมสุข นิโครสทเกียรติ
 คุณพรหมินทร์-คุณเพ็ญศิริ สุขจิรวัดน์
 คุณพวง-คุณเรณู โชคนันต์ตระกูล
 คุณพวงเพ็ญ ทิสยากรและครอบครัว
 คุณพ่อเกียรติ-คุณเมววิภา-คุณสุภาภรณ์ ชัยสถาวรวงศ์
 คุณพ่อชั้นต่อม-คุณแม่ไป๋-คุณสมพงษ์ ลิ้มบุญกุลและครอบครัว
 คุณพ่อโบ-คุณลออ ศิริวงษ์-คุณอิทธินันท์ กิตติประยูร
 คุณพ่อสุวัฒน์-คุณแมร์ตนา-คุณรัชนิย์ ตั้งจรรยาณิชย์
 คุณพ่อหิน แซ่จิว
 คุณพัฒนา-คุณพัฒนา อินทพฤกษ์พร้อมครอบครัว
 คุณพันธิภา ขุมเพชร
 คุณพิชญ์สินี วรณวัชรินทร์, คุณโชคศรี สิทธิเกรียง
 คุณพิเชษฐ รัตนยนต์
 คุณพิพัฒน์ พรพิทยากุลและครอบครัว
 คุณพิมพ์ชนก สายสมรและครอบครัว
 คุณพิศวง กระบวนรัตน์และครอบครัว
 คุณพิชญ์ บำรุงมิตรและครอบครัว
 คุณพินิธี-คุณวรัมพร เพ่งศรี
 คุณพีระ-คุณสมภาลี นามมนตรีและครอบครัว
 คุณพูนศรี อึ้งตระกูล
 คุณเพ็ญพรรณ อุทัยสินธุเจริญ

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๓

คุณเพียงนิล ศิริเกษม-คุณนฤพร-คุณสุภัชชา มหาแดง
 คุณไพเราะ นกดำ(ติปยานนท์)
 คุณไพศาล-คุณกรองทอง แซ่ล่อ
 คุณไพศาล-คุณวราภรณ์ สุชาติกุลวิทย์และบุตรธิดา
 คุณโพธิ์สุ- คุณไชย์ เจียรสกุลธรรมและครอบครัว
 คุณภรณ์ ชัยกิตติศิลป์
 คุณภัทรพร รัตนันทาวที
 คุณภัทรฤดี-คุณภัทราภา ผดุงพัฒน์
 คุณภาณุวัฒน์-คุณประภาภรณ์-คุณนริศ
 คุณมงคล-คุณเจริญสุข ยศวีโรจนกุลชัยและครอบครัว
 คุณมงคลชัย-คุณสำราญ คุปตระกูล
 คุณมณฑล-คุณทองถิ่น กันล่อม-ค.ญ.จากรุวรรณ คงเสื่อ(น้ำหวาน)
 คุณมณีรัตน์ เอมเปรมศิลป์
 คุณมนตรีชัย-คุณนันทนา-คุณวราภรณ์-คุณวรุณี ยอดพิณัง
 คุณมณู-คุณวราภรณ์พร ไตรเนตรและครอบครัว
 คุณมณฑนา เขียวควงพันธุ์และครอบครัว
 คุณมาณี สุริปัญญวานิชและครอบครัว
 คุณมาร์ค จอร์จ
 คุณมารศรี อุสาทะ
 คุณมาลีววรรณ ลีไพชวลิต
 คุณยมโดย เวชศิริและครอบครัว
 คุณแม่กัมดิน แซ่กู่
 คุณแม่เชิด พุทธาทิทักษ์กุล
 คุณแม่ชวนีย์-คุณสุนทร แซ่เบ้และครอบครัวอัครพงษ์ไพบุลย์
 คุณแม่ประเมิน อินทร์
 คุณแม่พาง แซ่จุง(จตุรพิตร)โดยครอบครัวจตุรพิตรและเข่าตัน
 คุณแม่ลีเทียมอิม แซ่ลีและครอบครัววิจิตรศิลป์
 คุณแม่วีเชียร-คุณรัตนา-คุณเบญจมา ตันกิม
 คุณยรรยง-คุณสมฤทัย เกลิงนงชาติ
 คุณยุทธพล-คุณทิพวากร ปอพานิชกรรมและครอบครัว
 คุณยุวดี วิวัฒน์ประทีปและครอบครัว
 คุณเยาวเรศ อีซาวะ
 คุณรณย์ฤดี เวสสุนทรเทพ
 คุณรัง พุ่มพฤกษ์
 คุณรัชณี พิบุรณ์และครอบครัว
 คุณรัตนา (มหาเกตุ) ปริญญาตรและครอบครัว

คุณรัตนา สันทัตพานิช
 คุณรัตนา-คุณพนม บ่อทองและครอบครัว
 คุณรानी-คุณพนิดา-คุณสุวิวัฒนา บุณนาคและลูกหลาน
 คุณรุ่งทรัพย์ ล้มชูปฏิภาน์
 คุณรุจิ ทรัพย์อัครชัยและครอบครัว
 คุณเรณู ชันธนาภา
 คุณฤทัย-David-Edward Frost
 คุณละเอียด รัศมีธนาภรณ์
 คุณลัดดา ปันทวารานนท์และครอบครัว
 คุณลัดดา อุนจิตติกุล
 คุณลัดดา-คุณณัฐธร และครอบครัววิฑูยานุภาพินยง
 คุณลาวัลย์ ธนาสว่างกุลและคณะญาติ
 คุณลำใย-ชาว แสนวงศ์-คุณประหยัด วงษ์พิรา
 คุณเลิศชัย โลประวัตติและครอบครัว
 คุณเลิศชัย-คุณสุวรรณา วงศ์วัฒน์
 คุณวรบุษ เลหาวัฒน์
 คุณวรรณมา โยชิโอะกะและครอบครัว(ทองเที่ยง)
 คุณวรรณมา-John Warren-พลโทสำราญ กานต์ประภา
 คุณวรรณิ จิระชุตีโจวงษ์
 คุณวรรณิ ลวชัยโยธินและครอบครัว
 คุณวรรณุช-คุณพิรณัฐ วรสุบินพร้อมครอบครัว
 คุณวราเศรษฐ์-คุณเพ็ญสินี สุวรรณทวีโชติและครอบครัว
 คุณวิวัฒนาพร ภัทรรณากุลและครอบครัว
 คุณวันทนา บุญสูงและครอบครัว
 คุณวัลลภ-คุณสุนีย์ เคียงศิริ
 คุณวานิช-คุณสุวรรณา วานิชสัมพันธ์และบุตรธิดา
 คุณวารินทร์ จิตรอารีย์
 คุณวาริ-คุณมานะ เปี่ยมฉวีวงศ์
 คุณวาสนา-คุณสายสมร เรืองรักษ์ลิขิต
 คุณวิชัย-คุณสุรีย์ เจียมทิพานันวัฒน์
 คุณวิฑูรย์-คุณทิชา เลิศยังยศ
 คุณวิทยา-คุณวรรณมา-ต.ช.ธนภัทร ทองหิรัญ
 คุณวิทยา-คุณสุพัตรา ลิวสุวรรณพร้อมบุตร-ธิดา
 คุณวิธาน-คุณวีรวรรณ เสถียรธรรมณีและครอบครัว
 คุณวิบูลย์-คุณสมนัตต์ ตำนานวัฒน์พรและครอบครัว
 คุณวิโรจน์-คุณสมมาลี รัตนศิริวิไลและบุตรธิดา

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๘

คุณวิโรจน์-นงนุช-มาริสลา ลี
 คุณวิลาลินี ชัยธัมมปกรณ
 คุณวิวัฒน์ อมรกิจวิชและครอบครัว
 คุณวิวัฒน์-คุณกัลยา อัคราวาณิชและครอบครัว
 คุณวิสมัย เกตุทัต
 คุณวีรดี ลิ้มศิริเศรษฐกุล
 คุณวีระชัย-คุณกรรณิกา พนารมย์และครอบครัว
 คุณวีระพล หล่อวิมจล-คุณสุมาลี ตันรัตน์สกุลและบุตรสาว
 คุณวีระพล-คุณอุไร อุณวิไลและครอบครัว
 คุณวีระศักดิ์-คุณอารีรัตน์ ศิริคุรุรัตน์และบุตรธิดา
 คุณเวียงแก้ว-คุณสุจินดา บริหารและครอบครัว
 คุณศศิ เบนจลภา
 คุณศรีบงอร-คุณณัฐฎากานต์-คุณณัฐพงษ์ ศรีวรรเวียง
 คุณศรีรัตน์ แมคเลนแนนและครอบครัว
 คุณศศิธร เจริญวิเศษศิลป์-คุณพิทักษ์-คุณนิพัทธ ไกรนาค
 คุณศันสนีย์ กาญจนสุวรรณและครอบครัว
 คุณศิริพรรณ มนต์นัฐศิริและบุตร-ธิดา
 คุณศิริพันธ์ วานกุล
 คุณศิริวดี แสงวงศ์
 คุณศุภชัย ศรีศุภอักษร
 คุณศุภเดช-คุณพรเทพ ภัทรกานต์กุลพร้อมครอบครัว
 คุณศุภลักษณ์ อุตมโชคสกุลและโคว์เตียงเฮียม
 คุณศุภวิทย์ ชะนะ-คุณเม่งน้อย พันธุ์มีเชาน์
 คุณสงเคราะห์-คุณอัญชลี-คุณกันตภณ-คุณชวิน ชัยวัฒน์
 คุณสงวน-คุณภัทรา-คุณเยาวณี-คุณเยาวนิจ ศรีสถาพร
 คุณสงวนศักดิ์-คุณศุภวิทย์ชนะ-คุณสรณี ทองเหลืองและครอบครัว
 คุณสมร จินาวรรกุล
 คุณสมเกียรติ-คุณโชคชัย วลีตวรจศักดิ์กูร-คุณอริยา แซ่हां
 คุณสมจิตร์ ตั้งสถิตยางกูร
 คุณสมใจ ไชยสระแก้วและครอบครัว
 คุณสมชัย-คุณผกาภา-คุณศิววิรัช ธเนศบวร
 คุณสมชาติ กิ่งพงษ์ศรีและครอบครัว
 คุณสมชาย อนุเคน-คุณประพิศ กัญญาวุฒิ
 คุณสมชาย-คุณสุดา-คุณตะวัน ศิริคุรุรัตน์
 คุณสมถวิล บุณนาค
 คุณสมบัติ-คุณอนงค์นาฎ ลิ้มสุวัฒน์พงษ์และครอบครัว

คุณสมพงษ์ อัจฉริยะอนุชนและครอบครัว
 คุณสมพร ต่อตระกูล
 คุณสมฤทธิ-คุณรัตนาภรณ์ ชูจันทร์คม์
 คุณสมลักษณ์-คุณสติเวณ คลีเม้นท์และครอบครัว
 คุณสมศักดิ์-คุณเฉลิมศรี ทัสเดชะและครอบครัว
 คุณสมศักดิ์-คุณสุพร วงศ์ศิริกุล
 คุณสมาน-คุณทินกร-คุณทองจันทร์-คุณวันเพ็ญและครอบครัว
 คุณสมพร-คุณสริน ศิริบุรี
 คุณสราวณี วิวิธอนุกุล
 คุณส่วน อิ่มแก้วและครอบครัว
 คุณสะโกรา-พญ.ลักษณา สามเสนและครอบครัว
 คุณสะอาด-คุณธีรเดช ไชยวรรณ
 คุณสันติ-คุณพิมพ์ใจ ทิสยากร
 คุณสายคำ-คุณอารท บริหารและครอบครัว
 คุณสาโรช-คุณสุกัญญา สกลวัฒน์และครอบครัว
 คุณสุกัญญา ชลอำนาจและครอบครัว
 คุณสุกัญญา ติระวัฒน์
 คุณสุจิตร์ ลิ้มวานิชย์
 คุณสุจิตรา ทองหล่อ
 คุณสุจินดา-คุณเอมอร ศรีลังจากร
 คุณสุจินตนา-คุณรุ่งโรจน์ ชูชัยศรีและครอบครัว
 คุณสุชาติ บุญใจและครอบครัว
 คุณสุชาติ-คุณธนดี-คุณธนาธิป อุซซุพันธ์
 คุณสุชาติ-คุณอังสนา-คุณคุณันัฐนิชา กิตติชาติวรกุล
 คุณสุทัศน์-คุณเบญจวรรณ นันชัย
 คุณสุเทพ-คุณกมลใจ พิรงรุญรุ่งเรือง
 คุณสุนันท์ เยสุวรรณ
 คุณสุนันท์ วรธนรัชชาติและครอบครัว
 คุณสุนันทา กังวาลกุลกิจ
 คุณสุนีย์ แซ่จิ๋ว
 คุณสุนีย์ ว่องประเสริฐ วิลด์
 คุณสุนีย์-คุณสุย์อั้น-คุณสุเพียงพิสดี แซ่ตัน
 คุณสุพจน์-คุณอนงค์ ถาวรคุณากรและครอบครัว
 คุณสุพรรณ-คุณวรรณทนา เทวลีรัชชชัยและครอบครัว
 คุณสุมิตร-คุณศิริพร-คุณพรสิทธิ์ คำนวนิช
 คุณสุรศักดิ์-คุณเพ็ญจันทร์ อัครโสภณ

รายนามเจ้าภาพ

๕๘๕

คุณสุรสิทธิ์-คุณปณิตทริก-คุณกานต์ประภา อิทธิกุล
 คุณสุวัฒน์-คุณอรทัย แสงสุระธรรมและครอบครัว
 คุณสุรางค์ บุญตม
 คุณสุวรรณี ทองเจริญชัย
 คุณสุวัฒน์-คุณรวีนิธาน ว่องไวพนาณิจและครอบครัว
 คุณสุวัฒน์-คุณรัตนา-คุณรัชนิย์ ตั้งจรรยาณิชย์
 คุณสุวัฒน์-คุณอารีรัตน์-คุณวันสุข ศิริคุรุรัตน์
 คุณสุวิทย์-คุณลัดดา-คุณวราพัทธ์-คุณสิริญา วิชชาวุธ
 คุณเสนาะ ทวีเศษสุริยาและคุณเทพฤทธิ บุญอาจินต์
 คุณเสริมพงษ์-คุณอังคณา คุณาธิคมพร้อมบุตรธิดา
 คุณเสริมศักดิ์-คุณพัชรี-คุณธิดาพัชร์ จันเต็ม
 คุณเสาวณีย์ เรื่องเวชรวิชัย
 คุณเสาวณีย์ สัมภักดีกุลและครอบครัว
 คุณเสาวภา ณ ตะกั่วทุ่ง
 คุณเสียว-อำนาจ อภิรัตน์พิมลชัย
 คุณแสง อารยศักดิ์กุลและครอบครัว
 คุณโลมนัด พันธจານินิและครอบครัว
 คุณหยกฟ้า มโนสุตประสิทธิ์
 คุณองอาจ-คุณวาริ ลวชัยโยธินและครอบครัว
 คุณอนุศักดิ์-คุณสุวรรณี-ดช.อรรมพร-ชญ.วรารักษ์ โขเคมีดี
 คุณอภิชน จินเสวก
 คุณอภิญา ตันวิจิตร
 คุณอภิสร่า ชัยกิตติศิลป์
 คุณอมร-คุณนาคยา อังศอรรมรัตน์และครอบครัว
 คุณอมร-คุณสุภาดา วานิชสัมพันธ์พร้อมครอบครัว
 คุณอมร-คุณละออง บรรจงศิริ
 คุณอรัญญา ดำรงวุฒิการณและครอบครัว
 คุณอรพินท์ จิระชุตีโรจน์
 คุณอร่าม-คุณประมุล อนุชปรีดาและบุตรธิดา
 คุณอร่ามศรี ฉัตรแก้วมรกตและครอบครัว
 คุณอรุณี-คุณชัชชฎา-คุณวริทธิ์-คุณถวัลย์ ตั้งลิขิตานนท์
 คุณอังคณา ศิริวรรณวัฒน์และครอบครัว
 คุณอัญชลินทร์ ปัญญาสกุลวงค์
 คุณอัญชลี สาครินทร์และร้านเพื่อนนักเรียน
 คุณอัฐมา สวาทยานนท์
 คุณอัฒม์ ตันวิจิตร

คุณอัมพร Gibbs
 คุณอารักษ์-คุณจารุณี-เทอริ สุวรรณฤทธิ์
 คุณอาภรณ์ อินทรพัฒน์(สมโลก)
 คุณอำพร ทลอสัญญาลักษณ์
 คุณอินทรา แดงจำรูญและครอบครัว
 คุณอิษฏ์นันท์ ศิริโรจน์และครอบครัว
 คุณอุตุร-คุณวิมลวรรณ ตันติสุนทรและครอบครัว
 คุณอุทัย แซ่ไคว้ และครอบครัว-ครอบครัวอนันต์ศิริประภา
 คุณอุบลพงศ์ ธเนศสถิตย์กุล
 คุณอุษา สกฤทัย
 คุณเอี่ยมแข็ง แซ่แพ้ว
 โครงการปฏิบัติธรรมพิเศษ
 โครงการมหาวิทยาลัยอารยธรรมทวารวดีวงศกัจจันท์ ชนบทกุง
 โครงการเศรษฐกิจดาวและกล้าชุดกสกลานล้านนา
 เจ้าหน้าที่, อาสาสมัครและชมรมผู้สนับสนุนอาสาสมัคร
 ชมรมคหบดีสัมพันธ์และกองกิจกรรมพิเศษ
 ชมรมปล่อยปลา-บุษยามหาธรรมกายเจดีย์
 ชมรมพระโขนงสัมพันธ์และกลุ่มบุญญรังสี
 ชมรมพุทธศาสตร์ที่ทีโอ
 ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ
 ด.ญ.กัญจนพร-ด.ช.จิตติภัทท์ ทองประเสริฐ
 ด.ญ.ภัทราภา ชัยกิตติศิลป์
 ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผลและครอบครัว
 ดร.พรระชา ปุณณะเพ็ญย์
 ดร.เอิร์ล เอฟ.-พยอม เบนซ์ คุณอาคม ติประชา
 ตระกูลตันบุญฤทธิ์-ตระกูลกาญจนเสถียรและกล้า ออสเตอร์เลีย
 ทพ.ไพโรจน์-คุณจารุณี ตันติเวชวุฒิกุลและครอบครัวธรรมปริดา
 น.พ.ชัยนันท์-คุณพรเพ็ญและครอบครัวบุญศิริวัฒนกุล
 น.พ.ถนอมพล เครือเถาว์และคุณเดือนเพ็ญ หมื่นนิต
 น.พ.ทวีทัศน์-คุณวนิดา ตั้งรพีพากร
 น.พ.บุญยธนิสร-คุณสรริระเพ็ญ โยทกานนท์และครอบครัว
 น.พ.ภาณุเมศ-พญ.สุนีย์-ด.ช.กล้าตะวัน ศรีสว่าง
 น.พ.รุ่งโรจน์-คุณดวงใจ-ด.ช.พุทธานุภาพ แซ่เอ็ง
 น.พ.วาทีต-คุณจตุพร วัฒนศัพท์และครอบครัว
 น.พ.สุนทร-พญ.ลัดดาวัลย์ ฮ้อเผ่าพันธ์
 นสพ.ธานีนาท์ ชีวะผลาบุญรมและบริษัทในเครือเวทโปรดักส์

รายนามเจ้าภาพ

๕๕๐

น.อ.(พิเศษ)พ.ญ.สุพัตรา-คุณสันติภูริ์-คุณพัชพารชา สิทธิธราชา	ศูนย์ปฏิบัติการมลิขคโปร์
น.อ.(พิเศษ)สันต์-สุขศรี ชาดิษฐ์	ศูนย์ปฏิบัติการมโอชาท้ำ
น.พ.อุทัย ชัยกิตติศิลป์	ศูนย์ส่งเสริมกิจกรรมเยาวชน
นอ.อิทธิศักดิ์ นาคะวิสุทธิ์	สามเณรนวะะ ๓ ปี ๒๕๕๖
บจ. ดี.ไอ.ซี เอ็นเตอร์ไพรส์และคณะญาติมิตร	หัวหน้าชั้น-นักเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา
บจ.คริสตอล ซอฟท์แวร์ แพ็คเกจ	อ.พิศมัย แสงหิรัญและครอบครัว
บจ.เจคเซียร์ เทคโนโลยี	อ.วริยา สาคเรศ
บจ.ซอฟท์เฮาส์	อากลิม์เกียก แซ่เจี๊ยะและครอบครัวเจริญอนันตสิน
บจ.โดเซะกิ โดยนายเชนจี้-จันหนี่ คอนโด	อาจารย์ศรีพัฑ-รศ.ธดาวดี-พันเอกหญิงปามทรา มีนะกนิษฐ
บจ.บางไผ่อะไหล่ตลาดไท(กรี-สุกัญญา เวชยันต์วิวัฒน์)	อุมาสิการวราภล โพธิบุญ
บจ.เมฆทกะ และคณะกัลยาพญาไท-ราชเทวี	Doney Vongseng
บจ.สตาจค์ เคมิคอล	Eric-Diane Bouatay
บจ.แสงมิตรโลห์	Fergus-วันเพ็ญ Statom
บจ.อโต้ไฟล์ท(ระบบบัญชีสำเร็จรูป)	Henry & Suneel Law ครอบครัวและญาติมิตร
บจ.อีชีวิน ในเครือคริสตอลซอฟท์แวร์กรุ๊ป	Jim-Khim Weir
บุคลากรรุ่น ๑๖ ไมค์กั้นดาร์ มีนิพพานเป็นที่ไป	Judy Pon-คุณอำนวย ชนาบุญกุล
บุคลากรรุ่นที่ ๑๗ เรือนทองหัวเพชรสำเร็จทุกอย่าง	Kingkham Sananikone
บุคลากรใหม่รุ่น ๑๘ กายแก้วศจรย์อนันตกาล	Madam Chewing Ciao and family
ผศ.ดร.สมสุดา ผู้พัฒน	Mah Ngok San & Lee Sow Ying
ผู้นำบุญภาคนครหลวง ๑	Mr.Takaakii-Jindarat Sasagawa
ผู้ประสานงานภาคนครหลวง ๑	Ng Sek Chai & Ang Bee Bee
พ.อ.(พิเศษ)ไพเกียรติ แสนยานุสิน	Orapin Munizich And Family
พญ.กาญจนา ชัยกิตติศิลป์	Paul-Linda Pridanonda
พญ.นริลักษณ์ พิทักษ์ดารวงค์	Phrapayunsak Aggawinate
พญ.อุดมลักษณ์ มงคลและครอบครัว	Phrapratchaya Sotthiyothin
พล.ต.วีวัฒน์-คุณเสาวคนธ์ ต้นสุทัช	Prasong Mccray
ภาคจักรวาลและกองประสานงานศูนย์สาขาต่างประเทศ	Smithi P.Napachoti
มงกุฎตุลุกพระราชพันธ์์ตะวัน	Souchinda Borihanh and Family
รศ.นพ.พีร์พันธ์-คุณธัญพร เจริญชาศรีและครอบครัว	Tan Chin Hiang
ลูกค้าและทีมงานภาคชุมทอง ๒๔ เค ๘ (บริษัทเอ.ไอ.เอ จำกัด)	Thavysack & Sangath Phomphakdy & Family
วัดภาวนาจารย์เจี๊ยะ(แอตแลนต้า)	The Middle Way (Young Star Team)-ศูนย์ปฏิบัติการนานาชาติ
ศิษย์เก่า-ศิษย์ปัจจุบันชมรมพุทธศาสน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	Wee Ah Moi
ศูนย์กัลยาณมิตร จังหวัดตรัง	Yee Wee Har SuSan and Family
ศูนย์กัลยาณมิตรนครปฐม	M T K D ¹⁶ (AOR_YUL_POM_NAT)
ศูนย์กัลยาณมิตรหาดใหญ่	S A M - M O G R O U P ^๑
ศูนย์ปฏิบัติการมลิขคโปร์	~ S U K O U P I C K U ~

คณะผู้จัดทำ

ธรรมะเพื่อประชาชน ฉบับสารธรรม ๒

ISBN

974-92096-4-8

ประธานที่ปรึกษา

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อรัญมชโย)

ที่ปรึกษา

พระมหา ดร.สมชาย จานวุฑฺโฒ

พระมหาฉัตรชัย ฉตตถุชโย

พระสมุห์อำนวยการ กักดี มุณีสกโก

บรรณาธิการบริหาร

พระสมบัติ รุกขิตจิตโต

กองบรรณาธิการ

พระบดีนทร์ สิริธโร, พระมหาเสถียร สุวณฺณจิตโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาธรรมบุญ ธรรมปตฺโต (ป.ธ. ๙)

พระมหาสุธรรม สุรตฺโน (ป.ธ. ๙)

พระมหาสามารถ ธรรมตฺถโร (ป.ธ. ๙)

พระมหากมล จิตภาโณ (ป.ธ. ๙)

พระมหาลักษณะ กิตติภาโณ (ป.ธ. ๙)

พระมหาบุญช่วย ปุญฺญสุโข (ป.ธ. ๘)

พระมหากมลชัย กมโล (ป.ธ. ๕)

พระมหาเวช วิชชคุโณ (ป.ธ. ๗)

พระมหาประภาส ปภาโส (ป.ธ. ๕)

พระมหาจตุรงค์ จตตมโล (ป.ธ. ๔)

พระสมศักดิ์ จนฺทสิโล, พระวิชิต ผาสุกวาโส

พระตรีเทพ ชินจฺกูโร, พระกล้าณรงค์ ภาณวิโร

พระไพฑูรย์ วิฑูโร, พระสมบูรณ จิตตพฺโต

พระสถาพร คุณวีโร, พระธรรมนิศ จารุวิไล
พระทศพร กิตติวิโร, พระสังเวียร สุลโวโร
สามเณรสุบิน ผุยมง, สามเณรศราวุฒิ ขอสุข
สามเณรประสิทธิ์ ทิมาใจ, สามเณรพรภิรมย์ เกษสุภะ
ผศ.สุชีพ พะพูนนัม, ผศ.สุภาศิริ พะพูนนัม
ดร.สุชาติ หงษา, รัตนาภรณ์ ชุณหรัศม์
มรกต มณีไพโรจน์, นพ.ประภาส อุครานันท์
สุกัญญา ชลอำนาจ, สุธิดา จินดากิจนุกูล
วรรณภา ภัทรนุรักษ์, อำไพ เตื่อนทองคำ
กนกวรรณ ยางนอก, วาสนา อินทร์สวัสดิ์
ละม่อม พรหมโณภาส, สุจิตรา พูนทิพัฒน์
มณฑา วิริยางกูร, วนิดา สุริยากุลพานิช
อุษา จันพะกา, ดนยา คุณากนก, กรรณิการ์ อยู่ศรี
ปราณี ชัยผดุง, รัตเกล้า ลีวเฉลิมวงศ์
พรทิพา พรหมแสงใส, พรรณี โอบุษฐ์นภาพร
อรวรรรณ ลักษณะธนากุล, ดวงดาว ไต้ธงชัย
ชูเดช อนุรักษ์, อนุสิทธิ์ กล่อนศรี,
กองพุทธศิลป์, สมบัติ-น้องนุช ตั้งสถิตยางกูร
วุฒิชัย ต้นเวทิตยานนท์, ภูษิต พุดสงคราม
ศิริวรรณ อยู่พิพัฒน์, ปรีชา อุ่นรัศมีวงศ์
ทิพวรรณ เวชศิลป์, อาสาสมัครกองสี้อธรรมะ
ภัทรา ศรีวิสุธา
ลือพงศ์ ลีลพนัง, ชาญชัย พรหมตา, วัลลภ นิลถนอม
ชัยชนะ กิตติโสภากพันธ์, จีรนันท์ วีรชัยพิเชษฐกุล
ภัทรา ศรีวิสุธา, นาถนดา นิโรจน์, พีระ แสงงาม
มูลนิธิธรรมกาย
๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๗ จำนวน ๓,๐๐๐ เล่ม
บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด

ฝ่ายภาพประกอบ

ออกแบบปก

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

ลิขสิทธิ์

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พิมพ์ที่